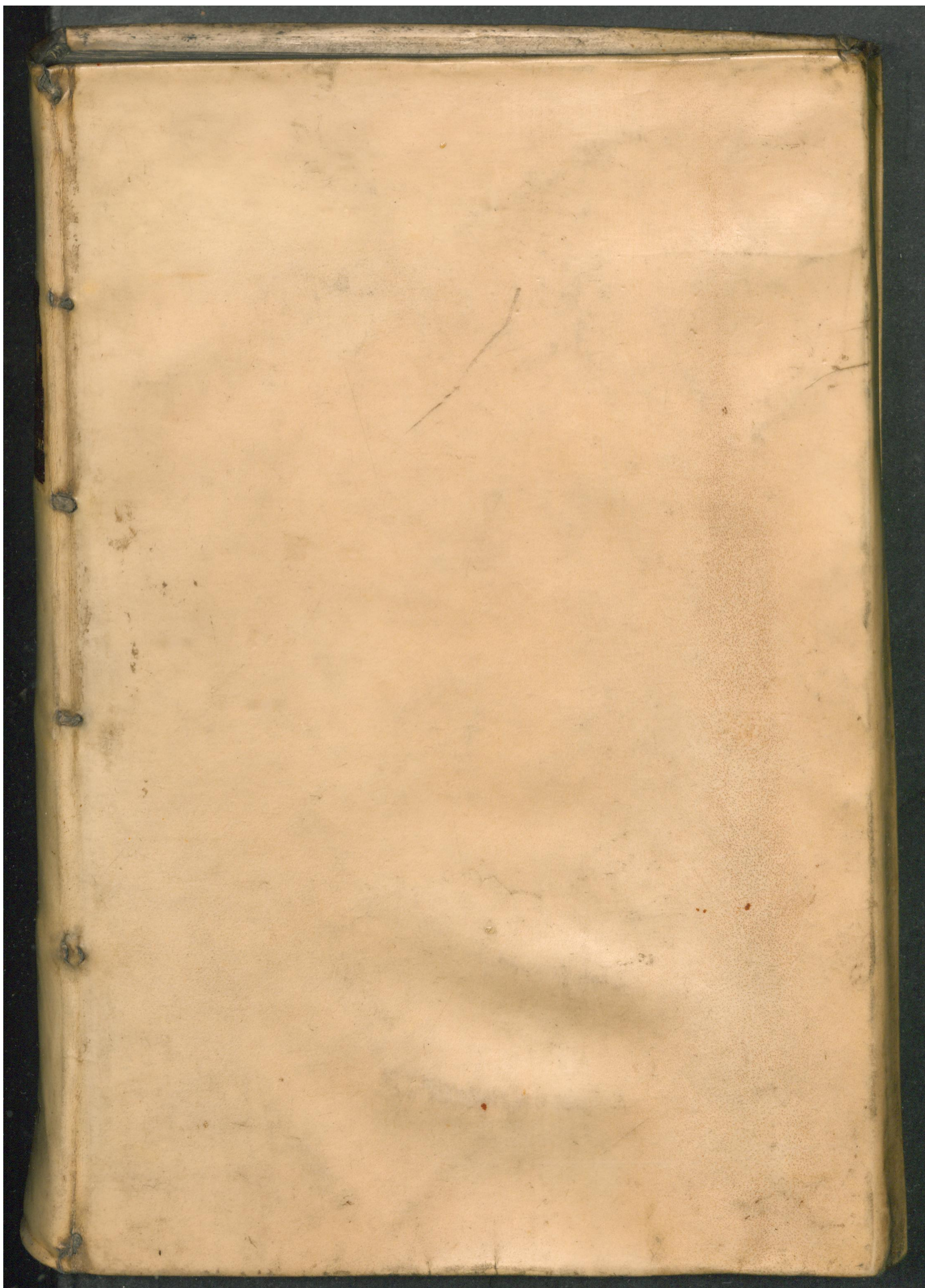
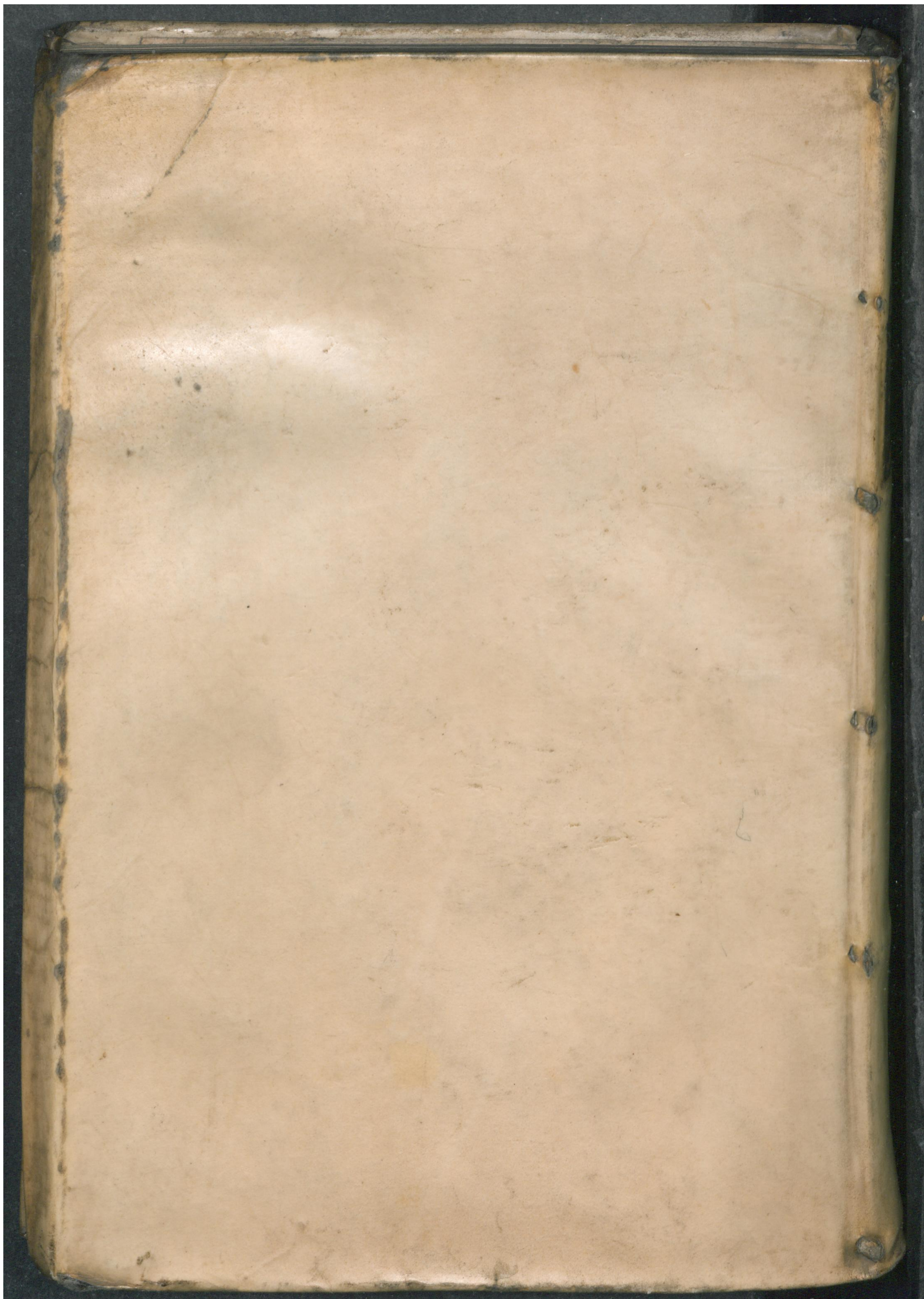
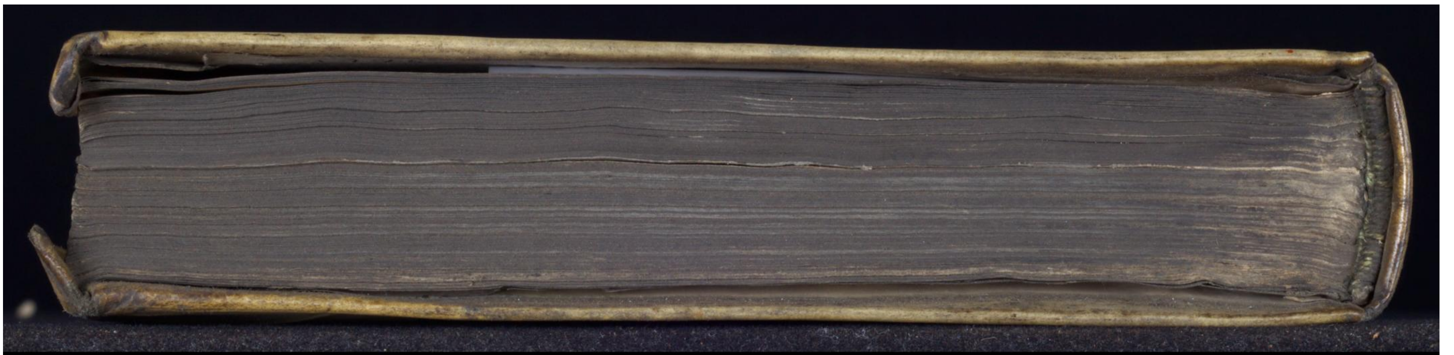
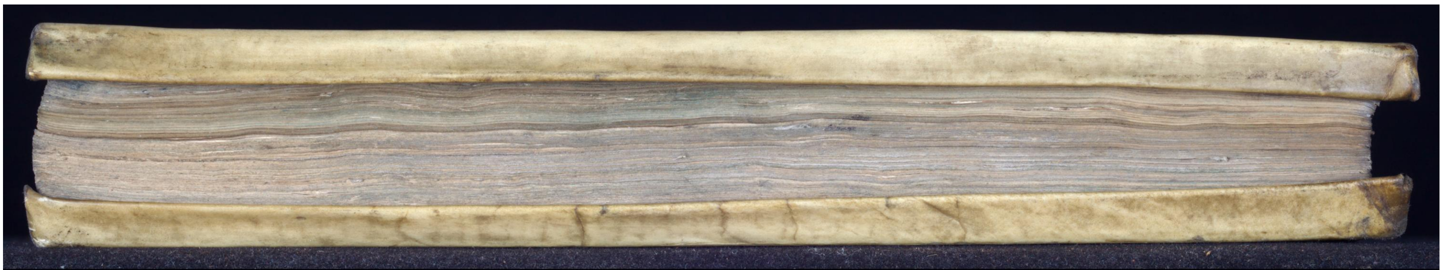

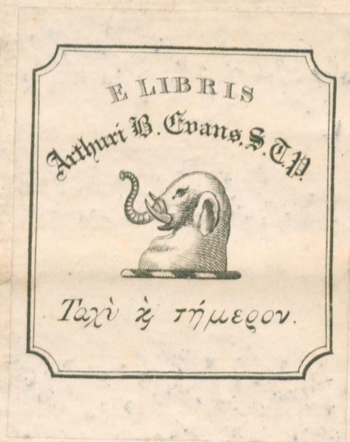

DIONYSIUS
ALEXANDR
EUSTATHII
ET
LYCOPHRON
TZETZIS.
STEPHANORUM
1547

E LIBRIS
Arthuri B. Evans. S. T. P.
Ταχὺ ἢ τήμερον.

1st. ed. with Comment of Eustathius

ΔΙΟΝΥΣΙΟΥ ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΩΣ

τῆς οἰκουμένης περιήγησις,

Ὑπομνηματισθεῖσα ὑπὸ τοῦ Εὐσταθίου τοῦ τῆς Θεσσαλονίκης ἀρχιεπισκόπου.

DIONYSII ALEXANDRINI

de situ orbis libellus, Eustathii Thessalonicensis archiepiscopi commentariis illustratus.

EX BIBLIOTHECA REGIA.

Βασιλεῖ τ' ἀγαθῷ κρατερῷ τ' αἰχμητῇ.

LVTETIAE,
Ex officina Rob. Stephani typographi Regii, Regiis typis.
M. D. XLVII.

EX PRIVILEGIO REGIS.

ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΠΑΝΣΕΒΑΣΤΟΝ ΔΟΥΚΑΝ

κύριον Ἰωάννην τὸν μετὰ ταῦτα ἐπὶ τῶν δεήσεων, τὸν υἱὸν τοῦ πανσεβάστου σεβαστοῦ, καὶ μεγάλου δρουγγαρίου κυρίου Ἀνδρονίκου τοῦ καμάτορος, Εὐσταθίου διακόνου ἐπὶ τῶν δεήσεων, καὶ μαΐστορος τῶν ῥητόρων, τοῦ καὶ ὕστερον γενομένου ἀρχιεπισκόπου Θεσσαλονίκης, ἐπιστολὴ ἐπὶ ταῖς Διονυσίου τοῦ περιηγητοῦ παρεκβολαῖς. μεθ' ἣν προοίμιον εἰς τὸ πρᾶγμα. καὶ μετὰ τὸ προοίμιον, αὗται αἱ παρεκβολαί.

Πινδάρῳ μὲν τῷ σοφῷ πρὸς λύραν εἰπεῖν, ᾠδῆς ὀφειλέτῃ γενομένῳ, καὶ τὴν ὀφειλὴν ἐπὶ μακρὸν ἀναβαλομένῳ, ἤρεσε γραφὴν λήθης ἐνστήσασθαι καθ' ἑαυτοῦ. καὶ τοίνυν ὅτι τε γλυκὺ μέλος ὀφείλων ἐπιλέλαθεν, ἐκεῖνος λέγει, καὶ τὴν καρδίαν ἀναπτύσσειν ἐθέλει, ὡς ἂν ἔχοι ἀναγνῶναι ποῦ τῆς ἐκείνου φρενὸς ὁ ἄνθρωπος γέγραπται, ᾧ τὰ τῆς ὀφειλῆς ὑπερέθετο. ἐμοὶ δέ, ὦ πανσέβαστε, κάλλιστε, καὶ σοφώτατε, εἰ καὶ ὀφλεῖν ἐπῆλθε τὸν ἐν ὑποσχέσει λόγον, καὶ εἰς ἱκανὸν ἀναβάλλεσθαι τὰ τοῦ ὀφειλήματος, ἀλλ' οὔτι κατὰ πάθος λήθης· οὐχ οὕτως ἐγὼ κάρον πάσχω, οὐδὲ ἀπονυστάζω πρὸς ἅπερ ἔχειν ἐχρῆν πολὺ τὸ νηφάλιον. ἢ τίνος ἂν ἐπιστραφείην ἔτι, τὴν σὴν ἐν οὐδενὶ θέμενος βούλησιν, ὃς ὅλην ἐντέθηκάς μοι τὴν ψυχήν, καὶ μηδὲν εἶναι ὅπερ ἂν ἐμοὶ βουλητόν, ὃ μὴ καὶ σοὶ θελητόν. οὐ τοίνυν ἔπαθον λήθην ἐφ' οἷσπερ κατένευσα, οὐδὲ τὸ τῆς λήθης χεῦμα καὶ τοῦ καθ' ἡμᾶς ἔσχεν ἕρμου τούτου καυχήσασθαι, καὶ τὴν κατ' αὐτοῦ μάχην κρατῆσαι, καὶ τρόπαιον στήσασθαι. πάθος δέ τι κατασκῆπτον ἕτερον ἔξω τῶν ὑπεσχημένων ἔρριψέ με, καὶ τὴν κατάνευσιν ἀπεσκέδαζεν. ἡγησάμην γὰρ ὡς ἐν μικρῷ κείσεταί σοι τὸ πρᾶγμα, καὶ οὐκ ἂν ἐμμερίμνως διατεθείης ἐφ' οἷς ὁ λόγος ἦν ἐν ἡμῖν. ἐνενόουν γὰρ τὴν σὴν ἐν λόγοις ἐπίδοσιν, ἡγησάμην τὸ μεγαλοφυές, τὰς τῆς καρδίας ἀναβάσεις εἰς νοῦν ἀνήγαγον. καὶ τοίνυν τὴν οὕτως ἐπὶ τὰ μείζω ἐπέκτασιν συννοούμενος, οὐκ εἶχον ἐμαυτὸν πείθειν ὡς ἀρεσμένον ἔτι σοι ἔσται τοῦ λαληθέντος· οὐδέ σε τὸν ἐν λόγοις ἤδη μάλα πλουτεῖν ἀπαρξάμενον, καὶ χρέως ἐνόμιζον τούτου σμικροτάτου μεμνῆσθαι. οὕτω λιχνεύεσθαι τὰ εἰς λόγους μεμάθηκας, ὡς μηδὲ τὰ βραχύτατα περιορᾶν κάτω που πίπτοντα· καὶ οὕτω σοι τοῦ τῆς σοφίας πλούτου ἔπεισι γλίχεσθαι, ὡς μηδὲ τὰ ἐν λόγοις ὀλίγα ψήγματα παρατρέχειν, ὅσα μὴ πάνυ τιμᾶται πολλοῦ. ἀμέλει καὶ ἡμῖν οὐ θέλεις ἀφιέναι, εἰ μὴ τὸ ὀφειλόμενον ἀποδώσομεν, οὐδὲ χρεοκοπίαν ἡμῖν ψηφίζῃ. ἀνελίξας δέ σου τὸ τῆς ψυχῆς λογοθέσιον, καὶ ἡμᾶς ἐγγράπτοις ὀφειλέτας ἐφευρηκώς, βαρὺς ἐμπίπλεις, καὶ μικροῦ καὶ ἄγχεις, καὶ οὐκ ἀνήσειν φῄς, εἰ μὴ τὸ δέον ἀποτίσομεν, καίτοι βραχὺ ἐκεῖνο καὶ μικροῦ τινος τιμώμενον, καὶ ὅπερ ἂν ἀφεθέν, οὐ πάνυ τι τὸν μὴ λαβόντα λελύπηκε. σὺ δὲ καὶ τόκου ζήτησιν ἡμῖν ἐπιγράφεις, καὶ οὕτω γίνῃ τοῦ πλείονος. ἀλλὰ τοῦτο μὲν ὁ γλυκὺς λυρικὸς εἶχε ποιεῖν, ὃς ἐν λόγοις παμπλούσιος ὤν, εἶτα δὴ καὶ ὀφειλέτης εἶναι μαθών, ἐπὶ τῷ ἀρχαίῳ καὶ τόκον ἡδέως προσκατετίθετο, καὶ τὸν ὀφειλόμενον λόγον ἀποδιδούς, προσαπεδίδου καί τινα ἐπιθήκην, καὶ ταύτην τόκον ὠνόμαζεν. ἡμῖν δὲ οὐ πάνυ ἐν εὐχερεῖ τὸ τοιοῦτον ἔσται. οὐ γὰρ κατ' ἐκεῖνό μοι τοῦ λόγου χρυσίτης καὶ ἡμῖν τὰς φλέβας εἰς δαψιλείαν ὑπήνοιξεν μεταλλείας ῥητορικῆς, ἀλλὰ πάνυ τὰ ἐς λόγους πενόμεθα. ἀγαπητὸν οὖν εἰ καὶ τὸ ἀρχαῖον τῆς ὀφειλῆς ἀποτῖσαι ἡμῖν ἐξευνήσεται. τοίνυν ἔχεις ἰδού, σοφωτάτη καὶ σεβασμία μοι κεφαλή,

εἰ μὲν τό σοι ποθούμενον οὐκ ἔχω εἰπεῖν, ὅτι μηδὲ περιαυτολογεῖν, τὸ χρέος δ' οὖν ὅπερ αὐτὸς μὲν ἤδη πολλάκις ἀπῄτησας, ἡμεῖς δὲ ἄρτι καταβαλλόμεθα. καὶ οἶδα μὲν ὅτι πολλοῖς ἔσται τὸ πρᾶγμα, διὰ τὸ μὴ μεγαλεῖον εἶναί τι, οὐ πάντη δόξει ἀξιέντευκτον. οὐκ ὀλίγοι γὰρ οἱ τὰ τοιαῦτα γαῦροι καὶ στρυφνοὶ καὶ μεγαλοπρεπεῖς. ἀλλ' ἐμοὶ τὰ τῆς ψήφου ἑτέρως πίπτουσι. κρίνω γὰρ εἶναι δέον ἕκαστον ἐπιταχθέντα πρᾶγμά τι, καλῶς ἐκεῖνο διαχειρίζεσθαι, καὶ ὡς οὐκ ἂν ἔχοι ῥᾳδίως ψέγεσθαι, κἂν μέγα τυγχάνῃ, κἂν μικρὸν εἴη· καὶ τὸν τυχόντα τοῦ τοιούτου καλοῦ, καὶ τὸ ταχθὲν δεόντως ἐπιτελέσαντα, τοῦτον ἐγὼ τὸν ἄνδρα καὶ δεινὸν αὐτὸν καὶ σπουδαῖον καὶ δεξιὸν καλέσαιμι, παίζων τε, ὅ φασι, καὶ σπουδάζων. οἶδας οὖν καὶ αὐτὸς ὅπως ἐπιτάξας ἔχεις τὰ κάλλιστα τῆς τοῦ Διονυσίου περιηγήσεως ἀπανθίσαι σοι, ὅσα συντελὴν ἔχει πρός τε ἄλλην γνῶσιν, καὶ πρὸς ἀνάπτυξιν δέουσαν, καὶ πρὸς ῥητορείαν γραφῆς, καὶ πρὸς ἐμπειρίας συναγωγήν· προσερανίσασθαι δὲ τοῖς ἐκείνου καὶ εἴ τι που ἄλλο προσεπιτεθῆναι χρεών, διὰ τὸ τοῦ Διονυσίου πάνυ ἐπελλειπτικὸν, καὶ ἐν στενῷ περιηγήσεως κείμενον. τοῦτο δὲ καὶ πεποιήκαμεν κατὰ τό σοι θυμῆρες· πᾶν μὲν ὅσον οὐκ αὐτόθεν χρηστὸν προχειρίζεσθαι, ἀφέντες παρὰ τῷ Διονυσίου βιβλίῳ κεῖσθαι ἀργὸν καὶ ἀπόθετον· ἅπαν δὲ καὶ ὅσον ἀγαθὸν εἰς χρῆσιν εἶναι τοῖς καταλογάδην ἐπιβάλλουσι τῇ γραφῇ, ἢ καὶ ἄλλως τοῖς τοῦ Διονυσίου ζηλωταῖς, ἀνακινήσαντες, καὶ φιλοκάλως ἐπιλεξάμενοι, καὶ οὕτω σοφίας ἐκεῖθεν σοι κρατῆρα κερασάμενοι κατηρτισμένον οἴνῳ γυμνῷ στεμφύλων τε καλύμματος, καὶ γιγάρτων τραχύτητος. ἤδη δὲ καὶ μυελὸν ὥσπερ σοφιστικόν σοι τοῦτον παρατιθέαμεν, ὀστῶδες ἅπαν ποιητικῆς σκληρότητος ὀστρακίσαντες, ὡς ἂν τοῦτόν γε τὸν τρόπον τῷ ποιητικῷ ἐνάμιλλοι φαινοίμεθα Χείρωνι, ὃς μυελοῖς ἐξέτρεφε τὸν τῆς Θέτιδος. μᾶλλον μὲν οὖν καὶ πολλῷ βέλτιον ἐκείνου πράττοιμεν ἄν, οὔτε θηρείων ἀναλεγόμενοι μυελούς, καὶ οὐδὲ Ἀχιλλεῖ παρατιθέντες αὐτούς, μειρακίῳ θετταλῷ πολλῷ τὴν ὠκύτητα τῶν ποδῶν, ὃ δὴ κἂν ὁ τυχὼν καὶ πολὺς ἔχοι ἄνθρωπος· ἀνδρὶ δὲ τὰ πάντα καλῷ, καὶ ὡς ὄντως ὀλβίῳ, βασιλικῷ τὴν τοῦ γένους φυήν, μεγαλοφυεῖ τὴν ψυχήν, λογίῳ τὴν ἐπιτήδευσιν, λαμπρῷ τὴν σωματικὴν ἀναδρομήν, καὶ ἰδεῖν μὲν, χαρίτων ἄγαλμά τι, τὸ δ' ἐντὸς, ὁποῖον ἄν τις τὸν ἀληθῆ καταγράψειεν ἄνθρωπον. τοῦτό τε οὖν οὕτω ποιοῦντες, καθάπερ ἐστὶ βουλομένῳ σοί, πᾶν εἴ τι νόσιμον τῆς τοῦ Διονυσίου ποιήσεως, εἰς φιλοτήσιον βρῶμα συσκευάζομεν. προσεπιτιθέαμεν δέ τι καὶ ἥδυσμα ἑτέρωθεν διακονησάμενοι, καὶ εἰς ὅσον ἦν δέον ἐπιλεξάμενοι πρός τε συμμετρίαν, καὶ ὡς ἦν εὔκαιρον. καὶ οὕτω τὴν βρῶσιν ταύτην ἐπιπλέον ἀγλαΐζομεν, ἀρτύοντες, καὶ τῆς πολλαχόθεν καρυκείας ἐπικοσμοῦντες, ὡς ἂν μὴ πάντη γλίσχρον ἡμῖν εἴη τὸ τῆς δεξιώσεως, οὐδὲν προστιθέντες ἀπηρτημένον, καὶ ὅσον μὴ τῆς τοῦ Διονυσίου περιηγήσεως ἔχεσθαι· ἦν γὰρ ἂν τὸ πρᾶγμα περίεργον, καὶ φιλοτιμία κενή, καὶ φαύλη δοξοσοφία, καὶ μακρᾶς τινος γεωγραφίας ὑπόκρισίς τε καὶ νόθευσις· αὐτοῖς δὲ τοῖς τοῦ Διονυσίου ἐμμένοντες, καὶ τὰ μὲν ὡς ἐν παραφράσεως λόγῳ μεταποιοῦντες, καὶ οὕτως ἀναπτύσσοντες, τὰ δὲ καὶ αὐτοῖς ἔπεσιν ἐξαγγέλλοντες· εἴ που δέ τι καὶ προσεπιτεθῆναι χρή, ἐπιτιθέντες καὶ αὐτό, καὶ οὕτω τὸ λεπτὸν τῆς ἱστορίας ὡς ὅσον εἰπεῖν συμμέτρως παχύνοντες, καὶ τὸ μικρὸν ὑποκείμενον ἠρέμα μεγεθύνοντες. οὐκοῦν περιφρονητέον πάντη τὸ καταπραχθέν, εἴπερ ἐντελῶς τὸ ἐπιταχθὲν πεπέρανται. διά τοι τοῦτο θαρρεῖν ἔπεισί μοι, ὡς οὐκ ἂν ἀποφώλιον τῷ πανσεβάστῳ σου ὕψει τουτὶ τὸ πρᾶγμα πεσεῖται, ὅτι τε κατὰ τὸ ποθούμενόν σοι τετέλεσται, καὶ ὅτι ὁ τὸν Διονύσιον φιλῶν ἔχοι ἂν ὁμοίως καὶ περὶ αὐτὸ διατίθεσθαι. καλὸς μὲν γὰρ ὁ Διονύσιος, καὶ γλυκὺς ᾄδειν, καὶ φράζειν γοργός, καὶ παντοῖος τὴν ἱστορίαν, καὶ πολλῶν ἀνθρώπων ἰδὼν ἄστεα, καὶ νόον γνοὺς ὀφθαλμῷ καὶ διδασκάλῳ μουσῶν. ἔστι δ' ὁ καθ' ἡμᾶς ὑπομνηματισμὸς τῷ τοιούτῳ Διονυσίῳ συμπρεπής, πρὸς ἅπερ ἀκροατὴς φιλόλογος ἀκούειν γλίχεται. εἴτε γὰρ τελεωτέροις ὁ Διονύσιος ὁμιληταῖς ἐπιτροχάδην ἐλάλησέν ποτε, πρὸς ἀνάμνησιν ὁ λόγος οὗτος ἐπεξεργάζεται, πλατύ-

γων τὰ καίρια, διὰ τὴν ἄρτι τῶν εἰσαγομένων ἁπλότητα· εἴτε καὶ ἄλλως ἐκεῖνος πρὸς εἰσαγομένους λέγει, ἀλλὰ τὸ παρὸν ὑπόμνημα διὰ τοὺς φιλακροάμονας πλείω λαλεῖ· καὶ οὐκ ἀναπληροῖ μὲν ὡς ἀτελῆ εἰπόντα τὸν Διονύσιον, οἷς δὲ ἐκεῖνος ἐχρήσατο, πλατυκώτερον ἐπεξέρχεται, ὡς πρέπει λόγῳ πεζῷ, καὶ ὡς οἷον εἰπεῖν, ἐκμυζῶν τῆς ἐκείνου ἱστορίας ἅπαν εἴ τι νόσιμον, προσεπιλιπαίνει ἄλλως αὐτήν, καὶ τὸ λεχθὲν ἰσχνῶς, ἐξάγει περιττότερον, καὶ τὸ τοῦ ἀκροατοῦ λίχνον ἐκθεραπεύει, καὶ τὸ πολὺ δὲ τοῦ πόνου παραιρεῖται, ὡς ἂν ἅπερ ἑτέρωθέν ποθεν ἔμελλεν ἀναλέγεσθαι ἀκροώμενος, ἀπονητὶ ἐντεῦθεν ἔχοι κτᾶσθαι, κατά τινα ὑπομνηματισμόν, ὅσα γε ἥκει πρὸς τὸ μέτριον, ἤδη δέ που καὶ εἰς τὸ ἀναγκαῖον τοῦ πράγματος. Διονυσίῳ γὰρ ἐμέλησεν ὁλικῆς τινος περιηγήσεως γῆς, καὶ ἐθνῶν ἐπελεύσεως· πόθεν δὲ ἡ τοῖς τόποις αἱ κλήσεις, ἢ τοῖς ἔθνεσιν, ἢ τίνα τὰ ἐπ' αὐτοῖς συμπτώματα, οὐ πάνυ τι ἑκασταχοῦ ἐκεῖνος ἐν λόγῳ θέσθαι ἠθέλησεν. ἡμῖν δὲ εἰς ὅσον ἐπιβάλλει, συγγενῶς τοῖς τοῦ Διονυσίου τὸ τοιοῦτον φυλαχθήσεται. καὶ τοῦτο πραγματευόμενοι, οὐ διορθούμεθα τὸν περιηγητήν, οὔτε τι τῶν δῆθεν ἐλλειφθέντων οὐ δεόντως ἀναπληροῦμεν, ὡς καὶ ἄνω πη ἔφαμεν, ἀλλὰ τὴν τῆς μετρικῆς ἐπελεύσεως ἀνάγκην παραμυθούμεθα, διὰ τὸ λίχνον τῆς ἀκροάσεως. εἰ γάρ τις φιλομαθεῖν εἰδώς, εἶτα δὴ ἀκούσας τοῦ Διονυσίου γῆς Βοιωτῶν, καὶ Λοκρῶν, καὶ Θεσσαλῶν, καὶ Μακεδόνων ἐν δυσὶν ἔπεσι μνησαμένου πρὸς μόνον ὄνομα, καὶ μηδέν τι πλέον ἐξιστορήσαντος περὶ αὐτῶν, οὐκ ἂν εἰς δέον λιχνεύσηται πλατύτερον μαθεῖν τι περὶ αὐτῶν; ποθήσοι δ' ἂν ὁ φιλομαθής, οἶμαι, καί τι περὶ Μυσῶν ἀκοῦσαι, ὡς δ' αὔτως καὶ περὶ Βεβρύκων. οὐκ ἀναπαύσει δ' αὐτὸν οὐδὲ τὸ τῆς Λιβύης, οὐδὲ μὴν τὸ τῆς Ἀσίας, οὔτ' οὖν Εὐρώπης ὄνομα ψιλόν, εἰ μή τι καὶ περὶ τούτων αἰτιολογούμενον γνώσεται. τὸ δ' ὅμοιον καὶ ἐπὶ ἄλλων ζητήσει χωρῶν. ναὶ μέντοι καὶ περὶ πόλεων. τοῦτον δὴ τὸν πόθον τοῖς ἀκροαταῖς ἀναπιμπλῶντες ἡμεῖς, βραχύ τι περὶ ἑκάστου ὅπη δέον εἰπόντες, ἀπαλλαγησόμεθα, οὐχ ὅσον εἰς φιλοτιμίαν, ἀλλ' εἰς τὸ καίριον. καὶ Διονύσιος μὲν δρακὶ τῆς ὅλης ὥσπερ ἐπιλαμβάνεται γῆς, ὡς ἐντεῦθεν αὐτὴν στενοῦσθαι, καὶ μηδὲ ἀμφιλαφῶς τὰ πολλὰ ἔχειν. τὸ δὲ γράμμα τοῦτο εὐρυτέραν αὐτὴν ὑπανοίγει, καὶ οἵαν ἀμφοτέραις ἔχειν τινὰ λαβέσθαι αὐτῆς, καὶ διὰ τοῦτο ἔχει τάχα πλέον τι γλαφυρότητος. καὶ ἔστιν οὕτω διπλοῦν οἷον ἡμῖν τὸ καλόν. πᾶν τε γὰρ ἐντεῦθεν ἠράνισται εἴ τι τῶν τοῦ Διονυσίου κάλλιστον, καὶ ὁπωσοῦν ἀγαθὸν εἰς χρῆσιν, εἴτε καὶ γνῶσιν· προσεπεξείργασται δὲ μετρίως καὶ εἴ τι τούτοις ἑτέρωθέν ποθεν σύμφωνον εἴη, καὶ κατὰ συγγένειαν συνῷδον. εἰ τοίνυν τὰ τοῦ ὑπομνήματος τούτου συμπεράτοι τῷ Διονυσίῳ, εἰκότως ἂν ἔχοι καὶ τὸ τῆς εὐνοίας κοινόν. οὕτω γὰρ σοφὸς μὲν Ὅμηρος, ἀγαθὸς δὲ καὶ ὁ τὰ εἰς ἐκεῖνον λαλῶν· καὶ ἀμφοῖν κοινόν, τὸ τοῦ κέρδους, ἢ τοῦ τέλους καλόν. τὸ δὲ ὅμοιον καὶ ἐπὶ τοῦ Διονυσίου καὶ τῶν ἄλλων σοφῶν. εἴη ἂν οὖν ἡμῖν τουτὶ τὸ δῶρον, ᾧ δεξιούμεθα τὴν σὴν ἀξιοσέβαστον κορυφήν, ὁ Διονύσιος οὐκέτι ποιητής, ἀλλὰ λύσας τὸ μέτρον, καίτοι καταλογάδην τὰ πλείω λαλῶν, οὐ στενολεσχῶν, ἀλλὰ πλατύτερον ἑαυτὸν ἀνακαλύπτων, οἷός ἐστι καὶ ἐκ μετρικῆς συνθήκης εἰς πεζολογίαν ἀναλυόμενος τὰ πολλά, οὐ μόνον ᾄδων, ἀλλὰ καὶ λέγων, ὅπου τὰ τῆς ᾠδῆς ἡμῖν οὐκ ἔχει καιρόν, καὶ οὕτως ἀντὶ ἁπλοῦ γινόμενος οἷον δίγλωσσος, οὐ πάντως μετέωρος, οὐδ' ἐκ μετρικοῦ τὰ πάντα λαλῶν σχήματος, ἀλλ' ἔστιν ὅπη καὶ βάδην προϊών, οὐδ' ἀπὸ σκηνῆς μετρικῆς τὸ σύμπαν φθεγγόμενος, ἀλλὰ πολλὰ καὶ προσωπείου δίχα ποιητικοῦ ὁμιλῶν, οὐκ εἰς τὸ πᾶν ἑρμηνέων χατίζων, εἴποι ἂν ἡ Θηβαΐα λύρα, ἔχων δὲ ἤδη αὐτόθεν ἐν τοῖς καιρίοις τὸ σαφές, ὑποβολέως ἀνενδεές, καίτοι ὡς ἐξ ἀγαθοῦ λειμῶνος ἂν δὴ κομίζεται ταῦτα καλά, ἢ καὶ ὡς ἐκ φυταλιᾶς ποικίλης τε καὶ καλῆς καρπὸς ἤδη τρόφιμος ἀλλ' ἡδύς. καὶ τοῖς μὲν ἄλλοις ὡς ἐπί τινος μεταλλείας τὴν παρ' ἑαυτῷ χρυσῖτιν χύδην ὁ Διονύσιος παραβάλλεται εἰς κατεργασίαν ἐπίπονον, σοὶ δὲ αὐτὸν χορηγεῖ τὸν χρυσὸν ἀκίβδηλον, καὶ

χροὸς μηδὲν ἐπισυρόμενον, ἐπικεκοσμημένον δὲ ἄλλως καὶ περιττότερον ἔχοντα. ὁ γοῦν φιλῶν τὸν διονύσιον, φιλοίη ἂν καὶ τὸ παρὸν ὑπόμνημα, καὶ τὴν τῶν ἐν αὐτῷ ἀπομνημονευμάτων σωρείαν, καὶ εἰς κεστὸν ἂν ἐγγράφοιτο αὐτόν, καί τι καλὸν λογίζοιτο πολυσύνθετον. εἴπερ οὖν καὶ σὺ μὴ φιλεῖς τὸν διονύσιον, οὐκ ἀποστέργεις δὲ οὐδὲ τὴν ἡμετέραν λαλιάν, ἀμφοτέρως ἂν εἴη σοι τὸ δῶρον φιλητόν, διά τε τὸν διονύσιον, διά τε τὸν εὐστάθιον, ἤδη καὶ ὅτι τὸ ἐπιταχθὲν πεποίηται. καὶ ταῦτα μὲν ἡμῖν τὰ ἐν ἔργῳ. περὶ δέ γε τοῦ ἔργου ὀλίγα σοι προθετέον τινά, δι' ὧν τήν τε τοῦ διονυσίου διάθεσιν παραδείξομέν σοι, καὶ τὸ τῆς περιηγήσεως πρᾶγμα σεμνυνοῦμεν, καὶ τί μὲν αὐτὴ δύναται παραστησόμεθα, τίς δὲ ἡ τῆς γεωγραφίας πρόθεσις.

Τίς δὴ οὖν ἡ τῆς χωρογραφίας βούλησις, καὶ εἴποι δὴ ἄν τις οὕτω τὰ σεμνὰ τῆς περιηγήσεως ὡς ἐν λόγῳ βραχεῖ ῥητορικώτερον, τὸ τὴν ὑπ' οὐρανὸν ἐμπεριγράφειν, τοῖς μὲν ἐν παροιμίαις λαλήσασιν, ὡς ἀδύνατον καταπραχθῆναι, πέπαικται· τοῖς δέ γε σοφισαμένοις τὴν περιήγησιν, εἰς πρᾶγμα τετόλμηται, καὶ ὡς οὐκ ἀδύνατον ἀπελήλεγκται, βιασαμένοις τὴν παροιμίαν, καὶ τεχνασαμένοις τῷ ἀδυνάτῳ δύναμιν. ἢ γὰρ οὕτω μικροῦ πεποιήκασιν ὅσοι τὴν τῆς οἰκουμένης πινακογραφίαν μεμελετήκασιν, ὀνυχιαίῳ που τάχα τινὶ διαστήματι τὴν ἀπείρονα περικλείσαντες, καὶ τὸ τοῦ κατὰ γῆν πληρώματος ἀπερίληπτον ἐπιπέδῳ βραχυτάτῳ, καὶ οὕτω μικρῷ διαστάτῳ ἐμπεριγράψαντες. οὗ δὴ τολμήματος κατάρξαι μὲν ἱστόρηται ἀναξίμανδρος. ἑκαταῖος δὲ μετ' αὐτὸν τῇ αὐτῇ τόλμῃ ἐπιβαλεῖν. μετὰ δέ, δημόκριτος μαθητευσάμενος θάλητι. καὶ τέταρτος, εὔδοξος. εἰ δὲ καρχηδόνα ὑπὸ βοῒ μετρηθεῖσαν διὰ θαύματος ὁ διονύσιος ἄγει, ὡς καινόν τι δήπουθεν ὄν, εἰ τηλικαύτης πόλεως διάστημα καταμετρηθείη, περιγραφὲν ὑπὸ βύρσης τμήματι, τὸ τὴν ἀμέτρητον οἰκουμένην τμηματίῳ βραχυτάτῳ στενοχωρεῖν, ἡλίκου ἂν εἴσω πίπτοι θαύματος; οὕτως ἐν δέοντι τολμηρὸν ἡ φιλοσοφία, οὕτω μικροῖς ἐμφαντάζει τὰ μέγιστα, ἥτις οὐ τῆς γῆς μόνον τὴν συναλοιφὴν κατανεανιεύεται ταύτην, εἴτε συναίρεσιν εἰς βραχὺ κομιδῆ συμπιέσασα, ἀλλὰ καὶ αὐτὸν τὸν οὐρανὸν συναγαγοῦσα κατασμικρύνει, καὶ ὡς οἷον εἰπεῖν, κέγχρῳ παραβύει τὸν τηλικοῦτον. ἀλλ' ἡ τις αὕτη παροιμία κατὰ τῶν ἄνω τεθεῖσαν, ἀδυναμίαν ἐμφαίνουσα πράγματος, περαχθεῖσα δὴ ὅμως εἰς δύναμιν καὶ αὐτὴ τεχνικῶς. καὶ τῷ ὄντι τοιοῦτόν τι ποιοῦσιν οἱ τὸν τοσοῦτον οὐρανόν, τὴν ἀπλανῆ σφαῖραν, τὴν ἔσω τὰ πάντα σφίγγουσαν εἰς μικρὸν σφαιρικὸν ὄγκον, καὶ ὡς ἂν εἴποι τις, κεγχριαῖον, συστρέφουσι, καὶ εἰς δίσκου στροφὴν γογγυλίσαντες, καὶ συστείλαντες, τοῖς βουλομένοις ἀνὰ χεῖρα τιθέασι· καὶ ὥσπερ ὁ μῦθος τὰς θετταλὰς γυναῖκας φησὶ μαγγανεύειν, ἐπιβουλευούσας τῇ σελήνῃ, καὶ ἄνωθεν κατασπώσας εἰς γῆν, ταὐτὸ κατεπιχειροῦσιν αὐτοί, οὐχ ἑνὸς ἢ δευτέρου τῶν ἄνω πλανήτων, ἀλλ' αὐτοῦ ὅλου τοῦ κατ' οὐρανὸν ἀπειρίτου σφαιρώματος, αὐτοῖς ἄστροις, αὐταῖς ζώναις, καὶ πᾶσι τοῖς οὐρανίοις κύκλοις καὶ τμήμασιν ἡμῖν ἐκεῖνον καθέλκοντες. καὶ ζεὺς μὲν ὁ παρ' ὁμήρῳ, τοῖς περὶ ὄλυμπον θώκοις ἐμπρέπων αἰθέριος, αὐτῇ γαίῃ, αὐτῇ θαλάσσῃ τὰ κάτω μεταστοιχειῶσαι βρενθύεται, αὐτὸς ὅμως μὴ ἂν ἑλκυσθῆναι κάτω ἀλαζονεύεται. ὁ μέντοι φιλόσοφος βελαρώτερον ἀντιπαλαμᾶται, καὶ τὸ τοῦ διὸς ἐλέγχει σεμνόν, καὶ αὐτῷ οὐρανῷ καθελκύσας ἐκεῖνον, οὐχ ὑποταρτάρειον τὸν αἰθέριον τίθησιν, ὡς ἐκεῖνος πατέρα κρόνον κάτω βαλών, ἀλλ' ἐπὶ χεῖρα τίθησι τοῖς ἀστροθεάμοσι, καὶ ἄλλως τὰ τοιαῦτα σοφοῖς, καὶ οὐρανὸν τοῦτον τεχνασάμενος, ὡς εἰπεῖν ὑπουράνιον, ἐν αὐτῷ οἷά τινι κατόπτρῳ φαντάζει τοῖς βουλομένοις τὰ τῶν ἄνω κάτω κινήσεων, καὶ ἐπεὶ μὴ ἐξὸν ἐκ τῶν κάτω ἄνω πτερύσσεσθαι τὸν φιλοσοφεῖν τὰ οὐράνια θέλοντα, βιάζεταί πως τέχνῃ τὸν οὐρανόν· καὶ κατασπάσας καὶ ταπεινώσας οὕτω περαίνει τὰ τῆς προθέσεως, ἢ καὶ ἄλλως μὴ ἔχων ἐν οὐρανῷ θέσθαι τὸν ἄνθρωπον, οὐράνιον μὲν φυτὸν ὄντα τε καὶ λεγόμενον, περὶ γῆν δὲ ὅμως εἰλούμενον, κα-

τάττει τὸν οὐρανόν, καὶ περίγειον τίθησιν, ὡς ἂν ὁ περὶ γῆν ἐκεῖνος οὕτω τὰ οὐράνια ἔχοι καλλιτεχνεῖν. καὶ γίνεταί τις ἐνταῦθα κάθοδος οὐρανοῦ πρὸς τοὺς κάτω προσφυέστερον, ἤπερ ὁ τοῦ ἡσιόδου μῦθος αὐτὸν κατάγει πρὸς φιλότητα γῆς, καὶ μὴν καὶ σεμνότερον, τά τε ἄλλα δὲ, καὶ ὅτι ἐκεῖνον μὲν νύκτα ἐπάγειν ἡσίοδος λέγει, ἐπειδὰν κατέλθοι· ὁ δὲ οὐρανὸς οὗτος, ὃν ἡ τῆς μαθήσεως θεωρία πρὸς τὴν γῆν ποιεῖ, οὐ σκότος ἐπάγειν οἶδεν, ἀλλὰ γνῶσιν τεχνικὴν φωσφορεῖ. οὐδ' ἂν εἴποι τις ἐνταῦθα, ὀρώρει δ' οὐρανόθεν νὺξ, τὸ ὁμηρικόν· ἀλλ' ἐκεῖνο καὶ μάλιστα, ὡς ἄρα οὐρανόθεν ὑπερράγη ἄσπετος αἰθήρ. λαμπρὸν γὰρ ἐντεῦθεν ἀπαιθριάζει μαθήσεως φῶς. οὐρανὸν μὲν οὖν τοιόνδε ἄρατος ἔχοι ἂν περιφέρειν, καὶ ὅσοι κατ' ἐκεῖνον ποιητικῶς, ἢ καὶ ἄλλως καταλογάδην τοῖς τοιούτοις κυκλίοισιν οὐρανοῖς. μοῦσαί τινες, οἷα κατὰ τὰς ἀδομένας προσκαθήμενοι, καὶ πρὸς ἐναρμόδιον ῥυθμίζοντες κίνησιν. διονύσιος δὲ ὁ νῦν ἡμῖν ὁμιλῶν, τὰ περὶ τὴν γῆν κατεργάζεται, καὶ περὶ ταύτην ὡς μέτρῳ πρέπον ἔχει πονούμενος πτερῷ λόγου κοῦφος φερόμενος, καὶ τάχιον σύμπασαν τὴν οἰκουμένην περιϊὼν, ἤπερ οἱ θρυλλούμενοι ἀετοὶ, δι' ὧν ὁ τοῦ μύθου ζεὺς τὴν ὑφ' ἥλιον κατεμέτρησε· καὶ τὸν ἀκροατὴν ἑαυτῷ συμμετάγων, ἢ συνανάγων, καὶ ποιῶν συμπτερύσσεσθαι, δαίδαλος οἷα συμπεριπτάμενον ἴκαρον· πλὴν ὅσον ἐνταῦθα τὰ τῆς πτώσεως ἀσφαλῆ, καὶ ταύτῃ πάντως ἀμφοῖν ἀκίνδυνα, καὶ ἡλίῳ ἀνεπιβούλευτα. μή τι δὲ ἄρα καὶ ἡ τοῦ χθονίου ἑρμοῦ πορεία, καὶ ἡ χρυσῆ ῥάβδος, ἣν καθ' ὅμηρον, ἔχων ἐκεῖνος πτεροῖς περικινεῖται τήν τε τραφερὰν τήν τε ὑγρὰν, ἡ τῆς περιηγήσεως αὕτη ἐστὶν ὁδός τε καὶ μέθοδος, καὶ ἡ ἀνὰ χεῖρα τῷ τεχνίτῃ γραφὶς, ἡ διατυποῦσα τὸν περίγειον πίνακα· ὑφ' ὧν ὁ μανθάνων ποδηγεῖται ὥσπερ εἰ καὶ χειραγωγεῖται, καὶ πᾶσαν ἀμογητὶ τὴν οἰκουμένην, ὡς τάχος πτεροῦ περιοδεύσας πρόεισι, τῷ νῷ ταύτην περιδραμὼν, καὶ λόγῳ χειραγωγοῦντι καταμαθών. καὶ οὕτω μὲν ἐνταῦθα τὸν χθόνιον ἄν τις ἑρμῆν φαντάσηται, ὅτε μέν τοι τῆς κάτω ἀπαναστὰς ὁ περιηγούμενος τὸν οὐρανὸν περιοδεύει, καὶ γραμμὰς ἄγει, καὶ πόλους στρέφει, καὶ ἀστέρας μετρεῖ, μονονουχὶ ψαύων τῶν ἄνω χειρὶ, καὶ δακτύλῳ καθυποδεικνὺς τὰ ἐκεῖ, καὶ οὕτω γῆς μὲν ὑπανιπτάμενος, τὰ δὲ οὐράνια περιηγούμενος. τότε δὴ οὐ χθόνιος οὗτος ἑρμῆς, ἀλλὰ κατὰ τὴν ποιητικὴν εἰπεῖν, τὴν αὐτὴν ἐν χερσὶν ἔχων ῥάβδον πέτεται, κρατὺς, ἀργειφόντης, χρυσόρραπις. καί τις ἂν εἴποι διὰ ταῦτα κομψότερον τὴν τῆς περιηγητικῆς μεθόδου δύναμιν οἰκειότερον, ἤπερ ἐπὶ τῆς καθ' ὅμηρον ἔριδος. τὰ μὲν πρῶτα ὀλίγην κορύσσεσθαι, περιαθροῦσαν πάντως τὰ κάτω που καὶ περὶ γῆν, αὐτὰρ ἔπειτα ἐπὶ χθονὶ βαίνουσαν οὐρανῷ κάρη στηρίζειν, ὁπηνίκα τὰ κατ' οὐρανὸν ἐπιβάλλει θεωρεῖν ὁ περιηγούμενος. καὶ οὕτω μὲν ἂν ὡς ἐν ἐπιτόμῳ σεμνολογήσῃ τις τὸ τῆς περιηγήσεως ἀγαθὸν, δίχα τε τῶν μετ' ὀλίγον ῥηθησομένων. ἃ δὲ καὶ εἰσέτι χρὴ τῷ λόγῳ προλαβεῖν ταῦτά εἰσιν· ὅτι οὐρανοβάμονος μὲν ἑρμοῦ ἄρατος ἐντελὴς ὑποφήτης ὡς ἐν μέτρῳ τοῖς εἰσαγομένοις ἐμπεριλέλειπται, καλλιγραφῶν τὰ ἐν οὐρανῷ φαινόμενα· τοῦ δὲ περὶ γῆν τάχυ τὸ πτερὸν λύοντος ἑρμοῦ ὑποδρηστὴρ πρός γε τὸ παρὸν διονύσιος, ὃν ὁ νοῦς τῶν μουσῶν ἄγων, ὡς αὐτὸς κομπάσει, προϊὼν, πᾶσαν τὴν γῆν ποιεῖ περιπολεῖν ἀπλανῶς. εἴληχε δὲ τὴν περιηγητοῦ κλῆσιν, παρὰ τὸ περιηγεῖσθαι, ὅπερ τὸ κατὰ λεπτὸν δηλοῦν ἀφήγησιν βούλεται· καθὸ καὶ τῶν ῥητόρων τινὲς, ὁ μὲν, περιήγησαί μοι τὰ ἐν ᾅδου, φησὶν, ὅ ἐστιν, ἔκθου πρὸς λεπτὸν ἀφηγούμενος· ὁ δὲ, περιήγησιν ὕβρεως τὴν ὁμοίαν λέγει ἀφήγησιν. τὸ δὲ περιηγεῖσθαι, καὶ περιοδεύειν λέγεται, ὡς ὅτε τις περιοδεῦσαι λέγει τὴν πελοπόννησον. τὸ δ' αὐτό ἐστιν εἰπεῖν, καὶ καταγράφεσθαι, καὶ μετρεῖσθαι. οὕτω γάρ που καὶ αὐτὸς ὁ διονύσιος θαλασσῶν τινα ἐρεῖ καταγράψασθαι καὶ ἀναμετρήσασθαι. δεῖ δὲ εἰδέναι καὶ ὅτι πολλὰ τῶν παλαιῶν περὶ τὴν ἀληθῆ γεωγραφίαν ἐσπουδακότων, ἣν μάλιστα τῶν ἄλλων ἀλέξανδρος ἐκ τῶν τότε ἐμπειροτάτων, ὡς λέγεται, γραφῆς ἠκριβώσατο, δοθείσης αὐτῷ ὑπὸ ξενοκλέους τοῦ γαζοφύλακος, πάντοθεν ὁ διονύσιος τὸ καλὸν ἠρανίσατο, καὶ τὰ μακρὰ τῶν

ἄλλων αὐτὸς ἐπιτεμὼν, συντομωτάτην ταύτην καὶ ἀκριβεστάτην γεωγραφίαν ἐξέθετο, εἰς ἐγχειρίδιον τοῖς βουλομένοις εὐσύνοπτον, οὐδέν τι τῶν τοῖς γεωγράφοις καταλιπὼν ὀφειλομένων. ἱστορίαις τε γὰρ παραρτύει τὸ ποίημα, φράζει δέ που καὶ τόπων ἢ ἐθνῶν ἰδιότητας. ψυχαγωγεῖ δὲ καὶ τῷ τῆς ἱστορίας ἀληθεῖ, ὅπερ ἐστὶ γεωγραφίας ἀρετή. παρενσπείρει δέ που καί τινα μαθηματικώτερον. καὶ ὅλως οὐδέν τι τῶν γεωγραφικῶν ἀγαθῶν ἀφῆκεν, οὗ μὴ γεῦμά τι τῇ αὐτοῦ ποιήσει ταύτῃ ἐντέθεικεν, ὀλιγόστιχον μὲν τὸ ποίημα ἐκτεθειμένος, ἀκροθιγῶς δὲ πάντων ἁψάμενος τῶν καλῶν, καὶ σπερματικῶς πᾶν ἐν αὐτῷ τὸ τῆς γεωγραφίας καλὸν ἐνθέμενος. τοιοῦτος δὲ ὢν οὐκ ἐνστερνίζεται τὴν τοῦ γεωγράφου πρόσρησιν, οὐ μόνον διὰ τὴν σμικρότητα τοῦ βιβλίου, ἀλλὰ καὶ ὅτι ἔργα τινὰ καὶ ἄλλα γεωγράφου εἰσὶν, ὧν οὐ πάνυ τι θιγγάνει αὐτός. πρὸς τοίνυν τὸ καθολικώτερον τῆς κλήσεως καὶ ἰδικώτερον ἀνάγει ἑαυτὸν, ὅπερ ἐστὶν ἡ περιήγησις. ἰστέον γὰρ ὅτι περίοδος γῆς καὶ περιήγησις ταυτὸν νοοῦσι, καὶ εἰς μίαν ἔννοιαν ἔρχονται. διὸ καὶ ὁ ἀμασεὺς γεωγράφος συχνὰ περὶ τὰς τοιαύτας λέξεις εἰλεῖται, οὐ μόνον γεωγραφίαν τὴν ἑαυτοῦ ἐπιστήμην ἀξιῶν καλεῖσθαι, ἀλλ᾽ οὐδὲ περιήγησιν, καὶ περίοδον λέγεσθαι ἀπαξιοῖ. καὶ οὕτω μὲν περίοδος γῆς, καὶ περιήγησις, εἰς ἕνα κατὰ πολυωνυμίαν συνάγονται νοῦν, καί εἰσιν ὀνόματα γενικὰ, ἔχοντα ὑφ᾽ ἑαυτὰ τήν τε γεωγραφίαν καὶ τὴν χωρογραφίαν, ἤτοι τοπογραφίαν. ὧν ἡ μὲν γεωγραφία τὸ καθόλου θεωρίας ἔχει, καθά φασιν οἱ παλαιοὶ, ὡς ἐάν τις ὅλον τι ἀναγράφηται σῶμα. καὶ ἔστι γεωγραφία κατ᾽ ἐκείνους, μίμησις διαγραφῆς τοῦ κατειλημμένου ὅλου μέρους τῆς γῆς, μετὰ τῶν ὡς ἐπίπαν συνημμένων αὐτῇ. ἴδιον δέ φασιν αὐτῆς, τὸ μίαν καὶ συνεχῆ δεικνύειν τὴν ἐγνωσμένην γῆν, ὡς ἔχει φύσεώς τε καὶ θέσεως, μέχρι μόνον τῶν ἐν ὅλαις περιγραφαῖς αὐτῇ συνημμένων. καὶ τοιαύτη μὲν ἡ γεωγραφία, ἔργον ἔχουσα περὶ τὴν τῆς γῆς ἁπάσης ὁλότητα καταγίνεσθαι ὁλοσχερέστερον, καὶ οὐ πρὸς λεπτὴν διεξόδευσιν. ἡ μέντοι χωρογραφία, περιήγησις μὲν ἐστὶ καὶ αὐτὴ, καὶ περίοδος γῆς, καθὰ καὶ ἡ γεωγραφία, πλὴν οὐχὶ τῆς ὅλης, ἀλλὰ μέρους τινὸς αὐτῆς, καὶ ὡς εἰπεῖν, χώρας, ἢ χωρῶν, ἢ χωρίων τινῶν. διό περ οὐδὲ γεωγραφία λέγεται ἤτοι τῆς γῆς ἁπάσης καταγραφὴ, ἀλλὰ χωρογραφία, τουτέστι, διαγραφὴ χώρας τινός. φασὶ δὲ οἱ παλαιοὶ περὶ τῆς χωρογραφίας, καὶ ὅτι τὸ χωρογραφικὸν τέλος τῆς ἐπὶ μέρους ἔχεται προσβολῆς, τουτέστι τοῖς μερικοῖς ἐπιβάλλει, ἀπεναντίας τῇ γεωγραφίᾳ. ἡ μὲν γὰρ ὥσπερ ὁλότητα σώματος τῇ ὅλῃ γῇ ἐπιβάλλει, ἡ δὲ χωρογραφία μέρει τινὶ τῆς γῆς ἐπιχειρεῖ, ὡς εἴ τις ἐξ ὅλου σώματός τι ἀποτεμόμενος, τὸ ὠτίον μόνον, ἢ ὀφθαλμὸν, διαγράφει αὐτό. οὕτω γὰρ ἡ μὲν γεωγραφία ὅλον τὸ τῆς γῆς ἐκτίθεται σῶμα, ἡ καταγινομένη περὶ τὰ σμικρότατα· χωρογραφία δὲ ἡ τῶν λεπτῶν σωμάτων γινομένη, συναπογράφει καὶ τὰ βραχύτατα, οἷον λιμένας, κώμας ἁπάσας, δήμους, κρήνας, πόλιν πᾶσαν, ποταμὸν ἅπαντα, ὁδῶν ἐκτροπὰς, καὶ τοιαῦτα πολλά. οὐχ ὅτι οὐ καταγίνεται περὶ τὰ τοιαῦτα καὶ ἡ τῆς γεωγραφίας τέχνη, ἀλλ᾽ ὅτι σπανίως, καὶ οὐκ ἐξ ἀνάγκης, οἷα τέλος ἔχουσα τὸ καθόλου εἰπεῖν ἐν ὁλικαῖς περιγραφαῖς. χωρογραφία δὲ εἰ μὴ καὶ τοῖς βραχυτάτοις ἐπεξιοῦσα, οὐκ ἂν οὐδὲ χωρογραφία λέγοιτο. τῆς τοίνυν γεωγραφίας καὶ χωρογραφίας ταύτας διαφορὰς ἐχουσῶν, ὁ διονύσιος χωρογράφῳ μὲν οὐδὲν ἔχει κοινὸν, ἐγγίζει δὲ τῷ γεωγράφῳ, περιγράφων ὁλοσχερῶς τὰ περὶ πᾶσαν τὴν γῆν, καὶ περιιὼν ἐπελευστικῶς κατά τινα περιγραφὴν ὁλικὴν, καὶ ὡς εἰπεῖν, γεωγράφος ὢν συναλειπτικὸς, οὐ χώραν, ἢ χώρας περιηγεῖσθαι προθέμενος, ἀλλ᾽ ἐν ἐπαγγελίᾳ γεωγραφίας τὸ ποίημά που ἐπιτόμως τὸ ἀνὰ χεῖρας ἐκθέμενος, καθά περ ἐκ προοιμίων αὐτὸς ἀνεκρούσατο, σκοπὸν προγράψας μέγαν τοῦ αὐτοῦ εὐσυνόπτου ποιήσεως, ὡς ἔπος εἰπεῖν, τὸ, γαῖαν καὶ εὐρέα πόντον ἀείδειν· καὶ οὕτω γαῖαν ὁμοῦ καὶ πόντον ἐνὶ ξυνώσας ἀγοστῷ, τοῦτο δὴ τὸ περὶ τυφῶνος τερασίως λογοποιηθέν. Ἔστι δὲ ὁ διονύσιος σοφὸς κατὰ τὴν παλαιῶν θεωρίαν τοῖς πλάσμασι γλαφυρὸς, μεταδιώκων τὸ ἀνθηρὸν, οἷά τις

γραφεὺς

γραφεὺς ἄριστος, καὶ ἀναλεγόμενος ἀντὶ μὲν συμμετρίας, φασὶ, γραφικῆς, τὰ τῶν ὀνομάτων εὐσύνθετα· ἀντὶ χρωμάτων δὲ, τὰς ἀνθηροτέρας τῶν λέξεων. πυκνὸς δέ ἐστι καὶ τὴν συμπλήρωσιν, καὶ τὴν ἐπανάληψιν, συχνὰ καὶ τοιούτοις διὰ σαφήνειαν ἐναλλαττόμενος σχήμασι. καὶ δριμείαις δὲ, ὡς φανήσεται, πολλαχοῦ χρῆται ταῖς λέξεσι, καὶ μὴν καὶ ἀναπτύξεσιν ἐτυμολογικαῖς. ἔστι δὲ οὗ καὶ ἐνδιάθετα λαλεῖ, ὃ δὴ ποιεῖν δυσχερὲς ἐν περιηγήσει. παρενσπείρει δέ που καὶ βασιλικὰ εὐφυῶς ἐγκώμια. καὶ γνωμολογικῇ δὲ φιλοσοφίᾳ σπανίως μὲν, διὰ τὴν τῆς περιηγήσεως ἀνάγκην, εὑρίσκεται δ' οὖν ὅμως χρώμενος, πρὸς μέτρον τε ᾄδων, καὶ διαλέκτοις ποικιλλόμενος, καὶ μύθῳ χρῆσθαι συμμέτρως οὐ κατοκνῶν, καὶ πλασμάτων χρώμενος πιθανότητι· ὅτι τε ῥητορικοῖς ἐμπλατυνόμενος καὶ ἐκφράσεσιν, ἐπιπλέκων δέ γε καὶ ἱστορίας· καὶ διὰ πάντων ὅλως ἥκει καλῶν, καὶ ὡς περιγέγραπται, χειραγωγῶν οὕτω νόμῳ γεωγραφικῷ πρὸς ἀλήθειαν, φιλοσοφῶν δὲ καὶ πρὸς μάθημα, ἐν οἷς περὶ τοῦ κρονίου ὠκεανοῦ διαλαμβάνει, καὶ τῆς ὑμνουμένης νήσου τῆς θούλης, καὶ τοῦ ὑπὸ τὸν καρκίνον κλίματος· καί που καὶ εἰς φύσιν παρακύπτων, ὡς ὅτε τῆς τῶν τρωγλοδυτῶν γῆς τὸ πολύχρωμον αἰτιολογεῖ· ἤδη δὲ καὶ εἰς θεολογίαν ἀναβαίνων, πρὸς αὐτῷ τῷ τέλει τοῦ βιβλίου, ὁπηνίκα τὰς τῶν περὶ γῆν διαφορὰς θεωρεῖ. μούσας δὲ καλεῖ μὲν, ὡς ποιηταῖς ἔθος, οἷα δὲ φιλόσοφος, σύγγραμμα μετιὼν, τάχα δὲ καὶ διὰ τὸ καινοπρεπέστερον, οὐ πρώταις αὐταῖς ὁμηρικῶς ἐντυγχάνει, οὐδ' εἰς αὐτὰς αὐτίκα τρέχει, ἀναρρήξας τὴν βαλβίδα τοῦ λόγου, ἀλλ' ὅτε πρὸς ταῖς ἀκμαῖς τῆς περιηγήσεως γίνηται, τότε δὴ αὐτὰς προσφωνεῖ. ἐπαινετέος δὲ καὶ τῆς ἐν καταρχῇ εὐκρινείας ἐστί. τὸν γὰρ σκοπὸν ἐξ ἀρχῆς αὐτῆς ἐκτίθεται τοῦ συγγράμματος, ἐν ὀλίγοις ἔπεσι· μετ' οὐ πολὺ δὲ καὶ τὸ χρήσιμον τῆς περιηγήσεως ἐκτίθεται, γνῶσιν αὐτὸ εἶναι λέγων τοῦ ἀκροατοῦ, καὶ διδασκαλίαν αὖθις ἐκ τοῦ μαθόντος εἰς ἄλλους οὐκ εἰδότας, καὶ τιμὴν ἥτις ἐντεῦθεν τῷ διδάσκοντι περιγίνεται. ὅτι δὲ καὶ εἰς ἄλλα πλείω καὶ ἀναγκαιότατα χρήσιμα τὰ τῶν περιηγήσεων, δηλοῦσιν οἱ παλαιοὶ, λέγοντες ὅτι τε βιωφελὴς ἡ περιήγησις, καὶ ὅτι νοῦν συνάγει τῷ ταύτης ἐμπείρῳ, καὶ ὅτι στρατηγοῖς μάλιστα καὶ βασιλεῦσι σύμφορός ἐστι· καὶ ἄλλα τοιαῦτα. ἱστοροῦσι δὲ καὶ ὅτι διὰ τὸ ταύτης χρήσιμον, ἡρακλῆς καὶ διονύσιος ἐξετόπιζον ἑαυτοὺς, τὴν τῶν κλιμάτων γνῶσιν σπουδάζοντες. καὶ ὅτι καὶ ἀλέξανδρος διὰ τοῦτο ἐφιλοτιμήσατο τὸν ἠῷον ἱστορῆσαι ὠκεανόν. καὶ σέσωστρις δὲ, φασὶν, ὁ αἰγύπτιος πολλὴν περιεληλυθὼς γῆν, πίναξί τε δέδωκε τὴν περίοδον, καὶ τῆς τῶν πινάκων ἀναγραφῆς οὐκ αἰγυπτίοις μόνον, ἀλλὰ καὶ σκύθαις εἰς θαῦμα μεταδοῦναι ἠξίωσεν. καὶ πλάτων δὲ, φασὶ, τοῦ πράγματος ἐρῶν, οὐ μόνον ἐπὶ σικελίαν, ἀλλὰ καὶ εἰς αἴγυπτον ἀπεδήμησε. σεμνύνει δὲ καὶ τὸν ὁμηρικὸν ὀδυσσέα οὐχ ἧττον τῶν ἄλλων, τὸ πολλῶν ἀνθρώπων ἰδεῖν ἄστεα, καὶ νόον γνῶναι. καὶ οὕτω συνάγουσιν οἱ παλαιοὶ ἐκ πολλῶν, τὴν περιήγησιν, φιλόσοφον εἶναί τι χρῆμα καὶ βασιλικόν. καὶ τοιαῦτα μὲν τὰ χρηστὰ τῆς περιηγήσεως.

Περὶ τοῦ γένους Διονυσίου, καὶ τοῦ παρόντος αὐτοῦ ποιήματος.

ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ δὲ λίβυς μὲν ἱστορεῖται τὸ γένος· συγγράψαι δὲ καὶ ἄλλα βιβλία λέγεται, λιθιακά τε, καὶ ὀρνιθιακὰ, καὶ βασσαρικά. ὧν τὰ μὲν λιθιακὰ ἐκρίθησαν ἴδια διονυσίου καὶ αὐτὰ, διὰ τὴν τοῦ χαρακτῆρος ὁμοιότητα. τὰ δὲ βασσαρικὰ, διὰ τὴν τραχύτητα οὐκ ἄξια τούτου κριθέντα, εἰς τὸν σάμιον ἀνηνέχθησαν διονύσιον. τὰ δὲ ὀρνιθιακὰ εἰς ἄλλον τινὰ φιλαδελφέα διονύσιον, ὃν διὰ λέξεως ἀκυρολογίαν, ἐπεκάλουν διάκενον. τὸ δὲ παρὸν ποίημα, ἱστορικὸν καλοῦσιν οἱ παλαιοὶ, συγκείμενον ἐκ τοπικοῦ, καὶ πραγματικοῦ, καὶ χρονικοῦ, καὶ γενεαλογικοῦ, εἰς ἃ διαιρεῖσθαι τὴν ἱστορίαν φασί. ἐκ μὲν τοπικοῦ, ὅτι καὶ ὁ πᾶς ἐνταῦθα τοῦ βιβλίου σκοπὸς, τόπων γῆς ἐστι περιήγησις. πραγματικοῦ δὲ, ἐν οἷς ἄλλα τε τινα ἱστορεῖ, καὶ ἐθνῶν ἔθη ἐκ-

πίθεται. χρονικοῦ δέ, ὡς ὅτε καιροῦ μέμνηται, καθ' ὃν αὐτὸς περιῆν, ὅτι δηλαδὴ οὐκ ἐπὶ τῶν ὑπάτων, ἀλλ' ἐπὶ τῶν ἀνάκτων. γενεαλογικοῦ δέ, οἷον ὅτε τοὺς σαυρομάτας ἐξ ἀμαζόνων εἶπε κατάγεσθαι, καὶ ἐκ δούλων τοὺς ἐπιζεφυρίους λοκρούς. οἱ δ' αὐτοὶ παλαιοὶ ἐπαινοῦσι καὶ τὸ προοίμιον τοῦ παρόντος βιβλίου, ὡς τὰς ἐπιβαλλούσας ἔχον ἀρετάς. φασὶ γὰρ ὅτι ἀρεταὶ προοιμίων, περιοχή, προσοχή, καὶ συμπάθεια. ὧν ἡ μὲν περιοχή, τέλος ἔχει τοῦ προεκθέσθαι τὸν τοῦ ἑξῆς λόγου σκοπόν. ἡ δὲ προσοχή, ἐπιστρέφει τὸν ἀκροατήν, καὶ ὅλον εἶναι τοῦ ἔργου ποιεῖ. ἡ δὲ συμπάθεια, καὶ πρὸς ἐπιείκειαν, καὶ πρὸς συγγνώμην τοῦ λέγοντος προκαλεῖται τοὺς ἀκροατάς. καὶ διονύσιος οὖν, φασί, σκοπὸν τοῦ βιβλίου ἐν προοιμίῳ εἰπών, τὸ μέλλειν γαῖάν τε καὶ ἀρέα πόντον ἀείδειν, προσοχήν τε ἐποίησε, κινήσας τὸν τοῦ ἀκροατοῦ νοῦν, ὡς ἐπὶ μεγάλῃ τῇ ὑποσχέσει, οὐ μὴν δὲ ἀλλὰ καὶ περιοχὴν κεφαλαιώδη τοῦ ὅλου βιβλίου τούτῳ τῷ τρόπῳ ἐξέθετο. ἐν δὲ τῷ, ἀνδρῶν ἄκριτα φῦλα, συμπάθειαν ἐξεκαλέσατο, καὶ ἐφειλκύσατο, οἷα συγγνώμης τευξόμενος, εἴπου φανείη ἀσθενὴς περὶ τὴν τῶν οὕτω πολλῶν καὶ ἀκρίτων ὑφήγησιν. πολὺ δὲ τὸ σαφὲς ἡ παροῦσα ποίησις ἔχει, καὶ μάλιστα καὶ τὸ εὐκρινές, ὡς προείρηται, οὐ μόνον διὰ τῶν ἐπαναλήψεων, καθάπερ ἔφαμεν, καὶ τῶν συχνῶν συμπληρώσεων, ἀλλὰ καὶ διὰ τῶν πυκνῶν προεκθέσεων. ὅπου γε καὶ τρόποις καὶ διδασκαλίας ὁ διονύσιος ἐν πολλοῖς ἐκτίθεται δι' εὐκρίνειαν, προλέγων ὅτι τοιῶσδε τὸ διδασκάλιον προχείσεται. πολλαχοῦ δὲ καὶ προσέχειν προκαλεῖται τὸν ἀκροατήν, ὡς ἂν μὴ ἐξυπτιάζων αὐτὸς νομίζοι περιηγεῖσθαι τοῦτον ἀδιακρίνητα. πολὺ δὲ καὶ τὸ κάλλος ἔχει τὸ συγγραμμάτιον τοῦτο, καὶ οὐδενὸς ὅλως ἀμοιρεῖ τῶν πολλῶν ποιητικῶν καλῶν τὸ μικρὸν τῆς ποιήσεως τοῦτο σωμάτιον. εἰ δέ τινας ἔχει καὶ κῆρας βραχυτάτας, καθάπου σῶμα καλὸν δοθιῆνάς τινας οὐ προφανεῖς τοῖς πολλοῖς, ἢ λειχῆνας παρεμπεφυκότας οὐκ ἐν καιρίῳ, ἀφ' ὧν ἥκιστα τὸ πολὺ τοῦ κάλλους ἀχρειοῦται, σκεπτέσθωσαν οἱ περίεργοι, καὶ οὐ πάνυ φιλόκαλοι. ἡμεῖς γὰρ οὐ μυῖαι τοῖς ἕλκεσιν ἐφιζάνουσαι, μέλιτται δὲ τοῦ τῶν μουσῶν λειμῶνος τὸ κάλλιστον ἀπανθίζουσαι.

ΔΙΟΝΥΣΙΟΥ ΟΙΚΟΥΜΕΝΗΣ ΠΕΡΙΗΓΗΣΙΣ.

Ἀρχόμενος γαῖάν τε καὶ εὐρέα πόντον ἀείδειν,
Καὶ ποταμοὺς, πόλιάς τε, καὶ ἀνδρῶν ἄκριτα φῦλα,
Μνήσομαι ὠκεανοῖο βαθυρρόου· ἐν γὰρ ἐκείνῳ
Πᾶσα χθὼν, ἅτε νῆσος ἀπείριτος, ἐστεφάνωται.
Οὐ μὴν πᾶσα διαπρὸ περίδρομος, ἀλλὰ διαμφὶς
Εὐρυτέρη βεβαυῖα πρὸς ἠελίοιο κελεύθους,
Σφενδόνῃ εἰκυῖα.–

ΕΥΣΤΑΘΙΟΥ ΤΟΥ ΤΗΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ ἀρχιεπισκόπου ὑπομνήματα εἰς Διονύσιον τὸν περιηγητήν.

Ἀρχὴ τῶν ἐκ τοῦ κειμένου παρεκβολῶν, καὶ λοιπῶν ἐπιβολῶν.

Ὅτι τὸ τοῦ περιηγητοῦ ἐνταῦθα προοίμιον ἐκ πινδαρικῆς ᾠδῆς παρέξεσται. Πίνδαρος μὲν γὰρ ἐν τῷ ἐπαινεῖν ἀθλοφόρον τινὰ Κορίνθιον, προοιμιάζεται, ὅτι ὀλυμπιονίκην ἐπαινῶν οἶκον, γνώσομαι ὀλβίαν Κόρινθον· ὑφ' ἧς δηλαδὴ ὁ οἶκος περιέχεται, ὡς μέρος αὐτῆς. ὁ Διονύσιος δὲ μιμησάμενος ἐκεῖνον, ἐνταῦθά φησιν, Ἀρχόμενος γαῖάν τε καὶ εὐρέα πόντον ἀείδειν, καὶ ποταμοὺς, καὶ πόλεις, καὶ ἀνδρῶν φῦλα, μνήσομαι ὠκεανοῦ βαθυρρόου· τοῦ τὴν γῆν δηλονότι καὶ τὰ ἐν αὐτῇ περιειληφότος, καὶ ἐν ᾧ πᾶσά ἐστιν ἡ γῆ. ὁμοίως οὖν ἄμφω ἐσχημάτισαν τὰ προοίμια. τὸ δὲ, ἐν τῷ ὠκεανῷ τὴν χθόνα πᾶσαν εἶναι, παρακατιὼν ἄλλως φράζει λέγων, Πάντη δ' ἀκαμάτου φέρεται σθένος ὠκεανοῖο. καὶ, Ὠκεανὸς περιδέδρομε γαῖαν ἅπασαν. τοῦτο δὲ σύμφωνόν ἐστι τῷ ὁμηρικῷ τῷ, ἀψορρόου ὠκεανοῦ. πάντως γὰρ ὠκεανὸς ἀψόρροος, ὁ εἰς ἑαυτὸν ὀρούων, ἤγουν ἐπανιὼν, καὶ εἰς κύκλου σχῆμα περιαγόμενος, καὶ οὕτως ἐναποκλείων ἑαυτῷ τὴν γῆν. καθὰ καὶ Ὀρφεὺς ἐν τῷ περὶ Διὸς καὶ Ἥρας φησὶ λέγων, κύκλον ἀκαμάτου καλλιρρόου ὠκεανοῖο, Ὃς γαῖαν δίνῃσι πέριξ ἔχει ἀμφιελίξας. ὡς τοῦ ὠκεανοῦ περιειληφότος τὴν γῆν, καθὰ καὶ Ἐρατοσθένης δοξάζει, οὗ ζηλωτής ἐστιν ἐν πολλοῖς ὁ τὸ οἰκουμενικὸν τουτὶ συνταγμάτιον ποιησάμενος. διὸ καὶ ἐστεφανῶσθαι τὴν γῆν φησιν, ἤτοι κύκλῳ περιειλῆφθαι τῷ ὠκεανῷ, ἅτε νῆσον. ἐπεὶ δὲ τὸ ἐστεφανῶσθαι, ὑπεμφαίνει τὸ κατὰ κύκλου περιαγωγὴν ἀκριβῆ καὶ περιφέρειαν ἰσοδιάστατον, τὴν γῆν ὑπὸ τοῦ ὠκεανοῦ περιέχεσθαι (ὅπερ οὐκ ἀληθές ἐστι, καθάπερ καὶ ἡ-

ροδότῳ δοκεῖ, λέγοντι μὴ ἀποδέχεσθαι τοὺς λέγοντας κυκλοτερῆ τὴν γῆν ὡς ἀπὸ τόρνου) ἐπάγει πρὸς διόρθωσιν τὸ, οὐ μὴν πᾶσα διαπρὸ, ἤτοι διόλου, περίδρομος, ἀλλὰ δηλαδὴ περιμήκης, ὡς ῥηθήσεται, δίκην σφενδόνης. τοιαύτη γὰρ τὸ σχῆμα ἡ οἰκουμένη γῆ, καθὰ καὶ ποσειδωνίῳ δοκεῖ. διὸ καὶ εἰς δύο κώνους τέμνεται ἡ οἰκουμένη, ὡς ἐν τοῖς μετὰ ταῦτα ἐρεῖ ὁ διονύσιος· ὧν ὁ εἷς μὲν, ὁ ἀποτελῶν τὴν ἀσίαν, εἷς δὲ, ὁ ἐκ τῆς εὐρώπης καὶ τῆς λιβύης ἀπαρτιζόμενος. τῆς δὲ τοιαύτης οἰκουμενικῆς σφενδόνης τὰ ὀξύτερα μὲν πρός τε τῇ ἀνατολῇ εἰσὶ καὶ πρὸς τῇ δύσει, ἃ δὴ κελεύθους ἠελίου καλεῖ· τὰ εὐρύτερα δὲ πρός τε τῷ ἀρκτῴῳ κεῖται μέρει, καὶ τῷ νοτίῳ. ὥστε τῶν δύο κώνων ὁμοῦ κατὰ τὰς βάσεις ὄντων, τὸ μὲν κατὰ τὰς κορυφὰς ὀξὺ, πρὸς ἕω καὶ δυσμὰς, τὸ δὲ κατὰ τὰς βάσεις εὐρὺ, πρὸς νότον καὶ βορρᾶν. ὅρα δὲ ὅτι νῆσον εἰπὼν τὴν ἀπείρονα γῆν, ἀτελῶς καὶ σμικροπρεπέστερον, ἀνέστησεν ἄλλως τὸ τῆς κλήσεως ταπεινὸν, διὰ προσθήκης ἐπιθέτου σεμνοῦ, καὶ ἐπῆρεν εἰς ὕψος τὸ πρᾶγμα, οὐχ ἁπλῶς νῆσον αὐτὴν εἰπὼν, ἀλλὰ προσονομάσας ἀπείριτον, ὅπερ ταυτόν ἐστι τῷ ἀπείρονα· καὶ οὕτως ἀντιδιαστείλας αὐτὴν πρὸς τὰς ἄλλας νήσους, αἵτινες διὰ τὸ μὴ ἄπειρον, εὐδείελοι λέγονται, τουτέστιν εὔδηλοι, εὐπεριόριστοι. φησὶ γὰρ ὅτι ἐν ἐκείνῳ πᾶσα χθὼν ἅτε νῆσος ἀπείριτος, ἐστεφάνωται. δεῖ δὲ εἰδέναι ὅτι καὶ εὐρύτερα τὰ τῆς οἰκουμένης βόρεια, καὶ τὰ νότια, καθάπερ εἴρηται, ἀλλ' οἱ παλαιοὶ πινακογράφοι τῆς εὐρώπης μὲν τὴν καταγραφὴν εὐρύνειν λέγονται πλέον πρὸς βορρᾶν, ὡς ἂν ἔχοιεν ἐγγράφειν εὐκρινῶς τὰ ἐν αὐτῇ πολλὰ ἔθνη· τὴν δὲ λιβύην ἀποστενοῦν, ὡς ὑπερβάλλουσαν τῷ μεγέθει τῶν ἐντὸς αὐτῆς ἐθνῶν, διὰ τὸ πολὺ τῆς ἐκεῖ ἀοίκητον, ἵνα μὴ ἔγκειται, φασὶ, τῷ πίνακι χωρίον διάκενον. σφενδόνῃ δὲ τὴν οἰκουμένην εἰκάζει ὁ διονύσιος, ἢ τῷ λιθοβόλῳ ὀργάνῳ, ἢ καὶ αὐτῇ τῇ σφενδόνῃ τοῦ δακτυλίου. εἰ δέ τις ὀκνεῖ τοῦτο παραδέχεσθαι, ἀφαιρείσθω καὶ τῆς τοῦ δακτυλίου σφενδόνης καὶ τὸ ὄνομα. ἔοικε γὰρ καὶ αὐτὴ τοιαύτη πάλαι ποτὲ οὖσα κατὰ τὸ ἀρχαῖον, ἐφ' ἑκάτερα μὲν εὐρύνεσθαι, ἐπὶ θάτερα δὲ, καθ' ὁμοιότητα τῆς ὁμωνύμου περιβόλου σφενδόνης, συνάγεσθαι εἰς ὀξύτερον. οἱ δὲ παλαιοί φασι καὶ κόσμον τινὰ γυναικεῖον σφενδόνην καλεῖσθαι, ὅμοιον τῇ τηλεβόλῳ σφενδόνῃ ὄντα, πλατὺν μὲν κατὰ τὰ μέσα, καὶ πρὸς τῷ μετώπῳ πίπτοντα, ἐκ λεπτοτέρων δὲ καὶ ὀξυτέρων τῶν ἄκρων ὀπίσω δεσμούμενον. ἣν δὲ, φασὶ, καὶ ὀπισθοσφενδόνην παρὰ τοῖς κωμικοῖς, ἐκ τοῦ ἐναντίου τῇ τοιαύτῃ σφενδόνῃ, διὰ τὸ γελοιότερον περιτιθεμένην τῇ κεφαλῇ, καὶ ὀπίσω μὲν ἔχουσα τὰ πλατύτερα, τὰ δὲ ὀξύτερα, καὶ τὸν δεσμὸν περὶ τὸ ἔμπροσθεν.

-μίαν δὲ ἑ καίπερ ἐοῦσαν
Ἄνθρωποι τρισσῇσιν ἐπ' ἠπείροισι δάσαντο,
Πρῶτα μὲν ὧν λιβύην, μετὰ δ' εὐρώπην, ἀσίην τε.
Ἀλλ' ἤτοι λιβύη μὲν ἀπ' εὐρώπης ἔχει οὖρον
Λοξὸν ἐπὶ γραμμῇσι, γάδειρά τε καὶ στόμα νείλου,
Ἔνθα βορειότατος πέλεται μυχὸς αἰγύπτοιο,
Καὶ τέμενος περίπυστον ἀμυκλαίοιο κανώβου.

Ὅτι τὴν ὅλην γῆν, καίπερ μίαν οὖσαν φύσει, καὶ συνεχῆ, οἱ ἄνθρωποι τρισσαῖς ἐπ' ἠπείροις ἐδάσαντο. τοῦτο δὲ ἐκ τοῦ ἡροδότου παραπέφρασται, εἰπόντος ὅτι τῇ γῇ μιᾷ οὔσῃ τριφάσια κεῖνται ὀνόματα, ἐπωνυμίας ἔχοντα γυναικῶν. εἶτα ὁ διονύσιος φιλοτιμούμενος ἐνὶ ἔπει περιλαβεῖν τὰ τοιαῦτα τρία τμήματα τῆς γῆς, φησὶ, πρῶτον μὲν λιβύην, μετὰ δ' εὐρώπην, ἀσίην τε. ἰστέον δὲ ὅτι προτάττει τῶν ἄλλων τὴν λιβύην καὶ νῦν καὶ ἐν τοῖς ἑξῆς,

οὐ κατά τινα περιηγητικὴν ἀνάγκην, ἀλλὰ οἷα λίβυς φιλῶν τὰ οἰκεῖα, καὶ οὕτω τὸ ἑαυτοῦ ἔθνος τῶν λοιπῶν προτιθέμενος. ὁ τοίνυν ἀμασεὺς γεωγράφος οὐχ οὕτω προσπαθῶς ἔχων, ἄλλως μετεχειρίσατο τὴν περιήγησιν, καὶ ἐκ τῆς εὐρώπης ἀρξάμενος, εἰς τὴν λιβύην κατέληξεν, ὅτι πέρατα λιβύης, ἑσπερίου μὲν τὰ γάδειρα. περὶ ὧν ἐν οἰκείῳ ῥηθήσεται). ἑῷον δὲ τὸ κανωβικὸν στόμα τοῦ νείλου, περὶ οὗ μικρὸν ὅσον εἰρήσεται). ὅτι μετὰ θάνατον φρόντιδος (κυβερνήτης δὲ ἄριστος μενελάου ὁ φρόντις, υἱὸς ὀνήτορος) ἐξωσθέντες ἀνέμῳ βορρᾷ οἱ περὶ μενέλαον, προσίσχουσι τῇ ῥόδῳ ὑπὸ κυβερνήτῃ ὄντες τῷ ἀμυκλαίῳ κανώβῳ. τῶν δὲ ῥοδίων τῆς ξένης καταδραμόντων (περιῆλθε γὰρ αὐτοὺς μνήμη ὧν ἐν τῇ τροίᾳ κακῶν ἔπαθον δι' αὐτὴν) φεύγουσι μὲν ἐκ τῆς ῥόδου οἱ ἀμφὶ τὸν μενέλαον, κατάγονται δὲ εἰς φοινίκην, ὅθεν εἰς αἴγυπτον. οὗ δὴ ἀκεσάμενοι τὰ σκάφη καμόντα τῇ δυσχερείᾳ τοῦ πλοῦ, διέτριβον χρόνον τινά, ἐν ᾧ κάνωβος ἀποθνήσκει, ὃν θάψας ἐντίμως ὁ μενέλαος συνοικίζει πόλιν ἐπὶ τῷ μνήματι, τοὺς ἀχρειοτάτους τοῦ στόλου ἀφεὶς μένειν ἐκεῖ, καὶ τὴν πόλιν ἐπ' αὐτῷ κάνωβον ὀνομάζει· ἔνθα που καὶ νῆσος τὸ ξένιον, τῇ ἑλένῃ παρώνυμον. φασὶ δὲ τὴν κάνωβον ταύτην ἀλεξανδρείας ἀπέχειν στάδια ἑκατὸν καὶ εἴκοσι, πεζῇ ὁδεύουσιν. ἐκ δὲ τοῦ κανώβου ἐκείνου τοῦ κυβερνήτου καὶ ἀστὴρ ἐκεῖ που φαινόμενος, κάνωβος ἐπωνόμασται, ἀφανὴς μὲν τοῖς ἐν τῷ ἑλλαδικῷ κλίματι, ἀπὸ δὲ ῥόδου ἀρχόμενος φαίνεσθαι. ὅς ἐν τῷ μεσουρανεῖν, τέταρτον λέγεται ζωδίου μέρος ἀπέχειν. ὁ δὲ τὰ ἐθνικὰ γράψας φησίν, ὅτι ἔδει μὲν κάνωπον γράφειν τὴν πόλιν διὰ τοῦ π, γράφεται δὲ ὅμως διὰ τοῦ β. ἀπὸ δὲ τοῦ κανώβου ἀνδρός, ἢ τῆς κανώβου πόλεως, καὶ τὸ στόμα νείλου, ὡς εἰκός, κανωβικὸν ἐπωνόμασται, ὅπου, κατὰ τὸν διονύσιον, ὁ βορειότατός ἐστι τῆς αἰγύπτου μυχός, ὡς πρὸς τῇ ἐκεῖ θαλάσσῃ περατουμένων τῶν τῆς αἰγύπτου βορείων μερῶν. τοῦτο δέ τινες τὸ κανωβικὸν στόμα τοῦ νείλου καὶ ἡράκλειον καλεῖσθαί φασι, λέγοντες ὅτι ἡρακλῆς φέρων ἐξ ἐπιταγῆς εὐρυσθέως, τὰ χρύσεα μῆλα, καὶ θέλων λιβύην πᾶσαν ἐξιστορῆσαι, ἦλθε καὶ εἰς τὰ τοῦ νείλου στόματα καὶ δὴ καλεῖται ἀπ' αὐτοῦ καὶ ἓν τῶν στομάτων, ἡράκλειον τὸ κανωβικόν· ἠλευθέρωσε δὲ καὶ τοὺς αἰγυπτίους ἁπάσης βίας. διαβὰς δὲ καὶ εἰς ἄμμωνος, ἔθυσε μεγαλοπρεπῶς. καὶ οὕτω μέν τινες. ὁ δὲ γεωγράφος διϊστᾷ, τὸ μὲν ἡράκλειον στόμα ἱστορῶν καὶ ἡρακλέους ἔχειν ἱερόν· τὸ δὲ κανωβικόν, ἀρχὴν εἶναι λέγων τοῦ ἐν αἰγύπτῳ δέλτα. ἐμφαίνει δὲ ἐκεῖνος καὶ τρυφᾶν τοὺς κανωβίτας, ἐν οἷς λέγει τὸν κανωβισμὸν καὶ τὴν ἐκεῖ λαμυρείαν. ἔστι δέ, ὡς ἱστοροῦσί τινες, καὶ νῆσός τις κάνωβος. περὶ δὲ τοῦ κυβερνήτου κανώβου καὶ τοιοῦτος φέρεται λόγος· ὅτι κοιμώμενος ὁ κάνωβος κατὰ τὸν αἰγιαλὸν περιπέπλωκεν αἱμορροΐδι (ὄφεως δὲ εἶδος ἡ αἱμορροΐς, οὐκ ἔχουσα ἰθυτενῆ τὴν ὁλκὸν συνέχουσαν ὀστώδη ἄκανθαν) ἥτις αἱμορροῒς τῇ ἐπιπλώσει, φασί, τοῦ κανώβου θλιβεῖσα, τὸν αὐχένα δάκνει ἐκεῖνον. ὡς δὲ ἦν τὸ λοιπὸν ἄφυκτα τῷ ἀνθρώπῳ, καὶ ἔθνησκεν ἐκ τοῦ δήγματος, ἡ ἑλένη περιπαθῶς ἔχουσα, καὶ τὸ θηρίον τὴν αἱμορροΐδα συσχοῦσα, ἔθλασε τὴν αὐτῆς ἄκανθαν, ἰθυτενῶς ἔχουσαν ἔτι τότε, καὶ ἐξέβαλε τοὺς περὶ τὴν ῥάχιν σπονδύλους, ἀμυνομένη οὕτω τὸ θηρίον· καὶ τὸ ἐντεῦθεν κεκλασμέναι τὰς ῥάχεις αἱ αἱμορροΐδες εἰσί. καὶ οὕτω μὲν ὁ μῦθος αἰτιολογεῖ τὸ περὶ τὴν αἱμορροΐδα φυσικὸν σύμπτωμα. ὁ δὲ λόγος πέσοι ἄν ποτε καὶ εἰς ἀνθρώπου σκῶμμα, ἐάν τις ὀφεώδης ὢν τὴν κακίαν, ἔχει τι καὶ περὶ τὰ κατὰ τὴν ῥάχιν κακόν. Ὅτι τὴν κάνωβον πόλιν περιφράζων οὕτω φησί, τέμενος περίπυστον ἀμυκλαίοιο κανώβου, τουτέστιν αὐτὴ ἡ πόλις ἡ κάνωβος. οὕτω καὶ κατωτέρω θέλων εἰπεῖν ἐν μιᾷ λέξει, ὠκεανός, φησὶ περιφραστικῶς, ἀκαμάτου ῥόος ὠκεανοῖο, ἤγουν αὐτὸς ὁ ὠκεανός. τέμενος δὲ κανώβου οἱονεὶ ἱερόν, ἢ τόπος τῷ κανώβῳ ἰδιόκτιστος.

Εὐρώπην δ' ἀσίης τανάϊς διὰ μέσσον ὁρίζει,
Ὅς ῥά θ' ἑλισσόμενος γαίης διὰ σαυρομάταων,

Σύρεται ἐς σκυθίην τε καὶ ἐς μαιῶτιδα λίμνην,
Πρὸς βορέην· νότιον δὲ μεσούριον ἑλλήσποντος,
Σῆμα δ' ὑπερτέταται νοτιώτατον ἐς στόμα νείλου.

Ὅτι εὐρώπης καὶ ἀσίας νότιον μὲν μεσόριον ὁ ἑλλήσποντος, νοτιώτατον δὲ ὁ νεῖλος. πρὸς βορρᾶν δὲ τὴν εὐρώπην ὁρίζει τῆς ἀσίας ὁ τάναϊς, ὃς ἑλισσόμενος διὰ τῆς τῶν σαυροματῶν καὶ σκυθῶν γῆς, εἰς τὴν μαιῶτιν λίμνην κατασύρεται. ἰστέον δὲ ὅτι οὐχ ἁπλῶς τὰ πρὸς βορρᾶν τοῦ τανάϊδος τῇ εὐρώπῃ προσνέμεται, ἀλλὰ μόνα ὅσα πρὸς δύσιν ἀπ' αὐτοῦ ἀφορίζονται. τὰ δέ γε πρὸς αὐγὰς τοῦ τανάϊδος τῇ ἀσίᾳ προσλογίζονται. φησὶν οὖν προϊών, ὅτι ὁ τάναϊς ἀποτέμνεται εἰς δύσιν, εὐρώπην, εἰς δ' αὐγάς, ἀσίδα γαῖαν. οὐ μὴν λέγει ὅτι ἀποτέμνεται εἰς βορρᾶν μὲν, τὴν εὐρώπην, ἐς δὲ νότον, τὴν ἀσίαν· ὅθεν καὶ αὐτοὺς τοὺς μαιώτας καὶ τοὺς σαυρομάτας ἀσιανοὺς ἱστορεῖ, διότι οὐ πρὸς δύσιν αὐτοὺς ἀφορίζει ὁ τάναϊς. ἔτι δὲ ὡς ἐνταῦθα λέγει, ὁ τάναϊς εἰς σκυθίαν σύρεται βορείαν οὖσαν. καὶ ἀλλαχοῦ δέ φησι, σκυθικοῖς ἐπιτρέχει πεδίοις. οἱ δὲ σκύθαι ἀσιανοί εἰσι, κατὰ τὸν διονύσιον. οὐκοῦν ἁπλῶς εὐρωπαῖα πάντα τὰ βόρεια τοῦ τανάϊδος, ἀλλ' ὅσα πρὸς δύσιν ἀπ' αὐτοῦ ὁρίζονται. ἰστέον δὲ ὅτι ὁ ποταμὸς οὗτος διὰ τὸ τεταγμένως ῥεῖν, τάναϊς ἑλληνιστὶ καλούμενος, σίλις, ὥς φασί τινες, παρὰ τοῖς παροικοῦσι βαρβάροις ὠνόμασται. ὅτι δὲ καὶ ἄλλοι ποταμοὶ ἐν βαρβάροις ῥέοντες ὅμως ἐξελληνίζονται τῇ κλήσει, δῆλον. τοιοῦτος γὰρ καὶ ὁ νεῖλος, καὶ ὁ θερμόδων, καὶ ὁ ἀράξης, καὶ ἄλλοι πολλοί. καὶ ὁ ἠριδανὸς δὲ οὐ βάρβαρον ὄνομα, κατὰ τὸν ἡρόδοτον, ἀλλὰ ἑλληνικὸν ποιηθέν, φησίν, ὑπό τινος ποιητοῦ. τοῦ δὲ τανάϊδος ἄλλοι μέν φασι μὴ γνωρίζεσθαι τὰς πηγάς, ἡρόδοτος δέ, ἐκ λίμνης μεγάλης αὐτὸν λέγει εἰς λίμνην ἔτι μείζονα τὴν μαιῶτιν εἰσβάλλειν, λέγων ὅτι καὶ ἡ μαιῶτις οὐ πολὺ ἥττων τοῦ πόντου ἐστὶ, λεγομένη, φησί, καὶ μήτηρ τοῦ πόντου. κἀκεῖνο δὲ εἰδέναι χρή, ὅτι ἀρριανὸς καὶ ἄλλον τάναϊν ἱστορεῖ σκυθικόν, ὃν ὁ ἀλέξανδρος ἐπικινδύνως διεπέρασεν. Ὅτι τὸ, σύρεται ὁ τάναϊς εἰς σκυθίαν, καὶ εἰς μαιῶτιδα λίμνην, καὶ τὸ, συρόμενος λιβύηθεν, καὶ τὰ τοιαῦτα, ὡς ἐπὶ ὄφεων εἴρηται τροπικῶς, οἷα τῶν ποταμῶν ὀφεοειδῶς πως ἑλισσομένων. τοιοῦτον δὲ καὶ τὸ, πόντος ὁλκὸν ἑλίσσων. κυρίως γὰρ ὁλκὸς τὸ σῶμα τοῦ ὄφεως.

Ἄλλοι δ' ἠπείροισι διὰ χθόνα νοσφίζουσιν.
Ἰσθμὸς ἄλλῳ τέταταί τις ὑπέρτατος, ἀσίδος αἴης
Κασπίης τε μεσηγὺ, καὶ εὐξείνοιο θαλάσσης·
Κεῖνον δ' εὐρώπης ἀσίης τ' ὅρον ηὐδάξαντο.
Ἄλλος δ' αὖ μακρὸς καὶ ἀθέσφατος ἐς νότον ἕρπει,
Ἀῤῥαβικοῦ κόλποιο καὶ αἰγύπτοιο μεσηγύ.
Ὅς ῥά τε νοσφίζει λιβύην ἀσιήτιδος αἴης.

Ὅτι ὁ διονύσιος μὲν τὰς τρεῖς ἠπείρους, τὴν λιβύην, τὴν εὐρώπην, καὶ τὴν ἀσίαν, τὰ μέγιστα τῆς οἰκουμένης τμήματα, ὕδασιν ἀλλήλων νοσφίζει, τουτέστι χωρίζει, καὶ διαιρεῖ, καὶ τοὺς αὐτῶν ὅρους ἐξ ὑδάτων μεσολαβούντων γνωρίμους ποιεῖ, διὰ τὸ σημειωδέστερόν τε, καὶ ἀκρινέστερον. ἄλλοι δέ, οἷς οὐδὲ ἀρέσκεσθαι αὐτὸς φαίνεται, διὰ τὸ δυσόριστον, καὶ οὐκ ἀκρινές, τὰς τοιαύτας τρεῖς μεγίστας ἠπείρους ἀπ' ἀλλήλων ἠπείροις ἑτέραις σμικροτέραις διαχωρίζουσι, λέγοντες, ἀσίας μὲν καὶ εὐρώπης ὅρον εἶναι τὸν μέγιστον καὶ πλατύτατον ἰσθμὸν, τὸν

μεταξὺ κασπίας καὶ εὐξείνου, περὶ ὃν ἰσθμὸν σὺν πολλοῖς ἄλλοις τόποις, καὶ ὁ θρυλλούμενός ἐστι τοῦ προμηθέως καύκασος, καὶ ἡ ἑῴα γῆ τῶν ἰβήρων, ἡ μεταξὺ κόλχων καὶ ἀλβανίας. ἄλλον δὲ αὖθις ἰσθμὸν μέγαν τὸν μεταξὺ ἀρραβικοῦ κόλπου καὶ αἰγύπτου, ὅρον εἶναι φασὶ λιβύης, καὶ ἀσίας. καὶ ὅρα ὅπως ἰσθμοῦ λεγομένου συνήθως καὶ κοινότερον, τοῦ μεταξὺ δύο θαλασσῶν στενοῦ τόπου, αὐτὸς τῇ λέξει παραχρησάμενος, ἰσθμοὺς ἐνταῦθα ἐτόλμησεν εἰπεῖν, τὰς οὕτω πλατυτάτας καὶ πολυτενεῖς ἠπείρους, ὡς δηλοῖ τό, ἰσθμὸς τέταταί τις· καὶ τό, μακρὸς καὶ ἀθέσφατος ἐς νότον ἕρπει. καὶ ἐν τοῖς ἑξῆς δὲ ἠπείρου πλατὺν ἰσθμὸν λέγει τὸν μεταξὺ τοῦ εὐξείνου πόντου καὶ τοῦ ἰσσικοῦ κόλπου, οὗ ἐντὸς ἄσπετα, φησί, φῦλα ναίεται. ἐν τούτοις δὲ ἐκθεραπεύει τὴν τόλμαν, καὶ δοκεῖ αὐθομολογεῖσθαι διὰ τοῦ, τέταται, καὶ διὰ τοῦ, μακρὸς καὶ ἀθέσφατος, καὶ πλατύς, ὡς οἶδε μὲν τὸν κυρίως ἰσθμόν, τίθησι δὲ ὅμως γενικώτερον τὴν λέξιν καὶ ἐπὶ πάσης ἠπείρου ἁπλῶς, ἣν μέσην ἀπείληφεν ἡ ἑκατέρωθεν θάλασσα.

Τοῖα μὲν ἀμφ' οὔρεσσι βροτοὶ διεφημίξαντο.
Πάντη δ' ἀκαμάτου φέρεται ῥόος ὠκεανοῖο,
Εἷς μὲν ἐών, πολλῇσι δ' ἐπωνυμίῃσιν ἀρηρώς.
Ἤτοι ὁ μὲν λοκροῖο παρ' ἐσχατιὴν ζεφύροιο,
Ἄτλας ἑσπέριος κικλήσκεται· αὐτὰρ ὕπερθεν
Πρὸς βορέην, ἵνα παῖδες ἀρειμανέων ἀριμασπῶν,
Πόντον μιν καλέουσι πεπηγότα τε, κρόνιόν τε·
Ἄλλοι δ' αὖ καὶ νεκρὸν ἐφήμισαν, οὕνεκ' ἀφαυρὸν
Ἠελίου· βράδιον γὰρ ὑπεὶρ ἅλα τήνδε φαείνει,
Αἰεὶ δὲ σκιερῇσι παχύνεται ἐν νεφέλῃσιν.

Ὅτι ἀκάματον τὸ τοῦ ὠκεανοῦ σθένος λέγει, διὰ τὸ τοῦ στοιχείου ἀνέκλειπτον. οὕτω δὲ καὶ πῦρ ἀκάματον, τὸ ἀεὶ ἐνεργοῦν, καὶ ἄσβεστον λέγεται. Ὅτι ὥσπερ ἡ γῆ μία οὖσα εἰς τέσσαρας ἠπείρους μερίζεται, οὕτω καὶ ὠκεανὸς εἷς ὤν, πολλαῖς ἐπωνυμίαις ἥρμοσται· κύκλῳ γὰρ περιειληφὼς τὴν γῆν, τετραχῶς τέμνεται ὁλοσχερῶς, κατὰ τὰ τέσσαρα κέντρα τοῦ κόσμου. ὁ μὲν πρὸς ζέφυρον ὠκεανός, ἄτλας ἑσπέριος λέγεται, ἤγουν ἑσπέριον πέλαγος, καὶ ἀτλαντικόν. ὁ δὲ πρὸς βορρᾶν, πεπηγὼς λέγεται πόντος, καὶ κρόνιος, καὶ νεκρός, ὡς μετ' ὀλίγα ῥηθήσεται. ὁ δὲ τῆς ἀνατολῆς, ἑῷος καλεῖται καὶ ἰνδικός. ὁ δὲ πρὸς νότον, ἐρυθραῖός τε ὀνομάζεται καὶ αἰθιόπιος. σημειωτέον δὲ ὅτι ἐν οἷς μέρος τι λέγει τοῦ ὠκεανοῦ, πόντον κρόνιον, καὶ αὖθις, ἰνδικὸν κῦμα θαλάσσης· καὶ ἐν τῷ, οἳ εἰσὶν ἀπὸ νοτίας ἁλός· καί, σκιδνάμενος ἐκ κρονίας ἁλός, οὐ ποταμὸν νοεῖ τὸν ὠκεανόν, κατὰ τοὺς πολλοὺς τῶν ποιητῶν· τὸ γάρ, πόντος, καὶ τό, κῦμα θαλάσσης, καὶ ἅλς, οὐδὲν προσήκουσι ποταμοῖς. ἀκόλουθα οὖν ὁ διονύσιος νοεῖ τοῖς σοφοῖς, οἳ ἔξω θάλασσαν καλοῦσι τὸν ὠκεανόν. Ὅτι ἐν οἷς παρὰ τῷ διονυσίῳ ζέφυρος καλεῖται λοκρός, καὶ αὖθις λοκροὶ ἐπιζεφύριοι, ἀντίδοσις γίνεται κλήσεων, τοῦ μὲν ἐθνικοῦ ὀνόματος διαβαίνοντος πρὸς τὸν ζέφυρον ἄνεμον· τοῦ δὲ ζεφύρου αὖ πάλιν ἐπιτιθεμένου τῷ τῶν λοκρῶν ἔθνει. λοκρὸς μὲν γὰρ διὰ τοὺς λοκροὺς καλεῖται ὁ ζέφυρος, ὅ ἐστι λοκρικός. καθάπερ καὶ ἰσμαρικὸς ὁ βορρᾶς ἐν τοῖς ἑξῆς, ἀπὸ ἰσμάρου πόλεως θρᾳκικῆς, ἔνθα μάλιστα βορρᾶς καταρρήγνυται. λοκροὶ δ' αὖθις ἐπιζεφύριοι λέγονται, ὡς πρὸς ἀνέμῳ ζεφύρῳ κείμενοι, ὃς πνεῖ δι' αὐτῶν. ὅτι δὲ καὶ ἄλλῳ λόγῳ ἐπιζεφυρίους κα-

Nota de arimaspis.

λοῦσί τινες τοὺς τοιούτους λοκρούς, ἐν δέοντι τόπῳ ῥηθήσεται. Ὅτι ἔθνος σκυθικὸν οἱ ἀριμασποί, καὶ τούτους ἐστὶ μὲν ἀριμανέας, ἢ ἀριμανίους λέγειν· αἰσχύλος δὲ μονῶπα στρατὸν ὀνομάζει, διότι τοξικώτατοι ὄντες, ἐπιμύουσι τὸν ἕτερον ὀφθαλμὸν, διὰ τὸ πρὸς τὴν βολὴν εὔστοχον. καὶ τάχα διὰ τὴν ἄγαν ἐκ παίδων εἰς τοῦτο συνάσκησιν, ὡς καὶ οἱ παλαιοὶ λέγουσιν, εἰς βραχύτερον αὐτοῖς ὁ ἕτερος συνέσταλται τῶν ὀφθαλμῶν. ἔτι δὲ ὅτι τοιοῦτοι, ὡς εἰκὸς, ἐκ προϋπαρξάντων ὁμοίων γεννῶνται πατέρων, καὶ τούτου γινομένου εἰσαεὶ, προελέσθαι τὸ πάθος εἰς ἐθνικὴν ἰδιότητα. οὐ γὰρ δήπου, φασὶν, ἄλλως ἡ φύσις οὕτω τερατῶδες γένος ἔθνους ἐξήνεγκε. καὶ αὐτὸ δὲ τοῦτο ἀριμασποὶ, καθὰ καὶ ἡροδότῳ δοκεῖ, ἐκ τοιούτου πάθους καλοῦνται, ὡς ἂν εἰπεῖν, μονόφθαλμοι· ἀρίμα γὰρ τὸ ἕν, σκυθιστὶ, μασπὸς δὲ, ὁ ὀφθαλμός. ἱστορεῖ δὲ ἡρόδοτος καὶ τοὺς χρυσοφύλακας γρῦπας ἀνωτέρω τῶν ἀριμασπῶν οἰκεῖν, τοὺς δὲ ὑπερβορέους, ἔτι ἀνωτέρω αὐτῶν ἐπὶ θάλασσαν, λέγων καὶ ὅτι ὥσπερ εἰσί τινες ὑπερβόρεοι, οὕτω καὶ ὑπερνότιοι· καὶ ὅτι ὁ ἄβαρις ὁ ὑμνούμενος ὑπερβόρειος ἦν, ὃς οὐδέν γε σιτεῖσθαι λέγεται, καὶ τὸν ὀϊστὸν περιφέρειν κατὰ πᾶσαν τὴν γῆν. Ὅτι ὁ πρὸς ἀριμασποῖς ὠκεανὸς πεπηγώς τε καλεῖται, καὶ κρόνιος, καὶ νεκρός. καὶ ἡ τούτου αἰτιολογία ἕνεκα, φησὶν, ἀφαυροῦ ἡλίου, μὴ δυναμένου λεπτῦναι καὶ λῦσαι καὶ ἐξαερῶσαι τὸ ἀναγόμενον ὑγρόν. βράδιον γὰρ, φησὶν, ὑπὲρ ἅλα τήνδε φαείνει, ἀεὶ δὲ σκιεραῖς παχύνεται νεφέλαις ὁ ἥλιος, διὰ τὴν τῶν νεφῶν πύκνωσιν. ψυχρὸς οὖν ὡς ἀληθῶς ὁ τόπος, καὶ διὰ τοῦτο κλήσεις αὐτῷ συγγενεῖς τῇ ἄγαν ψυχρότητι. κρόνιος δὲ καλεῖται, διὰ τὸ λέγεσθαι τῶν ἐκεῖ τόπων ἄρχειν τὸν ἀστέρα κρόνου, ὃς εἰς ψύξιν τίθεται, ψυχρὸς ἀπὸ τῶν ἀποτελεσματικῶν ἐκλαμβανόμενος, διὸ καὶ τὸ ψυχρὸν αὐτῷ ἀνάκειται. ὁ δὲ μῦθος καὶ τὰ τοῦ κρόνου ἐκτεμὼν αἰδοῖα ἐκεῖ ῥίπτει. παρὰ δέ γε ἀπολλωνίῳ τῷ ποιητῇ εὕρηται κρονία λεγομένη θάλασσα, καὶ ὁ μυχὸς τοῦ ἰονίου κόλπου, ἀπὸ νήσου τινὸς κρονίας καλουμένης τὴν τοιαύτην κλῆσιν λαχὼν, ὡς καὶ ἀπὸ ἰκάρου τινὸς νήσου, κατά τινας, τὸ ἰκάριον λεγόμενον πέλαγος. ὅτι δὲ οἱ τοιοῦτοι παρωκεάνιοι τόποι πολὺ τὸ ψύχος ἔχουσι, δηλοῖ καὶ τὰ ἄνω τῶν ἀριμασπῶν ῥιπαῖα ὄρη, ἐξ ὧν ὁ ψυχρὸς βορρᾶς πνεῖ, ἔνθα χιὼν οὐδέποτε ἐπιλείπει.

Αὐτὰρ ὅθι πρώτιστα φαείνεται ἀνθρώποισιν,
Ηῷον καλέουσι καὶ ἰνδικὸν οἶδμα θαλάσσης.
Ἄγχι δ' ἐρυθραῖόν τε καὶ αἰθιόπιον καλέουσι,
Πρὸς νότον· ἔνθα δὲ πολλὸς ἀοικήτου χθονὸς αὐλὼν
Ἐκτέταται, μαλεροῖσι κεκαυμένος ἠελίοισιν.

Ὅτι τὴν ἀνατολὴν οὕτω περιφράζει, ὅπου πρώτιστα φαείνεται ἀνθρώποις ἥλιος, ἤτοι ὅπου ἐστὶν ἡ ἀνατολὴ, ἔνθα καὶ τὸν ἠῷον καὶ τὸν ἰνδικὸν εἶναι φησὶν ὠκεανόν· ἠῷον μὲν λεγόμενον, διὰ τὸ ἐκεῖθεν ἀνατέλλοντος ἡλίου τὴν ἡμέραν γίνεσθαι· ἢ καὶ ὡς ἐν ἀνθ' ἑνὸς εἰπεῖν, ἠῷον ἀντὶ τοῦ ἀνατολικόν. ἠὼς γὰρ πολλάκις καὶ ἡ ἀνατολή· ἰνδικὸν δὲ, διὰ τοὺς παροικοῦντας ἰνδούς. ἰστέον γὰρ ὅτι πολλοὶ κόλποι φανήσονται ἀπὸ ἐθνῶν, ἢ πόλεων, καὶ ὅλως ἐκ τῶν παροικούντων ἐπονομαζόμενοι, ὡς ὁ ὑρκάνιος, ὡς ὁ ἰσσικὸς, ὡς ὁ αἰθιοπικὸς, καὶ ἄλλοι πολλοί. Ὅτι ὁ ἐρυθραῖος πόντος, καὶ ὁ αἰθιόπιος ἕτερός ἐστι τοῦ ἀρραβικοῦ κόλπου, ὃς τῆς νοτίας θαλάσσης ἐστὶν ἀποχέτευμα, καθὰ καὶ ὁ περσικὸς, ὡς μετ' ὀλίγα ῥηθήσεται. ἀλλὰ τοῦτο μὲν κατὰ τὸν διονύσιον. ἕτεροι δὲ τὸν ἀρραβικὸν κόλπον, καὶ τὸν ἐρυθραῖον ταυτίζοντες, ἱστοροῦσιν ὅτι ὁ ἐρυθραῖος κόλπος ποταμοῦ δίκην στενός ἐστι καὶ μακρὸς, ἐπὶ πολλοὺς πάνυ σταδίους, μέχρι τοῦ στόματος στενοῦ καὶ αὐτοῦ παντάπασιν ὄντος. καλεῖται δὲ ἐρυθραῖος, ἢ ἀπὸ τῆς ὑποκειμένης τῷ ὕδατι μιλτώδους ἐρυθρᾶς γῆς, ἢ ἐκ τῶν ὑπερκειμένων τοιουτοχρόων ὀρέων, οἷς ἕωθεν προσβάλλων ὁ ἥλιος ἐρυθρὰν φαντάζει τῇ θαλάσσῃ τὴν ἐπιφάνειαν, ἀνακλωμένης τῆς ὄψεως. φησὶν οὖν

ὁ περὶ

ὁ παρὰ τῷ γράψαντι τὰ ἐθνικά, οὐράνιος ἐστὶν ὀνομαζόμενος, ὅτι τὰ παρακείμενα ὄρη "
δεινῶς ἐρυθρά εἰσι καὶ πορφυρᾶ· καὶ ἐπὰν βάλῃ εἰς αὐτὰ ὁ ἥλιος, καταπέμπει εἰς τὴν θά- "
λασσαν ἡ αὐγὴ σκιὰν ἐρυθράν. καὶ ὄμβρῳ δὲ κατακλυσθέντων τῶν ὀρέων εἰς θάλασσαν "
συῤῥέοντι, τοιαύτη, φησί, γίνεται ἡ θάλασσα τὴν χροιάν. τινὲς δὲ ἐρυθρὰν εἶπον, διὰ τὸ πυρῶ- "
δες μάλιστα ὑπὸ ἡλίῳ τὸ ἐκεῖ κλίμα· διό, φασί, καὶ Αἰθίοπες οἱ κατοικοῦντες λέγονται, ὡς κεκαυ-
μένοι τὴν ὄψιν. ὁ δὲ γεωγράφος τὰ τῶν πολλῶν ἐπιτέμνων, ταῦτα γράφει περὶ τῆς ἐρυθρᾶς·
ἐρυθρὰ θάλασσα λέγεται ἀπὸ χροιᾶς ἐμφαινομένης κατ᾽ ἀνάκλασιν, εἴτε ἀπὸ τοῦ ἡλίου κατὰ "
κορυφὴν ὄντος, εἴτε ἀπὸ τῶν ὀρῶν ἐρυθραινομένων ὑπὸ τῆς καύσεως. οἱ δέ, ἀπὸ πηγῆς τινος "
ὕδωρ εἰς τὴν θάλασσαν εἰσαγούσης ἐρευθὲς καὶ μιλτῶδες. οἱ δέ, ἀπὸ Ἐρύθρα τινός, πέρ- "
σου περαιωθέντος ἐπὶ σχεδίας εἴς τινα ἐκεῖ νῆσον, διὰ ἱπποφόρβιον οἰστρηθὲν ὑπὸ λεαί- "
νης, καὶ οἰκήσαντος ἐκεῖ, καὶ ἡγησαμένου τῶν τόπων. τινὲς δὲ καὶ Περσέως εἶπον υἱὸν εἶναι τοῦτον τὸν "
Ἐρύθραν. Διονύσιος μέντοι περιϊὼν ἐμφαίνει ἀπὸ Ἐρυθραίου τινὸς βασιλέως τὸν τόπον κλη- "
θῆναι, οὗ καὶ τάφον ἐκεῖ εἶναι λέγει. ὅτι δὲ τὸ μιλτῶδες χρῶμα, ἐρευθές ἐστιν, ὡς ἀνωτέρω
γέγραπται, δῆλον τῇ αἰσθήσει. ὅθεν καὶ ὁ ποιητὴς ἐμβάπτων ταῖς ναυσὶ τὰ πρόσωπα, μιλ-
τοπαρῄους αὐτὰς καλεῖ. Οἳ πρὸς νότον πολὺ ἀοικήτου χθονὸς αὐλῶν, ἣ αἴγλῃ ἐκτέ-
ταται, θερμοῖς κεκαυμένος ἡλίοις· ὃς καλεῖται διακεκαυμένη ζώνη, ἔρημος οἰκούντων οὖσα,
διὰ τὴν ἐκεῖ ἄγαν θερμότητα. Ἰστέον δὲ ὅτι οὕτω νοητέον καὶ πρὸς τῷ Βορείῳ ὠκεανῷ ἀοίκητον
ὁμοίως εἶναι τόπον, διὰ τὴν λίαν ψυχρότητα· διὸ καὶ προμήκης ἡ οἰκουμένη, ὡς εἴρηται, παρατέ-
ταται δίκην σφενδόνης, καὶ οὐκ ἀκριβῶς ἐσφαίρωται, ὡς ὑπεραιρομένων τῶν ἑκατέρωθεν ἀοικήτων.
ὅτι δὲ καὶ πρὸς Βοῤῥᾶν πολλή ἐστι γῆ νομάδων ἀοίκητος, ὡς εἴρηται, διὰ ψυχρότητα, δῆλον ἔσται
ἐν τοῖς ἑξῆς. Ἰστέον δὲ ὅτι τὰ τῆς οἰκουμένης ἄκρα, τὰ παρακείμενα τῇ διὰ καῦμα, ἢ διὰ ψῦ-
χος δυσκράτῳ καὶ ἀοικήτῳ, δοκεῖ τοῖς σοφοῖς ἀπολείμματος, ἤγουν ἀποτυχίας εἶναι τοῦ ἀκρά-
του, καὶ ἐκπλώσεις τινάς, καὶ ἐλαττώματα· καὶ δῆλόν φασι τοῦτο καὶ ἐκ τῶν βίων. κακόβιοι γάρ εἰσιν
οἱ ἐν τοῖς τοιούτοις ἄκροις οἰκοῦντες, καὶ γυμνοὶ τὰ πολλά, καὶ νομάδες. καὶ τὰ βοσκήματα δὲ
αὐτοῖς μικρά, καὶ οἱ κύνες. τάχα δέ, φασί, καὶ οἱ νοτιώτατοι Πυγμαῖοι ἀπὸ τῆς τούτων μικροφυΐας
ὑπενοήθησαν, καὶ ἀνεπλάσθησαν. οὐδεὶς γὰρ αὐτοὺς ἑωρακὼς ἐξηγεῖται πίστεως ἄξιος. σημείωσαι
δὲ ὅτι οὐ παρὰ Λιβανίῳ μόνον καὶ Αἰλιανῷ πληθυντικῶς οἱ ἥλιοι· ἰδοὺ γὰρ καὶ παρὰ Διονυσίῳ, ἐν
τῷ, μαλεροῖς κεκαυμένος ἡλίοις. ἀλλ᾽ ὁ μὲν Λιβάνιος ἐπὶ ἡμερῶν τοὺς ἡλίους τίθησιν, ὅτε που
λέγει, τὴν μῆνιν ἐπὶ πολλοῖς ἡλίοις διαφυλαχθῆναι. οἱ δὲ ἄλλοι τὰς ὁσημέραι τοῦ ἡλίου λάμψεις "
ἡλίους φασίν. ἄλλως γὰρ μοναδικός ἐστιν ὁ ἥλιος, καὶ διὰ τοῦτο οὐ θέλει ἐν τῷ κλίνεσθαι, πλη-
θύνεσθαι, ὥσπερ οὔτε ἡ γῆ, κἂν αἱ χῶραι, γαῖαι λέγωνται, ὡς μετὰ ταῦτα φανήσεται· οὔτε ἡ
ἅλς, κἂν τὰ πελάγη θαλάσσας ὁμοίως λεγομένας ἀκούσωμεν.

Οὕτως ὠκεανὸς περιδέδρομε γαῖαν ἅπασαν,
Τόσσος ἐών, καὶ τοῖα μετ᾽ ἀνδράσιν οὐνόματ᾽ ἕλκων.
Κόλπους δ᾽ ἔνθα καὶ ἔνθα ἀπερεύγεται ἔνδοθι βάλλων
Εἰς ἅλα, τυτθοὺς μὲν πλέονας, πίσυρας δὲ μεγίστους.
Ἤτοι μὲν πρώτιστος, ὃς ἑσπερίην ἅλα τίκτει,
Συρόμενος Λιβύηθεν ἔσω Παμφυλίδος αἴης.
Δεύτερος αὖτ᾽ ὀλίγος μέν, ἀτὰρ προφερέστατος ἄλλων,
Ὅστ᾽ ἀποκιδνάμενος Κρονίης ἁλὸς ἐκ Βορέαο,

Κασπίη αἰπὺ ῥέεθρον ἐπιπροΐησι θαλάσσῃ,
Mar de Bachu. Ἥν τε καὶ ὑρκανίην ἕτεροι διεφημίξαντο.
Τῶν δ' ἄλλων, οἵ τ' εἰσὶν ἀπαὶ νοτίης ἁλὸς ἄμφω,
Εἷς μὲν ἀνώτερός ἐστι, ὃ περσικὸν οἶδμα προχεύων,
Ἀντία κασπίης τετραμμένος ἀμφιτρίτης·
Ἄλλος δ' ἀρραβικὸς κυμαίνεται ἔγχυθι κόλπος,
Εὐξείνου πόντου νοτιώτερον ὁλκὸν ἐλίσσων.
Τόσσοι μὲν κόλποι βαθυκύμονος ὠκεανοῖο
Οἱ μείζους· ἄλλοι δέ τ' ἀπειρέσιοι γεγάασι.

Ὅτι εἰπὼν τέσσαρα πελάγη τοῦ ὠκεανοῦ, τὸ ἑσπέριον, ἀτλαντικόν· καὶ τὸ ἀρκτῷον, κρόνιον· καὶ τὸ κατὰ τὴν ἕω, ἰνδικόν· καὶ τὸ νότιον, αἰθιόπιον, καὶ οὕτω τοῖς τοῦ κόσμου τέσσαρσι κέντροις ἐπεξελθών, ἐπάγει συμπληρωματικῶς ἅμα καὶ ἐπιφωνηματικῶς, ὅτι Οὕτως ὠκεανὸς περιδέδρομε γαῖαν ἅπασαν. ὡς ἤδη δείξας ὅτι πᾶσαν τὴν γῆν στεφανοῖ, ὡς περιείρηκεν. εἰ καί τινες τῶν παλαιῶν ἀντιλέγειν ἐβούλοντο, καθὰ καὶ ἡρόδοτος, ὃς οὐκ ἀποδέχεται τοὺς γράφοντας τὸν ὠκεανὸν ῥέειν πέριξ τῆς γῆς. Ὅτι τὸν ὠκεανὸν εἰς τέσσαρα διελών, ὡς περιείρηται, ἱστορεῖ καὶ τέσσαρας αὐτοῦ κόλπους μεγίστους εἰς τὴν γῆν ἔσω ἐρεύγεσθαι· ἕνα μὲν, τὸν τὴν ἑσπερίαν θάλασσαν τίκτοντα, τὴν ἀπὸ γαδείρων διήκουσαν ἕως εἰς παμφυλίαν, ὅπου καὶ ἡ κύπρος· ἕτερον δὲ, τὸν ἐκ τοῦ βορρᾶ κασπίαν θάλασσαν, τὴν καὶ ὑρκανίαν· τρίτον δὲ, ἀπὸ νοτίας θαλάσσης, ἤτοι νοτίου ὠκεανοῦ, τὸν περσικὸν κόλπον τὸν ἀντικρὺ κείμενον τῆς κασπίας· καὶ τέταρτον, τὸν ἀραβικόν, ἀντικείμενον τῷ εὐξείνῳ ἐκ νότου καὶ αὐτόν, καλούμενον ἀραβικόν, διὰ τοὺς αὐτόθι ἄραβας. ὡς καὶ ὁ περσικὸς τοῖς πέρσαις παρονομάζεται· καὶ τοῖς ὑρκανίοις καὶ κασπίοις ἡ αὐτῶν παρώνυμος θάλασσα. τὸν δὲ ὑρκάνιον κόλπον, τὸν καὶ κάσπιον, ὀλίγον μὲν λέγει, ὡς πρὸς τὴν ἑσπερίαν θάλασσαν, τὴν συρομένην ἀπὸ γαδείρων, ἕως καὶ εἰς παμφυλίαν· τῶν ἄλλων δὲ περιφερέστερον ἱστορεῖ, τοῦ περσικοῦ δηλαδή, καὶ τοῦ ἐρυθραίου. λέγει δὲ καὶ ὅτι μικροὺς μὲν κόλπους ὁ ὠκεανὸς πλέονας, ὡς δὲ περὶ ὧν ἐρεῖ, καὶ ἀπειρεσίους ἔνθα καὶ ἔνθ' ἀπερεύγεται εἰς ἅλα ἔνδοθι βάλλων, ἤγουν θαλάσσας ἔσω τῆς οἰκουμένης ἀποτελῶν. μεγίστους δὲ τέσσαρας, οὓς καὶ πρὸς ὄνομα ἐξέθετο, καθὰ προείρηται. Ὅτι τὴν κασπίαν θάλασσαν πτολεμαῖος μὲν λιμνοειδῶς περιγράφων περιοδεύεσθαι λέγει πεζῇ βαδίζουσι· συμφωνεῖ δὲ αὐτῷ καὶ ἡρόδοτος, ἐν οἷς λέγει ὅτι ἡ κασπία ἐστὶν ἐφ' ἑαυτῆς, οὐ συμμίσγουσα τῇ ἑκατέρᾳ θαλάσσῃ. διονυσίῳ μέντοι δοκεῖ τὴν κρονίας ἁλὸς αὐτὴν ἀποσκίδνασθαι ἐκ βορέαο. λέγει γὰρ ἐν τοῖς ἑξῆς, ὅτι ὀξὺ ἐπ' ἀρκτοῖς ἑλκομένη προχοαῖς ἐπιμίσγεται τῷ ὠκεανῷ. καὶ οὕτω μὲν διαφωνοῦσιν αὐτοί. οἱ δὲ παλαιοὶ συμφωνίαν τῇ τοιαύτῃ τῶν περιηγητῶν διαφωνίᾳ τεχνώμενοι φασὶν ὅτι τάχα διὰ τόπων ἀδήλων ὁ κρόνιος ὠκεανὸς ἑαυτὸν ἐκπέμπων, ἀναδίδωσι τὸν ὑρκάνιον κόλπον. καὶ οὕτω σωθήσεται καὶ ὁ λόγος ὁ λέγων τὴν κασπίαν κύκλῳ πεζεύεσθαι, καὶ ὁ εἰπὼν ἐκ τῆς κρονίας θαλάσσης γεννᾶσθαι αὐτήν.

Νῦν δ' ἁλὸς ἑσπερίης ἐρέω πόρον, ἥ τ' ἐπὶ πάσας
Ἠπείρους λοξοῖσιν ἐπιστρέφεται πελάγεσσιν,

Ἄλλοτε μὲν νήσοισι περίδρομος, ἄλλοτε δ' αὖτε
Ἢ ὀρέων, ἢ πέζαν ὑποξύουσα πολήων.
Ὑμεῖς δ', ὦ Μοῦσαι, σκολιὰς ἐνέποιτε κελεύθους,
Ἀρξάμεναι στοιχηδὸν ἀφ' ἑσπέρου ὠκεανοῖο.

Ὅτι ἡ ἑσπερία θάλασσα οὕτως ἐστὶ μεγάλη, καὶ, ὡς αὐτός που ἐρεῖ, ἀπείριτος, ὥστε ἐπὶ τὰς τρεῖς ἠπείρους τῆς οἰκουμένης λοξοῖς ἐπιστρέφεται πελάγεσιν, ἄλλοτε μὲν νήσοις περίδρομος, ἄλλοτε δὲ ἢ ὀρέων πέζαν ὑποξύουσα, ἢ πόλεων. καὶ ἔστι τὸ ὑποξύουσα, ὡς ἐὰν εἴπῃ τις, ὑποτρίβουσα ἐν τῷ παραρρεῖν. καὶ ἔστιν ἀστεία ἡ τῆς λέξεως τροπὴ, ὡς ἐπὶ ξυομένων ποδῶν. Ὅτι κατ' ἀρχὰς μὲν εἰς τὸν τῆς περιηγήσεως σκοπὸν ἐπειγόμενος ὁ Διονύσιος, ὡς προείρηται, καὶ ἅμα ἵνα καὶ φιλοσοφώτερος δόξῃ, καὶ τὸ κοινὸν ποιητικὸν ἐκκλίνῃ ἔθος, καινοπρεπέστερον παρῆκε τὰς Μούσας, ὡς ποιητῇ πρέπον ἐπικαλέσασθαι. καὶ οὕτω μὲν κατὰ τὰς ἀρχὰς τῆς περιηγήσεως. πρὸς μέντοι αὐτῷ τῷ ἔργῳ γινόμενος, καὶ ὅτι ποιητής ἐστιν αἰσθόμενος, καὶ ὡς ἐκ τῶν Μουσῶν, ἤτοι γνώσεως μυθῳδικῆς, περιοδευτέα τὰ τῆς γῆς αὐτῷ, ἐννοησάμενος, προφανῶς αὐτὰς τῆς περιηγήσεως ἡγεμόνας καλεῖ, ὡς ἂν ἀρξάμεναι, φησὶ, στοιχηδὸν ἐνέποιεν τὰς σκολιὰς κελεύθους. καὶ σημείωσαι ὅτι εἰ καὶ ἐν ἄλλοις τὸ ἐννέπειν διπλασιάζει τὸ ν, ἀλλ' ἐνταῦθα κατὰ φύσιν δι' ἑνὸς ἐκφέρεται ν, καθὰ καὶ ἐν τοῖς ἑξῆς.

Ἔνθα τε καὶ στῆλαι περὶ τέρμασιν Ἡρακλῆος
Ἑστᾶσιν (μέγα θαῦμα) παρ' ἐσχατόωντα Γάδειρα,
Μακρὸν ὑπὸ πρηῶνα πολυσπερέων Ἀτλάντων·
Ἧχί τε καὶ χάλκειος ἐς οὐρανὸν ἔδραμε κίων,
Ἠλίβατος, πυκινοῖσι καλυπτόμενος νεφέεσσι.

Ὅτι περὶ τὰ Γάδειρα Ἡρακλέους ἑστᾶσι στῆλαι πρὸς τοῖς τέρμασι τῆς γῆς, μέγα θαῦμα. φασὶ δὲ αὐτὰς ἢ ἀνδριάντας εἶναι Ἡρακλέους, ἢ πόλεις ἐπωνύμους ἐκείνῳ, ἢ καὶ λόφους ἐπονομαζομένους αὐτῷ. ἔστι δὲ αὐτῶν, ἡ μὲν εὐρωπαία, Κάλπη καλουμένη βαρβαρικῶς, Ἀλύβη δὲ καθ' Ἕλληνας· ἡ δὲ λιβυκὴ, κατὰ βαρβάρους μὲν Ἄβεννα καλουμένη, ἑλληνικῶς δὲ Κυνηγητική. μέγα δὲ θαῦμα ὁ Διονύσιός φησιν αὐτὰς, ἢ διὰ τὸ ὑψηλόν· ὄρη γάρ εἰσιν, ὧν τὸ ὕψος οὐ μεῖον ἑκατὸν, ὥς φασιν, ὀργυιῶν· ἢ διὰ τὸ θαυμαστὸν τῆς ἄχρι ἐκεῖ τοῦ Ἡρακλέους ἐλάσεως. ἐκαλοῦντο δέ ποτε καὶ Κρόνου στῆλαι, εἶτα καὶ στῆλαι Βριάρεω, διὰ τὸ μέχρι τῶν τῇδε ὅρων διήκειν τὰ κατ' ἐκείνους. τὰ Γάδειρα δὲ, νῆσος πλησίον τοῦ ὠκεανοῦ, περιμήκης, κατὰ τοὺς παλαιοὺς, ὡς οἷα ταινία, τουτέστι καθάπερ ὑφάσματος τμῆμα στενὸν καὶ μεμηκισμένον, ὃ παρ' ἡμεῖς φασκίαν φαμέν. λέγεται δὲ καὶ Γάδειρα θηλυκῶς. καλεῖται δὲ οὕτως οἱονεὶ γῆς δειρὰ, ὅ ἐστι τράχηλος, διὰ τὸ τῆς ἠπείρου στενὸν, τῆς ἑκατέρωθεν σφιγγούσης τὸν ἐκεῖ ὀλιγοστάδιον πορθμόν. ἔστι δὲ καὶ πόλις ἐκεῖ Γάδειρα. ὁ δὲ Γεωγράφος φησὶν ὅτι τὰς Ἰταλικὰς παρ' Ὁμήρῳ Πλαγκτὰς πέτρας, καὶ τὰς Ποντικὰς Συμπληγάδας τινὲς τῇ μυθικῇ αὐτονομίᾳ μετήγαγον εἰς τὸν ἐν Γαδείροις πορθμὸν, καὶ ταύτας εἶναι στήλας ἐνόμισαν, ἃς ὁ Πίνδαρος καλεῖ πύλας Γαδειρίδας, διὰ τὴν τοῦ πορθμοῦ στενότητα, εἰς ταύτας ὑστάτας ἀφῖχθαι φάσκων τὸν Ἡρακλέα. ἄλλοι δὲ, ὡς αὐτὸς ὁ Γεωγράφος λέγει, στήλας Ἡρακλέους φασὶ λέγεσθαι τὰς ἐν τῷ κατὰ Γάδειρα Ἡρακλείῳ, τουτέστι τὰς ἐν τῷ τοῦ Ἡρακλέους τεμένει ὀκταπήχεις στήλας, ἐν αἷς ἀναγέγραπται τὸ ἀνάλωμα τῆς κατασκευῆς τοῦ ἐκεῖ ἱεροῦ. ἐφ' ἃς ἥκοντες οἱ πλέοντες ἐποίουν διαβοηθῆναι ἐνταῦθα εἶναι τὸ τῆς γῆς καὶ τῆς θαλάσσης πέρας. ἕτεροι δὲ στήλας, φησὶν, ὑπέλαβον τὰς

gibraltar, calis. septa

ευρωπαίαν κάλπην, καὶ τὸ ἀντικείμενον αὐτῇ ὄρος ἐν λιβύης, τὴν ἀβύλην ἢ ἀβύλυκα. ἄλλοι δὲ στήλας ὠνόμασαν, τὰς πλησίον ἐκεῖ ἑκατέρωθεν νησίδας, ὧν τὴν ἑτέραν ἥρας ὀνομάζουσι νῆσον. καὶ οὐ φαύλως, φησὶ, τὰ τοιαῦτα νησίδια, διὰ τὸ ἀπερίγραπτον, καὶ σημειῶδες, καὶ ἀόριστον, στήλαις εἴκαζον). ἐξοχὴν γάρ τινα ἐμφαίνουσι καὶ αὐτὰ οἵαν καὶ αἱ στῆλαι, καὶ αἱ στηλίδες· καὶ διὰ τοῦτο τὰ τοιαῦτα στῆλαι ἂν λέγοιντο. Ὅτι ὁ ἄτλας ὁ κατὰ βαρβάροις δύεις, ὄρος μέγιστον περὶ τὰ τῆς λιβύης πρὸς δύσιν ἔσχατα, ἀφ' οὗ καὶ πέλαγος ὠκεάνιον τὸ ἀτλαντικόν. διὰ δὲ τὸ πολὺ τοῦ ὄρους μέγεθος, ἄτλαντας αὐτὸ πολυαστερέας ὁ διονύσιος καλεῖ, ποιητικῷ τρόπῳ· ὡς καὶ ὁ ποιητὴς μάλειαν καὶ μαλείας φησὶ, καὶ κρήτην καὶ κρήτας, καὶ ἀθήνην καὶ ἀθήνας. καὶ τὸ πρόσωπον δέ που πληθύνει δι' ἔμφασιν, πρόσωπα λέγων· καὶ τὸ τόξον, τόξα· καὶ τὸ ἅρμα, ὁμοίως ἅρματα. ὁ δὲ τὰ ἐθνικὰ γράψας, ἔθνος λιβυκὸν λέγει τοὺς ἄτλαντας. καὶ ἀρριανὸς δὲ, ὥς φασιν, ἀτάραντας ἱστορεῖ, καὶ μετ' ἐκείνους λέγει κεῖσθαι τοὺς ἄτλαντας, οἳ καὶ λέγονται μὴ βλέπειν ὀνείρους. ὠνόμασται δὲ τὸ ὄρος ἀπ' ἀνδρὸς ἐγχωρίου ἄτλαντος, περὶ οὗ ἐν τοῖς εἰς τὴν ὀδύσσειαν κάλλιον γέγραπται. ἐνταῦθα δὲ, ὥς φησιν ὁ διονύσιος, καὶ χάλκεος εἰς οὐρανὸν ἔδραμε κίων, ἠλίβατος, πυκινοῖς καλυπτόμενος νεφέεσσι. καὶ τάχα ὁ διονύσιος ἐν τούτοις ἱστορικήν τινα θεραπείαν παρακαλεῖ τῆς μυθικῆς κιονοφορείας τοῦ ἄτλαντος. ὁ γάρ τοι κίων οὗτος, οὗ ὥσπερ, ὡς αὐτὸς λέγει, κορυφὴν οὐκ ἔστιν ἰδεῖν, διὰ τὰ καλύπτοντα νέφη, δόξοι ἂν τῷ πολλῷ τοῦ ὕψους ἕως εἰς τὸν αἰθέρα διήκειν· καὶ οὕτως λέγοιτ' ἂν ἔχειν τὸν οὐρανὸν, ὡς εἶναι τούτῳ τῷ τρόπῳ τὸν ἄτλαντα τὸ ὄρος, οἷόν τινα κιονοφόρον, εἴτε καὶ αὐτόχρημα, κίονα, κατὰ τὸν ἡρόδοτον. τινὲς δὲ ἐνταῦθα ἀντὶ τοῦ χάλκεος κίων, χάλκεος ἄξων, γράφουσιν· ὡς ἐκεῖ που τάχα διήκοντος τοῦ κοσμικοῦ ἄξονος, ὡς καὶ τοῦτο ἐν τῷ ἄλφα τῆς ὀδυσσείας γέγραπται. ἡρόδοτος δὲ τοιαῦτα περὶ τούτων λέγει, μετὰ τοὺς γαράμαντας ἔθνος διὰ δέκα ἡμερῶν ὁδοῦ, ἄταλντες, ἄνθρωποι ἀνώνυμοι, τουτέστι, κοινῶς μὲν λεγόμενοι ἄτλαντες, ἑνὶ δὲ ἑκάστῳ μὴ ἔχοντες κείμενον ὄνομα. λέγει δὲ καὶ ὅτι καταρῶνται ὑπερβάλλοντος τῷ ἡλίῳ οἱ ἄτλαντες, διότι κατακαίων ἐπιτρίβει αὐτοὺς, καὶ ὅτι στενὸν καὶ κυκλοτερὲς τὸ τοιοῦτον ὄρος ὁ ἄτλας, καὶ ὑψηλότατον, ὡς μὴ εἶναι δυνατὸν ἰδεῖν τὰς αὐτοῦ κορυφὰς, καὶ μηδὲ νέφη αὐτάς ποτε ἐπιλείπειν, ὅθεν καὶ κίονα οὐρανοῦ φασιν οἱ ἐπιχώριοι, ὅτι αὐτὸ καὶ ἐπώνυμον αὐτοῦ τὸ ἔθνος οἱ ἄτλαντες, οὔτε ἔμψυχον οὐδὲν σιτούμενοι, οὔτε ἐνύπνια ὁρῶντες. Ἰστέον δὲ ὅτι ὥσπερ τὸν ἄτλαντα κίονα εἰπομεν οὐρανοῦ λέγεσθαι, οὕτω καὶ τὴν αἴτνην οὐρανίαν κίονα εἶπεν ὁ πίνδαρος.

οἱ Ἄτλαντες οὔτε ἔμψυχον οὐδὲν σιτούμενοι οὔτε ἐνύπνια ὁρῶντες.

Πόντος μὲν πρώτιστος ἰβηρικὸς ἀρχομένοισιν
Ἐγκέχυται, ὅσπερ τε καὶ εὐρώπης πέλει ἀρχή,
Καὶ λιβύης· μέσσος γὰρ ἑλίσσεται ἀμφοτεράων·
Στῆλαι δ' ἔνθα καὶ ἔνθα παρὰ πλευρῆσι κέονται,
Η μὲν ἐπ' εὐρώπην, ἡ δ' ἐς λιβύην ὁρόωσα.
Τὸν δὲ μετεκδέχεται γαλάτης ῥόος, ἔνθα τε γαῖα
Μασσαλίη τετάνυσται, ἐπίστροφον ὅρμον ἔχουσα.
Ἑξείης δ' ἐπὶ τοῖσι λιγυστιὰς ἕλκεται ἅλμη.

Ὅτι ὁ ἰβηρικὸς κόλπος εὐρώπης ἐστὶν ἀρχὴ καὶ λιβύης. μέσος γὰρ σφίσιν ἑλίσσεται ἀμφοτέρων, οὗ παρὰ πλευραῖς καὶ αἱ τοῦ ἡρακλέους κεῖνται στῆλαι. τὸν δὲ μετεκδέχεται γαλάτης ῥοῦς, ἤτοι τὸ γαλατικὸν πέλαγος. ἀντὶ κτητικοῦ γὰρ εἴρηται· ὥσπερ καὶ αἰσχύλος σκύλατης ῥοῦς,

θην οἶμον λέγει, τὸν σκυθικόν. ὅρα δὲ ὅπως ἐν ὅλῳ τῷ παρόντι χωρίῳ εὐφυῶς καὶ ἐπικαίρως τοῖς παρίσοις, ἤτοι τοῖς ἰσοκαταλήκτοις ῥήμασι συχνῶς χρῆται ὁ διονύσιος, τὴν ὑπτιότητα καὶ ἀνάπλωσιν τῆς περιηγητικῆς ἀφηγήσεως ἀνιστῶν τῷ κάλλει, καὶ τῇ γοργότητι, ἐν οἷς λέγει, πόντος ἰβηρικὸς ἐκκέχυται· καὶ, μέσος ἐλήλαται· καὶ, λιγυστιὰς ἕλκεται ἅλμη· καὶ, ἐπὶ κύρνον βράζεται ἁλμυρὸν ὕδωρ· καὶ, σαρδόνιος μορμύρεται πόντος· καὶ, ὠρύεται τυρσηνὶς θάλασσα· καὶ, κυρτὸς ἐπιστρέφεται σικελὸς ῥόος, καὶ ἄλλα τοιαῦτα. σκόπει δὲ καὶ τὴν ἐν τοῖς ὀνόμασι ἐπίχυσιν καὶ ποικιλότητα τοῦ ποιητοῦ, ἐν τῷ, πόντος ἰβηρικὸς, καὶ, γαλάτης ῥόος, καὶ, λιγυστιὰς ἅλμη, καὶ, κύρνιον ἁλμυρὸν ὕδωρ, καὶ, τυρσηνίδος οἶδμα θαλάσσης. Ἰστέον δὲ ὅτι τὸν ἀπὸ τῶν γαλατῶν ὀνομαζόμενον γαλάτην ῥόον, ἤτοι τὴν γαλατικὴν θάλασσαν, κελτογαλάται παροικοῦσιν, καὶ ὅτι λέγονται ἥττονες ἀκράτου οἱ γαλάται εἶναι. λέγεται δὲ οὕτω καλεῖσθαι ἀπὸ γαλάτου τινὸς υἱοῦ τοῦ ἀπόλλωνος. Ὅτι καὶ ἡ μασσαλία γαλατική ἐστι, φωκεῖς δὲ ᾤκησαν αὐτὴν, φυγόντες τὴν τοῦ κύρου δουλείαν. καὶ ὅτι ὅρμον ἔχει ἡ μασσαλία ἐπίστροφον, ὅ ἐστι, περιφερῆ, καὶ περίδρομον, καμπύλον, ἢ οὗ ἐπιστρέφονται οἱ ναυτιλλόμενοι. ἀγαθὸς γὰρ τοῖς μασσαλιώταις λιμὴν ὁ λακύδων. τὸ δὲ, ἐπίστροφος, καὶ παρ' ὁμήρῳ κεῖται, ὅπου λέγει ὅτι καὶ ὀδυσσεὺς ἐπίστροφος ἦν ἀνθρώπων. φασὶ δὲ τοὺς μασσαλιεῖς εὐδοκιμῆσαί ποτε περί τε ὀργανοποιΐαν, καὶ ναυτικὴν παρασκευήν. ἔστι δὲ οὐ μόνον χώρα μασσαλία, ἀλλὰ καὶ πόλις λιγύων περί που τὴν κελτικὴν, ἐτυμολογουμένη ἀπὸ τοῦ μάσσαι, ὅ ἐστιν ἐκδῆσαι, αἰολικῶς, καὶ ἀπό τινος ἁλιέως. περιπλέων γὰρ, φασὶν, ὁ τῶν ἀποίκων φωκέων κυβερνήτης, καὶ ἰδὼν ἐκεῖ ἁλιέα, ἐκέλευσε μάσσαι, ὅ ἐστι δῆσαι τὸ ἀπόγαιον πεῖσμα· ὅθεν καὶ ἡ πόλις μασσαλία, παρὰ τὸ μάσσειν, καὶ τὸν ἁλιέα. Ὅτι μετὰ τοὺς μασσαλιώτας οἱ λίγυες, οὓς λιγυστίνους ὁ λυκόφρων καλεῖ. ὀνομάζονται δὲ οὕτως ἀπὸ λίγυος ἀνδρὸς, ὃς τὸν ἡρακλέα ἐκώλυσεν εἰς τὰς γηρυόνου βοῦς ἀπιόντα. ὅτε καί φασιν οἱ μῦθοι ὡς ἐπέλιπε μὲν τὸν ἡρακλέα πᾶν ἀμυντήριον βέλος, ὁ δὲ ηὔξατο τῷ διῒ, ἐπαμῦναι· κἀκεῖνος ἀναγαγὼν νεφέλην, λίθοις ἄνωθεν ὗσεν, ἐξ ὧν καὶ τὸ λίθινον πέδον μεταξὺ μασσαλίας, καὶ ῥηγμίνης, μεστὸν χειροπληθῶν λίθων, οὓς ὑπὸ κεραυνῶν συνεχῶν, ἢ τυφωνικῶν ἀναθυμιάσεων διαρραγῆναί φασιν οἱ σοφοὶ, καὶ ἐκ πλημμελοῦς συνεχείας κατακερματισθῆναι εἰς μικρά· τὸν μῦθον ἀφέντες ληρεῖν ἃ θέλει. ζῶσι δὲ ἀπὸ θρεμμάτων οἱ λίγυες τὸ πλέον, καὶ γάλακτος καὶ κριθίνων πομάτων. οὕτω δὲ σφενδονῶσιν, ὡς ἱστορία λέγει, ὥστε ὀρνέων ἐπιφανέντων, διερίζονται εἰς ποῖον ἕκαστος βαλεῖ, ὡς πάντες τευξόμενοι. οἱ μέντοι παρὰ τυρσηνοῖς λίγυες ἀπό τινος ποταμοῦ λίγυος ὀνομάζονται. Ἰστέον δὲ ὅτι ἐοίκασι καὶ κολχικοί τινες λίγυες εἶναι ἄποικοι τῶν εὐρωπαίων. καὶ δηλοῖ ὁ λυκόφρων, ἱστορῶν ἐν τοῖς κόλχοις κύταιαν λιγυστικὴν πόλιν. ἀριστοτέλης δὲ ἱστορεῖ τῶν λιγύων τινὰς ἑπταπλεύρους πρός τινων λέγεσθαι (οὐ πιστεύων αὐτὸς ὡς τοιούτῳ λόγῳ) διὰ τὸ τοῖς ἀνθρώποις ἀνὰ ὀκτὼ ἑκατέρωθεν εἶναι πλευράς.

Ἔνθ' ἰταλῶν υἷες ἐπ' ἠπείροιο νέμονται,
Ἐκ διὸς αὐσονιῆες ἀεὶ μέγα κοιρανέοντες,
Ἀρξάμενοι βορέηθεν ἔσω λευκὴν ἐπὶ πέτρην, Capo di Sparto vero vel Pietra bianca al Zephyrio promontorio in Brutii
Ἥ ῥά τε σικελίης ἐπὶ πορθμίδος ἐρρίζωται.
Ἐξείης δ' ἐπὶ κύρνον ἐρεύγεται ἁλμυρὸν ὕδωρ.
Τῇ δ' ἔπι σαρδόνιος μορμύρεται εὐρύθι πόντος.

Ὅτι τοὺς ἰταλοὺς, ὡς τότε μοναρχοῦντας, μέγα κοιρανέειν λέγει, καὶ αὐσονιῆας, ἤτοι αὔσονας ὀνομάζει. καὶ σημείωσαι ὅτι τοὺς αὐτοὺς εἶναι λέγει αὔσονας καὶ ἰταλούς. λέγονται

δὲ αὔσονες, ἀπὸ αὔσονος ὃς πρῶτος τῆς κατὰ ῥώμην βασιλεῦσαι πρός τινων ἱστορεῖται, ὀδυσσεῖ γεγονὼς ἐκ τῆς κίρκης· ἢ, κατὰ τὸν τὰ ἐθνικὰ γράψαντα, ἐκ καλυψοῦς συνευνηθεὶς τῷ ἄτλαντι, ἀφ' οὗ καὶ τὸ σικελικὸν πέλαγος αὐσόνιον ἐκλήθη ποτέ. λέγει δὲ αὐτοὺς παρὰ τὴν λιγυστικὸν εἶναι κόλπον, ἀρξαμένους ἀπὸ βορέου, καὶ διήκοντας ἕως τῆς λευκῆς πέτρας, ἧς καὶ ἐν τοῖς ἑξῆς μεμνήσεται. ἄκρα δὲ ἐστὶν αὕτη περὶ ἧς οὕτω ἱστορεῖται· ἄκρα, λευκὴ πέτρα καλουμένη ἀπὸ χρόας, εἰς ἣν τελευτᾷ τὸ ἀπέννιον ὄρος. ἀπὸ ἰταλοῦ δέ τινος ὀνομάζονται ἰταλοὶ, ὡς καὶ αὔσονες ἀπὸ αὔσονος. Ἰστέον δὲ ὅτι ἀπὸ τοῦ αὔσονος παράγωγον αὐσονεῖς, ὡς καὶ αἰθιοπεῖς, ἡγεμονεῖς, καὶ πλεονασμῷ τοῦ ι, διὰ δακτύλου συγκρότησιν, αὐσονιεῖς· ἐξ οὗ τὸ αὐσονιῆες.

λευκὴ πέτρα
Brutiorum promontorium
capo di sparto vent.

Ὅτι τὸν σικελικὸν πορθμὸν καθ' ὑποκορισμὸν, ἢ παρωνυμίαν, πορθμίδα καλεῖ, λέγων ὅτι ἡ σικελικὴ πέτρα σικελικῆς ἐπὶ πορθμίδος ἐρρίζωται. ἄλλως δέ γε πορθμίδα φασὶν οἱ παλαιοὶ τὴν ἁλιάδα, ὅ ἐστι τὸ ἁλιευτικὸν πλοιάριον· ἢ καὶ τὸ ἁπλῶς μικρὸν πλοῖον, ὡς δηλοῖ εὐριπίδης, ἔνθα κρησίαν πορθμίδα καλεῖ, ἤγουν πλοῖον κρητικόν. καὶ τὴν ἀσίαν δὲ, ἀσιάδα παρωνύμως καλέσει ἐν τοῖς ἑξῆς ὁ διονύσιος, ἀτελέστερον μὲν οὕτω ποιῶν διὰ τὸ ὑποκορισικὸν σχῆμα, τὴν δὲ τοῦ μέτρου ἀνάγκην οὕτως ἀποπληρῶν. Ὅτι οὐ μόνον σαρδὼ, ἡ νῆσος, ὡς τὸ σαπφὼ, ἀλλὰ καὶ σαρδὼν σαρδόνος, ὡς γοργὼν γοργόνος, ἐξ ἧς σαρδόνιος κόλπος, ὁ μετὰ τὴν κύρνον. περὶ δὲ σαρδόνος καὶ κύρνου ἐν ἰδίῳ τόπῳ ῥηθήσεται. φαίνεται δὲ μετὰ τὸ λιγυστικὸν, εἶναι καὶ κύρνιον πέλαγος, τὸ περὶ τὴν κύρνον νῆσον· ἐνδοτέρω δὲ τούτου τὸ σαρδόνιον.

Τὸν δὲ μετ' ὠρύεται τυρσηνίδος οἶδμα θαλάσσης
Πρὸς νότον· αὐτὰρ ἔπειτα πρὸς αὐγὰς ἠελίοιο
Κυρτὸς ἐπιστρέφεται σικελὸς ῥόος· αὐτὰρ ἔνερθεν
Ἐκκέχυται καὶ μέχρι πολυκλύστοιο παχύνου, capo passaro.
Καὶ κρήσσης ἄκρης, ἥ τ' εἰς ἅλα πουλὺ νένευκε,
Πὰρ θ' ἱερὴν γόρτυνα, καὶ ἠπειρώτιδα φαιστὸν,
Πετραίης, κριοῖο παραυγάζουσα κάρηνον,
Τοὔνεκά μιν καὶ κριοῦ ἐφημίξαντο μέτωπον.
Ναὶ μὴν καὶ τετάνυσται ἰηπυγίην ἐπὶ γαῖαν.

Ὅτι μετὰ τὸν σαρδόνιον κόλπον, θάλασσα πρὸς νότον ἡ τυρρηνὶς, καλουμένη οὕτως, διότι παράκεινται αὐτῇ πρὸς βορρᾶν οἱ τυρρηνοὶ, καθάπερ οἱ γαλάται τῇ γαλατικῇ, καὶ οἱ λίγυες τῇ λιγυστικῇ· καὶ διὰ τὸ τοὺς τυρρηνοὺς πειρατὰς ποτὲ γενομένους, αὐτόθι συνιστᾶν τὰ λῃστήρια· ἐκεῖθεν δὲ πρὸς ἡλίου, φησὶν, αὐγὰς κυρτὸς ἐπιστρέφεται ὁ σικελικὸς ῥόος, μέχρι τοῦ τε παχύνου, ἀνατολικοῦ ἀκρωτηρίου σικελικοῦ, καὶ τοῦ κατὰ τὴν κρήτην κριοῦ μετώπου. ἐξήπλωται δὲ, φησὶ, καὶ μέχρι τοῦ ἰονίου κόλπου ἐπιστρεφόμενος καὶ κυρτούμενος, ἕως καὶ ἐκεῖ· διὸ καὶ κυρτὸν αὐτὸν ὠνόμασεν, ὡς μὴ κατ' εὐθυωρίαν προϊόντα μέχρι τῆς κρήτης, ἀλλὰ καὶ εἰς τὸν ἰόνιον παρεκκλίνοντα. σημείωσαι δὲ ὅτι νῦν μὲν ἕως τοῦ κρητικοῦ μετώπου τοῦ κριοῦ περαίνει τὸ σικελικὸν πέλαγος· προϊὼν δὲ, ἄχρι καὶ σαλμωνίδος αὐτὸ τῆς κρητικῆς ἑῴας ἄκρας περάγει. ἔνθα τις ἐπιστατικώτερον τῷ λόγῳ διδοὺς ἑαυτὸν, εὕροι ἂν διώνυμον τὸ σικελικὸν πέλαγος, αὐτό τε τοῦτο σικελικὸν καλούμενον, ἀλλὰ δή τι καὶ κρητικόν. φησὶ γὰρ ἐκεῖ ὁ διονύσιος ἐν σχήματι ἐπαναλήψεως, Ἐκ δ' ὀρέων σικελῶν κρήτης ἀναπέπταται οἶδμα μακρὸν, σαλμωνίδος ἄχρι καρήνου· οὐ λέγων ὅτι ἐκ τοῦ μετώπου τοῦ κριοῦ τὸ κρητικὸν πέλαγος, ἀλλ' ἐκ τῶν ὀρέων τῶν σικελικῶν πέπταται. καὶ ἴσως δυοῖν ὄντων περάτων τῶν

Pachynus
capo passaro

πελάγει τούτῳ, ἑνὸς μὲν σικελικοῦ, ἑνὸς δὲ κρητικοῦ, ποτὲ μὲν σικελικὸν ἐκ τοῦδε καλεῖται, ποτὲ δὲ ἐκ τοῦ ἑτέρου, κρητικόν. εἰ δέ τις ἴσως τὸ, ἐκ δ' ὀρέων σικελῶν, νοήσει ἀντὶ τοῦ, μετὰ τὰ ὄρη τὰ σικελικὰ, τότε δύνανται δύο εἶναι πελάγη, ἰδίᾳ μὲν τὸ σικελικὸν, ἕως τοῦ μετώπου τοῦ κριοῦ, ἰδίᾳ δὲ ἐκεῖθεν τὸ κρητικὸν, ἕως σαλμωνίδος. Ὅτι ἡ τῆς κρήτης ἄκρα ἥτις εἰς ἄλα πολὺ νένευκεν, ἡ περὶ τὴν γόρτυνα, παραυγάζει, τουτέστι παρεμφαίνει καὶ φαντάζει μέτωπον κριοῦ τοῖς πόρρωθεν βλέπουσι· καὶ ἐντεῦθεν ἔχει τὴν κλῆσιν, ὀνομαζομένη κριοῦ μέτωπον. δεῖ δὲ εἰδέναι ὅτι ἔστι καὶ περὶ τὸν εὔξεινον πόντον, ἕτερον μέτωπον κριοῦ, ὡς ἐν τοῖς ἑξῆς ῥηθήσεται, θρᾳκικὸν ὄρος, διὰ τὴν αὐτὴν κἀκείνῳ αἰτίαν οὕτω καλούμενον. Ἰστέον δὲ ὅτι πολλάκις ἔκ τινων τόπων πόρρωθεν ὁρωμένων ζωϊκή τις φαντασία πέμπεται καθ' ὁμοιότητα, δι' ἀπάτην ὄψεως. καὶ ὅτι τοιοῦτόν τι πάσχων ὁ ὀφθαλμὸς καὶ περὶ τὸν εὔξεινον καὶ περὶ τὴν κρήτην, μέτωπα φαντάζεται κριοῦ. καὶ ὁ κατὰ τὴν νιόβην δὲ μῦθος οὕτω πως θεραπεύεται· φαμένων τινῶν ἀκρωτήριον εἶναι φρύγιον ἐοικὸς γυναικείῳ προσώπῳ τοῖς πόρρω ἀφεστηκόσιν, ἐξ οὗ ὕδωρ ἀέναον καταρρεῖ, ὅπερ ὁ μῦθος εἰς δάκρυον αὐτοματίζει τῇ νιόβῃ. ὁρῶμεν δὲ καὶ τοῖς τὴν γραφικὴν τέχνην ἀγνοοῖς, εἰς λεόντων μιμήματα, ἢ τοιούτων τινῶν θηρίων προτομὰς, τὰς τῶν ὀρέων ἐκτυποῦντας κορυφὰς, ὡς τῆς ὄψεως τοιαῦτά τινα φανταζομένης καὶ πόρρωθεν. Ὅτι ἡ γόρτυν καὶ γόρτυνα λέγεται τρισυλλάβως, καὶ τὸ μὲν, κλίνεται γόρτυνος, ὡς φόρκυνος· τὸ δὲ, γορτύνης, ὡς λεαίνης. ἱερὰν δὲ αὐτὴν λέγει, ἢ ἁπλῶς διὰ τὸ ἔνδοξον· ἢ ὁμηρικῷ ζήλῳ, ὡς καὶ ὁμήρου τὰς πόλεις οὕτω καλοῦντος διὰ τὸ φυλακτικὸν τῶν ἐν αὐταῖς. κτίσμα δὲ ἡ γόρτυν ταύρου ἐκείνου τοῦ τὴν φοίνισσαν εὐρώπην ἁρπάσαντος, ὃς κρήτης ἦν βασιλεύς. μεγάλη δὲ αὕτη ἡ πόλις, κατὰ τὸν γεωγράφον, εἰπόντα, πόλεις κρήτης μέγισται, γόρτυνα, κυδωνία, καὶ κνωσσός. λέγει δὲ ὁ αὐτὸς καὶ ὅτι γορτύνη δευτερεύει μετὰ κνωσσὸν κατὰ δύναμιν, καὶ ὅτι συμπράττουσαί ποτε ἀλλήλαις, πάντας εἶχον ὑπηκόους τοὺς ἐκεῖ. Ὅτι ἡ φαιστὸς ἣν ὁ διονύσιος ἠπειρῶτιδα λέγει, διεῖχε θαλάσσης μὲν σταδίοις κ΄· γόρτυνος δὲ, ἑξήκοντα. κατεσκάφη δὲ ὑπὸ γορτυνίων. ἐξ αὐτῆς ἦν ἐπιμενίδης ὁ ποιήσας δι' ἐπῶν καθαρμούς.

Κεῖθεν δ' εὐρυνθεῖσα τιταίνεται ἀδριὰς ἅλμη,
Πρὸς βορέην· αὖθις δὲ πρὸς ἑσπέριον μυχὸν ἕρπει,
Ἥντε καὶ ἰονίην περιναιέται αὐδάξαντο.
Δισσαῖς δ' ἠπείροισιν ἀπείργεται· ἐς μὲν ἰόντι
Δεξιτερὴν κατὰ χεῖρα φαείνεται ἰλλυρὶς αἶα.
Δαλματίη δ' ἐφύπερθεν, ἐνυαλίων πέδον ἀνδρῶν.

Ὅτι ὁ ἰόνιος κόλπος μετὰ τὸν σικελικὸν εὐρύνεται πρὸς βορρᾶν, αὖθις δὲ κάμπτων, πρὸς ἑσπέριον μυχὸν ἕρπει, ἀφορῶν πρὸς τὸν εἰς τὴν ἑσπερίαν θάλασσαν προβαλλόμενον ὠκεανόν. Ἰστέον δὲ ὅτι οὐ μόνον ἰόνιος κόλπος καλεῖται, ἀλλὰ καὶ ἀδρίας ὁ αὐτὸς λέγεται, καὶ ἀδριὰς, καὶ ἀδριανὴ θάλασσα. οἱ δὲ ἀκριβέστεροι τὸν ἰόνιον μέρος τοῦ ἀδρίου φασί. λέγεται δὲ ἰόνιος, ὡς καὶ τῷ λυκόφρονι δοκεῖ, καὶ τῷ αἰσχύλῳ, ἀπὸ τῆς ἰοῦς. διενήξατο γὰρ ἐκείνη βοῦς γενομένη κἀνταῦθα. οἱ δέ φασιν ἀπὸ ἰάονος ἀνδρὸς ἰταλοῦ, ἢ ἀπὸ ἰονίου ἀνδρὸς ἰλλυριοῦ. λέγουσι δέ τινες καὶ τὸ ἀπὸ γάζης μέχρις αἰγύπτου πέλαγος, ἰόνιον λέγεσθαι ὁμοίως, ἀπὸ τῆς ἰοῦς. καὶ τὴν ἐκεῖ δὲ γάζαν, ἰόνην καλοῦσί τινες, ἔνθα βοῦς ἦν ἐν ἀγάλματι τῆς ἰοῦς, ἤτοι τῆς σελήνης. ἰὼ γὰρ ἡ σελήνη, κατὰ τὴν τῶν ἀργείων διάλεκτον. τοῦ δὲ ἀνωτέρω ῥηθέντος ἰάονος υἱὸς ἀδρίας ἱστόρηται, ἀφ' οὗ τὸ αὐτὸ πέλαγος καὶ ἀδριατικὸν λέγεται.

ἄλλοι δὲ οὕτω φασίν· ἔστιν ἀδρία πόλις ἐπιφανής, καὶ παρ' αὐτὴν κόλπος ἀδρίας, καὶ ποταμὸς ὁμοίως· ἀγαθὴ δέ, φασί, βοσκήμασιν ἡ ἐκεῖ γῆ, ὥστε καὶ δὶς τίκτειν τοῦ ἐνιαυτοῦ καὶ διδυμοτοκεῖν. Ὅτι εἰσιόντι τὴν ἰονίαν θάλασσαν, κατὰ μὲν τὰ σκαιὰ ἡ τῶν αὐσόνων κεῖται χώρα, δεξιτερὴν δὲ κατὰ χεῖρα, ἡ ἰλλυρὶς ἐστὶ γῆ, οὕτω καλουμένη ἀπὸ ἰλλυριοῦ υἱοῦ κάδμου. δαλματία δ' ἐφύπερθεν, ἣν καὶ λέγει ἐνυαλίων πέδον ἀνδρῶν, διὰ τὸ μαχίμους εἶναι τοὺς ἐκεῖ. φασὶ δὲ καὶ τοὺς δαλματεῖς δι' ὀκταετηρίδος ποιεῖσθαι τῆς χώρας ἀναδασμόν, κατά τινα ἀναγραφήν. καὶ οὐδὲ νομίσμασι χρῆσθαι, πολλὴν ταύτην ἀφελομένους τοῦ βίου κιβδηλίαν. διχῶς δὲ τὸ ἔθνος λέγεται, καὶ δαλμάται καὶ δαλματεῖς. ἡ δὲ πόλις αὐτῶν, δάλμιον, ἢ δελμίνιον, ἢ δέλμινον.

Σκαιῇ δ' αὐσονίων παραπέπταται ἄσπετος ἰσθμός
Πουλυτενής, τρισσῇσι περίδρομος ἀμφιτρίταις,
Τυρσηνῇ, σικελῇ τε, καὶ ἀδριάδι πληθούσῃ·
Ἡ μία δ' εἰς ἄνεμον τεκμαίρεται ὁλκὸν ἑκάστη·
Τυρσηνὴ ζέφυρον, σικελὴ νότον, ἀδριὰς εὖρον.

Ὅτι καὶ ἐνταῦθα οὐ κατὰ κοινὴν κυριολεξίαν ἰσθμὸν εἶπε τὸν περὶ τοὺς αὔσονας τὸν πλατύτατον. οὐ γὰρ ἐστένωται οὐδὲ ὁ τοιοῦτος ἰσθμός· διὸ ἐπάγει, ὡς καὶ ἐν τοῖς περὶ τούτου, θεραπείαν, λέγων, παραπέπταται ἄσπετος, πουλυτενής, τρισσαῖς θαλάσσαις περίδρομος. καὶ εὐθὺς ἐπάγει ποίαις θαλάσσαις περιείληπται ὁ τοιοῦτος ἰσθμός· λέγων πάνυ γοργῶς, ὅτι τυρσηνῇ, σικελῇ τε καὶ ἀδριάδι πληθούσῃ. εἶτα εἰπὼν ὅτι ἑκάστη τῶν τοιούτων τριῶν θαλασσῶν πρὸς ἕνα ἄνεμον τεκμαίρεται τὸν ὁλκόν, σχηματίζει πάλιν κατὰ γοργότητα οὕτω, τυρσηνὴ ζέφυρον, σικελὴ νότον, ἀδριὰς εὖρον· φιλοτιμησάμενος ἑνὶ στίχῳ ἐκθεῖναι τάς τε τρεῖς θαλάσσας, καὶ τοὺς τρεῖς ἀνέμους, εἰς οὓς ἑκάστη τὸ ἑαυτῆς παρασύρεται ῥεῦμα. ὁποῖόν τι πεποίηκε περὶ τούτου, ὡς προγέγραπται, καὶ ἐν τῷ, πρόσθεν μὲν λιβύην, μετὰ δ' εὐρώπην, ἀσίην τε, τὰς τρεῖς ἠπείρους ἐκεῖ ἑνὶ ἔπει συμπεριλαβών. σημείωσαι δ' ὅτι ἐνταῦθα μὲν τυρρηνὴν ἀμφιτρίτην, ἀνωτέρω δέ, τυρρηνίδα θάλασσαν εἶπεν, ἐν διαφόροις καταλήξεσιν.

Αὐτὰρ ὑπὲρ σικελῆς χθονὸς ἕλκεται οἶδμα κορύσσων
Πόντος ἔσω λιβύης, νοτίην ἐπὶ σύρτιν ἑλίσσων
Τὴν ἑτέρην, τήν πέρ τε καὶ εὐρυτέρην ἐνέπουσιν·
Ἄλλη δ', ἥτις ἀφαυρὸν ἔχει πόρον ἔνδον ἐοῦσα,
Τηλόθεν ἐρχομένην δέχεται πλημμυρίδα πόντου.

Ὅτι πρὸς τὰ νότια τῆς σικελικῆς χθονὸς ἕλκεται κόλπος ἔσω λιβύης, νοτίαν σύρτιν ἑλίσσων, τὴν ἑτέραν τὴν εὐρυτέραν· ἐνδοτέρω δὲ ταύτης δυτικωτέρα ἐστὶν ἡ ἑτέρα σύρτις, ἀφαυρὸν ἔχουσα πόρον, ὅ ἐστι, μικροτέρα οὖσα. ἥτις, φησί, τηλόθεν ἐρχομένην δέχεται πλημμυρίδα πόντου. περὶ δὲ τῆς τοιαύτης πλημμυρίδος ἐν τοῖς μετὰ ταῦτα ῥηθήσεται. σημείωσαι δὲ ὅτι ἐνταῦθα ὁ περιηγητὴς τῇ ὑπὲρ προθέσει ἐπὶ τῶν νοτίων ἐχρήσατο, εἰπὼν ὑπὲρ σικελικῆς χθονὸς τὴν νοτίαν σύρτιν ἑλίσσεσθαι. ποιήσει δὲ τοῦτο πλειστάκις καὶ ἐν τοῖς ἐσέπειτα. ὥστε οὐκ ἐπὶ βορείων μόνον ἡ ὑπὲρ πρόθεσις τίθεται, διὰ τὸ ἔξαρμα τὸ ἐν αὐτοῖς, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τῶν νοτίων. οὐδὲ γὰρ οὐδ' ἐκεῖνα ἐστέρηνται τοῦ εἰς ὕψος ἐξῆρθαι, εἰ καὶ ἡμῖν δοκεῖ ταπεινά. ὅτι δὲ καὶ ἐπὶ βορείων τίθησι τὴν ὑπέρ, ἐκδηλότατόν ἐστιν. ἐρεῖ οὖν ἐν τοῖς ἑξῆς, βορειοτέρη γαίης ὑπὲρ εὐρωπείης,

τουτέστι

τουτέστι πρὸς τὰ βόρεια τῆς εὐρώπης.

Ὡς οἱ μὲν βοόωσιν ἑλισσόμενοι δύο κόλποι.
Ἐκ δ' ὀρέων σικελῶν, κρήτης ἀναπέπταται οἶδμα
Μακρὸν ἐπ' ἀντολίην, σαλμωνίδος ἄχρι καρήνου,
Ἣν κρήτης ἐνέπουσιν ἑώϊον ἔμμεναι ἄκρην.
Δοιαὶ δ' ἑξείης προτέρω φρίσσουσι θάλασσαι,
Ἰσμαρικοῦ πνοιῇσιν ἐλαυνόμεναι βορέαο,
Ὀρθὸν φυσιόωντος, ἐπεὶ κατεναντία κεῖνται.
Ναῦται δὲ προτέρην φαρίην ἅλα κικλήσκουσιν,
Ὕστατον ἐς πρηῶνα τιταινομένην κασίοιο.
Σιδονίην δ' ἑτέρην, ὅθι τείνεται ἐς μυχὰ γαίης
Ἰσσοῦ ἄχρις πόλιος, κιλίκων χώραν παραμείβων
Ἰσσικὸς ἑλκόμενος βορέην ἐπὶ κόλπος ἀπείρων,
Οὐ μὲν πολλὸν ἔνερθεν ἰσόδρομος· ἄχρι γὰρ ἤδη
Ὑσπλήτι δνοφερῇ κιλίκων ἀποπαύεται αἴης.
Τῆμος ἐπὶ ζέφυρον στρεπτὴν ἐπερεύγεται ἅλμην.

Ὅτι μέλλων ἀπὸ τῶν δύο σύρτεων μεταβῆναι εἰς τὴν ἑξῆς περιήγησιν, σχήματι τοιούτῳ χρῆται συμπληρωτικῷ, γοργῷ τε καὶ σεμνῷ, Ὡς οἱ μὲν βοόωσιν ἑλισσόμενοι δύο κόλποι. καὶ μετὰ ταῦτα δὲ πολλαχοῦ διὰ σαφήνειαν χρῆται συχνὰ ταῖς συμπληρώσεσιν, ἤτοι ἀποθέσεσιν. Ὅτι ἡ σαλμωνίς, ἑῴα ἐστὶν ἄκρα τῆς κρήτης· ὥσπερ αὖ πάλιν δυτικὸν ἄκρον αὐτῆς, τὸ τοῦ κριοῦ μέτωπον· περὶ τοῦτο τὸ τῆς σαλμωνίδος, ὡς αὐτός φησι, κάρηνον, ἤτοι ἀκρωτήριον, ἀναπέπταται τὸ κρητικὸν πέλαγος. μᾶλλον δὲ ἄχρι καὶ αὐτοῦ περαίνεται τό, εἴτε σικελικόν, εἴτε καὶ κρητικόν, καθὰ πρὸ μικροῦ εἴρηται, πέλαγος· οὗ καθεξῆς ἡ φαρία θάλασσα· μεθ' ἣν, ἡ σιδωνία· καὶ ἐπὶ ταύτῃ τελευταῖος ὁ περὶ κύπρον κόλπος, ἤγουν ὁ ἰσσικός. περὶ ὧν καὶ μετ' ὀλίγον λελέξεται. Ὅτι τὸ φρίσσειν κυρίως ἐπὶ θαλάσσης λέγεται. φησὶν οὖν ὅτι φρίσσουσιν ἥτε φαρία καὶ ἡ σιδωνία θάλασσα, ἐλαυνόμεναι πνοαῖς ἰσμαρικοῦ βορρᾶ ὀρθὸν φυσιόωντος, ἐπεὶ κατ' ἐναντία κεῖνται τοῦ βορρᾶ. εἶπε δὲ τό, φρίσσουσιν, ἀντὶ τοῦ ὀρθοῦνται, καὶ εἰς ὕψος αἴρονται τοῖς κύμασιν. ἐντεῦθεν δὲ καὶ ἡ φρίξ, ὡς καὶ ὁ ποιητής, μελαίνῃ φρικὶ καλυφθείς, ἤτοι τῇ ἐπαναστάσει τοῦ κύματος. ὅτι δὲ θαλασσία λέξις τὸ φρίσσειν, ἐν τοῖς τοῦ ὁμήρου κάλλιον γέγραπται. τὸν δὲ βορρᾶν ἰσμαρικὸν εἶπεν, ἀντὶ τοῦ θρᾳκικόν, ἀπὸ ἰσμάρου πόλεως θρᾴκης. Ἰστέον δὲ ὅτι τὴν φαρίαν ταύτην θάλασσαν, ἥτις μετὰ τὸ κρητικόν ἐστιν, ὡς εἴρηται, πέλαγος, καὶ παρθένιον κόλπον ἐκάλουν οἱ παλαιοί. καὶ ὅτι ὥσπερ σιδωνία καὶ ἰσσικὸς ἀπὸ ἰσσοῦ πόλεως καὶ σιδῶνος, οὕτω καὶ φαρία διὰ τὴν ἀλεξανδρινὴν φάρον, ἥτις ἐστὶ νῆσος ἐν δεξιᾷ κειμένη ἀλεξανδρείας, πύργον ἀνέχουσα μέγιστον, ἐκπυρ- Pharus
σεύοντα τοῖς καταπλέουσι. περὶ δὲ ταύτης τῆς φάρου εἴρηται μὲν καὶ ἐν τοῖς εἰς τὴν ὀδύσσειαν· ῥηθήσεται δὲ καὶ ὅτε τῷ λόγῳ εἰς ἀλεξάνδρειαν ἔλθωμεν. Ὅτι ὁ διονύσιος τὴν σιδῶνα κλίνων, ἀκολούθως ὁμήρῳ, ἐν τῷ, σιδονία θάλασσα, ἐκτείνει μὲν τὸ τῆς ἀρχούσης

δίχρονον, συστέλλεται δὲ τὸ ο τὸ μετὰ τὸ ἄρχου. ὁμοίως καὶ ἐν τοῖς ἑξῆς, ἐν ᾧ, βίβλον τ᾽ αἰγιαλόν, καὶ σιδόνα ἀνθεμόεσσαν. οἱ δὲ ὕστερον τὰς ὅλας πλαγίας τῆς σιδῶνος, τῷ ω μεγάλῳ παραληγομένας ἐκφέρουσιν. Ὅτι ἡ περὶ τὴν παμφυλίαν χώραν θάλασσα, περὶ ἣν ἡ κύπρος, οὐ μόνον παμφύλιος κόλπος λέγεται, κατὰ ἐθνικὴν τοπικὴν κλῆσιν, ἀπὸ τοῦ τῶν παμφύλων ἔθνους· ἀλλὰ καὶ ἰσσικός, ἀπὸ ἰσσοῦ πόλεως κειμένης μεταξὺ συρίας καὶ κιλικίας. φησὶ γοῦν καὶ ὁ διονύσιος, ὅτι ὁ ἰσσικὸς κόλπος ἕλκεται ἐπὶ βορρᾶν, ἰσσοῦ ἄχρι πόλεως, κιλίκων χώραν παραμείβων. ταύτην δὲ τὴν πόλιν ἀλέξανδρος ὀνομαστὴν ποιήσας, ὡς τὸν δαρεῖον ἐκεῖ νικήσας, ἐκάλεσε νικόπολιν. οὗτος ὁ κόλπος, ὡς ὁ διονύσιος λέγει, ἄχρι τῆς τῶν κιλίκων γῆς ἐλθὼν δεύτερος, κατὰ ἰσοδρομίαν τινά, κἀκεῖ ἀποπαυσάμενος, ἐκεῖθεν ὡς ἐν ὑσπληγγι γνοφερῇ, τουτέστιν ὡς ἐν καμπτῆρι, στρέψας ἐπὶ ζέφυρον ἐπερεύγεται ἅλμην, ἠρέμα ἐπὶ δύσιν κάμπτων, καὶ στρεφόμενος, καὶ ἀφορῶν εἰς τὸν ζέφυρον. Σημείωσαι δὲ ὅτι ὕσπληγξ οὐ μόνον, ὡς ἐνταῦθα, ἐπὶ καμπτῆρος λέγεται, ἀλλ᾽ ἔστιν ὅτε καὶ ἐπὶ ἀφετηρίας, ὅ ἐστι καγκέλου. ὀνομάζεται δὲ οὕτω καὶ ἡ ὑστριχίς, οὐ τὸ ζῶον, ἀλλὰ τὸ πληκτικὸν ὄργανον, λεγόμενον οὕτω διὰ τὸ ἐκ τριχῶν ὑείων εἰς πληγὴν συγκροτεῖσθαι. δέρμα γὰρ ὑὸς στενὸν, καὶ ἐπιμήκες ἀποτεμόμενοί τινες αὐταῖς θριξί, καὶ τοῦ μήκους τῶν τριχῶν κείραντες, ὡς ἂν ἔχοιεν αὗται οὕτω κεντεῖν σταθηρότερον, ἔτυπτον τοῖς μαστιγίας· καὶ ἐκαλεῖτο ὕσπληγξ τὸ τοιοῦτο τῆς μάστιγος ἐργαλεῖον. καὶ ἄλλως δὲ ἡ τοιαύτη ὕσπληγξ, πλέγμα ἦν ἀπὸ ὑείων τριχῶν. Ἰστέον δὲ ὅτι παρὰ θεοκρίτῳ ἡ ὕσπληγξ εἴρηται καὶ ἐπὶ παγίδος ὀρνέου τεθειμένη, διὰ τὸ συγκροτεῖσθαι, ὡς εἰκὸς, ἀπὸ ὑστριχίδος πλέγματος. Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι πρώτως μὲν ὑστριχὶς ἐλέχθη τὸ τῆς πληγῆς ὄργανον, ὁποῖον ἄνω καὶ ἦν· ἐκεῖθεν δὲ καὶ ὁ καμπτὴρ τοῦ ἀγῶνος ὕσπληγξ ὠνόμασται, διὰ τὸ τοῖς ἵπποις ἐκεῖ προσεκτικώτερον καὶ πλήσσεσθαι, καὶ νύσσεσθαι. ὅθεν καὶ νύσσα ὁ τοιοῦτος τόπος λέγεται. ἐπεὶ δὲ καὶ ἐκ προτοῦ δρόμου οἱ ἵπποι ταῦτα πάσχουσι, διὰ τοῦτο καὶ ἡ ἀφετηρία ὕσπληγξ, ἔτι δὲ καὶ νύσσα ἐλέγετο.

Ὡς δὲ δράκων βλοσυρωπὸς ἑλίσσεται ἀγκύλος ἕρπων,
Νωθής, τοῦ δ᾽ ὕπο πᾶσα βαρύνεται οὔρεος ἄκρη
Ἐρχομένου· τὼς κεῖνος ἑλίσσεται εἰν ἁλὶ κόλπος
Νήχυτος, ἔνθα καὶ ἔνθα βαρυνόμενος προχοῇσι.
Τοῦ μὲν ἐπὶ προχοῇ παμφύλιοι ἀμφινέμονται,
Ὅσσον ἐπιπροβέβηκε χελιδονίων ἐπὶ νήσων.
Σῆμα δ᾽ ἔχει ζεφύροιο παταρηΐδα τηλόθεν ἄκρην.

Ὅτι εἰ καὶ ἀτελῶς καὶ μικροπρεπῶς, ὅμως ὡς ἐξὸν ἦν ἐν παραβολαῖς, δράκοντι τὸν τοσοῦτον ἰσσικὸν εἰκάζει κόλπον, λέγων ὅτι ἐκεῖνος ἐν ἁλὶ κόλπος ἑλίσσεται, ὡς δράκων βλοσυρωπὸς ἑλίσσεται ἀγκύλος ἕρπων, νωθὴς, ὑφ᾽ ᾧ πᾶσα βαρύνεται ὄρεος ἄκρα ἐρχομένῳ. τοῦτο δὲ λέγει, διὰ τὸ καὶ τὸν ἰσσικὸν κόλπον ἔνθα καὶ ἔνθα βαρυνόμενον ταῖς προχοαῖς ἑλίσσεσθαι, δυσπόρευτον κεχυμένον, καὶ πολὺ τὸ κεκλασμένον, καὶ κατὰ τοὺς ὄφεις, καμπύλον ἔχοντα. Σημείωσαι οὖν ὅτι διὰ μόνας τὰς καμπὰς τοῦ ἰσσικοῦ, ἡ τοῦ ὄφεως εἴληπται παραβολή· καὶ διὰ τοῦτο ἔχει ἀσφαλῶς. ἄλλως γὰρ πολὺ ἔχει τὸ ταπεινόν, εἰ ὁ τοσοῦτος κόλπος ὁλκῷ παραβέβληται ὄφεως. δράκοντι μὲν γὰρ προσηρμόσαι παραβολὴν ἐκ πελάγους, ὑψοποιόν ἐστι· πέλαγος δὲ τηλικοῦτον παραβαλεῖν ἁπλῶς δράκοντι, καταβάλλει τὸ τοῦ κόλπου μέγεθος. ὅρα δὲ ὅτι φανερῶς ἐνταῦθα τὸ βλοσυρωπὸς δι᾽ ἑνὸς σ ἐκφέρεται, δηλοῦν

τὸ ἄγριον καὶ ὑποσεσυρμένον τοῦ βλέμματος. Ὅτι ὥσπερ τὸ α ποτὲ μὲν στερεῖ, ποτὲ δὲ ἐπιτείνει, οὕτω καὶ τὸ νη. τὸ μὲν γὰρ νηλεὴς, ἐλέου δηλοῖ στέρησιν· τὸ δὲ νήχυτος κόλπος, δαψιλείαν κύματος. Ὅτι ὁ ἰσσικὸς κόλπος ὁ κατὰ κύπρον, ὡς εἴρηται, διὰ τῆς γῆς τῶν παμφυλίων ἔρχεται, διὸ καὶ παμφύλιος λέγεται. διήκει δὲ καὶ μέχρι τῶν χελιδονίων νήσων, περὶ ὧν μετὰ ταῦτα εἰρήσεται. ἔχει δὲ τελευταῖον σῆμα πρὸς ζέφυρον, τὴν τῶν πατάρων ἄκραν, ἥτις διορίζει λυκίαν τε καὶ καρίαν. σῆμα δὲ, τὸ σημεῖον, ἤτοι τὸ πέρας λέγει, κατὰ λόγον φιλόσοφον. τὸ γὰρ σημεῖον, τουτέστιν ἡ στιγμὴ, πέρας ἐστὶ γραμμῆς, ὡς καὶ ἐνταῦθα τῆς περιόδου τοῦ πελάγους τούτου δυτικὸν σῆμά ἐστι τὰ πάταρα. Ἰστέον δὲ ὅτι πάταρα καλεῖται ὁ τοιοῦτος τόπος, ἢ ἀπὸ πατάρου υἱοῦ ἀπόλλωνος, καὶ λυκίας τῆς ξάνθου· ἢ ἀπὸ τῆς πατάρας, ὃ δηλοῖ ἑλληνιστὶ τὴν κίστην, ἤτοι κιβωτόν. φασὶ γὰρ ὅτι πατάραν ἀθύρματα τῷ ἀπόλλωνι περιέχουσαν, πέμματά τινα ἐν σχήματι λύρας, καὶ τόξου, καὶ βελῶν, ἄνεμος ἁρπάσας ἀπό τινος παιδίσκης, καὶ ὑπολαβὼν εἰς θάλασσαν ἔβαλε τὴν λυκιακὴν, καὶ τῇ ἐκεῖ χερρονήσῳ προσήγαγεν. ὅθεν καὶ ἡ χερρόννησος ἱερά τε ἀνεῖται τῷ ἀπόλλωνι, καὶ τὴν κλῆσιν ἀπὸ τῆς τοιαύτης πατάρας, ἤτοι κιβωτοῦ ἐκέρδανε. κρατεῖ δὲ περὶ τούτου καὶ τοιαύτη τις ἱστορία· πάταρος καὶ ξάνθος λῃσταὶ, παῖδες λαπεῶνος, βίον ἐκ τοῦ πειρατεύειν ἀποχρῶντα ποιησάμενοι, κατέλυσαν τὴν τοῦ λῃστεύειν πλάνην, καὶ τῇ λυκίων γῇ προσχόντες, ᾤκησαν βεβαίως ἐκεῖ. καὶ ἀπὸ μὲν τοῦ πρεσβυτέρου ξάνθου ποταμὸς ἐκεῖ ξάνθος ἐκλήθη, καὶ πόλις ὁμώνυμος· ἀπὸ δὲ τοῦ λοιποῦ ἐκλήθη τὰ πάταρα.

Φράζεο δ' ἐκ κείνου τετραμμένος αὖτις ἐπ' ἄρκτους,
Αἰγαίου πόντοιο πλατὺν πόρον· ἔνθα τε κῦμα
Ῥησσόμενον νήσοισι περιβρέμεται σποράδεσσιν.
Οὐ γάρ τις κείνῳ ἐναλίγκια κύματ' ὀφέλλει
Ὑψόθι μορμύρων ἕτερος πόρος ἀμφιτρίτης.
Οὖρον δ' ἐς τένεδον τεκμαίρεται ἐσχατόωσαν,
Umbro Ἴμβρον ἔχων ἑτέρωθεν, ὅθεν στενὸς ἔρχεται αὐλὼν
Συρόμενος βορέηνδε, προποντίδος ἔνδοθι πάσης.
Τῆς δ' ὕπερ ἄσπετα φῦλα πιταίνεται ἀσίδος αἴης
Πρὸς νότον· ἠπείρου γὰρ ἐπιπλατὺς ἔρχεται ἰσθμός.

Ὅτι αἱ σποράδες νῆσοι περὶ τὸ αἰγαῖον κεῖνται πέλαγος, ᾧ οὐδεὶς ἕτερος, φησὶ, κόλπος θαλάσσης ὑψόθι μορμύρων ἐναλίγκια κύματ' ὀφέλλει. αἴτιον δὲ τούτου φασὶ τὸ πλῆθος τῶν αὐτόθι νήσων, αἷς προσρήσσονται συχνὰ τὰ κύματα, ἐπαναστρέφει, καὶ τῇ συνδρομῇ βιαιότερον κορυφούμενα, πολὺν ἐγείρει τὸν κλύδωνα. διὸ καὶ ὁ διονύσιός φησιν, ἔνθα κῦμα ῥησσόμενον νήσοις περιβρέμεται σποράδεσιν. περὶ ὧν ἐρεῖ ἐν τοῖς ἑξῆς. Ἰστέον δὲ ὅτι οὐ μόνον πέλαγος αἰγαῖον, ἀλλὰ καὶ πεδίον τι περὶ τὴν φωκίδα γῆν ἱστορεῖται καλούμενον αἰγαῖον ἐκεῖνο, παρὰ τὸν ἐκεῖ ῥέοντα αἴγαν ποταμόν.

Ὅτι ὁ τοῦ αἰγαίου πόντου πλατὺς πόρος, ἀπὸ πατάρων ἀρχόμενος, εἰς τένεδον καὶ ἴμβρον περαίνεται. ἐκεῖθεν δὲ στενὸς ἔρχεται αὐλὼν συρόμενος πρὸς βορρᾶν, ἕως εἰς τὴν καθ' ἡμᾶς ταύτην τὴν πρὸ τοῦ πόντου εὐξείνου· ἀφ' οὗ καὶ ὀνομάζεται προποντίς. καλῶς δὲ εἶπε τὸ, αὐλὼν στενὸς, ὡς πρὸς διαστολὴν τοῦ αἰγαίου πλατυτάτου ὄντος. στενὴ γὰρ

ἐστι τε οἱονεὶ αὐλωνοειδὴς ἔκτασις, ὁ ἑλλήσποντος. δεῖ δὲ εἰδέναι ὅτι ἡ προποντὶς καὶ στόμα
ἁπλῶς λέγεται, καὶ μετὰ προσθήκης δὲ, στόμα πόντου, δηλαδὴ τοῦ εὐξείνου, ὃς κατ' ἐξο-
χὴν πόντος λέγεται, ὡς μετ' ὀλίγον εἰρήσεται. αἰγαῖον δὲ πέλαγος, ὥς τισι δοκεῖ, λέγεται,
παρὰ τὰς ἐν εὐβοίᾳ αἰγάς, τόπον οὕτω καλούμενον, ἔνθα τοὺς τοῦ ποσειδῶνος ἵππους ἀνα-
παύει ὁ ποιητής. οἱ δὲ παρὰ τὸν αἰγαίωνα τὸν ὁμηρικόν, ὡς ἐν τῇ ἰλιάδι γέγραπται. ὅτι καὶ
ἐνταῦθα ἰσθμόν τινα πλατὺν ἱστορεῖ περιεχόμενον ὑπό τε τῆς προποντίδος, καὶ τοῦ αἰγαίου
πελάγους, ὃς ἑῷος μὲν κείμενος, πρὸς νότον δὲ καθελκόμενος, ἄσπετα φῦλα τῆς ἀσιάδος
γῆς ἀγκαλίζεται, ἐν οἷς εἰσι καὶ αἰολεῖς καὶ ἴωνες. ὅτι τὴν ὑπὲρ πρόθεσιν καὶ ἐνταῦ-
θα ἐπὶ τῶν νοτίων τίθησιν, εἰπὼν, τῆς δ' ὑπὲρ ἄσπετα φῦλα τιταίνεται πρὸς νότον. καὶ ἡ
αἰτία προείρηται.

Τῇ δ' ἔπι Θρηϊκίου στόμα Βοσπόρου, ὅν πάρος Ἰὼ
Ἥρης ἐννεσίῃσιν ἐνήξατο πόρτις ἐοῦσα.
Στεινότατος δὴ κεῖνος ἁπάντων ἔπλετο πορθμὸς
Τῶν ἄλλων, οἵ τ' εἰσὶ πολυκλύστοιο θαλάσσης.
Κυανέας ὅτι μῦθος ἀναιδέας εἶν ἁλὶ πέτρας
Πλαζομένας, καναχηδὸν ἐπ' ἀλλήλῃσι φέρεσθαι.
Ἐκ δὲ τοῦ οἰγόμενος παραπέπταται εὐρύθι πόντος
Πολλὸς ἐών, καὶ πολλὸν ἐπ' ἀντολίης μυχὸν ἕρπων.

Ὅτι μετὰ τὴν προποντίδα τὸ τοῦ θρακικοῦ βοσπόρου στόμα ἐστὶν, ἤγουν ὁ θρακικὸς
βόσπορος, ὁ καὶ μύσιος· ὃν καὶ ζεύξας ὁ δαρεῖος περί που τὸ ἱερὸν στόμα εἰς θρᾴκην
διέβη, μεθ' ὃ καὶ εἰς σκύθας ἐπέρασε, γεφυρώσας καὶ τὸν ἴστρον. τὸν δὲ θρακικὸν τοῦ-
τον βόσπορον οἱ μέν φασιν εἶναι τὰ κατὰ χαλκηδόνα καὶ βυζάντιον στενά. φησὶ γοῦν περί τι-
» νος ὁ ἀρριανὸς, ὅτι ἐλαύνει ἐπὶ χρυσόπολιν, ἔνθα ὑπὸ νύκτα περάσας τὸν βόσπορον· καὶ
τὰ ἑξῆς. οἱ δὲ μάλιστα τὰ ἄνω πόντου τοῦ καλουμένου ἀνάπλου. τοῦτον τὸν βόσπορον ἐνήξα-
το, φησί, ποτὲ ἡ ἰὼ βουλαῖς ἥρας δάμαλις οὖσα. διὸ καὶ βόσπορος λέγεται, οἱονεὶ βοὸς
» πόρος ἐκείνης τῆς οἰστροπλῆγος, περὶ ἧς ἀρριανὸς οὕτω φησί· πορθμὸς ὁ κατὰ χαλκηδόνα
» καὶ βυζάντιον, ὁ ποτὲ μύσιος, διότι μυσοὶ ἀντιπέρας ᾤκουν τῆς θρᾴκης· ὕστερον δὲ, βόσπο-
» ρος, ἐπὶ τῇ συμφορᾷ τῆς ἰοῦς, ἣν κατὰ μῆνιν ἥρας οἰστρωθεῖσαν, εἰς τοὺς χώρους τούτους
» ἀφικέσθαι, καὶ ταύτῃ διαπεραιώσασθαι οἱ μῦθοι ἐποίησαν. λέγει δὲ ὁ αὐτὸς καὶ ὅτι κα-
» τά τινας, οὐκ ἀπὸ τῆς ῥηθείσης βοὸς ὁ τοιοῦτος βόσπορος, ἀλλ' ἀπό τινος ἑτέρας ὠνόμασται,
» ἥ τις, φησί, φρυγῶν ἐπικειμένων, ἐμβάλλει ἀδεῶς εἰς τὴν θάλασσαν, καὶ περαιοῦται ἀ-
» βλαβῶς τὸν κατὰ χαλκηδόνα καὶ βυζάντιον βόσπορον· καὶ οὕτω καθηγεμὼν ἐκείνου γίνεται,
» κατά τινα θεοφορίαν, ἤγουν μαντείαν, ἥτις διεκελεύετο βοῦν ἡγεμόνα τῆς ὁδοῦ ποιή-
» σασθαι. ὃ καὶ ποιήσαντες ἐκεῖνοι διεπεραιώσαντο ἀσφαλῶς· καὶ μνῆμα, φησί, τοῦ πόρου
» τούτου ἔστηκε βοῦς χαλκῆ, ὑστέρῳ ποτὲ χρόνῳ ὑπὸ χαλκηδονίων ἱδρυθεῖσα· καὶ τάχα ἐκ
» ταύτης καί τις ἐκεῖ τόπος καλεῖται δάμαλις, ἕως νῦν. θρᾴκιος δὲ βόσπορος καλεῖται
ἀπὸ τῶν πρὸς δύσιν αὐτοῦ οἰκούντων θρᾳκῶν, ὥσπερ ἀπὸ τῶν ἀντιπέραν ποτὲ μυσῶν ἐ-
κλήθη, ὡς εἴρηται, μύσιος. ὁ δὲ διονύσιος περὶ τούτου λέγει, καὶ ὅτι στενότατος δὴ ἐκεῖνος
ἁπάντων ἐστὶ πορθμὸς τῶν ἄλλων, οἳ θαλάσσης εἰσὶ πολυκλύστου. τετρασάδιον γάρ τι τοῦ
τούτου βυζαντικοῦ στόματος εἶναί φησι, καθὰ καὶ ἡρόδοτος ἱστορεῖ. λέγει δὲ καὶ ὁ γεωγράφος,

ὅτι τὸ βυζαντικὸν στόμα, θράκιον βόσπορον καλοῦσιν. ἔστι δὲ τετραστάδιον. τοῦ μέντοι ἑλλησπόντου τὸ στενότατον ἑπταστάδιόν ἐστι, περί που τὴν θρακίαν χερρόννησον, κατὰ σηστόν· ἑπταστάδιον δὲ, κατὰ τὸν γεωγράφον, ὁμοίως καὶ τὸ τοῦ σικελικοῦ πορθμοῦ στενότατον. σημειωτέον δὲ ὅτι ἐκκέκοπται κατά τινα διαφορὰν τοπικὴν ὁ θράκιος βόσπορος τῆς προποντίδος, καὶ ἔστι βορειότερος μὲν αὐτὸς, νοτιωτέρα δὲ ἡ προποντίς. Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι ἀκριβέστερόν φασιν οἱ λέγοντες περὶ χαλκηδόνα εἶναι τὸ στόμα τοῦ πόντου, ἔνθα καὶ τὸ μάλιστα στενὸν, καὶ οὐκ ἐγγὺς, κατὰ τὸν διονύσιον, αἱ κυάνεαι πέτραι· καὶ ὅθεν, ὡς αὐτός φησιν, οἰγόμενος παραπέπταται ὁ πόντος. δεῖ δὲ σκοπῆσαι εἴτε τὸν ἑλλήσποντον καὶ τὴν προποντίδα εἰς ἕν τι συναληπτέον, ἢ μᾶλλον μετὰ τὸν πλατὺν αἰγαῖον, τρία ταῦτα βορειότερα ῥητέον. πρῶτον μὲν, τὸν στενὸν αὐλῶνα τοῦ ἑλλησπόντου· μετὰ δὲ, τὴν προποντίδα· εἶτα βορειότερον τὸ στόμα τοῦ πόντου. ἔχει γὰρ ἀμφιβόλως ταῦτα, διὰ τοὺς παλαιοὺς, ὧν οἱ μὲν μόνα τὰ κατὰ σηστὸν καὶ ἄβυδον, ἑλλήσποντον εἶπον· οἱ δὲ καὶ ὅλην τὴν προποντίδα. οἱ δὲ μέρος τι αὐτῆς τὸ ἐντὸς περίνθου, ἤτοι ἡρακλείας, τῷ ἑλλησπόντῳ ἀπένειμαν. οἱ δὲ καί τι τοῦ αἰγαίου πελάγους τῷ ἑλλησπόντῳ προσέθεντο· καθά που τάχα καὶ ὅμηρος, ὃ γὰρ καὶ πλατὺν ἐκεῖνος λέγει ἑλλήσποντον. τούτοις δὲ μὴ φαινόμενος ἀκολουθεῖν ὁ διονύσιος εἰς τρία διαιρεῖ τὸ μεταξὺ αἰγαίου καὶ ἀξείνου ὕδωρ, εἴς τε τὸν ἑλλησπόντιον στενὸν αὐλῶνα, τὸν ἕως προποντίδος, καὶ ἀνωτέρω εἰς αὐτὴν τὴν προποντίδα, καὶ εἰς τὸν μετ' αὐτὴν θράκιον βόσπορον. οὕτω δὲ νοεῖ καὶ ἡρόδοτος λέγων τὸν μὲν βόσπορον τείνειν εἰς τὴν προποντίδα, αὐτὴν δὲ καταδιδόναι εἰς τὸν αἰγιαλὸν ἑλλήσποντον· μεθ' ὃν τὸ χάσμα τοῦ αἰγαίου πελάγους. ὅρα δὲ ὅτι καλῶς προσέθηκεν ὁ διονύσιος ἀνωτέρω ἐπὶ τῶν πορθμῶν τὸ, οἳ θαλάσσης εἰσὶ, διὰ τοὺς ἴσως νομίζοντας δύνασθαι πορθμοὺς λέγεσθαι καὶ τοὺς ποταμούς. κατὰ γοῦν τὴν συνήθη χρῆσιν οὗτοι πορθμὸς καὶ ποταμὸς, καὶ ταῦτα στενὸς ὢν πόρος μεταξὺ δύο γαιῶν· ἀλλ' αὐτὸς μὲν κεκλήρωται τὸ ποταμὸς λέγεσθαι· ὁ δὲ πορθμὸς ὁρίζεται, θαλάσσης εἶναι πόρος στενὸς, ἑκατέρωθεν γῆς μεσολαβούμενος. Ἰστέον δὲ ὅτι ἐστὶ καὶ κιμμέριος βόσπορος ὁ περὶ χερσῶνα, ὁ καὶ μαιωτικὸς, οὗ τὸ στενότατον, εἴκοσι στάδια, ἢ καὶ ὀλίγον τι πλέον. λέγεται δὲ βόσπορος μὲν διὰ τὴν αὐτὴν αἰτίαν καὶ ἐκεῖνος, ἐκ τῆς ἰοῦς τῆς βοός. κιμμέριος δὲ, διὰ τὸ παροικοῦν ὁμώνυμον ἔθνος, οὗ πολὺς λόγος, ὡς τὴν ἀσίαν ποτὲ καταδραμόντος ἕως καὶ εἰς αὐτὴν βιθυνίαν. ἔστι δὲ βόσπορος καὶ ἰνδικός. καὶ ὁ περὶ τὸ βυζάντιον δὲ λιμὴν οὕτως ὕστερον ἐκλήθη, κατὰ παραγραμματισμὸν, ἢ μάλιστα κατὰ τὴν παρὰ τοῖς ῥήτορσι λεγομένην παραφθοράν· φωσφόρειον ὀφείλων καλεῖσθαι, ὥς φασιν οἱ παλαιοί. φιλίππου γὰρ ἐν πολιορκίᾳ διορύξαντος εἴσοδον κρυπτὴν, ὅθεν οἱ ὀρύσσοντες ἔμελλον ἀφανῶς ἐξαναδῦναι τοῦ ὀρύγματος, ἡ ἑκάτη φωσφόρος οὖσα δᾷδας ἐκεῖθεν ἔφηνε τοῖς πολίταις. καὶ τὴν πολιορκίαν οὕτω φυγόντες, φωσφόρειον οἱ ἐγχώριοι τὸν τόπον ἐκάλεσαν. Ὅτι περὶ τὸν θράκιον βόσπορον αἱ κυάνεαι πέτραι εἰσὶ, κατὰ κυριωνυμίαν οὕτω καλούμεναι· ἐξ ὧν ἀνοιγόμενος ὁ εὔξεινος παραπέπταται πολὺς ὢν, καὶ πολὺν ἐπ' ἀνατολῆς μυχὸν ἕρπων. καὶ ὅρα τὸ, ἀνοιγόμενος. προσφυῶς γὰρ εἴρηται, ὡς πρὸς τὸ στόμα τοῦ πόντου. τὰς δὲ πέτρας ταύτας καὶ ἀναιδέας λέγει ὁμηρικῷ ζήλῳ, ὡς εἰ γὰρ ἔμψυχοι ἦσαν, ἐξ ὁμήρου λαβὼν τὸ ἐπίθετον. καὶ μῦθον εἶναι φησὶ, πλαζομένας ποτὲ αὐτὰς, ἤτοι κινουμένας ἀτάκτως, καναχηδὸν ἐπ' ἀλλήλαις φέρεσθαι· εἰ καὶ ὕστερον, ἐπειδὴ ἡ ἀργὼ παρέπλευσεν αὐτὰς, ἔστησαν ἐφ' ἑνός. φησὶ δὲ ὁ γεωγράφος αὐτὰς ἐκεῖ που ἔσω τοῦ πόντου εἶναι δύο νησίδια· τὸ μὲν τῇ εὐρώπῃ προσεχὲς, τὸ δὲ τῇ ἀσίᾳ. πίνδαρος δὲ διὰ τὴν μυθικὴν κίνησιν, καὶ ζωὰς ταύτας τὰς πέτρας τολμᾷ λέγειν· καὶ ἐπιμένων τῇ σκληρᾷ ταύτῃ τροπῇ, τεθνάναι φησὶν αὐτὰς, ὁπηνίκα διεξέδυ αὐτὰς ἡ ἀργώ. γέγραπται δὲ περὶ τούτων καὶ ἐν τῇ ὀδυσσείᾳ, ἐν τῷ περὶ πλαγκτῶν λόγῳ. τὸ μέντοι πλαζομένας, ὅπερ ὁ διονύσιος ἐνταῦθά φησι,

δίδωσι νοεῖν ὅτι δύνανται καὶ αὗται κατὰ τὰς ὁμηρικὰς, πλαγκταὶ λέγεσθαι. κατὰ καὶ ἡρόδοτος ἱστορεῖ, λέγων, ὅτι πλαγκτὰς πρότερον οἱ ἕλληνες ἔλεγον εἶναι αὐτάς. εἰ καὶ ἐκληρώσαντο ἰδίως τὸ τοιοῦτον ὄνομα αἱ παρ' ὁμήρῳ σικελικαὶ πλαγκταί. Ὅτι τὸν εὔξεινον ἄπλουν τε ὄντα, καὶ ἄξενον θάλασσαν ποτὲ καλούμενον, εὔξεινον οἱ ὕστερον, κατὰ σχῆμα ἀντιφημισμοῦ, μετεκάλεσαν. ἄξενος δὲ ἐλέγετο. τουτέστι δὲ εἰπεῖν, ἀπόξενος, κατὰ τὸν σοφοκλῆν· ἢ διὰ τὸ μὴ ἔχειν νήσων καταγωγὰς, ἢ διὰ τοὺς περιοικοῦντας σκύθας ἀνεπιμίκτοις βαρβάροις, οἳ καὶ ξενοθύτους καὶ σαρκοφάγους, καὶ ἀνθρώπων κρανίοις ἐχρῶντο ἐκπώμασιν. ἕτεροι δέ φασιν ἡρακλέα κεκαθαρκέναι τὰ τῇδε, καὶ εἰς εὔξεινον μετασκευάσαι τὸν ἄξεινον. ἄλλοι δὲ εἰς ἴωνας ἀνάγουσι τὸ τοιοῦτον ἀρίστευμα, οἳ πόλεις πολλὰς ἐν τῇ παραλίᾳ ᾤκισαν. Ἰστέον δὲ ὅτι τοῖς παλαιοῖς ὁ εὔξεινος πόντος μέγιστος τῶν καθ' ἡμᾶς, δι' ἀπειρίαν ἐδόκει. καὶ οἱ πλέοντες ἐκεῖ, ἐκτοπίζειν ἐνομίζοντο, καθὰ καὶ οἱ ἔξω στηλῶν, καθ' ἡμᾶς· καὶ ἄλλος τις ὥσπερ ὠκεανὸς τοῖς τότε ὑπελαμβάνετο, καὶ εἰς αὐτὸν πλέειν, ἐξωκεανίζειν ἐνομίζετο. διὸ, κατὰ προερρέθη, καὶ κατ' ἐξοχὴν ἰδίως πόντος ἐλέγετο. καθὰ καὶ ἐνταῦθα ὁ ποιητὴς αὐτὸν καλεῖ ἐν τῷ, δεξιὰ πόντου· καὶ, καλέουσι δὲ μητέρα πόντου· καὶ, πόντου τὸ μυχαῖον ὕδωρ. διὰ γὰρ τὸ κακόξενον καὶ δύσπλοον αὐτοῦ, καὶ τὸ εἰς πόντον ἀπελθεῖν, ὅμοιον ἦν τῷ, εἰς μέγα κακόν. ὡς καὶ οἱ παλαιοί φασιν. ὃ γὰρ μέχρι καὶ εἰς ἄρτι κρατεῖ. ἡρόδοτος δὲ ἀξιοθέατον πόντον τὸν εὔξεινον λέγει, καὶ πελαγέων ἁπάντων θαυμασιώτατον, ἱστορῶν καὶ τὸ μῆκος αὐτοῦ καὶ τὸ πλάτος πόσων σταδίων ἐστίν.

Ὁ εὔξεινος πόντος. — εἰς πόντον ἀπελθεῖν.

Τοῦ δ' ἤτοι λοξαὶ μὲν ἐπιβρωχάουσι κέλευθοι
Αἰεὶ, πρὸς βορέην τε καὶ ἀντολίην ὁρόωσαι.
Μέσσαι δ' ἔνθα καὶ ἔνθα δύω ἀνέχουσι κολῶναι.
Ἡ μὲν, πρὸς νοτίην, τὴν τε κλείουσι κάραμβιν.
Ἡ δὲ, βορειοτέρη, γαίης ὕπερ εὐρωπείης,
Τὴν ῥα περικτίονες κριοῦ καλέουσι μέτωπον.
Αἵτ' ἄμφω ξυνιᾶσιν ἐναντίαι· οὐ μὲν ἐοῦσαι
Ἐγγύθεν, ἀλλ' ὅσσον ὁλκὰς ἐπὶ τρίτον ἦμαρ ἀνύσσῃ.
Ἐκ τοῦ δ' ἂν καὶ πόντον ἴδοις διθάλασσον ἐόντα,
Τόρνῳ ἐειδόμενον περιηγέος ἄμματι τόξου.
Ἀλλ' ἤτοι νευρῆς σημήια, δεξιὰ πόντου,
Ἰθὺ διαγραφθέντα· μέση δέ τοι ἐστὶ κάραμβις
Γραμμῆς ἐκτὸς ἐοῦσα, καὶ ἐς βορέην ὁρόωσα.
Σῆμα δ' ἔχει κεράων σκαιὸς πόρος, ὅστ' ἐπὶ διπλῆν
Εἴλεται στροφάλιγγα, βιοῦ κεράεσσιν ἐοικώς.

Ὅτι αἱ τοῦ ἀξείνου πόντου κέλευθοι λοξαὶ ἐπιβρέχουσιν ἀεὶ πρὸς βορέην τε καὶ ἀνατολίην ὁρόωσαι. καὶ ὅτι περὶ αὐτὸν δύο κολῶναι, ἤτοι ἄκραι καὶ ἐξοχαὶ, ἔνθα καὶ ἔνθα. ἡ μὲν νοτιωτέρα ἡ κάραμβις, περὶ τὴν παφλαγόνων γῆν, φυλάττουσα μέχρι καὶ νῦν τὴν ἀρχαιογονίαν τῆς κλήσεως· ἡ δὲ βορειοτέρα, ἥτις ἐστὶ τὸ τοῦ κριοῦ μέτωπον τὸ ἤδη καὶ ἀνωτέρω ῥηθὲν, τὸ περὶ

που τὰ κιμμέρια. αἱ δὲ δύο αὗται ἄκραι οὕτως ἀλλήλαις ἀντικείμεναι ὕψος τε ἀνέχουσι, καὶ ἐπὶ πολὺ τῆς θαλάσσης εἰσέχουσι· καὶ διέχουσι μὲν ἀλλήλων ὅσον ἂν ὁλκὰς πλοῦν ἐπὶ τρίτον ἡμέρας ἀνύσῃ· ὅμως δὲ καὶ ἄμφω συννεύουσιν ἐναντίαι, καθ' ὁμοιότητά τινα καὶ αὗται τῶν πλαγκτῶν πετρῶν. ὡς ἐκ τούτου οἱονεὶ διθάλασσον τοῖς ἑκατέρωθεν πλέουσι δοκεῖν τὸν εὔξεινον, κολουομένης ὡς ἔν τινι διατειχίσματι ταῖς δυσὶ ταύταις μακραῖς κολώναις τῆς ὁράσεως. ὥστε καὶ τοὺς ἐκ τῶν ἑῴων πρὸς τὰ ἑσπέρια πλέοντας, καὶ τοὺς ἐκ τῆς ἑσπέρας ἐπὶ τὰ ἑῷα, δοκεῖν εἰς αὐτὰς συντελεῖσθαι τὴν θάλασσαν· διὰ μὴ διϊκνουμένης τῆς ὁράσεως αὐτοῖς ὑπερέκεινα. ὁπηνίκα δὲ περὶ τὸ μέσον τῶν ἀκρωτηρίων γένοιντο οὗτοί τε καὶ ἐκεῖνοι, τότε δὴ τὴν λοιπὴν αὐτοῖς διαφαίνεσθαι θάλασσαν, ὥσπερ ἑτέραν δευτέραν ὑπανοιχθεῖσαν, μὴ βλεπομένην πρότερον. διὰ γὰρ τὴν τῶν ἀκρωτηρίων τοιαύτην ἀντίθεσιν διαιρεῖσθαί πως ὁ εὔξεινος τοῖς πόῤῥωθεν βλέπουσιν εἰς πελάγη δύο δοκεῖ, τῷ ἑκατέρωθεν γινομένῳ σφιγγόμενος πορθμῷ· καὶ τούτῳ τῷ τρόπῳ φαίνεται διδύμη θάλασσα, καθά που λέγει ὁ σοφοκλῆς. καὶ ταῦτα μὲν οὕτως. οἱ δὲ παλαιοὶ περὶ τούτων οὕτως φράζουσιν ἐπιτομώτερον καὶ γοργότερον· ὁ ἑλλήσποντος ἐκδίδωσι πρὸς ἄρκτον εἰς τὴν προποντίδα· ἡ δὲ, εἰς τὸν εὔξεινον, ὃς διθάλασσός ἐστι τρόπον τινά. κατὰ μέσον γὰρ ἄκραι δύο προσπίπτουσι, διέχουσαι ἀλλήλων περὶ δισχιλίοις πεντακοσίοις σταδίοις, καὶ συνάγουσι τὸν μεταξὺ πόρον, καὶ ποιοῦσι δύο πελάγη μεγάλα. Ὅτι ὥσπερ ὑψιπύλη ὑψιπύλεια, ἀπάμη ἀπάμεια, πηνελόπη πηνελόπεια, λαοδίκη λαοδίκεια, ἐρήμη ἐρήμεια, κολώνη κολώνεια· οὕτω καὶ ἀρώπη ἀρώπεια. καὶ τὴν εἰδοθέαν δὲ, εἰδοθέειαν αὐτὸς μετ' ὀλίγα ἐρεῖ. ὁ δὲ σχηματισμὸς ἰώνων. Ὅτι τὸν εὔξεινον, οὐ λοξὰς ἔφθασεν εἰπεῖν τὰς κελεύθους, τόξῳ ἀπεικάζει τεταμένῳ σκυθικῷ. σκυθικὰ δὲ τόξα, τὰ ἐκ κεράτων συγκείμενα. καὶ νευρὰς μὲν εἶναι σημεῖα τίθησι, τὰ τοῖς εἰσπλέουσι δεξιὰ τοῦ πόντου, ἤτοι τὰ νότια, ἀλλ' εὐθὺ διαγραφέντα, τουτέστι ταθέντα κατ' εὐθεῖαν γραμμὴν, καὶ ὑπερβάντα τὴν κάραμβιν, ἐκτὸς πεσοῦσαν τῆς γραμμῆς, πλὴν οὐ πρὸς νότον, ἀλλ' εἰς βορέαν ὁρῶσαν· ἵνα μὴ σκολιὰ γένηται ἡ τοῦ τόξου νευρὰ, προσλογιζομένης καὶ τῆς καμπῆς τῆς καράμβεως. τὰ δὲ τοῦ πόντου βόρεια τὰ τοῖς ἐκ τῆς προποντίδος εἰσπλέουσι σκαιὰ, ἤγουν ἀριστερὰ, σχῆμα ἔχειν φησὶ τῶν τοῦ τόξου δύο κεράτων. διὰ τὸ καὶ αὐτὰ ὁμοίως τοῖς τοῦ τόξου κέρασιν ἐπὶ διπλῆν κυρτοῦσθαι στροφάλιγγα ἑκατέρωθεν τοῦ μετώπου τοῦ κριοῦ. Ἰστέον δὲ ὅτι ὥσπερ ὁ εὔξεινος πρὸς τόξον εἴκασται, οὕτω καὶ ἄλλοι τόποι πολλοὶ διαφόρως εἰκάζονται πρὸς τινὰς ὁμοιότητας. οὕτω γὰρ τὴν αἴγυπτον, δελτωτὸν τρίγωνον ἡ ἱστορία φησίν. ἐντεῦθεν τὰ δύο τοῦ κριοῦ ἐτυπώθησαν μέτωπα, τό, τε κρητικὸν καὶ τὸ ποντικόν. οὕτω τὴν ἀλεξάνδρειαν εἰκάζουσι χλαμύδι στρατιωτικῇ· τὴν ἰταλίαν, κισσῷ· τὴν ἰβηρίαν, βύρσῃ βοός· τὴν νάξον, ἀμπέλου φύλλῳ· τὴν τοῦ πέλοπος, πλατάνου πετάλῳ· τὴν σαρδὼ, ἴχνει ἀνθρώπου· τὴν κύπρον, δορᾷ προβάτου· τὴν λιβύην, τραπεζίῳ σχήματι. καὶ ἄλλα δὲ ἄλλως εἰκάζουσιν οἱ παλαιοί.

Σημείωσαι δὲ ὅτι τὸ ἐοικέναι τόξῳ τὸν εὔξεινον περιφράζων, οὕτω φησὶ, τόρνῳ εἰδόμενον περιηγέος ἅμματι τόξου. λέγει δὲ τόρνον, τὸ τορνοειδές· ὥσπερ λυκόφρων, στρόβιλον τὸ στροβιλοειδές. ἅμμα δὲ τόξου, τὸν σύνδεσμον τοῦ σκυθικοῦ τόξου. περιηγὲς δὲ, τὸ περιηγμένον, ἤτοι καμπύλον, τοιοῦτο δὲ τὸ ἐντεταμένον τόξον· ἵνα λέγῃ ἐοικέναι τὸ τοῦ εὐξείνου πέλαγος τόξῳ οὐ σκολιῷ, ἀλλὰ στρογγύλῳ γινομένῳ διὰ τὴν τάσιν τῆς νευρᾶς. περιάγει γὰρ ἡ τάσις τὰ κέρατα εἰς καμπήν· καὶ οὕτως ἀπὸ σκολιοῦ γίνεται περιφερὲς, κατὰ τὰς ἀψῖδας τὸ τόξον. ὅτε δὲ καὶ εἰς βολὴν ἐπιταθῇ, τότε κυκλοτερὲς τὸ τόξον γίνεται, κατὰ τὸν ποιητήν. τὸ δὲ περιηγὲς καὶ ἐπὶ ἀγκίστρου λέγεται.

Τοῦ καὶ πρὸς βορέην μαιώτιδος ὕδατα λίμνης
Εγκέχυται· τὴν μὲν τε πέριξ σκύθαι ἀμφινέμονται,
Ανδρες ἀπειρέσιοι, καλέουσι δὲ μητέρα πόντου.
Εκ τῆς γὰρ πόντοιο τὸ μύριον ἕλκεται ὕδωρ
Ορθὸν κιμμερίου διὰ βοσπόρου· ᾧ πάρα πολλοὶ
Κιμμέριοι ναίουσιν ὑπὸ ψυχρῷ ποδὶ ταύρου.

Οτι πρὸς βορρᾶν ἀξείνου ἡ μαιῶτις λίμνη, καὶ ὅτι σκύθαι αὐτὴν ἀμφινέμονται,
καὶ εἰς αὐτὴν τέρμα ποιοῦνται. φησὶν οὖν ὁ ἡρόδοτος, τάναϊν διαβάντι οὐκέτι σκυθίη. ἔ-
θνος δὲ καὶ οἱ μαιῶται σκυθικὸν, πολυανθρωπότατόν τε καὶ ἄλκιμον, ἄνδρες γεωργοὶ καὶ πο-
λεμισταί. τὴν δὲ τοιαύτην μαιῶτιν, μητέρα τοῦ πόντου καλοῦσιν· ὅθεν καὶ τοῦτου τινὲς
φασὶ λαχεῖν αὐτὴν τοῦ ὀνόματος. μαῖα γὰρ ἡ τροφός. διὸ καὶ ὁ περιηγητής φησιν, ἐξ αὐ-
τῆς πόντου τὸ μύριον ἕλκεται ὕδωρ Ορθὸν κιμμερίου διὰ βοσπόρου· παρ' ᾧ πολλοὶ κιμ-
μέριοι ναίουσιν ὑπὸ ψυχρῷ ποδὶ ταύρου. φασὶ δέ τινες δὲ μὴ πολὺ ἥττονα εἶναι τοῦ πόν-
του τὴν αὐτοῦ μητέρα ταύτην μαιώτιδα. Ιστέον δὲ ὅτι καὶ μαιῶτις λέγεται διὰ τοῦ
ω, παρὰ τοῖς παλαιοῖς, ὡς ἀπὸ τοῦ μαιῶ, μαιώσω· καὶ μαιῆτις διὰ τοῦ η, ὡς ἀπὸ τοῦ μαῖα.
ταῦρον δὲ λέγει ὄρος ἄλλο παρὰ τὸν μετὰ ταῦτα ῥηθησόμενον ἑῷον ταῦρον· ἢ βόρειόν τι
τμῆμα ἐκείνου τοῦ ταύρου, ὑφ' ᾧ κεῖνται οἱ κιμμέριοι, τὸ σκυθικὸν ἔθνος. ἔνθα καὶ ἡ ταυ-
ρικὴ χερρόνησος μεγάλη οὖσα, καὶ, ὥς φασί τινες, τῇ πελοποννήσῳ ἐοικυῖα καὶ τὸ σχῆ-
μα καὶ τὸ μέγεθος, παρακειμένη δεξιμικὴ τῷ στόματι τῆς μαιώτιδος. οἱ δὲ ἐνταῦθα σκύθαι,
ταυροσκύθαι λέγονται, ἀπὸ τοῦ ἐκεῖ ταύρου ὄρους. ὃ γὰρ οἶδε καὶ ἡρόδοτος, ἱστορῶν δὲ αὐτὸς
ὄρη ταυρικὰ, σκυθικά. περὶ δὲ κιμμερίων ζήτει ἐν τοῖς εἰς τὴν ὀδύσσειαν. τὸ δὲ ὑπὸ
ψυχρῷ ποδὶ ταύρου, ἔχει τι ἀστεῖον καὶ αἰνιγματῶδες, κατὰ τὴν ὁμωνυμίαν τῶν λέξεων.

Τοίη μὲν μορφὴ κυαναυγέος ἀμφιτρίτης.
Νῦν δέ τοι ἠπείρου μυθήσομαι εἶδος ἁπάσης,
Οφρα δὲ καὶ οὐκ ἐσιδὼν περ ἔχοις εὔφραστον ὀπωπήν·
Εκ τοῦ δή κεν γραφός τε καὶ αἰδοιέστερος εἴης,
Ανδρὶ παρ' ἀγνώσσοντι πιφαυσκόμενος τὰ ἕκαστα.
Ητοι μὲν λιβύη τετμημένη, ἐς νότον ἕρπει,
Ες νότον, ἀντολίην τε, τραπεζίῳ εἶδος ὁμοίη,
Αρξαμένη προφύτισα γαδειρόθεν, ᾗχι περ ἄκρη
Εἰς μυχὸν ὀξυνθεῖσα τιταίνεται ὠκεανοῖο·
Οὔρεα δ' ἀρραβίης τεκμαίρεται ἄγχι θαλάσσης
Εὐρύτερα, τόθι γαῖα κελαινῶν αἰθιοπήων
Τῶν ἑτέρων, τῶν ἄγχι τιταίνεται οὖδας ἐρεμβῶν.
Παρδαλέῃ δέ μιν ἄνδρες ἐπικλείουσιν ὁμοίην.

Ἡ γὰρ

Ἡ γὰρ διψηρή τε καὶ αὐχμήεσσα τέτυκται,
Τῇ καὶ τῇ κυανῇσι κατάστικτος φολίδεσσιν.

Ὅτι τὸ τῆς περιηγήσεως ἐνταῦθα χρήσιμον ἐκτιθέμενος λέγει, ἐρῶ σοι τὸ τῆς γῆς ἁπάσης εἶδος, ὄφρα καὶ οὐκ ἐσιδὼν, ἔχοις εὔφραστον ὀπωπὴν, ἤγουν θεωρίαν. ἐκ δὲ τοῦδε, γεραρός τε καὶ αἰδοιέστερος εἴης, τοῖς ἀγνοοῦσι τάδε πάντα περιηγούμενος. ὡς εἶναι τῆς περιηγήσεως τέλος, τὴν τοῦ μαθητοῦ γνῶσιν, εἶτα καὶ τὴν πρὸς ἄλλους ἀγνοοῦντας ἀπ' αὐτοῦ διδασκαλίαν· τούτων δὲ τέλος αὖθις τὴν ἐκ τῶν διδασκομένων τιμήν. ὅρα δὲ τὸ αἰδοιέστερος, ποιητικώτερον ὂν, καὶ τῷ μέτρῳ χρήσιμον. κεῖται δὲ ἡ λέξις καὶ παρὰ πινδάρῳ. ἐκεῖνος δὲ καὶ ἀφθονέστερον λέγει, καὶ ἄλλα τοιαῦτα. Ὅτι τὸ τῆς λιβύης εἶδος ἄλλοι μὲν εἰς ὀρθογώνιόν τι καταγράφουσι τρίγωνον. ὁ δὲ διονύσιός φησιν αὐτὸ τραπεζείῳ ἐοικέναι σχήματι γεωμετρικῷ τετραπλεύρῳ, ἔχοντι τὴν ἄνω πλευρὰν ἥττονα τῆς ὑποτεινούσης, ὡς ὑπόκειται.. καὶ γὰρ τῆς λιβύης στενοῦται μὲν ὀξυνόμενα τὰ πρὸς τοῖς γαδείροις, τουτέστι τὰ ἑσπέρια· εὐρύνεται δὲ τὰ πρὸς ἕω, καὶ αἴγυπτον. καὶ οὕτω μὲν οἱ τῶν παλαιῶν ἀκριβέστεροι, οἳ καὶ συντρέχουσι τῷ τοῦ διονυσίου σκοπῷ, λέγοντος, ὅτι ἡ λιβύη ἐς μυχὸν μὲν ὀξύνεται ὠκεανοῦ τὸν πρὸς τοῖς γαδείροις, τὸν οὖρον δὲ αὐτῆς τὸν εὐρύτερον ἀραβίης τεκμαίρεται ἄχρι θαλάσσης. ἄλλοις δὲ τισὶ δοκεῖ, πλατεῖαν μὲν εἶναι ὑποτείνουσαν γραμμὴν τὴν βορείαν παραιγιαλῖτιν, ἀπεναντίας δὲ αὐτῆς, στενοτέραν ὑποτείνουσαν, τὴν πρὸς τῇ αἰθιοπίᾳ νοτίαν ὠκεανῖτιν πλευρὰν, ὡς εἶναι τὸ σχῆμα τοιοῦτον * οἷς οὐ πάνυ ἄν τις ἀρέσκοιτο, τῷ διονυσίῳ προσέχειν θέλων, καὶ τῇ φύσει τοῦ πράγματος.

Φασὶ δὲ οἱ παλαιοὶ ὅτι τὸ τραπέζιον σχῆμα κατὰ μετρικὴν ἀνάγκην ἐνταῦθα ἔχει ἐν τῇ παραληγούσῃ τὸ δίχρονον· ἄλλως γὰρ διὰ διφθόγγου, φασὶν, ἐκφέρεται. οὐ γὰρ ὑποκορίζεται ἀπὸ τῆς τραπέζης, ἀλλ' ἀπὸ τοῦ τραπεζεὺς γίνεται, ὡς τάχα τῶν πάλαι τραπεζέων τοιουτοσχήμοσι χρωμένων τραπέζαις, διὰ τὸ στερρὸν τῆς βάσεως. λιβύη δὲ ἡ χώρα λέγεται, ἢ ἀπὸ γυναικὸς ὁμωνύμου λιβύης, δηλαδὴ τῆς ἐπάφου· ἢ διὰ τὸ τοῦ τόπου αὐχμηρὸν, κατὰ παραγραμματισμόν τινα, οἱονεὶ λιφύη τις οὖσα, ὡς ἐλλιπὴς ὑετοῦ. οἱ δὲ παρὰ τὸν ἄνεμον τὸν λίβα, ὡς ἐκεῖθεν πνέοντα. ὅπερ δοκεῖν ἔοικε καὶ τῷ διονυσίῳ, καθάπερ ἔστι τεκμήρασθαι ἀπὸ τῆς παρηχήσεως αὐτοῦ τῆς τοιαύτης, ἐς λίβα μὲν λιβύην, ἐς δ' αὐγὰς, ἀσίην. Νικίας δέ τις φησὶ τὰς τρεῖς ἠπείρους ἀπό τινων κληθῆναι ἀνδρῶν, εὐρώπου, ἀσίου, καὶ λίβυος· ὥσπερ καὶ ἄλλοι μυρίοι τόποι ἀπό τινων προσώπων ἀξίων λόγου ἐκλήθησαν· οἷον ἀπὸ περσέως, ἡ περσίς· καὶ κρήτη, ἀπὸ κρητός· καὶ ἀφρικὴ, ἀπὸ ἄφρα τινὸς συνεκδημήσαντος τῷ ἡρακλεῖ ἐπὶ τὰς γηρυόνου βοῦς. καὶ ἄλλοι ἀπ' ἄλλων.

Σημειωτέον δὲ ὅτι καὶ μέρος τι τῆς λιβύης τῆς χώρας ἐστὶν ἰδίως οὕτω καλούμενον, λιβύη. παρὰ γοῦν τοῖς παλαιοῖς εὑρίσκομεν τὸ, ἀμφοτέρας λιβύας.. τοῦτο δὲ τάχα ἐμφαίνει καὶ τριχῶς τὴν λιβύην λέγεσθαι, τήν τε ὅλην χώραν, καὶ μέρος τι αὐτῆς εἰς δύο λιβύας ὑποδιαιρούμενον· ὥσπερ καὶ τὴν ἀρμενίαν καὶ τὴν καππαδοκίαν εἰς πολλὰς καππαδοκίας καὶ ἀρμενίας οἱ παλαιοὶ κατατέμνουσι. τοιοῦτον δέ τι καὶ περὶ τῆς ἀσίας ἐν τοῖς ἑξῆς ῥηθήσεται. ἐπὶ μέντοι τῆς εὐρώπης ἔμπαλιν γέγονεν. ἐκείνης γὰρ μέρος τι ἐξῃρέθη, τὸ λέγεσθαι εὐρώπη, ὡς ἐν τοῖς περὶ εὐρώπης λεχθήσεται. θηριοτρόφον δὲ τὴν λιβύην ἱστοροῦσι, καὶ ἔρημον τὴν πολλήν. ἔλαφος δὲ καὶ σῦς ἄγριος ἐν αὐτῇ οὐκ ἔστιν, ὡς οἱ παλαιοὶ λέγουσι. δοκεῖ δὲ καὶ ἡ τοῦ τετραώρου χρῆσις ἐκεῖθεν εὑρεθῆναι. φησὶν οὖν ἡρόδοτος, ὅτι τέσσαρας ἵππους ζευγνῦναι, παρὰ λιβύων ἕλληνες ἔμαθον. τοσοῦτον δὲ καὶ, φασὶν, ἡ λιβύη ἀπολείπεται τοῦ τρίτον ἀκριβῶς εἶναι μέρος οἰκουμένης, κατὰ τὴν εἰς τρία ἴσα τομὴν, ὥστε καὶ συντεθεῖσα μετὰ τῆς εὐρώπης, οὐκ ἂν ἐξισάζειν δόξῃ τῇ ἀσίᾳ.

πῶς ἂν οὖν εἴη τρίτον τῆς ὅλης οἰκουμένης, ἥτις οὐδὲ εἰς τεταρτημόριον προσλογίζεται; ὃ καὶ ὁ Διονύσιος ἐμφαίνει ἐν τῷ περὶ τῆς Ἀσίας λόγῳ. Ὅτι πρώτῃ ἐνταῦθα ἐπαναλήψει χρᾶται, ἐν τῷ, Λιβύη ἐς νότον ἕρπει, ἐς νότον, ἀντολίην τε. ἐπαναλαβὼν διὰ κάλλος, καὶ διὰ σαφήνειαν, καὶ δὶς εἰπὼν τὸ, ἐς νότον. Ὅτι περὶ τὴν Ἀραβίαν ἡ γῆ τῶν ἑτέρων μελαινῶν Αἰθιόπων, ἤγουν τῶν ἀνατολικωτέρων, ἀντιδιαστελλομένων τοῖς ἑσπερίοις Αἰθίοψι. καὶ γὰρ καὶ καθ' Ὅμηρον, οἱ μὲν δυσομένου ὑπερίονός εἰσιν, οἱ δὲ ἀνιόντος· ὡς ἐν τῷ πρώτῳ τῆς Ὀδυσσείας γέγραπται. Ὅτι ἀρχὴ τῶν ἑῴων Αἰθιόπων οἱ Ἐρεμβοί, οἳ κατὰ σαφεστέραν μετάληψιν, ἤγουν μεθερμήνευσιν, λέγονται καὶ Τρωγλοδύται· οὕτω καλούμενοι διὰ τὸ ὑπὸ τὴν ἔραν βαίνειν, καὶ τρώγλας ὑποδεδυκέναι, διὰ τὴν ἄγαν ἐκ τοῦ ἡλίου θερμότητα. λέγονται δὲ καὶ οἱ αὐτοὶ Σαρακηνοί. τούτων τῶν Ἐρεμβῶν ἡ γῆ παρδαλέῃ ὁμοία ἐστὶ, τουτέστι δορᾷ παρδάλεως, ὡς διψηρὰ, φησὶν, οὖσα, καὶ αὐχμήεσσα, καὶ ὧδε καὶ ὧδε κυανέαις κατάστικτος φολίδεσσιν, καὶ οὕτω ποικίλη, κατὰ τὴν παρδαλῆν. διάφορος γὰρ ἀληθῶς ἡ τοιαύτη γῆ τοῖς χρώμασι, διὰ τὴν τοῦ ἡλίου ἔκκαυσιν. εἰσὶ δὲ Τρωγλοδύται καὶ ἐν Εὐρώπῃ, περί που τὴν Τριβαλλῶν γῆν, καὶ περὶ Καύκασον, καὶ τὸν Βόρειον ὁμοίως. καὶ αὐτοὶ δὲ διὰ τὴν ἄγαν ψυχρότητα δύονται ὑπὸ γῆν. καὶ οἱ Παρνάσιοι δὲ αὐτόχθονες, τοιοῦτοί τινες εἰσί. περὶ δὲ Τρωγλοδυτῶν καὶ Ἐρεμβῶν γέγραπται καὶ ἐν τοῖς εἰς τὴν Ὀδυσσείαν. ὅτι δὲ οἱ παρὰ τῷ Διονυσίῳ Ἐρεμβοί, καὶ Τρωγλοδύται λέγονται,
» δηλοῖ καὶ ὁ εἰπὼν ῥήτωρ, Τρωγλοδύται, μοῖρα Αἰθιοπική, νομαδική, καὶ Ἀράβων ὅμο-
» ρος. λέγεται δὲ κατ' ὀξύτητα δρόμου ἐντυχεῖν, καὶ ἀπὸ σφενδόνης ἀκροβολίζεσθαι ἄριστα.
» ὁ δ' αὐτὸς καὶ ἐτυμολογῶν τὴν τοῦ ἔθνους κλῆσιν, φησὶν, ὅτι ὅτε τοὺς ἀνθισταμένους διαδι-
» δράσκοισιν, ἐπτερωμένοι τῇ ποδωκείᾳ, εἰς ὀπάς τινας βραχυστόμους, καὶ χηραμοὺς κρυφίους
» πετρῶν καταδύονται. Ἡρόδοτος δὲ καὶ τοὺς Τρωγλοδύτας Αἰθίοπας ἐπὶ ἱστορῶν, φησὶν,
» ὅτι οἱ Τρωγλοδύται Αἰθίοπες τάχιστοι τῶν ἀνθρώπων εἰσὶ πάντων· σιτοῦνται δὲ καὶ ὄφεις καὶ
» σαύρας. τῇ δὲ διαλέκτῳ τετρίγασι, καθάπερ αἱ νυκτερίδες.

Ἀλλ' ἤτοι πυμάτην μὲν ἐπὶ γλωχῖνα νέμονται
Ἄγχου στηλάων, Μαυρούσιδος ἔθνεα γαίης.
Τοῖς δ' ἔπι δὴ, Νομάδων περιπέπταται ἄσπετα φῦλα,
Ἔνθα Μασαισύλιοί τε καὶ ἀγρόνομοι Μασυλῆες
Βόσκονται σὺν παισὶν ἀν' ἤπειρόν τε καὶ ὕλην
Μαιόμενοι βιότοιο κακὴν καὶ ἀφεγγέα θήρην.
Οὐ γὰρ γειομόροιο τομὴν ἐδάησαν ἀρότρου,
Κείνοις δ' οὔποτε τερπνὸς ἀκούεται ὁλκὸς ἁμάξης,
Οὐδὲ βοῶν μυκηθμὸς ἐς αὔλιον ἐρχομενάων.
Ἀλλ' αὔτως, ἅτε θῆρες, ἀνὰ δρυὰ βουκολέονται,
Νήϊδες ἀσταχύων, καὶ ἀπευθέες ἀμήτοιο.

Ὅτι περὶ τὴν ἄκραν γλωχῖνα, ὅ ἐστι γωνίαν, τοῦ ῥηθέντος Λιβυκοῦ τραπεζίου σχήματος, ἄγχου τῶν στηλῶν οἰκοῦσιν οἱ Μαυρούσιοι, οὓς καὶ Μαύρους οἱ Ῥωμαῖοι ἔλεγον. εὐδαίμονα δὲ γῆν ἔχουσιν οὗτοι, καὶ μεγαλόδενδρον καὶ πολύδενδρον· ἐξ ὧν καὶ μέγισται μονόξυλοι τράπεζαι. καίτοι δὲ νομαδικῶς ζῶντες οἱ Μαυρούσιοι καλλωπίζεσθαι ἱστόρηνται κο-

μης τε ἐμπλοκὴ, καὶ χρυσοφορία, καὶ σμῆξις ὀδόντων, καὶ ὀνυχισμοί. ἐπὶ δὲ τοῖς μαυρουσίοις, φησὶ, τὰ τῶν νομάδων παρὰ πέπταται ἄσπετα φῦλα, οἷς φησιν ἡρόδοτος ἡλίῳ καὶ σελήνῃ θύειν μόνοις ἐκ τῶν ἄλλων θεῶν. καὶ ὅρα ὅτι καὶ ἐνταῦθα νομαδικά εἰσιν ἔθνη νότια, καθὰ καὶ ἀρκτῷα ἐν σκύθαις, οἷς καὶ διὰ τὸ νομαδικὸν, καὶ λίαν βοσκηματῶδες, βόσκεσθαι φησὶ σὺν παισὶν, ἀλλὰ ἤπειρόν τε καὶ ὕλας πλανωμένοις, καὶ θήραν βίου ζητοῦντας κακήν. οὐ γὰρ ἔμαθον, φησὶ, γῆς τομὴν δι' ἀρότρου, οὐδὲ βοῶν αὐτοῖς ἀκούεται αὐλιζομένων μυκηθμὸς, οὐδὲ τερπνὸς ὁλκὸς ἁμάξης· ἀλλ' οἷα θῆρες ἀνὰ τὰς ὕλας βουκολοῦνται, νήϊδες ἀσταχύων, καὶ ἀπευθέες ἀμήτοιο. καὶ ὅρα τὸ, βουκολοῦνται, ληφθὲν εἰς ἐτυμολογικὴν ἀνάπτυξιν τῆς κλήσεως τῶν νομάδων, καθὰ καὶ τὸ βόσκεσθαι. νομάδες γὰρ πάντως ἀπὸ τοῦ νέμεσθαι· τὸ δὲ νέμεσθαι, καὶ τὸ βουκολεῖσθαι, καὶ βόσκεσθαι, ταυτόν τι σημαίνουσι. ἔστι δὲ τὸ μὲν, νήϊδες, ἀνεπιστήμονες· παρὰ τὸ νη στερητικὸν, καὶ τὸ εἰδέναι. τὸ δὲ, ἀπευθέες, ἀντὶ τοῦ ἀμαθεῖς, καὶ μὴ ἀκούσαντες. ὅμηρος δὲ καὶ ἐπὶ τοῦ μὴ ἀκουσθέντος τὴν λέξιν τίθησιν, ἐν οἷς ἀπευθέα λέγει τὸν ἀνήκουστον καὶ ἄγνωστον ὄλεθρον. τερπνὸν δὲ τὸν τῆς ἁμάξης λέγει ὁλκὸν, ὡς τὴν γεωργίαν καὶ τὸν ἥμερον βίον ἀποδεχόμενος. ἄλλως γὰρ δύσηχος, καὶ οὐχ ἡδὺς ὁ τῆς ἁμάξης ὁλκός. Ὅτι τὸ ἀγρόνομοι μασυλῆες, προπαροξύνεται ὁμοίως τῷ, πρωτότοκοι παῖδες· ἐπεὶ οὐκ ἐνέργειαν, ἀλλὰ πάθος σημαίνει. τοὺς γὰρ ἐν ἀγροῖς νεμομένους, ἢ τοὺς κατὰ τὰ ἄγρια νεμομένους ἡ λέξις δηλοῖ. πολύβιος δὲ μασυλεῖς γράφει αὐτούς.

Τοῖς δ' ἔπι, καρχηδὼν πολυήρατον ἀμπέχει ὅρμον,
Καρχηδὼν, λιβύων μὲν, ἀτὰρ πρότερον φοινίκων,
Καρχηδὼν, τὴν μῦθος ὑπαὶ βοῒ μετρηθῆναι.
Ἐξείης δ' ἐπὶ σύρτις ἀγάρροον ὁλκὸν ἑλίσσει
Βαιοτέρη· μετὰ τήνδε πρὸς αὐγὰς ἔρχεται ἄλλη
Ἄσπετος, εὐρυτέρῃσι βαρυνομένη προχοῇσιν·
Ἔνθα κορυσσομένης τυρσηνίδος ἀμφιτρίτης,
Ἄλλοτε μὲν πλημμυεὶς ἐγείρεται, ἄλλοτε δ' αὖτε
Ἄμπωτις ξηρῇσιν ἐπιτροχάει ψαμάθοισι.

Ὅτι καρχηδὼν, μητρόπολίς ἐστι λιβύης, φοινίκων ἀποικίαν οὖσά ποτε, μετὰ τοὺς νομάδας οὖσα. λέγει δὲ αὐτὴν εὔορμον· λιμένα γὰρ ἔχει εὐκατάγωγον, ἱδρυμένη ἐπὶ χερρονήσῳ. πολλὴ δέ ἐστι παρὰ ταῖς ἱστορίαις ἡ πόλις, καὶ πλοῦτον εἶχε βαθὺν, καὶ δύναμιν πολλήν· διὸ καὶ ὁ διονύσιος ἐπὶ θαύματι ἐπαναλαμβάνει καὶ αὐτὴν, λέγων, καρχηδὼν λιβύων, ἀτὰρ πρότερον φοινίκων, καρχηδὼν, τὴν μῦθος ὑπὸ βοῒ, τουτέστι βύρσῃ, μετρηθῆναι. καὶ ἔστιν αὕτη δευτέρα παρὰ τούτῳ ἐπανάληψις. τρὶς γὰρ εἶπεν ἐνταῦθα τὸ, καρχηδών. φασὶ δὲ ὅτι ἐρημωθεῖσα ἡ καρχηδὼν καθ' ὃν καιρὸν καὶ ἡ κόρινθος, ἀνελήφθη πάλιν, τουτέστιν ἀνωρθώθη ὑπὸ καίσαρος τοῦ ἐπιλεγομένου θεοῦ (οὗ υἱὸς ὁ σεβαστὸς) πέμψαντος ἐκεῖ ἐποίκους ῥωμαίους. ἱστόρηται δὲ καὶ ὅτι θαρσεῖς ἡ θεία γραφὴ οὐ τὴν ταρσὸν, κατά τινας, ἀλλὰ τὴν καρχηδόνα ταύτην καλεῖ προκαθημένην τῆς ἀφρικῆς. ἡ δὲ περὶ τῆς ῥηθείσης βοὸς ἱστορία τοιαύτη ἐστίν· διδὼ ἡ τοῦ πυγμαλίωνος ἀδελφὴ, ἀγήνορος θυγάτηρ, ἢ βήλου βασιλέως τυρίων, ἡ καὶ ἔλισσα καλουμένη, καὶ ἄννα, συχαίῳ γενομένη γυνὴ ἀνδρὶ φοινικι, τύ-

ρον ᾤκει. τοῦτον δὴ τὸν ἄνδρα ὁ πυγμαλίων σὺν αὐτῷ ἀποδημοῦντά που δολοφονεῖ, ἔρωτι χρημάτων. ὁ δὲ δι' ὀνείρων σημαίνας τὸ πάθος τῇ γυναικὶ, κελεύει φεύγειν. ἐκέλευε γὰρ εἶναι πιστὰ τῷ πυγμαλίωνι, ἐν δευτέρῳ χρημάτων τὰ φυσικὰ πεπατημένα θεσμά. ἡ δὲ προσλαβομένη τινὰς τῶν τυρίων, συναραμένη δὲ καὶ τὰ χρήματα, ἔρχεται ἐπὶ λιβύην. τοῦ δὲ νομάδων καὶ μαξίκων βασιλέως ἰάρβαντος ἐκβαλόντος αὐτὴν, ἠξίου ἡ γυνὴ χῶρον αὐτῇ τιμῆς ἀποδόσθαι ὅσον ἂν ῥινὸς, ἤγουν βύρσα, ἐπιλάβοι βοός. τυχοῦσα δὲ τοῦ ἀξιώματος, διὰ τὸ δόξαι μικρὰ αἰτῆσαι, λαμβάνει βύρσαν, καὶ κατατεμοῦσα εἰς λεπτὰ, καὶ τὸν λεπτοτομηθέντα ἱμάντα ἐπεκτείνασα, ἔσχε τὴν κύκλῳ ἐμπεριληφθεῖσαν γῆν τῷ ἱμάντι εἰς μῆκός τε καὶ εἰς πλάτος· πολὺν ὅρον τῇ πόλει τῷ τοιούτῳ σοφίσματι περιγράψασα. καὶ οὕτως ἡ καρχηδὼν φοινίκων ἀνέκαθεν οὖσα τὴν μετὰ τῆς διδοῦς, νῦν λιβύων ἐστί. διδὼ δὲ ἐκάλεσαν οἱ πλεονεκτηθέντες τὴν τοιαύτην γυναῖκα, ἐπιχωρείῳ φωνῇ, ὡς ἂν εἴποι τις, ἀνδροφόνον· διαβάλλοντες ἐκείνην ὡς δῆθεν αἰτίαν ἔχουσαν τοῦ ἀνδροφονῆσαι, διὰ τὸν ἐκ τοῦ ἀδελφοῦ φόνον. ἡ δὲ τῆς πόλεως ἀκρόπολις διὰ τὴν ῥηθεῖσαν ἱστορίαν τῆς βοὸς, βύρσα ἐκλήθη τὸ παλαιόν. φασὶ δὲ καὶ ὅτι ὁ ῥηθεὶς ἰάρβας τὴν πόλιν μετὰ τὴν κτίσιν καθάρας, ἐκάλεσε τῇ λιβύων φωνῇ, καινὴν πόλιν· ὕστερον δὲ ἐκλήθη καρχηδών. Ἄλλοι δὲ οὕτως ἱστοροῦσι· καρχηδὼν ἡ πόλις, ἀπὸ καρχηδόνος τινὸς ἀνδρὸς φοίνικος. ἐκαλεῖτο δὲ καὶ καινὴ πόλις, καὶ καδμεία, καὶ κακκάβη, ὃ παρὰ τῇ ἐγχωρείῳ διαλέκτῳ, ἵππου δηλοῖ κεφαλήν. ἐξ αὐτῆς φασι κλειτόμαχον εἶναι τὸν ἀκαδημαϊκὸν φιλόσοφον, τὸν καὶ ἀσδρούβαν καλούμενον, ὃς ἠκροάσατο τοῦ σοφοῦ καρνεάδου κη ἐτῶν, ἄνθρωπος ἠθῶν ἀθιώαζε, ἄμοιρος, φασὶ, καὶ τῶν πρώτων στοιχείων, καὶ ὅμως ὀξύτητι φύσεως, καὶ ἄκρᾳ μελέτῃ εἰς πολὺ σοφίας ἐληλακώς. Οἱ δὲ καὶ τοῦτο περὶ καρχηδόνος φασὶν, ὡς ἄρα οἱ περὶ τὴν ἔλισσαν, ἤγουν οἱ μετὰ τῆς διδοῦς ὀρύσσοντες εἰς πόλεως κτίσιν, καὶ βοὸς εὑρόντες κεφαλὴν, ἀπέσχοντο τοῦ ὀρύσσειν, οἷα ὄντα σύμβολα μόχθοις, καὶ δουλείαν συνεχῆ, ὃ καὶ οἱ βόες πάσχουσιν. ὀρύξαντες δὲ περί που φοίνικα πεφυτευμένον, εὗρον κεφαλὴν ἵππου, καὶ συμβαλόντες σημαίνεσθαι σχολὴν αὐτοῖς, καὶ παρ' ἄλλων δόσιν τροφῆς, καθὰ καὶ τοῖς ἵπποις, ἔκτισαν ἐν τῷ τοιούτῳ τόπῳ τὴν καρχηδόνα, καίτοι πότιμον ὕδωρ μὴ ἔχοντι· καὶ τάχα διὰ τοῦτο καὶ κακκάβη ἐκλήθη, ὡς ἀνωτέρω ἔκκειται. Ὅτι μετὰ τὴν καρχηδόνα σύρτις ἡ μικροτέρα, ἡ καὶ λωτοφαγῖτις, μεθ' ἣν πρὸς αὐγὰς ἡλίου ἡ ἑτέρα ἔρχεται ἄσπετος, ἀρυτέραις βαρυνομένη προχοαῖς. πολλὴ δὲ ἡ τῶν σύρτεων χαλεπότης, ὥς φασιν οἱ παλαιοὶ, διὰ τὸ τεναγῶδες τοῦ βυθοῦ· καὶ ὅτι κατὰ τὰς ἐκεῖ ἀμπώτεις τε καὶ πλημμυρίδας συμβαίνει, κατὰ τὸν γεωγράφον, ἐμπίπτειν τοὺς παρατυχόντας εἰς τὰ βράχεα, καὶ καθίζειν, καὶ εἶναι σπάνιον τὸ σωζόμενον σκάφος. τοῦτο δὲ καὶ διονύσιος ἐμφαίνων φησὶν, ἔνθα ἄλλοτε μὲν κορυσσομένης τυρσηνίδος θαλάσσης, πλημμυρεῖς ἐγείρεται, ἄλλοτε δὲ ἀμπώτεις ξηραῖς ἐπιτρέχει ψαμάθοις· εἰρηκὼς οὕτως δηλονότι τοῦ πόντου, καὶ μὴ κορυσσομένου τοῖς κύμασιν. καὶ ἀνωτέρω δὲ ὁ αὐτὸς ἔφη περὶ τῆς μικρᾶς, ὅτι τηλόθεν ἐρχομένην δέχεται πλημμυρίδα πόντου. τεναγώδης δὲ ὁ τόπος, ὡς ἐῤῥέθη, καὶ οὐκ ἀεὶ βαθεῖα θάλασσα, ἀλλὰ κατὰ καιρούς τινας πολὺ τοῦ ὕδατος ἐπισυρομένη· ὅθεν καὶ σύρτις καλεῖται. ἔστι δὲ ἡ μὲν ἥττων σύρτις, χιλίων ἑξακοσίων σταδίων, ὥς οἱ παλαιοί φασι, τὴν περίμετρον· τῆς δὲ μεγάλης ὁ κύκλος πεντακισχιλίων σταδίων. τὸ δὲ περὶ αὐτῶν πέλαγος λιβυκὸν καλεῖται ἀποτελευτῶν εἰς τὴν αἴγυπτον. ἄμπωτις δέ ἐστι ξηρασία καὶ ἀνάπωσις ὕδατος περιοδικὴ, ἀνάπωσις οὖσά τις, καὶ ἐν συγκοπῇ, ἄμπωτις. πάθος δέ ἐστι γινόμενον πολλαχοῦ, οἷα τοῦ ἐπιπολάζοντος ὕδατος ἀπονοστοῦντος, καὶ ἐν ᾧ οἷον ἀναπίνεσθαι, ὑπὸ γῆν δυομένου κατὰ χρονικὰς περιόδους τινάς. αἴτιον δέ φασι τοῦ πάθους τούτου πνεῦμα ὑπόγειον, ποτὲ μὲν ἐπιὸν, ποτὲ δὲ ἀπιὸν, καὶ ὑπονοστοῦν, ὅτε τὸ ὕδωρ ἀνωθούμενον, εἶτα συγκατα-

δεύτερον ποιεῖ τὴν ἄμπωτιν, ἥτις, ὡς ἐῤῥέθη, ἐκ τῆς ἀναπώσεως κέκληται. ὥσπερ αὖ πάλιν ἐκ τοῦ ἐναντίου ἡ πλημμύρα ὠνόμασται, ὡς ἀπὸ τοῦ πλῶ πλήσω, τὸ ἀναπληρῶ, ἐξ οὗ καὶ ἡ πλήμη παρὰ τῷ γεωγράφῳ, ἀφ' ἧς ἡ πλημμύρα παρῆχθαι δοκεῖ, κατὰ παρωνυμίαν τινά. τάχα δὲ ἀπὸ τῆς τοιαύτης πλήμης καὶ τὸ πλημμελεῖν ἐπί τε πλαδῶντος στομάχου λέγεται, καὶ ἑτέρων σημασιῶν μεταφορικῶς.

Τάων δ' ἀμφοτέρων μεσάτη πόλις ἐστήρικται,
Ἥν ῥά τε κικλήσκουσι νέην πόλιν· ἧς ὑπὲρ αἶαν,
Λωτοφάγοι ναίουσι, φιλόξεινοι γεγαῶτες·
Ἔνθά ποτ' αἰολόμητις ἀλώμενος ἦλθεν Ὀδυσσεύς.
Κεῖνον δ' αὖ περὶ χῶρον ἐρημωθέντα μέλαθρα
Ἀνδρῶν ἀθρήσειας ἀποφθιμένων Νασαμώνων,
Οὓς Διὸς οὐκ ἀλέγοντας ἀπώλεσεν αὐσονὶς αἰχμή.

Ὅτι μέση τῶν σύρτεων ἡ νέα πόλις, ἡ καὶ μικρὰ λέπτις, ἧς ὑπὲρ αἶαν λωτοφάγοι ναίουσι, φιλόξενοι ὄντες, περὶ ὧν ἐν ὀδυσσείᾳ γέγραπται· ἔνθα ποτέ, φησί, καὶ ὀδυσσεὺς ἦλθε πλανώμενος. ἔστι δὲ καὶ περὶ καμπανίαν νέα πόλις διάσημος, ὡς ῥηθήσεται. Ὅτι οἱ νασαμῶνες, τὸ λιβυκὸν ἔθνος, ἔκ τινος βασιλεύσαντος τὴν ὁμωνυμίαν ἔσχον, ὃς νασάμων βαρυτόνως ἐλέγετο, εἰ καὶ τὸ ἐθνικὸν τὸ ἀπ' αὐτοῦ ὀξύνεται, πρὸς ἀντιδιαστολὴν ἴσως τοῦ κυρίου ὀνόματος. τούτους, φησί, διὸς οὐκ ἀλέγοντας ἀπώλεσεν αὐσονὶς αἰχμή, ἀδίκων χειρῶν κατάρξαντας. ἀνεῖλον γὰρ δόλῳ στρατηγόν τινα ῥωμαίων ἐκεῖ ἀφιγμένον. διὸ καὶ ἐξηνδραποδίσθησαν ὑπὸ ῥωμαίων. οἱ δέ φασιν αὐτοὺς καταπολεμηθῆναι, ὅτε ὁ λεγόμενος ἐμφύλιος ἀνῆπτο πόλεμος, συναγωνιζομένους τῷ κάτωνι κατὰ τοῦ καίσαρος. τὸν δὲ νασαμῶνα, οὗ τὸ ἔθνος ἐπώνυμον, γαράμαντός τινος γενεαλογοῦσι, τοῦ καὶ ἀμφιθέμιδος λεγομένου, ἀφ' οὗ καὶ τὸ λιβυκὸν ἔθνος οἱ γαράμαντες ἐκλήθησαν. οἱ δὲ νασαμῶνες ὅτε ἀποδημοῦσι, πτερὰ ἐπὶ ταῖς κεφαλαῖς ὀρθὰ ἔχουσιν, ὡς ὁ δίων φησίν. ἄλλοι δὲ καὶ πολυγυναῖκας τούτους ἱστοροῦσι, καὶ τὴν μίξιν τῶν γυναικῶν ποιουμένους ἐπίκοινον. μαντεύονται δέ, φασίν, ἀπὸ ἐνυπνίων ἃ βλέπουσι φοιτῶντες εἰς τὰ τῶν προγόνων μνήματα. τιμῶσι δὲ τοὺς ἐν αὐτοῖς δικαιοτάτους εἰς τοσοῦτον, ὥστε καὶ τεθνεῶτας ὀμνύουσιν αὐτούς, τῶν τύμβων ἁπτόμενοι. καθημένους δέ, φασί, θάπτουσι τοὺς νεκρούς. ἐσθίουσι δὲ ἀττελαβους, πρὸς ἥλιον ξηράναντες· εἶδος δὲ ἀκρίδος ὁ ἀττέλαβος.

Ἀσβύσται δ' ἐπὶ τοῖσι μεσήπειροι τελέθουσι,
Καὶ τέμενος λιβυκοῖο θεοῦ, ψαμάθῳ ὑπὸ πολλῇ,
Κυρήνη τ' εὔιππος, ἀμυκλαίων γένος ἀνδρῶν.

Ὅτι μεσήπειροι κατὰ λιβύην οἱ ἀσβύσται, τὸ ἔθνος, ἔνθα καὶ τὸ ὑμνούμενον ἄμμωνος τοῦ λιβυκοῦ θεοῦ τέμενος, ψαμάθῳ ὑπὸ πολλῇ. καὶ τούτου τοῦ τόπου τὸ ἐθνικόν, ἀμμώνιοι, παρ' οἷς λέγεται ἡ τοῦ ἡλίου εἶναι κρήνη, ἥτις ἐν ἑκάστῳ νυχθημέρῳ πολλὰς δέχεται τροπάς, ὡς ἡρόδοτος ἱστορεῖ, κατὰ τὸ ψύχεσθαι καὶ θερμαίνεσθαι περιοδικῶς. ἱστορεῖ δὲ καὶ τὰς μαντείας διὰ συμβόλων ἐν ἄμμωνος γίνεσθαι, ἤτοι διὰ σχημάτων τινῶν, καὶ κατανεύσεων καὶ ἀνανεύσεων. τὸ δέ, ψαμάθῳ ὑπὸ πολλῇ, ἐτυμολογίας ἐστὶν ἀφορμή, ὡς παρὰ τὴν ἄμμον ἐτυμολογουμένου τοῦ ἄμμωνος, ἣν πάνυ πολλὴν ὁ νότος τοῖς ἐκεῖ ἐπιφορεῖ. οἱ δέ φασι

Neapolis Lotophagorum

Nasamones a dire eius nois q a mare peregrinates ala i caput gerūt rares coes in sepulchris pro vatiniis bonos mortuos iurat

Asbystae. Ammo. fons. ...

τὸν ἐκεῖ δία, ἄμμωνα κληθῆναι ἀπό τινος ὁμωνύμου ποιμένος, προκατάρξαντος τῆς τοῦ ἱεροῦ ἱδρύσεως. εἴρηται δέ τι περὶ ἄμμωνος καὶ ἐν τοῖς τοῦ πινδάρου. ἡρόδοτος δὲ ταυτὸν οἰόμενος εἰπεῖν ἄμμωνα καὶ δία, λέγει ὅτι κριοπρόσωπον τὸ τοῦ διὸς ἦν αὐτόθι ἄγαλμα, ἐξ οὗ καὶ τὸ ἔθνος, ἀμμώνιοι. ἀμοῦν γὰρ αἰγύπτιοι τὸν δία καλοῦσι. τῶν τις δὲ μεγάλων φιλοσόφων ἀμοῦν καὶ πατέρα εἰπεῖν, τοῦτον εἶναι ἱστορεῖ. τὸ δὲ μαντεῖον λέγουσι θηβαίαν γυναῖκα συστήσασθαι, ἱέρειαν τοῦ θηβαίου διός. ἱστορεῖται δὲ καὶ ὅτι ἀλέξανδρος ὁ μακεδὼν ἀκούσας περσέα καὶ ἡρακλέα εἰς ἄμμωνος ἀναβῆναι, ἐφιλοδόξησεν ἀνελθεῖν καὶ αὐτός· καὶ ἐποίησεν οὕτω, κοράκων προηγησαμένων αὐτῷ ἀτυχῶς τῆς ὁδοῦ, καίτοι ἄλλως ἠφανισμένης τὰ σημεῖα τῇ ἐπιχύσει τῆς ἄμμου. ὅτε, φασὶ, καὶ ὁ τοῦ ἄμμωνος ἱερεὺς ἀντὶ τοῦ εἰπεῖν παιδίον, παιδίος καλέσας βαρβαρικῶς τὸν ἀλέξανδρον, ἔδοξεν ὡς ἐν σχηματισμοῦ λοξότητι, ὦ παῖ διὸς, αὐτὸν προσειπεῖν· οὕτω τῶν ἐπιτηδείων κολάκων ἐκλαβομένων τὸ βάρβαρον τῆς φωνῆς. Ὅτι τὴν κυρήνην εὔιππον λέγει, ἢ εὔπυργον, κατὰ ἑτέραν γραφήν. καὶ, ἀμυκλαίων γένος ἀνδρῶν, ἤτοι λακώνων· ὡς ἀπὸ μέρους. μέρος γὰρ λακώνων αἱ ἀμύκλαι. ἀποικία δὲ ἐστὶν ἡ κυρήνη νησιωτῶν θηβαίων τῶν ἐκ λακεδαίμονος ἀνέκαθεν μετοικησάντων. ὁ θήρας γὰρ ἐκεῖνος ὁ στείλας εἰς αὐτὴν ἀποικίαν, λάκων ἄνωθεν ἦν, ὡς καὶ πίνδαρος ἱστορεῖ, ὁ καὶ εὔιππον εἶναι τὴν κυρήνην μαρτυρῶν, καὶ πολλαχοῦ ἐγκωμιάζων αὐτήν. ἐκαλεῖτο δὲ καὶ πεντάπολις ἡ κυρήνη, ἐξ ἧς καὶ ὁ ῥήτωρ συνέσιος. λέγεται δὲ ὅτι καὶ αὕτη, καθαιρεθείσης τῆς τῶν περσῶν βασιλείας, ὑπὸ ἀλεξάνδρου ἀνεκτίσθη. ἐκλήθη δὲ κυρήνη, ἢ ἀπὸ κυρήνης τῆς ὑψέως θυγατρὸς, κατὰ πίνδαρον, ἢ ἀπὸ κυρήνης πηγῆς ἐγχωρείου. λέγονται δέ ποτε οἱ κυρηναῖοι καὶ περὶ ἰατρικὴν ἀτυχῆσαι, ὡς ἡρόδοτος ἱστορεῖ. οὕτω δὲ εὐφορωτάτη ἐστὶν ἡ κυρήνη, ὥστε ἐπὶ ὀκτὼ μῆνας ἔχειν τοῖς κυρηναίοις ἡ ὀπώρα. ἔστι δὲ καὶ κρήνη τις αὐτόθι λεγομένη ἀπόλλωνος· καὶ τόπος αὐτόθι οὕτως εὐδαίμων, ὡς λόγον εἶναι ὅτι ἐνταῦθα ὁ οὐρανὸς τέτρηται.

Ἄγχι δὲ, μαρμαρίδαι προσνενευκότες αἰγύπτοιο,
Γαιτοῦλοί τ' ἐφύπερθε, καὶ ἀγχίγυοι νήγρητες.
Ἑξείης δ' ἐπὶ τοῖς, φαυρούσιοι, ὧν ὑπὲρ αἶαν
Ναίουσιν γαράμαντες ἀπείριτοι. ἐν δὲ μυχοῖσι
Βόσκοντ' ἠπείροιο πανύστατοι αἰθιοπῆες,
Αὐτῷ ἐπ' ὠκεανῷ, πυμάτης παρὰ τέμπεα κέρνης.

Ὅτι τὸ ἔθνος οἱ μαρμαρίδαι προσνενεύκασιν αἰγύπτου, ἤτοι πρὸς τῆς αἰγύπτου τέτανται. καλοῦνται δὲ οὕτως ἀπὸ μαρμαρίδου τινὸς υἱοῦ ἄραβος· καὶ ἡ χώρα αὐτῶν μαρμαρική. Ὅτι οἱ γαράμαντες ἐπώνυμοί εἰσιν, ὡς προείρηται, γαράμαντός τινος. οὗτοι πάντα ἄνθρωπον, καὶ παντὸς ὁμιλίαν φεύγειν λέγονται· καὶ οὔτε ὅπλα ἔχουσι πολεμικὰ, κατὰ τὸν ἡρόδοτον, οὔτε ἀμύνεσθαι οἴδασιν. οἰκοῦσι δὲ ἐν τῇ θηριώδει, μετὰ τοὺς νασαμῶνας, πρὸς νότον ἄνεμον. Ὅτι γαιτοῦλοι, μέγιστον ἔθνος λιβυκόν. τούτοις ἀθηνόδωρος γαιτουλίους λέγει. ἡρωδιανὸς δὲ προπαροξύνει, λέγων ὅτι τὰ εἰς λος, παραληγόμενα διφθόγγῳ τῇ διὰ τοῦ ου, προπαροξύνεται. ἱστορεῖ δὲ μεγίστους ἀσπαράγους φύεσθαι παρ' αὐτοῖς. Ὅτι ἐν μυχοῖς τῆς λιβυκῆς ἠπείρου πρὸς νότον βόσκονται πανύστατοι αἰθίοπες, αὐτῷ ἐπ' ὠκεανῷ, ἔνθα τέμπεα, τουτέστι δάση καὶ ἕλη πυμάτης κέρνης. ταύτην δὲ τὴν κέρνην οἱ μὲν νῆσόν φασιν ἐν τῷ ὠκεανῷ· οἱ δὲ τοῦτο οὐ δέχονται. καὶ ἡ θέσις δὲ αὐτῆς διαφωνεῖται. οἱ μὲν γὰρ ἀνατολικὴν αὐτὴν ὑποτίθενται, ὡς καὶ ὁ λυκόφρων ἐμφαίνει· οἱ δὲ δυτικήν. διο-

[…]ana mulier, Alexander
[…]rene Thebanos in Laconia
[…]nia
[…]armaride, Garamantes
[…]autopi et sine armis, Getuli
[…]erne insula

νύσιος δὲ καὶ ἄλλοι, νοτίαν· ὃς τέμπεα κέρνης εἰπὼν, καὶ λιμνάδα αὐτὴν παραδηλοῖ. ἦν ὠδὴ γὰρ τὰ τέμπεα, ὡς καὶ τὰ θετταλικὰ τέμπεα, ὁμοίως δὲ καὶ τὰ μηδικά. ὁ δὲ γεωγράφος παραδηλῶν ψεύδεσθαι τοὺς λέγοντας τὴν κέρνην σώζεσθαι, οὕτω φησί, κέρνην ἐρατοσθένης ὀνομάζει καὶ ἄλλοις τόποις τοὺς μηδαμοῦ γινωσκομένοις. ὁ δὲ λυκόφρων καὶ δυτικήν τινα κέρνην παραδηλοῖ, ὑπὲρ τυρσηνίαν, ἔνθα κερνεάτην ἱστορεῖ νῆσον, δοκοῦσαν ἀπὸ κέρνης παρονομάζεσθαι. τῶν δὲ αἰθιόπων ἡρόδοτος τοὺς μακροβίους ἱστορεῖ μεγίστους καὶ καλλίστους εἶναι πάντων ἀνθρώπων, σιτεῖσθαι δὲ κρέα ἑφθὰ, καὶ πίνειν γάλα· καὶ ζῆν ἔτη εἴκοσι καὶ ἑκατόν. τινὲς δὲ, φησὶν, ὑπερβάλλουσι καὶ ταῦτα. σπανιώτατος δὲ ἐν αὐτοῖς, καὶ τιμιώτατος ὁ χαλκός. πολὺς δὲ ὁ χρυσός· καὶ οἱ δεσμῶται παρ' αὐτοῖς χρυσέαις πέδαις δέδενται. φέρει δὲ, φασὶν, αὐτοῖς ἡ χώρα καὶ ἐλέφαντας ἀμφιλαφεῖς, καὶ ἔβενον· εἰσὶ δὲ κατ' αὐτὸν καὶ ἄλλοι αἰθίοπες, οὐκ εἰς τὰ ἔσχατα τῆς γῆς, ἀλλὰ πρὸς τῇ αἰγύπτῳ, οὓς ὁ καμβύσης κατεστρέψατο, δι' οὓς καὶ αἰθιοπία ἐκλήθη ποτὲ ἡ αἴγυπτος, ὡς καὶ μετ' ὀλίγα ῥηθήσεται.

Aethiopes Macrobij

Τῶν πρὸς αἰθαλέων βλεμύων ἀνέχουσι κολῶναι,
Ἔνθεν πιοτάτοιο κατέρχεται ὕδατα νείλου,
Ὅς δή τοι λιβύηθεν ἐπ' ἀντολίην πολὺς ἕρπων,
Σῖρις ὑπ' αἰθιόπων κικλήσκεται· οἱ δὲ συήνης
Ἐνναέται στρεφθέντι μετ' οὔνομα νεῖλον ἔθεντο.
Κεῖθεν δ' ἐς βορέην πεπλυσμένος ἄλλυδις ἄλλος
Ἑπτὰ διὰ στομάτων εἰλιγμένος εἰς ἅλα πίπτει,
Ὕδασι πιαίνων λιπαρὸν πέδον αἰγύπτοιο.
Οὐ γάρ τις ποταμῶν ἐναλίγκιος ἔπλετο νείλῳ,
Οὔτ' ἰλὺν βαλέειν, οὔτε χθονὸς ὄλβον ἀέξειν,
Ὅς ῥά τε καὶ λιβύην ἀποτέμνεται ἀσίδος αἴης,
Ἐς λίβα μὲν λιβύην, ἐς δ' αὐγὰς ἀσίδα γαῖαν.

Ὅτι βλεμμύων κολώνας, ἤγουν ἐξοχὰς, λέγει τοὺς δύο καταρράκτας, ἤτοι καταδούποις καὶ κρημνοῖς, δι' ὧν πιοτάτου κατέρχεται, φησὶν, ὕδατα νείλου, τουτέστι τοῦ πιαίνοντος τὴν ἐκεῖ γῆν. αἰθιόπων δὲ ὑπακούουσιν οἱ βλέμμυες, οὕτω καλούμενοι ἀπὸ βλέμμυός τινος, ὃς ὑποστρατηγῶν, τῷ βασιλεῖ δηριάδῃ κατὰ διονύσου συνεπολέμησε. καὶ εἰσὶ καὶ οἱ βλέμμυες ἔθνος αἰθιοπικόν. διὸ καὶ αἰθαλέους αὐτοὺς καλεῖ ὁ διονύσιος, ἐκ τοῦ αἴθω, ἐξ οὗ καὶ οἱ αἰθίοπες. λέγει δὲ καὶ ἐγγὺς τῆς κέρνης εἶναι αὐτοὺς, περὶ ἧς ἀνωτέρω εἴρηται. καταρράκται δὲ ἐν τῷ καθόλου λέγονται οἱ πετρώδεις τόποι, οὓς ἐν τῷ καθ' ὁδὸν βαίνειν, οἱ ποταμοὶ ἀναχαιτίζοντας τὸν ῥοῦν εὑρόντες, ὑπερβαίνουσι, πολὺ συναγαγόντες ῥεῦμα, καὶ τῇ πλημμύρᾳ καταρράσσοντες, ἤτοι ἄνωθεν βιαίως κατιόντες· ἐξ οὗ καὶ οὐρανοῦ καταρράκτας φαμέν. καί τι ὄρνεον ἀετῶδες, καταρράκτης καλεῖται, ὡς ἄνωθεν καταρράσσον ἐν τῷ θηρεύειν τὰ ὄρνεα. Ὅτι ὁ νεῖλος λιβύηθεν ἐπ' ἀντολίην πολὺς ἕρπων, ἕως καὶ εἰς τὴν καλουμένην πόλιν συήνην, σῖρις ὑπὸ αἰθιόπων κικλήσκεται, ἀφ' ὧν καὶ ἄρχεται ῥέειν. οἱ δὲ περὶ συήνην, στρεφθέντι, τουτέστιν ἐπὶ τὰ βόρεια καμψάντι, νεῖλον τὸ ὄνομα μετέθεντο. πολλὴ δὲ ἐν ταῖς ἱστορίαις ἡ συήνη, ἀπὸ συήνου τινὸς οὕτω κληθεῖσα.

Blemmyes Aethiopes.

καταρράκται

Nilus usq ad Syene

ἐν ᾗ καὶ φρέαρ εἶναί φασι τὰς θερινὰς τοῖς ἐκεῖ διασημαῖνον τοῦ ἡλίου τροπάς. ὅπου καὶ ἄσκιοι κατὰ μεσημβρίαν εἰσὶν οἱ ὡρολογικοὶ γνώμονες, διὰ τὸ ὑποκεῖσθαι τοὺς τόπους τούτους τῷ τροπικῷ. τὸ δὲ σεῖρις, οἱ μὲν βάρβαρον φασὶν εἶναι ὄνομα, ἤτοι αἰθιοπικὸν, κατὰ τὸν διονύσιον. διὸ οὐδὲ χρῆναι λέγουσι ζητεῖν ἑλληνικὴν ἐτυμολογίαν αὐτοῦ, ὡς οὐδὲ τῆς ἰταλικῆς σείριδος· πόλις δὲ ἡ σεῖρις ἐκείνη. οἱ δὲ ἐπιχειροῦσιν ἀπὸ τοῦ σειρίου ἀστέρος ἀποδοῦναι τὸ τῆς λέξεως ἔτυμον. ὑπὸ κύνα γὰρ, φασὶν, οὗ μέρος ὁ σείριος ἀστὴρ, πλημμυρεῖ ὁ νεῖλος, ἐν ἐπιτολῇ κυνὸς ἀναβαίνων. ὅτε ἀποτελοῦνται τὰ παρ' ἡμῖν κατὰ τὴν καθωμιλημένην γλῶτταν λεγόμενα κυνοκαύματα. οἱ δὲ ἀπὸ τοῦ εἴρω ἐτυμολογοῦσι τὸ σεῖρις, ὃ δηλοῖ τὸ συμπλέκω καὶ συναρμόττω· ἐπειδὴ εἱρμῷ τινι καὶ τάξει φέρεται, καὶ οὐ παρὰ προθεσμίαν τὴν ἀνάβασιν· διὸ καὶ τῇ αὐτοῦ ὑπερβάσει φασὶ μετρεῖσθαι παρὰ τοῖς ἐγχωρείοις τὸν ἐνιαυτόν. καὶ τὸν νεῖλον δὲ ὀφείλοντα διὰ διχρόνου μόνου τοῦ ἰῶτα γράφεσθαι, ὡς ἀπὸ τῆς ἰλύος, ὅμως διὰ τοῦτο φασὶ τὴν διὰ διφθόγγου γραφὴν ἀποφέρεσθαι, ὡς ἂν ἔχῃ πληροῦν καὶ τῇ ποσότητι τῆς ἀριθμητικῆς δυνάμεως τῶν ἐν αὐτῷ γραμμάτων τὸν ἐνιαύσιον καιρόν. τὸ γὰρ νεῖλος, κατὰ τὴν δύναμιν τῶν ἐν αὐτῷ στοιχείων ποσούμενον, τὸν τξε ἀριθμὸν συντελεῖ, ὁπόσαι εἰσὶ καὶ αἱ κατ' ἐνιαυτὸν ἡμέραι. καὶ οὕτω δείκνυται ὅτι ὁ νεῖλος κατὰ εἱρμόν τινα φέρεται. καίτοι καὶ ἄλλῳ τρόπῳ τὸ νεῖλος ἠτυμολόγηται, παρὰ τὸ νέαν, ἤτοι ἐνιαυσίαν, ἄγειν ἰλὺν, νεΐλος τις ὤν. λέγει οὖν καὶ ὁ ποιητὴς οὕτως, ὅτι οὔτις ποταμῶν ὅμοιος τῷ νείλῳ, οὔτε ἰλὺν βαλεῖν, οὔτε χθονὸς ὄλβον αὔξειν. διὸ καὶ ἐργατικὸν ποταμὸν αὐτόν φησιν ὁ ἡρόδοτος. ὅτι δὲ πολλὴν ὁ νεῖλος ἰλὺν βάλλει, δηλοῖ καὶ ὁ λόγος ὁ λέγων ἐπίκτητον εἶναι τὴν αἴγυπτον, καὶ δῶρον τοῦ ποταμοῦ, διὰ τὴν ἐκ τῆς τοιαύτης ἰλύος πρόσχωσιν. ἦν γὰρ ὅτε, φασὶ, πᾶσα ἡ αἴγυπτος ἕλος ἦν. τινὲς δὲ νεῖλόν φασιν ὠνομάσθαι ἀπὸ νείλου τινὸς ἀπογόνου ἄτλαντος, βασιλεύσαντος τῶν ἐκεῖ. ἄλλοι δὲ, ὅτι μέλας πρότερον καλούμενος, μετεκλήθη νεῖλος ἀπό τινος νείλου βασιλικοῦ παιδὸς ἐκεῖ ῥίψαντος ἑαυτόν. τινὰς μέντοι ἀπὸ τινος νειλασίου κεκλῆσθαι, οὕτως αὐτὸν εἰπόντας, οὐκ εὖ λέγοντας ἀπελέγχει ὁ ἀρριανός.

Ὅτι ἑπτὰ διὰ στομάτων ἑλισσόμενος ὁ νεῖλος εἰς ἅλα βάλλει, ὕδατι πιαίνων λιπαρὸν πέδον αἰγύπτου. διὸ καὶ πότατον αὐτὸν φθάσας ὠνόμασεν. ὁ δὲ γεωγράφος λέγει δίχα τῶν ἑπτὰ τούτων στομάτων, καὶ ἄλλα εἶναι ἄσημα ψευδοστόματα. ἡρόδοτος δὲ πεντάστομον εἶναι λέγει τὸν νεῖλον, δηλαδὴ κατὰ τὰ φυσικὰ στόματα, ὡς δύο τινῶν ὀρυκτῶν ὄντων. φησὶ γὰρ ὅτι ὁ νεῖλος ἀπὸ τῶν καταδούπων ἀρξάμενος ῥέει, μέσην αἴγυπτον σχίζων εἰς θάλασσαν. σχιζόμενος δὲ εἰς τρία, τὸ μὲν ἑῷον σχίσμα ποιεῖ τὸ πηλούσιον στόμα· τὸ δὲ ἑσπέριον, κανωβικὸν καλεῖται· τὸ δὲ μέσον, σεβεννυτικὸν, ἐξ οὗ ἀποσχίζονται τὸ σαϊτικὸν καὶ τὸ μενδήσιον. καὶ οὕτω πέντε συναγαγὼν τὰ γνήσια στόματα, τὰ λοιπὰ δύο, τὸ βολβίτινον καὶ τὸ βουκολικὸν, οὐκ ἰθαγενῆ λέγει στόματα εἶναι, ἀλλὰ ὀρυκτά. καὶ ταῦτα μὲν οὕτως. εἰς τοσοῦτον δὲ κλύζεται ὕδασιν ἡ αἴγυπτος, ὥστε καὶ ποταμία νῆσος πρός τινων λέγεται. Ἰστέον δὲ ὅτι ἡρόδοτος μὲν λέγει τοῦ νείλου τὰς πηγὰς μὴ γινώσκεσθαι· διὸ οὐδ' αὐτὸς ἔχει φράσαι τούτου τὰς πηγάς. δοκῶ δὲ, φησὶν, ὅτι οὐδὲ οὐδεὶς τῶν ἑλλήνων. ἕτεροι δέ φασι τὸν νεῖλον ἐκ τῶν τῆς σελήνης, ἤτοι ἐκ τῶν σεληναίων ὀρῶν ἄρχεσθαι, καὶ ἀπὸ τῆς κινναμωμοφόρου γῆς ἐκ τῶν αἰθιοπικῶν τερμόνων, καὶ διεξιέναι πᾶσαν ἐπ' εὐθεῖαν τὴν αἴγυπτον, κάμψαντα, καὶ ἀπὸ τοῦ μικροῦ καταῤῥάκτου ὑπὲρ συήνης καὶ ἐλεφαντίνης πόλεως ἀρξάμενον τῆς καμπῆς, ἐμβάλλειν τε εἰς αὐτὸν ἀπὸ τῆς ἕω δύο ποταμοὺς περιλαμβάνοντας νῆσον ἀμεγέθη καὶ ὀνομαστὴν, τὴν μερόην. ὧν ὁ μὲν, ἀσταβόρας· ὁ δὲ ἀστάπους καλεῖται. καίτοι γε ὁ ἡρόδοτος φύσει μέγαν καὶ αὐτάρκη ἑαυτῷ τὸν νεῖλον εἶναι βούλεται, λέγων ὅτι οὔτε κρήνη οὔτε ποταμός τις εἰς αὐτὸν ἐσδίδωσιν. ὁ δὲ ῥηθεὶς μικρὸς καταῤῥάκτης, ὀφρύς ἐστι, φησὶ, πετρώδης, ἐπίπεδος ἄνω, τουτέστι πλατύς. δέχεται δὲ τὸν ποταμὸν τελευτῶντα εἴς τινα

κρημνὸν,

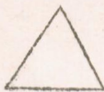
κρημνον, καθ' οὗ τὸ ὕδωρ καταῤῥήγνυται. πληροῦσθαι δὲ ὑπὸ θερινῶν ὄμβρων τὸν νεῖλον φασί, καὶ ὑποκαταβαίνειν μετὰ μ' ἡμέρας, δι' ὅσων καὶ ηὔξηται. πελαγίζειν δὲ τὴν αἴγυπτον ἐν τῇ ἀναβάσει αὐτοῦ, ὥστε τὰς ἐπὶ λόφων ἢ χωμάτων οἰκήσεις νησίζειν δοκεῖν τοῖς πόῤῥωθεν βλέπουσιν. ἱστορεῖται δὲ καὶ ὅτι ἀπὸ θερινῆς τροπῆς ὁ νεῖλος ἀρξάμενος, πληθύει, τουτέστι πλημμυρεῖ ἐπὶ ἡμέρας ἑκατόν· εἶτα ἐκλιπὼν τὸ ῥεῖθρον, καὶ ὀπίσω ἀπελθὼν, διατελεῖ βραχὺς τὸν ὅλον χειμῶνα. καὶ ὅτι λίθος ἐν τῷ νείλῳ γίνεται κυάμῳ παρόμοιος, ὃν ἐὰν ἴδωσι κύνες οὐχ ὑλακτοῦσιν. τροφιμώτατον δέ φησι τὸ τοῦ νείλου ὕδωρ εἶναι, διὰ τὴν ἐκεῖ τῶν ἡλίων μετρίαν ἕψησιν, καὶ μεγαλοφυεῖν, καὶ γόνιμον δὲ καὶ πολύγονον εἶναι. διὸ καὶ τὰς γυναῖκας ἔσθ' ὅτε τετράδυμα τίκτειν, ἤδη δὲ καὶ κατὰ τὴν ἀριστοτέλους ἱστορίαν, ἑπτάδυμα. Ὅτι τὸν νεῖλον καὶ πάνυ πολλὴν ἰλὺν λέγει βάλλειν, ὡς καὶ ἀνωτέρω γέγραπται, καὶ ὄλβου χθονὸς εἶναι αὐξητικόν. λέγει δὲ αὐτὸν καὶ τῆς ἀσίας τὴν λιβύην ἀποτέμνεσθαι, ἀφιέντα κεῖσθαι, ἐς λίβα μὲν, τὴν λιβύην, ἐς δ' αὐγὰς, τὴν ἀσίαν. Σημείωσαι δὲ ὅτι καὶ ἐνταῦθα καὶ ἐν τοῖς ἑξῆς δέ που τὴν ἀσίαν, ἀσίδα φησὶ, κατὰ παρωνυμίαν, οὐ μὴν κατὰ ὑποκορισμόν. οὐ γὰρ εἰκὸς ὑποκορίσαι αὐτὸν τὴν τοσαύτην ἤπειρον. οὕτω δὲ καὶ αἱ ἀμαζόνες παρωνύμως λέγονται ἀμαζονίδες. καὶ παρὰ θ' ἐλπίδῃ μαιάς, ἡ τοῦ ἑρμοῦ μήτηρ μαῖα. καὶ τὴν τυῤῥηνὴν δὲ θάλασσαν οὕτω τυῤῥηνίδα εἶπεν ὁ διονύσιος. [Inundatio Nili, Lapis]

Τῷ πάρα ναιετάουσιν ἀριστοπρεπέων γένος ἀνδρῶν,
Οἳ πρῶτοι βιότοιο διεστήσαντο κελεύθους,
Πρῶτοι δ' ἱμερόεντος ἐπειρήσαντο ἀρότρου,
Καὶ σπόρον ἰθυτάτης ὑπὲρ αὔλακος ἡπλώσαντο·
Πρῶτοι δὲ γραμμῇσι πόλον διεμετρήσαντο,
Θυμῷ φρασσάμενοι λοξὸν δρόμον ἠελίοιο.
Τῶν δὲ κεν αὐδήσαιμι καὶ αὐτῆς πείρατα γαίης,
Καὶ μορφήν. οὐ μὲν γὰρ ὀλίζονος ἔμμορε τιμῆς.
Οὐδὲ μὲν οὐδ' ὀλίγη μέγεθος πέλει· ἀλλά τις ἄλλων
Εὔβοτος, εὐλείμων τε, καὶ ἀγλαὰ πάντα φέρουσα.

Ὅτι τοὺς αἰγυπτίους ἐγκωμιάζων, γένος αὐτοὺς ἀριστοπρεπῶν λέγει ἀνδρῶν, οἳ πρῶτοι, φησὶ, βίου κελεύθους, ὅ ἐστι τέχνας, ἐξευρόντες διεστήσαντο, ἤτοι διεῖλον, εἰς γεωργίαν, τυχὸν καὶ στρατείαν, καὶ ἱερωσύνην, καὶ εἰς τοιαῦτά τινα. πρῶτοι δὲ ἱμερόεντος, φησὶν, ἐπειράθησαν ἀρότρου, καὶ σπόρον ἰθυτάτης ὑπὲρ αὔλακος ἡπλώσαντο. πρῶτοι δὲ γραμμαῖς πόλον διεμετρήσαντο, τὰς τοῦ ἡλίου δηλαδὴ ἐξευρόντες τροπάς. καὶ θυμῷ, τουτέστιν οἴκοθεν ἐκ ψυχῆς, καὶ ἀδιδάκτως, φρασσάμενοι λοξὸν δρόμον ἡλίου, ὡς αὐτόχρημα θυμόσοφοι. καὶ ὁ μὲν περιηγητὴς οὕτω σεμνολογεῖ αὐτούς. λέγει δὲ καὶ ἡρόδοτος πρώτους ἀνθρώπων αἰγυπτίους ἐξευρεῖν τὸν ἐνιαυτόν, καὶ ὅτι τῶν αἰγυπτίων οἱ ἡλίου πολῖται λογιμώτατοι. ἄλλη δὲ ἱστορία καὶ πανούργους οἶδεν αὐτούς, ὡς καὶ θεόκριτος ὑπεμφαίνει. ὅθεν καὶ αἰγυπτιάζειν λέγεται, τὸ ὕπουλα πράττειν. καὶ παροιμία κεῖται λέγουσα, Δεινοὶ πλέκειν τοι μηχανὰς αἰγύπτιοι. ἱστοροῦνται δὲ καὶ δουλωθῆναι ὑπὸ περσῶν. ὁμώνυμος δὲ ἡ αἴγυπτος, αἰγύπτῳ τῷ βήλου, τῷ δαναοῦ ἀδελφῷ. λέγονται δὲ καὶ ξυρᾶσθαι τὰς κεφαλὰς οἱ αἰγύπτιοι, καὶ πρὸς ἥλιον παχύνεσθαι τὸ ὀστοῦν, διὸ καὶ ἐλάχιστοι, φασὶν, εἰσὶν ἐν αἰγύπτῳ φαλακροί. Ὅτι

[Divisio artium] [παροιμία]

καὶ ταῦτα αἰγύπτου ἐγκώμια, κατὰ τὸν διονύσιον, οὐκ ὀλίγης, φησὶν, ἔτυχε τιμῆς. οὐ μὴν οὐδ᾽ ὀλίγη μέγεθος πέλει, ἀλλ᾽ ὑπὲρ τὰς ἄλλας εὔβοτος, ἀλείμων τε, καὶ ἀγλαὰ πάντα φέρουσα. ἄλλοι δὲ καὶ φυσικῶς ὀχυρῶσθαι ἱστοροῦντες αὐτὴν, φασὶ κατὰ γῆν τε δυσέμβολον εἶναι, καὶ τὰ πρὸς θάλασσαν ἀλίμενον. καὶ τὸ, δολιχὴν δὲ ὁδὸν καὶ ἀργαλέην, ὑπὸ τοῦ ὁμήρου, διὰ τὸ ἄξεινον τοῦ τόπου καὶ τὸ ἀλίμενον, εἰρῆσθαι λέγουσι. ἐκλήθη δέ ποτε, κατὰ τὴν ἱστορίαν, ἡ τοιαύτη χώρα, καὶ ἀερία, καὶ ποταμία, καὶ αἰθιοπία, διὰ τοὺς ἐκεῖ αἰθίοπας. περὶ ὧν πολλοὶ τῶν παλαιῶν ἱστοροῦσι. ναὶ μὴν καὶ ἀετία, ἔκ τινος ἰνδοῦ ἀετοῦ καλουμένου. καὶ ὠγυγία δὲ, καὶ μελάμβωλος, καὶ ἡφαιστία.

Σχῆμα μὲν οἱ τριωτῆσιν ἐπὶ πλευρῆσι βέβηκεν,
Εὐρὺ μὲν ἀμφ᾽ ἀκτὰς βορεήτιδας, ὀξὺ δ᾽ ἐπ᾽ ἠῶ,
Ἑλκόμενον καὶ μέχρι βαθυκρήμνοιο συήνης,
Οὔρεσιν ἀμφοτέροισι περισκεπέεσσιν ἐρυμνόν,
Τῶν μέσα καλλιρόοιο κατέρχεται ὕδατα νείλου.

Ὅτι τὸ τῆς ὅλης αἰγύπτου σχῆμα τριωτῆς ἐπὶ πλευραῖς βέβηκε. τρίγωνος γάρ ἐστι, προσεοικυῖα τῷ δέλτα στοιχείῳ. καὶ δὴ καὶ οὕτω καλεῖται δέλτα τὸ κατ᾽ αἴγυπτον. φασὶ γὰρ ἐν τῷ νοτίῳ τῆς αἰγύπτου μέρει, δύο εἶναι ὄρη, ὧν ἐν τῷ δεξιῷ ἀνατολικὴν κεῖσθαι τὴν προειρημένην συήνην. οὕτω δὲ ἐγγὺς εἶναι ἀλλήλων ταῦτα τὰ ὄρη, ὡς μηδὲ ἑπταστάδιον εἶναι τὸ μέσον αὐτῶν· κἀκ τούτου τοῦ στενοῦ ἀρχομένην τὴν ἐκεῖσε γῆν πλατύνεσθαι πρὸς τὰ κατὰ θάλασσαν βόρεια, ὡς δέλτα, ἤτοι τριγωνοειδῶς. ἔστι δὲ τὸ ῥηθὲν ἑπταστάδιον, τὸ ὀξὺ τοῦ δέλτα, ἐξ οὗ ὁ νεῖλος καταρρήγνυται, ὥς φησι καὶ ἡρόδοτος. φασὶ δὲ καὶ ἐν τῷ μέσῳ τῆς αἰγύπτου ἕτερον τρίγωνον ἐξ αὐτοῦ τοῦ νείλου ἀποτελεῖσθαι σχῆμα, δέλτα λεγόμενον καὶ αὐτό· οὗ ἡ μὲν βάσις μεταξὺ τοῦ πηλουσίου καὶ τοῦ ἡρακλείου στόματος τοῦ νείλου· πλευραὶ δὲ, ἡ δεξιὰ μὲν, κατὰ πηλούσιον· ἡ ἀριστερὰ δὲ, κατὰ κάνωβον, καὶ ἡράκλειον. καλεῖται δὲ (φασὶ) δέλτα, καὶ τι χωρίον, καὶ κώμη τις ἐπὶ τῇ τοῦ δέλτα κορυφῇ. Σημείωσαι δὲ ὅτι ἔοικεν ἐκ τῶν ῥηθέντων, τὸ δέλτα γράμμα τριγωνοειδῶς σχηματίζεσθαι παρὰ τοῖς παλαιοῖς. ὅθεν καὶ δέλτοι κυρίως μὲν, οἱ τόμοι ὅσοι τριγωνοειδῶς ἐσχηματίζοντο ἐν τῷ πτύσσεσθαι, καθὰ καὶ νῦν ποιοῦσί τινες. ὕστερον δὲ ἁπλῶς αἱ βίβλοι λέγονται, ἀπὸ τῆς παλαιᾶς χρήσεως· καθὰ καὶ πυξία, διὰ τὸ τοὺς παλαιοὺς ταῖς ἐκ πύξων πινακίσι τὰ γράμματα ἐντυποῦν. Ἰστέον δὲ ὅτι ὁ ξενοφῶν ἱστορεῖ καὶ τῆς θρᾴκης τόπον εἶναί τινα δέλτα καλούμενον. Ὅτι τοῦ κατ᾽ αἴγυπτον τριγώνου τὸ μὲν πλατὺ τὸ τῆς βάσεως πρὸς αὐταῖς κεῖται βορεήτισιν, ὡς καὶ ἀνωτέρω γέγραπται· τὸ δὲ ὀξὺ, ἐπὶ ἠῶ ἕλκεται, μέχρι πολυκρήμνου συήνης, ἐρυμνὸν ὄρεσιν ἀμφοτέροις, τοῖς καταρράκταις λεγομένοις· ὧν μέσα, ὡς προεγράφη, καλλιρρόου κατέρχεται ὕδατα νείλου. τὸ δὲ ἐπ᾽ ἠῶ, φασὶν ἐνταῦθα οἱ παλαιοὶ μὴ δηλοῦν τὴν ἀνατολήν. καλῶς λέγοντες. νότιον γὰρ πάντως καὶ μεσημβρινὸν, οὐ μὴν ἀνατολικὸν τὸ τοῦ δέλτα ὀξύ. διὰ τοῦτο τινὲς ἠὼ σωματικώτερον τὴν τοῦ μέμνονος νοοῦσι μητέρα, τὴν ἡμέραν τὴν θεὰν, τὴν πρὸς τοῖς αἰθίοψιν, εἰς οὓς καὶ ἡ τοῦ δέλτα ὀξύτης ἀφορᾷ. ἧς ἡμέρας ἐν ταῖς νοτίαις θήβαις ἀνέστηκεν ἄγαλμα, ὡς ῥηθήσεται.

Καὶ τὴν μὲν πολλοί τε καὶ ὄλβιοι ἄνδρες ἔχουσιν·
Ἠμὲν ὅσοι θήβην ἐρικυδέα ναιετάουσι,
Θήβην ὠγυγίην ἑκατόμπυλον, ἔνθα γεγωνὼς

[handwritten margin note:] ...ia nova Aegypti

[handwritten margin note:] Delta duplex Aegypti

Μέμνων ἀντέλλουσαν ἑὴν ἀσπάζεται ἠῶ·
Ὅσσοι δ' ἑπτάπολιν μεσάτην ἤπειρον ἔχουσιν,
Ἠδ' ὅσσοι νοτερῇσιν ἐπ' ἠϊόνεσσι θαλάσσης
Παρραλίην ναίουσιν ἔσω σερβωνίδος ἅλμης.

Ὅτι τὰς αἰγυπτίας θήβας ἑνικῶς ἐκφέρει. καὶ ἐρικυδέα λέγει πόλιν, τὴν τοιαύτην θήβην, καὶ ὠγυγίην, καὶ ἑκατόμπυλον· ἔνθα γεγωνώς, φησίν, ὁ μέμνων ἀνατέλλουσαν τὴν ἑαυτοῦ ἠῶ, τουτέστι τὴν μητέρα ἡμέραν, ἀσπάζεται· ἀνδριὰς μὲν ὤν, διά τινος δὲ μηχανῆς ἅμα ἡμέρᾳ λαμπούσῃ φωνῶν, καὶ οὕτω πως ἐξ αὐτομάτου προσλαλῶν, οἷον καὶ ἀσπαζόμενος τὴν ἡμέραν· ἧς ἐλέγετο υἱὸς εἶναι, διὰ τὸ ἐν αἰθίοψι τάχα κάλλιστος εἶναι, καὶ μόνος ὑπερλελευκάνθαι τὴν χροιάν, πατρὸς ὢν τιθωνοῦ ἀδελφοῦ λαομέδοντος, ὃν πρὸς τῇ κέρνῃ ἀφορίζει ὁ λυκόφρων, περὶ ἧς δευτέρω γέγραπται. φασὶ δὲ τὰς θήβας ταύτας καὶ διὸς πόλιν ποτὲ κληθῆναι. ἐξαίρει δὲ αὐτὰς τῷ λόγῳ καὶ ὁ ποιητὴς ἐν τῇ ἰλιάδι. ἐννέα δὲ ἱστοροῦνται θῆβαι, ὧν μία καὶ αὕτη ἡ περὶ αἴγυπτον, μεγίστη μέν ποτε οὖσα, ὡς καὶ εἰς ἑκατὸν πύλας ἀνοίγεσθαι, καὶ εἰς σταδίους κ καὶ τετρακοσίους ἐκτείνεσθαι· νῦν δὲ ἐν ὀνόματι μόνον κειμένη, διὰ τὸ κατεσκάφθαι καὶ ἀνεστατῶσθαι τέλεον. φασὶ γὰρ ὅτι καμβύσης αὐτὰς ὁ περσῶν βασιλεὺς εἰς ἔδαφος κατέστρεψεν. Ὅτι δὲ περὶ τοὺς τοιούτους τόπους ὑετὸς οὐ καταρρήγνυται, δηλοῖ ὁ θαυμάζων ὅτι ἐπὶ ψαμμηνίτου τοῦ υἱοῦ ἀμάσιος, ὕσθησαν αἱ θῆβαι ψεκάδι. Ὅτι πολλοί τε καὶ ὄλβιοι ἄνδρες τὴν τῆς αἰγύπτου ἔχουσι γῆν, οἷον οἱ ῥηθέντες θηβαῖοι, καὶ οἱ ἀλεξανδρεῖς, καὶ οἱ μεσήπειροι ἑπταπολῖται, καὶ οἱ περί που τὴν παραλίαν τὴν πρὸς τῇ σερβωνίδι· λίμνη δὲ αὕτη καὶ χώρα, περὶ ἣν φασι τὸν τυφῶνα κεκρύφθαι, πλησίον οὖσαν τοῦ πρὸς τῷ πηλουσίῳ κασίου ὄρους. οἱ μέντοι πηλουσιῶται ἐκτὸς τούτων εἰσὶ τῶν κατ' αἴγυπτον. τὸ γὰρ πηλούσιον ἤδη τῆς ἀσίας ἐστίν. Ὅτι ἡ κατ' αἴγυπτον ἑπτάπολις, ἡ ἀρκαδία, ὡς ἀπὸ τοῦ βασιλέως ἀρκαδίου, ὕστερον ἐκλήθη· πρὸ δὲ τούτου ἡ ἑπτάνομος, ἣ καὶ ἑπτανομία ὠνομάσθη. καὶ τοῦτο μὲν ἐκαλεῖτο διὰ τὸ ἑπτὰ ἔχειν νομούς, ὁποίους τοὺς λιβυκοὺς ἡ συνήθης φράσις εἶναι βούλεται, ὡς ἄν τις εἴπῃ ἐννοίας. ἑπτάπολις δὲ ἐλέγετο, ἀπὸ πόλεων παρακειμένων τῷ νείλῳ, ἓξ μὲν ἐξ ἀριστερῶν, ἤγουν μέμφεως, διὸς πόλεως, μεμνονίας, μικροῦ καταρράκτου καὶ μεγάλου, καὶ συήνης· μιᾶς δὲ ἐκ δεξιῶν, τῆς βαβυλῶνος. οἱ δὲ ἄλλως καταριθμοῦσι τὰς τοιαύτας ἑπτὰ πόλεις· τέσσαρας μέν, τῆς θηβαΐδος, αἵ εἰσιν, ἡ τοῦ πανός, ἡ τοῦ ἀντινόου, ἡ τῶν λύκων, καὶ ἡ ἑρμοῦ πόλις· τρεῖς δὲ τῆς ἀρκαδίας, τὴν ἡρακλέους, τὴν ὀξύρυγχον, καὶ τὴν μέμφιν.

Τῆς πρὸς μὲν ζεφύροιο, μακηδόνιον πτολίεθρον,
Ἔνθα σινωπίταο διὸς μεγάλοιο μέλαθρον
Χρυσῷ τιμήεντι κεκασμένον· οὐκ ἂν ἐκείνου
Νηὸν ἐν ἀνθρώποισι θεώτερον ἄλλον ἴδοιο,
Οὐδὲ μὲν ἀφνειὴν ἑτέρην πόλιν· ἧχί περ ἄκραι
Φαίνονται σκοπιαὶ παλληνίδος εἰδοθεείης.

Ὅτι αἰγύπτου πρὸς ζέφυρον, οὐ πάνυ πόρρω τοῦ κανωβικοῦ νειλῴου στόματος, τὸ μακηδόνιον πτολίεθρον, ὅ ἐστιν, ἡ τοῦ μακεδόνος ἀλεξάνδρου ὁμώνυμος πόλις, ἐν ᾗ καὶ ἐτάφη.

πτολεμαίου κομίσαντος, τεθεὶς ἐν πυέλῳ χρυσῇ. ἣν συλήσας ὕστερον κόκκης ὁ ἐπικληθεὶς παρείσακτος πτολεμαῖος ἐν ὑαλίνῃ πυέλῳ τὸν νεκρὸν ἔθετο. ἀριθμοῦνται δὲ ἐν ταῖς ἱστορίαις ἀλεξάνδρειαι ὑπὲρ τὰς ιη. τούτων μία καὶ αὕτη, πόλις λίβυσσα, ἤτοι αἰγυπτία. ταύτην καὶ ἄλλοις μὲν ὀνόμασι διαφόροις κληθῆναί ποτέ φασι· ὀνομασθῆναι δὲ καὶ λεοντόπολιν, διὰ τὸν τῆς ὀλυμπιάδος καὶ τοῦτο ἀλέξανδρον, ἧς ἡ γαστὴρ ἐσφραγίσθαι λέοντος εἰκόνι λέγεται. λέγεται δὲ καὶ ὅτε τὴν ἀρχὴν ἡ πόλις ἐμελέτα τὸ κτισθῆναι, καὶ διεγράφετο, γῆν μὲν μὴ εἶναι πρόχειρον λευκὴν, ἧς χρεία ἦν τῇ διαγραφῇ, κατὰ τὸ σύνηθες· ἀλφίτοις δὲ διαγραφῆναι αὐτὴν, καὶ ὄρνιθας καταπτάντας ἀφαρπάζειν τὰ ἄλφιτα. ὃ σύμβολον δόξαι τηνικαῦτα αἴσιον τοῖς περὶ τὸν ἀλέξανδρον, ὅτι δηλαδὴ πολλῶν ἡ πόλις τροφὸς γενήσεται. λέγεται δὲ καὶ πόλις ποτὲ κληθῆναι κατ' ἐξοχὴν, ὡς νῦν ἡ κωνσταντίνου πόλις· καὶ ὡς αἱ ἀθῆναι ποτὲ, ἄστυ. Ἰστέον δὲ ὅτι τοῦ μακεδὼν ἐκτείνας τὸ ε τῆς παραληγούσης, μακηδὼν εἶπεν, ἐν τῷ, μακηδόνιον πτολίεθρον. οὐκ ἔξω ἀναλογίας λέγων. οὕτω γὰρ καὶ ἄλλα πολλὰ τῶν κυρίων εἰς δων ὀξυτόνων ὀνομάτων, τῷ η παραλήγεται, ὡς καὶ ὁ σαρπηδών. ἦν δὲ καὶ ὁ μακεδὼν, ἡγεμών ποτε τῆς ὁμωνύμου χώρας, ἥτις καὶ ἠμαθία πρότερον ἐκαλεῖτο. Ὅρα δὲ ὅτι παρέφρασε τὴν ἀλεξάνδρειαν, οὐκ αὐτὸ τοῦτο εἰπὼν ὅπερ καλεῖται, ἀλλὰ μακεδόνιον ὀνομάσας πτολίεθρον, ὡς ἂν εἰς μνήμην ἱστορίας ἀγάγῃ τὸν ἀκροατήν. οὕτω καὶ τὸ πηλούσιον κατωτέρω, πηλέως ὁμώνυμον πόλιν ἐρεῖ. ἐκεῖνο δὲ καὶ τρόπον ἔχει ποιητικὸν ἄλλον, τὴν ἐτυμολογίαν συνήθη καὶ αὐτὴν οὖσαν τῷ διονυσίῳ, οἷα ποιητῇ.

λέγει δὲ καὶ ὅτι περὶ ἀλεξάνδρειαν σινωπίτου διὸς μέλαθρον χρυσῷ τιμήεντι κεκασμένον. ὃ καὶ ἐξαίρων τῷ λόγῳ φησὶν, οὐκ ἂν ἐκείνου ναὸν ἐν ἀνθρώποις θεώτερον ἄλλον ἴδοις, ὅ ἐστι θειότερον· οὐδὲ ἀφνειὰν πόλιν ἑτέραν. τῷ ὄντι γὰρ πλουσιωτάτη πόλις ἡ ἀλεξάνδρεια ἱστόρηται. περὶ ἧς καὶ τοιάδε τινὰ λέγεται· ἀλεξάνδρου πόλις πολυάνθρωπος, ἧς ὁ λιμὴν ναυσὶ δυσπρόσιτος. στενός τε γὰρ ἐπ' αὐτὸν εἴσπλους, καὶ πέτραις ὑφάλοις τὸν ἐπ' εὐθὺ διακόπτεται δρόμον· καὶ τὸ μὲν ἀριστερὸν αὐτοῦ πέφρακται χειροκμήτοις σκέλεσιν· ἐν δεξιᾷ δὲ νῆσος ἡ φάρος πρόκειται, πυρσεύουσα τοῖς πλέουσι, πρὸς τὴν δυσχέρειαν τοῦ κατάπλου. περὶ δὲ τὴν νῆσον μέγιστα καταβέβληνται χειροποίητα τείχη, οἷς καὶ προσρασσόμενα τὰ κύματα, καὶ ἀμφαγνύμενα, ἐκτραχύνουσι τὸν πόρον, καὶ σφαλερὰν διὰ στενοῦ τὴν εἴσοδον ἀπεργάζονται. ὁ μέντοι λιμὴν ἐντὸς ἀσφαλὴς, καὶ τριάκοντα σταδίοις ἔνδον ἔχει τὸ μέγεθος. ὁ δὲ γεωγράφος περὶ φάρου φησὶν οὕτως, ἡ φάρος νησίον παραμήκες πρὸς ἔσχατα τῇ ἠπείρῳ. ἀπὸ δὲ τοῦ κανωβικοῦ εἰς αὐτὴν, στάδια ρν. σινωπίτης δὲ ζεὺς, ἢ ὁ μεμφίτης· σινώπιον γὰρ ὄρος μέμφιδος· ἢ ἀπὸ σινώπης τῆς ποντικῆς. φέρεται γὰρ τοιοῦτος λόγος, ὅτι βασιλεῖ τῆς ἀλεξανδρείας πτολεμαίῳ τῷ λάγου δαίμων τις ἐπιφανεὶς ἐκέλευσε πέμψαντα ναῦν, κομίσαι αὐτὸν· μὴ προσδηλώσας καὶ τόπον ὅθεν αὐτὸν ἀνακομίσεται. ὁ δὲ πέμπει φέρεσθαι τὴν ἄλλως τὴν ναῦν ὅπῃ τύχῃ. καὶ ὡς προσέβαλεν ἡ ναῦς τῇ φωκίδι, λαβόντες χρησμὸν οἱ ἐμπλέοντες ἀπελθεῖν εἰς σινώπην, καὶ ἀνελέσθαι τὸ προσαχθὲν, ἤνεγκαν ἐκεῖθεν τὸ τοῦ σαράπιδος διὸς ἄγαλμα. κἀντεῦθεν σινωπίτης ζεὺς, ἤτοι σάραπις, οὗ φασὶ τὸ ἄγαλμα τοῖς ὁρῶσιν ἄδηλον εἶναι οἵας φύσεως ἦν. οἱ δὲ ἀπὸ σίνωπος ποταμοῦ τὸν σινωπίτην τοῦτον διαπαράγουσι. Ὅτι σκοπιὰς τῆς εἰδοθέας λέγει, τὴν κατ' ἀλεξάνδρειαν φάρον, περὶ ἧς εἴρηται· ἢ τὸν ἀντίφαρον, ὑψηλὸν ὄντα καὶ αὐτὸν, ὃς λέγεται τάφος ὀσίριδος, καὶ εἰδοθέας τῆς τοῦ πρωτέως, ὅστις πρωτεὺς τῶν ξενοκτόνων παίδων ἐν τῇ θρακικῇ παλλήνῃ ἀπαλλαγεὶς, ὡς ἱστορεῖ λυκόφρων, ἀποκατέστη εἰς φάρον μετὰ τῆς θυγατρὸς εἰδοθέας. καὶ δαίμων ἐνομίσθη θαλάσσιος. περὶ οὗ καὶ ἐν τοῖς εἰς τὴν ὀδύσσειαν γέγραπται.

Τὴν δὲ μετ' αὐτολίην δὲ παραὶ κασιῶτιδα πέτρην
Πηλῆος πτολίεθρον ἐπώνυμον ἄνδρες ἔχουσι
Ἔξοχα ναυτιλίης δεδαημένοι· οὐ μὲν ἐκεῖνοι
Ἀνέρες ἐν λιβύεσσιν ἀρίθμιοι· ἦ γὰρ ἐς αὐγὰς
Ἑπταπόρου νείλοιο νενασμένον ἔλλαχον ἄστυ.

Ὅτι πρὸς ἀνατολὰς αἰγύπτου περὶ τὴν κασιῶτιδα πέτραν, ἤτοι περὶ τὸ κάσιον ὄρος, ἡ πόλις τὸ πηλούσιον κεῖται, πρὸς τῷ ἐξ αὐτοῦ παρωνύμῳ πηλουσιακῷ τοῦ νείλου στόματι ἀνατολικῷ ὄντι. καὶ ἔστι μὲν τὸ πηλούσιον πτολίεθρον ἐπώνυμον τοῦ πηλέως φησὶν, ὡς στρατιωτῶν φθιωτῶν ὑπὸ τοῦ πηλέως πεπαρμένων, οἰκησάντων αὐτό. ἄλλοι δὲ ἀπὸ τοῦ πηλοῦ, καὶ τῶν ἐκεῖ ἑλῶν καὶ τελμάτων, καλοῦσιν αὐτό. ναυτικωτάτους δὲ τοὺς πηλουσιώτας καλεῖ, ἐν τῷ λέγειν αὐτοὺς ἔξοχα ναυτιλίας δεδαημένους. τοιούτους δὲ καὶ ὅμηρος οἶδε τοὺς φοίνικας. Ἰστέον δὲ ὅτι τὸ κάσιον ἡρόδοτος ὁρίζειν φησὶ τὴν αἴγυπτον καὶ τὴν συρίαν. καὶ ὅτι τὰ νῦν ἰδιωτικῶς κασιανὰ ὑφάσματα λεγόμενα, ἐκ τῶν περὶ τὸ ῥηθὲν κάσιον ὄρος τὴν ἀρχὴν τῆς κλήσεως ἐοίκασι λαβεῖν, ὑπεμφαίνει ὁ γράψας τὰ ἐθνικὰ, ἐν λόγῳ τιθεὶς τὰ κασιωτικὰ ἱμάτια. Ὅτι οἱ πηλουσιῶται οὐκ εἰσὶν ἀνδράσι λιβύεσσιν ἐναρίθμιοι. καὶ γὰρ ἄστυ ἔλαχον, φησὶν, ἐς αὐγὰς νείλου νενασμένον, ἤτοι κατοικούμενον. οἱ δὲ ἀστειότερον, λελασμένον γράφουσιν, ὅ ἐστιν ἐπιλελησμένον τοῦ νείλου, ὡς ἔξω τοῦ δέλτα καὶ πόρρω αὐτοῦ κείμενον. καὶ ἡ σερβωνὶς δὲ ἐκείνη λίμνη τούτῳ τῷ λόγῳ κεχώρισται τῆς λιβύης, ὡς ἀνατολικωτέρα τοῦ πηλουσιακοῦ στόματος, ὅπερ, ὡς λέλεκται, τῆς ἀσίας ἐστί. Σημειῶσαι δὲ ὅτι ἐστὶν ἐνταῦθα ζητῆσαι τοιοῦτόν τι· ἐὰν τὸ μὲν κανωβικὸν στόμα τοῦ νείλου, πέρας τῆς λιβύης εἴη, ὡς προείρηται· τὸ δὲ ἐπώνυμον τῷ πηλουσίῳ πηλουσιακὸν στόμα τῆς ἑῴας ἐστὶ, καὶ οὐ λιβυκὸν, τὴν ἐν μέσῳ τῶν ἄκρων δύο τούτων αἰγυπτίαν γῆν, ὁποτέρᾳ προσνέμειν χρή· ἆρά γε τῇ λιβύῃ, ἢ τῇ ἀσίᾳ. πρὸς δὲ τὴν τοιαύτην ζήτησίν ἐστιν ἐπαγωνίσασθαι, ὅτι ὡς μεθόριον οὐδετέρᾳ τῶν δύο ἠπείρων ἀκριβῶς, ἢ διὰ μέσου γῆ προσνενέμηται. ἡρόδοτος δὲ φανερῶς διαστέλλει τῶν λιβύων τοὺς αἰγυπτίους, ἔν τε ἄλλοις τόποις, καὶ ἔνθα λέγει ὅτι αἰγύπτιοι μετὰ λίβυας, ὑγιέστεροι πάντων ἀνδρῶν, διὰ τὸ τὰς ὥρας οὐ μεταλλάσσειν. ἡ δὲ λέγουσα ἱστορία ὅτι αἱ ἴβεις ἐν πηλουσίῳ οὐ γίνονται, ἐν δὲ τῇ ἄλλῃ αἰγύπτῳ εἰσὶν, αἰγυπτίαν εἶναι πόλιν ἐμφαίνει τὸ πηλούσιον.

Ἄλλοι δὲ πλεῖστοι τήνδε χθόνα ναιετάουσιν·
Οἱ μὲν, ἐπ' ὠκεανῷ· οἱ δ' ἠπείροις ἀνὰ μέσσας·
Οἱ δ' ἀμφ' εὐρείης τριτωνίδος ὕδατα λίμνης,
Ἥτε μέση λιβύης ἀμφέλκεται εὐρέα πόντου.
Τοίη μὲν λιβύης μορφὴ καὶ σχῆμα τέτυκται.
Εἰ δὲ καὶ εὐρώπης ἐθέλεις τύπον, οὔ τι σε κεύσω·

Ὅτι παχυμερῶς ὁ διονύσιος περιηγεῖσθαι ὁμολογεῖ, ἐν οἷς περὶ λιβύης φησὶν, ἄλλοι δὲ πλεῖστοι τήνδε χθόνα ναιετάουσιν, οἱ μὲν ἐπ' ὠκεανῷ, οἱ δὲ ἀνὰ μέσας ἠπείρους· καὶ τὰ ἑξῆς. τοῦτο δὲ ποιήσει καὶ ἐν τοῖς ἔπειτα πολλαχοῦ. τὰ δὲ τοιαῦτα νοήματα καὶ σαφήνειαν ἐργάζονται, διὰ τὴν συμπλήρωσιν τῶν ἐννοιῶν. εἴρηται γὰρ ἐξ ἀρχῆς ὅτι πάνυ στοχαζόμενος σαφηνείας ὁ διονύσιος πολλαῖς χρῆται καὶ συμπληρώσεσι, καὶ τοῖς ἄλλοις, δι' ὧν σαφὴς ὁ λόγος γίνεται. Ὅτι

ἡ τριτωνὶς ἀρεία λίμνη, μέση λιβύης ἕλκεται· περὶ ἣν καὶ τι νησίδιον ἱστοροῦσιν εἶναι. ἀπὸ ταύτης ὁ μῦθος τὴν τριτογένειαν ἀθηνᾶν παρωνομάσθαι βούλεται, ὡς γεννηθεῖσαν περὶ αὐτήν. διὸ καὶ οἱ περὶ τὴν τριτωνίδα λίμνην τῇ ἀθηνᾷ μάλιστα θύουσιν, ὡς φησιν ἡρόδοτος, ὃς καὶ ποταμὸν μέγαν τρίτωνα καλούμενον φησὶν ἐκδιδόναι εἰς τὴν λίμνην ταύτην μεγάλην οὖσαν. λέγει δὲ καὶ ὅτι ταύτης τῆς τριτωνίδος λίμνης καὶ τοῦ ποσειδῶνος θυγατέρα φασὶν οἱ ἐκεῖ τὴν ἀθηνᾶν· καὶ ὅτι μεμφθεῖσα ἡ ἀθηνᾶ τῷ πατρὶ ποσειδῶνι, ἐποιήθη εἰς θυγατέρα, τουτέστι θετὴ θυγάτηρ ἐγένετο τῷ διΐ. Ὅτι εὐρώπη ἡ χώρα ἐξ εὐρώπης λέγεται, καθὰ καὶ ὁ λυκόφρων φησίν· ἀφ' ἧς ὁ σαρπηδών, ὡς ἱστορεῖ εὐριπίδης ἐν ῥήσῳ. ἀγήνορος δὲ αὕτη θυγάτηρ, ἣν ὁ τῆς κρήτης βασιλεὺς ταῦρος ἡρπάσατο, ναυμαχίᾳ τὴν τύρον ἑλών. Σημείωσαι δὲ ὅτι ἄλλος ἐστὶν οὗτος παρὰ τὸν λύκιον σαρπηδόνα. σαρπηδὼν μὲν γὰρ οὗτος ὁ τῆς ῥηθείσης εὐρώπης, ἀδελφός ἐστι μίνωος καὶ αἰακοῦ, κατὰ τὸν ἀρριανόν. ὁ δὲ ἐκ λυκίας σαρπηδὼν ὁ ὁμηρικὸς οὐκ ἂν εἴη τούτῳ σύγχρονος. ἱππίας δὲ καὶ ἀπὸ ἀσίας καὶ εὐρώπης τῶν ὠκεανίδων, τὰς ἠπείρους καλεῖ. τισὶ δὲ οὐκ ἀρέσκει ἐκ γυναικῶν ταῖς ἠπείροις τὰ ὀνόματα κεῖσθαι. ἡρόδοτος δέ φησι τὰ τρία τῆς γῆς τμήματα ἐπωνυμίας ἔχειν γυναικῶν, λέγων ὅτι λιβύη μὲν, ἀπὸ λιβύης λέγεται γυναικὸς αὐτόχθονος· ἡ δὲ ἀσία, ἀπὸ τῆς προμηθέως μητρὸς ἐπονομάζεται. λυκόφρων δὲ οὐχ οὕτως, ἀλλὰ ἀπὸ ἀσιέως τοῦ ἄτυος καλεῖσθαί φησιν αὐτήν, ἀφ' οὗ καὶ ἐν σάρδεσι φυλή τις καλεῖται ἀσία. ἡ δὲ εὐρώπη δοκεῖ ἀπὸ τῆς τυρίας εὐρώπης λαβεῖν τὸ ὄνομα. Ὅτι δὲ βούλονταί τινες τὴν εὐρώπην καὶ ἀπό τινος εὐρώπου ἀνδρὸς ὠνομάσθαι, προείρηται. διὸ καὶ βαρύνεται. βαρεῖαν γὰρ ἔχει τάσιν καὶ ὁ εὔρωπος, τὸ κύριον, πρὸς ἀντιδιαστολὴν τοῦ εὐρωποῦ, ὅπερ δηλοῖ τὸν πλατὺν, ἢ σκοτεινόν. ἐξ οὗ καὶ σπήλαιον παρὰ τῷ ὀππιανῷ, εὐρωπόν. δεῖ δὲ εἰδέναι καὶ ὅτι τὴν εὐρώπην οἱ παλαιοὶ διαφέρειν φασὶ τῆς ἀσίας, οὐ μόνον ἀνδρῶν ἀρετῇ, καὶ πλούτῳ, καὶ καρποῖς, ἀλλὰ καὶ σπάνει θηρίων. πολυχρημονεστάτη δὲ ἠπείρων ἡ εὐρώπη, ἀπλουστάτη δὲ τοὐναντίον ἡ λιβύη. ἡ δὲ ἀσία μέσην ἀμφοῖν ἔχει διάθεσιν. κἀκεῖνο δὲ γνωστέον, ὅτι εὐρώπη μὲν πάντα τὰ κατὰ δύσιν, ἀρξαμένοις ἀπὸ ἑλλησπόντου. οἱ δὲ παλαιοί φασιν ὅτι οὐεσπασιανὸς ἐχώρισε τὴν θρᾴκην ἀπ' αὐτῆς.

Ὡὐτὸς μὲν λιβύης ῥυσμὸς πέλει, ἀλλὰ μετ' ἄρκτοις
Ἐστράπται, καὶ τοῖος ἐπ' ἀντολίην πάλιν ἕρπει,
Οἷος καὶ νοτίης λιβύης ἐπὶ τέρμα βέβηκεν.
Ἄμφω δ' ἶσον ἔχουσιν ἐπ' ἀσίδα νείατον ἴχνος·
Ἡ μὲν πρὸς βορέην, ἡ δ' ἐς νότον· εἰ δέ κε θείης
Ταύτας ἀμφοτέρας γαῖαν μίαν, ἥ κεν ἐπιπρὸ
Σχῆμα πέλοι κώνου πλευρῆς ἶσον ἀμφοτέρῃσιν·
Ὀξὺ μὲν ἑσπέριον, πλατὺ δ' ἀντολίην ὑπὸ μέσσην.
Τοὔνεκά μοι τοιοῦτον ἰδὼν πόρον ἀμφοτεράων
Ἠπείρων, ῥέα τέρμα κιχήσεαι εὐρωπείης.

Ὅτι τὸν αὐτὸν εἶναι ῥυσμόν φησι τῇ εὐρώπῃ, οἷός ἐστι καὶ ὁ τῆς λιβύης. ῥυσμὸν δὲ, τὴν ἔκτασιν λέγει, τὴν θέσιν, τὴν διάστασιν· ἢ, ὡς αὐτὸς εἶπε, τὸν τύπον. ταὐτὸν γὰρ εἰπεῖν, εὐρω-

της τύπον, καὶ λιβύης ῥυσμόν. καὶ περὶ ὧν δὲ τὴν τοιαύτην λέξιν ζητεῖ ἔν τε ἄλλοις, καὶ ἐν τῷ, σχῆμα τ' ἀσίας, ῥυσμὸς πέλει ἀμφοτέρων. ἔστι δὲ καὶ ἐκεῖ ῥυσμὸς τὸ σχῆμα, ὁ τύπος, ἡ θέσις. γίνεται δὲ ὁ ῥυσμός, ἐκ τοῦ ῥύω, τὸ ἑλκύω· ἐξ οὗ καὶ τόξου ῥυτήρ, ὁ τοξότης. καὶ ῥυτὴρ δέ, ὁ χαλινός. διὸ καὶ ὁ διονύσιος ἐν τοῖς ἑξῆς εἰπὼν ῥυσμόν, εἶτα οἷον ἐτυμολογῶν τὴν λέξιν, ἐρεῖ, ἑλκόμενον κατὰ βαιόν· ὡς ταυτὸν ὂν εἰπεῖν, ῥυσμὸν καὶ ἑλκυσμόν. ῥυσμός

Ὅτι εὐρώπη καὶ λιβύη τὸ νείατον ἴχνος, ἤγουν τὴν βάσιν καὶ τὸ ἔσχατον πλατὺ τέρμα ἑαυτῶν ἴσως ἐπὶ τὴν ἀσίαν ἔχουσιν. ὑπόκειται γὰρ ἡ ἀσία, ὥσπερ βάσις, αὐταῖς. κἂν θείης, φησίν, ἀμφοτέρας ταύτας, γαῖαν μίαν μὴ μεσολαβουμένην ὑπὸ τῆς ἑσπερίας θαλάσσης, κώνου ἂν γένοιτο σχῆμα, πλευραῖς ἴσον ἀμφοτέραις, οὗ ὀξὺ μέν, τὸ ἑσπέριον· πλατὺ δέ, τὸ ἀνατολικὸν τὸ πρὸς τῇ ἀσίᾳ. καὶ ὅρα ὅτι καὶ ἐπὶ κώνου πλευραὶ λέγονται. Ἰστέον δὲ ὅτι ὥσπερ ἡ λιβύη καὶ ἡ εὐρώπη ὁμοῦ συντεθεῖσαι κώνῳ εἰκάζονται τῷ γεωμετρικῷ, οὕτω καὶ ἄλλα μέρη τῆς γῆς γεωμετρικοῖς εἰκάζονται σχήμασι παρὰ τῷ διονυσίῳ· ὥσπερ ἡ λιβύη μέν, τραπεζίῳ· τριγώνῳ δὲ ἡ αἴγυπτος, καὶ ἡ σικελία. καὶ ῥόμβῳ δὲ μέρος τι τῆς ἀσίας, ὡς μετὰ ταῦτα ῥηθήσεται.

Τῆς ἤτοι πυμάτην μὲν ὑπὸ γλωχῖνα νέμονται
Ἀγχοῦ στηλάων, μεγαθύμων ἔθνος ἰβήρων,
Μῆκος ἐπ' ἠπείροιο τεταμμένον, ἧχι βορείου
Ὠκεανοῦ κέχυται ψυχρὸς ῥόος· ἔνθα βρετανοί,
Λευκά τε φῦλα νέμονται ἀρειμανέων γερμανῶν,
Ἑρκυνίου δρυμοῖο παραθρώσκοντες ὀρόγκους.
Ἤπειρον κείνην ἰκέλην ἐνέπουσι βοείῃ.

Ὅτι ὑπὸ τὴν ἐσχάτην γλωχῖνα, ὅ ἐστι γωνίαν, τῆς εὐρώπης, ἀγχοῦ τῶν στηλῶν τῶν περὶ τὰ γάδειρα, οἱ ἴβηρές εἰσι τεταμένοι, ἄχρι καὶ τοῦ βορείου ψυχροῦ ὠκεανοῦ. τούτους μεγαθύμους φησὶ δι' ἣν εἶχον ἀνδρείαν. ἄποικοι δὲ τούτων οἱ ἑῷοι ἴβηρες, ὡς καὶ τῶν εὐρωπαίων γαλατῶν, οἱ ἀσιανοί, οἱ περὶ τὴν ἄγκυραν. Iberia a fluuio dicta vel a filio Herculis * καλοῦνται δὲ ἴβηρες, ἀπὸ τοῦ ἴβηρος ποταμοῦ, οὗ ἴδιον λέγεται τὸ πλημμυρεῖν καὶ δίχα χιόνων, ὅτε τὰ βόρεια πνεύματα πλεονάζει. αἰτία δὲ τοῦ τοιούτου πάθους, φασίν, ἡ λίμνη, δι' ἧς ὁ τοιοῦτος ποταμὸς ῥέει. συνεκβάλλουσι γὰρ τὸ λιμναῖον οἱ ἄνεμοι, καὶ οὕτω ποιοῦσι πλεονασμὸν τοῦ ὕδατος. κατὰ δέ τινας, ἀπό τινος βασιλέως ὁμωνύμου οἱ ἴβηρες ἔλαχον τὸ οὕτω καλεῖσθαι. κελτὸς γὰρ καὶ ὁ ἴβηρ, παῖδες ἡρακλέους ἀπὸ βαρβάρου γυναικός· ἐξ ὧν τὰ ἔθνη οἱ κελτοί, καὶ οἱ ἴβηρες. ἰστέον δὲ ὅτι ἡ ἰβηρία, οὐ πᾶσα μέντοι, ἀλλὰ μόνη ἡ ἐντὸς τοῦ ῥηθέντος ἴβηρος ποταμοῦ, καὶ ἱσπανία συνωνύμως ἢ πολυωνύμως ἐλέγετο. ῥωμαῖοι δὲ καὶ τὴν πᾶσαν οὕτως ἐκάλεσαν ὕστερον, ὡς εἶναι διώνυμον, ἰβηρίαν τε καὶ ἱσπανίαν. λέγονται δὲ πλείους ἢ χίλιαι πόλεις ἰβήρων εἶναι. οἱ δὲ τοῦτο λέγοντες, καὶ τὰς μεγάλας κώμας πόλεις ὠνόμαζον. φασὶ δὲ ἐν ἰβηρίᾳ καὶ πόλιν εἶναι ὀδύσσειαν, καὶ ἄλλα πολλὰ ἴχνη τῆς ὀδυσσέως πλάνης. ὑδροποτεῖν δὲ λέγονται οἱ ἴβηρες, καὶ μονοσιτεῖν, καὶ πολυτελεῖ ἐσθῆτι χρῆσθαι. Odyssea Ὅτι βρεττανοὶ διὰ δύο τ ὡς ἐπιπολύ. ἐνταῦθα δέ, ἐν τῷ, ἔνθα βρετανοί, τοῦ μέτρου ἐπιτάξαντος, ἀπεχώρισε τὸ ἓν τ. οὕτω καὶ σαρματῶν τινῶν λεγομένων μετὰ τοῦ ρ, ὅμως ἐν τοῖς ἑξῆς ἐν τῷ, γερμανοί, σαμάται τε, ἡ τοῦ μέτρου βία ἐξώθησε τὸ ρ. σαρμάται γὰρ εἰπεῖν ἔδει, καὶ οὐ σαμάται. τῶν δὲ βρεττανῶν τούτων παρώνυμοι αἱ ἀντιπέραν βρεττανίδες νῆσοι, περὶ ὧν

ῥηθήσεται. Ὅτι τοὺς γερμανούς, οἷς οἱ ἀλαμανοὶ πρόσχωροι, λευκὰ λέγει φῦλα. τοιοῦτοι γὰρ τὴν χρόαν εἰσίν, ἀπεναντίας τοῖς νοτιωτάτοις αἰθίοψιν· ἐκεῖνοι γὰρ μελάντατοι. καλεῖ δὲ αὐτοὺς καὶ ἑρμαίους, ἢ ἑριαθενέας. λέγει δὲ καὶ ὅτι παραθρώσκουσι τοὺς τοῦ ἑρκυνίου δρυμοῦ ὀρόγκοις, ἤγουν παράκεινται τοῖς ἑρκυνίοις δρυμοῖς, πρὸς τῷ αὐτῷ κρονίῳ ὠκεανῷ. ἱστορεῖ δὲ καὶ τὴν ἐκεῖ που ἰβηρικὴν ἤπειρον ὁμοίαν εἶναι βύρσῃ, οὐ τῷ χρώματι, οὐδὲ τῇ λευκότητι, ἀλλὰ τῷ σχήματι. βύρσῃ γὰρ τεταμένῃ ἔοικεν ἡ ἰβηρία· ἧς, φασί, τὰ δὲ τραχηλιμαῖα μέρη εἰς τὴν συνεχῆ κελτικὴν πρὸς τὴν ἕω ὑπερεκπίπτουσι. γνήσιοι δὲ κατὰ ῥωμαίων γλῶσσαν, οἱ γερμανοὶ ἑρμηνεύονται· ὡς ἂν γνήσιοι γαλάταις, οἷς ἐοίκασιν ἐν μορφαῖς, καὶ βίοις, καὶ ἤθεσι· πλεονάζοντες μόνον ἀγριότητι, μεγέθει τε καὶ ξανθότητι· πέραν τοῦ ῥήνου κείμενοι πρὸς ἕω, μετὰ τοὺς κελτούς. τινὲς δὲ τὸ γερμανοί, εἰς τὸ ἀδελφοὶ μεταλαμβάνουσιν, ὅπερ τρόπον τινὰ ταυτόν ἐστι τῷ γνήσιοι. πλούταρχος δὲ λέγει ὅτι οἱ γερμανοὶ ἀμεγέθεις τοῖς σώμασι, καὶ χαροποὶ τοῖς ὄμμασιν. ὁ δὲ ῥηθεὶς ἑρκύνιος δρυμὸς μέγας τέ ἐστι καὶ πολύδενδρος. τὸ δὲ ὄρογκος, ἰδιάζουσα λέξις ἐστίν, ὁποῖαι πολλαὶ τοῖς ποιηταῖς ἐπιτηδεύονται, διὰ τὸ καινότροπον· δηλοῖ δὲ τὴν τῶν ὀρῶν ἐξόγκωσιν καὶ ἀνάτασιν.

Τοῖς δ' ἔπι, πυρρηναῖον ὄρος καὶ δώματα κελτῶν,
Ἀγχόθι πηγάων καλλιρρόου ἠριδανοῖο·
Οὗ ποτ' ἐπὶ προχοῇσιν ἐρημαίην ἀνὰ νύκτα
Ἡλιάδες κώκυσαν ὀδυρόμεναι φαέθοντα.
Κεῖθι δὲ κελτῶν παῖδες ὑφήμενοι αἰγείροισι
Δάκρυ ἀμέργονται χρυσαυγέος ἠλέκτροιο.

Ὅτι περὶ τὴν πυρήνην, ἤτοι τὸ πυρηναῖον ὄρος, οἱ κελτοὶ κατοικοῦσιν, ἄγχου πηγῆς καλλιρρόου ἠριδανοῦ· ὅν τινες εἶναι φασὶ τὸν νῦν λεγόμενον πάδον. ὁ δὲ γεωγράφος περὶ
» αὐτοῦ οὕτω φησίν, ἠριδανὸν τὸν μηδαμοῦ γῆς ὄντα, πλησίον δὲ τοῦ πάδου λεγόμενον. ὃν
» πάδον καὶ μέγιστον ἐκεῖνός φησι τῶν εὐρωπαίων ποταμῶν, μετὰ τὸν ἴστρον· καὶ εἰς τὴν ἀδριατικὴν αὐτὸν λέγει ἐκπίπτειν θάλασσαν. οὗ πάδου πέραν καὶ τὸ μεδιολάνιον εἶναι λέγει, πόλιν ἀξιόλογον, συνάπτουσάν πως ταῖς ἄλπεσιν. Ἰστέον δὲ ὅτι καὶ ἄρατος ἐν οἷς λέγει, λείψανον ἠριδανοῦ, τὸ κατ' οὐρανὸν φαινόμενον αὐτοῦ ἀστροθέτημα, ἐμφαίνει ἐκλελεῖφθαι τὸν κάτω ποταμὸν ἠριδανόν. ὁ μέντοι διονύσιος, ὡς ἔτι ὄντος τοῦ ἠριδανοῦ, ἐκτίθεται καὶ τὰ περὶ αὐτοῦ μυθευόμενα, δηλαδὴ τὰ κατὰ τὸν φαέθοντα, ὃν ἐκπεσόντα τοῦ πατρῴου ἡλιακοῦ ἅρματος, καὶ τῷ ἠριδανῷ ἐμπεσόντα, ἐκεῖ αἱ ἀδελφαὶ ἡλιάδες νυκτὸς ἐκώκυσαν, καὶ τῶν ὀφθαλμῶν ἀπέσταξαν δάκρυον ἠλέκτρου. εἶτα αἴγειροι γενόμεναι, ἀποστάζουσι, φησί, καὶ εἰσέτι τοιοῦτο δάκρυον. κελτῶν δὲ παῖδες ὑφήμενοι ταῖς αἰγείροις, ἀμέλγονται δάκρυα χρυσαυγέος ἠλέκτρου, ὅ ἐστι, δρέπονται τὸ τοιοῦτον ἤλεκτρον. οἱ δὲ ἀμέργονται γράφουσι διὰ τοῦ ρ. ἤλεκτρος δὲ νῦν, οὐχὶ τὸ ἐκ χρυσοῦ καὶ ἀργύρου κρᾶμα, λίθος δέ τις χρυσοειδής, ἐξ οὗ καὶ λαβαὶ μαχαίραις γίνονται, ἀχύρων ἐφελκυστικαί, ὡς ἡ μαγνῆτις σιδήρου. ὅτι δὲ οὐκ ἄντικρυς λίθος ἐστὶν ὁ τοιοῦτος ἤλεκτρος, ἀλλὰ δένδρου δάκρυον, πεπηγὸς εἰς σῶμα λιθοειδές, δεικνύουσί τινες τῶν παλαιῶν. δῆλον δὲ ὅτι καὶ ὡς χρυσαυγὴς ὁ ῥηθεὶς ἤλεκτρος λέγεται τῶν ἡλιάδων εἶναι δάκρυον· τὸ γὰρ μέταλλον τοῦ χρυσοῦ τῷ ἡλίῳ ἀνάκειται. Σημείωσαι δὲ ὅτι περιϊὼν ὁ διονύσιος λίθον παραποτάμιον λέγει τὸν ἤλεκτρον. πυρήνη δέ, ὄρος μέγιστον διαχωρίζον τὴν ἰβηρίαν καὶ τὴν κελτικήν.

τὸ δὲ κελτοί, ὁ γεωγράφος κέλτας φησίν, ὡς οἱ χρῦσαι. διήκειν δὲ λέγονται ἄχρι καὶ τοῦ

ῥήνου

ῥήνου οἱ κελτοί. ἀπὸ δὲ αὐτῶν οἱ σύμπαντες εὐρωπαῖοι γαλάται, κελτοὶ ὑπὸ ἑλλήνων ἐκλήθησαν.

Τόνδε μέθ' ἑξείης, τυρσηνίδος ἤθεα γαίης.
Τῆς δὲ πρὸς ἀντολίην ἀναφαίνεται ἄλπιος ἀρχὴ,
Τῆς διὰ μεσσατίης κατασύρεται ὕδατα ῥήνου,
Υστάτιον ποτὶ χεῦμα βορειάδος ἀμφιτρίτης.
Ῥήνῳ δ' ἑξείης ἐπιτέλλεται ἱερὸς ἴστρος,
Ιστρος ἐς ἀντολίην τετραμμένος ἄχρι θαλάσσης
Ευξείνου, τόθι πᾶσαν ἐρεύγεται ὕδατος ἄχνην,
Πενταπόροις προχοῇσιν ἑλισσόμενος περὶ πεύκην.

Ὅτι μετὰ τὸν ἠριδανὸν οἱ τυῤῥηνοὶ, περὶ ὧν κατωτέρω ῥηθήσεται· ὧν πρὸς ἀνατολὴν ἡ τῆς ἄλπιος ἀρχὴ, δι' ἧς μέσης κατασύρεται ὁ κελτικὸς ῥῆνος, δίστομος εἰς τὸν βόρειον ἐκβάλλων ὠκεανὸν, ὀξὺς, καὶ δυσγεφύρωτος, καὶ σκολιός. οὗτός ἐστιν ὁ λεγόμενος τὰ νόθα τῶν γνησίων διορίζειν γεννήματα, οἷα τὰ μὲν ὑπανέχων τὰ γνήσια, τὰ δὲ μὴ τοιαῦτα διδοὺς βυθῷ λήθης καὶ ὕδατος. ἡ δὲ ἄλπις μέγιστον ὄρος, διὸ καὶ πληθυντικῶς λέγονται αἱ ἄλπεις. φασὶ δὲ τὴν λέξιν ταύτην, κατὰ τὴν εἰς τὸ ἑλληνικὸν μετάληψιν, ταυτὸν δύνασθαι τῇ κλεισούρᾳ. οὕτω δὲ ὑψηλὸν ἱστορεῖται τὸ ὄρος, ὥστε οὐδ' ἂν πεμπταῖός τις ἀναβαίη αὐτό. ἄρχεται δὲ ἀπὸ τῶν αὐτῶν χωρίων, ἀφ' ὧν καὶ τὰ ῥηθησόμενα ἐν τοῖς ἑξῆς ἀπέννια ὄρη τὰ κατὰ τὴν γένουαν, ἥτις ἐστὶ λιγύων ἐμπόριον. ἐκαλεῖτο δὲ καὶ κατὰ γένος οὐδέτερον, τὰ ἄλπια· καὶ ἄλβια δὲ, μετὰ τοῦ β. Ὅτι τῷ ῥήνῳ ἑξῆς ὁ ἴστρος ἐπιτέλλεται, ἤγουν ἀνατέλλει κάτωθέν ποθεν· ὃν καὶ ἱερόν φησιν, καὶ σεμνύνει διὰ συνήθους ἐπαναλήψεως, λέγων καὶ ὅτι εἰς τὸν εὔξεινον πᾶσαν ἐρεύγεται ὕδατος ἄχνην, πενταπόροις προχοαῖς, ὅ ἐστι πέντε στόμασιν, ἑλισσόμενος περὶ πεύκην. νῆσος δὲ ἡ πεύκη τρίγωνος, μεταξὺ κειμένη τῶν τοῦ ἴστρου στομάτων. ὁ μέντοι πτολεμαῖος ἑπτάστομον καὶ τὸν ἴστρον λέγει, καθὰ καὶ τὸν νεῖλον. ὡσαύτως καὶ ὁ γεωγράφος, ὃς λέγει καὶ ὅτι μέγιστός ἐστι τῶν εὐρωπαίων ποταμῶν, διέχων τοῦ ἀδριατικοῦ μυχοῦ χιλίοις σταδίοις, καὶ ὅτι ἀρχόμενος ἀπὸ γερμανῶν ῥέει πρὸς νότον, εἶτα ἐπιστρέφει πρὸς ἀνατολὰς, ἕως εἰς τὸν πόντον. ἔχει δὲ μέγιστον στόμα τὸ λεγόμενον ἱερὸν, ὅπερ ἔζευξέ ποτε δαρεῖος, ὡς ὁ ξέρξης τὰ τοῦ ἑλλησπόντου στενά. περιέχει δὲ καὶ ἄλλα νησίδια ὁ ἴστρος τοῖς στόμασι, δίχα τῆς πεύκης. ἡρόδοτος δὲ κελτικὸν ποταμὸν οἶδε τὸν ἴστρον, ἐν οἷς λέγει πληθύνεσθαι μὲν αὐτὸν ὑπὸ πολλῶν ποταμῶν, ἄρχεσθαι δὲ ἐκ κελτῶν, ῥέειν δὲ διὰ πάσης εὐρώπης. καὶ αὐτὸς δὲ πεντάστομον τοῦτον ἱστορεῖ, καὶ ἴσον ἀεὶ σχεδὸν αὐτὸν ἑαυτῷ ῥέειν φησί· προστιθεὶς καὶ αἰτίαν τὴν δοκοῦσαν αὐτῷ. ὁ δὲ γεωγράφος φησὶ καὶ ἄλλον ἴστρον ἐκ τούτου τὰς ἀρχὰς ἔχοντα, ἐμβάλλειν εἰς τὸν ἀδρίαν κόλπον, κατά τινας· δι' οὗ καὶ δοκεῖ τοῖς πολλοῖς ἡ ἀργὼ ἐκ τοῦ εὐξείνου πόντου διεκπεσεῖν εἰς τὸ ἀδριατικὸν πέλαγος, ὅτε τὸ χρυσοῦν κῶας οἱ ἀργοναῦται κλέψαντες ἐκ κολχίδος ἔφυγον. τοῦτο δὲ καὶ ἀριστοτέλης οἶδεν, ἐν οἷς λέγει ὅτι οἱ τριχίαι μόνοι ἀναπλέουσιν ἐκ τοῦ πόντου εἰς τὸν ἴστρον. εἶτα ὅπου σχίζεται, καταπλέουσιν εἰς τὸν ἀδρίαν. καὶ αὐτὸς γὰρ ἐν τούτοις ὑπεμφαίνει τὸν παρὰ τῷ γεωγράφῳ ἕτερον ἴστρον. φησὶ δὲ ὁ αὐτὸς γεωγράφος καὶ ὅτι ὁ ἴστρος ποτὲ ματόας ἐλέγετο, ὅ ἐστι κατὰ ἕλληνας, ἄσιος· καὶ ὅτι πολλάκις μὲν οἱ σκύθαι δι' αὐτοῦ περαιούμενοι οὐδὲν ἔπαθον. συμφορᾶς δὲ ποτε αὐτοῖς ἐπιπεσούσης, ἠρ-

Rem natura. Alpes

Danubis, Profectio Iason

Non Strabo, sed Stephanus Byzantinus de urb: voce, Δάνουβις: pro Ἄσιος leg: T. Faber Epist: l:1: p: 151: Ἀσιυης forsan rectius Ἄσιος

μηνεύθη δανούσιος, ἢ δανούβιος, ὥσπερ τοῦ ἁμαρτεῖν ἐκείνοις αἰτίαν ἔχων· τουτέστιν αἰτιώμενος διὰ τοῦ τοιούτου ὀνόματος ὑπ' ἐκείνων, κατὰ τὴν αὐτῶν γλῶσσαν, ὡς αἴτιος αὐτοῖς δυστυχίας γενόμενος. λέγει δὲ ἐκεῖνος καὶ ὅτι τῷ ἴστρῳ παράλληλα εἰσὶν ὄρη ἀπὸ ἀδρίου, μέχρι εὐξείνου πόντου, πρῶτον τὰ ἰλλυρικά, εἶτα τὰ παιονικά, μεθ' ἃ, τὰ θράκια. ὧν καὶ ὁ αἷμος ἐστί, πρὸς τῷ πόντῳ τῷ εὐξείνῳ δηλαδὴ κείμενος. μέση οὖν τούτων ἡ παιονία, ὑψηλὴ πᾶσα, ἧς πρὸς θράκην καὶ ἡ ῥοδόπη κεῖται, ὅπου ἡ νῦν ὀνομαζομένη κλοκοπινίτζα. τινὲς δὲ οὕτω συντομώτατα περὶ τοῦ ἴστρου φασίν· ἴστρος ὁ τοὺς παίονας παραμείβων, ἐκ τῶν κυνίων ὀρῶν ναυσίπορος ἐκ πηγῆς αἴρεται· καὶ σχιζόμενος, τῇ μὲν εἰς τὸν πόντον ῥέει, τῇ δὲ εἰς τὸν ἀδρίαν.

Τοῦ μὲν πρὸς βορέην τετανυσμένα φῦλα νέμονται
Πολλὰ μάλ' ἑξείης μαιώτιδος ἐς στόμα λίμνης,
Γερμανοί, σαρμάται τε, γέται θ' ἅμα, βαστάρναι τε·
Δακῶν τ' ἄσπετος αἶα, καὶ ἀλκήεντες ἀλανοί,
Ταῦροί θ' οἳ ναίουσιν ἀχιλλῆος δρόμον αἰπύν
Στεινὸν ὁμοῦ δολιχόν τε, καὶ αὐτῆς ἐς στόμα λίμνης.

Ὅτι πρὸς βορέαν τῷ ἴστρῳ ἔθνη κεῖται ταῦτα, γερμανοί, σαμάται (ἤτοι σαρμάται, κατὰ ἔλλειψιν τοῦ ρ ἀμεταβόλου, ὡς προγέγραπται) καὶ γέται, καὶ βαστάρναι, δακῶν τε ἄσπετος γῆ, καὶ ἀλανοί, καὶ ταῦροι, οἱ ναίουσι περὶ τὸν ἀχιλλέως δρόμον· καὶ μελάγχλαινοι, καὶ ἱππημολγοί, περὶ ὧν ἐν τοῖς εἰς τὴν ἰλιάδα γέγραπται· καὶ νευροί, καὶ ἱππόποδες, οἱ κατά τινας ζάστροι, καὶ γελωνοί, καὶ ἀγάθυρσοι· καὶ οὗτοι μὲν βόρειοι. πρὸς νότον δὲ τῷ ἴστρῳ, γέρραι, καὶ ὠρείκια ξύμπαντα ἄστεα, καὶ παννόνιοι, οἱ κατά τινας βεῦστροι, καὶ μυσοὶ θρακῶν βορειότεροι, καὶ θρᾶκες αὐτοὶ ἀπείρονα γαῖαν ἔχοντες. τούτων δὲ τῶν ἐθνῶν, περὶ μὲν γερμανῶν ἐρρέθη τὸ ἀρκοῦν· περὶ δὲ τῶν ἐφεξῆς εἰρήσεται εἴ τι λόγου ἄξιον τῷ ἐπιτέμνοντι.

Ὅτι τὰ διὰ τοῦ ανος ἐθνικὰ ὀνόματα ἐκτείνει παρὰ τῷ διονυσίῳ τὴν παραλήγουσαν, οἷον βρεττανός, γερμανός, ἀλανός, καρμανός, λευκανός. τὸ ἠριδανὸς οὐκ ἔθνους ὄνομα· ποταμὸς γάρ· διὸ συστέλλει τὴν παραλήγουσαν, ὡς καὶ τὸ ὠκεανός. Ὅτι τοὺς γέτας διονύσιος μὲν πρὸς βορρᾶν τοῦ ἴστρου οἶδεν, ὡς ἀνωτέρω εἴρηται· καθὰ καὶ τοὺς σαρμάτας, οἳ ἔθνος εἰσὶ σκυθικόν. ἡρόδοτος δὲ μέρος οἴεται εἶναι τῶν θρακῶν τοὺς γέτας. ὁ δὲ γεωγράφος ἐφ' ἑκάτερα τοῦ ποταμοῦ αὐτοὺς οἰκεῖν ἱστορεῖ, ὡς καὶ τοὺς μυσούς, καὶ τοὺς θρᾶκας. φιλογύναιοι δέ, φησίν, εἰσί, καὶ περὶ τὸ θεῖον σπουδάζοντες. παρ' οἷς ἦν καὶ ὁ ζάμολξις πυθαγόρᾳ φοιτήσας, καὶ τοῖς αἰγυπτίοις πολλὰ προειπών, καὶ θεὸς αὐτοῖς νομισθείς, καὶ κληθεὶς διὰ τοῦτο, καὶ κοινωνῶν τῷ βασιλεῖ τῶν πραγμάτων. ἐγένοντο δέ ποτε οἱ γέται, φησί, καὶ τοῖς ῥωμαίοις φοβεροί, καὶ διαβαίνοντες τὸν ἴστρον, καὶ λεηλατοῦντες τοὺς ἰλλυριούς, καὶ τοὺς θρᾶκας, καὶ τοὺς μακεδόνας. νόμος δὲ γετικός, ἐπισφάζεσθαι τὴν γυναῖκα τῷ ἀνδρὶ θανόντι, καὶ κιθαρίζειν ὅταν ἐπικηρυκεύωνται. ἡρόδοτος δὲ καὶ τοξεύειν φησὶν αὐτοὺς ἄνω πρὸς τὴν βροντήν, καὶ τὴν ἀστραπήν, ἀπειλοῦντας τῷ θεῷ. ἔτι φησὶν ὁ γεωγράφος διαβῆναι μέν ποτε τὸν ἀλέξανδρον εἰς τοὺς πέραν ἴστρου γέτας, διὰ ταχέων δὲ ἀναστρέψαι λαβόντα δῶρα. λέγεται δὲ καὶ ὡς εἰς τοσοῦτον αὐτοί τε καὶ οἱ δάκαι ηὐξήθησάν ποτε, ὥστε καὶ εἴκοσι μυριάδας ἐκπέμπειν στρατοῦ· ὕστερον δὲ συσταλέντες ἐγγὺς ἦλθον τοῦ ὑπακούειν ῥωμαίοις. ὁ δὲ ἰουλιανὸς ἔν τινι τῶν αὐτοῦ λόγων γράφει ὅτι τὸ τῶν γετῶν ἔθνος τῶν πώποτε μαχιμώτατον, διά τε τὴν ἀνδρείαν, καὶ διὰ τὸν ζάμολξιν ὃν τιμῶσιν. οὐ γὰρ ἀπο-

Getae Ζάμολξις

θνήσκειν, ἀλλὰ μετοικίζεσθαι νομίζοντες, ἑτοιμότερον θνήσκουσιν, ἢ τὰς ἀποδημίας ὑπομένουσι. καὶ ἡρόδοτος δὲ ἀπαθανατίζοντας αὐτοὺς καλεῖ, διὰ τὸν ῥηθέντα γόητα ζάμολξιν, ὃν καὶ μαθητεῦσαι αὐτὸν τῷ πυθαγόρᾳ φησίν. ἱστορεῖ δὲ καὶ ἀνδρειοτάτους θρᾳκῶν τοὺς γέτας, καὶ δικαιοτάτους. λέγει δὲ καὶ ὅτι εἷλεν αὐτοὺς ὁ δαρεῖος, ὅτε σχεδίᾳ διαβὰς ἐκ τῆς ἀσίας, ἐπορεύετο διὰ τῆς θρᾴκης. Ὅτι τοὺς δάκας, δάους ἐκάλουν τινές. φησὶ δὲ καὶ ὁ γεωγράφος, ὅτι οἱ δάκαι, δάοι ποτὲ ὠνομάζοντο. ὁ δὲ ἡρόδοτος νομαδικὸν περσικὸν γένος τοὺς δάους λέγει, καθὰ καὶ τοὺς μάρδους, καὶ ἄλλους τινάς. ὁ δὲ τὰ ἐθνικὰ γράψας, καὶ πλησίον τοῦ ποταμοῦ βορυσθένους φησὶ τὴν δακίαν διήκειν. περὶ οὗ βορυσθένους κατωτέρω ῥηθήσεται. λέγει δὲ καὶ ὅτι παρὰ τοῖς ἀττικοῖς ὡς ἐπὶ πολὺ τὰ τῶν ἀττικῶν ὀνόματα δούλων, δάοι καὶ γέται. φέρεται δὲ ἱστορία, καὶ νοτιωτέρους τοῦ ἴστρου τοὺς δάκας εἶναι· φασὶ γὰρ ὅτι αὐρηλιανὸς τοὺς περὶ τὴν δακίαν ἀπῳκισμένους ῥωμαίους ἐκεῖθεν ἐξαγαγὼν, διὰ τοὺς ἐν περαίᾳ τοῦ ἴστρου κινδύνους, ἐν μέσῃ τῇ μυσίᾳ καθίδρυσε, τὴν χώραν ὀνομάσας δακίαν. Ὅτι ἀλανὸς ὄρος σαρματίας, ἀφ' οὗ τὸ ἔθνος οἱ ἀλανοὶ ἔοικεν ὀνομάζεσθαι, οὓς καὶ ἀλκήεντας ὁ διονύσιος, καὶ πολυΐππους καλεῖ. Ὅτι ὁ ἀχιλλέως δρόμος, ὃν οἱ ταῦροι τὸ ἔθνος ναίουσιν, αὐχήν τίς ἐστι στενὸς ὁμοῦ καὶ δολιχὸς, καὶ κατὰ τὸν γεωγράφον, χερρόννησος ἀλιτενὴς, οἷόν τις ταινία, ἤτοι φασκία, μῆκος ὅσον χιλίων σταδίων ἐπὶ τὴν ἕω, ἀμμώδης, πλάτος δὲ δύο σταδίων τὸ μέγιστον. τοῦτον τὸν δρόμον ὁ ἑλληνικὸς ἀχιλλεὺς περιῆλθε, μεταδιώκων τὴν τοῦ ἀγαμέμνονος ἰφιγένειαν, ἐξ αὐλίδος ἀναρπασθεῖσαν εἰς σκυθίαν, ὁπηνίκα ἔλαφον ἡ ἄρτεμις εἰς θυσίαν ἀντέδωκεν· ἔνθα καὶ μείνας πολὺν χρόνον ὁ ἀχιλλεὺς, καθὰ δοκεῖ καὶ τῷ λυκόφρονι, ἀφῆκε τῷ τόπῳ τὴν ἐξ αὐτοῦ κλῆσιν. ὅτι δὲ προκατηγγυημένη ἦν τῷ ἀχιλλεῖ ἡ ἰφιγένεια, καθωμίληται. ἄλλοι δέ φασιν ἕτερον εἶναι τοῦτον τὸν ἀχιλλέα παρὰ σκύθαις, βασιλέα τῶν τόπων, ὃς ἠράσθη τε τῆς ἰφιγενείας πεμφθείσης ἐκεῖ, καὶ ἔμεινεν ἐπιδιώκων, ἐξ οὗ ὁ τόπος, ἀχίλλειον. οἱ δὲ τοῦτο λέγοντες παραφέρουσι μάρτυρα τὸν ἀλκαῖον λέγοντα, ἀχιλλεῦ ὃς τᾶς σκυθικᾶς μέδεις. ἀπὸ δὲ ἀχιλλέως καὶ ἡ λευκὴ νῆσος ἡ μετὰ ταῦτα ῥηθησομένη, ἀχίλλειος ἐλέγετο νῆσος, περὶ τὸν εὔξεινον, ἔνθα φασὶν οἱ σκύθαι τὴν ἀχιλλέως ψυχὴν διαβαίνουσαν τὰ ἑαυτῆς ἀθύρειν. οἱ δὲ ταῦροι τὸ ἔθνος ἀπὸ τοῦ ζώου ταύρου, φασὶ, καλοῦνται, διὰ τὸ ἐκεῖ τὸν ὄσιριν ζεύξαντα βοῦν, ἀρόσαι γῆν. περὶ τούτοις νῆσος ἡ ταυρικὴ ἡ καὶ μαιωτικὴ, μεγάλη καὶ ἐπίσημος· ᾗ παράκειται καὶ ἡ φαναγόρεια, καὶ ἡ ἑρμώνασσα, ὡς ἐν τοῖς μετὰ ταῦτα ῥηθήσεται. καὶ ἡ ἄρτεμις δὲ, ταυροπόλος ἀπὸ τούτων δοκεῖ τῶν ταύρων λέγεσθαι, οἷς ἔχαιρεν ὡς ξενοκτονοῦσιν ἐπ' αὐτῇ. οἱ μέντοι παρὰ τῷ γεωγράφῳ νώελκοι ταυρίσκοι, ἕτερόν εἰσιν ἔθνος παρὰ τούτοις τοὺς ταύρους.

Τῶν δ' ὕπερ ἐκτέταται πολυΐππων φῦλον ἀλανῶν.
Ἔνθα μελάγχλαινοί τε καὶ ἀνέρες ἱππημολγοὶ,
Νευροί θ', ἱππόποδές τε, γελωνοί τ', ἠδ' ἀγάθυρσοι,
Ἧχι βορυσθένεος ποταμοῦ τετελυσμένον ὕδωρ
Μίσγεται εὐξείνῳ, κριοῦ περὶ πρόσθε μετώπου,
Ὀρθὸν ἐπὶ γραμμῇ, κατεναντία κυανεάων.
Κεῖθι καὶ ἀλδήσκοιο καὶ ὕδατα παντικάπαο
Ῥιπαίοις ἐν ὄρεσσι διάνδιχα μορμύρουσι.

Dani, Dai. Alani Cursus Achillis Tauri

Τῶν δὲ παρὰ προχοῇσι, πεπηγότος ἐγγύθι πόντου,
Ἡδυφαὴς ἤλεκτρος ἀέξεται, οἷά τις αὐγὴ,
Μήνης ἀρχομένης· ἀδάμαντά τε παμφανόωντα
Ἐντύθεν ἀθρήσειας ὑπὸ ψυχροῖς ἀγαθύρσοις.
Ἴστρου μὲν τόσοιδε βορειότεροι γεγάασι.

Ὅτι μελάγχλαινοι λέγονται, διὰ τὸ ἐν ἔθει μέλαν καὶ ζοφερὸν τοῦ ἐνδύματος, ὡς καὶ ἡροδότῳ δοκεῖ, ὃς καὶ ἀνθρωποφαγεῖν αὐτοὺς εἰπὼν, λέγει καὶ ὅτι μελαγχλαίνων τὸ καθύπερθεν, λίμναι, καὶ γῆ ἔρημος ἀνθρώπων. Ὅτι οἱ νευροὶ ἐκλιπεῖν λέγονταί ποτε τὴν αὐτῶν χώραν ὑπὸ ὄφεων, καὶ ὅτι γόητες ἐλέγοντο εἶναι. ἔτους τινὸς ἑκάστου, φησὶν, ἅπαξ ἕκαστος τῶν νευρῶν λύκος γίνεται ὀλίγας ἡμέρας, καὶ αὖθις εἰς ἄνθρωπον ἀποκαθίσταται. Σημειῶσαι δὲ καὶ ὅτι νεβρὸς μὲν τὸ γέννημα τῆς ἐλάφου, διὰ τοῦ β γράφεται· νευροὶ δὲ τὸ ἐθνικὸν, οἱ καὶ νευρῖται, διὰ τῆς ευ διφθόγγου. Ὅτι ἡρακλέους υἱοὶ γελωνὸς καὶ ἀγάθυρσος, ἐξ ὧν ἔθνη βορειότερα τοῦ ἴστρου, οἱ γελωνοὶ καὶ οἱ ἀγάθυρσοι. ὑπὸ μὲν οὖν ψυχροῖς ἀγαθύρσοις, ὡς ὁ διονύσιός φησιν, ἀδάμας ἐστὶ παμφανόων. οἱ γελωνοὶ δὲ, ὡς ἄλλοι φασὶ, γῆν τε ἐργάζονται, καὶ σιτοφαγοῦσι, καὶ κήπους ἔχουσιν. ὁ δὲ τὰ ἐθνικὰ γράψας οὕτω φησὶ, γελωνοὶ πόλις σαρματίας, ἀπὸ γελωνοῦ, ὃς ἀγαθύρσου μὲν ἦν ἀδελφὸς, ἡρακλέους δὲ υἱός. ἔστι δὲ περὶ αὐτὴν πόλις ξυλίνη μεγάλη κατὰ ἡρόδοτον, κειμένη ἐν βουδίνοις, ἔθνει μεγάλῳ. παρὰ τούτοις ζῷον λέγεται θαυμάσιον γίνεσθαι, τὸ μέγεθος ὅσον βοὸς, ἐοικὸς τὸν τοῦ προσώπου τύπον ἐλάφῳ, καλούμενον τάρανδος, δυσθήρατον, διὰ τὴν μεταβολήν. μεταβάλλει γὰρ τὰς χρόας τῶν τριχῶν καθ᾽ ὃν ἂν τόπον εἴη, καὶ ἀλλοιοῦται, καθὰ καὶ ὁ χαμαιλέων, καὶ ὁ πολύπους. περὶ δὲ τῶν ἀγαθύρσων ὁ αὐτὸς λέγει, ὅτι ἢ ἀπὸ ἀγαθύρσου υἱοῦ ἡρακλέους οὕτω λέγονται, ἢ ἀπὸ τῶν θύρσων τοῦ διονύσου· κλάδοι δέ εἰσιν οἱ θύρσοι, οὓς ἐν ταῖς τοῦ διονύσου τελεταῖς φέρουσιν. ἡρόδοτος δὲ οὐ μόνον γελωνὸν καὶ ἀγάθυρσον υἱοὺς ἡρακλέος λέγει, ἀλλὰ καὶ σκύθην νεώτατον καὶ γενναιότατον, οὓς ἐγέννησεν ἡρακλῆς ἐλθὼν εἰς τὴν τῶν σκυθῶν γῆν, ὅτε τὰς γηρυόνου βοῦς ἤλαυνε, μιγεὶς, φησὶν, ἐχίδνῃ μιξοπαρθένῳ, γυναικὸς μὲν τὰ ἄνω ὑπὸ γλουτῶν ἐχούσῃ, τὰ δὲ κάτω, ὄφεως. λέγει δὲ τοὺς ἀγαθύρσους ὁ αὐτὸς ἀνδρῶν ἁβροτάτους, καὶ χρυσοφόρους, καὶ ἐπίκοινον τὴν μίξιν τῶν γυναικῶν ποιουμένους. τοὺς δὲ γελωνοὺς ἕλληνας τὸ ἀρχαῖον εἶναι φησὶ γῆς ἐργάτας.

Ὅτι βορυσθένης ὁ ἐν τοῖς ποταμοῖς ᾀδόμενος, ἀξείνῳ τὸ ὕδωρ μίσγεται κατὰ τὸ ἐκεῖ μέτωπον τοῦ κριοῦ, περὶ οὗ εἴρηται, ὀρθὸν δὲ ἐπὶ γραμμῇ· κατεναντία, ἤγουν καταντικρὺ τῶν κυανέων πετρῶν. ἐκεῖ δὲ ἐν τοῖς ῥιπαίοις ὄρεσι σκυθικοῖς, καὶ ὁ ἄλδησκος, φησὶ, καὶ ὁ παντικάπης οἱ ποταμοὶ μορμύρουσιν· ὧν παρὰ προχοαῖς ἡδυφαὴς ἤλεκτρος μήνης ἀρχομένης αὔξεται, οἷά τις αὐγή. καὶ ὅρα ὅπως συμπαθῶς ἔχει περὶ τὴν σελήνην ὁ τοιοῦτος ἤλεκτρος, καὶ ὅτι τὸν ἤλεκτρον ἐνταῦθα λίθον τινὰ νοητέον, καὶ οὐ κατὰ τὸ λεγόμενον τῶν αἰγείρων δάκρυον, ὡς ἀνωτέρω εἴρηται. ὅτι δὲ ἐν τοῖς ῥιπαίοις ὄρεσιν οὐδέποτε χιὼν ἐπιλείπει, προγέγραπται. ὑπὲρ δὲ ταῦτα τὰ ὄρη οἱ λεγόμενοι ὑπερβόρειοι καθήκειν εἰς τὴν ἐκεῖ θάλασσαν λέγονται. ἀπὸ δὲ παντικάπου τοῦ ποταμοῦ καὶ τὸ ἐκεῖ ὀνομάζεται παντικάπαιον, πόλις μεγάλη, κτίσμα παιδὸς αἰήτου, λόφος κύκλῳ περιοικούμενος, σταδίων εἴκοσι, μητρόπολις τῶν ἐκεῖ βοσπορανῶν. ἡρόδοτος δὲ περὶ τούτων τῶν ποταμῶν φησὶν, ὅτι ὁ μὲν βορυσθένης μέγιστος, καὶ πολυαρκέστατος τῶν σκυθικῶν ποταμῶν, καὶ πίνεσθαι ἥδιστος, ῥέων καλὸς παρὰ θολεροῖς. πήγνυνται δὲ καὶ ἅλες παρὰ τῷ στόματι αὐτοῦ.

αὐτόματοι, καὶ κήτη ἀνάκανθα μεγάλα ταριχεύειν παρέχει, ἃ καλοῦσιν ἀντακαίους. ὁ δὲ παντικάπης ἀπὸ βορρᾶ ῥέων, ἐν τῷ τέλει συμμίσγεται τῷ βορυσθένει. τὸ δὲ μεταξὺ τούτων τῶν ποταμῶν νέμονται οἱ γεωργοὶ σκύθαι. δέκα δέ, φασίν, ἡμερῶν ὁδὸς ἀπὸ ἴστρου ἐπὶ βορυσθένην· ὁμοίως δὲ καὶ ἀπὸ βορυσθένους ἐπὶ τὴν μαιῶτιν.

Πρὸς δὲ νότον γέρραι, καὶ νωρίκι' ἄστε' ἐρυμνά·
Παννόνιοι, μυσοί τε βορειότεροι θρηΐκων,
Αὐτοί τε θρήϊκες ἀπείρονα γαῖαν ἔχοντες.
Οἱ μέν, ἐπὶ πλευρῇσι προποντίδος ἀμφιτείτης,
Οἱ δ' ὑπὲρ ἑλλήσποντον ἀγάρροον, οἱ δ' ὑπὲρ αὐτῆς
Αἰγαίης βαθὺ κῦμα πολυφλοίσβοιο θαλάσσης.

Ὅτι τὰ ἀνωτέρω ῥηθέντα νωρίκια ἄστεα ἐρυμνά, τινὲς δίχα τοῦ κατ' ἀρχὰς τοῦ ν γράφουσι. τάχα δὲ ἀπὸ τούτων καὶ ὤρικος λιμήν. φησὶ γοῦν ἑκαταῖος, μετὰ δέ, βουθρωτὸς πόλις· μετὰ δέ, ὤρικος λιμήν. καὶ ἀπολλώνιος, -ὤρικον εἰσαφικέσθαι. καὶ πολύβιος ἐν ἑβδόμῳ, οἱ δὲ τὸν ὤρικον κατοικοῦντες, οἳ καὶ πρῶτοι κεῖνται περὶ τὴν εἰσβολὴν τὴν πρὸς τὸν ἀδρίαν ἐκ δεξιῶν εἰσπλέοντι. τινὲς δὲ καὶ νωρίκια γράφουσι μετὰ τοῦ ν. τὸ δὲ ἐρυμνά, τινὲς ἐρεμνὰ γράφουσιν, ὅ ἐστι σύμφυτα, καὶ δασέα, καὶ κάταλσα, ὅθεν καὶ φαίνονται μέλαινα, διὰ τὸ πολὺ τῆς σκιᾶς. διὸ καὶ παρ' ὁμήρῳ ἐν τῷ, μέλαν δρυὸς ἀμφικεάσας, μέλαν δρυὸς τινὲς τὴν τῶν φύλλων εἶπον δασύτητα· διὰ τὴν ἐξ αὐτῶν ἀποτελουμένην μελανίαν τῆς σκιᾶς. καὶ ταῦτα μὲν περὶ τῶν ὠρικίων ἀστέων. ὁ δὲ γεωγράφος ἔθνος τι συνάπτων τοῖς περὶ ἀκυληΐαν χωρίοις, νωρίκους γράφει μετὰ τοῦ ν, ἄλλα τε λέγων, καὶ ὅτι ἐγγὺς τοῦ ἀδριατικοῦ μυχοῦ, καὶ τῶν κατ' ἀκυληΐαν τόπων οἰκοῦσι νωρίκων τινές· καὶ ὅτι κατ' ἀκυληΐαν ἐν ταυρίσκοις τοῖς νωρικίοις χρυσίον εὐφυές, ὥστε ἐπὶ δύο πόδας ἀποσύραντα τὴν ἐπιπολῆς γῆν, εὐθὺς ὀρυκτὸν χρυσίον εὑρίσκειν. ἔχεις οὖν τάχα νωρίκων τε καὶ ὠρίκων διαφοράν· ὡς ὠρίκων μὲν ὄντων, κατὰ πολύβιον, τῶν περί που τὴν τοῦ ἀδρίου εἰσβολήν, ὅπου καὶ ὁ ὤρικος λιμήν, καὶ ὁ βουθρωτός· νωρικίων δὲ τῶν πρὸς τῷ μυχῷ τοῦ αὐτοῦ κόλπου, κατά τε τὸν γεωγράφον, καὶ κατὰ πολλὰ τῶν ἀντιγράφων τοῦ διονυσίου. ἔοικε δὲ ὅτι καὶ ὁ διονύσιος ὠρίκους οἶδεν οὓς καὶ ὁ πολύβιος. ἐν γοῦν τοῖς ἑξῆς ἐρεῖ περὶ τὴν ὠρικίαν γῆν εἶναι τὴν τῆς ἑλλάδος ἀρχήν, ζωννυμένην τῇ τε σικελικῇ θαλάσσῃ καὶ τῇ αἰγαίῃ. καὶ οὕτω μὲν ταῦτα. τινὲς δὲ ἱστοροῦσι καὶ ὅτι νώρικον οἱ φρύγες τὸν ἀσκὸν καλοῦσι τῇ σφετέρᾳ διαλέκτῳ· καὶ ὅτι ὁπηνίκα μαρσύας ἐκεῖνος ὁ μουσικὸς ἀπεδάρη τὸ σῶμα ὑπὸ ἀπόλλωνος, ὁ ἀσκὸς κρεμασθείς, καὶ τῷ χρόνῳ κατενεχθεὶς ἔπεσεν εἰς τὴν μίδου λεγομένην κρήνην· καὶ αὐτὴ μὲν μετεκλήθη μαρσύας, ὁ δὲ ἀσκὸς καταφερόμενος ὑπὸ τοῦ ποταμοῦ, ἁλιεῦσι προσηνέχθη· καὶ πεισίστρατος ὁ λακεδαιμόνιος κατὰ χρησμὸν ἀπὸ τοῦ συγκυρήματος πόλιν κτίσας, νώρικον προσηγόρευσεν, ὡς ἂν εἴποι τις, ἀσκόν. ἐὰν δὲ φρυγίας οὖσα ἡ τοῦ πεισιστράτου πόλις αὕτη οὐδὲν ἔχει κοινὸν πρὸς τοὺς ἀνωτέρω ῥηθέντας νωρίκους, ἀλλ' οὖν ἡ ἱστορία πρὸς πολυπειρίαν οὐκ ἄχαρις. Ὅτι οὐ μόνον εὐρωπαῖοι μυσοί, ἀλλὰ καὶ ἀσιανοί. ὁ δὲ ἀρριανὸς τῶν εὐρωπαίων μυσῶν ἀποίκους λέγει τοὺς ἐν τῇ ἀσίᾳ ὀλυμπηνοὺς μυσούς· οἵτινες μυσοὶ ὀνομάζονται ἢ ἀπὸ μυσοῦ τοῦ διός, ἢ ἀπὸ ἑτέρου μυσοῦ υἱοῦ ἀργανθώνης τῆς γυναικὸς τῆς ὀρεσβίου· ἢ ἀπὸ τοῦ φυτοῦ τῆς μυσῆς, ἢ τοῦ μυσοῦ (ἀμφοτέρως γὰρ λέγεται) ὃ τὴν ὀξύην δηλοῖ, κατὰ τὴν γλῶσσαν τῶν λυδῶν, ὡς καὶ ὁ γεωγράφος φησίν. ἡρόδοτος δὲ τοὺς ἐν τῇ ἀσίᾳ μυσούς, λυδῶν ἀποίκους λέγει, ὀλυμπηνοὺς κα-

λουμένοις, ἀπὸ τοῦ ὄρους ὀλύμπου τοῦ ἀσιανοῦ. Ὅτι θρᾶκες οὐ μόνον εὐρωπαῖοι, ἀλλὰ καὶ ἀσιανοί, κατὰ τὴν τοῦ ἀρριανοῦ ἱστορίαν, λέγοντος, ὥσπερ φρύγας καὶ μυσοὺς, οὕτω δὴ καὶ θρᾶκας ἐξ εὐρώπης διαβῆναι εἰς ἀσίαν, μετὰ πατάρου τινὸς ἡγεμόνος, ὅτε οἱ κιμμέριοι τὴν ἀσίαν κατέτρεχον, οὓς ἐκβαλόντες ἐκ βιθυνίας οἱ θρᾶκες ᾤκησαν αὐτοί· καὶ τάχα ἐκ τῶν τοιούτων θρᾳκῶν πλατυνθέντων καὶ τὸ νῦν λεγόμενον θρακήσιον τὴν κλῆσιν εὕρηκεν. ὁ δ᾽ αὐτὸς ἀρριανὸς καὶ θρᾴκην τινὰ ἱστορεῖ νύμφην σοφὴν ἀμφὶ ἐπῳδάς τε καὶ φάρμακα, οἵαν τὰ μὲν λύσαι τῶν παθημάτων φαρμάκοις, τὰ δὲ ἐργάσασθαι. ὁποία τις καὶ ἡ μήδεια ἱστόρηται, καὶ ἡ ἀγαμήδη, καὶ ἡ θρυλλουμένη κίρκη. καὶ ἀπὸ ταύτης τῆς θρᾴκης δοκεῖ ὠνομάσθαι ἡ χώρα, πέρκη ποτὲ καλουμένη. ὁ αὐτὸς λέγει καὶ ὅτι ἔθος ἦν θραξὶ, πολλὰς ἔχειν γυναῖκας, ὡς ἂν ἐκ πολλῶν πολλοὺς ἔχοιεν παῖδας. καὶ τὸ ἔθος αὐτοῖς γενέσθαι φησὶν ἀπὸ βασιλέως αὐτῶν δολόγκου, ᾧ παῖδες πολλοὶ ἐκ πολλῶν γυναικῶν ἐγένοντο. ἡρόδοτος δὲ ἱστορεῖ καὶ ὑπὸ τῷ κροίσῳ θρᾶκας εἶναι τινάς, λέγων ὅτι ὁ κροῖσος κατεστρέψατο χάλυβας, παφλαγόνας, θρᾶκας, θυνοὺς, βιθυνοὺς, καὶ τὰ ἑξῆς. καὶ ξενοφῶν δὲ οἶδεν ἀσιανὴν τινὰ θρᾴκην ἀρξαμένην ἀπὸ τοῦ στόματος τοῦ πόντου, μέχρις ἡρακλείας, ἐπὶ τὰ δεξιὰ εἰσπλέοντι. ἱστορία δέ τις ἱερὰ καὶ περὶ τὰ τῆς λιβύης που νότια ὑπὲρ ἀλεξάνδρειαν θρᾴκην τινὰ ὀρφνὴν φησὶν, ἐν ᾗ καὶ ἀσκητὴν ἱστορεῖ γενέσθαι περίπυστον. λέγεται δὲ ὅτι οἱ εὐρωπαῖοι θρᾶκες στίζονται, κρίνοντες ἀγεννὲς μὲν τὸ ἐστίχθαι, ἀγεννὲς δὲ τὸ ἄστικτον· καὶ καλὸν μὲν τὸ ἀργεῖν, ἀτιμότατον δὲ τὸ ἐργάζεσθαι τὴν γῆν· κάλλιστον δὲ τὸ λῃστεύειν, καὶ ἀπὸ πολέμου ζῆν. ὅτι δὲ τὸ θρᾷξ περισπᾶται, καὶ ὅτι ὡς συναιρεθὲν ἔχει τὴν τοῦ τόνου περίκλασιν, προδηλότατόν ἐστι. δηλοῖ δὲ τὴν τῆς λέξεως συναίρεσιν τὸ, τε θρήϊκες, καὶ τὸ, θρηΐκιον στόμα, καὶ ὅσα τοιαῦτα· ὥστε συναιρεῖσθαι τὸ θρᾷξ, ἀπὸ τοῦ θρᾷξ βαρυτόνου ὀνόματος. Ὅτι τοὺς θρᾶκας γαῖαν εἰπὼν ἔχειν ἀπείρονα, ἑρμηνεύει σαφῶς πῶς ἀπείρονα, καί φησιν, οἱ μὲν ἐπὶ πλευραῖς προποντίδος εἰσὶ θαλάσσης, οἱ δ᾽ ὑπὲρ ἑλλήσποντον ἀγάρροον, οἱ δὲ περὶ τὸ βαθὺ χεῦμα τῆς αἰγαίας θαλάσσης. διὸ καὶ ἡρόδοτος λέγει τοὺς θρᾶκας ἐθνῶν μέγιστον, μετὰ τοὺς ἰνδούς. τὴν δ᾽ ἂν, φησὶ, καὶ ἄμαχον καὶ κράτιστον, ἐὰν ὑπὸ ἑνὶ ἐτάττετο ἄρχοντι, ἢ ἐφρόνει κατὰ τὸ αὐτό. καὶ τάχα διὰ τὸ οὕτω πολυτενὲς τῆς χώρας καὶ περιφανὲς ἰδίασεν αὐτὴν τῆς εὐρώπης ὁ ἐκπεσασιανός, ὡς προείρηται. καλούμενοι δέ ποτε βρίγες, εἶτα μεταβάντες εἰς ἀσίαν, μετέπεσον εἰς τὸ τῶν φρυγῶν ὄνομα. ἀγάρροον δὲ τὸν ἑλλήσποντον λέγει, διὰ τὸ κατάρροον εἶναι σφόδρα. διὸ καὶ ποταμὸν αὐτὸν ἁλμυρὸν ὁ ξέρξης ἐξυβρίζων ὠνόμασεν.

Ἔνθα μηλοβότοιο κατὰ σκοπιὰς παλλήνης
Φύεται ἀστέριος καλὸς λίθος, οἷά τις ἀστὴρ
Μαρμαίρων, λυχνίς τε πυρὸς φλογὶ πάμπαν ὁμοίη.
Ἴστρον μὲν ποταμὸν τόσσοι περιναιετάουσι.

Ὅτι παλλήνη καὶ ὄρος ἐστὶ, καὶ πόλις θρᾳκική. ταύτην μηλοβότον ὁ διονύσιος ἱστορεῖ, ἤτοι πολλὰς μηλίσας τρέφουσαν. περὶ ἣν φύεται, φησὶν, ἀστέριος καλὸς λίθος, μαρμαίρων οἷά τις ἀστὴρ, καὶ λυχνὶς πυρὸς φλογὶ πάμπαν ὁμοία. διὸ καὶ λυχνίτης ὁ λίθος λέγεται. οἱ δὲ καὶ σεληνίτην καλοῦσι τὸν τοιοῦτον λίθον, ἐπειδὴ συμπαθῶς, φασὶν, ἔχει πρὸς τὴν σελήνην· ὡς καὶ ὁ βορυσθενίτης ἤλεκτρος, καθὰ καὶ προϊστόρηται, καὶ συμφθίνει τε αὐτῇ καὶ συναύξει. τὸ δὲ λυχνὶς, τινὲς καὶ βαρύνουσι, καὶ ἀρσενικὸν εἶναι λέγουσιν ὄνομα, γράφοντες, λύχνις πυρὸς φλογὶ πάμπαν ὁμοῖος. ἄλλοι δὲ περὶ παλλήνης οὕτω φασί· παλλήνη πόλις θρᾴκης, ἀπὸ παλλήνης θυγατρὸς σιθῶνος. ἔστι δὲ παλλήνη καὶ χερρόννησος τερψίφρονος,

rares

Pallene Asterius

οἰκουμένη ποτὲ ὑπὸ γιγάντων, οὓς ἡρακλῆς μισανθρώποις ἐφ' ὁρμικῶς κατεπολέμησεν, ὅτε καὶ βρονταί τινες καὶ πρηστῆρες συνέπεσον. διὸ καὶ θεοὶ ἔδοξαν τῆς μάχης ταύτης τῷ ἡρακλεῖ συνάρασθαι, καὶ καταφλέξαι τοὺς κακούς· καὶ ἡ χώρα διὰ τοῦτο φλέγρα ἐκλήθη. ἀπὸ τούτων τῶν τόπων παλλινίδα τὴν πρωτέως θυγατέρα ἐκάλεσεν ὁ διονύσιος, ἔνθα περὶ ἀλεξανδρείας ἐλέγομεν. οἴονται δέ τινες παλλήνην λέγεσθαι τὴν τῆς κασανδρείας χερρόνησον, τῷ αἰγαίῳ καὶ αὐτὴν παρακειμένην. ἔνθα που καὶ τόπος τὶς κατὰ παραφθορὰν τορώνη λεγόμενος, ὁμωνύμως, ὡς ἔοικε, τορώνῃ τῇ τοῦ θρακικοῦ πρωτέως θυγατρί, κατὰ λυκόφρονα.

Φράζεο δ' εὐρώπης λοιπὸν πόρον, ὅστ' ἐπὶ τρισσὴν
Εκτέταται κρηπῖδα πρὸς ἠῶ· τὴν μὲν, ἰβήρων,
Τὴν δὲ, πελασγιάδων, τὴν δ' ἐσθλῶν αὐσονιήων.
Αλλ' ἤτοι πυμάτη μὲν ἀγαυῶν ἐστιν ἰβήρων,
Γείτων ὠκεανοῖο πρὸς ἑσπέρου· ἐν δέ οἱ ἄκρῃ
Στηλάων ἀλύβη κεῖται μία· τῆς δ' ὑπένερθε
Ταρτησσὸς χαρίεσσα, ῥυηφενέων πέδον ἀνδρῶν,
Κεμψοί θ' οἳ ναίουσιν ὑπαὶ πόδα πυρρηναῖον.

Ὅτι τὰ κυρτότερα τῆς εὐρώπης περιηγησάμενος, ἤγουν τοὺς ἕως καὶ εἰς τὸν βόρειον ὠκεανὸν διήκοντας ἴβηρας, καὶ τοὺς πυρρηναίους, καὶ τοὺς βρεττανούς, καὶ τοὺς γερμανούς, καὶ τοὺς ἑκατέρωθεν τοῦ ἴστρου, καὶ αὐτοὺς τοὺς θρᾶκας, ἀφῆκεν ἡμᾶς νοεῖν τὴν ἐπίλοιπον εὐρώπην καταγεγραμμένην τριγωνοειδῶς, πλευραῖς τρισί· μιᾷ μὲν δυτικῇ, τῇ τῶν ἰβήρων· ἑτέρᾳ δὲ ἀπεναντίας, τῇ τῶν ἑλλήνων· τρίτῃ δὲ, τῇ τῶν αὐσόνων· ἀπὸ τριῶν ἐθνῶν ἐνδοξοτάτων χαρακτηρίσας, καὶ ὀνομάσας τὰς τοιαύτας πλευράς. καὶ ὅρα ὅπως ἀμεθόδως καὶ ἀπειροειδῶς περιηγεῖται, καὶ σαφῶς, καὶ οὐκ ἀφίησι συγχέεσθαι τὸν ἀκροατὴν πλανώμενον περὶ τὴν ἄπειρον. Ὅτι ἡ ἑσπερία, κρηπὶς τῆς γῆς τῶν ἰβήρων, γείτων ἐστὶ τοῦ ὠκεανοῦ, ἔνθα καὶ μία τῶν ἡρακλείων στηλῶν ἡ ἀλύβη, ὡς καὶ ἀλλαχοῦ εἴρηται. περὶ δὲ τῶν ἰβήρων προγέγραπται ὅσα ἔδει. Σημείωσαι δὲ ὅτι καὶ ἐν τούτῳ τῷ χωρίῳ κρηπῖδας ἔφη τὰς προρρηθείσας τριγωνικὰς πλευράς, ὡς εἴ τις εἴποι, βάσεις, διὰ τὸ ἑκάστην τῶν τριῶν εἰς βάσιν δύνασθαι λογισθῆναι. κρηπὶς γὰρ κυρίως μὲν, ἐπὶ ὑποδήματος· καταχρηστικῶς δὲ, καὶ ἡ βάσις, ἐπί τε θεμελίου, καὶ ἑτέρων τινῶν. προϊὼν δὲ καὶ πέζαν ἐρεῖ τὴν τοῦ τριγώνου πλευρὰν, διὰ τὴν αὐτὴν αἰτίαν. Ὅτι κάτωθεν τῆς ῥηθείσης ἀλύβης, πόλις ὀλβία ἰβηρικὴ ἡ ταρτησσὸς, ἣν καὶ χαρίεσσαν λέγει, καὶ ῥυηφενέων πέδον ἀνδρῶν, ἤγουν πλουσίων. φασὶ δὲ βαῖτιν εἶναι ποταμὸν ἰβηρίας, δύο ἐκβολὰς ἔχοντα, ὧν μέσην ἱδρύσθαι ὡς ἐπὶ νήσου, τὴν τοιαύτην ταρτησσὸν, οὕτω κληθεῖσαν διὰ τὸ καὶ τὸν βαῖτιν ταρτησσὸν καλεῖσθαι παρὰ τοῖς παλαιοῖς. ταύτης καὶ ὁ κωμικὸς μέμνηται ἐν βατράχοις, ὅτε λέγει ταρτησίαν μύραιναν, παίζων, καὶ ἐκφοβῶν τὸν ἀκροατὴν τῷ ἐκτοπισμῷ. τὸν δὲ ταρτησσὸν ποταμὸν κασσίτερον τοῖς ἐκεῖ καταφέρειν ἱστόρηται. Ὅτι πυρήνη μέγιστον ὄρος, οὗ ὑπὸ πόδα οἱ κεμψοὶ τὸ ἔθνος. ἔχει δὲ ἡ πυρήνη τὰς ἀρχὰς ἀπὸ τοῦ βορείου ὠκεανοῦ, καὶ διήκει ἕως εἰς τὴν ἑσπερίαν θάλασσαν, καὶ διορίζει κελτούς τε καὶ ἴβηρας. ἡ δ' αὐτὴ οὐ μόνον πυρρηναῖον, ὡς προείρηται, ὄρος, ἀλλὰ καὶ πληθυντικῶς, ὄρη πυρρηναῖα λέγεται. οὕτω δὲ καὶ αἱ ἄλπεις, καὶ τὸ ἑρκύνιον διαφορεῖται τῷ ἀριθμῷ.

Μέσση δ' ἀμφοτέρων παραπέπταται αὐσονὶς αἶα
Πουλυτενὴς, τὴν μέν τε μέσην ὄρος ἄνδιχα τέμνει
Ορθὸν, ἅτ' ἐκ στάθμης ἰθυμμένον· οὐκ ἂν ἐκεῖνο
Ιδρις μωμήσαιτο σοφῆς ὑποεργὸς ἀθήνης.
Ο ῥά τε κικλήσκουσιν ἀπέννιον. ἐκ δὲ βορείης
Αλπιος ἐρχόμενος σικελὴν ἐπὶ πορθμίδα λήγει.
Πολλὰ δέ οἱ φῦλ' ἀμφὶ, τά τοι ῥέα πάντ' ἀγορεύσω,
Αρξάμενος πλευρῆς ζεφυρείτιδος ἐκ βορέαο.

Ὅτι τὴν αὐσονίδα πολυτενῆ γῆν μέσην τέμνει τὸ ἀπένινον ἢ ἀπέννιον ὄρος ἐξ ἄλπεως ἐρχόμενον, καὶ τελευτῶν εἰς τὴν σικελικὴν πορθμίδα, ὅ ἐστιν εἰς τὸν σικελικὸν πορθμὸν, ὡς καὶ ἀλλαχοῦ εἴρηται, περὶ τὴν λευκοπέτραν τὴν ἐν τῇ ῥηγίνῃ χώρᾳ. ὄρθιον δὲ, φησὶν, ἐστὶ τὸ τοιοῦτον ὄρος, οἷά που ἐκ στάθμης ἰθυμμένον, ἤγουν τεταμένον εἰς εὐθύτητα, ὥσπερ διὰ στάθμης, ἥτις ἐστὶ σχοῖνος τεκτονικὴ ἀπορθοῦσα τὰ ξύλα. εἶτα ἐπιτείνει ποιητικῶς εἰς ὑπερβολὴν τὸ νόημα, καί φησιν οὕτως ἰθυτενὲς εἶναι τὸ ὄρος, ὡς οὐκ ἂν οὐδὲ τέκτων μεμφθήσεται σοφῆς ὑποεργὸς ἀθήνης. δῆλον δὲ πάντως ὅτι ἀθηνᾶς, ἤγουν φρονήσεως ὑπουργοὺς ἡ ποίησις οἶδε τοὺς τέκτονας. ἡ δὲ ῥηθεῖσα ῥηγίνη χώρα, ἀπὸ τοῦ ἐκεῖ ῥηγίου τῆς πόλεως λέγεται, κτίσματος χαλκιδικοῦ. αὐτὸ δὲ τὸ ῥήγιον οὕτω καλεῖται, ἢ παρὰ τὴν ῥῆξιν, ὡς ἀπορραγείσης τῆς σικελίας ἐκ τῆς ἐκεῖσε ἠπείρου ὑπὸ σεισμοῦ, ὡς καὶ ἐν τοῖς ἑξῆς ῥηθήσεται· καθὰ καὶ ἡ προχύτη νῆσος, καὶ αἱ πιθηκοῦσαι, καὶ αἱ λεγόμεναι σειρῆνες νῆσοι τρεῖς, ἠπείρων ἀποσπάσματα λέγονται· ἢ ῥήγιον εἴρηται, ὡς ἂν εἴποι τις, βασίλειον (ῥῆγες γὰρ καὶ ῥέγες, οἱ βασιλεῖς) τῶν σαυνιτῶν οὕτω καλεσάντων αὐτὸ, δι' ἐπιφάνειαν τῆς πόλεως. τούτου πρὸς ἕω ἄκρα τις λευκοπέτρα, ὡς εἴρηται, λεγομένη ἀπὸ τῆς χρόας, ἐν πεντήκοντα σταδίοις, ὅπου λήγει τὸ ἀπέννιον ὄρος, ὡς ἐρρέθη. Ιστέον δὲ ὅτι ὥσπερ ἡ ἄλπις πληθύνεται, οὕτω καὶ τὸ ἀπέννιον, ἀπέννια ὄρη πληθυντικῶς λέγεται.

Τυρρηνοὶ μὲν πρῶτ', ἐπὶ δέ σφισι φῦλα πελασγῶν,
Οἵ ποτε κυλλήνηθεν ἐφ' ἑσπερίην ἅλα βάντες,
Αὐτόθι νηήσαντο σὺν ἀνδράσι τυρρηνοῖσι.

Ὅτι τυρρηνοὶ οἱ καὶ τοῦσκοι λεγόμενοι, καὶ τοῦσκοι παρὰ ῥωμαίοις, ἔθνος λῃστρικὸν, καὶ ὠμὸν καὶ ἀπάνθρωπον, βόρειοι κεῖνται ἐκ τῆς ζεφυρείτιδος τοῦ ἀπεννίου ὄρους πλευρᾶς, καλοῦνται δὲ τυρρηνοὶ, ἀπὸ τυρρηνοῦ λυδοῦ, υἱοῦ ἄτυος, ᾧ πολὺν λαὸν ὁ πατὴρ συστήσας ἐν καιρῷ λιμοῦ ἐξέστειλεν, ἀφ' οὗ ἡ χώρα τυρρηνία ἐκλήθη, ιβ΄ πόλεις κτίσαντος, αἷς οἰκιστὴν ἐπέστησε τάρκωνα, οὗ καὶ λυκόφρων μέμνηται· ὃν διὰ τὴν ἐκ παίδων σύνεσιν, πολιὸν γεννηθῆναί φασιν. ἀφ' οὗ καὶ πόλις ταρκωνία. καὶ τὸν τρωϊκὸν δὲ κύκνον, διὰ τοιοῦτον λόγον τινὰ, ἐκ γενετῆς οἱ παλαιοὶ πολιὸν γενέσθαι φασὶ, καὶ οὐ μόνον διὰ λευκότητα σαρκῶν καὶ τειχῶν. Ὅτι ἐπὶ τυρρηνοῖς εἰσι πελασγοὶ, οἱ διὰ πενίαν ἀποσπάδες μετοικοῦντες ἦλθόν ποτε καὶ ἐκεῖ, μακρὰν ἀπὸ τῆς κατὰ ἀρκαδίαν κυλλήνης, καὶ ᾤκησαν, μαιάνδρου τινὸς ἡγησαμένου τῆς ἀποικίας αὐτοῖς, ὃς ἐπὶ ἄρχοντος ἀρκαδίας ἀγαμήδους τοῦ στυμφαλίου

θεοφορήτῳ μητρὶ, φασὶ, πεισθεὶς, καὶ λαὸν ἀγείρας, καὶ ἐλθὼν ἐκεῖ, κατέπαυσε, τῷ πανὶ νεὼν ἱδρύσας, καὶ λόφον ὀχυρωσάμενος, ὃν παλλάντιον ὠνόμασεν ἀπὸ τοῦ υἱοῦ πάλλαντος, τοῦ καὶ ἐπ᾽ ἄκρου τοῦ λόφου θάψαντος αὐτὸν θανόντα, καὶ τὸν ἡρακλέα ξενίσαντος ἀπὸ τῆς τοῦ γηρυόνου ἐπανιόντα βοῶν· ὅθεν καὶ νῦν οἱ ῥωμαῖοι τοὺς βασιλεῦσι πρέποντας τόπους οὕτω καλοῦσι παλάτια, καθ᾽ ὑφαίρεσιν ἀμεταβόλων τοῦ τε λ καὶ τοῦ ν. ὅτι δὲ, ὡς εἴρηται, ἀπὸ ἑλλάδος εἰσὶν οἱ πελασγοὶ τεθρύλληται, ἐπεὶ καὶ οἱ ἐν τρωάδι κίλικες, κατὰ τὸν ποιητὴν, ὁμόρους ἔχουσι πελασγούς. ἐρρέθη δὲ καὶ ἡ λέσβος ποτὲ πελασγία. καὶ δωδωναῖος δὲ ἐστὶ ζεὺς πελασγικὸς, παρὰ τῷ ποιητῇ. γεγόνασι δὲ καὶ κρήτης ἔποικοι πελασγοὶ, ὡς ὁ ὀδυσσεὺς ἐν τοῖς πρὸς πηνελόπην λόγοις ἐμφαίνει. καὶ ἡ λῆμνος δέ ποτε ᾤκεῖτο ὑπὸ πελασγῶν, ἐξ ὧν λήμνια παροιμιάζονται κακά· διὰ τοὺς φόνους οὓς ἐποίησαν, γυναῖκας τε κτείναντες αἰχμαλώτους ἀδίκως, καὶ παῖδας οὓς ἐξ αὐτῶν ἐτεκνοποιήσαντο. καὶ περὶ τὴν ἐν πελοποννήσῳ δὲ ἀχαΐαν ἦσαν πελασγοὶ, καὶ αἰολικοὶ περὶ τὴν ἀσίαν, ὥς φησιν ἡρόδοτος. εὐριπίδης δὲ καὶ τοὺς ἀργείους πελασγοὺς οἶδεν, εἰπὼν, Πάλαι πελασγοὶ, δαναΐδαι δεύτερον. ἡρόδοτος δὲ οὐ μόνον περὶ τὴν λῆμνον, ἀλλὰ καὶ περὶ τὴν ἴμβρον οἰκῆσαι λέγει πελασγούς. ἔστι δὲ καὶ ἐν ἀθήναις τεῖχος πελασγικὸν, ἤτοι πελαργικὸν, ὡς ὁ κωμικὸς δηλοῖ ἐν τοῖς ὄρνισιν, οἷα τῶν πελασγῶν, φησὶ, καλουμένων παρ᾽ ἀττικοῖς καὶ πελαργῶν, διὰ τὸ πλανητικόν· πλάνητες γὰρ ἦσαν διὰ πενίαν, καὶ δίκην ὀρνέων ὅποι τύχοι ἐπεφοίτων. καὶ ἡ περὶ πηνειὸν δὲ καὶ θερμοπύλας θετταλία, πελασγικὸν ἄργος ἐλέχθη ἀπ᾽ αὐτῶν, ὡς ἐκεῖ ἐπαρξάντων. φασὶ δὲ ἀνέκαθεν ἀρκάδας γενέσθαι τοὺς πελασγοὺς, ὡς καὶ ἀνωτέρω ἐρρέθη, στρατιωτικὸν ἑλομένους βίον, κἀντεῦθεν ἐπιφανεῖς γενομένους. λέγονται δέ τινες τῶν πελασγῶν καὶ θαλασσοκρατῆσαι γεναίως ἔτη πε.

Τοῖς δ᾽ ἔπι, μέρμερον ἔθνος ἀγαυῶν ἐστι λατίνων,
Γαῖαν ναιετάοντες ἐπήρατον, ἧς διὰ μέσσης
Θύμβρις ἑλισσόμενος καθαρὸν ῥόον εἰς ἅλα βάλλει,
Θύμβρις ἐϋρρείτης ποταμῶν βασιλεύτατος ἄλλων,
Θύμβρις ὃς ἱμερτὴν ἀποτέμνεται ἄνδιχα ῥώμην,
Ῥώμην τιμήεσσαν ἐμῶν, μέγαν οἶκον ἀνάκτων,
Μητέρα πασάων πολίων, ἀφνειὸν ἔδεθλον.

Ὅτι μετὰ τυρρηνοὺς καὶ πελασγοὺς τὸ τῶν ἀγαυῶν λατίνων μέρμερον ἔθνος, ὅ ἐστι φροντιστικὸν, συνετὸν, μεριμνητικόν· ἢ τοῦ πολλὰ μερμηρίζειν, ἤτοι φροντίζειν, τοῖς ὑπεναντίοις αἴτιον, δι᾽ ἣν ἔχει ἀνδρείαν. Ἰστέον δὲ ὅτι τὸ λατίνων ἔθνος περιφραστικῶς εἴρηται, ἀντὶ τοῦ οἱ λατῖνοι· διὸ καὶ ἐπάγει κατὰ σχῆμα καινοπρεπὲς πληθυντικὴν σύνταξιν, λέγων, γαῖαν ναιετάοντες ἐπήρατον, δι᾽ ἧς μέσης θύμβρις ὁ ποταμὸς, ὁ καὶ τίβερις, ἑλισσόμενος καθαρὸν ῥόον εἰς ἅλα βάλλει· ἐφ᾽ οἷς ἐπαναλαβὼν συνήθως, καὶ εἰπὼν, θύμβρις ποταμῶν βασιλεύτατος ἄλλων, ὡς διὰ τῆς βασιλίδος ῥέων ῥώμης· θύμβρις ὃς ἱμερτὴν ἀποτέμνεται ἄνδιχα ῥώμην (διὰ μέσης γὰρ τῆς ῥώμης ῥέει ὁ θύμβρις, ὡς καὶ ὁ κύδνος διὰ τῆς ταρσοῦ, καὶ διὰ τῆς βαβυλῶνος ὁ εὐφράτης) ἐπισυνάπτει καὶ ἑτέραν ἐπανάληψιν τὴν τῆς ῥώμης, ἐπιμένων, καὶ ἐναγλαϊζόμενος διὰ τοὺς ῥωμαίους, τῷ ἐπαναληπτικῷ σχήματι, καὶ μετὰ τὸ, ἱμερτὴν ῥώμην, φησὶ, ῥώμην τιμήεσσαν, ἐμῶν μέγαν οἶκον ἀνάκτων, μητέρα πασῶν πόλεων, ἀγλαὸν, ἢ ἀφνειὸν ἔδεθλον, ἤτοι ἔδαφος. ἀνάκτων δὲ εἰπὼν,

ἔδειξε, φασίν, ἐναργῶς ὅτι οὐκ ἐπὶ τῶν ὑπάτων αὐτὸς ἦν, ἀλλ᾽ ἐπὶ τῶν αὐτοκρατόρων ἤκμαζε, νέρωνος, ἢ καὶ αὐγούστου, κατά τινας· οὐ μεμνῆσθαι λέγεται καὶ ἐν τῷ, αὐσονίου βασιλῆος ἐπεστρώφωσιν ἀνακτί. τοὺς γὰρ ὑπάτους οὐκ ἐκάλουν ἄνακτας. καὶ σημείωσαι ὅτι κατὰ τὸν διονύσιον, ἰδίως λατῖνοι οἱ μετὰ τοὺς τυῤῥηνοὺς καὶ τοὺς πελασγοὺς ἐγένοντο, ἐν οἷς καὶ οἱ περὶ τὴν ῥώμην. ὅτι δὲ ἡ ῥώμη τῆς λατίνης χώρας ἐστὶ, καὶ ὅτι λατίνου ὁμώνυμοί εἰσιν οἱ λατῖνοι, ὃς ὀδυσσέως καὶ κίρκης λέγεται· καὶ ὅτι ὁ τίβερις ἄλβουλος ποτὲ καλούμενος, οὕτω μετεκλήθη, ὡς βασιλέως τιβερίου ἐν αὐτῷ θανόντος, ἄλλαι τε ἱστορίαι βοῶσι, καὶ ἡ τοῦ δίωνος. τιβέριον δὲ ἐνταῦθα ἡ ἱστορία φησὶν οὐ τὸν μετὰ τὸν αὔγουστον, ἀλλ᾽ ἕτερον ἀρχαιότερον, ὃς, φασὶν, ἐν μάχῃ τελευτήσας, καὶ ὑπὸ τοῦ ῥεύματος παρενεχθεὶς, ἐπώνυμον ἑαυτῷ τὸν ποταμὸν ἀφῆκε. Σημείωσαι δὲ ὅτι παρὰ τῷ θεοκρίτῳ φαίνεται ἔν τινι ἀμφιβαλλομένῃ γραφῇ καὶ σικελικός τις εἶναι θύμβρις ποταμός.

Tiberis p.º Albula est alig. in Sicilia

Τῇ δ᾽ ἔπι, καμπανῶν λιπαρὸν πέδον· ἧχι μέλαθρον
Ἁγνῆς παρθενόπης, σταχύων βεβριθὸς ἀμάλλαις,
Παρθενόπης, ἣν πόντος ἑοῖς ὑπεδέξατο κόλποις.
Πρὸς δὲ νότον, μάλα πολλὸν ὑπὲρ σειρηνίδα πέτρην,
Φαίνονται προχοαὶ πολυκευθίνου σιλάροιο.

Ὅτι οἱ καμπανοὶ, ὧν τὸ πέδον λιπαρὸν διὰ τὴν εὐκαρπίαν λέγει, ἀπὸ τῶν ὑποκαθημένων ἐκεῖ κάμπων ὠνομάσθησαν, ἢ ἀπὸ κάμπου πόλεως. ζηλωτὴ δὲ ἡ τοιαύτη γῆ δι᾽ ἀρετὴν, καὶ διὰ τοῦτο περιμάχητος, ὥστε καὶ φλεγραῖον ἱστορεῖται πεδίον εἶναι καὶ ἐκεῖ, καθὰ καὶ ἐν θρᾴκῃ εἴρηται. καὶ τὰ περὶ τὴν γιγαντομαχίαν δὲ οὐ μόνον περὶ τὴν θρᾴκην, ἀλλὰ καὶ αὐτόθι, διὰ τὸ ἐπίμαχον τῆς χώρας, μυθεύεται συμπεσεῖν. λέγεται δὲ καὶ ἡ σικελικὴ φλεγραία, οὐ διὰ ὁμοίαν αἰτίαν, ἀλλὰ διὰ τὸ τὰ ἐκεῖ πλήρη πυρὸς καὶ θερμῶν ὑδάτων εἶναι. ιβ δὲ τοῖς καμπανοῖς οὐσῶν πόλεων, ἐν μεσογείῳ ἐστὶν ἡ καπύη, κεφαλὴ τῷ ὄντι, ὥς φησιν ὁ γεωγράφος, κατὰ τὴν ἐτυμότητα τοῦ ὀνόματος, γλώττῃ λατίνων. καίτοι τινὲς ἀπὸ κάπυος τοῦ τρωὸς αὐτὴν καλεῖσθαι ἠθέλησαν. ἱστοροῦνται δὲ τρυφῆσαι πολλὰ καὶ οἱ καμπανοί. Ὅτι κατὰ μὲν ὅμηρον αἱ σειρῆνες δύο, καὶ ἀνώνυμοι· κατὰ δὲ τοὺς ἄλλοις ποιητὰς, τρεῖς, καὶ ὀνόματα αὐταῖς, παρθενόπη, λίγεια, καὶ λευκοσία, αἳ παραπλεύσαντος αὐτὰς τοῦ ὀδυσσέως, καὶ μὴ θελχθέντος οἷς ἐμελῴδουν, νικηθεῖσαι τῇ ἀθυμίᾳ κατέῤῥιψαν ἑαυτὰς εἰς τὴν θάλασσαν, καὶ ἀποπνιγεῖσαι, ἄλλη ἀλλαχῆ ἐξεβράσθησαν. ὧν ἡ παρθενόπη πρὸς τῇ νεαπόλει τέθαπται, πόλει καμπανῶν εὐδαίμονι, καὶ ἐκεῖ τετίμηται. ταύτην γὰρ, πέτραν σειρηνίδα καλεῖ, καὶ παρθενόπης ἁγνῆς μέλαθρον, σταχύων βεβριθὸς ἀμάλλαις· ἣν καὶ ἐπαναλαβὼν φησὶ, παρθενόπης, ἣν πόντος ὑπεδέξατο κόλποις, ἀποπνιγεῖσαν δηλαδή. λέγει δὲ καὶ ὅτι ἐνταῦθα πρὸς νότον ὁ σίλαρος ῥέει ποταμός. τοῦτον ὁ γεωγράφος σίλαριν γράφων, λέγει ἴδιον τοῦ σιλάριδος, ὅτι τοῦ ὕδατος ὄντος ποτίμου, τὸ καθιέμενον φυτὸν ἀπολιθοῦται, φυλάττον τὴν μορφήν. μετὰ δὲ τὸ τοῦ ποταμοῦ τούτου στόμα, ὡς ὁ γεωγράφος φησὶν, ἐν ν σταδίοις ἡ ποσειδωνίας ἄκρα, ὅθεν ἐκπλέοντι νῆσος λευκωσία ἐστὶν, ἠπείρου καὶ αὐτὴ ἀπόσπασμα, ἐπώνυμος μιᾶς τῶν σειρήνων. ἄλλοι δὲ περὶ παρθενόπης οὕτω λέγουσι, παρθενόπη πολλοῖς ἀνδράσιν ἐπιβουλευθεῖσα, καὶ τὴν παρθενίαν φυλάξασα, εἶτα μητιόχου φρυγὸς ἐρασθεῖσα, τὰς τρίχας ἔτεμεν, ἀκοσμίαν ἑαυτῆς καταψηφιζομένη, καὶ εἰς καμπανοὺς ἥκουσα ᾤκησε· καὶ τάχα διὰ τὴν τοιαύτην σωφροσύνην, ἁγνὴν ὁ διονύσιος τὴν παρθενόπην ὠνόμασεν. Ἰστέον δὲ ὅτι ἁπλῶς εἰ-

Campania Capua a capite

*

Sirenes tres quarum Parthenope sepulta e Neapoli

Silaros fluuius ad cuius ostia Leuco insula dicta ab una ex Sirenibus

alia fabula de Parthenope

πεῖν δοκεῖ τὴν νεάπολιν, μνῆμα θρον παρθενόπης. τιοῦτον δὲ καὶ τὸ τῆς κύπρου, ἅσυ ἀφροδίτης ῥηθῆναι. τὸ δὲ, σαχύων βεβριθὸς ἀμάλλαις, ἀντὶ τοῦ, εὔσαχυ καὶ πολύφορον. τίνες δὲ αἱ ἀμάλλαι, ἀλλαχοῦ εἴρηται, ὅπου καὶ περὶ ἀμαλλοδετήρων. τὸν δὲ σίλαριν ὁ διονύσιος πευκεντῖνον ποταμὸν λέγει, τουτέστι περὶ τοὺς λεγομένους πευκεντίνους ῥέοντα. ὅθεν καὶ σημείωσαι ὅτι ἔοικε πευκεντῖον δεῖν αὐτὸν λεχθῆναι· πλεονάσαι δὲ τὸ ν ἐν τῇ παραληγούσῃ, διὰ μέτρου ἀνάγκην.

Ἄγχι δὲ λευκανοὶ καὶ βρέντιοι ἄνδρες ἔασι,
Τοσσάτιον ναίοντες ὅσον λευκὴν ἐπὶ πέτρην.
Κεῖθεν δ' ἐς βορέην ζεφύρου παραφαίνεται ἄκρη.
Τῇ δ' ὑπὸ λοκροὶ ἔασιν, ὅσοι προτέροις ἐτέεσσιν
Ἦλθον ἐπ' αὐσονίην, σφετέρης μιχθέντες ἀνάσσαις
Τῶν καὶ νῦν γένος ἐστὶν ἐπὶ προχοῇσιν ἄληκος.

Ὅτι λευκανοὶ καὶ βρέντιοι, διὰ τοῦ ν, ἢ βρέττιοι, διὰ τῶν δύο τ, ἕως ἐπὶ τὴν λευκὴν πέτραν διήκουσι, περὶ ἧς ἤδη γέγραπται. φασὶ δὲ ὅτι ἡ περὶ τοὺς λευκανοὺς τούτους χώρα, καὶ ἡ σικελία, μεγάλη ποτὲ ἑλλὰς ὠνομάσθη, διὰ τὰς τῶν ἑλλήνων ἐκεῖ συχνὰς μετοικίας. ἡ δὲ τῶν λευκανῶν πόλις, λεύκανη βαρυτόνως λέγετο, ἀπὸ λευκίου τινός. βρέττιοι δὲ καλοῦνται ἀπὸ βρέττου υἱοῦ ἡρακλέους. ὁ δὲ γεωγράφος φησὶν ὅτι λευκανοὶ βρεττίους τοὺς ἀποστάτας καλοῦσιν· ὁποῖοι, φησὶ, καὶ οὗτοι οἱ τὰ πρῶτα ποιμαίνοντες, ὕστερον ὑπὸ ἀνέσεως ἐλευθεριώσαντες ἀπέστησαν. ὅτι ὄρος ζεφύριον τετρασυλλάβως, τμῆμά τι ἐστὶ βορειότερον τῆς λευκοπέτρας, πρὸς αὐγὰς τοῦ ἀπεννίου. τοῦτο δὲ, ζεφύρου ἄκραν φησὶ περιφραστικῶς ὁ διονύσιος, ὡς τοῦ τοιούτου ὄρους, καὶ ζεφύρου τρισυλλάβως καλουμένου, ἀφ' οὗ καὶ οἱ ἐπιζεφύριοι λοκροὶ δοκοῦσι κληθῆναι, ὡς περὶ αὐτὸ κείμενοι. ἄλλοι δὲ οὕτω φασὶ καλεῖσθαι αὐτοὺς, πρὸς διαστολὴν ἄλλων λοκρῶν· διὰ τὸ ἐκείνους μὲν ἀλλαχοῦ κεῖσθαι, τούτους δὲ πρὸς ζέφυρον ἄνεμον, καθά που προγέγραπται. ὁ δὲ γεωγράφος οὕτω φησὶν, ἄκρα λοκρίδος τὸ ζεφύριον, ἔχουσα ἑσπερίοις ἀνέμοις λιμένα, ἐξ οὗ καὶ τοὔνομα τῇ ἄκρᾳ. πρῶτοι δὲ οἱ ἐκεῖ νόμοις γραπτοῖς πιστεύονται χρήσασθαι, καὶ πολὺν χρόνον εὐνομηθῆναι. ἰστέον δὲ ὅτι ἡ διαβολὴ τοῦ γένους τῶν τοιούτων ἐνταῦθα κεῖται λοκρῶν ἔθνους ὅλου, ὡς ἐκ δούλων καταγομένου. δοῦλοι γὰρ, φησὶν, ὄντες προτέροις ἔτεσι παρὰ τοῖς ὀζόλαις δηλαδὴ λοκροῖς, τοῖς πρὸς τῷ κρισσαίῳ κόλπῳ τῷ κατὰ τὴν εὔβοιαν, εἶτα τῶν δεσποτῶν ἀπιόντων εἰς πόλεμον, ἐμίγησαν ταῖς σφετέραις ἀνάσσαις· ἐπανελθόντας δὲ τοὺς δεσπότας ὑποπτεύσαντες ἐπὶ κολάσει, ταῖς δεσποίναις συνέφυγον, καὶ ᾤκησαν ἐν τυρρηνίᾳ, ὧν γένος εἰσὶν οἱ ἐπιζεφύριοι λοκροὶ, δοῦλοι ὄντες τὸ ἀνέκαθεν. ἄλλοι δὲ γράφουσι, σφετέρῃ ἀνάσσῃ μιχθέντες· ἢ πεισθέντες, ἄνασσαν τὴν ῥώμην νοοῦντες, ὑφ' ἣν οἱ τοιοῦτοι λοκροὶ, περὶ οὓς ποταμὸς ὁ ἄληξ διορίζων τὴν ῥηγίνην ἀπὸ τῆς λοκρίδος. ἴδιον δὲ τοῦ τόπου τούτου, ὅτι οἱ μὲν ἐν τῇ τῶν λοκρῶν τούτων περαίᾳ τέττιγες φθέγγονται, οἱ δὲ ἄλλοι ἄφωνοι εἰσίν. αἴτιον δὲ τοῦ συμπτώματος τούτου λέγεται, ὅτι ἐπὶ θάτερα μὲν ὁλόσκιον, φασὶ, τὸ χωρίον ἐστὶν, ὥστε ψυχροὺς καὶ ἐνδρόσους ὄντας τοὺς τέττιγας μὴ ἔχειν διαστέλλειν τοὺς ὑμένας, καὶ ἦχον ποιεῖν· τοῖς δὲ ἐν τῇ περαίᾳ τέττιξι, διὰ τὸ ἡλιάζεσθαι, ξηροὺς καὶ κερατώδεις εἶναι τοὺς ὑμένας, ὥστε εὐφυῶς ἐκπέμπεσθαι τὸν φθόγγον. ἐν τούτοις τοῖς λοκροῖς ἀνδριὰς ἐστάθη ποτὲ τοῦ ὑμνουμένου κιθαρῳδοῦ εὐνόμου, τέττιγα ἐπὶ τῇ κιθάρᾳ καθήμενον ἔχων· διότι τέττιξ ἐν πυθίοις ἀγωνιζομένου τοῦ εὐνόμου, καὶ μιᾶς τῶν χορδῶν

Lucania Graecia magna

Locri servi, Alex. [unde]

Eunomus

ῥαγείσης, ἐπιστὰς ἀνεπλήρωσε τὸν φθόγγον, τῇ ᾠδῇ στὸν μίτον ὑποκρινάμενος· καὶ οὕτω τῆς νίκης τῷ Ἀνόμῳ συνεπελάβετο. Ἰστέον δὲ ὅτι οὐ μόνον οἱ λοκροὶ οὗτοι δοῦλοι πράγματα τοῖς δεσπόταις παρέσχον, ἀλλὰ καὶ οἱ σκύθαι ποτὲ, ὡς ὁ ἡρόδοτος ἱστορεῖ, δούλων πονηρῶν ἐπειράθησαν, ὅτε ὅπλοις μὴ πειθομένοις αὐτοῖς μάστιξιν ὑπηγάγοντο. καὶ τὸ ἄργος δέ ποτε χηρωθὲν ἀνδρῶν, τοὺς δούλους ἔσχε δεσπότας τῶν πραγμάτων, καὶ μόλις οἱ παῖδες τῶν τεθνεώτων περιγενέσθαι τούτων ἴσχυσαν.

Τοὺς δὲ μέτ' ἐξείης μεταπόντιοι· ἔγγυθι δέ σφων
Ἱμερτὸν πτολίεθρον ἐϋστεφάνοιο κρότωνος,
Ναιόμενον χαρίεντος ἐπ' αἰσάρου προχοῇσιν,
Ἔνθα κεν αἰπεινὸν ἴδοιο λακινιάδος δόμον ἥρης.

Ὅτι μετὰ τοὺς λοκροὺς ἔθνος οἱ μεταπόντιοι, ὧν πόλις τὸ μεταπόντιον, ἡ ποτὲ λεγομένη σίερις. κληθῆναι δὲ οὕτω λέγεται ἀπὸ μεταπόντου υἱοῦ σισύφου, ὃν οἱ βάρβαροι μέταβον ἔλεγον· κτίσμα δὲ πυλίων τὸ μεταπόντιον. λέγονται δὲ πάνυ εὐτυχῆσαί ποτε ἀπὸ γεωργίας, διὸ καὶ ἐν δελφοῖς ἀναθεῖναι τὸ θρυλλούμενον χρυσοῦν θέρος. Ὅτι μετὰ τοὺς μεταποντίους οἱ κροτωνιᾶται· καὶ ὅτι τὸν περὶ κρότωνα ποταμὸν τὸν αἴσαρον, χαρίεντα λέγει, καὶ αὐτὴν τὴν κρότωνα, ἱμερτὸν πτολίεθρον· ἀλλὰ καὶ ἐϋστέφανον, διὰ τὸ πολλοὺς κροτωνιάτας ἐν τοῖς καθ' ἑλλάδα ἱεροῖς ἀγῶσι νικῶντας στεφανοῦσθαι, καὶ οὕτω τὴν πατρίδα τιμᾶν, καὶ ποιεῖν εὐστέφανον. ἱστορεῖται γοῦν ὅτι ἔν τινι ὀλυμπιάδι οἱ τῶν ἄλλων προτερήσαντες σταδίῳ ἑπτὰ ἄνδρες κροτωνιᾶται ἦσαν· ὅθεν καὶ εἰκότως, φασὶν, εἴρηται ὅτι κροτωνιατῶν ὁ ἔσχατος, τῶν ἄλλων ἑλλήνων πρῶτός ἐστι, δηλαδὴ κατὰ τὴν ῥωμαλεότητα. ἐκεῖθεν καὶ μίλων ὁ ἐπιφανέστατος καὶ ῥωμαλεώτατος ἀθλητὴς, ὃς καὶ βοῦν ἄρας ἐν μέσῳ θεάτρῳ ποτὲ, ὕστερον τὸν αὐτὸν ἐθοινήσατο, κατὰ τὸν βουθοίναν ἡρακλέα τοῦτό γε ἀνδρισάμενος. οὗ μίλωνος τὰ μὲν τῆς ζωῆς εὐκλεῆ, τὰ δὲ περὶ θάνατον οἰκτιστά. ἀποσφηνωθεὶς γὰρ δένδρῳ τὰς χεῖρας, ἐν τῷ τῆς οἰκείας ῥώμης πειρᾶσθαι, σφιγκτῷ θανάτῳ τὸν βίον μετήλλαξε. μύσκελλον δέ φασί τινα οἰκιστὴν γενέσθαι τῆς κρότωνος, ὃς ἐν δελφοῖς συγχρηστηριαζόμενος τῷ ἀρχίᾳ τῷ τὰς συρακούσας κτίσαντι, καὶ συνερωτηθεὶς πότερον αἱρεῖται, πλοῦτον, ἢ ὑγίειαν, εἵλετο ὑγίειαν, ἀρχίου ἑλομένου πλοῦτον· ὅθεν, φασὶ, κροτωνιᾶται μὲν ὑγιεινότατοι, συρακούσιοι δὲ παμπλούσιοι. ἀφ' ὧν καὶ ἡ τῶν συρακουσίων δεκάτη παροιμιάζεται, ὡς πάνυ πολλὴ περιγινομένη τῷ ταμείῳ τῆς πόλεως. καὶ τὸ κρότωνος δὲ ὑγιέστερος, ὡς ὁ αὐτὸς λέγει γεωγράφος, ἐντεῦθεν εἴληπται, ὡς τῶν κροτωνιατῶν ἐρρωμένων ὄντων. ὥστε οἱ ἀπὸ τοῦ κρότωνος τοῦ ζωϋφίου, ὃν κυνοραϊστὴν λέγει ὁ ὅμηρος, εἰπόντες ταύτην εἰλῆφθαι τὴν παροιμίαν, οὐκ εὖ λέγουσιν, ἀλλὰ παίζουσιν, ὡς καὶ εἴ τις εἴποι τινὰ κώνωπος ἀδικώτερον. ὁ δὲ περὶ κρότωνα ποταμὸς αἴσαρος ἐπὶ κυνηγῷ αἰσάρῳ καλεῖται, ὃς ἐλάφῳ διωκομένῃ αὐτόθι συνεισπεσὼν, ἀφῆκεν οὕτω καλεῖσθαι τὸν ποταμόν. ἱστορεῖται δὲ καὶ ὅτι κροτωνιᾶται ἐν τῷ περσικῷ πολέμῳ ἐβοήθησαν τῇ ἑλλάδι κινδυνευούσῃ, στείλαντες νῆα μίαν, ἧς ἦρχεν ἀνὴρ τρὶς νικήσας τὰ πύθια, καλούμενος φαΰλος. λέγονται δὲ ἀχαιοὶ εἶναι ἀνέκαθεν. ἔδοξαν δέ ποτε καὶ περὶ ἰατρικὴν εὐδοκιμῆσαι, διά τινα δημοκήδην κροτωνιάτην ἔνδοξον ἰατρόν. Ὅτι λακίνιον, ἱερὸν τῆς ἥρας, πλούσιον ὑπάρξαν ποτέ. ὅρος δὲ κρότωνος τὸ λακίνιον, ἐξ οὗ καὶ ἱερὸν λακίνιον, καὶ ἥρα λακινίας.

Ἔστι δέ τοι κἀκεῖθι παρὲξ μέγα χωσαμένοιο
Ἀγλαΐη σύβαρις ναέτας στενάχουσα πεσόντας,
Μηναμένους περὶ ἄεθλον ἐπ' ἀλφειοῦ γεράεσσι.

Ὅτι σύβαρις ἀρχαῖον κτίσμα, μεταξὺ δύο ποταμῶν, τοῦ τε κράθιδος καὶ τοῦ συβάριδος, πέντε καὶ εἴκοσι πόλεις ποτὲ ὑπηκόους ἔχουσα, κατὰ τὸν γεωγράφον, καὶ τριάκοντα μυριάσιν ἀνδρῶν ἐπὶ κροτωνιάτας στρατεύσασα. ἀφῃρέθη δὲ, φασὶ, τὴν εὐδαιμονίαν ὑπὸ τρυφῆς, ἐν ἡμέραις ἑβδομήκοντα. ἑλόντες γὰρ τὴν πόλιν οἱ κροτωνιᾶται ἐπήγαγον τὸν ποταμὸν, καὶ κατέκλυσαν αὐτήν. ὕστερον δὲ τῆς πόλεως μετατεθείσης, καὶ συνοικισθείσης ὑπὸ ἀθηναίων, καὶ ἄλλων ἑλλήνων, θούριοι προσηγορεύθησαν ἀπὸ κρήνης τινὸς ὁμωνύμου. ἱστορεῖται δὲ καὶ ὅτι τῶν μνημονευθέντων ποταμῶν ὁ σύβαρις μὲν τῶν ἵππων τοὺς πίνοντας ἀπ' αὐτοῦ πταρτικοὺς ποιεῖ· ὁ κρᾶθις δὲ τοὺς ἐν αὐτῷ λουομένους ξανθοτριχεῖν ποιεῖ καὶ λευκοτριχεῖν. ὃ καὶ περὶ τοῦ ὁμηρικοῦ ξάνθου ὁ ἀριστοτέλης ἱστόρησεν. Ὅτι συβαρῖται τὰ τοῦ ἀλφειοῦ ἀναθήματα συλήσαντες, αἰσχρῶς ἀπεχρήσαντο, διὸ θεομηνίαν ἐπεσπάσαντο· ἐπεὶ πρὸς ἔσχατον τρυφῆς ἐλάσαντες, ἤσκησαν καὶ τοὺς ἵππους εἰς εὐρυθμίαν, καὶ ἐδίδαξαν καταυλουμένους ὀρχεῖσθαί τε καὶ ὀρθοῦσθαι, γέγονεν αὐτοῖς τοῦτο πανολεθρίας αἴτιον. ἐχρῆν δὲ τοὺς συβαρίτας μὴ οὕτω ποιεῖν, ἀλλὰ πολεμιστὰς τοὺς ἵππους γυμνάζειν, καθάπερ ἀρτύβιος πέρσης ἀνὴρ στρατηγὸς ἵππον ἐδίδαξεν ὀρθὸν ἀνίστασθαι πρὸς ὁπλίτην, ὡς ἡρόδοτος ἱστορεῖ, καὶ τὸν προσενεχθέντα κατεργάζεσθαι, ποσί τε πλήττοντα, καὶ στόματι δάκνοντα. ἐκεῖνοι δὲ παιγνήμονας τοὺς ἵππους ἀσκήσαντες, ἀπεσφαλείσθησαν εἰς πτῶμα θανάσιμον. πολέμου γὰρ κροτηθέντος αὐτοῖς τε καὶ τοῖς κροτωνιάταις, ῥίπτουσι μὲν τὰ ὅπλα οἱ τῆς κρότωνος, τύμπανα δὲ ἀράσσουσι, καὶ κύμβαλα καὶ αὐλοὺς μεταχειρίζονται, καὶ κρόταλα, καὶ ὅσα ἐκμαίνειν οἶδε πρὸς ὄρχησιν. καὶ οἱ ἵπποι τοῦ φίλου βόμβου ἀκούσαντες, βακχεύονται πρὸς ὄρχησιν, καὶ ἀκρατεῖς ἑαυτῶν γινόμενοι, ἀποσείονται τοὺς ἐπιβάτας, καὶ προχείρους ἐκτίθενται τοῖς πολεμίοις εἰς ὄλεθρον· καὶ οὕτως ἐρημοῦται σύβαρις τρυφῆς γινομένη πάρεργον, διὰ ποινὴν, φασὶν, ἱεροσυλίας, ἣν ἐν τῷ κατὰ πελοπόννησον βωμῷ τοῦ ἀλφειοῦ ποταμοῦ ἐπλημμέλησαν. ὅθεν καὶ ὁ διονύσιος οἰκτιζόμενος αὐτὴν, φησὶ, ἀγλαΐα σύβαρις τοὺς ναέτας στενάχουσα πεσόντας, ἐπεὶ οὐ κατὰ αἴσιον τοῖς ἀλφειοῦ γεράεσσιν ἐπεμηνίσαντο, τουτέστιν ἐπεμάνησαν· μανίαν ὀνομάσας τὸν τῆς φιλοχρηματίας ἔρωτα. ἥτις μανία καλῶς ἐπιλέγεται παντὶ πράγματι παρὰ τὸ δέον πλεονάζοντι. οὕτω γὰρ καὶ ἐρωτομανία καλεῖται, καὶ ὀψομανία, καὶ οἰνομανὴς ἄνθρωπος· καὶ τοιαῦτα πολλά. Σημείωσαι δὲ ὅτι τὸ ἀνάθημα, καὶ θεῖον γέρας λέγεται. ἰδοὺ γὰρ ὁ διονύσιος ἀλφειοῦ γέρα εἶπε τὰ ἐν ναῷ κειμήλια. ἄλλοι δέ φασι τοὺς συβαρίτας ἀπολωλέναι κατὰ χρησμὸν παλαιὸν, διότι πρὸ θεοῦ ἐτίμησαν ἄνθρωπον, ὅτε τῶν τις συβαριτῶν οἰκέτην μαστίζων, φυγόντα μὲν ἐς θεοῦ ἐπέμεινε τύπτων, ἐς μνῆμα δὲ πατρικὸν καταφυγόντα ᾐδέσθη· ὅτε καὶ ἀποστραφῆναί φασι τὸ τῆς ἥρας ἄγαλμα, βαρυνθὲν ἐπὶ τῷ γινομένῳ. διὸ καὶ ἐξετρίβη, φασὶ, κατὰ τὸν χρησμὸν, ἡ πόλις γινομένη ἀνάστατος. ἔλεγε δὲ ὁ ῥηθεὶς χρησμὸς, τότε τοὺς συβαρίτας ἐξολέσθαι, ὅτε πρὸ θεοῦ ἄνδρα σεβίσονται. ὑστέρῳ μέντοι χρόνῳ οἱ ἀθηναῖοι καὶ οἱ λακεδαιμόνιοι ἀποικίαν στείλαντες, τὴν πόλιν συνῴκισαν, καὶ θούριον, ὡς εἴρηται, μετωνόμασαν· καὶ ἔστιν ἡ εἰς τὸ θούριον ἀποικία πολλὴ ἐν ταῖς ἱστορίαις. καί τινας θουριομάντεις ὁ κωμικὸς λέγει, ὡς εἰς αὐτὴν ὁδηγήσαντας. ἱστορεῖται δὲ καὶ χλιδανὸς ἀνὴρ καὶ πάνυ τρυφῶν σμινδυρίδης ὁ συβαρίτης.

Sibaris civitas ...
Sibaris fl. ... equum
Crathis flavos facit capillos
Sibarite ad voluptatem ... equ...
Artibus ad pugnam
Mania ... omnis ...
... sibarite ... Alpheum fl. ...

Σαυνῖται δ᾽ ἐπὶ τοῖσι μέσην χθόνα ναιετάουσι,
Καὶ μαρσῶν θοὰ φῦλα. τάρας δ᾽ ἁλὸς ἐγγύθι κεῖται,
Ἥν ποτ᾽ ἀμυκλαίων ἐπολίσσατο καρτερὸς ἄρης.

Ὅτι μετὰ τοὺς συβαρίτας μέσην χθόνα οἰκοῦσιν οἱ σαυνῖται, οὓς διὰ τοῦ μ σαμνίτας οἱ ῥωμαῖοι λέγουσιν, ὡς καὶ ἡ γραφὴ τοῦ διοδώρου δηλοῖ. Ὅτι μαρσῶν θοὰ φῦλα εἰπὼν, ὠκύποδας εἶναι παρεμφαίνει τοὺς μαρσούς. ἀπὸ τούτων ὁ ἀοίδιμος μαρσικὸς ῥωμαϊκὸς ὀνομάζεται πόλεμος, ἀρξάντων τῆς ἀποστάσεως. ἐκ τούτων οἱ ῥωμαῖοι τάσσουσιν ἐχιδνολογεῖν τινας, εἰς κατασκευὴν θηριακῆς, ὡς δηλοῖ ὁ εἰπὼν ὅτι ἐν ῥώμῃ τὰς ἐχίδνας θηρεύουσιν οὓς ὀνομάζουσι μαρσούς. Ὅτι ἡ τάρας, ἡ καὶ ταρεντὸς, ἐγγὺς κεῖται ἁλὸς, ὅθεν ἴκκος ἦν ὁ ταραντῖνος ἰατρὸς, ὃς ἐπὶ βίου ἀτελείᾳ εἰς παροιμίαν κεῖται τὴν λέγουσαν, ἴκκου δεῖπνον, ἐπὶ τῶν ἀπειρίτως σηπουμένων. ἐκεῖθεν δὲ καὶ ῥίνθων ἦν ὁ ἐπικαλούμενος φλύαξ, ἤγουν φλύαρος, ὑποκοριστικῶς, ὡς τὰ τραγικὰ εἰς γελοῖα μεταρρυθμίζων, καὶ παίζων ἐν οὐ παικτοῖς, ἀλλὰ φλυαρῶν ἄντικρυς. λέγετο δὲ καὶ ἀρσενικῶς ὁ τάρας, ἐξ ἀναλογίας. οὐδὲν γὰρ ἐστὶν εἰς ρας βαρύτονον θηλυκόν. ἐπεχωρίασε δέ ποτε αὐτόθι ἡ ἐνόπλιος ἱππηλασία. ὅθεν ταραντινίζειν ἐλέγετο, τὸ τὴν ἐνόπλιον καὶ εἰς μάχας χρήσιμον ἱππασίαν ποιεῖσθαι. ὠνόμασται δὲ ἡ πόλις ἀπό τινος ἥρωος τάραντος. ἔσχε δὲ καὶ λακεδαιμονίων ἀποικίαν· διὸ καὶ λέγει ὁ διονύσιος, ὅτι ἀμυκλαίων αὐτὴν ἐπολίσατο κρατερὸς ἄρης, τουτέστι λακώνων, ὧν μέρος αἱ ἀμύκλαι. λακεδαιμόνιοι γὰρ συνεχῶς ἀφισταμένοις τοῖς ὑπ᾽ αὐτοῖς μεσσηνίοις ἐπιστρατεύσαντες, ὡρκωμότησαν μὴ μὴν ὑποστρέψειν, πρὶν ἂν ἐκείνους κατὰ κράτος δουλώσωνται· ὅτε καὶ οἱ μὴ μετασχόντες τῆς στρατείας, δοῦλοι ἐκρίθησαν, καὶ ἐκλήθησαν καὶ αὐτοὶ εἵλωτες. ἐπεκτεινομένου δὲ καιροῦ πολλοῦ τῷ πολέμῳ, πέμπουσιν αἱ πρεσβύτιδες διδάσκουσαι ὡς ἄτεκνοι τελευτῶσιν αἱ γυναῖκες, καὶ κίνδυνός ἐστι λειπανδρῆσαι τὴν πατρίδα, εἰ μὴ ποιήσονται πρόνοιαν τῆς τῶν γυναικῶν ἐπιγονῆς. οἱ δὲ ἐπιλεξάμενοι πεντήκοντα ἀρρώστους καὶ νεωτάτους, καὶ οἵους παιδοποιεῖν, ὅσοι δηλαδὴ παῖδες συνεξελθόντες τοῖς ἐν ἡλικίᾳ, ἤγουν τοῖς τελείοις ἀνδράσιν, οὐ μετέσχον ἐκείνων τῶν ὅρκων, ἐπέταξαν συγγενέσθαι ταῖς παρθένοις ἁπάσαις ἅπαντας, ὡς ἂν οὕτω πολυτεκνήσωσι. καὶ ἀπ᾽ αὐτῶν ἐκεῖναι συλλαβοῦσαι ἀπέτεκον. οἱ δὲ τεχθέντες, οἷα μὴ τραφέντες γνησίως καὶ ἀληθῶς, κατὰ τοὺς νόμους τοῦ λυκούργου, ἄλλως καὶ οὐχ ὡς ἔδει ἐπολιτεύοντο, ἕως οὗ μετὰ ἐννεακαίδεκα ἔτη μεσσήνης ἁλούσης, ἐπανελθόντες οἱ ἐν τῷ πολέμῳ, καὶ μοχθηρὰν εὑρόντες τὴν πολιτείαν, ἐξήλασαν αὐτούς. οὓς καὶ φάλανθός τις ἀνὴρ ἐγχώριος λαβὼν, καὶ εἰς ἀποικίαν στaλεὶς, ᾤκισε τὸν τάραντα. ἐκαλοῦντο δὲ παρθενίαι οἱ ἐκ τῶν παρθένων ἐκείνων γενόμενοι. ἕτεροι δέ φασι τοὺς τοιούτους παῖδας ὡς νόθους ὑπὸ τῶν λακώνων ὀνειδιζομένους, μετὰ ταῦτα ἐπαναστῆναι αὐτοῖς, τὴν ὕβριν μὴ φέροντας, διὸ καὶ ἐκπεμφθῆναι εἰς ἀποικίαν. ἄλλοι δὲ ἱστοροῦσιν ὅτι ἄτιμοι κριθέντες οἱ παρθενίαι, ὡς ἀπὸ πορνείας φύντες, καὶ μὴ ἀνεχόμενοι τῆς ἀτιμίας, ἐπεβούλευσαν ὁμόφρονες ὄντες πάντες, ὡς ἀλλήλων ἀδελφοὶ νομιζόμενοι· ὕστερον δὲ συμπεισθέντες ἐξῆλθον εἰς τὴν ῥηθεῖσαν ἀποικίαν. ἴσχυσαν δέ ποτε καθ᾽ ὑπερβολὴν οἱ ταραντῖνοι. ἐπέτεινε δὲ καὶ αὐτοῖς ἡ τρυφὴ, παρ᾽ οἷς πανδήμους ἑορτὰς κατ᾽ ἔτος πλείους ἢ τὰς ἄλλας ἡμέρας συνέβαινεν ἄγεσθαι, ὡς ἡ ἱστορία φησὶ, σοφισαμένοις διὰ τρυφὴν καὶ ἀργίαν, τὰς συνεχεῖς ἑορτάς· ὡς καὶ ἡ παροιμία φησὶν, ἀργοῖς αἰὲν ἑορτή. τάχα δὲ τὸ λεπτὸν γυναικεῖον περίβλημα τὸ ταραντινίδιον παρ᾽ αὐτοῖς διὰ τρυφὴν πρώτοις εὑρῆσθαι. κεῖται δὲ, φασὶν, ὁ τάρας, ἢ κατὰ διονύσιον, θηλυκῶς ἡ τάρας, ἐπὶ χερρονήσῳ, ὡς καὶ τὰ πλοῖα ὑπερνεολκοῦσθαι ῥᾳδίως ἑκατέρωθεν, ταπεινοῦ ὄντος τοῦ αὐχένος τῆς χερρονήσου.

Ἑξείης δ' ἐπὶ τοῖσι, καλαβρίδος ἤθεα γαίης,
Φῦλά τ' ἰηπύγων τετανυσμένα μέσφ' ὑείοιο
Παῤῥαλίας, ὑείου, τόθι σύρεται ἀδριὰς ἅλμη
Πόντον ἐς ἀγχίπορον ἀκυλήϊον· ἔνθα νένασται
Ἄστυ τεγεστραίων, μυχάτοις ἐπὶ πείρασι πόντου.
Τόσσα μὲν αὐσονίην περιβόσκεται ἔθνεα γαῖαν.

Ὅτι καλαβροὶ καὶ ἰάπυγες ἄρχονται μὲν ἀπὸ τάραντος, καὶ τοῦ τῶν μαρσῶν ἔθνους, τέτανται δὲ μέχρι τῆς παραλίου ὑείου, ὅπου σύρεται, φησὶν, ἡ ἀδριὰς ἅλμη εἰς τὸν ἀκυλήϊον κόλπον, ἤτοι τὸν περὶ ἐνετίαν τὸν τῆς ἀδριάδος μυχὸν, ὃς λέγεται καὶ ἀκυλεήσιος, κατὰ σχηματισμὸν τύπου ἰταλικοῦ, ἀπὸ ἀκυληΐας. πόλις δὲ ἡ ἀκυληΐα μεγίστη, ἡ λεγομένη καὶ ἀκυλία τετρασυλλάβως, παρονομαζομένη ἀπὸ ἀετοῦ, ὃς ἀκύλας παρὰ τοῖς ἐκεῖ ἐλέγετο, πλησιάζουσα μὲν μάλιστα τῷ ἐνδοτάτῳ μυχῷ τοῦ ἀδρίου κόλπου, ἔξωθεν δὲ οὖσα τῶν ἐνετικῶν ὅρων. καὶ, ὥς τινες φασὶ, ἀπὸ θαλάσσης ρν̄ μίλια κειμένη, ῥωμαίων κτίσμα. ἀναπλέεται δὲ ὁλκάσι, κατά τινα ποταμὸν, καὶ ἀνεῖται εἰς ἐμπόριον τοῖς περὶ τὸν ἴστρον ἰλλυριοῖς. Ἰστέον δὲ ὅτι ἐνταῦθα μὲν τὴν ὕειον εἶπε θηλυκῶς, ἣν καὶ ἐπανέλαβε συνήθως, οἷα λόγου ἀξίαν. οἱ δὲ ἄλλοι οὐδετέρως τὸ ὕειον λέγουσι. κρητῶν δὲ κτίσμα ἡ πόλις ὑεία, κατὰ ἡρόδοτον, κτισθεῖσα ὅτε οἱ κρῆτες εἰς σικελίαν ἀφικόμενοι ἐπὶ πολιορκίᾳ, καὶ μηδὲν ἰσχύσαντες, ἐξεβλήθησαν εἰς τὴν γῆν χειμῶνι μεγάλῳ. Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι κατὰ τὸν γεωγράφον, οἱ ἰάπυγες, καὶ μεσάπυγοι λέγονται· καὶ ὅτι ἀπό τινος ἰάπυγος οὕτως ὀνομάζονται, ὃς ἐκ γυναικὸς κρήσσης τῷ δαιδάλῳ ἐγένετο. τὴν δὲ ῥηθεῖσαν ἐνετίαν (εἰ χρή τι παρεκβατικώτερον εἰπεῖν) νῦν μὲν βενετίαν φασὶν, καθότι καὶ ἀῤῥιανός φησιν, ὅτι ἐνετοὶ πονήσαντες ἐν μάχῃ τῇ κατὰ ἀσσυρίους, καὶ ἀποπεράσαντες εἰς εὐρώπην, ᾠκίσθησαν πρὸς παδῳ τῷ ποταμῷ, καὶ τῇ ἐπιχωρίῳ γλώττῃ βενετοὶ ἐς τοῦτο ἔτι ἀντὶ ἐνετῶν κλήζονται. καὶ βενετία ἡ γῆ ἣν τινα νέμονται. οἱ δὲ παλαιοὶ οὐενετίαν τὴν χώραν πεντασυλλάβως ἐκάλουν, κατὰ γλῶσσαν οἰκείαν. ὡς καὶ τὸν ὀκτάβιον, ὀκταουΐον· καὶ τὸν φλαβιανὸν, φλαουϊανὸν, καὶ ὅσα τοιαῦτα. φασὶ δὲ αὐτοὺς ἐξ ἐνετῶν τινων ἀνδρῶν ἀσιανῶν καταγεσθαι, οἳ πονήσαντες, ὡς ἐῤῥέθη, ἔν τινι πολέμῳ, ἐς τὴν εὐρώπην ἔφυγον. ἄλλοι δὲ ἐκ τῶν κατὰ παφλαγονίαν ἐνετῶν αὐτοὺς τὴν τοῦ γένους ῥίζαν ἕλκειν φασὶ, φύλου ἀξιολόγου πλανηθέντος μετὰ τὴν τῆς τροίας ἅλωσιν, ὅτε τὸν ἡγεμόνα πυλαιμένην ἀποβαλόντες ἦλθον εἰς θρᾴκην, καὶ πλανώμενοι ἀφίκοντο εἰς τὴν νῦν ἐνετικὴν, περὶ τὸν τοῦ ἀδρίου μυχόν. τῆς τοιαύτης δὲ τῶν ἐνετῶν ῥίζης τῆς παφλαγονικῆς μέμνηται καὶ ὁ ποιητὴς λέγων, Ἐξ ἐνετῶν, ὅθεν ἡμιόνων γένος ἀγροτεράων. καὶ γέγραπται εἰς τοῦτο ἐκεῖ τὰ κατὰ χρεία. πολλοὶ δέ τινες τοὺς ἐνετοὺς τούτους τοὺς περὶ ἀκυληΐαν, ἀποίκους φασὶν ὁμωνύμων καὶ παρωκεανιτῶν, οὐ μόνον ἐνετῶν καλουμένων, ἀλλὰ καὶ βελγῶν· ἔθνος δὲ κελτικὸν οἱ βέλγαι. καί φησιν ὁ γεωγράφος τοὺς τοιούτους οὐενετοὺς δηλαδὴ τοὺς παρωκεανίτας οἰκιστὰς εἶναι τῶν κατὰ τὸν ἀδρίαν οὐενετῶν, καὶ ἐκείνους ναυμαχῆσαι πρὸς καίσαρα, κωλύοντας αὐτὸν τοῦ εἰς τὴν βρεττανίαν πλοῦ. ἄλλοι δὲ εἰπόντες καὶ αὐτοὶ ἐνετοὺς παφλαγονικοὺς ἐκ τοῦ τρωϊκοῦ πολέμου διασωθῆναι αὐτόθι μετὰ τοῦ ἀντήνορος τοῦ τρωϊκοῦ, φασὶν ὅτι μαρτύριον τούτου ἡ περὶ τὴν ἱπποτροφίαν σπουδὴ, ἣν εἶχον καὶ οἱ παφλαγονικοὶ ἐνετοὶ, καθ' ὅμηρον· ὄνομα γὰρ ἡ ἐνετικὴ πωλεία εἶχεν ἐν ἕλλησιν. ἐθύετο δὲ παρ' αὐτῶν λευκὸς ἵππος τῷ διομήδει. ὁμοιοπαθεῖ δὲ, φασὶ, τῷ ὠκεανῷ ἡ κατ' αὐτοὺς θάλασσα, ἀμπώτεις ὁμοίως ἐκείνῳ ποιοῦσα καὶ πλημ-

Aquileesius sinus ab aquila

Iapyges. Heneti ab Asianis ... venetos dixerunt civitatem [?] eos paphlagonibus origine ducere ... a celtis

μυείδας, ὑφ' ὧν τὸ πεδίον λιμνοθαλάσσης μεστὸν γινόμενον, κατὰ τὴν παλαιὰν ἱστορίαν, διώρυξι καὶ παραχώμασιν, ὡς τὰ τῆς αἰγύπτου, διοχλίζεται. κἀκεῖνο δὲ ἰστέον, ὅτι τινὲς πᾶσαν τὴν μετὰ τοὺς καλαβροὺς, ἀπουλίαν ἐκάλουν, καὶ τὸ ἔθνος ἀπούλους· καὶ ὅτι καλαβρία οὐ διὰ τῆς αυ διφθόγγου, ἀλλὰ διὰ τοῦ β γράφουσιν οἱ ἀκριβεῖς. Σημείωσαι δὲ καὶ ὅτι ὥσπερ θρηΐκιος ἄνεμος λέγεται ὁ διὰ τῆς θράκης πνέων, καὶ λοκρὸς, ὁ διὰ τῆς λοκρίδος, οὕτω καὶ ἰάπυξ, ὁ διὰ τῆς γῆς τῶν ἰαπύγων. Ὅτι τὸ τεργεσταῖον ἰλλυρικὸν ἄστυ, τουτέστι τὸ τέργεστρον, παρὰ τοῖς μυχάτοις πέρασι τῆς ἀδριάδος ἅλμης ἐστί. τοῦτο καὶ τέργεστρον λέγεται ἀπὸ τεργέστρου τινὸς, ὡς ἐν τῇ καταγραφῇ δηλοῦται τῶν ἐθνικῶν.

Κεῖθεν δ' εἰς αὐγὰς στρεπτὴ παρασύρεται ἅλμη,
Θῖνας ἀποξύουσα λιβυρνίδας, ἀμφί τ' ἐρυμνὴν
Ὑλλείων χθόνα πᾶσαν ὅση παρακέκλιται ἰσθμῷ,
Βουλιμέων τ' ἀκτάς.-

Ὅτι περὶ τὰ ἑῷα τῆς ἀδριάδος νῆσοι λιβυρναὶ, ἢ λιβυρνίδες, αἵτινες, ὡς προϊὼν ἐρεῖ, μετὰ τὰς ἀψύρτου νήσους ἐρρίζωνται· ἔνθα ἐς αὐγὰς στρεπτὴ παρασύρεται ἅλμη, τουτέστιν, ὅπου πρὸς ἕω κυρτοῦται ὁ κόλπος. τοῦτο δὲ ἐδήλου καὶ ὅτε εἶπεν ὡς ἡ ἀδριὰς εἰς εὖρον ἄνεμον τεκμαίρεται τὸν ὁλκόν. ἐκεῖ δὲ, φησὶ, καὶ ἡ τῶν ὑλλήων, ἤτοι ὑλλέων, ἐρυμνὴ γῆ ὅση παράκειται τῷ ἰσθμῷ. χερρόννησον γάρ φασιν οἰκεῖν τοὺς ὑλλεῖς, περὶ ὧν καὶ ταῦτα ἱστορεῖται· ὑλλεῖς ἔθνος ἰλλυρικὸν, ἀπὸ ὕλλου τοῦ ἡρακλέους, ὡς φησιν ἀπολλώνιος. ἔστι δὲ καὶ πόλις ὕλλη. ἀπολλόδωρος δὲ ὕλλοις τούτους γράφει, λέγων, μετὰ τοὺς ὕλλους λιβυρνοὶ, καί τινες ἴστροι λεγόμενοι θρᾶκες. τούτων δὲ πρόκειται χερρόννησος ὑλλὶς, ἡλίκη μάλιστα πελοπόννησος, ιε πόλεις οἰκουμένας ἔχουσα παμμεγέθεις. καὶ ταῦτα μὲν οὕτως. τὸ δὲ ὑλλήων, τὸ παρὰ τῷ διονυσίῳ, πολλὰ τῶν ἀντιγράφων διὰ διφθόγγου γράφουσι, πλεονασμῷ τοῦ ἰῶτα. Ἰστέον γὰρ ὅτι τὰ εἰς εὺς, πενταχῶς τὴν κλίσιν εἶχον παρὰ τοῖς παλαιοῖς, διὰ τοῦ έος, κοινῶς, διὰ τοῦ έως, ἀττικῶς, διὰ τοῦ ῆος, κατὰ τὴν νέαν ἰάδα· κατὰ δὲ τὴν παλαιὰν, καὶ διὰ τοῦ εῖος, κατὰ παρέλκυσιν τῆς ει διφθόγγου. καὶ διὰ τοῦ ῖος, ἐκτεταμένου τοῦ ἰῶτα, ὡς καὶ σωφρόνιος λέγει. ἐκεῖ δὲ, φησὶ, καὶ οἱ βουλιμεῖς, οὓς τινες διὰ τοῦ ν γράφουσι βουλινεῖς, ἢ βουλινούς. τὰς δὲ λιβυρνίδας νήσους ἱστορεῖται περὶ μ εἶναι τὸν ἀριθμόν· παρονομάζονται δὲ ἀπὸ λιβυρνῶν· ἔθνος δὲ οἱ λιβυρνοὶ ἐν τοῖς ἐνδοτέρω τοῦ ἀδρίου, ἀπό τινος λιβυρνοῦ ἀνδρὸς εὑρόντος τὰ λιβυρνικὰ λεγόμενα σκάφη. Ἰστέον δὲ ὅτι ἐν λαπινικῷ λεξικῷ εὕρηται ὅτι λιβυρνίδες νῆες αἱ μακραί.

-ἐπὶ δ' ἄσπετον ὁλκὸν ἄγουσα
Ἰλλυρικὴν περὶ χέρσον ἑλίσσεται, ἄχρι κηλώνης,
Οὐρέων τ' ἠλιβάτων, τὰ κεραύνια κικλήσκουσι.
Κεῖνον δ' αὖ περὶ κόλπον ἴδοις ἐρκυδέα τύμβον,
Τύμβον ὃν ἁρμονίης κάδμοιό τε φῆμις ἐνίσπει.
Κεῖθι γὰρ εἰς ὀφίων σκολιὸν γένος ἠλλάξαντο,
Ὁππότ' ἀπ' ἰσμηνοῦ λιπαρὸν μετὰ γῆρας ἵκοντο,
Ἔνθα σφιν τέρας ἄλλο θεοὶ θέσαν· ἀμφὶ γὰρ αἶαν
Κείνην ἀμφοτέρωθεν ἐρηρέδαται δύο πέτραι,

Αἵ τ' ἄμφω συνίασι δονεύμεναι, εὖτέ τις ἀρχὴ
Γίγνεται ἐνναέτῃσι κυλινδομένοιο κακοῖο.

Ὅτι τῆς ἰλλυρικῆς χώρας πέρας αἱ ἠλίβατοι κολῶναι, τὰ κεραύνια ὄρη, οὕτω καλούμενα διὰ τὸ συχνοὺς ἐκεῖ πίπτειν κεραυνούς. περὶ ἃ κεῖται καὶ ἡ τῆς νέας ἠπείρου μητρόπολις ἡ ποτὲ καλουμένη ἐπίδαμνος, ἤτοι τὸ δυρράχιον, δηλοῦν ἐκ τῆς τοιαύτης κλήσεως τὴν τοῦ τόπου τραχύτητα· δυσράχιον γάρ ἐστιν, ὅ ἐστι δυσέξοχον. τρέψαντες δὲ τὸ σ εἰς ρ, ἀφωνότερον καλεῖται δυρράχιον, καθὰ καὶ τὸ τυρσηνός, τυρρηνός· ταρσός, ταρρός, ὁ καλαθίσκος· πυρσός, πυρρός· καὶ ἄλλα. ἀρχὴ δὲ τὰ κεραύνια ὄρη τοῦ ἀδρίου, καὶ τοῦ ἰονίου πελάγους, ὧν εἰ καὶ τὸ στόμα κοινόν, ἀλλ' αὐτὰ διαφέρει τῇ θέσει. ἰόνιος μὲν γὰρ κόλπος ὁ μετὰ τὸ στόμα εὐθύς, ἀπό τινος ἡγησαμένου τῶν τόπων ἔχων τὴν κλῆσιν, ἢ καὶ ἀπὸ τῆς ἰοῦς. ἀδρίας δὲ, ὁ ἐντὸς μέχρι τοῦ μυχοῦ, ἀπὸ ἀδρίας, ὡς προερρέθη, πόλεως ἐπιφανοῦς, ἢ ἐξ ὁμωνύμου ποταμοῦ. ἐκεῖ δὲ ὥσπερ τρίτον τι τμῆμα, ὁ ἀκυλήϊος κόλπος, ὡς ἀνωτέρω ἔφη ὁ διονύσιος. εἰσὶ δὲ καὶ πρὸς ἄρκτον τοῦ βορείου καυκάσου ὄρη κεραύνια. ἰλλυριοὺς δέ φασι τὸ ἔθνος κληθῆναι ἀπὸ ἰλλυριοῦ παιδὸς κάδμου, καὶ ἁρμονίας. Ὅτι περὶ τὸν κόλπον τὸν κατὰ τὰ κεραύνια ὄρη ἴδοις ἂν τὸν τοῦ κάδμου καὶ τῆς γυναικὸς ἁρμονίας τύμβον, ὃν καὶ ἀναδιπλοῖ δι' ἐπαναλήψεως, καὶ ἑρμηνεία καλῇ. περὶ ὧν μῦθός ἐστι, φησίν, ὡς ἄρα μετὰ λιπαρὸν γῆρας θήβηθεν ἐκεῖ ἐλθόντες εἰς ὄφεων σκολιὸν γένος ἠλλάξαντο. ἐπεὶ ὁ κάδμος τὸν ἄρεος ἀνεῖλέ ποτε ἐν θήβαις δράκοντα, τὸν τῆς δίρκης φύλακα. δηλοῖ δὲ ὁ λόγος, ὡς ἐξ ἑλλάδος αὐτόθι ἐλθόντες ἐκεῖνοι μετέθεντο τὴν ἑλληνικὴν χρηστοήθειαν, καὶ μετέπεσον ἐξ ἐπιεικείας πρεπούσης ἕλλησιν, εἰς σκολιὰ ἤθη, καὶ οἷον ὀφεώδη τὰ βάρβαρα, παρὰ τὸ γῆρας δυστραγήσαντες εἰς ἤθους μεταβολήν. καὶ ἔστιν ἐνηλλάχθαι αὐτοὺς εἰς ὄφεις, ὡς ἔπος εἰπεῖν, τὸ εἰς θηριωδίαν μεταμειφθῆναι. τὸν μέντοι κέκροπα φασὶν οἱ μῦθοι τοὐναντίον ἀπὸ ὄφεως εἰς ἄνθρωπον ἐλθεῖν, ἐπειδὴ ἐκεῖνος ἐλθὼν εἰς ἑλλάδα, καὶ τὸν βάρβαρον αἰγυπτιασμὸν ἀφείς, χρηστοὺς ἀνελάβετο τρόπους πολιτικούς. λέγει δὲ ὁ διονύσιος καὶ ὅτι περὶ τὴν τοιαύτην γῆν δύο πέτραι ἀντικείμεναι ἀμφοτέρωθεν ἐρηρέδαται, καὶ αὗται ὁπηνίκα τις ἀρχὴ γένηται τοῖς ἐκεῖ κυλινδουμένου κακοῦ, συνίασι, καὶ πρὸς ἑαυτὰς δονούμεναι προσδράσσονται, κατὰ τὰς μυθολογουμένας πλαγκτάς. καὶ τοῦτό ἐστι τοῖς ἐγχωρίοις σημεῖον ἐσομένου πολέμου. τὸ δὲ ἐρηρέδαται, δηλοῖ μὲν τό, ἐρηρεισμέναι εἰσί, καὶ ἑδραίως ἐρρίζωνται. ἔστι δὲ ἰωνικόν, καὶ γίνεται ἀπὸ τρίτου ἑνικοῦ τοῦ ἐρήρεισται, ἀποβολῇ τοῦ σ καὶ προσθέσει τῆς δα συλλαβῆς. ὁποῖον καὶ τὸ ὀνόμασται, ὠνομάδαται· πέφρασται, πεφράδαται. καὶ ὅσα τοιαῦτα. Ἰστέον δὲ ὅτι ὁ μὲν μῦθος τὴν τῷ κάδμῳ συνοικήσασαν ἁρμονίαν, ἄρεος καὶ ἀφροδίτης γενεαλογεῖ. ἀρριανὸς δὲ ἀσιανήν τε αὐτὴν οἶδε, καὶ δαρδάνου ἀδελφήν. φησὶ γὰρ ὅτι κάδμος ὑπὸ τοῦ πατρὸς κατὰ ζήτησιν τῆς ἀδελφῆς εὐρώπης σταλείς, καὶ πλανώμενος, περιπετὴς γέγονεν ἁρμονίᾳ τῇ τοῦ δαρδάνου ἀδελφῇ· καὶ ἁρπάσας, καὶ εἰς τὰς νῆας ἐνθέμενος, προσέσχε τῇ βοιωτῶν γῇ, ἔνθα θηβαίων ἐγένετο καρτερός, πλούτῳ τε εὐδοκιμῶν, καὶ τῇ ἄλλῃ σοφίᾳ.

Πρὸς δὲ νότον μάλα πολλὸν ὑπὲρ θρήκην ἐρίβωλον,
Ὠρικίην θ' ὑπὲρ αἶαν, ἐρείδεται ἑλλάδος ἀρχή,
Πολλὸν ἀνερχομένη, δισσῇ ζωσθεῖσα θαλάσσῃ,
Αἰγαίῃ, σικελῇ τ'· ἀνέμων δέ τοι ἔλλαχ' ἑκάστη,

Montes Ceraunii Epi[...]
Dyrrachium
Ionium mare, Adriaticum
Mythus et fabula de Cad[...] et reliquus Graecus in serpe[ntes] mutatus est in Cecrope [...] patria [...]
Duae petrae
Harmonia uxor Cadmi [...] Dardani

Ἑσπέριον σικελή, τόν τε ζέφυρον καλέουσιν,
Αἰγαίη δ' εὖρον. πέλοπος δ' ἐπὶ νῆσος ὀπηδεῖ,
Εἰδομένη πλατάνοιο μυουρίζοντι πετήλῳ.
Ἄκρῳ μὲν γὰρ ἔοικεν ἐεργόμενος στενὸς ἰσθμός,
Πρὸς βορέην, καὶ κοινὸν ἐφ' ἑλλάδος ἴχνος ἐρείδων·
Φύλλῳ δ' ἤπειρος περιδινήτῳ περὶ μέσσος,
Κόλποις εἰναλίοις ἐστεμμένη ἔνθα καὶ ἔνθα.

Ὅτι πρὸς νότον, μάλα πολὺ ὑπό τε θρᾴκην, καὶ περὶ ὠρικίαν ἐρείδεται ἡ τῆς ἑλλάδος ἀρχή. καὶ σημείωσαι ὅτι ὠρικίαν λέγει τὴν κατὰ μολοττοὺς καὶ θεσπρωτοὺς ἤπειρον, περὶ ἣν καὶ πόλις ὤρικος, ὡς προγέγραπται, καὶ λιμὴν ὤρικος, κατὰ ἡρόδοτον, θεσπρωτικός, ἢ καὶ ἠπειρωτικός. ὡς πέρατα δὲ τῆς ἑλλάδος ἔλαβε τὴν θρᾴκην, καὶ τὴν ὠρικίαν· τὸ μὲν ἑῷον, τὴν θρᾴκην· τὸ δὲ ἑσπέριον, τὴν ὠρικίαν δηλαδή. Ὅτι ἡ ἑλλὰς διοσσῇ θαλάσσῃ ἔζωσται, τῇ αἰγαίῃ τε, καὶ τῇ σικελικῇ, ὧν ἑκάστη ἄνεμον ἔλαχεν, εἰς ὃν ἀφορᾷ· τὸν ἑσπέριον μὲν ἡ σικελική, αἰγαίη δὲ τὸν εὖρον. τὸν δὲ ἑσπέριον ἄνεμον, καὶ ζέφυρον καλεῖσθαί φησιν, ἐρεθίζων οἶμαι ἡμᾶς εἰς ἐτυμολογίας ἀνεύρεσιν. ζέφυρος γὰρ τρόπον τινὰ ταυτόν ἐστι τῷ ἑσπέριος ἄνεμος, ὡς ἀπὸ ζόφου, ὅ ἐστι τῆς ἑσπέρας, οὖρος, ἤγουν ἄνεμος.

Ὅρα δὲ ὅτι ὀφείλων ἑκατέρα εἰπεῖν, διὰ τὴν αἰγαίαν, καὶ τὴν σικελήν· ἐπὶ δύο γὰρ συλληπτικῶς λέγεται τὸ ἑκάτερος· ὁ δὲ εἶπεν ἑκάστη, ὅπερ ἐπὶ πλήθους εἴωθε λέγεσθαι. ποιήσει δὲ τοῦτο καὶ ἐν τοῖς μετὰ ταῦτα, καὶ ἔστι τοιοῦτόν τι καὶ παρὰ τῷ ἑρμογένει. Ὅτι ἡ τοῦ πέλοπος νῆσός ἐστι μὲν κυρίως χερρόννησος, ὅμως δὲ νῆσος μὲν λέγεται, ὡς παρὰ βραχὺ τοιαύτη οὖσα περὶ τὸν ἰσθμὸν δηλαδή, τουτέστι τὸν ὀλιγοστάδιον αὐχένα, καὶ ὡς θαλασσίοις, κατὰ τὸν διονύσιον, ἐστεμμένη κόλποις ἔνθα καὶ ἔνθα· ὅπερ ταυτόν ἐστι τῷ ἀμφίαλος. καὶ ὅρα τὸ ἐστεμμένη, ἀντὶ τοῦ, κυκλουμένη. καὶ ἔστιν ἐνταῦθα κάλλιον οὕτως εἰπεῖν, παρ' ὅπερ ἀνωτέρω ἐπὶ τῆς ἑλλάδος ἔφη, ἐζῶσθαι αὐτὴν διοσσαῖς θαλάσσαις εἰπών. καὶ διὰ τοῦτο μὲν ὀνομάζεται νῆσος. πέλοπος δὲ λέγεται, διὰ τὸ τὸν φρύγα ἢ λυδὸν πέλοπα κυριεῦσαί ποτε αὐτόθι, ἐπιγαμβρεύσαντα οἰνομάῳ. λέγεται δὲ οὐ μόνον συνθέτως πελοπόννησος, διὰ τῶν δύο νν, ὡς ἑκατόννησοι, αἱ τοῦ ἑκάτου, ἤγουν ἀπόλλωνος, νῆσοι· ἀλλὰ καὶ ἁπλῶς, ἤτοι ἀσυνθέτως, ποτὲ μὲν πελοπία γῆ, ὡς παρὰ εὐριπίδῃ εὕρηται· ποτὲ δὲ νῆσος, ὡς αὐτὸς ὁ διονύσιος ποιεῖ ἐν τῷ περὶ ἀρκάδων λόγῳ. ὥσπερ καὶ τὸ περὶ τοῦ ἀξείνου ὕδωρ στόμα τε ἁπλῶς λέγει, καὶ στόμα πόντου, συνθέτως. οὕτω δὲ καὶ τὰς θερμοπύλας, πύλας ἁπλῶς λεγομένας εὑρίσκομεν. ἔστι δὲ κατὰ τὸν ἰσθμὸν ἡ πελοπόννησος συνεχὴς τῇ τῆς ἑλλάδος πέζῃ. συνάπτει γὰρ ὁ τόπος ἐκεῖνος τῇ ἑλλάδι, καὶ ἔοικε πλατάνου πετάλῳ μυουρίζοντι, τουτέστι κατὰ μυὸς οὐρὰν στενουμένῳ καὶ λεπτυνομένῳ, κατὰ τὸν ἄκρον μόσχον, ἤτοι κατὰ τὸν καυλόν, οὗ τὸ φύλλον ἐξήρτηται. καὶ ὁ μὲν ἰσθμός, φησί, τῆς πελοποννήσου ὁ τεσσαρακοντα-στάδιος εἰργόμενος στενὸς ἔοικε τῷ ἄκρῳ μόσχῳ τοῦ φύλλου, βόρειος ὤν, καὶ κοινὸν ἐφ' ἑλλάδος ἴχνος ἐρείδων, ὡς τῆς ἑλλάδος κατὰ συνέχειαν αὖθις κειμένης, ὡς εἴρηται, μετὰ τὸν ἰσθμόν. ἡ δὲ τῆς ἔσω ἠπείρου περὶ μέσσος τῷ πολυδινήτῳ φύλλῳ παρέοικεν, ὡς πολλὰς ἐπικλάσεις ἔχουσα, καὶ καμπάς, καὶ ἐγκολπώματα, καθ' ὁμοιότητα τοῦ τῆς πλατάνου φύλλου. διὸ καὶ ὁ πίνδαρος πολύγναμπτον μυχὸν λέγει τὴν πελοπόννησον. ἀκρόπολιν δὲ τῆς ἑλλάδος οἱ παλαιοὶ φασὶ τὴν πελοπόννησον. Ὅρα δὲ τὸ, ἴχνος ἐρείδων, ῥηθὲν ὡς ἐπὶ βάσεως

ποδός. εἴρηται δὲ ὡς πρὸς τὸ, πέλοπος νῆσος ὅτι πρέπει· ἀκόλουθα γὰρ ἀλλήλοις τὸ ὅτι πρέπειν, καὶ τὸ ἴχνος ἐρεῖσαι. λέγεται δὲ καὶ ὅτι ἴση σχεδόν ἐστι κατά τε μῆκος καὶ κατὰ πλάτος, ὅσον χιλίων τετρακοσίων σταδίων, καὶ ὅτι κύκλῳ περίμετρος αὐτῆς μὴ κατακολπίζοντι μὲν, τετρακισχιλίων σταδίων, ἢ καὶ πλεῖόν τι· κατακολπίζοντι δὲ, ὑπὲρ τὰ πεντακισχίλια ἑξακόσια.

Τῆς πρὸς μὲν ζεφύροιο τριφυλλίδος ἤθεα γαίης,
Ἔνθ' ἐρατεινότατος ποταμῶν ἀλφειὸς ὁδεύει
Σχιζόμενος προχοῇσι μεσηνίου εὐρώταο·
Οἵ τ' ἄμφω ἀσέηθεν ἀναβλύζουσι ῥέεθρα,
Καὶ ὁ μὲν ἠλείων, ὁ δ' ἀμυκλαίων χθόνα τέμνει·

Ὅτι πρὸς ζέφυρον τῆς πελοποννήσου ἡ τριφυλὶς γῆ, μέρος τῆς ἤλιδος, ἔνθα ἐρατεινότατος ποταμῶν ἀλφειὸς ὁδεύει, σχιζόμενος ἐκ τοῦ μεσσηνίου εὐρώτα. ἄμφω δὲ ἐκ μιᾶς πηγῆς ἀναβλύζοντες σχίζονται, τῆς καλουμένης ἀσέας. διὸ καὶ γράφουσι τὰ τῶν ἀντιγράφων ὀρθότερα, οἵ τ' ἄμφω ἀσέηθεν ἀναβλύζουσι ῥέεθρα, καὶ ὁ μὲν ἠλείων, ὁ ἀλφειός· ὁ δὲ ἀμυκλαίων χθόνα τέμνει, ὁ εὐρώτας. καὶ ὁ γεωγράφος δέ φησιν ὅτι ἀσέα κώμη τῆς μεγάλης πόλεως, ἔχουσα δύο πηγὰς, ἐξ ὧν ῥέουσιν εὐρώτας καὶ ἀλφειὸς, οἳ δύντες ὑπὸ γῆν, ἀνατέλλουσι μετὰ συχνὰ στάδια, καὶ τὸ ῥεῖθρον ἀναδείξαντες, ὁ μὲν γίνεται λακωνικὸς, ὁ δὲ εἰς τὴν πισάτιν κατάγεται γῆν, ἤτοι εἰς τὴν ὑμνουμένην πίσαν, ἥτις δι' ἑνὸς γράφεται σίγμα, καὶ ἀπὸ κρήνης ἔχει πίσης τὸ ὄνομα. αὕτη δὲ ἡ κρήνη οὕτω λέγεται, οἱονεὶ πίστρα τις οὖσα, ὅ ἐστι ποτίστρα· παρὰ τὸ πίσω μέλλοντα, οὗ ἡ χρῆσις παρὰ πινδάρῳ. μεταξὺ δὲ ἡ τοιαύτη πίσα ὄσσης καὶ ὀλύμπου ὀρέων πελοποννησιακῶν ὁμωνύμων τοῖς παρ' ὁμήρῳ μακεδονικοῖς ἢ θετταλικοῖς. ὕδωρ δέ φασι περί που τὸν ἀλφειὸν εἶναι, ὃ τοὺς ἀλφοὺς ἰᾶται, ὅθεν τάχα καὶ ὁ ποταμὸς ἐκλήθη, πλεονασμῷ τῆς ει διφθόγγου, ὡς ἐπὶ τοῦ ἀδελφειὸς, καὶ τῶν ὁμοίων. ἀγαθὸν δέ ἐστι τὸ τοιοῦτον ὕδωρ καὶ εἰς λεύκας καὶ λειχῆνας, μελάμποδος χρησαμένου, φασὶ, τούτοις τοῖς ὕδασιν, εἰς καθαρμὸν τῶν τοῦ προίτου θυγατέρων, ὅτε ἐμάνησαν. ἐρατεινὸν δὲ ὁ διονύσιος τὸν ἀλφειὸν καλεῖ, διὰ τὸν μυθολογούμενον τῆς σικελικῆς ἀρεθούσης ἔρωτα, ἧς, φασὶν, ἐρῶν, ἕως εἰς ἐκείνην ἐκ πελοποννήσου ἀναδίδωσι γλυκὺς ἐραστὴς ἀμιγὲς ἅλμῃ θαλάσσης φυλάσσων τὸ ῥεῖθρον. ὁ δὲ γεωγράφος καὶ τὸν ἄθλον ἱκανῶς αὐτόθι ἐκτετιμῆσθαί φησιν. ἱστορεῖται δὲ κατὰ ζῆλόν τινα καὶ παρὰ νικαεῦσι ποταμόν τινα ἀλφειὸν ὠνομάσθαι, καὶ ὄρη τινὰ ὀλύμπια, καὶ ἀγῶνα δὲ ὀλυμπιακὸν ἄγεσθαι, κατὰ μίμησιν τῶν ἐν ἤλιδι. τριφυλία δὲ καὶ τριφυλὶς γῆ λέγεται ἡ κατὰ ἦλιν, διὰ τὸ ὑπὸ τριῶν τινῶν οἰκισθῆναι φύλων, ἐν οἷς καὶ πύλιοι ἰθαγενεῖς, καὶ ἐπήλυδες μινυοί. ἢ ἀπὸ τριφύλου τινὸς ἀνδρός. μεσσήνη δὲ αὕτη χώρα ἐστὶ λακωνικὴ, ἧς ἄποικος ἡ σικελικὴ μεσσήνη, ζάγκλη μὲν ποτε λεγομένη ἐκείνη, μεταβαλοῦσα δὲ τοὔνομα εἰς μεσσήνην, ὡς ἡρόδοτος ἱστορεῖ. γράφεται δὲ παρὰ τοῖς παλαιοῖς διὰ δύο σσ, καὶ διὰ ταύτην λέγεται ὁ εὐρώτας μεσσήνιος. ἡ δὲ ἦλις, ἀφ' ἧς οἱ ἠλεῖοι, διαφορεῖται κατὰ τὸ πνεῦμα. καὶ δασύνεται γὰρ, ἀπὸ τοῦ ἁλίζω, τὸ ἀθροίζω, διὰ τὸ πολλοὺς ἐκεῖ ἐν τῷ ἀγῶνι τῶν ὀλυμπίων ἀθροίζεσθαι· καὶ ψιλοῦται μάλιστα διὰ τὸν κανόνα τὸν λέγοντα τὸ η πρὸ τοῦ λ ψιλοῦσθαι. φασὶ δὲ περὶ τὴν τοιαύτην ἦλιν ἡμιόνους μὴ γίνεσθαι, δι' οὐδὲν φανερὸν αἴτιον, ἀλλ' ἔκ τινος κατάρας, ὥς φησιν ἡρόδοτος.

Eurotas et Alpheus Dilis

Alphei aqua vitiliginibus med

Arethusa similis sub mari misit se alpheo

τρυφιλις

Elis un dicat et g... ... nenti

Καδδὲ μέσην νῆσον, κοίλην χθόνα ναιετάουσιν
Αρκάδες ἀπιδανῆες ὑπὸ σκοπιὴν ἐρυμάνθου,
Ενθα μέλας, ὅθι κρᾶθις, ἵνα ῥέει ὑγρὸς ἰάων,
Ηχι καὶ ὠγύγιος μηκύνεται ὕδασι λάδων.

Ὅτι ἀρκάδες περὶ μέσην τὴν πελοπόννησον, κοίλην χθόνα ναίουσιν ὑπὸ τὸ ὄρος τὸ ἐρύμανθον, ἐν ᾧ κάπροι πολλοί. ὅθεν καὶ ὁ ἐρυμάνθιος κάπρος, ὃν ἔκτανεν ὁ ἡρακλῆς. ἔνθα μέλας, καὶ κρᾶθις, καὶ λάδων ῥέουσιν. ἔστι δὲ καὶ σικελικὸς ποταμὸς κρᾶθις, καὶ περὶ σύβαριν δὲ, ὡς προγέγραπται, ἤτοι περὶ τὸ θούριον, ὃς ξανθίζει τοὺς λουομένους. Ἰστέον δὲ ὅτι καὶ μέλας ποταμὸς οὐ μόνος οὗτός ἐστιν, ἀλλὰ καὶ θρακικὸς, ἐξ οὗ μέλας κόλπος ὀνομάζεται ὁ περὶ τὴν αἶνον. καὶ ἀσιανὸς δὲ ποταμὸς μέλας ἐστί. καὶ περὶ τὴν τραχῖνα δὲ, ὡς ἡρόδοτος ἱστορεῖ. τοὺς δὲ ἀρκάδας ὁ διονύσιος μὲν ἀπιδανῆας καλεῖ, οἱ νεώτεροι δὲ ἀπιδόνας, κατὰ τὸν γεωγράφον, ἀπό τινος ἄπιδος, οὗ ἡ γενική, καὶ ἄπεως ὡς ὄφις ὄφεως, ἄμασρις ἀμάσρεως, ζάμολξις ζαμόλξεως. οἱ δέ φασιν ὅτι ἄπις ὁ φορωνέως ἐκ τῆς ἠπείρου ἐλθὼν ἀπήλλαξε τὴν πελοπόννησον ὄφεων ὀχλούντων, καὶ ᾤκησε περὶ τὴν ἀρκαδίαν, ἀφ᾽ οὗ καὶ ἡ πελοπόννησος ὅλη, ἀπία ἐκλήθη ποτέ· καὶ δι᾽ αὐτὸν ἀπιδανῆες ἐξαιρέτως οἱ ἀρκάδες, παρ᾽ οἷς ὁ ἄπις ᾤκησεν, οὗ καὶ αἰσχύλος μέμνηται εἰπὼν, Ἄπις γὰρ ἐλθὼν ἐκ πέρας ναυπακτίας. καὶ ἀρριανὸς δέ φησι, κλυτὸς ἄπις ὅς ῥ᾽ ἀπίην ἐφάτιζε, καὶ ἀνέρας ἀπιδανῆας. οἱ δέ φασιν ἀπίαν καὶ ἀπιδανεῖς κληθῆναι κατὰ στέρησιν τοῦ πιεῖν, καὶ τοῦ πιδάκων, ἐπεὶ μὴ εἶχεν ἡ χώρα πίδακας τὴν ἀρχὴν, ἀλλ᾽ ὡς λέγει καλλίμαχος, ἔμελλεν εὔυδρος καλέεσθαι, ὡς δύνασθαι διὰ τοῦτο καὶ αὐτὴν πολυδίψιον λέγεσθαι. ὅθεν καὶ ἀζηνὶς ἐκαλεῖτο, διὰ τὴν ἄζην, ὅ ἐστι διὰ τὴν ξηρασίαν. καὶ ἔθνος οἱ ἀζᾶνες αὐτόθι μέχρι καὶ νῦν οὕτω λεγόμενοι. Ἰστέον δὲ ὅτι ἀπὸ ἀρκάδος ὠνόμασται ἡ ἀρκαδία, υἱοῦ διὸς καὶ θεμιστοῦς. καὶ ὅτι καὶ πελασγία ποτὲ ἐκλήθη, καὶ παῤῥασία, καὶ λυκαονία, καὶ γιγαντὶς, καὶ ἀζανία. ὅτι δὲ καὶ προσέληνοι λέγονται οἱ ἀρκάδες, διὰ τὴν πάνυ τοῦ ἔθνους ἀρχαιότητα, ὁ λυκόφρων ἱστορεῖ. Ὅτι ἐν δυσὶ στίχοις μετέλαβε γοργῶς καὶ ποικίλως τέσσαρα τοπικὰ ἐπιῤῥήματα, εἰπὼν, ἔνθα μέλας, ὅθι κρᾶθις, ἵνα ῥέει ὑγρὸς ἰάων, ἧχι καὶ ὠγύγιος μηκύνεται λάδων. ὠγύγιον δὲ τὸν λάδωνα λέγει, διὰ τὴν περὶ αὐτοῦ ἀρχαιολογίαν. μῦθος γὰρ βούλεται περὶ τὴν ἄνθρωπον ἐξ αὐτοῦ καὶ γῆς γενέσθαι τὴν δάφνην. ὠγύγιος γὰρ, ἤτοι παλαιὸς, ὁ τὴν περὶ τὴν γεννήσας ἄνθρωπον.

Αργος δ᾽ ἀργείων ἀρόσεις, καὶ γαῖα λακώνων·
Η μὲν ἐς ἀντολίην, ἡ δ᾽ ἐς νότον εἰσορόωσα.
Δοιαὶ δ᾽ ἴσθμια νῶτα περιβρεμέουσι θάλασσαι,
Ητ᾽ ἐφύρης ἀντικρὺ ποτὶ ζόφον, ἥ τε πρὸς αὐγὰς
Ελκομένη, τὴν μέν τε σαρωνίδα κικλήσκουσι.

Ὅτι τὸ ἄργος μὲν εἰς ἀνατολὴν ὁρᾷ τῆς πελοποννήσου, πρὸς δύσιν δὲ ἡ λακεδαίμων. ἑκατόμπολις δὲ ἡ λακωνικὴ τὸ παλαιὸν, καθὰ καὶ ἡ κρήτη, λέγεται. διὸ καὶ τὰ ἑκατόμβαια ἐκεῖ ἐθύετο ἐπὶ σωτηρίᾳ τῶν τοσούτων πόλεων. μία δὲ τῶν ἑκατὸν αἱ ἀμύκλαι, ἃς ἔκτισεν υἱὸς λακεδαίμονος ὁ ἀμύκλας. Ἰστέον δὲ ὅτι τὸ ἄργος τοῦτο προεῖχέ ποτε τῶν ἐν τῇ ἑλλάδι χώρᾳ πόλεων, καὶ μάλιστα διὰ τὴν ἀνδρείαν τῶν ἐν αὐτῇ. κατὰ δὲ τὸ

ἡρόδοτον, ἤκουσάν ποτε καὶ μουσικοὶ εἶναι περὶ τοὺς ἕλληνας. κἀκεῖνο δὲ χρὴ εἰδέναι, ὅτι οὐχ ἓν ἄργος ἐστὶν, ἀλλὰ διάφορα. τό, τε κατὰ τὴν πελοπόννησον, ὅπερ ὁ σοφοκλῆς καὶ ἄργος δωρικὸν λέγει, καὶ ἀπίαν γῆν. ἐκλήθη δὲ τὸ αὐτὸ καὶ φορωνικὸν ἄστυ ποτὲ, ἀπὸ φορωνέως, ὠνομάσθη δὲ καὶ αἰγιάλεια, ἔκ τινος αἰγιαλέως· καὶ ἱππόβοτον, καὶ μὴν καὶ ἴασον, ἀπὸ ἰάσου τινός. καὶ δίψιον, διὰ τὸ μὴ πολύυδρον εἶναι. ἐλέγετο δὲ, φασὶ, καὶ θετταλικὸν ἄργος ἡ νῦν λάρισσα· καὶ ἀμφιλοχικὸν δὲ ἄλλο. καὶ ἁπλῶς εἰπεῖν, εἰς ἕνδεκα τόπους οἱ παλαιοὶ τὸ ἄργος μερίζουσι, λέγοντες καὶ ὅτι πᾶν σχεδὸν πεδίον παραθαλάσσιον, ἄργος ἐλέγετο. ὁ δὲ γεωγράφος φησὶν ὅτι οἱ νεώτεροι, καὶ μάλιστα μακεδόνες καὶ θετταλοὶ ἄργος τὸ πεδίον φασί. καὶ ἡ ὅλη δὲ πελοπόννησος ἄργος, ἀπὸ τοῦ πολυοφθάλμου ἄργου ἐκλήθη ποτέ. ὁ δὲ γεωγράφος οὕτω καὶ περὶ τούτου φησὶν, ἀχαϊκὸν ἄργος ἐκλήθη ἥ τε ὅλη πελοπόννησος, καὶ ἰδίως ἡ λακωνική. τὸ γοῦν παρὰ τῷ ποιητῇ περὶ τοῦ μενελάου λεχθέν, ἦ οὐκ ἄργεος ἦεν ἀχαϊκοῦ, ἀντὶ τοῦ, οὐκ ἦν ἐν τῇ λακωνικῇ. ἐντεῦθεν δὲ καὶ ἡ ἑλένη ἀργεία λέγεται. περιηγητῶν δὲ λέγει κληθῆναί ποτε τὴν πελοπόννησον, ἄργος ἴασον, καὶ ἀχαϊκὸν, καὶ ἵππιον, καὶ ἱππόβοτον. τὸ δὲ τοῦ ἄργους ἐθνικὸν, οὐ μόνον ἀργεῖος, ὥς φασιν οἱ παλαιοὶ, ἀλλὰ καὶ ἀργόλας, καὶ ἡ χώρα ἀργολίς. ἐλέγετο δὲ καί τι ἄργος ἰδίως οὕτως ἀργολικόν. Ὅτι τὰς πλευρὰς τοῦ ῥηθέντος ἰσθμοῦ τοῦ πελοποννησιακοῦ περιβρομέουσαι κλύζουσι, πρὸς ζόφον μὲν, ἡ τῆς ἐφύρης θάλασσα, ὅ ἐστιν, ὁ κορινθιακὸς κόλπος, πρὸς αὐγὰς δὲ, ἡ σαρωνὶς θάλασσα. ὅτι δὲ ἐφύρα ἡ κόρινθος λέγεται, καὶ ὅτι καὶ ἄλλαι εἰσὶ πόλεις ταύτης ὁμώνυμοι, ἐν τοῖς εἰς τὴν ὀδύσσειαν γέγραπται. σαρωνικὸς δὲ κόλπος, ἢ ἀπὸ σάρωνος ποταμοῦ τροιζηνίου ἐκβάλλοντος εἰς αὐτὸν, ἢ ἐπειδὴ σάρων τις κυνηγὸς ἐπιδιώκων σῦν, ἐκεῖθεν κατενεχθεὶς εἰς τὴν ὑποκειμένην κατέπεσε θάλασσαν, καὶ ἀπεπνίγη. οὕτω καὶ ἴκαρος τῷ ἰκαρίῳ ἐναποπνεύσας πελάγει, ἐξ ἑαυτοῦ ὀνομάζεσθαι δέδωκε. καὶ αἴσαρος δὲ, ὡς περιηγεῖται, ἔλαφον ἐπιδιώκων, καὶ συνεισελθὼν αὐτῇ εἰς ποταμὸν περὶ κρότωνα, καὶ ἀποπνιγεὶς, τῷ ποταμῷ ἐναφῆκε τὸ ὄνομα, αἰσάρῳ κληθέντι ἀπ' ἐκείνου. οἱ δὲ ἄλλως τὴν τοῦ σαρωνικοῦ πελάγους κλῆσιν αἰτιολογοῦντες, φασὶν ὅτι μίνως λαβὼν τὰ μέγαρα διὰ σκύλλης τῆς νίσου θυγατρὸς ἐρασθείσης αὐτοῦ, καὶ ἀποτεμούσης τὴν τοῦ πατρὸς κεφαλὴν, ἐνενοήσατο ὅτι ἡ τὸν πατέρα προδοῦσα, οὐδενὸς ἂν ῥᾳδίως φείδοιτο, καὶ διὰ τοῦτο προσδήσας τῷ πηδαλίῳ νηὸς τὴν πατροκτόνον, καὶ πατροφόντιν, ἀφῆκε σύρεσθαι διὰ θαλάσσης· καὶ αὐτὴ μὲν εἰς ὄρνεον μετεβλήθη, ὥς φησι παρθένιος ὁ τὰς μεταμορφώσεις γράψαι λεγόμενος· ὁ δὲ κόλπος παραγραμματισθεὶς ἔσχε τὴν κλῆσιν ἀπὸ τοῦ σύρεσθαι. ἀπὸ δὲ τῆς τοιαύτης σκύλλης καὶ σκύλλαιον ἔτι νῦν καλεῖται τόπος ἐν ἑρμιόνῃ τῇ κατὰ πελοπόννησον, ἔνθα ἡ γυνὴ ἐξεκυμάνθη μετὰ τὸ καταποντισθῆναι.

Νέρθε γε μὴν ἰσθμοῖο πρὸς αὐγὰς ἀττικὸν οὖδας,
Τοῦ διὰ θεσπεσίου φέρεται ῥόος ἰλισσοῖο,
Ἔνθεν καὶ βορέης ποτ' ἀνήρπασεν ὠρείθυιαν.

Ὅτι πρὸς αὐγὰς τοῦ πελοποννησιακοῦ ἰσθμοῦ τὸ ἀττικόν ἐστιν οὖδας, ἔνθα ποταμὸς φέρεται ἰλισσὸς, οὐ πολλοῦ ἄξιος λόγου, διὰ δὲ τὰς κλεινὰς ἀθήνας περιλαλούμενος, καὶ θεσπέσιος καλούμενος. ὅθεν, φησὶν, ἥρπασε ποτὲ βορέας ὠρείθυιαν τὴν τοῦ ἐρεχθέως. βορέας δὲ οὗτος βασιλεὺς ἦν θρᾴκης, ἅρπαξ ἀττικοῦ τούτου γυναίου βασιλικοῦ· εἰ καὶ ὁ μῦθος διὰ τὴν ὁμωνυμίαν, ἀπανασήσας τῆς γῆς τὸν ἄνθρωπον ἐξηνέμωσε. καθὰ καὶ ἀϊδωνεὺς βασιλεὺς μὲν ἦν, ὡς οἱ ἀκριβέστεροί φασιν, ἠπείρου τῆς ἐν μολοσσοῖς, πρὸς ὃν καὶ πειρίθους ἦλθε, καὶ θησεὺς, διὰ τὴν περσεφόνην. ἀλλὰ δὴ καὶ ὁ ἡρακλῆς, διὰ τὸν κέρβερον κύ-

Saronis fortissi. ... varias habuit nomina

Omni fere loca ad mare sita hunc argos

Ephyris et Saronis

Minois ... in Scylla ... interfectricem

Orithyia rapit a Borea

να πολλοῦ ἄξιον· ὅμως δὲ καὶ ἐκεῖνος ὁ ἀϊδωνεὺς διʼ ὁμοιότητα κλήσεως, εἰς τὸν ἄδην μεταλαμβάνεται, καὶ εἰς τὸν ὑπὸ γῆν τοῖς μυθογράφοις μετατίθεται πλούτωνα. ἑρμείας δὲ ὁ πλατωνικὸς βασιλικὴν παῖδα τὴν ὠρείθυιαν κατὰ κρημνοῦ ὑπὸ νόσου ὠσθῆναι ἀνέμου βορρᾶ, καὶ τούτῳ τῷ τρόπῳ λεχθῆναι ἁρπασθῆναι αὐτὴν ὑπὸ τοῦ βορρᾶ. ἀττικὴ δὲ ἡ κατὰ ἀθήνας χώρα λέγεται, καὶ ἀτθίς· τοῦτο μὲν ἀπὸ ἀτθίδος τῆς θυγατρὸς κραναοῦ, ἀφʼ οὗ καὶ κραναὴ λέγεται· ἐκεῖνο δὲ, ἀπὸ ἀκταίωνος, ἢ ἀπὸ ἀκταίου αὐτόχθονος, ἀφʼ οὗ καὶ παρὰ λυκόφρονι, ἀκταῖοι οἱ ἀττικοί· ἢ παρὰ τὴν ἀκτήν. τριγώνου γὰρ, φασὶν, οὔσης αὐτῆς, πολὺ μέρος καθικνεῖται εἰς τὴν θάλασσαν. διὸ καὶ μία τῶν ἐπὶ κέκροπος τεσσάρων φυλῶν, παρὰ ταῦτα ἐκλήθη, καὶ αὐτὴ ἀκταία. ἐκλήθη δὲ πάλαι ποτὲ καὶ ἀκτὴ, καὶ ἀκτική. ναὶ μὴν καὶ ποσειδωνία, καὶ ἀθήνα, ἀπὸ ὁμωνύμων προσώπων. καὶ ἰωνία δὲ ἀπὸ ἴωνος τοῦ ξούθου, καὶ μοψοπία, ἀπὸ μόψου ἄλλου παρὰ τὸν μάντιν τὸν τοῦ τειρεσίου. κραναὴ μέντοι ἡ ἀττικὴ οὐ μόνον ἀπὸ τοῦ κραναοῦ, ὡς ἐῤῥέθη, ἀλλὰ καὶ διότι τραχεῖα, καὶ τὸ πλεῖον αὐτῆς ὄρεσιν ὑποπέπτωκε. τὴν δὲ δευτέραν γραφεῖσαν ἀτθίδα πρεσβυτάτῳ τῷ κραναῷ γενέσθαι φασὶν, ἣν παρθένον οὖσαν, καὶ ὡραίαν γάμου θανοῦσαν θάψας λαμπρῶς ὁ πατὴρ ἀπʼ αὐτῆς τὴν χώραν ὠνόμασε. τὴν δὲ τῶν ἀθηναίων ἀκρόπολιν, κεκροπίαν ποτὲ κληθῆναί φασι, πόλιν οὖσαν μίαν τῶν ἐπὶ κέκροπος ἐκτισμένων. Ὅτι δὲ καὶ ἴωνες ἦν ὅτε οἱ ἀττικοὶ ἐκαλοῦντο, ἱστορεῖ καὶ ὁ γεωγράφος λέγων ὅτι καὶ ὁ ποιητὴς ἐν τῷ, βοιωτοὶ καὶ ἴωνες, ἴωνας τοὺς ἀθηναίους φησί· καὶ ὅτι οἱ ἐν ἀσίᾳ ἴωνες, τούτων εἰσὶ καὶ ἄποικοι καὶ ὁμώνυμοι· καὶ ὅτι γὰρ ἡ ἰὰς, ἤτοι ἰωνικὴ διάλεκτος ἡ αὐτή ἐστι τῇ παλαιᾷ ἀτθίδι. ὅτι δὲ ἄποικοι ἀθηναίων οἱ ἐν τῇ ἀσίᾳ ἴωνες, δηλοῖ καὶ ὁ παρὰ τῷ ἡροδότῳ θεμιστοκλῆς, πατέρας τῶν ἰώνων λέγων τοὺς ἀθηναίους. ἱστορεῖ δὲ ὁ αὐτὸς καὶ ὅτι οἱ ἀθηναῖοι κραναοὶ καλούμενοι, ὅμως ἐπὶ πελασγῶν ἐχόντων τὴν ἑλλάδα πελασγοὶ ὠνομάζοντο· ἐπὶ δὲ κέκροπος, ἐκλήθησαν κεκροπίδαι· τὴν δὲ ἀρχὴν ἐρεχθέως ἐκδεξαμένου, ἀθηναῖοι μετωνομάσθησαν· ἴωνος δὲ τοῦ ξούθου στρατάρχου γενομένου, ἐκλήθησαν ἀπʼ αὐτοῦ ἴωνες.

Τῷ δʼ ἔπι, βοιωτῶν τε πέδον, καὶ λοκρὶς ἄρουρα·
Θεσσαλίη δʼ ἐπὶ τοῖσι, μακηδονίης τε πόληες·
Ταῖς δʼ ἐπιφαίνονται κορυφαὶ χιονώδεος αἵμου
Θρηϊκίου· τοῦ δʼ αὖτα ποτὶ ῥιπὴν ζεφύροιο
Δωδώνης ἤπειρος ἀπείριτος ἐκτετάνυσται.

Ὅτι οὔτω πάνυ ἐπέδραμεν ἐνταῦθα ἐπελαφρότατα, ἤγουν συντομώτατα ὁ περιηγητὴς, ὥστε τεσσάρων μεγάλων μνησθεὶς ἐθνῶν, βοιωτῶν, λοκρῶν, θεσσαλῶν, μακεδόνων, ἠρκέσθη μόνον ἀριθμῆσαι αὐτὰ πρὸς ὄνομα, μηδέν τι πλέον εἰπὼν περὶ αὐτῶν. φησὶ γὰρ, βοιωτῶν πέδον, καὶ λοκρὶς ἄρουρα, θεσσαλίη τε, μακεδονίης τε πόληες. ἡ δὲ παρεκβολὴ ἐρεῖ περὶ ἑκάστου τούτων ὅσα ἐνδέχεται. Ὅτι βοιωτοὶ ὠνομάσθησαν ἀπό τινος βοιωτοῦ καλουμένου, ὃν ἡ μήτηρ ἄρνη λάθρα τεκοῦσα, περὶ βοῶν ἔθετο κόπρους· ἐξ οὗ καὶ τὸ ὄνομα ἔσχεν, ὡς ῥιφεὶς ἀμφὶ τοὺς βόας. ἢ ἀπὸ τῆς βοὸς ἡ χώρα βοιωτία τῆς καθηγησαμένης αὐτόθι τῷ κάδμῳ. οἱ δὲ παρὰ τὸν βοιὸν ὠνομάσθαι εἶπον τοὺς βοιωτοὺς, ὡς μὴ ὄντας ταῖς διανοίαις ἄγαν εὐκινήτους. συμφωνεῖ δὲ τῷ λόγῳ τούτῳ καὶ ἡ βοιωτία ὗς, ὅπερ ἐσκώπτοντο οἱ βοιωτοὶ, ὡς δηλοῖ καὶ ὁ πίνδαρος. γυμναστικοὶ δὲ οἱ βοιωτοί. διὸ καὶ λέγεται λόγος τοιοῦτος, ὡς ἀθηναῖοι μὲν περὶ ναυτικὴν ἠσχόληνται τέχνην, θετταλοὶ δὲ περὶ

τὴν ἱππικὴν ἐμπειρίαν, βοιωτοὶ δὲ περὶ τὴν τῆς γυμνασίας ἐπιμέλειαν, κυρηναῖοι δὲ περὶ τὴν διφρευτικὴν ἐπιστήμην. Ὅτι ἐγγὺς τῶν βοιωτῶν οἱ ἐπικνημίδιοι λοκροί, ἀπὸ κνημῖδος ὄρους τὴν κλῆσιν ἔχοντες· ὡς ἀπὸ ζεφυρίου ὄρους, ἕτεροι λοκροὶ οἱ ζεφύριοι. ἱστορεῖ γὰρ ὁ γεωγράφος ὅτι ὁ παρνασσὸς πρὸς δύσιν αὐτοῦ διαιρεῖ τούς τε ἑσπερίους λοκρούς, τοὺς καὶ ὀζόλας καλουμένους, οἳ χαράσσουσιν ἐν σφραγῖδι τὸν ἕσπερον ἀστέρα· ἔτι δὲ καὶ τοὺς ἐπικνημιδίους, οὕτω καλουμένους ἀπὸ ὄρους κνημῖδος, κειμένου περὶ τὸ ὄρος τὴν οἴτην. τῶν δὲ ἐπικνημιδίων μέρος ἐκείνους τοὺς ὀπουντίους φησίν, οὕτω λεγομένους ἀπὸ πόλεως ὀποῦντος τῆς τοῦ πατρόκλου πατρίδος, ἣν σεμνολογεῖ ὁ πίνδαρος. ὥστε συνακτέον τεσσάρων λοκρῶν εἶναι γένος, τρία μὲν ταῦτα, τοὺς ὀπουντίους, καὶ τοὺς ἐπικνημιδίους, καὶ τοὺς ὀζόλας· τέταρτον δὲ, τοὺς ἰταλικούς, ἤτοι τοὺς ἐπιζεφυρίους. οἱ δὲ ὀζόλαι ἀπὸ τῆς σηπεδόνος, φασίν, ἐκλήθησαν τῶν ἐκεῖ ἀναιρεθέντων κενταύρων. εὕρηται γὰρ παρ' αὐτοῖς νέσσου τε μνῆμα, καὶ ἄλλων κενταύρων. Ὅτι ἀπὸ θεσσαλοῦ τινος ἡ πρότερον καλουμένη πελασγία, θεσσαλία ἐκλήθη. ἐν ταύτῃ, ὡς λόγος, οὐκ ἐξῆν πελαργοὺς κτείνειν, ἐπεὶ τὴν χώραν ὄφεων ἐξεκάθαιρον. ἀπὸ ταύτης ὑπόδημά τι ποιὸν ἐλέγετο θετταλίς. καὶ πήδημα δὲ ἀπὸ ταύτης θεσσαλὸν τὸ παροιμιαζόμενον. ᾄδονται δὲ βασιλεῖς θεσσαλίας οἱ ἀλευάδαι. ἄρχουσι δὲ γένος ἐκεῖσε καὶ οἱ σκοπάδαι, ἀπὸ ἀνδρῶν παλαιῶν γενεαλογούμενοι, ὧν ὁ μὲν ἀλεύας, ὁ δὲ σκόπας ἐκαλεῖτο. Ὅτι μακεδόνες λέγονται ἀπὸ μακεδόνος τοῦ διός. οἱ δὲ παῖδας αἰόλου δέκα παραδιδόασιν, ὧν εἷς μακεδών, φασίν, ἐξ οὗ ἡ μακεδονία. ἣν δέ τις μοῖρα μακεδονίας μακέτα λεγομένη, ἐξ ἧς καὶ ἡ μακεδονία μακετία ἐλέγετο. ὅτι δὲ ὁ μακεδὼν καὶ μακηδὼν λέγεται, ἤδη ἐν τοῖς περὶ ἀλεξανδρείας προείρηται, ὅθεν καὶ μακηδονίαν ἔφη τὴν χώραν ὁ διονύσιος. Ὅτι ὁ αἷμος, ὃς καὶ οὐδετέρως τὸ αἷμον λέγεται ἀπὸ τινος αἵμου βασιλέως σκυθῶν, θρᾴκιόν ἐστιν ὄρος. φησὶ γάρ, κορυφαὶ χιονώδεος αἵμου θρηϊκίου. τούτου πρὸς ζέφυρον δωδώνη κεῖται, ἤπειρος ἀπείριτος. καὶ ὅρα σχῆμα ἐτυμολογίας ἢ παρηχήσεως ἐν τῷ, ἤπειρος ἀπείριτος. τοιοῦτον καὶ τό, ἐν ἐκείναις ἠπείροις εἰς πόντος ἀπείριτος. Ἰστέον δὲ ὅτι δωδώνη οὐ μόνον ἡ χώρα, ἀλλὰ καὶ πόλις ἦν δωδώνη, ἀπὸ δωδώνης τῆς διὸς καὶ εὐρώπης, ἢ ἐκ ποταμοῦ δώδωνος. ἐλέγετο δὲ καὶ δωδὼν δισυλλάβως. ἀπ' αὐτῆς καὶ τὸ δωδωναῖον χαλκεῖον, ἐπὶ τῶν πολυλόγων. ἐγένετο δέ ποτε θεσπρωτὶς ἡ δωδώνη, τουτέστιν ὑπὸ τοὺς θεσπρωτούς. περὶ ἣν καὶ τὸ τοῦ δωδωναίου διὸς μαντεῖον διὰ τῆς δρυός, ὡς καὶ ἐν ὀδυσσείᾳ εἴρηται.

Τῆς δ' ὕπερ, ἐς νότον εἰσὶν ὑπὸ σκοπιὴν ἀρακύνθου,
Ἀνδρῶν αἰτωλῶν πεδίον μέγα, τοῦ διὰ μέσσου
Σύρεται ὁλκὸν ἄγων ἀχελώϊος ἀργυροδίνης,
Τρινακίης ἐπὶ πόντον ἑλισσόμενος, διὰ μέσσων
Νήσων, ἃς καλέουσιν ἐχινάδας· ἧσιν ὁμούρων
Ἔσπεται ἄλλυδις ἄλλα κεφαλληνῶν πτολίεθρα.

Ὅτι ἐς νότον δωδώνης, ὑπὸ σκοπιὰν ἀρακύνθου (αἰτωλικὸν ὄρος ὁ ἀράκυνθος) τὸ τῶν αἰτωλῶν ἐστι πέδον μέγα, δι' οὗ μέσου ὁλκὸν ἄγων ἀχελώϊος ἀργυροδίνης σύρεται ἐπὶ τὸν τῆς θρινακίας πόντον, ἑλισσόμενος διὰ μέσων τῶν ἐχινάδων· ὧν μία καὶ ἡ ὁμηρικὴ τάφος. ταύτας δέ, φασίν, οὐκ ἔστιν ἄρτι εὑρεῖν· ὁ γὰρ ἀχελῷος πολὺν ἰλὺν ἐρευγόμενος προσέχωσεν αὐτάς. ἡρόδοτος δὲ οὐ πάσας ἀφανισθῆναί φησιν, ἀλλά τινας. λέγει γὰρ ὅτι ἀχελῷος ῥέων δι' ἀκαρνανίας, καὶ ἐξιὼν εἰς θάλασσαν, τῶν ἐχινάδων νήσων τὰς ἡμι-

Bœotii bellicosi

Locri κνημῖδες a monte cnis

Dodon

Macedonia Macetia

Aetolia Echinades insulae

σεας ἤπειρον πεποίηκε. ταύταις δὲ ὅμοροι καὶ αἱ τῶν κεφαλληνίων πόλεις. Ἰστέον δὲ ὅτι αἰτωλοὶ μὲν τὸ ἔθνος, ἀπὸ αἰτωλοῦ υἱοῦ ἐνδυμίωνος. νῆσοι δὲ ἐχινάδες ἢ ἀπὸ τινὸς ἐχίονος, ἢ διότι πολλοὶ ἐκεῖ ἐχῖνοι. ὁποῖοι δὲ οὗτοι ἐχῖνοι, ζητητέον ἐν ἄλλοις, ἢ ἐν τῇ χέρσῳ φιληδοῦντες, εἴτε καὶ θαλάσσιοι. καὶ ἄλλως δὲ ἐχινάδες, διὰ τὸ τραχὺ τοῦ τόπου καὶ οἷον ἀκανθῶδες, κατὰ τοὺς ἐχίνους. τοὺς δὲ κεφαλλῆνας καὶ τὴν κεφαλληνίαν ἐν δυσὶ λλ ἡ παλαιὰ χρῆσις ἅπασα ἔχει. ἡ δὲ κλῆσις, ἀπὸ τινὸς κεφάλου, ὡς ἐν τοῖς εἰς τὴν ὀδύσσειαν γέγραπται. Ἰστέον δὲ ὅτι τὸ ἀχελῷος προσγεγραμμένον ἔχει τὸ ι, τῷ τύπῳ τῶν διὰ τοῦ ωος προπερισπωμένων κτητικῶν, τοῦ πατρῷος, μινῷος, καὶ τῶν λοιπῶν· καὶ ἔστιν οἷον κτητικόν. διὰ τοῦτο καὶ ὁ διονύσιος ἐκφωνήσας τὸ ι πεντασυλλάβως, λέγει αὐτὸν ἀχελώϊον. θρινακίας δὲ πόντον, τὸν σικελικὸν λέγει. διὰ τί δὲ θρινακία ἡ σικελία λέγεται, ῥηθήσεται ἐν τοῖς ἑξῆς.

Σημειῶσαι δὲ ὅτι ὁ γεωγράφος τὸν ἀχελῷον οὐκ εἰς τὸν τῆς σικελίας κόλπον, ἀλλ' εἰς τὸν κορινθιακὸν κόλπον ἐκβάλλειν φησίν, ὡς εἶναι τὸν αὐτὸν κόλπον, κορινθιακὸν μὲν, κατὰ τὸν γεωγράφον, σικελικὸν δὲ, κατὰ τὸν διονύσιον. ἀχελῷος δὲ οὗτός ἐστιν ὃς κλασθεὶς τὸ ἀριστερὸν κέρας ὑφ' ἡρακλέους, τὸ τῆς ἀμαλθείας κέρας ἀντέδωκεν, δι' οὗ πᾶν ἀγαθὸν ἐχορηγεῖτο τῷ χρήζοντι. τοῦτο δὲ οἱ τῶν μύθων θεραπευταὶ πρὸς ἀλήθειαν συμβιβάζοντες, τοιοῦτόν τι φασὶν αἰνίττεσθαι· ἡρακλῆς εὐεργετεῖν εἰδὼς τοὺς ὁποί ποτε γῆς, εἶτα καὶ τὸν ποταμὸν τοῦτον μαθὼν πλημμελῶς ῥέοντα, καὶ ταῖς καμπαῖς πολλὴν τῆς αἰτωλικῆς παρατεμνόμενον, καὶ οὕτως ἀδικοῦντα, παραχώμασί τισι καὶ διώρυξι, καὶ διοχετείαις αὐτὸν ἐβιάσατο· καὶ παρατρέψας, καὶ ῥέειν σωφρόνως ποιήσας, ἀνέψυξε τὴν γῆν, καὶ εἰς ἀγαθοποιὸν χρησίαν μετήγαγε, καὶ τὸ τοῖς ἐγχωρίοις ἐπαριστερὸν κέρας τοῦ ποταμοῦ, τὴν ἄτακτον καμπὴν δηλαδὴ τὴν ὡς εἰπεῖν ἀπέραμνον καὶ σκληρὰν τοῖς ἐκεῖ, εἰς μαλθακὴν οἷον ἀντιπαρέσησε δεξιότητα. καὶ ταῦτά εἰσι τὰ κέρατα τοῦ ἀχελῴου, τό, τε βίαιον, τὸ καταπονηθὲν, καὶ τὸ πλουτοποιὸν, τὸ ἀντιδοθὲν, δι' οὗ καὶ ἡρακλῆς εὐεργέτης ἐγνωσται. τὰς γάρτοι τῶν ποταμίων ῥείθρων καμπὰς, κέρατα ἐκάλουν οἱ παλαιοί· καὶ διὰ τοῦτο ταυροκράνους καὶ κερασφόρους ἐτύπουν αὐτούς. καὶ οὕτω μὲν τινὲς περὶ τὸν κατὰ τὸν ἀχελῷον. ἕτεροι δὲ αὐτὸν μὲν ἀφῆκαν ὅποι βούλοιτο ῥέειν, τὸ δὲ τῆς ἀμαλθείας μόνον κέρας τὸ εὔδαιμον ἐν λόγῳ ἔθεντο. καὶ τὸ αὐτόθι τοῦ μύθου νοσοῦν ἐκθεραπεύοντες, ἱστοροῦσι γραῦν τὴν ἀμάλθειαν γενέσθαι κερδαλέαν, ἐμπορικὴν, τὸ πολὺ τῆς ἐμπολῆς ἐντιθεῖσαν κέρατι, ὃ διὰ τοῦτο ἀμαλθείας κέρας ἐφημίζετο, πλουτοποιὸν καὶ βιωφελές. ἐπεὶ δὲ ὁ ἡρακλῆς ἀφελόμενος αὐτὸ πλῆρες τοῦ ἐγκειμένου κέρματος, καὶ χρησάμενος ἔζησε πρὸς τρυφὴν, λόγος ἐντεῦθεν διεδόθη ἀστεῖος, ὡς ἄρα τῷ ἡρακλεῖ τὸ τῆς ἀμαλθείας κέρας ἐκβλύζει πᾶν ἀγαθόν· οὐ τὸ τῆς μυθικῆς αἰγὸς τῆς θρεψαμένης τὸν αἰγίοχον δία, ἀλλὰ τὸ τῆς ῥηθείσης γραός. ἄλλοι δὲ τὸ τῆς ἀμαλθείας κέρας, δι' οὗ γὰρ εὖ ἔχει τὰ κατὰ τὸν ἡρακλέα, τὸ σκληρόν φασι τῆς διαίτης ἐκείνου, καὶ τὸν ποτε κατ' ἀρετὴν βίον αἰνίττεσθαι, ὁπηνίκα ἡμίγυμνος περιϊὼν, καὶ ἐκκαθαίρων κακίας τὴν γῆν, οὐ μαλθακῶς εἶχεν, ἀλλὰ σκληρότερον τοῖς φαύλοις προσεφέρετο. καὶ τοῦτο ἦν τὸ τῆς ἀμαλθείας κέρας, ἡ ἀμάλθακος πρὸς πόνους ἀντιτυπία τοῦ ἥρωος. ὅτε μέντοι ἐμελέτησεν οἰκουρεῖν, ἀναπεισθεὶς ὑπὸ γυναικὸς, καὶ σκιατραφούμενος, καὶ ἱμάτια περιεβάλλετο θάλποντα, καὶ οὐκέτι πρὸς ψῦχος ἐγυμνάζετο, ἀλλ' ἐθάλφθη, καὶ ὑπεμαλάχθη, πρὸς τρυφὴν ἀποκλίνας, κατακαίει ὁ λόγος τὸν ἥρωα, τὴν ἐκ τῆς περιβολῆς θάλψιν εἰς πυρὰν αὐτῷ ὑπανάψας. ἄλλος δέ τις λόγος λιβυκόν τι χωρίον πάμφορον, ἐοικὸς βοὸς κέρατι κατὰ τὸ σχῆμα ἐκτίθεται, καὶ εἰς κτῆμα γυναικί τινι ἀμαλθείᾳ δίδωσιν, ὅ γὰρ διὰ τὸ καρποῦ παντὸς εἰς πολλαπλάσιον δοτικὸν εἶναι, ὁ μῦθος εἰς βόειον κέρας μεταλαβὼν, τὰ θρυλλούμενα περὶ αὐτοῦ δίδωσιν. εἰ δέ τι παραπέλαυσεν ἀγαθὸν τοῦ τοιούτου κέρατος καὶ ὁ ἡρακλῆς, ὅτε εἰς λιβύην ἀπεδήμησε, λέγοιτο ἂν

οὕτω

…helous fluvius

…fabule de cornu

veteres cornutos pinxerint fluvios

…a expositio

οὕτω μετεῖναι τῷ ἡρακλεῖ τοῦ τοιούτου τῆς ἀμαλθείας κέρατος. καὶ ταῦτα μὲν ἐς τοσοῦτον ἱκανῶς, ἡμᾶς δὲ κατὰ τὸν ἀχελῷον ἐπὶ τὰ τοιαῦτα δεῖ παρασύραντι ῥεύματος. Ἰστέον δὲ ὅτι ὥσπερ ἀσωποὶ πολλοὶ, ἔτι δὲ καὶ κηφισσοὶ, οὕτω καὶ ἀχελῷοι ὧν εἷς καὶ ὁ ἐν πελοποννήσῳ, κατὰ τὴν ἀχαϊκὴν κώμην.

Τῷ δ᾽ ἔπι φωκὶς ἄρουρα πρὸς αὐτολίην τε καὶ ἠῶ,
Ἑλκομένη βορέηνδε, κατὰ στόμα θερμοπυλάων,
Παρνασσοῦ νιφόεντος ὑπὸ πτυχὶ, τῆς διὰ μέσσης
Κηφισσοῦ μέγα χεῦμα κατερχόμενον κελαρύζει.

Ὅτι ἀνατολικωτέρα τοῦ ἀχελῴου ἡ ἀπὸ φώκου καλουμένη χώρα φωκὶς, ἑλκομένη πρὸς βορρᾶν κατὰ τὸ στόμα τῶν θερμοπυλῶν, παρνασσοῦ νιφόεντος ὑπὸ πτυχὶ, ἤγουν ὑποκειμένη τῷ παρνασσῷ. ταύτης οἱ οἰκήτορες φωκεῖς λέγονται δισυλλάβως· φωκαεῖς μέντοι τρισυλλάβως, οἱ τῆς φωκης ἰωνικῆς πόλεως, ἥτις καὶ φώκαια λέγεται, ὡς νίκη, νίκαια. τούτων τῶν θερμοπυλῶν πλησίον ὁ σπερχειὸς ποταμὸς ἐκδίδωσιν. ὁ δὲ διονύσιος λέγει καὶ ὅτι διὰ μέσης τῆς φωκίδος ταύτης κηφισσοῦ μέγα χεῦμα κατερχόμενον κελαρύζει, ὡς τοῦ κηφισσοῦ φωκικοῦ ὄντος ποταμοῦ. σκόπησον δὲ εἰ τὸ κελαρύζειν κυρίως κεῖται ἐπὶ μεγάλου ποταμοῦ χεύματος. ἐπεὶ δὲ ὁ γεωγράφος καταριθμεῖται κηφισσούς. θερμοπύλαι δὲ λέγονται συνθέτως, ἀπό τε θερμῶν ὑδάτων ἐκεῖ ἀναβλυζομένων, καὶ διὰ τὸ εἰς στενότητα πυλῶν ὥσπερ συγκεκλεῖσθαι τὸν τόπον. ὁποῖόν τι καὶ περὶ τῶν κασπίων πυλῶν λέγεται, ἃς καὶ κλεῖδας τῆς ἀσιατίδος γῆς καλέσει ὁ διονύσιος, ὡς ταυτὸν ὂν ἐπὶ τοιαύτης στενοχωρίας κλεῖδας ἢ πύλας εἰπεῖν. φησὶ δὲ καὶ ἡρόδοτος, ὅτι ἐν τῇ εἰσόδῳ τῶν θερμοπυλῶν θερμὰ λουτρὰ, ἃ καὶ χύτρας καλοῦσιν οἱ ἐπιχώριοι· καὶ τεῖχος κατὰ τὰς εἰσβολὰς, ὃ φωκέες ποτὲ ἔδειμαν. τὸ δὲ παλαιὸν καὶ πύλαι ἐπῆσαν. λέγει δὲ καὶ ὅτι ὑπὸ μὲν τῶν πλεόνων ἑλλήνων θερμοπύλαι ὁ τόπος ἐλέγετο, ὑπὸ δὲ τῶν ἐπιχωρίων, πύλαι.

Τῷ πάρα, πυθῶνος θυόεν πέδον, ἧχι δράκοντος
Δελφυνης τριπόδεσσι θεοῦ παρακέκλιται ὁλκὸς,
Ὁλκὸς ἀπειρεσίῃσιν ἐπιφρίσσων φολίδεσσι,
Νηῷ ἐν ἱμερτῷ, ὅτι πολλάκις αὐτὸς ἀπόλλων
Ἢ ἀπὸ μιλήτου, ἢ ἐκ κλάρου ἄρτι βεβηκὼς,
Ἰσάμενος χρυσέης ἀναλύεται ἅμμα φαρέτρης.
Ἀλλ᾽ ὁ μὲν ἴληκοι· σὺ δέ μοι δέος ἔννεπε μοῦσα,
Νήσων πασάων ἱερὸν πόρον, αἵτ᾽ ἐνὶ πόντῳ
Ἀνδράσι ναίονται τετραμμέναι ἄλλυδις ἄλλαι.

Ὅτι τὸν δράκοντα ὃν ἀπόλλων ἀνεῖλεν ἐν τῇ πυθῶνι τῇ περὶ τὸν παρνασσὸν, δελφύνην ὁ διονύσιος καλεῖ, οὗ τὸν ὁλκὸν ἀναδιπλώσας ἐν ἐπαναλήψεως σχήματι, φησὶν ὅτι δράκοντος δελφύνης παρακέκλιται ὁλκὸς τῷ πυθίῳ τρίποδι, ὁλκὸς ἀπειρεσίαις ἐπιφρίσσων φολίδεσσιν, ὡς τῆς δορᾶς τοῦ δράκοντος ἐκεῖ ἀνακειμένης. ἐξ οὗ καὶ ἡ πυθὼν παρωνομάσθαι δοκεῖ, ὡς ῥηθήσεται. ὁλκὸν δὲ ἔφη τὴν δορὰν τοῦ δράκοντος, τῷ ὀνόματι τοῦ ὅλου

ὀνομάσας τὸ μέρος· ὡς καὶ ἡ βύρσα βοῦς λέγεται, καὶ ἐλέφας, τὸ ὀστοῦν τοῦ ἐλέφαντος. φασὶ δὲ ὅτι ὁ διονύσιος ἀντὶ ἀρσενικοῦ τοῦ, ὁ δελφυώνης, θηλυκῶς εἶπεν ἡ δελφυών, τρόπῳ ποιητικῷ, κατὰ γένους κοινότητα. ἱερὰ δὲ ὅτι τὸ φολὶς ἐπὶ ὄφεως εἶπεν, ὡς τῶν λεπίδων ἰχθύσιν ἀπονενεμημένων. καὶ ὅτι τὸ φρίσσειν καὶ ἐπὶ τῶν ἐπανεστηκυιῶν φολίδων ἔφη, ἀπὸ θαλάσσης καὶ ἐνταῦθα τὴν λέξιν μεταγαγών. ὥσπερ γὰρ τὸ κυμαίνεσθαι, θαλασσία λέξις, οὕτω καὶ τὸ φρίσσειν κυρίως, καὶ ἐκεῖθεν μετήνεκται εἰς ἄλλα διάφορα. Ὅτι θυόεν πέδον τὸ τῆς πυθῶνος, διὰ τὰς ἐκεῖ πολλὰς θυσίας. καὶ ἱμερτὸν δὲ, ἢ καὶ μέγαν λέγει τὸν αὐτόθι ναὸν τοῦ ἀπόλλωνος, ἔνθα φησὶ τὸν φοῖβον ἀπὸ μιλήτου ἢ κλάρου ἐλθόντα, χρυσέης ἀναλύεσθαι ἅμμα φαρέτρης, ἤτοι λύειν τὸν τῆς φαρέτρας δεσμὸν, καὶ ἀποθέντα αὐτὴν, ἀναπαύεσθαι. ἱερὰ δὲ ἦν ἀπόλλωνος καὶ ἡ μίλητος, καὶ ἡ κλάρος, καθὰ καὶ ἡ δῆλος, καὶ ἡ πυθὼν, καθ' ὅμηρον δὲ καὶ ἡ κίλλα, καὶ ἡ χρύση, καὶ ἡ τένεδος, καὶ ἡ ἴσμαρος. Ὅτι δὲ ἡ πυθὼν παρὰ τὸ πύθω, τὸ σήπω λέγεται, ὡς ἐν αὐτῇ σαπέντος τοῦ ῥηθέντος δράκοντος, ἢ παρὰ τὸ πυθέσθαι, τὸ μαθεῖν, ὡς τῶν χρηστηριαζομένων ἐκεῖθεν μανθανόντων τὰ μέλλοντα, ἱκανῶς τεθρύλληται. ἡ δὲ μίλητος, πόλις ἐστὶν αἰολική, περὶ ἧς γραφήσεται τὰ δέοντα ἐν τοῖς ἑξῆς. ἡ δὲ κλάρος λέγεται νεώριον εἶναι τῆς κολοφῶνος· κληθῆναι δὲ οὕτως ἀπὸ τοῦ κλήρου, ἤτοι τοῦ λάχους. πολλῶν γὰρ, φασὶ, θεῶν κληρωσαμένων περὶ αὐτῆς, ἔλαχε τῷ ἀπόλλωνι. λέγεται δὲ καὶ διὸς κλαρίου μαντεῖον εἶναι αὐτόθι. ὅθεν καὶ παρὰ τῷ λυκόφρονι ἡ κασσάνδρα κλάρου μιμαλλὼν λέγεται, τουτέστι βάκχη καὶ μάντις κλαρία.

Ἤτοι μὲν κατὰ μέσσον ὑφεσπερίων στηλάων,
Ἐσχατόωντα γάδειρα φαείνεται ἀνθρώποισι
Νήσου ἐπ' ἀμφιρύτης, ἐπὶ τέρμασιν ὠκεανοῖο,
Ἐνθάδε φοινίκων ἀνδρῶν γένος ἐνναίουσιν,
Ἀζόμενοι μεγάλοιο διὸς γόνον ἡρακλῆα.
Καὶ τὴν μὲν ναετῆρες ἐπὶ προτέρων ἀνθρώπων
Κληζομένην κοτινοῦσσαν, ἐφημίξαντο γάδειρα.

Ὅτι νῆσος ἐσχατωτάτη τὰ ἐσχατόωντα γάδειρα, κατὰ μέσον τῶν πρὸς τῇ ἰβηρίᾳ πυλῶν· διὸ καὶ ἰβηρικά φησιν ὁ ἀρριανὸς αὐτά. ἔστι δὲ ἡ νῆσος αὕτη, κατὰ τὸν γεωγράφον, οὐ πολὺ μείζων ἑκατὸν σταδίων, κατὰ τὸ μῆκος· πλάτος δὲ ἔσθ' ὅπου καὶ σταδιαῖον. τὸ δὲ ἐθνικὸν αὐτῆς τετραχῶς λέγεται, γαδειρίτης, καὶ γαδειρεὺς, καὶ γαδειραῖος, καὶ γαδειρανὸς, ὡς βοσπορανός. ἔστι δὲ οὐ μόνον οὐδετέρου γένους τὰ γάδειρα, ἀλλὰ καὶ θηλυκῶς ἡ γάδειρα. κεῖται δὲ ἐπὶ τέρμασιν ὠκεανοῦ τοῖς πρὸς τῇ ἑσπερίᾳ δηλονότι θαλάσσῃ, κοτινοῦσα ἐπὶ προτέρων ἀνθρώπων κληϊζομένη (ἤγουν κοτινόεσσα, ὡς πολλοὺς ἔχουσα κοτίνους, οἳ ἀγρίου ἐλαίου εἴδους εἰσὶ) μετονομασθεῖσα δὲ γάδειρα. ἐνταῦθα διὸς γόνον ἡρακλέα τιμᾶσθαί φησιν. ἢ ὁ θηβαῖος δὲ ὅστις ἦν ἡρακλῆς, ἢ ὁ φοῖνιξ, κατά τινας, ἤτοι ὁ τύριος. ἔσχε δὲ φοινίκων ἀνδρῶν ἀποικίαν ἡ νῆσος. ἐμπορικοὶ γὰρ ὄντες οἱ φοίνικες, καὶ περικτῆρες, καὶ τρῶκται, κατὰ τὸν ποιητὴν, καὶ πανταχοῦ πλωϊζόμενοι, ᾤκησαν καὶ αὐτόθι, καὶ γάδειρα μετωνόμασαν αὐτὴν, διὰ τοῦ τόπου στενὸν, οἱονεὶ γῆς δειρὰν, ὡς προγέγραπται. ὅτι δὲ καὶ αὐτόθι φοίνικες ἀπῴκησαν, δηλοῖ καὶ ὁ γεωγράφος λέγων, ἀποικία γέγονε φοίνιξιν ἕως ἰβηρίας, τῆς τε ἄλλης, καὶ ἔξω στηλῶν. ἀρριανὸς δὲ καὶ τὴν ταρτησσὸν, φοινίκων κτίσμα φησίν. αἰλιανὸς δὲ ἐν τοῖς περὶ προνοίας φησὶν, ὅτι ἐν γαδείροις βωμὸς ἐνιαυτῷ ἵδρυται.

Gadira dicta olim Cotinusa, quod plurimos ferat oleastros.

καὶ μὴν ἄλλος, εἰς τιμὴν χρόνου βραχυτέρου τε καὶ μικροτέρου. ἔστι δὲ καὶ γήρως, φησίν, ἱερὸν τοῖς ἐκεῖ, τιμῶσι τὴν ἡλικίαν τὴν μαθοῦσαν πολλά. καὶ θανάτου ἄλλος, εἰς γέρας τῇ κοινῇ ἀναπαύλῃ, ἤγουν τῷ τελευταίῳ ὅρμῳ. καὶ βωμὸς δέ, φησί, παρὰ τοῖς ἐκεῖ, πενίας καὶ τέχνης, τῆς μὲν, ἐξιλεουμένοις, τῆς δὲ, παραλαμβάνουσιν εἰς ἄκος ἐκείνης. ἀνδρεῖοι δὲ περὶ ναυτιλίας οἱ γαδειρεῖται· διὸ καὶ ἐσχάτη οὖσα ἡ νῆσος ὅμως ὀνομαστοτάτη ἐγένετο. ὅτι δὲ πολλοὶ τόποι ἀπὸ φυτῶν ἔχον τὰς κλήσεις, ὡς καὶ ἡ ῥηθεῖσα αὕτη κοτινοῦσα, δῆλον. οὕτω γὰρ καὶ ἡ ἐρεικοῦσα λέγεται, διὰ τὰς ἐν αὐτῇ ἐρείκας· καὶ ἡ μίλητος πιτυοῦσα ποτὲ, διὰ τὰς πίτυς, ἐκλήθη. καὶ ἐν ἀθήναις δὲ πολλοὶ τόποι ἐντεῦθεν ἐκλήθησαν, ὡς ἡ ῥαμνοῦς, ἀπὸ τῶν ἐκεῖ ῥάμνων· καὶ ἡ ποντικὴ δὲ κερασοῦς, ἀπὸ τῶν φυτῶν τῶν κεράσων κέκληται· καὶ ἀπὸ τῶν μυρινῶν, οἱ μυρρινούσιοι.

Νῆσοι δ' ἑξείης γυμνήσιαι. ἄγχι δὲ βοῦσσος,
Σαρδώ τ' εὐρυτάτη, καὶ ἀπείριτος εἰν ἁλὶ κύρνος,
Ἣν ῥά τε κορσίδα φῶτες ἐπιχθόνιοι καλέουσιν.
Ὕλη δ' ἀμφιλαφὴς οὔτις τόσον ὅσσον ἐκείνη.

Αἱ μετὰ τὰ γάδειρα, αἱ γυμνήσιαι νῆσοι, οὕτω κληθεῖσαι, ἢ διὰ τὸ γυμνοὺς καὶ ἀχλαίνους, κατὰ τὸν λυκόφρονα, ἐκεῖ ἐξενεχθῆναι διὰ ναυαγίαν, τινὰς τῶν βοιωτῶν· ἢ ὅτι γυμνοὶ διάγουσιν οἱ ἐκεῖ. ἐκλήθησαν δέ ποτε καὶ βαλιαρίδες αἱ τοιαῦται νῆσοι. ἄριστοι δὲ σφενδονᾶν οἱ ἐν αὐταῖς, ὡς καὶ λυκόφρων ἱστορεῖ, σφενδόνας ἀνὰ τρεῖς ἔχοντες ἐν τῇ κεφαλῇ. διὸ καὶ βαλιαρεῖς λέγονται, ὅ ἐστι σφενδονῆται, κατὰ τὴν ἐγχώριον γλῶσσαν. ἔπειτα δὲ εἰπόντων τινῶν εἶναι τὰς γυμνησίας νήσους, ὁ γεωγράφος δύο αὐτὰς ἱστορεῖ· ὧν ἡ μὲν, φησί, μείζων, ἡ δὲ ἥττων· εὐδαίμονες ἄμφω· καὶ εὐλίμενοι μὲν, χοιραδώδεις δὲ, ἤτοι πετρώδεις, καὶ τραχεῖαι κατὰ τὰ στόματα τῶν λιμένων. οἱ δὲ ἐν αὐταῖς ἄνθρωποι πρῶτοι πλατυσήμους χιτῶνας ἐφεῦρον. λέγεται δὲ καὶ ὅτι εἰς τούτους κομισθέντες πέραθέν ποθεν δύο λαγιδεῖς, ἄρρεν τε καὶ θήλεια, οὕτως εἰς ἐπιγονὴν πολλὴν ηὐξήθησαν, ὥστε καὶ οἴκους ἀνατρέπειν ἐξ ὑπονομῆς, καὶ δένδρα. ὅθεν καὶ ἠναγκάσθησαν οἱ ἐκεῖ πρεσβεῦσαι πρὸς ῥωμαίους διὰ χώρας αἴτησιν. εἰσὶ δὲ γεωρύχοι καὶ ῥιζοφάγοι οἱ λαγιδεῖς, οὓς καὶ λεβηρίδας ἐκάλουν τινές. Ὅτι ἐπὶ ταῖς γυμνησίαις νήσοις ἡ βοῦσσός ἐστιν, ἣν ἡρωδιανὸς ἐν τῇ καθόλου προσῳδίᾳ ὀξύνει, βυσσὸς ἀναγινώσκων. ταύτης ὁ κύκλος τετρακοσίων σταδίων, ὡς ὁ γεωγράφος φησίν. Ὅτι τῶν ἐν τῷ λιγυστικῷ πελάγει μέγισται νῆσοι μετὰ σικελίαν, ἡ σαρδὼ, καὶ ἡ κύρνος· διὸ καὶ ὁ διονύσιος εὐρυτάτην καλεῖ τὴν σαρδώ. ἱστοροῦνται δὲ πολυχρονιώτατοι εἶναι οἱ κύρνιοι. τὴν δὲ κύρνον, καὶ κορσίδα, φησὶ, καλοῦσιν, ἢ κατά τινα τῶν ἀντιγράφων, κορσίκαν. καὶ ὡς μὲν ἄλλοι φασί, κορσὶς καλεῖται, ἀπὸ κόρσης γυναικός. λέγεται γὰρ ὅτι νῆσος ἐν τῷ τυρσηνικῷ πελάγει κορσὶς ἀπὸ κόρσης δούλης βουκόλου. ὡς δὲ καὶ ὁ διονύσιος βούλεται, κορσὶς λέγεται, διὰ τὰς ἐν αὐτῇ κόρσας, ὅ ἐστι κορυφὰς τῶν ὀρέων. ἔστι γὰρ τῇ ὕλῃ, φησίν, ἀμφιλαφής, ὅ ἐστι δασεῖα, οὔτις τόσον ὅσον ἐκείνη. ἀμφιλαφὲς δὲ κυρίως ἐστὶ τὸ δασὺ, οὗ ἐστιν ἀμφοτέρωθεν λαβέσθαι, τραπέντος τοῦ β εἰς φ, μακεδόνων ἔθει, οἳ καὶ τὸν φίλιππον, βίλιππόν φασι. τοιοῦτον δέ τι καὶ τὸ σοφὸς, ἐκ τοῦ σέβω· καὶ τὸ στρεβλὸς, ἀπὸ τοῦ στρέφω. Ἰστέον δὲ ὅτι οὐ μόνον ἐπὶ δασύτητος λέγεται τὸ ἀμφιλαφὲς, ἀλλὰ καὶ ἁπλῶς ἐπὶ πλήθους, ἢ πυκνότητος, ὡς δηλοῖ ὁ εἰπὼν, βροντὰς ἀμφιλαφεῖς, καὶ ἐλέφαντας περί τινα τόπον ἀμφιλαφεῖς. καὶ τοῦτο μὲν τοιοῦτον. ἡ δὲ σαρδὼ, καθὼς ἐν ἄλλοις προεγράφη, ἐκφέρεται καὶ διὰ τοῦ ν σαρδών. φησὶ γοῦν ὁ γεωγράφος, διέχει σαρδόνος ἡ κύρνος, ἡ καὶ κορσίκα ὑπὸ ῥωμαίων λεγομένη, σταδίους ξ΄.

τραχεῖα δέ ἐστι, φησί, καὶ οἰκεῖται φαύλως. καὶ οἱ κατέχοντες αὐτὴν, θηρίων εἰσὶν ἀγριώτεροι, καὶ οὕτω βοσκηματώδεις, ὥστε καὶ ἀνδραποδισθέντες, ἢ οὐκ ἀνέχονται ζῆν, ἢ ζῶντες, ἀπειθίᾳ καὶ ἀναισθησίᾳ τοὺς ἔχοντας ἐπιτρίβουσι· καὶ οἱ αὐτοὺς κτώμενοι δεσπόται εἰ καὶ τὸ τυχὸν τίμημα καταβάλλουσιν ὑπὲρ αὐτῶν, ὅμως μεταμέλει αὐτοῖς ὕστερον. ἐκλήθη δὲ σαρδὼ, ἀπὸ σάρδονος υἱοῦ ἡρακλέος· ὠνομάσθη δέ ποτε καὶ ἰχνοῦσα, ἐπεὶ ἴχνει ἀνθρώπου ἐστὶν ὁμοία τὸ σχῆμα. ᾠκίσθη δέ ποτε καὶ ὑπὸ ἰβήρων, εἶτα ὑπὸ ἡρακλειδῶν, μετοικίσαντος ἡρακλέος ἐκεῖ τάς τε θεσπιάδας, καὶ τινὰς τῶν καδμείων, καὶ τῶν λοκρῶν. εἶτα ᾠκίσθη καὶ ὑπὸ καρχηδονίων. ἀπὸ δὲ ταύτης τῆς σάρδονος καὶ ὁ παροιμιώδης λέγεται κατά τινας σαρδόνιος, ἢ σαρδάνιος γέλως, περὶ οὗ ἐν τῇ ὀδυσσείᾳ γέγραπται.

Τὴν δὲ μετ᾽, αἰόλου εἰσὶ περίδρομοι εἰν ἁλὶ νῆσοι,
Αἰόλου ἱπποτάδαο φιλοξείνου βασιλῆος,
Αἰόλου, ὃς θνητὰ μετ᾽ ἀνδράσιν ἔλλαχε δῶρα,
Κοιρανίην ἀνέμων κλονεόντων θ᾽ ἱσαμένων τε.
Επτὰ δέ οἱ ταίγ᾽ εἰσὶν ἐπώνυμοι ἀνδράσι πλωταὶ,
Οὕνεκα μέσσον ἔχουσι περίπλοον ἀμφιέλικτον.

Οτι τὸν αἴολον (περὶ οὗ ζητητέον καὶ εἰς τὴν ὀδύσσειαν) φιλόξενον βασιλέα λέγει, καὶ ἱπποτάδην, ἀκολούθως ὁμήρῳ, καὶ χρησάμενος καὶ εἰς αὐτὸν ἐπαναλήψει, διὰ τὸν περὶ αὐτοῦ θρύλλον· λέγει δὲ θαυμαστὰ δῶρα λαχεῖν αὐτόν· τὰ δ᾽ ἐστιν, ἀνέμων κοιρανία, ἤγουν κυριότης, κλονεόντων τε, ἱσαμένων τε· καὶ ὅτι αἱ τοῦ αἰόλου περίδρομοι ἐν ἁλὶ νῆσοι ἑπτά εἰσιν, ἐπώνυμοι, φησὶν, ἀνδράσι πλωταὶ, τουτέστι φερωνύμως καλούμεναι πλωταί· οὐχ ὅτι μετακινοῦνται, ὡς ἡ δῆλός ποτε μυθεύεται, ἀλλ᾽ ὅτι ὡς περίδρομοι, μέσσον, φησὶν, ἔχουσι περίπλοον ἀμφιέλικτον, τουτέστι περιπλέονται, καί εἰσι γνώριμοι, καὶ οὐκ ἀνώνυμοι, οὐδὲ ἄπλοοι, διὰ μοχθηρίαν τινά. τοῦτο δὲ ἀρετὴ νήσων ἐστίν. εἶπε δὲ καὶ ὅμηρος τὴν αἰόλου νῆσον, πλωτήν· καὶ τούτου ζήτει τὴν αἰτίαν ἐκεῖ. αἱ δ᾽ αὐταὶ νῆσοι αἱ τοῦ αἰόλου, λέγονται καὶ λιπαρέων νῆσοι, διέχουσαι τοῦ σικελικοῦ πορθμοῦ στάδια σ, ἐν ἀπόψει κείμεναι τοῖς ἐκ σικελίας καὶ ἠπείρου πλέουσιν· ὧν ἐν μιᾷ τῇ καλουμένῃ στρογγύλῃ τὸν αἴολον οἰκῆσαί φασιν, ἥτις βίᾳ μὲν φλογὸς λείπεται τῶν ἄλλων ἓξ νήσων, φέγγει δὲ πλεονάζει. μεγίστη δ᾽ αὐτῶν ἡ λιπάρα, ἀπὸ λιπάρου τινὸς κληθεῖσα υἱοῦ αὔσονος, κνιδίων ἄποικος, ἐξ ἧς ὡς ἀπὸ μέρους περιέχοντος αἱ πᾶσαι λιπαρέων λέγονται νῆσοι. ὠνομάσθη δέ ποτε αὕτη καὶ μελιγουνίς. ἐγγυτάτω δὲ αὐτῆς ἐστὶν ἡ σικελία. Σημείωσαι δὲ ὅτι αἱ τοῦ αἰόλου νῆσοι, αἰόλιαι λέγονται, οὐ μὴν καὶ αἰολίδες (τοῦτο γὰρ αἱ τῶν αἰολέων νῆσοι εἰς κλῆσιν εἰλήχασι) καὶ ὅτι περὶ τὸ τυρσηνικὸν κεῖσθαι αὗται λέγονται πέλαγος. ὅθεν σημειωτέον ὅτι καὶ ἡ σικελία τῷ τυρσηνικῷ πελάγει παράκειται.

Τρινακίη δ᾽ ἐπὶ τῇσιν, ὑπὲρ πέδον αὐσονιήων
Εκτέταται, πλευρῇσιν ἐπὶ τρισὶν ἐστηκυῖα,
Ακρα δέ οἱ, πάχυνός τε, πελωρίς τε, λιλύβη τε.
Αλλ᾽ ἤτοι λιλύβη μὲν ἐπὶ ῥιπὴν ζεφύροιο

Εἰσανέχει, πάχυνος δὲ πρὸς αὐγάς, αὐτὰρ ἐπ' ἄρκτους
Ηνεμόεσσα πελωρὶς ἐς αὐσονίην ὁρόωσα.

Οτι τὴν παρ' ὁμήρῳ θρινακίαν, τρινακίαν οὗτός φησι, τουτέστι τὴν σικελίαν. ἥτις ἐκτέταται, φησίν, ἐπὶ τρισσαῖς πλευραῖς ἐστηκυῖα, διὰ δηλονότι τρίγωνος οὖσα. καὶ ἔστιν αὕτη ἐτυμολογία τοῦτο τῆς τρινακίας, οἱονεὶ τριακρίας, ὅ ἐστι τρία ἐχούσης ἄκρα. διὸ καὶ ὁ λυκόφρων τρίδειρον νῆσον λέγει αὐτήν, καὶ ὁ πίνδαρος τριγλώχινα. καὶ ὅρα τὸ ἐστηκυῖα ἐπὶ τρισσαῖς πλευραῖς. διὰ τοῦτο γὰρ ἐν τοῖς φθάσασι κρηπῖδας που εἶπεν, ἤτοι βάσεις, τὰς τοῦ τριγώνου πλευράς, ὡς τοῦ ἰσταμένου, ἐπὶ κρηπῖδος ἱσταμένου, ἤτοι βάσεώς τινος. ἄκρα δέ οἱ, φησίν, ἤτοι ἀκρωτήρια, καὶ γωνίαι τοῦ νησιωτικοῦ τούτου τριγώνου, πάχυνός τε, πελωρίς τε, λιλύβη τε. καὶ ὅρα ὅτι κἀνταῦθα γοργῶς ἐνὶ στίχῳ τὰ τρία τῆς σικελίας ἄκρα ἐμπεριέλαβεν. ὧν λιλύβη μὲν πρὸς ζέφυρόν ἐστιν εἰσανέχουσα, ἥτις καὶ οὐδετέρως λιλύβαιον λέγεται, ὡς κεφαλή, κεφάλαιον· πάχυνος δὲ πρὸς αὐγάς. ἐπ' ἄρκτον δὲ πρὸς αὐσονίαν ὁρᾷ ἡ πελωρίς, ἧς ἐν τῷ κόλπῳ ἡ μεσσήνη. καὶ ὅρα τὸ εἰσανέχουσα, ὡς οὐ μάτην ἐστοίβασαι τὰς προθέσεσιν, ἀλλ' ἡ μὲν εἰς πρόθεσις τὸ ἐπὶ πολὺ τὴν ἄκραν ἐκτείνεσθαι εἴσω θαλάσσης ἐμφαίνει, ἡ δὲ ἀνὰ τὸ ὕψος τοῦ ἀκρωτηρίου παραδηλοῖ, ὅθεν καὶ ἠνεμόεσσαν ἔφη πελωρίδα. Ιστέον δὲ ὅτι πελωρὶς ἐνταῦθα μὲν σικελίας ἄκρα ἐστί· κεῖται δέ ποτε ἡ λέξις καὶ ἐπὶ ὀστρέου. ἔστι γὰρ κατὰ τοὺς παλαιούς, πελωρίς, ὀστρέου εἶδος χήμης μεγαλώτερον· διὸ καὶ πελωρίς, διὰ τὸ μέγεθος λέγεται. καὶ ταῦτα μὲν οὕτως. ὁ δὲ γεωγράφος λέγει ὅτι ἀπὸ τρινακίας θρινακία προσηγορεύθη, μετονομασθεῖσα εὐφωνότερον. λέγει δὲ καὶ δίαρμα εἶναι ἀπὸ παχύνου τοῦ ἑῴου ἄκρου, πρὸς τὸ στόμα τοῦ ἐν πελοποννήσῳ ἀλφειοῦ, στάδια ͵δ. ἀπὸ δὲ τοῦ ἑσπερίου λιλυβαίου ἐπὶ τὴν λιβύην καὶ καρχηδόνα τοὐλάχιστον ͵αφ. καί τις τῶν ὀξυδερκούντων λέγεται ἀπὸ σκοπιᾶς ἀπαγγέλλειν τοῖς ἐν λιλυβαίῳ τὸν ἀριθμὸν τῶν ἐκ καρχηδόνος ἀναγομένων σκαφῶν.

Ιστέον δὲ ὅτι ὁ διόδωρος οὐ μόνον ἀκρωτήριον σικελίας οἶδε τὸ λιλύβαιον, ἀλλὰ καὶ φρέαρ ἐνταῦθά που ἱστορεῖ οὕτω καλούμενον, καὶ πόλιν δὲ τῷ φρέατι τούτῳ ὁμώνυμον. Ορα δὲ ὅτι καὶ ἐνταῦθα ἐν τῷ, τρινακίη δ' ὑπὲρ πέδον αὐσόνων, τῇ ὑπὲρ προθέσει συνήθως αὐτῷ ἐπὶ τῶν νοτίων ἐχρήσατο. νοτιωτέρα γὰρ ἡ σικελία τῆς τῶν αὐσόνων ἠπείρου, ἧς καὶ ἐκκέκοπται, ὡς ῥηθήσεται. ἄλλοι δέ φασιν ὅτι θρινακία λέγεται, διὰ τὸ ἐοικέναι θρίδακι· ὅπερ ἀπᾴδει τῇ τῶν παλαιῶν δόξῃ. οὐ γὰρ δοκεῖ τοιούτου σχήματος εἶναι ἡ σικελία. σιβύλλα δέ φησιν ἀπὸ τρίνακος βουκόλου κληθῆναι, εἰποῦσα, —ἣν ἔκτισε τρίνακος ἥρως, Υἱὸς ποντομέδοιο ποσειδῶνος.

Τῆς μὲν πρὸς βορέην ὀλοὴ ναύτῃσι κέλευθος,
Στεινή τε, σκολιή τε καὶ ἄσχετος· ἦχι θάλασσα
Συρομένη, μακρῇσι περιβρέμεται σπιλάδεσσιν,
Αονίῳ τμηθεῖσα πολυγλώχινι σιδήρῳ.

Οτι πρὸς βορέαν τῆς σικελίας ὀλεθρία τοῖς ναύταις κέλευθος, στενή τε, σκολιά τε καὶ ἄσχετος· ὅπου ἡ θάλασσα, φησί, συρομένη κατὰ πάθος ἀείπου, μακραῖς περιβρέμεται σπιλάδεσιν, ἤτοι παραθαλασσίαις πέτραις. ἐκφράζει δὲ τὸν σικελικὸν ἐν τοῖς ἔπεσι τούτοις πορθμόν· ἔνθα καὶ τὸ τῆς χαρύβδεως ὁ ὁμηρικὸς μῦθος γίνεσθαι λέγει πάθος, καὶ τὸ τῆς σκύλλης κακόν. ἔστι δὲ ῥοώδης καὶ στενὸς ὁ πορθμός, καὶ αὐτὸς μὲν δὶς ἑκάστης ἡμέρας μεταβάλλει, ἑπτάκις δὲ τὸ ὅλον νυχθήμερον ὁ περὶ εὔβοιαν εὔριπος. περὶ ὃν φασι

Aristoteles. Arethusa

διατείψαντα τὸν ἀριστοτέλην καταλῦσαι τὸν βίον· ὅπου καὶ ἡ εὐβοϊκὴ ἀρέθουσα, ἔτι δὲ καὶ ἡ χαλκὶς, ἀφ' ἧς καὶ ὁ εὐβοϊκὸς εὔριπος, χαλκιδικὸς λέγεται. ταύτης δὲ τῆς χαλκίδος οἱ πολῖται ἀνδρεῖοι ἱστόρηνται, περὶ ὧν χρησμὸς τοιοῦτος ἐξέπεσεν,

Ἵππον θεσσαλὸν, λακεδαιμονίαν τε γυναῖκα,

Ἄνδρας δ' οἳ πίνουσιν ὕδωρ ἱερᾶς ἀρεθούσης.

τοὺς χαλκιδέας λέγων ὁ τοιοῦτος χρησμὸς ἀρεθουσίους, κατὰ τὴν ἐξήγησιν τῶν παλαιῶν. ἐκεῖ γάρ ἐστιν ἡ τοῦ τοιούτου χρησμοῦ ἀρέθουσα. δεῖ γὰρ εἰδέναι ὅτι οὐ μία ἡ σικελικὴ, ἀλλὰ πολλαί εἰσιν ἀρέθουσαι, ὥσπερ καὶ χαλκίδες, καὶ εὔβοιαι, ναὶ μὴν καὶ πορθμοὶ ῥοώδεις κατὰ τὸν σικελικόν. ὧν τινων πορθμῶν ὁ κατὰ τὸ βυζάντιον ἔκρουν ἔχει μόνον, οὐ μὴν καὶ ἀνάκαμψιν. ἵππαρχος δὲ ἱστορεῖ καὶ μονάς ποτε ποιεῖσθαι αὐτὸν, ἤγουν ἵστασθαι. κἀκεῖνο δὲ ἰστέον, ὅτι τῶν δύο τῆς σικελίας πορθμῶν ὁ μὲν πρὸς τῇ ἰταλίᾳ, ὁ βόρειος, περὶ οὗ κατὰ τὸ προσεχὲς ἐῤῥέθη, ἑπτασταδίος ἱστορεῖται. τοσοῦτον γὰρ τῆς γῆς διέχει τὸ στενότατον, καθὰ καί τι μέρος τοῦ ἑλλησπόντου, ὡς προϊστόρηται· ὁ δὲ πρὸς τῇ καρχηδόνι, ὁ νότιος, ὁ ἀπὸ λιλυβαίου ἐπὶ λιβύην, ὡς πρὸ ὀλίγου γέγραπται, σταδίων α φ, ὃν λιβυκὸν πόρον καλεῖ διονύσιος. Ὅτι ἡ σικελία χεῤῥόνησος ποτὲ ἦν συνεχὴς κατὰ τὸν ἰσθμὸν τῇ τῶν αὐσόνων γῇ. σεισμοῦ δέ τινος, ὡς εἰκὸς, ἐξαισίου συμπεσόντος, καὶ τοῦ ἰσθμοῦ διαχθέντος, εἰσπεσεῖν φασι τὴν παρείσθμιον θάλασσαν, καὶ μεσολαβήσασαν θέσθαι νῆσον τὴν σικελίαν, οὐ πολὺ διὰ τοῦτο τῆς χέρσου διέχουσαν. ὅθεν καὶ μῦθος φέρεται, τὸν ποσειδῶνα οἷα ἐπιστατοῦντα τοῖς σεισμοῖς, ἀποτεμεῖν τὸν ἰσθμὸν ἀονίῳ πολυγλώχινι σιδήρῳ, καὶ παρεισαγαγεῖν τὴν ἑκατέρωθεν ζωννύουσαν αὐτὸν θάλασσαν, καὶ οὕτω νῆσον ποιῆσαι τὴν τέως χεῤῥόνησον, χαριζόμενον ἀκάστῳ τῷ τοῦ αἰόλου παιδὶ, ὡς ἂν ἔχοι ταύτην οἰκεῖν ἀσφαλῶς. ἀπὸ δὲ τῆς ῥηθείσης ῥήξεως, ὡς προείρηται, καὶ τὸ ἐκεῖ λέγεται παρονομασθῆναι ῥήγιον· καθά που καὶ τὸ παρ' ἡμῖν, τὸ θράκιον. καὶ αὐτὸ γὰρ ἐπὶ τοιᾷδε ῥήξει ὀνομασθῆναί τινες οἴονται, δι' ἧς ῥήξεως ἡ λίμνη τῇ ἔξω θαλάσσῃ ὡμίλησε διεκραγεῖσα. τοιοῦτον δέ τι παθεῖν καὶ τὸν ἑλλήσποντον ἱστοροῦσί τινες, ὡς προϊοῦσι ῥηθήσεται. ὁ δὲ γεωγράφος φησὶν ὅτι πιστεύεται τὴν λέσβον ἀπεῤῥωγέναι τῆς ἴδης, ὡς καὶ τὴν σικελίαν τῆς ῥηγίνης, καὶ τὴν ὄσσαν τοῦ μακεδονικοῦ ὀλύμπου, ὧν μέσον ἔκτοτε διεῤῥύη ὁ πηνειός. καὶ τὴν εὐβοΐδα δὲ γῆν λεπτὸς ἀπείπου κλύδων βοιωτίας ἀκτῆς ἐχώρισε, καθά τις φησὶ ποιητής. πολυγλώχινα δὲ σίδηρον, τὴν τοῦ ποσειδῶνος καλεῖ τρίαιναν, κατὰ τοὺς παλαιοὺς, ἀπὸ τοῦ τριγλώχινα, τρεῖς ἀκίδας ἔχουσαν. ὥσπερ καὶ προϊὼν που ἐρεῖ ὅτι ἐν ἀσίᾳ πολὺς ὠκεανὸς, ὅπερ αὐτὸς ἑρμηνεύων φησὶ, τετρασσοῖς γὰρ κόλποις ἐρεύγεται ἔνδοθι· ὡς ταυτὸν ὂν εἰπεῖν, πολὺς ὠκεανὸς, καὶ, τετρασσοὶ ἐξ ὠκεανοῦ κόλποι. εἴ τι γὰρ τρία, φασὶ, τοῦτο καὶ πολλά· οὐ μὴν καὶ ἀνάπαλιν, εἰ πολλά, ἐξ ἀνάγκης καὶ τρία. οὐ γὰρ ἀντιστρέφει ὁ λόγος. αἰνίττεται δὲ, φασὶν, ἡ τρίαινα, τὰς τρεῖς τῶν ὑδάτων ποιότητας, τὴν ἁλμυρὰν, οἷα ἐστὶν ἡ τῆς θαλάσσης· τὴν γλυκεῖαν, ὁποία ἡ τῶν ποταμῶν· καὶ τὴν μέσην, τὴν τῶν λιμνῶν. τὰ γὰρ πικρὰ καὶ ὀξώδη, καὶ εἴ τι που ἄλλο τοιοῦτον, οὐ προσλογιστέον, διὰ τὸ σπάνιον. ἀόνιον δὲ σίδηρον λέγει, ὡς ἐάν τις εἴποι, βοιώτιον. ἄονες γὰρ ἔθνος βάρβαρον οἰκῆσαί ποτε ἐν βοιωτίᾳ. ἔνθα ποσειδῶν ἐτιμᾶτο, καὶ οὐ δήπου κάλλιστός ἐστιν ὁ ἀόνιος σίδηρος. τοιοῦτος γὰρ μάλιστα ὁ χαλυβικὸς μεμαρτύρηται, ὡς ἐν τοῖς ἑξῆς εἰρήσεται.

nõ Sicilia fuit [illegible] insula

Regium

Ubi tria ibi multa nõ vice versa Trides ad [illegible] tres aquarũ qualitates salsam dulcem mediam

Πρὸς δὲ νότον λιβυκός τε πόρος, καὶ σύρτιδος ἀρχὴ

Τῆς ἑτέρης· ἑτέρην δ' αὖ ἴδοις προτέρωσε περήσας,

Ἑσπερίην, τῆς πρόσθε δύω νησῖδες ἔασι,

Μήνιγξ καὶ κέρκιννα λιβυστικὸν ὅρμον ἔχουσαι.

Ὅτι περὶ τὴν ἑσπερίαν σύρτιν τὴν μακρὰν δηλαδὴ, δύο νῆσοι, μήνιγξ καὶ κέρκιννα. λωτοφάγων δὲ γῆ καὶ αὗται λέγονται, καὶ μάλιστα ἡ μήνιγξ, ἐν ᾗ καὶ βωμὸς ὀδυσσέως, καὶ λωτὸς πολὺς, περὶ οὗ φησιν ὁ γεωγράφος, δένδρον τὸ καλούμενον λωτὸν, ἔχον ἥδιστον καρπόν. περὶ οὗ ἱστορεῖ πολλὰ καὶ ἀθηναῖος. γέγραπται δὲ περὶ αὐτοῦ καὶ ἐν τοῖς εἰς τὴν ὀδύσσειαν.

Lotophagi, Syrtes

Ἀλλ' ὁπότ' ἀδριάδος σκαιὸν πόρον ἀμφιτείτης

Εἰσελάσῃς ἐπὶ νηὸς, ἰηπυγίην ἐπὶ γαῖαν,

Δηεῖς ἰφθίμου διομήδεος αὐτίκα νῆσον,

Ἔνθ' ἥρως ἀφίκανε, χαλεψαμένης ἀφροδίτης,

Ὁππότε τελλίστων μετεκίαθεν ἔθνος ἰβήρων,

Ἧς ἀλόχου βουλῇσι κακόφρονος αἰγιαλείης.

Ὅτι ἡ διομήδεια νῆσος (ἣν ἐστὶν ἰφθίμου διομήδεος νῆσόν φησι, περιφραστικῶς αὐτὴν ἐτυμολογῶν) περὶ τὴν ἀδριάδα ἐστὶ θάλασσαν, ἐπ' ἀριστερᾷ τῷ εἰσελαύνοντι πρὸς τῇ ἰαπυγίᾳ· ἔνθα ᾤκησε διομήδης, διωχθεὶς ἐκ τῆς πατρίδος, ἀφροδίτης χόλῳ, οἷα τρωθείσης ὑπ' αὐτοῦ ἐν τῷ κατὰ τὴν τροίαν πολέμῳ, καθά φησι καὶ ὅμηρος. Ἰστέον δὲ ὅτι ὁ μὲν ποιητὴς σώφρονά τε οἶδε τὴν τοῦ διομήδους γυναῖκα τὴν αἰγιάλειαν, καὶ οὐδὲ διωχθῆναι τὸν διομήδην ἱστορεῖ. ἄλλοι δὲ ἱστοροῦσιν ὡς ἡ ἀφροδίτη ἐν τῷ καιρῷ τοῦ τρωϊκοῦ πολέμου ἀνέπεισε τὴν αἰγιάλειαν, ἣν καὶ κακόφρονα ἐνταῦθα καλεῖ, μιχθῆναι σθενέλῳ τῷ τοῦ κομήτου. ὑφ' ὧν καὶ ἐξωσθεὶς μετὰ τὸν νόστον ὁ διομήδης, εἰς τελλίστους, ἢ τηλίστους ἴβηρας ἦλθε πλανήτης, ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν νῆσον ταύτην. ἔστι δὲ τὸ μὲν τελλίστους, ταυτὸν τῷ παρ' ὁμήρῳ πολυλίστους, ὅ ἐστι, πολυλιτανεύτους τοῦ τελεία, ἀντὶ τοῦ πολὺ ληφθέντος· ἀντιστρόφως τῷ περὶ μικροῦ ῥηθέντι πολυγλώχινι. ἐκεῖ γὰρ πάλιν τὸ πολὺ ἀντὶ τοῦ τελεία ἐτέθη ἀριθμοῦ, ὡς προείρηται. καὶ τοιοῦτον μὲν τὸ τελλίστους. τὸ δὲ τηλίστους, τοὺς ὑπερορίους δηλοῖ· καὶ τῆλε, ὅ ἐστι πόρρω, πρὸς τῷ ὠκεανῷ ἀπέχοντας· ἐκεῖ γὰρ ἡ ἑσπερία ἰβηρία κεῖται. ἄλλοι δὲ δύο ἱστοροῦσι τὰς τοῦ διομήδους νήσους, λέγοντες καὶ ὅτι τῆς περὶ τὴν θάλασσαν ταύτην δυναστείας τοῦ διομήδους καὶ αἱ διομήδειαι νῆσοι μαρτύρια, καὶ ὁ παρ' ἐνετοῖς αὐτῷ λευκὸς ἵππος, ὡς ἐρρέθη, θυόμενος. τῶν δὲ δύο τούτων νήσων τὴν μὲν οἰκεῖσθαί φασιν, ἧς καὶ μεμνῆσθαι δοκεῖ ὁ διονύσιος· τὴν δὲ ἔρημον εἶναι, ἐν ᾗ καὶ τὸν διομήδην ἀφανισθῆναι λέγουσι, καὶ τοὺς ἑταίρους ἐκεῖ ἀπορνιθωθῆναι, ὡς καὶ ὁ λυκόφρων φησίν.

Diomedea insula

Ἑξείης δὲ πόροιο πρὸς αὐγὰς ἠελίοιο,

Ἀψύρτου νήσων ἀναφαίνεται ἄσπετος ὁλκὸς,

Τάς ποτε κόλχων υἷες ἐπέδραμον, εὖτ' ἐμόγησαν

Ἴχνια μαστεύοντες ἀλήμονος αἰήτινης.

Ἑξείης δ' ἐπὶ τῇσι λιβυρνίδες ἐρρίζωνται.

Ὅτι πρὸς ἀνατολὰς τῆς ἀδριάδος ὁ τῶν ἀψύρτου νήσων ἄσπετος ὁλκὸς ἀναφαίνεται, ὅ ἐστιν αἱ ἀψυρτίδες νῆσοι, ἃς οἱ κόλχοι, φησὶν, ἐπέδραμον, τὰ τῆς μηδείας ἴχνη μαστεύον-

τες, ἤτοι ζητοῦντες, καὶ καταδιώκοντες, ὅτε τῷ ἰάσονι κατ' ἔρωτα ἠκολούθησαν, ἣν καὶ μὴ συλλαβεῖν ἐκεῖνοι ἰσχύσαντες, ἀλλ' εἰς κενὸν μογήσαντες, ᾤκησαν ὑπ' ἀμηχανίας ἐκεῖ. οὐ γὰρ ἦν αὐτοῖς εἰς κολχίδα νοστῆσαι, εἰ μὴ καὶ τὴν μήδειαν ἀνακομίσονται. οὕτω γὰρ ὁ αἰήτης ἠπειλήσατο. ὠνομάσθησαν δὲ ἀψυρτίδες αἱ νῆσοι, ἀπὸ ἀψύρτου ἀδελφοῦ μηδείας, ὃν συνδιώκοντα ἑλοῦσα διέφθειρεν ἡ μήδεια μέλεσι τεμοῦσα, καὶ τῇ θαλάσσῃ τὰ τῶν σαρκῶν ἐπισπείρασα τμήματα. Ὅρα δὲ ὅτι τὸ, ἴχνη μηδείας, ἀστείως εἶπεν, ὡς ἐπὶ διωκομένης καὶ ἰχνηλατουμένης θηρός. ἔστι δὲ οὕτω καὶ σεμνὸς ὁ λόγος. λεληθότως γὰρ ὡς θηριώδη σκώπτει αὐτὴν ἐπὶ τῷ φόνῳ τοῦ ἀδελφοῦ. Σημείωσαι δὲ καὶ τὸ ὀλκὸς ἐπὶ νήσων λεχθέν. ὥστε οὐ μόνον ἐπὶ ὄφεων, οὐδὲ ἐπὶ ὕδατος μόνου κεῖται ἡ λέξις.

Πρὸς δὲ νότον μετὰ δρυμὰ κεραύνια νηῒ θεούσῃ
Νῆσοί κεν φαίνοιντο παραιόθεν ἀμβρακιήων,
Καὶ λιπαρὴ κέρκυρα, φίλον πέδον ἀλκινόοιο.
Τῇ δ' ἔπι, νηρικίης ἰθάκης ἕδος ἐστήρικται,
Νήσων τ' ἀγλαάων, ὅσσας τ' ἀπὸ χαλκίδος ἕρπων
Δίνῃς ἀργυρέῃς ἀχελώϊος ἀμφιελίσσει.

Οἱ μετὰ τὰ κεραύνια δρυμὰ πρὸς νότον αἱ τῶν ἀμβρακιέων φαίνονται νῆσοι, καὶ ἡ λιπαρὰ κέρκυρα, φίλον πέδον ἀλκινόου τοῦ κατὰ τὰς ἱστορίας ἐκεῖ μεγαλωνύμως βασιλεύσαντος· ἐφ' ἧ, τουτέστι, μετὰ τὴν κέρκυραν, τὸ τῆς ἰθάκης ἕδος ἐστήρικται, ἣν καὶ νηρικίην λέγει, οὐχ ὡς νήρικον ἐχούσης ὄρος, κατά τινας (ἐκεῖνο γὰρ ὁ ποιητὴς νήριτον λέγει διὰ τοῦ τ) ἀλλ' ὡς ἠπειρωτικήν. τῆς ἠπείρου γὰρ πόλις καὶ τὸ νήρικον, ἡ λεγομένη λευκάς, ὡς ἐν τῷ τῆς ὀδυσσείας ω εἴρηται, διὰ τοῦ κ γραφόμενον. εἰ καὶ τις λούπερκος ἀνὴρ παλαιός, ὡς οἱ σχολιασταὶ λέγουσι, διὰ τοῦ τ γράφει καὶ τὴν τοιαύτην πόλιν, ὁμωνύμως τῷ ἰθακησίῳ ὄρει. οἱ ἀμβρακιεῖς δὲ ἠπειρωτικὸν μὲν καὶ αὐτοὶ ἔθνος. οὕτω δὲ λέγονται ἢ ἀπὸ ἀμβρακίας τῆς αὐγέου θυγατρός, ἢ ἀπὸ ἀμβρακος υἱοῦ θεσπρωτοῦ, ἀφ' οὗ καὶ ὁ κόλπος ἀμβρακιωτικός, καὶ πόλις ἀμβρακία, ὡς ἀπὸ θεσπρωτοῦ ἡ θεσπρωτία χώρα. τὸ δὲ ἄμβραξ εἰσὶν οἳ ἀρχαϊκώτερον διὰ τοῦ π γράφουσι, καὶ διὰ τοῦτο καὶ τὴν χώραν ἀμπρακίαν, ὡς καὶ τὰς νήσους τὰς βρετανικάς, πρετανικάς. πλείων δὲ ἡ διὰ τοῦ β γραφή. λιπαρὰν δὲ τὴν κέρκυραν λέγει διὰ τὸ πολύκαρπόν ἐστι καὶ εὔκαρπον. ὅπερ ἐμφαίνει καὶ ἐν τῇ ὀδυσσείᾳ ὁ ποιητής. τὰ δὲ παλαιὰ σχόλια, καὶ πολλὰ δὲ ἱστοριῶν ἀντίγραφα ἐμφαίνουσιν ἀμφιβόλως ἔχειν παρὰ τοῖς παλαιοῖς τὴν τῆς νήσου ταύτης γραφήν. λέγεται γὰρ καὶ διὰ τοῦ ο κόρκυραν. κορινθίων δὲ ἐστι κτίσμα ἡ κέρκυρα, καὶ ηὐξήθη ποτέ, καὶ πολλὰς πόλεις καὶ νήσους ᾤκισε, καὶ ναυτικὸν εἶχε πολύ, ὥστε καὶ ἐν τῷ περσικῷ πολέμῳ οἱ κερκυραῖοι ναῦς ξ ἐπλήρωσαν, ὅτε τὸ ἀμφίβολον τοῦ πολέμου ὑπολαβόμενοι, οὔτε τῷ ξέρξῃ, οὔτε τῇ ἑλλάδι ἐβοήθησαν, ἀλλὰ τὴν βοήθειαν ἀνεβάλοντο. ἠρημώθη δὲ αὖθις, ὡς καὶ ἐς τοιαύτην παροιμίαν πεσεῖν, ἐλευθέρα κέρκυρα, χέζ' ὅπου θέλεις. δύο δὲ κέρκυραι· ἥ τε φαιακίς, πρὸς τῷ ἰονίῳ κόλπῳ, περὶ ἧς καὶ τῷ διονυσίῳ νῦν ὁ λόγος, ἡ καὶ φαιακία καλουμένη, καὶ σχερία, καὶ δρέπανον, καὶ ἄργος. καὶ αὕτη μὲν μία. ἑτέρα δὲ κέρκυρα ἐντὸς τοῦ ἰονίου, διὰ τοῦ ο μάλιστα λεγομένη κόρκυρα, ἡ καὶ μέλαινα καλουμένη. δύο δὲ λιμένας ἡ φαιακὶς ἔχει, ὧν θάτερος ἀλκινόου λέγεται. Ἰστέον δὲ ὅτι οἱ κερκυραῖοι παρά τισι καὶ κέρκυρες λέγονται, ὡς καὶ ἴλλυρες, οἱ ἰλλυριοί· καὶ οἱ ἀσσύριοι, ἄσσυρες· καὶ οἱ θεράποντες, θέραπες. ὡς ὅτε αἰλιανὸς λέγει, λέγουσι δὲ καὶ οἱ προφῆται, καὶ θέραπες

τῶν

τῶν θεῶν. εὑρίσκονται δὲ καὶ οἱ πολύποδες, λεγόμενοι πώλυπες. Ὅτι χαλκὶς ὄρος ἐστὶν αἰτωλίας, ἀφ' ἧς ὁ ἀχελῶος ἕρπει δίναις ἀργυρέαις. εἰσὶ δὲ καὶ ἄλλαι χαλκίδες, ὄρη δηλοῦσαι, ἢ πόλεις, οἷαι καὶ ἡ κατ' εὔβοιαν, ὡς ἐν τῷ περὶ βραχέων ἐρρέθη πλατύτερον· καὶ ἡ θρᾳκική, ἣ καὶ μέχρι νῦν σώζει τὸ ὄνομα.

Πολλαὶ δ' ἀμνισοῖο βορειότεραι ὁρόωνται,
Αἴγυλά τ' ἠδὲ κύθηρα, καλαύρειά τε τρηχεῖα,
Κάρπαθος αὖθ' ἑτέρωθι, ποτὶ ζόφον. ἐγγύθι δ' αὐτῆς
Κρήτη τιμήεσσα, διὸς μεγάλοιο τιθήνη,
Πολλὴ καὶ λιπαρή τε καὶ εὔβοτος. ἧς ὕπερ ἴδη,
Ιδη καλλικόμοισιν ὑπὸ δρυσὶ τηλεθόωσα,
Καὶ τῆς τοι μέγεθος περιώσιον. --

Ὅτι βορειότεραι νῆσοι κρήτης πρὸς ζόφον (οὕτω γὰρ ὁ τῆς ἱστορίας συντάσσεται νοῦς) αἴγυλα, κύθηρα, καλαύρειά τε τραχεῖα· κάρπαθος δὲ ἑτέρωθεν, πρὸς ἀνατολὰς δηλαδή. ἐγγὺς δ' αὐτῆς ἡ κρήτη, ἣν ἐγκωμιάζων φησί, κρήτη τιμήεσσα, τιθήνη διός, ἧς τὸ μέγεθος περιώσιον, ἤτοι μέγα· πολλή τε λιπαρά τε καὶ εὔβοτος. ὑπὲρ ἧς ἡ ἴδη, ὄρος ἐγχώριον, ἀφ' ἧς ἡ τρωϊκὴ ἴδη ὠνόμασται, ὡς τῷ γεωγράφῳ δοκεῖ. ἣν καὶ ἐπαναλαβὼν ὁ διονύσιος ὡς ἀξίαν λόγου, φησίν, ἴδη καλλικόμοισιν ὑπὸ δρυσὶ τηλεθόωσα. πολύδενδρον γὰρ τὸ ὄρος καὶ μεγαλόδενδρον. κρήτη δὲ λέγεται, ὡς οἱ παλαιοί φασιν, ἀπὸ τῶν ἐκεῖ οἰκησάντων κουρήτων, οἱονεὶ κουρήτη, καὶ ἐν συγκοπῇ, κρήτη. οἱ δὲ ἀπὸ κρητός τινος αὐτὴν κρήτην ὠνομάσθαι υἱοῦ τοῦ διός. ἀρριανὸς δέ φησι, κρής, οὗ κρήτη ἐπώνυμος, ὁ τὸν δία κρύψας ἐν ὄρει δικταίῳ, ὅτε κρόνος ἐμάστευεν, ἐθέλων ἀφανίσαι αὐτόν. ἀρχίας δέ τις, ὡς λέγεται, κρεήτην αὐτὴν ὠνόμασε, πλεονασμῷ τοῦ ε. τῶν δὲ συμμνημονευθεισῶν ἐνταῦθα τῇ κρήτῃ τεσσάρων νήσων, αἴγυλα μὲν οὐκ ἠξίωται πολλοῦ λόγου τοῖς παλαιοῖς· τὰ κύθηρα δὲ νῆσός ἐστι πρὸς τῇ κρήτῃ, φυλάττουσα καὶ εἰσέτι τὴν κλῆσιν, δοκοῦσα αἰτία εἶναι τοῦ τὴν ἀφροδίτην καλεῖσθαι κυθέρειαν, κατὰ τὸν ἡσιόδου μῦθον, λέγοντος κυθέρειαν τὴν ἀφροδίτην λέγεσθαι, διότι προσεπέλασε κυθήροις. ἐκαλεῖτο δέ, φασί, καὶ πορφυροῦσα ποτέ, διὰ τὸ καλλίστας ἔχειν πορφύρας. ὠνόμασται δέ, φασίν, ἀπὸ κυθήρου τοῦ φοίνικος. τὴν δὲ καλαύρειαν νῆσον οἱ παλαιοὶ σχολιασταὶ πρὸς ἀντιδιαστολὴν τῆς τῶν καλαυρῶν χώρας τῆς τῷ κανόνι τῶν χαρῶν παροξυνομένης, προπαροξύνουσι, καλαύρειαν ἀναγινώσκοντες, τὴν τοῦ ἰῶτα μέντοι καὶ οὕτω φυλάσσοντες γραφήν. καὶ οὐδὲ διὰ τοῦ β γράφουσι ταύτην, ἀλλὰ διὰ τῆς αυ διφθόγγου, ἐν τῇ παραληγούσῃ. λέγουσι δὲ κύκλον ἔχειν ταύτην τὴν νῆσον σταδίων λ, πορθμῷ τετρασταδίῳ διεστῶσαν τῆς ἠπείρου. εἶτα φασὶ μετ' αὐτὴν εἶναι τὸν ἀνωτέρω μνημονευθέντα σαρωνικὸν κόλπον, οὗ πρόκειται ἡ αἴγινα, τοῦ μυρτῴου ἤδη αὐτὴ πελάγους οὖσα, ὡς καὶ τὰ κύθηρα, καὶ ἡ καλαύρεια, καὶ ἡ σαλαμίν. ἔχειν δέ φασι καὶ ἱερὸν ποσειδῶνος ἄσυλον, τὴν καλαύρειαν ταύτην νῆσον, διὸ καὶ τὸν δημοσθένην ἐκεῖ φυγόντα σαλεὶς ὁ ἀρχίας ὑπ' ἀντιπάτρου οὐκ ἐβιάσατο, ἀλλὰ πείθειν ἐπειράθη· εἰ καὶ μὴ ἐπείσθη ἐκεῖνος, ἀλλὰ τοῦ ζῆν ἑκὼν ἑαυτὸν παρέλυσεν. ἠλλάξατο δέ, φασίν, ὁ ποσειδῶν τὴν καλαύρειαν ταύτην πρὸς τὴν λητώ, ἀντιδοὺς τὴν δῆλον, ὥσπερ καὶ τὴν πυθὼ ἀντιδούς, ἔσχε τὸ ταίναρον. ὅθεν καὶ λόγος παροιμιώδης ἐπὶ τῶν ἴσα ἀνθαιρουμένων, καὶ ἀντικαταλλασσόντων ὡς αὐτοῖς βουλητόν, Ισόν τοι δῆλόν τε, κα-

λαύρειαί τε νέμεαι, Πυθώ τ' ἠγαθέην, καὶ ταίναρον ἠνεμόεντα. τῇ δὲ καρπάθῳ λυμήνασθαί ποτε φασὶ τοὺς λαγωοὺς, κακὸν γενομένους ἐπακτὸν ἔξωθεν, ὡς καὶ ἡ παροιμία δηλοῖ ἡ λέγουσα, ὁ καρπάθιος τὸν λαγών. κρήτης δὲ πόλεις μέγισται, καθὰ καὶ προγέγραπται, γόρτυνα, κυδωνία, καὶ κνωσσὸς, βασίλειον μίνωος, ἥτις καὶ κέρατος ἐκαλεῖτο, ὁμωνυμοῦσα ποταμῷ τινι παραῤῥέοντι. μίνως δὲ πρῶτος τὴν νῆσον ἐξημέρωσε νόμοις καὶ πολιτείαις, καὶ πόλεων συνοικισμοῖς. εἴρηκε δὲ περὶ αὐτῆς καὶ ὅμηρος ἐν ὀδυσσείᾳ, καὶ γέγραπται ἐκεῖ ὅσα ἔδει. Ἰστέον δὲ ὅτι ἀντὶ τοῦ εἰπεῖν, βορειότεραι νῆσοι κρήτης, βορειότεραι ἀμνισοῦ, εἶπεν ὁ περιηγητὴς, ἀπὸ μέρους δηλώσας τὸ ὅλον. μέρος γάρ τι κρήτης ὁ ἀμνισὸς, ἔνθα καὶ σπήλαιον εἰληθύας, ὡς ἐν τῇ ὀδυσσείᾳ ὁ ποιητὴς ἱστορεῖ.

--ἄντα δὲ πέζης
Αἰγυπτίης ῥόδος ἐστὶν, ἰηλυσίων πέδον ἀνδρῶν.
Τῶδε μετ' ἀντολίην δὲ χελιδόνιαι γεγάασι
Τρεῖς νῆσοι, μεγάλης παταρηΐδος ἔνδοθεν ἄκρης.

Ὅτι ἀντικρὺ τῆς αἰγυπτίας πέζης (ἤγουν τῆς τοῦ δέλτα βορείας κρηπῖδος, ἢ στάσεως, ἢ βάσεως) ἡ ῥόδος κεῖται, ἧς ὁ κύκλος σταδίων ἐστὶν ἐννεακοσίων εἴκοσι. περὶ ταύτην πόλις λίνδος, ἡ καὶ μέχρι νῦν περιαδομένη, ἀφ' ἧς πλοῖα λινδικά. ἔτι δὲ καὶ ἰηλυσσὸς, καὶ κάμιρος, διὰ τοῦ ι γραφομένη, πρὸς ἀντιδιαστολὴν τοῦ κυρίου. ὁ γὰρ κάμειρος τὸ κύριον διὰ διφθόγγου γράφεται). μετὰ ταύτην πρὸς ἀνατολὰς, ἐν ἀρχῇ τῆς τῶν παμφυλίων παραλίας, ἔνδον τῆς τῶν πατάρων μεγάλης ἄκρας, αἱ χελιδόνιαι τρεῖς νῆσοι κεῖνται, πάρισοι τὸ μέγεθος, διέχουσαι ἀλλήλων ὅσον πέντε σταδίους, τῆς δὲ γῆς ἀφεστήκασιν ὡς ἑξαστάδιον. ἀφ' ὧν οἴονταί τινες ἄρχεσθαι τὸ ᾀδόμενον ὄρος τὸν ταῦρον, ἀρχόμενον τῇ ἀληθείᾳ ἀπὸ τῆς τῶν ῥοδίων περαίας. Ἰστέον δὲ ὅτι ἡρωδιανὸς ἐν τῇ καθόλου προσῳδίᾳ, χελιδονίαι ἀναγινώσκει ὀξυτόνως, ὡς πυρκαϊαί. πάταρα δὲ, κτίσμα πατάρου, πόλις μεγάλη, περὶ ἧς προεγράφη πλατύτερον. ἡ δὲ ῥόδος ἄλλα τε εἶχε θαυμαστὰ, καὶ τὸν τοῦ ἡλίου δὲ κολοσσὸν, χάρητος ἔργον ἀνδρὸς λινδίου, πηχέων ἑβδομήκοντα· καὶ ἦν καὶ αὐτὸς ἓν τῶν ἑπτὰ θεαμάτων, ὃς ἔπεσε σεισμῷ κλασθεὶς ἀπὸ τῶν γονάτων. πολλὰ δὲ καὶ ἄλλα εἶχεν ἡ ῥόδος ἀγάλματα, ὧν τὸ τεχνικὸν καὶ μικροῦ δεῖν ἔμψυχον αἰνιττόμενοι οἱ τεχνῖται ἁλύσεσιν ἐδέσμουν αὐτὰ, μὴ καὶ λάθοιεν τάχα κινηθέντα μεταστῆναί που ἀλλαχοῦ. εἰ δὲ χρὴ τὴν νῆσον ταύτην οὐ μόνον τῷ μεγίστῳ κολοσσῷ σεμνῦναι, ἀλλὰ καὶ σμικροτάτῳ τινὶ ἑτέρῳ ἀναθήματι, ἐκεῖ καὶ ὁ καλὸς πέρδιξ ἦν, τὸ τοῦ πρωτογένους ὑμνούμενον πάρεργον. διὰ δὲ τὸν ἀνωτέρω ῥηθέντα μέγαν κολοσσὸν, καὶ κολοσσαεῖς ὡς ἐκ μεγάλου παρασήμου ἐκαλοῦντο οἱ ῥόδιοι. λέγεται δὲ καὶ ναύσταθμα ἔχειν ἡ ῥόδος κρυπτὰ καὶ ἀπόῤῥητα τοῖς πολλοῖς, καὶ τῷ κατοπτεύσαντι αὐτὰ θάνατον εἶναι τὴν ζημίαν. ἐκλήθη δέ ποτε, φασὶν, ὀφιοῦσα· εἶτα τελχινὶς, διὰ τοὺς ἐκ κρήτης τελχῖνας οἰκήσαντας ἐκεῖ, ἄνδρας γόητας καὶ βασκάνους. καίτοι τινὲς μάτην δυσφημηθῆναι τούτους φασί. βασκανθῆναι γὰρ μᾶλλον ὑπὸ τῶν ἀντιτέχνων αὐτοὺς, ἀρίστους ὑπάρξαντας ἐργάτας χαλκοῦ, καὶ σιδήρου, οἳ καὶ τὴν ἅρπην τῷ κρόνῳ ἐδημιούργησαν. ὁ δὲ γεωγράφος φησὶ καὶ ὅτι πλεύσαντες οἱ ῥόδιοι μέχρις ἰβηρίας, ἔκτισαν ἐκεῖ πόλιν ῥόδον.

Κύπρος δ' εἰς αὐγὰς παμφυλίου ἔνδοθι κόλπου
Κλύζετ', ἐπήρατον ἄστυ διωναίης ἀφροδίτης.

Ἄγχι δὲ Φοινίκης Ἄραδος, μεγάλῳ ἐνὶ πόντῳ.
Πρόσθε δὲ Σουνιάδος κορυφῆς, ἐφύπερθεν Ἀβάντων,
Φαίνονται Σαλαμίς τε καὶ Αἰγίνης πολίεθρον.

Ὅτι ἡ Κύπρος οὐδεμιᾶς νήσου λειπομένη τῇ ἀρετῇ, τῷ Παμφυλίῳ καὶ τῷ Ἰσσικῷ κλύζεται κόλπῳ, ἧς οὐδεμία ἔτι ἀνατολικωτέρα νῆσός ἐστι. λέγει δὲ αὐτὴν Ἀφροδίτης ἄστυ ἐπήρατον, ὡς καὶ τὴν Σαμοθρᾴκην, Κορυβάντων ἄστυ, μικροπρεπῶς μὲν (οὐ γὰρ μεγαλόφωνον τὸ τὴν τοσαύτην νῆσον εἰπεῖν ἄστυ) ἀκολούθως δὲ οὖν τῷ μύθῳ, διὰ τὴν ἐκεῖ τῆς Ἀφροδίτης μάλιστα διατριβήν. ἄθυρμα γὰρ ἦν ἡ νῆσος τῇ δαίμονι, ἀφ' ἧς καὶ Κύπρις παρωνόμασται· τοῦτο δέ, διά τε τὴν ἐκεῖ μαχλοσύνην, καὶ τὸ ἐπαφρόδιτον. τινὲς δέ φασι Κύπρον κληθῆναι αὐτήν, ἀπὸ Κύπρου υἱοῦ Κινύρου· ἢ ἀπὸ ἄνθους ἐκεῖ πολλοῦ φυομένου, κύπρου καλουμένου. οἱ δὲ Κρυπτὸν ποτὲ κληθῆναι αὐτὴν λέγουσι, διὰ τὸ κεκρύφθαι ὑπὸ θαλάσσης· ὅπερ καὶ περὶ Δήλου μυθεύεται, καὶ περὶ Ῥόδου δέ, κατὰ Πίνδαρον. ὅτι δὲ καὶ Σφήκεια ἐκλήθη ποτέ, καὶ Κεραστία, ὁ Λυκόφρων δηλοῖ. ὀλβιώτατοι δὲ νησιωτῶν οἱ Κύπριοι. λέγονται δέ ποτε θαλασσοκρατῆσαι καιρόν τινα καὶ αὐτοί. κύκλος δὲ ταύτης τῆς νήσου στάδια ͵ϛυκ τοῖς κατακολπίζουσι. πολλαχοῦ δὲ καὶ ἰσθμοὺς ποιεῖ, διὰ τὸ τοῦ σχήματος ἱερόμηκες. Ὅτι περὶ Φοινίκην νῆσος ἡ Ἄραδος. λέγονται δὲ γενέσθαι ποτὲ ἔνδοξοι οἱ Ἀράδιοι, ὅτε στασιαζόντων τῶν ἀδελφῶν, Σελεύκου, τοῦ τε Καλλινίκου, καὶ Ἀντιόχου τοῦ Ἱέρακος, αὐτοὶ τῷ Καλλινίκῳ προσθέμενοι, ἔλαβον ἐξουσίαν δέχεσθαι τοὺς καταφεύγοντας ἐκ τοῦ βασιλέως παρ' αὐτούς, καὶ μὴ ἐκδιδόναι ἄκοντας· μὴ μέντοι μηδὲ ἐκπλέειν ἐξ αὐτῶν τοὺς πρόσφυγας, ἄνευ τοῦ ἐπιτρέψαι τὸν βασιλέα. ἔστι δὲ καὶ ἑτέρα νῆσος Ἄραδος, ὡς ῥηθήσεται κατωτέρω. Ὅτι πρόσθεν Σουνιάδος κορυφῆς, ἐφύπερθεν, ἢ ὑπένερθεν τῶν Ἀβάντων, φαίνονται Σαλαμίς τε καὶ Αἴγινα. δεῖ δὲ εἰδέναι ὅτι ταυτὸν ἐνταῦθα δηλοῖ καὶ τὸ ἐφύπερθεν Ἀβάντων, καὶ τὸ ὑπένερθεν, ἵνα λέγῃ δι' ἀμφοῖν, τὸ νοτιώτερον· ὅπερ εἰ καὶ ὑπένερθέν ἐστιν, διὰ τὸ καθ' ἡμᾶς βόρειον ὕψος, ἀλλὰ κατὰ τὴν τοῦ περιηγητοῦ συνήθειαν, ὑπερθέν ἐστιν, ὡς τιθέντος ἐπὶ τῶν νοτίων τὴν ὑπὲρ πρόθεσιν. ἀκρωτήριον δὲ ᾀδόμενον Ἀττικῆς καὶ Εὐβοίας, τὸ Σούνιον. περὶ τὴν Εὔβοιαν εἰσὶν οἱ Ἄβαντες, περὶ ὧν ἐροῦμεν μετ' ὀλίγα. ἡ δὲ Σαλαμίς, πρώτη ἐν τῷ Σαρωνικῷ πελάγει, πρὸς ἀνατολὰς Κορίνθου. καὶ μετ' αὐτὴν ἡ Αἴγινα, ἣν ἐν πολλοῖς καὶ ὁ Πίνδαρος ἐξυμνεῖ. περὶ ἧς καὶ ταῦτα γράφονται, Νῆσος πρὸ τῆς Ἐπιδαυρίας ἡ Αἴγινα, ἐνδοξοτάτη, κύκλον σταδίων ρπ', κλυζομένη τῷ τε Κρητικῷ πελάγει καὶ τῷ Μυρτῴῳ, τῷ μεταξὺ Κρήτης καὶ Ἀργείας καὶ Ἀττικῆς, ἐν βάθει μὲν γεώδης, ἐπιπολῆς δὲ πετρώδης, διὸ καὶ ὑψηλή ἐστι, κριθοφόρος δὲ ἱκανῶς· Οἰνώνη ποτὲ ὀνομαζομένη· ἐξ αὐτῆς ὁ Αἰακός. οἱ δὲ ἐν αὐτῇ πρῶτοι Μυρμιδόνες ἐκλήθησαν, οὐχ ὅτι, κατὰ τὸν μῦθον, λοιμοῦ τῇ νήσῳ συμπεσόντος, καὶ τῶν ἐκεῖ ἐκτριβέντων τῇ νόσῳ, οἱ μύρμηκες ἄνθρωποι ἐγένοντο, Αἰακοῦ εὐξαμένου, ἀλλ' ὅτι μυρμήκων δίκην, τὴν ἀγαθὴν γῆν κάτω οὖσαν ὑπορύττοντες ἐπέφερον ταῖς πέτραις, ἵνα τὴν μὲν ἔχωσι γεωργεῖν, ἐν δὲ τοῖς ὀρύγμασι κατοικεῖν, φειδόμενοι τοῦ πλινθοποιεῖν, ἵνα ἔχωσι γῆν. Δωριεῖς δὲ ἀνέκαθεν οἱ Αἰγινῆται, ἀπὸ Ἐπιδαύρου, κατὰ τὸν Ἡρόδοτον. ἐκ ταύτης τῆς νήσου καὶ ὁ ᾀδόμενος Κριός, ἀνὴρ γενναῖος ἀθλητής· ὑφ' οὗ ἀπελαυνόμενος τῆς νήσου ὁ τῶν Λακώνων βασιλεὺς Κλεομένης, καὶ θέλων ἐκφοβῆσαι αὐτόν, ἔφη ἀστείως τὸ ὑμνούμενον, ἤδη νῦν κατὰ χαλκοῦ, ὦ κριέ, τὰ κέρατα· ὡς μεγάλῳ κακῷ συνοισόμενος. λέγεται δὲ καὶ Σώστρατός τις Αἰγινήτης ἔμπορος μεγάλα ἐκ φορτίων κερδῆσαι. καὶ ταῦτα μὲν περὶ Αἰγίνης. Ἡ δὲ Σαλαμὶς ἑβδομήκοντα σταδίων ἔχει περίμετρον, ἢ ὀγδοήκοντα. ἐκαλεῖτο δὲ

ποτε κυχρεία, ἀπό τινος κυχρέως, οὗ καὶ λυκόφρων καὶ ἀρριανὸς μέμνηνται, ὃς ὄφις μὲν ἐπεκλήθη, διὰ τραχύτητα τρόπου, ἀπηλάθη δὲ τῆς νήσου ἀπὸ εὐρυλόχου. ὠνόμασται δὲ ἡ νῆσος αὕτη καὶ σκιράς, ἀπό τινος ἥρωος· ἀφ' οὗ καὶ σκιρὰς ἀθηνᾶ, παρὰ τοῖς ἀθηναίοις. καὶ ὁ μὴν ὁ σκιροφοριών· καὶ σκίρα τόπος ἐν τῇ ἀττικῇ. εἶχε δὲ καὶ ποταμὸν βώκαρον λεγόμενον, ὡς καὶ λυκόφρων ἱστορεῖ, ὡς ἂν εἴποι τις βουκέφαλον. καθὰ καὶ πηγή τις παρὰ θεοκρίτῳ βούεινα ἰταλικὴ βοὸς ῥινὶ παρονομαζομένη. ὅτι δὲ περὶ σαλαμῖνα κατεναυμαχήθη ὁ ξέρξης, καὶ ὅτι ναυτικὸν ἀξιόλογον εἶχεν ἡ νῆσος ποτέ, οὐδεὶς τῶν περὶ λόγους ἠγνόηκε. τὸν δὲ περὶ σαλαμῖνα πορθμὸν διστάδιον εἶναι φασίν, ὃν ἐπειρᾶτο μὲν ὁ ξέρξης καταχῶσαι, καὶ οὕτως ἀποχερσῶσαι (ἀπεναντίας τι ποιῶν τοῖς περὶ τὸν ἄθω νεανιεύμασιν, οὗ τὸν αὐχένα διορύξας ἀπεθαλάσσωσεν) ἐκωλύθη δὲ φυγών.

Θηητὸς δέ τις ἐστὶ βαθὺς πόρος αἰγαίοιο,
Ἐντὸς ἔχων ἑκάτερθεν ἀπειρεσίων στίχα νήσων,
Ὅσσον ἐπὶ στεινωπὸν ὕδωρ ἀθαμαντίδος ἕλλης,
Σηστὸς ὅπη καὶ ἄβυδος ἐναντίον ὅρμον ἔθεντο.

Ὅτι τὸ αἰγαῖον πέλαγος ἀπειρεσίας ἔχειν λέγει νήσους, καὶ ὅτι θηητὸν βαθὺν πόρον τὸν τοῦ αἰγαίου καλεῖ. καὶ ὅτι τὸν ἑλλήσποντον παραφράζων, ἢ περιφράζων, ἢ ἐτυμολογῶν, στενωπὸν ὕδωρ ἀθαμαντίδος ἕλλης, λέγει αὐτόν· ὡς ἐκεῖ καταπεσούσης τῆς ἕλλης τῆς θυγατρὸς τοῦ ἀθάμαντος, καὶ λιπούσης τῷ τόπῳ τὸ ὄνομα, ἧς καὶ τάφον ἡρόδοτος ἱστορεῖ περὶ τὴν θρακικὴν χερρόννησον. ὁ δὲ διονύσιος λέγει καὶ ὅτι σηστὸς ἐκεῖ καὶ ἄβυδος ἐναντίον ὅρμον ἔθεντο· σηστὸς μὲν, λεσβίων ἄποικος, καθὰ καὶ ἡ μάδυτος, ὡς ὁ γεωγράφος φησί, χερροννησία πόλις, ἀβύδου διέχουσα σταδίους λ̄, ἐκ λιμένος εἰς λιμένα. ἔνθα καὶ ἡ λεγομένη ἀποβάθρα, ὅπου ἡ ξερξικὴ σχεδία ἐπήγνυτο. περὶ εὐρώπην δέ ἐστιν ἡ ῥηθεῖσα πόλις, λεγομένη ἀττικῶς μὲν ἡ σηστός, παρὰ δὲ ἐφόρῳ, ὁ σηστός. εἶχε δέ ποτε τεῖχος ἰσχυρόν, ὡς ἡρόδοτος ἱστορεῖ. ἄβυδος δὲ πρὸς ἀνατολὰς ἀντιπαρήκουσα τῇ σηστῷ, κτίσμα μιλησίων, ἴσον διέχουσα λαμψάκου καὶ ἰλίου, ὡς ὁ γεωγράφος φησίν· ἔνθα τὸ ἑπταστάδιον τοῦ πορθμοῦ, ὅπερ ὁ ξέρξης ἔζευξεν. ἐνεπρήσθη δὲ ἡ ἄβυδος αὕτη ὑπὸ δαρείου τοῦ πατρὸς ξέρξου. ἔστι δὲ λέγεταί ποτε καὶ λυβικὴ ἄβυδος αἰγυπτία, ἔχουσα μεμνόνειον βασιλέα, δευτερεύουσα μετὰ τὰς ἑκατομπύλους θήβας. καὶ ἰταλικὴ δὲ ἱστορεῖται ἄβυδος. ὅτι δὲ περὶ ἑλλησπόντου ἀμφεβλήθη τοῖς παλαιοῖς ἄλλα τε, καὶ πόθεν ἂν ἄρχοιτο, ἤδη προγέγραπται. ἴστρον δέ τινά φασιν ἱστορεῖν, τέσσαρας γενέσθαι μεγάλους κατακλυσμούς, ὧν ἐφ' ἑνὶ διαρραγέντα τὸν ἑλλήσποντον ἀφορίσαι τῆς ἀσίας τὴν εὐρώπην. Ἰστέον δὲ ὅτι κατὰ τὸν γράψαντα τὰ ἐθνικά, καὶ ἰταλικὴ πόλις τις λέγεται οὐδετέρως τὸ ἄβυδον, καὶ ὅτι ἐπὶ συκοφαντίᾳ καὶ μαλακίᾳ διεβάλλοντο οἱ μιλήσιοι ἀβυδηνοὶ οὗτοι· ὅθεν καὶ παροιμία, μηδ' εἰκῇ τὴν ἄβυδον πατεῖν, ἤγουν μὴ θαρρούντως αὐτῆς ἐπιβαίνειν. ἐξ αὐτῆς δὲ καὶ ἑτέρα παροιμία ἐπὶ τῶν ἀηδῶν, τὸ, ἀβυδηνὸν ἐπιφόρημα. τὸ δέ, ἐναντίον ὅρμον ἔθεντο, ἀντὶ τοῦ, κατ' ἐναντία κεῖνται ἀλλήλαις, καὶ ἀντιπόρθμοι εἰσιν.

Εὐρώπης δ' αἱ μὲν λαιῆς ὑπὸ νεύματι χερὸς,
Ὁρμοῦνται ἐξείης· ἀσίης δ' ἐπὶ δεξιὰ κεῖνται
Μῆκος ἐπ' ἀρκτῴοιο τιταινόμεναι βορέαο.
Εὐρώπης δ' ἤτοι μὲν ἀβαντιὰς ἔπλετο μάκρις,

Σκῦρός τ' ἠϋεμόεσσα, καὶ αἰπεινὴ πεπάρηθος.
Ἔνθεν καὶ λῆμνος, κραναὸν πέδον ἡφαίστοιο,
Πέπλαται, ὠγυγίη τε θάσος, δημήτερος ἀκτή.
Ἴμβρος, θρηϊκίη τε σάμος, κορυβάντιον ἄστυ.

Ὅτι τῶν ἐν τῷ αἰγαίῳ νήσων ὅσαι ὑπὸ νώματι χειρὸς λαιᾶς κεῖνται τοῖς εἰσιοῦσι τὸν ἑλλήσποντον, τῆς εὐρώπης εἰσίν· ὧν ἐστι καὶ ἡ μάκρις, καὶ ἡ σκῦρος, καὶ ἡ πεπάρηθος, καὶ ἡ λῆμνος, ἥτις ἥφαιστον ἐτίμα, καὶ ἴμβρος, καὶ σάμος θρακία, ἥτις καβείρων εἶχεν ἱερά, οἳ καὶ κορύβαντες ἐλέγοντο· καὶ θάσος, ἥτις καὶ χρυσία εἶχέ ποτε, καὶ τὸ δάτον συνῴκισε, πόλιν ἔνδοξον περὶ τὴν τοῦ στρυμόνος παραλίαν. ἀφ' οὗ παροιμίαν οἱ παλαιοί φασι, δάτος ἀγαθῶν, ὡς τὸ, ἀγαθῶν ἀγαθίδες. καὶ σκόπει ἐνταῦθα τὴν παροιμίαν, τὸ, ἀγαθῶν ἀγαθίδες. εἰ γὰρ καὶ ἄλλως αὐτὴν οἱ πολλοὶ ἐκλαμβάνονται, ἀλλ' ἔοικε τοπικόν τι εἶναι ἡ ἀγαθίς. διὸ καὶ εἰς ὁμοιότητα παρετέθη τὸ, δάτος ἀγαθῶν. ἵνα ὥσπερ λέγεται δάτος ἀγαθῶν ὅ ἐστι τόπος, καὶ πόλις, οὕτω λέγηται καὶ ἀγαθίδες ἀγαθῶν. εἰ γὰρ μὴ τοῦτο, ποία λοιπὸν ἄλλη ὁμοιότης τῶν δύο τούτων παροιμιῶν; Ἰστέον δὲ ὅτι παρίων κτίσμα ἡ θάσος· τὸ πάριον δὲ, πόλις ἐν τῇ προποντίδι. ὁ δὲ ἀρριανὸς ἄλλως φησὶ, πάριος υἱὸς ἰασίονος, ὧ ἐπώνυμον τὸ ἐν ἑλλησπόντῳ πάριον, ὡς οἰκιστῇ. καὶ οὐ διαφωνεῖ ὁ ἀρριανὸς πρὸς τὸν πρῶτον λόγον, ἀλλὰ τάχα ταυτότητά τινα παραδηλοῖ, ὡς ἐν πολυωνυμίᾳ προποντίδος τε καὶ ἑλλησπόντου. ὃ καὶ ἑτέροις ἔδοξεν, ὡς ἤδη προγέγραπται. καὶ οὕτω μὲν πάριοι κτίσαι τὴν θάσον λέγονται. τινὲς δὲ ἀνάπαλιν τὸ πάριον ἀπὸ τῆς θάσου εἶπον ἀποικισθῆναι. ἀρριανὸς δέ φησι καὶ ὅτι θάσος ἀπὸ θάσου καλεῖται, ποσειδῶνος υἱοῦ· καὶ ὅτι ἐκαλεῖτό ποτε καὶ χρυσῆ νῆσος, διὰ τὰ χρυσᾶ μέταλλα, ὧν ἡρόδοτος μέμνηται, λέγων ὅτι προσόδους εἶχον μεγάλας οἱ θάσιοι, καὶ μέταλλα χρυσᾶ σκαπτῆς ὕλης. ἀνεῦρον δὲ αὐτὰ φοίνικες οἱ κτίσαντες τὴν νῆσον μετὰ θάσου τοῦ φοίνικος, ἐξ οὗ ἔχει καὶ τοὔνομα. εἶχε δὲ ἱερὸν ἡρακλέους ἡ θάσος, ὑπὸ τῶν αὐτῶν φοινίκων ἱδρυθὲν, οἳ πλεύσαντες κατὰ ζήτησιν τῆς εὐρώπης, τὴν θάσον ἔκτισαν. καὶ ταῦτα μὲν περὶ θάσου. Ὅρα δὲ ὅτι φιλοτιμότερον ἐνταῦθα ὁ ποιητὴς ἀγλαϊζόμενος ἐφ' ἑκάστῃ τῶν νήσων, ἐπιθέτῳ χρῆται, καὶ τὴν μὲν μάκριν, ὅ ἐστι, τὴν εὔβοιαν, ἀβαντιάδα λέγει, ἀπὸ τοῦ ἐν αὐτῇ ἔθνους τῶν ἀβάντων, θρακίου ἔθνους, ὥς φησιν ἀρριανὸς, κληθέντος οὕτως ἀπό τινος ἀργείου υἱοῦ ποσειδῶνος ἄβαντος. τούτους ὁ ὅμηρος κομᾶν τε τὰ ὄπιθεν φησὶ τῷ θρακίῳ νόμῳ, καὶ μεγαθύμους ὀνομάζει. τὴν δὲ σκῦρον ὁ διονύσιος ἠϋεμόεσσαν καλεῖ, τὴν πεπάρηθον αἰπεινὴν, τὴν λῆμνον, κραναὸν πέδον ἡφαίστου, ἀκολούθως ὁμήρῳ, διὰ τοὺς ἐκεῖ ποτε τοῦ πυρὸς κρατῆρας. διὸ καὶ πόλεων περὶ αὐτὴν δύο οὐσῶν, ἡ μία ἡφαιστία ἐλέγετο. λέγονται δὲ καὶ ταύτην πελασγοί ποτε οἰκῆσαι, οἱ ἐκ τῆς ἀττικῆς ὑπὸ ἀθηναίων ἐξελαθέντες, ὡς ἄδικοι καὶ ἅρπαγες. τὴν δὲ θάσον ὠγυγίην λέγει, καὶ δημήτερος δὲ ἀκτὴν, διὰ τὸ εὔδαιμον τῆς νήσου, καὶ εὔκαρπον. ὅπερ καὶ εἰς παροιμίαν ἔπεσε τὸ, θάσος ἀγαθῶν, ὡς εἴ τις εἴπῃ, δάσος. καίτοι τινὲς, δάτος ἀγαθῶν, τὴν τοιαύτην παροιμίαν γράφουσι, περὶ ἧς πρὸ ὀλίγου γέγραπται. Ὅρα δὲ ἐνταῦθα καὶ ὅπως τῶν ἄλλων ποιητῶν τὸ, δημήτερος ἀκτὴ, λαμβανόντων ἀντὶ τοῦ δωρεὰ, οὗτος ἀντὶ τοῦ, τόπος καὶ τέμενος, ἔλαβεν. ἔτι δὲ κἀκεῖνα περὶ τῶν εἰρημένων νήσων ἰστέον· ὅτι εὔβοια νῆσος μία τῶν ὑμνουμένων ἑπτὰ, ἡ καὶ μάκρις ὀνομασθεῖσα· μάκρις, διὰ τὸ τῆς θέσεως ἐπίμηκες· οὕτω γάρ πως παραμήκης ἐκτέταται. διὸ καὶ δέδωκε τῷ κωμικῷ λαβὴν σκώμματος ἐν τῷ, ὑπὸ γὰρ ἡμῶν παρατέταται, καὶ περικλέους· ὡς τῶν ἀθηναίων ἐπιτεινάντων ποτὲ τοὺς φόρους αὐτῇ. κλίνεται δὲ ἡ μάκρις αὕτη διὰ καθαροῦ τοῦ ι. διὰ

καὶ ὁ νησιώτης αὐτοῦ, μακριεὺς λέγεται. ἔστι δὲ καὶ αἰγιαλὸς οὕτω καλούμενος, κλινόμενος δὲ διὰ τοῦ δ. ἐλέγετο δὲ μάκρις καὶ τῶν κυκλάδων μία, ἡ ἴκαρος, ἀφ' ἧς νομίζουσί τινες εἰρῆσθαι καὶ τὸ ἰκάριον πέλαγος. Ἡ δὲ σκῦρος τὴν κλῆσιν ταύτην ἔχει, διὰ τὸ τῆς νήσου ταύτης σκληρὸν, καὶ οἷον σκυρῶδες, ἤτοι λιθῶδες. σκῦρος γὰρ ἡ λατύπη, ἤγουν τὰ ἐκπαλλόμενα λιθίδια ἐν τοῖς λαξεύμασι. πρόκειται δὲ τῆς τῶν μαγνήτων γῆς ἡ σκῦρος αὕτη, ὥσπερ καὶ ἡ πεπάρηθος. θαυμασταὶ δὲ αἶγες αἱ σκύριαι, καὶ μέταλλα δέ εἰσι ποικίλης λίθου σκυρίας λεγομένης, καθὰ καὶ καρυστίας. Ἡ δὲ ἴμβρος θρακικὴ μέν ἐστι νῆσος, ἱερὰ καβείρων καὶ αὐτή· ὄνομα δὲ δαιμόνων οἱ κάβειροι. ἐτιμᾶτο δὲ αὐτόθι καὶ ἑρμῆς, ὃν ἴμβραμον λέγουσιν οἱ κᾶρες, ὡς ἐν τοῖς ἐθνικοῖς ἀναγράφεται· ὅθεν καὶ τάχα καὶ ἴμβρος ἡ νῆσος παρονομάζεται. ἡ δὲ θρακία σάμος λέγεται μὲν καὶ σαμοθράκη συνθέτως. καλεῖται δὲ οὕτω πρὸς διαστολὴν τῆς ἑτέρας σάμου τῆς ἰωνικῆς. μέμνηται δὲ ταύτης καὶ ὅμηρος. ἐλέγετο δέ ποτε δαρδανία, διὰ τὸν δάρδανον, ὃς ἐν τῷ κατακλυσμῷ διεπορθμεύθη ἐκεῖθεν εἰς τοὺς τρωϊκοὺς τόπους. ῥηθήσεται δὲ περὶ τῆς σάμου ταύτης καὶ κατωτέρω. καὶ τοιαῦτα μὲν, ὡς εἴρηται, τὰ τῶν τοιούτων νήσων ἐπίθετα. τὴν δὲ σάμον τὴν θρακικὴν, κυρβάντιον, ἢ κορυβάντιον ἄστυ λέγει, διὰ τὰ ἐκεῖ τῶν κορυβάντων μυστήρια, ὧν καὶ λυκόφρων μέμνηται. ἀφ' ὧν καὶ κορυβαντιᾶν, τὸ μετ' ἐκστάσεως ἐνθουσιᾶν. ταῦτα ἐπιτροχάδην περὶ τῶν ἐν αἰγαίῳ νήσων ἐξ ἀριστερῶν κειμένων τοῖς εἰσιοῦσι τὸν ἑλλήσποντον, αἳ καὶ τῇ εὐρώπῃ προσνέμονται, ὧν μία σὺν πολλαῖς ἄλλαις καὶ ἡ πρὸς τῇ ἀττικῇ νῆσος, ἑλένη καλουμένη· ἔνθα ἡ ἑλένη ἀπέβη μετὰ τὴν ἰλίου ἅλωσιν, ἢ καὶ πρὸ τούτου ὅτε ἡρπάγη.

Αἱ δ' ἀσίης προτέρην αἶσαν λάχον ἀμφὶς ἰοῦσαι,
Δῆλον ἐκυκλώσαντο, καὶ οὔνομα κυκλάδες εἰσί·
Ῥύσια δ' ἀπόλλωνι χοροὺς ἀνάγουσιν ἅπασαι,
Ἀρχομένου γλυκεροῦ νέον εἴαρος, εὖτ' ἐν ὄρεσσιν
Ἀνθρώπων ἀπάνευθε κύει λιγύφθογγος ἀηδών.

Ὅτι αἱ περὶ τὸ αἰγαῖον πέλαγος δεξιαὶ νῆσοι τοῖς εἰσπλέουσι τὸν ἑλλήσποντον, τῇ ἀσίᾳ προσκεχωρήκασιν, ὧν προτέραν ἐπέχουσι μοῖραν τῷ ἀπὸ εὐρώπης εἰς ἀσίαν διαβαίνοντι αἱ νῆσοι αἳ τὴν δῆλον ἐκυκλώσαντο, καὶ δι' αὐτὸ, τοὔνομα κυκλάδες εἰσί. καὶ ἔστι τοῦτο ἐτυμολογία τοῦ ὀνόματος τῶν κυκλάδων. ᾄδεται δὲ πάνυ ἐν ταῖς ἱστορίαις ἡ δῆλος, ὡς ἀπόλλωνος ἱερὰ, οὗ καὶ μαντεῖον ἦν ἐκεῖ περιφανές. ἐκαλεῖτο δέ ποτε καὶ ὀρτυγία, ὡς ὁ γεωγράφος φησί. καὶ ἡ μυθικὴ αἰτία κεῖται παρὰ λυκόφρονι. οὐκ ἐξῆν δὲ, φασὶν, οὔτε θάπτειν αὐτόθι νεκρὸν, οὔτε κύνα τρέφειν. ἀρριανὸς δὲ περὶ ταύτης φησὶν, ὅτι δῆλος ἡ πάλαι πλωτὴ οὖσα, ἔστιν ὅτε ἡ λητὼ ἐπέβη αὐτῆς, διδύμοις ἔχουσα παῖδας. καὶ ἄλλοι δὲ συντρεχόμενοι αὐτῷ, φασὶ δῆλον αὐτὴν κληθῆναι, διότι φερομένη ποτὲ ὑπὸ θάλασσαν, ἀνέσχεν ὕστερον κάτωθεν, ὡς καὶ ἄλλαι τινὲς, καὶ ἐξ ἀδήλου βάσεως ἐρριζώθη στηριχθεῖσα. ταῦτα δὲ οὕτως ἐπλάσθη, διὰ τὸ συχνά ποτε, κατά τινας, τὴν νῆσον ταύτην σείεσθαι. διὸ καὶ χωρίον ἦν τι περὶ αὐτὴν, ὁ τρέμον καλούμενον. ὁ μέντοι θρυλλούμενος χρησμὸς ἐναντιοῦται τούτοις τοῖς λόγοις, ὁ λέγων ὅτι, Κινήσω δῆλον ἀκίνητόν περ ἐοῦσαν. λέγεται γὰρ ὅτι ὁπηνίκα ὁ τοῦ δαρείου στρατηγὸς δάτης τριακόσια τάλαντα λιβανωτοῦ ἐθυμίασεν ἐν τῷ βωμῷ τοῦ δηλίου ἀπόλλωνος, καὶ ἀνέπλευσε, τότε ἡ δῆλος ἐκινήθη πρῶτα καὶ ὕστατα, τὸ πρὶν οὖσα ἀκίνητος. φασὶ δὲ οἱ παλαιοὶ τὰς κυκλάδας πλείους εἶναι τῶν ιβ, ὧν εἰσιν ἡ κύθνος, ἀφ' ἧς ὁ κύθνιος λέγεται τυρὸς, ἐξ ἧς καὶ ζωγράφος

ὄνομα ἔχων ὁ κυδίας. Η πάρος, ἐξ ἧς παροιμία τὸ, ἀνεπαρείασε, ἤγουν μετεμελήθη. ἐψεύσαντο γάρ ποτε ἐκ μεταμέλου οἱ πάριοι τὰς εἰρηνικὰς ὁμολογίας, ἃς ἔθεντο πρὸς τὸν μιλτιάδην, ὡς ἐπιστάντες ποθὲν συμμαχίαν ἐν κενοῖς. Η ἀμοργὸς, ἐξ ἧς σιμωνίδης ὁ ἰαμβοποιὸς, ἀμοργῖνος ἐντεῦθεν λεγόμενος προπερισπωμένως, τύπῳ ἐθνικῷ· τὸ δὲ ἀμόργινος, προπαροξυτόνως, χιτῶνος ἐπίθετον ἀπὸ χρώματος ἴσως ἐλαιοχρόου τινός. ἀμόργη γὰρ ἡ τοῦ ἐλαίου ὑποστάθμη, ὅ ἐστιν ὁ τρυγίας. παυσανίας δὲ, οὗ τὸ ἀττικὸν λεξικὸν, ἄλλο τι ἐμφαίνει, λέγων, ἀμοργὸς ὅμοιον βύσσῳ· καὶ ὅτι ἀμοργὶς κυρίως ἡ λινοκαλάμη, ἐξ ἧς ἐνδύματα ἀμοργίδια λεγόμενα, ὡς ὁ κωμικὸς ἐν λυσιστράτῃ δηλοῖ. Η δῆλος, οὕτω λεγομένη ἢ διὰ τὴν θρυλλουμένην μυθώδη αἰτίαν, ὅτι ὑπὸ θάλασσαν, ὡς ἐῤῥέθη, οὖσα πρότερον, ὕστερον φανεῖσα ἐδηλώθη· ἢ διὰ τὰς ἐν αὐτῇ μαντείας, ἐξ ὧν ἐδηλοῦτο τὰ δυσεύρετα. Η τῆνος ἀπό τινος οὕτω κληθεῖσα τήνου ἀνδρός· ἣν δὲ σκοροδοφάγος γῆ αὕτη, ὡς καὶ ἡ κωμῳδία δηλοῖ, τηνίων μεμνημένη σκορόδων· ὕδατι καταῤῥυτος, διὸ καὶ ὑδροῦσα ἐκλήθη, κρήνην ἔχουσα, ἧς τὸ ὕδωρ οἴνῳ οὐ μίσγεται. καὶ φιάλιον δὲ λέγεται ποτὲ ἐν αὐτῇ ἀνακεῖσθαι, σύγκραμα ἔχον, ἐξ οὗ πάνυ ῥᾳδίως πῦρ ἀνήπτετο. Η ἴος ἡ κατὰ χρησμὸν ὁμήρου μητρὶς, ἤγουν, ὅθεν ἦν ὁμήρου μήτηρ. καὶ ὅρα τὸ μητρὶς, ἐξ ὁμοιότητος τοῦ πατρίς. Η σέριφος, ἥτις οὕτω πετρώδης ἐστὶν, ὥστε κωμῳδεῖται ὑπὸ τῶν γοργόνος τοῦτο παθεῖν, ὡς τοῦ περσέως αὐτόθι τραφέντος, καὶ τὴν τῆς γοργόνος δῆθεν ἐκεῖ κομίσαντος κεφαλὴν, δι᾽ ἧς τοὺς ἐκεῖ ἀπελίθωσεν. ἴωνες δὲ ἀπὸ ἀθηνῶν οἱ σερίφιοι, καθὰ καὶ οἱ σίφνιοι, ὡς ἡρόδοτος ἱστορεῖ. Η μύκονος, ἐν ᾗ λέγονται κεῖσθαι οἱ τῶν γιγάντων ὑγιεινότατοι, ἀναιρεθέντες ὑφ᾽ ἡρακλέος. ὅθεν ἐπὶ τῶν οὐκ εὖ παθόντων μιᾷ ψήφῳ, ἤγουν ἐπὶ τῇ μιᾷ δίκῃ καταδικασθέντων λέγεται τὸ, πάνθ᾽ ὑπὸ μίαν μύκονον, ἤγουν πάντα ὁμοῦ ὑπὸ μίαν βλάβην, ἢ καταδίκην. ἐπιχωριάζει δὲ τοῖς μυκονίοις φαλάκρωσις. διὸ καὶ οἱ φαλακροὶ, μυκόνιοι λέγονται. Η νίσυρος, ἧς καὶ ὅμηρος μέμνηται· οὕτω καλουμένη ἀπὸ τοῦ νέω, καὶ τοῦ σύρω. διότι ἀποκοπεῖσα τῆς νήσου τῆς κῶ τῇ τοῦ ποσειδῶνος τριαίνῃ, ἐπεσύρη τῷ γίγαντι πολυβώτῃ νέοντι, ὅ ἐστιν οἰχομένῳ. αὐτὴ δὲ τῶν σποράδων νήσων οὖσα, κατά τινας, πετρώδης ἐστὶ λίθου μυλίου. γίνεται δὲ καὶ οἶνος χρηστὸς ὁ νισύριος. Η σῦρος, ἣν ὁ ποιητὴς συρίην καλεῖ ἐν ὀδυσσείᾳ, ἥτις μηκύνει, κατὰ τὸν γεωγράφον, ἤγουν ἐκτείνει τὴν πρώτην συλλαβὴν, τουτέστι τὴν ἄρχουσαν. Η σίφνος περὶ τὸ κρητικὸν πέλαγος, ἀφ᾽ ἧς ὁ σίφνιος ἀστράγαλος, δι᾽ ἀτέλειαν. λέγονται δέ ποτε ἀκμάζειν τοῖς πράγμασιν οἱ σίφνιοι, καὶ πλουτεῖν μάλιστα, διὰ τὸ χρυσᾶ καὶ ἀργυρεᾶ ἐν τῇ νήσῳ εἶναι μέταλλα. Κυκλὰς δὲ καὶ ἡ ἄνδρος, ἀπὸ ἄνδρου τινὸς οὕτω κληθεῖσα. Αλλὰ καὶ ἡ νάξος, λεγομένη οὕτω ἀπὸ νάξου καρῶν ἡγεμόνος· ἢ παρὰ τὸ νάξαι, ὅ ἐστι θῦσαι, διὰ τὰς θυσίας ἐξαιρέτους τινὰς ἐκεῖ γινομένας. ἡρόδοτος δὲ καὶ περὶ σικελίαν ναξίους τινὰς ἱστορεῖ, λέγων καὶ ὅτι ἡ κυκλὰς αὕτη νάξος μεγέθει μὲν οὐ μεγάλη ἐστὶν, ἄλλως δὲ καλή τε καὶ ἀγαθὴ, ἄγχου τῆς ἰωνίας, χρήματα ἔχουσα πολλά. ἐγένετο δέ ποτε αὐτοῖς καὶ ὀκτακισχιλία ἀσπὶς, καὶ πλοῖα μακρὰ πολλά. Οἷ αἱ κυκλάδες ἔαρος γλυκεροῦ νέου ἱσταμένου, ἢ ἀρχομένου, ὅτε ἐν ὄρεσιν ἀνθρώπων ἀπάνευθε κύει λιγύφθογγος ἀηδὼν, χοροὺς ἀνάγουσι τῷ ἀπόλλωνι· οἷς καὶ ῥύσια λέγει, ὡς ῥύσεως χάριν, καὶ ἐπὶ σωτηρίᾳ γινομένοις. καίτοι κυρίως ῥύσια, ὡς καὶ ἐν τῇ ἰλιάδι φαίνεται, τὰ ἐξ ἐπιδρομῆς ὁπλιτικῆς καὶ ἑλκυσμοῦ λαμβανόμενα εἰς ἐνέχυρα· ἀπὸ τοῦ ῥύω τὸ ἑλκύω ἐτυμολογούμενα· καταχρηστικῶς δέ ποτε καὶ ἐπὶ ἁπλῶς ἐνεχύρου ἡ λέξις λαμβάνεται. ὁ μέντοι διονύσιος κατὰ δριμύτητα ῥητορικὴν τὴν συνήθη αὐτῷ, ἐπὶ δώρων σωτηρίων τὴν λέξιν εἴληφεν, ἅπερ μᾶλλον σῶστρα λεχθήσονται, καθάπερ λύτρα τὰ ὑπὲρ αἰχμαλώτων διδόμενα.

Νῆσοι δ' ἑξείης σποράδες περιπαμφανόωσιν,
Οἷον ὅτ' ἀνεφέλοιο δι' ἠέρος εἴδεται ἄστρα,
Ὑγρὰ νέφη κραιπνοῖο βιησαμένου βορέαο.

Οὐχ ὥσπερ αἱ κυκλάδες, οὕτω καὶ αἱ σποράδες ἐν τῷ αἰγαίῳ εἰσὶ πελάγει, ἃς ἡ τῆς περιηγήσεως πινακογραφία οὐκ ἔχει. ἔστι δὲ τῶν σποράδων ἡ νικασία πλησίον τῆς νάξου. ἡ θήρα, ἐξ ἧς ἀποικία λακώνων εἰς κυρήνην ἐστάλη, καθὰ καὶ πίνδαρος ἱστορεῖ· ἐν ταύτῃ οὔτε τοὺς ἐτῶν ν̄ θνήσκοντας ἐθρήνουν, οὔτε τοὺς ἑπταετεῖς, εἰ θάνοιεν. ἡ μῆλος περὶ τὸ κρητικὸν πέλαγος, ἀπό τινος ἀνδρὸς μήλου κληθεῖσα, κατὰ τὴν τοῦ ἀρριανοῦ ἱστορίαν· εἰς ταύτην ἀθηναῖοί ποτε πέμψαντες ἡβηδὸν τοὺς ἐνοικοῦντας ἀπέσφαξαν. ἄλλοι δὲ κυκλάδα τὴν μῆλον φασὶν ὁμώνυμον ἔχουσαν πόλιν, ὅθεν ἦν διαγόρας ὁ μήλιος ὁ ἐπ' ἀσεβείᾳ κωμῳδούμενος. τῶν σποράδων ἐστὶ καὶ ἡ πάτμος περὶ τὸ ἰκάριον πέλαγος, καὶ ἡ περὶ τὸ κάριον πέλαγος, καὶ ἡ περὶ τὸ καρπάθιον ἀστυπάλαια. ναὶ μὴν καὶ ἡ κίμωλος, περὶ κρήτην, ἐξ ἧς ἡ κιμωλία γῆ, ἐπιτηδεία ἐς νίτρου κατασκευὴν, ὡς καὶ ὁ κωμικὸς λέγει. καὶ ἡ λέρνος δὲ μία τῶν σποράδων ἐστὶ περὶ τὴν καρίαν, ἧς οἱ ἄποικοι κακοήθεις, ὡς δηλοῖ ὁ φωκυλίδης, λέγων, λέριοι κακοί· οὐχ ὁ μὲν, ὃς δ' οὔ· πάντες δὲ, πλὴν προκλέους· καὶ προκλέης δὲ λέριος. σποράς δὲ καὶ ἡ πρὸς τῇ ῥόδῳ νοισία, ἥτις διαφθορὰν, φασὶν, ἔπαθεν. οἱονεὶ γὰρ διονυσία τις ἐστίν· ἐπεὶ διονύσιος τὴν ἀριάδνην εἰς αὐτὴν ἐκ τῆς νάξου ἤγαγεν, μίνωος τοῦ πατρὸς διώκοντος αὐτήν. εἰσὶ δὲ καὶ ἄλλαι σποράδες, ἃς, ὡς ἐρρέθη, ὁ τῆς κοσμογραφίας πίναξ οὐκ ἔχει, ὧν τινες καὶ τὴν τήνον φασιν, ἥτις ἀνωτέρω κυκλὰς ἐλέγετο. ἐοίκασι δὲ ἀργιλώδεις αἱ σποράδες εἶναι, ἤγουν λευκόγεοι. διὸ καί φησι διονύσιος ὅτι παμφαίνουσιν, οἷον ὅτε ἀνεφέλου ἀέρος ὄντος, τὰ ἄστρα φαίνονται, ὑγρὰ νέφη βιασαμένου ἀρκτῴου βορέου. τοῦτο δὲ μάλιστα εἶπε διὰ τὸ ἀργιλῶδες καὶ λευκὸν τῆς αὐτόθι γῆς, ὡς εἴρηται. σποράδες δὲ λέγονται τάχα μὲν καὶ δι' ἄλλας αἰτίας, μάλιστα δὲ πρὸς ἀντιδιαστολὴν τῶν κυκλάδων. οὐ γὰρ κατ' αὐτὰς ὡρισμένον ἔχουσι τόπον, ἀλλ' οἷον διεσπαρμέναι εἰσὶ πολλαχοῦ, ὅπου γε σποράδα τινὲς καὶ τὴν ἔνδον τοῦ ἑλλησπόντου εἶπον προικόννησον· κατὰ δέ τινας, διὰ τὸ πολυπληθὲς καὶ πυκνὸν, σποράδες νῆσοι καλοῦνται. εἴποις γὰρ ἂν, φασὶ, κατεσπάρθαι οἷον αὐτάς. εἰσὶ δὲ τῶν σποράδων καὶ αἱ παρὰ τῷ λυκόφρονι καλύδναι, ὧν μία ἰδίως καλύδνα καλεῖται. ἀφ' ἧς καὶ λοιπαὶ παρακείμεναι τὴν αὐτὴν κλῆσιν ἔλαχον. ἔχει δὲ αὕτη μέλι τὸ καλύδνιον ἀστεῖον, καὶ τῷ ἀττικῷ ἐνάμιλλον. ὁ δὲ τὰ ἐθνικὰ γράψας καὶ τὸ μέλι καλύμνιον λέγει, καὶ τὰς νήσους ταύτας καλύμνας, διὰ τοῦ μ. τὸ δὲ, ὑγρὰ νέφη βιασαμένου βορέου, ἐξήγησις οἷον ἐστὶ τοῦ παρ' ὁμήρῳ αἰθρηγενέτου βορέαο. ὁ γὰρ τὰ νέφη βιαζόμενος, αἰθρίαν ποιεῖ, καὶ διὰ τοῦτο αἰθρηγενέτης ἐστί. Σημείωσαι δὲ καὶ ὅτι καὶ ἐν ἀῤῥαβίᾳ κόλπος τις εἶναι λέγεται, νήσους ἔχων σποράδας.

Ταῖς δ' ἔπι, νῆσοι ἔασιν ἰωνίδες· ἔνθα δὲ καῦνος,
Καὶ σάμος ἱμερόεσσα, πελασγίδος ἕδρανον ἥρης,
Καὶ χίος ἠλιβάτου πελληναίου ὑπὸ πέζαν.

Ὅτι μετὰ τὰς σποράδας νήσους αἱ ἰωνίδες εἰσὶ, τουτέστιν αἱ ὑπὸ τοὺς ἴωνας, ὧν ἡ καῦνος, ἣν ἡρωδιανὸς ἐν τῇ καθόλου προσῳδίᾳ ὀξύνει. ἔτι δὲ καὶ ἡ σάμος, ἣν ἱμερόεσσάν τε ὁ διονύσιος λέγει, καὶ πελασγίδα δὲ, ὡς ἀπό τινων πελασγῶν, ἀφ' ὧν καὶ ἥρα ἐκεῖ πελασγία τιμᾶται. Ἰστέον δὲ ὅτι καὶ πόλις ἐστὶ καρίας λεγομένη καῦνος, ἀπό τινος καύνου ἀνδρὸς, οὗ ἐρασθεῖσα ἡ ἀδελφὴ βυβλὶς ἀπήγξατο· ὅθεν καὶ ὁ παρὰ τῇ παροιμίᾳ

καύνιος

καύνιος ἔρως, ἐπὶ τῶν ἀθέσμως ἐρώντων, ἢ καὶ ἐπὶ τῶν βλαβέντων ἐφ' οἷς ἀθέσμως ἠράσθησαν. ἔστι δὲ νοσώδης ἡ τοιαύτη, διὰ τὸ τοῦ ἀέρος οὐκ ἀγαθὸν, ἔν τε θέρει καὶ μετοπώρῳ, διὰ τὰ καύματα, καὶ τὴν τῶν ὡραίων καρπῶν ἀφθονίαν. ἔνθα τοὺς οἰκοῦντας χλωροὺς ἰδὼν στρατόνικος ὁ ὑμνούμενος ἀστεῖος κιθαρῳδὸς ἔφη, Οἵη περ φύλλων γενεὴ, τοιήδε καὶ ἀνδρῶν. αἰτιαθεὶς δὲ διότι σκώπτει τὴν πόλιν διὰ τὰς νόσους, ἔτι πλέον ἀστεϊσάμενος ἔφη, καὶ πῶς ἂν ἐγὼ νοσερὸν εἴποιμι τόπον, ἔνθα καὶ οἱ νεκροὶ περιπατοῦσιν; Η δὲ σάμος αὕτη ἡ ἰωνικὴ πάνυ εὐτύχησέ ποτε, ὡς καὶ παροιμιασθῆναι, γάλα ὀρνίθων φέρειν αὐτήν. τυραννηθεῖσα δὲ, ἐπειράθη δυστυχίας ἄκρας, λειπανδρήσασα διὰ συλοσῶντα τὸν τύραννον, ἄρξαντα πικρῶς. ὅθεν καὶ παροιμία, ἕκητι συλοσῶντος εὐρυχωρία. ὁ μέντοι τοῦ συλοσῶντος ἀδελφὸς πολυκράτης οὐ φαύλως ἐτυράννησε· γενόμενος δὲ εὐτυχέστατος, ὕστερον ἐκρεμάσθη ὑπὸ περσῶν. οὗτος ἦν ὁ τὸν δακτύλιον ῥίψας εἰς θάλασσαν, ὃν αὖθις διὰ τοῦ καταπιόντος ἰχθύος ἀπέλαβε. περὶ δὲ οἴνοις, ὡς λέγεται, οὐ πάνυ εὐτυχὴς ἦν. ὠνομάσθη δέ ποτε καὶ μελάμφυλλος, καὶ ἀνθεμὶς, καὶ παρθενία δὲ, ἀπὸ ποταμοῦ παρθενίου. ἐν ταύτῃ τῇ σάμῳ καὶ ὄρος ὑψηλὸν λέγεται εἰς πεντήκοντα καὶ ἑκατὸν ὀργυιὰς, οὗ κάτωθεν ὄρυγμα, ὥς φησιν ἡρόδοτος, πολυστάδιον, δι' οὗ ὕδωρ ὀχετευόμενον διὰ σωλήνων, παρεγίνετο εἰς τὴν πόλιν ἀπὸ μεγάλων πηγῶν, οὗ ἀρχιτέκτων εὐπαλῖνος ὁ μεγαρεύς. ἦν δὲ, φησὶν, αὐτόθι καὶ ναὸς μέγιστος, οὗ ἀρχιτέκτων ῥοῖκος, ἀνὴρ ἐπιχώριος. ταύτης ὁ πολίτης σάμιος. ὁ μέντοι τῆς ἐν κεφαλληνίᾳ σάμου πολίτης, σαμαῖος. διότι ἐκείνη καὶ σάμη λέγεται, καθὰ καὶ παρ' ὁμήρῳ εὕρηται. Ιστέον δὲ ὅτι ἰωνικὴν τὴν ῥηθεῖσαν σάμον φαμὲν, ὡς ἂν ἀντιδιαστέλλοιτο τῇ τε ὁμηρικῇ κεφαλληνιακῇ σάμῳ, καὶ τῇ προειρημένῃ δὲ θρακίᾳ σάμῳ, τῇ οὕτω κληθείσῃ διὰ τὸ ὕψος. σάμοι γὰρ, φασὶ, τὰ ὑψη. ὅτι δὲ εἰς πολὺ ἐξήρετο ὕψος, δῆλον ἐκ τοῦ καὶ τὸν ποιητὴν εἰπεῖν, ἐξ αὐτῆς τήν τε ἴδην φαίνεσθαι πᾶσαν, καὶ τὰ κατὰ τὴν τροίαν. οἱ δέ φασιν ὅτι σάμος λέγεται ἡ θρακία, οἱονεὶ σάος τις, καὶ κατὰ πλεονασμὸν τοῦ μ, σάμος· ἀπὸ σαΐων, ἔθνους παλαιοῦ οἰκήσαντος αὐτήν. οὗ μέμνηται καὶ ἀρχίλοχος, ὁμολογῶν ἄχραντον τὴν αὐτοῦ ἀσπίδα ἐν τῇ φυγῇ πολέμου ῥῖψαι παρ' αὐτοῖς. καὶ ἡ χίος δὲ τῶν ἰώνων ἐστὶ νῆσος, ἔχουσα πόλιν εὐλίμενον, ὡς ὁ γεωγράφος φησὶ, καὶ ναύσταθμον π̄ ναυσὶ, καὶ ἄλσος φοινίκων, οἷς ὁ περίπλους σταδίων ἐννεακοσίων. ταύτης οἰκισταὶ πελασγοί. ἐνταῦθα ὄρος τὸ παλινναῖον. ἱστορεῖται δὲ ἐν χίῳ πρῶτον μέλανα οἶνον γενέσθαι, καὶ πρώτους τοὺς ἐκεῖ θεράποισι χρήσασθαι, οὕτω καλουμένοις κατὰ ἰδίαν τινὰ κλῆσιν δουλαδικὴν, ἢ δουλικήν· ὡς καὶ οἱ λακεδαιμόνιοι ἐχρήσαντό ποτε εἵλωσι, καὶ μακεδόνες πενέσταις, καὶ ἀργεῖοι γυμνησίοις, καὶ σικυώνιοι κορυνηφόροις, καὶ κρῆτες δμωήταις, καὶ ἰταλιῶται πελασγοῖς. ὥστε κατὰ τὴν ἱστορίαν ταύτην δουλικὰ παρὰ τοῖς παλαιοῖς ὀνόματα εἶναι τοὺς εἵλωτας, τοὺς πενέστας, τοὺς γυμνησίους, τοὺς κορυνηφόρους, τοὺς δμωήτας, τοὺς πελασγοὺς, τοὺς θεράποντας. ἄλλοι δὲ κρητικὴν λέξιν τῶν θεραπόντων εἶπον εἶναι, ὡς τῶν κρητῶν τὸν ὁπλοφόρον δοῦλον λεγόντων θεράποντα.

Κεῖθεν δ' αἰολίδων ἀναφαίνεται οὔρεα νήσων,
Λέσβου τ' εὐρυχόροιο, καὶ ἱμερτῆς τενέδοιο.

Ὅτι ἐκεῖθεν, ἤτοι μετὰ τὰς ἰωνικὰς νήσους, ἀναφαίνονται νῆσοι αἰολίδες, λέσβος τε εὐρύχωρος, καὶ τένεδος ἱμερτή. μητρόπολις δὲ τῶν αἰολικῶν πόλεων ἡ λέσβος, περίμετρον ἔχουσα χιλίων σταδίων, μεταποιουμένη τῆς τοῦ ὀρφέως κεφαλῆς· ἐκεῖ γάρ φασι μετὰ θάνατον αὐτὴν λαλοῦσαν προσενεχθῆναι. τοῦτο δὲ ἐμυθεύθη διὰ τὸ ἀρίστους ἐκεῖ καὶ μετὰ ὀρφέα γενέσθαι ἄνδρας λογίους, ὧν ἦν καὶ ἀρίων ὁ μηθυμναῖος, καὶ πιττακὸς, καὶ ὁ ποιητὴς ἀλ-

καῖος, καὶ ἡ σαπφώ, θαυμαστόν τι, φασί, γυναικὸς χρῆμα, πρὸς ἣν οὐδεμία γυνὴ ἐνάμιλλος εἰς ποίησιν. ἦν δὲ πεντάπολις ἡ λέσβος, μίαν ἔχουσα τῶν πέντε τὴν λέσβον, ἀφ' ἧς ἡ ὅλη νῆσος, λέσβος ἐλέγετο, ἐκ τοῦ μέρους λαχοῦσα τοὔνομα· ὥσπερ καὶ ἡ νῦν μιτυλήνη λέγεται ἡ αὐτή, ἀπὸ πόλεως ὁμωνύμου μιᾶς ἐκείνων τῶν πέντε. τῷ δὲ αὐτῷ λόγῳ καὶ λυκόφρων αὐτὴν ἴσσαν ἐκάλεσεν· μία γὰρ καὶ ἡ ἴσσα τῆς αὐτῆς πενταπόλεως. ἡ δὲ τένεδος περίμετρον μὲν ἔχει σταδίων ὀγδοήκοντα, τῆς ἠπείρου δὲ ἀπέχει οὐ πλείους τῶν μ. εἶχε δὲ καὶ πόλιν αἰολίδα, καὶ λιμένας δύο, καὶ σμινθέως ἱερὸν ἀπόλλωνος. παράκεινται δὲ αὐτῇ αἱ ῥηθεῖσαι ἀνωτέρω καλύδναι δύο νῆσοι. ἐκαλεῖτο δέ ποτε, φασί, καὶ αὐτὴ καλύδνα. ἐκλήθη δέ ποτε καὶ λευκόφρυς. διὰ δὲ τὸν τένην, οὗ γέγονεν ἕδος, ὡς βασιλεύσαντος ἐν αὐτῇ, ἐπεκράτησε τένεδον καλεῖσθαι αὐτήν. ὅντινα τένην διαβολὴ μὲν μητρυιᾶς φυλονόμης, ἢ πολυβοίας συγκατέρριψε διὰ τοῦ πατρὸς κύκνου εἰς θάλασσαν τῇ ἀδελφῇ λευκοθέᾳ, ἐγκλείσασα λάρνακι. ἡ δὲ δίκη περισωσαμένη, τῆς νήσου βασιλέα κατέστησεν. ἦν δὲ ἡ τῆς μητρυιᾶς διαβολὴ πρὸς τὸν κύκνον ἐρωτική, ὅτι δηλαδὴ ὁ τένης ἐβιάζετο αὐτήν· καίτοι αὐτὴ οὕτως εἰς τὸν τένην ἐποίησεν. ἀπὸ ταύτης ἐπὶ τῶν αὐστηρῶς ψηφιζομένων ᾄδεται παροιμία, τενέδιος ἀνήρ. λέγεται γάρ ποτε τοῖς ἐπὶ μεγάλῳ κακῷ αὐτόθι δικαζομένοις πελεκηφόρον ἐφεστάναι ἄνδρα, ὃν ἔδει τῷ ἑαλωκότι τοῦ ἐγκλήματος, πληγὴν εὐθὺς ἐπιθεῖναι θανάσιμον.

Κεῖθι μέγας καὶ κόλπος ἐφ' ἑλλήσποντον ἵησιν,
Ἀφρὸν ἐρευγόμενος· βορέην δ' ἐπὶ πολλὸν ἰόντι
Πέπταται ἔνθα καὶ ἔνθα προπονίδος οἶδμα θαλάσσης.

Ὅτι ἐκεῖ που περὶ τὴν τένεδον ὁ μέγας κόλπος ἐφ' ἑλλήσποντον ἵησιν, ἀφρὸν ἐρευγόμενος· τὴν κλῆσιν ἔχων ἀπὸ ποταμοῦ μέλανος, τοῦ καὶ ἄνω ῥηθέντος, ἐκδιδόντος εἰς αὐτόν· ἢ καὶ διὰ τὸ τοῦ βάθους πολύ. συνάπτει γὰρ τῷ αἰγαίῳ, ὃν βαθὺν πόρον φθάσας ἔφη ὁ διονύσιος. κόλπος δὲ μέλας ἐστὶν (ὡς οἱ ἀκριβέστεροι λέγουσιν, οἷς φαίνεται καὶ ὁ διονύσιος ἐπακολουθῶν) περὶ ὃν καὶ ἡ αἶνος κεῖται, πόλις αἰολική. φασὶ γὰρ ὅτι ἐν τῷ μέλανι κόλπῳ ἡ αἶνος πρὸς τῇ ἐκβολῇ τοῦ εὔρου. οἱ δὲ περὶ κύζικον καὶ προικόννησον τὸν μέλανα κόλπον τιθέμενοι, δοκοῦσιν ἀμαρτύρως λαλεῖν, εἰ μὴ ἄρα ἔκ τινος χωρίου βοηθοῦνται, κειμένου ἐν τοῖς τοῦ ὀππιανοῦ ἁλιευτικοῖς, ὅπου περὶ τῆς τῶν πηλαμύδων ἄγρας ἐκεῖνός φησι. καὶ ἡρόδοτος δέ φησι, μέλας ποταμός, ἐξ οὗ ὁ κόλπος ὁ πρὸς τῇ αἴνῳ. λέγεται δὲ οὗτος μὴ ἐξαρκέσαι τῷ περσικῷ στρατῷ, ὅτε ὁ ξέρξης εἰς τὴν εὐρώπην διέβη, ἀλλὰ ἐκλιπεῖν πινόμενος. οὕτω δὲ καὶ ὁ σκάμανδρος οὐκ ἀντέσχε τὸ ὕδωρ. καὶ ὁ λίσσος δὲ ποταμὸς θρακικὸς οὐκ ἀπέχρησεν, ἀλλὰ προδέδωκε τὸ ῥεῖθρον, ὥς φησιν ὁ γλυκὺς ἡρόδοτος.

Ἐστι δέ τις καὶ σκαιὸν ὑπὲρ πόρον εὐξείνοιο
Ἄντα βορυσθένεος πολυώνυμος εἰν ἁλὶ νῆσος
Ἡρώων, λευκήν μιν ἐπωνυμίην καλέουσιν,
Οὕνεκά οἱ τὰ πέρεσι κινώπετα λευκὰ τέτυκται.
Κεῖθι δ' ἀχιλλῆός τε καὶ ἡρώων φάτις ἄλλων
Ψυχὰς εἱλίσσεσθαι ἐρημαίας ἀνὰ βήσσας.
Τοῦτο δ' ἀριστήεσσι διὸς πάρα δῶρον ὀπηδεῖ,

Ἀντ' ἀρετῆς· ἀρετὴ γὰρ ἀκήρατον ἔλλαχε τιμήν.

Ὅτι ἄντικρυ τοῦ βορείου ποταμοῦ Βορυσθένους τοῦ περὶ τὰ σκαιὰ τοῦ Εὐξείνου πόντου ἐκβάλλοντος, πελαγία ἐστὶ νῆσος ἡρώων πολυώνυμος, Ἀχιλλέως ἱερά, ὅπου ἀντιπέραν καὶ ὁ προρρηθεὶς αὐτοῦ παρώνυμος δρόμος Ἀχίλλειος. τὴν δὲ νῆσον ταύτην φησὶ Λευκὴν καλεῖσθαι κατ' ἐπωνυμίαν, ὅ ἐστι φερωνύμως. ἐπειδὴ τὰ ἐν αὐτῇ κινώπετα, ἤγουν θηρία ὀρνέων, τουτέστιν ὄρνεα, λευκά εἰσι· τυχὸν μὲν λάροι, κατὰ δέ τινας, πελαργοί. κινώπετα δέ ἐστιν, ὧν ἡ κίνησις ἐν τῷ πέτεσθαι. ἀσυνήθης δὲ ἡ λέξις. ἐκεῖ δέ, φησί, φήμη ἐστὶν Ἀχιλλέως τε καὶ ἡρώων ἐλίσσεσθαι ψυχάς, ἐρημαίας ἀνὰ βήσσας. ὥστε νῆσος ἡρώων λέγεται ἡ Λευκὴ αὕτη νῆσος, ὥσπερ νῆσοι μακάρων αἱ ἐν τῷ ἑσπερίῳ ὑμνούμεναι ὠκεανῷ. καὶ τοῦτο, φησί, δῶρον τοῖς ἀριστεῦσιν ἀντ' ἀρετῆς, ἤγουν, τοῦτο ἔλαχον οἱ ἥρωες γέρας ἀντὶ ἀρετῆς, τὸ ἀθύρειν μετὰ ῥαστώνης ἐν τῇ ῥηθείσῃ νήσῳ. εἶτα ἐπιπλέκει γνωμικὸν προτρεπτικὸν εἰς ἀρετήν, καί φησιν, ἀρετὴ γὰρ ἀκήρατον ἔλλαχε τιμήν· τουτέστιν, ἀθάνατόν ἐστι καλὸν ἡ ἀρετή, καὶ οὐ συναπολήγει τῷ σώματι. δεῖ δὲ εἰδέναι ὅτι σπανιώτατόν ἐστι τὸ τῆς γνώμης καλὸν παρὰ τῷ Διονυσίῳ. τούτου δὲ αἴτιον, ὅτι μὴ δίδωσιν αὐτῷ ἡ τῆς πραγματείας ὕλη συχνὰ γνωμολογεῖσθαι.

Κιμμέριον δ' ἄρα τοι διὰ Βόσπορον εὐθὺς ἰόντι
Ἄλλη ἀπειρεσίη νῆσος πέλει, ἥ ῥά τε λίμνης
Ἔνδοθι δεξιτερῇ Μαιώτιδος ἐστήρικται·
Ἧς ἔπι Φαναγόρη τε καὶ ἐΰκτιτος Ἑρμώνασσα,
Ἔνθα τε ναιετάουσιν Ἰωνίδος ἔκγονοι αἴης.

Ὅτι ἐντὸς τῆς Μαιώτιδος νῆσος ἀπειρεσίη ἐστήρικται, ἣν καλοῦσι Ταυρικήν, ἐν ᾗ Φαναγόρεια καὶ Ἑρμώνασσα Ἰώνων ἄποικοι πόλεις, ὧν ἡγήσατο Φαναγόρας τις καὶ Ἕρμων, ἀφ' ὧν οἱ τόποι καλοῦνται. Ἀρριανὸς δὲ οὕτω φησί, Φαναγόρεια, ἣν ἔκτισε Φαναγόρας ὁ Τήιος, φεύγων τὴν τῶν Περσῶν ὕβριν. ἐπὶ δὲ Ἑρμωνάσσῃ τῇ γυναικὶ Σημάνδρου Μιτυληναίου τινός, οὗ τινὰς τῶν Αἰολέων εἰς ἀποικίαν μεταστήσαντος, καὶ θανόντος ἐν τῷ τῆς πόλεως οἰκισμῷ, ἡ γυνὴ τῆς τε πόλεως ἐγκρατὴς ἐγένετο, καὶ τὸ ἑαυτῆς ὄνομα τῇ πόλει ἐπέθετο. τὸ δὲ στόμα τῆς Μαιώτιδος, Κιμμερικὸς λέγεται Βόσπορος, περὶ οὗ προεγράφη, ἔνθα τὸ τοῦ πορθμοῦ στενότατον, στάδια κ. πολεμισταὶ δέ εἰσιν οἱ περὶ τὴν Μαιῶτιν, καὶ γεωργικοί, καὶ μετά γε τὸ Σκυθῶν ἔθνος, πάντων ἀλκιμώτατοι· καὶ ἀπ' αὐτῶν ἡ κλῆσίς ἐστι τῇ Μαιώτιδι, καθά τινες λέγουσι. φασὶ δὲ καὶ πάντας τοὺς ἐφεξῆς αὐτοῖς Σκύθας πάλαι ποτὲ σιτοφάγους εἶναι καὶ ἀροτῆρας, μεταβαλόντας δέ, γενέσθαι νομάδας, ἀλλοκότους τε καὶ ἀπόλιδας, διὰ τὴν ἐν τοῖς μετὰ ταῦτα ῥηθησομένην αἰτίαν.

Αἵδε μὲν ἀνθρώποισιν ἀγακλεέες εἰνάλιοι νῆσοι.
Ἄλλαι δ' ὠκεανοῖο παρὰ ῥόον ἐστεφάνωνται·
Τάων δ' ἂν περίσημον ἐγὼ θέσιν ἐξενέποιμι,
Ὁπποτέρου τ' ἀνέμοιο παρὰ σφυρὸν ἐστὶν ἑκάστη.

Ὅτι λέγων κατὰ σχῆμα συμπληρώσεως ὁ Διονύσιος, αἵδε μὲν ἀνθρώποις εὐκλεεῖς νῆσοι, ὁμολογεῖ πάλιν τὴν παχυμερῆ περιήγησιν. καὶ καινὸν οὐδέν, ὅπου καὶ ὁ πλατύτατος γεωγράφος ἑκὼν φησὶ παραλείπειν πολλά. τὸ γὰρ πάντα λεπτολογεῖν, χωρογραφίας ἐστὶν

ἴδιον, ὡς καὶ ἐν προοιμίοις εἴπομεν. ἐρεῖ δὲ ὅτι καὶ τῶν νήσων αἳ περὶ ὠκεανὸν ἐστεφάνωνται, τὰς περισήμους περιηγήσεται. ἄρξεται δὲ καὶ ἐπὶ τούτων ἀπὸ λιβύης, ἀρχὴν κἀνταῦθα ταύτην ποιούμενος, καὶ οὕτω πρεσβεῖον τῆς τιμῆς τῷ ἑαυτοῦ ἔθνει περιποιούμενος.

Οὐ κατὰ μεταφορὰν πλημμυροτέραν, καὶ ποιητῇ πρέπουσαν, σφυρόν, ἤτοι πόδα ἀνέμου λέγει τὴν βάσιν, ὅ ἐστι τὴν θέσιν, καὶ τὸν τόπον ὅθεν πνεῖ. τὸ δὲ κυρίως σφυρὸν διερμηνεύων ἀριστοτέλης φησί, τῆς κνήμης δι᾽ ὀστέου οὔσης, τὸ μὲν πρόσθιον, ἀντικνήμιον λέγεται· τὸ δὲ ὀπίσθιον, γαστροκνημία· τὸ δὲ ἔσχατον, ἀντικνημίου σφυρόν. λέγει δὲ καὶ ὅτι τῶν σφυρῶν ἑκάτερον ἐκ πλαγίου τῶν δεξιῶν καὶ ἀριστερῶν κάμπτεται.

Ἤτοι μὲν ναίουσι βοοτρόφον ἀμφ᾽ ἐρύθειαν,
Ἄτλαντος περὶ χεῦμα θεουδέες αἰθιοπῆες,
Μακροβίων υἷες ἀμύμονες, οἵ ποτε ἵκοντο
Γηρυόνος μετὰ πότμον ἀγήνορος.--

Οὐ ἐρύθεια ἡ τοῦ γηρυόνου νῆσος περὶ τὸ χεῦμά ἐστι τοῦ ἄτλαντος, ἤτοι περὶ τὸ ἀτλαντικὸν πέλαγος. καὶ ὅρα ὅτι τὸν τόπον, ἤτοι τὸ πέλαγος, ἄτλαντα εἶπεν, ὁμωνύμως τῷ ἥρωϊ, ἐξ οὗ καὶ αὐτὸ παρωνόμασται. ταύτην τὴν νῆσον βούτροφον ἐπωνόμασε, διὰ τὴν περιουσίαν τῶν βοῶν αἳ ἦσαν τῷ γηρυόνῃ, ἐν ᾗ αἰθίοπες μακροβίων υἱοί, περὶ ὧν προείρηται, οἳ μετὰ τὸν γηρυόνου, φησί, θάνατον ᾤκησαν τὴν νῆσον. αὐτοῦ γὰρ ζῶντος ἀοίκητος ἦν τοῖς ἄλλοις, διὰ τὸ ἐκείνου κακόξενον. ᾄδεται δὲ ἡρακλῆς εἰς αὐτὴν πλεύσας χαλκῷ λέβητι, ὅτε καὶ τὰς γηρυονείους ἀπήλασε βοῦς, Χαλκείῃ ἀκάτῳ βουπληθέος ἐξ ἐρυθείας, ὡς ὁ ἀφρείων λέγεται ἱστορεῖν. ὁμοίως καὶ ὁ ἐφέσιος ἀλέξανδρος εἰπών, Χαλκείῳ δὲ λέβητι μέγαν διενήξατο πόντον. τάχα δὲ ὁ μὲν ῥηθεὶς λέβης πλοίου εἶδος ἦν, ᾧ καὶ ὁ λῃστρικὸς λέμβος ἔοικε παρηχεῖσθαι, κατὰ παρωνομασίαν τινά. τὸ δὲ τούτου χάλκεον συγκρότησίν τινα χαλκοῦ δηλοῖ ἐπ᾽ αὐτῷ, ὡς εἴγε τυχὸν χαλκέμβολον ἦν, ἢ παράσημά τινα, ὡς εἰκός, ἐκ τοιαύτης εἶχεν ὕλης περὶ τὰ κατὰ πρύμναν ἢ κατὰ πρῷραν. Ἰστέον δὲ ὅτι ὁ ἀρριανὸς δοξάζων τὸν τύριον ἡρακλέα τοῖς περὶ τὰ γάδειρα τόποις ἐπιφοιτῆσαι, λέγει ὅτι κατὰ τὸν λογοποιὸν ἑκαταῖον, ὁ γηρυόνης, ἐφ᾽ ὃν ὁ ἀργεῖος ἡρακλῆς ἐστάλη, οὐδέν τι προσήκει τῇ γῇ τῶν ἰβήρων, ἤγουν οὐκ ἦν ἐξ ἰβηρίας, ἀλλὰ τῆς ἠπείρου τῆς περὶ ἀμπρακίαν βασιλεὺς ἐγένετο, καὶ ἐκ τῆς ἠπείρου ταύτης ἀπήλασεν ὁ ἡρακλῆς τὰς βόας, οὐδὲ τοῦτο φαῦλον ἆθλον τιθέμενος. οἶδα δέ, φησίν, ἐγὼ καὶ εἰς τοῦτο ἔτι τὴν ἤπειρον ταύτην εὔβοτον, καὶ βοῦς τρέφουσαν καλλίστας. καὶ ταῦτα μὲν οὕτω. τοὺς δὲ ἐν ἐρυθείᾳ αἰθίοπας μακροβίους μὲν ὁ διονύσιος λέγει, πρὸς ἀντιδιαστολὴν τῶν ἀκριδοφάγων αἰθιόπων, οἳ βραχύβιοί εἰσι, σπανίως ὑπερβάντες ἔτη μ΄, κατὰ τὸν γεωγράφον, ὡς ἀποθηριουμένης αὐτῶν τῆς σαρκός. θεουδέας δὲ ἐπονομάζει, καὶ ἀμύμονας, διὰ δικαιοσύνην, ὡς τῶν ἄλλων ἑσπερίων ἀδίκων ὄντων. Ἰστέον δὲ ὅτι μακροβίους καὶ τινας τῶν ὑπερβορείων ἱστοροῦσί τινες. ἄλλοι δὲ νῆσον ἐρύθειαν εἶπον αὐτὰ τὰ γάδειρα, τῷ διονυσίῳ οὐ συντρέχοντες. οἱ δὲ νῆσόν τινα ἐρύθειαν εἶπον παραβεβλημένην τοῖς γαδείροις, πορθμῷ σταδιαίῳ διειργομένην. ἐνόμισαν δὲ τοῦτο διὰ τὸ εὔβοτον ὁρῶντες τῆς τοιαύτης νήσου, ἔνθα τὸ τῶν προβάτων γάλα ὀῤῥὸν οὐ ποιεῖ, ἀλλὰ καὶ τυροποιοῦσι πολλῷ ὕδατι μίξαντες, διὰ τὴν πιότητα. καὶ ἐν τεσσαράκοντα δέ, φασίν, ἡμέραις αὐτόθι πνίγεται τὸ ζῶον, εἰ μή τις ἀποσχάζει τι τοῦ αἵματος. πλούσιος δὲ ὁ γηρυόνης ὥσπερ κατὰ τὰς βόας, οὕτω καὶ κατὰ τὸ ὄνομα. λέγεται δὲ καὶ γηρυών, καὶ γηρυόνης, καὶ γηρυονεύς.

--αὐτὰρ ὑπ' ἄκρην
Ἱρήν, ἣν ἐνέπουσι κάρην ἔμμεν εὐρώπης,
Νήσους θ' ἑσπερίδας, τόθι κασσιτέροιο γενέθλη,
Ἀφνειοὶ ναίουσιν ἀγαυῶν παῖδες ἰβήρων.

Ὅτι κατὰ τὴν ἱερὰν ἄκραν, τὴν κατὰ τοὺς ἀφνειοὺς ἴβηρας, ὅ ἐστι κατὰ τὸ οὕτω λεγόμενον ἱερὸν ἀκρωτήριον, ὃ καὶ κάραν εὐρώπης ἄλλοι φασίν, αἱ κασσιτερίδες εἰσὶ δέκα νῆσοι ἐγγὺς ἀλλήλων, πρὸς ἄρκτον κείμεναι, ἃς ὁ διονύσιος ἑσπερίδας καλεῖ, διὰ τὸν τόπον τῆς θέσεως· δυτικαὶ γάρ εἰσιν. ὅθεν φησί, κασσιτέροιο γενέθλη. διὸ καὶ κασσιτερίδες λέγονται. οὐκ ἐπιπολῆς δέ, φασίν, αὐτόθι ὁ κασσίτερος, ἀλλ' ὀρυττόμενος εὑρίσκεται. τούτων τῶν δέκα νήσων μία ἔρημος, τὰς δ' ἄλλας οἰκοῦσι μελάγχλαινοι ἄνθρωποι ποδήρεις ἐνδεδυκότες χιτῶνας, ἐζωσμένοι τὰ στέρνα, μετὰ ῥάβδων περιπατοῦντες, ὅμοιοι ταῖς τραγικαῖς ποιναῖς, ὥς φασιν οἱ παλαιοί. ἡρόδοτος δέ φησιν, ὅτι οὐκ οἶδα νήσους κασσιτερίδας, ἐξ ὧν ὁ κασσίτερος ἡμῖν φοιτᾷ.

Ἄλλαι δ' ὠκεανοῖο παρὰ βορεώτιδας ἀκτὰς
Δισσαὶ νῆσοι ἔασι βρετανίδες, ἀντία ῥήνου·
Κεῖθι γὰρ ὑστατίην ἀπερεύγεται εἰς ἅλα δίνην.
Τάων τοι μέγεθος περιώσιον· οὐδέ τις ἄλλη
Νήσοις ἐν πάσῃσι βρετανίσιν ἰσοφαρίζει.
Ἄγχι δέ, νησιάδων ἕτερος πόρος, ἔνθα γυναῖκες
Ἀνδρῶν ἀντιπέρηθεν ἀγαυῶν ἀμνιτάων
Ὀρνύμεναι τελέουσι κατὰ νόμον ἱερὰ βάκχῳ,
Στεψάμεναι κισσοῖο μελαμφύλλοιο κορύμβοις,
Ἐννύχιαι· παταγῆς δὲ λιγύθροος ὄρνυται ἠχή.
Οὐχ οὕτω θρήϊκος ἐπ' ἠϊόσιν ἀψύνθοιο,
Βιστονίδες καλέουσιν ἐρίβρομον εἰραφιώτην,
Οὐδ' οὕτω σὺν παισὶ μελανδίνην ἀνὰ γάγγην
Ἰνδοὶ κῶμον ἄγουσιν ἐριβρεμέτῃ διονύσῳ,
Ὡς κεῖνον κατὰ χῶρον ἀνευάζουσι γυναῖκες.

Ὅτι πρὸς βορρᾶν, ἔνθα ῥῆνος ὑστατίαν εἰς ὠκεανὸν ἀπερεύγεται δίνην, αἱ βρετανίδες εἰσὶ δύο νῆσοι, οὐερνία, καὶ ἀλουΐων· ἤτοι βερνία καὶ ἀλβίων, βρετανίδες δὲ ἑνὸς τ παρὰ τούτῳ τῷ ποιητῇ γραφόμεναι, ὧν μέγεθος περιώσιον (ὅπερ καὶ ἐπὶ τῆς κρήτης εἶπεν) οὐδέ τις ἄλλη νήσοις ἐν πάσαις ἰσοφαρίζει, ὅ ἐστιν, ἐξισοῦται αὐταῖς, καὶ τὸ ἴσον φέρεται· ἃς καὶ συγκρίνων τὰς ἐκεῖ νήσους τῶν ἀμνιτῶν, νησιάδας ἐν ὑποκορισμῷ καλεῖ. ἔνθα, φησίν, αἱ γυναῖκες τῶν ἀγαυῶν ἀμνιτῶν ἀντιπέραθεν ἐρχόμεναι τελοῦσιν ἱερὰ τῷ βάκχῳ κατὰ νόμον ἐννύχιαι, στεψάμεναι κισσοῦ μελαμφύλλου κορύμβοις· παταγῆς δὲ λιγύ-

θρόος ὄρνυται ἠχή. λέγει δὲ κισσὸν μελάμφυλλον, τὸν δασύν, ὡς μελανίαν τοῖς φύλλοις παρέχοντα. οὕτω δὲ καὶ ἐν τῷ, μέλαν δρυὸς ἀμφικεάσας, παρ' ὁμήρῳ, δρυὸς μέλαν τινὲς εἶπον τὴν τῶν φύλλων περιττότητα, καὶ τὴν πύκνωσιν, ἀφ' ἧς τὸ τῆς σκιᾶς μέλαν γίνεται, ὡς καὶ περὶ τούτων γέγραπται. κόρυμβοι δὲ νῦν οἱ βοτρυώδεις λέγονται καρποὶ τοῦ κισσοῦ. ὅτι δὲ καὶ ἐπὶ ἐξοχῆς ὀρεινῆς ἡ λέξις καλεῖται, δῆλον. φησὶ γὰρ ἡρόδοτος, οἱ μὲν ἔφυγον ἐπὶ τοῦ ὄρεος τὸν κόρυμβον. τὸ δὲ παταγή, κοινότερον μὲν ὀξύνεται, ὡς τὸ ἀλαλαγή. ὁ δὲ ἡρωδιανὸς βαρύνει αὐτό, λέγων ὅτι οὐκ ἐκ τοῦ πατάσσω γίνεται (ὠξύνετο γὰρ ἄν, ὡς τὸ ἀλαλαγὴ) ἀλλ' ἀπὸ τοῦ πάταγος, οὗ τὸ θηλυκόν, φησίν, ἡ πατάγη. καὶ ταῦτα μὲν τοιαῦτα. φασὶ δὲ νῆσον ὠκεανίαν εἶναι μικράν, οὐ πάνυ πελαγίαν, ἣν οἰκοῦσι γυναῖκες ἀμνιτῶν, διονύσῳ κατεχόμεναι. οὐκ ἐπιβαίνει δὲ ἀνὴρ τῆς νήσου, ἀλλ' αὐταὶ πλέουσι περὶ τοὺς ἄνδρας, καὶ κοινωνοῦσαι αὐτοῖς ἐπανέρχονται. εἶτα συγκρίνων ῥητορικῶς ταῦτα τὰ ἱερὰ πρὸς ἄλλα ὅμοια, φησίν, οὐχ οὕτως οἱ ἀψίνθιοι θρᾷκες, οὐδ' οὕτως οἱ ἰνδοὶ μέλαν δίνην ἀνὰ ποταμὸν γάγγην, κῶμον, ἤγουν κωμαστικὴν ἑορτὴν ἄγουσι τῷ διονυσίῳ, ὡς αἱ νησιώτιδες αὗται γυναῖκες εὐάζουσι, τουτέστιν ὑμνοῦσι τὸν εὔϊον διόνυσον, εὐοῖ εὐαὶ ἀνακράζουσαι, ταῦτα δὴ τὰ ἐπὶ διονύσῳ ἐνθουσιαστικὰ ἐπιφωνήματα. λόγος γάρ, τὰς τῶν ἀμνιτῶν γυναῖκας δι' ὅλης νυκτὸς ἐξελαυνομένας χορεύειν, ὥστε ἐν τούτῳ καὶ τοὺς θρᾷκας εἴκειν αὐταῖς, καὶ τοὺς ἰνδούς, καίτοι καὶ αὐτοὺς κατόχους ὄντας τῷ διονύσῳ, καὶ πάνυ ὀργιάζοντας αὐτῷ. ὁ δὲ γεωγράφος καὶ ἱερὸν εἶναι λέγει ταῖς γυναιξὶ τῶν ἀμνιτῶν, ὅπερ κατ' ἐνιαυτὸν ἀποστεγάζουσαι, αὐθημερὸν πάλιν περὶ δύσεως ἡλίου στεγάζουσιν, ἑκάστης φορτίον ἐπιφερούσης· ὅπερ ἐὰν ἐκπέσῃ, διασπῶσι μανιωδῶς τὴν φέρουσαν. Ἰστέον δὲ ὅτι ἐννύχια τῷ διονύσῳ ἐτελοῦντο τὰ μυστήρια, πρὸς αἴνιγμα τοῦ δεῖν τοὺς πίνοντας ἐπικρύπτειν τὸν οἶνον, καὶ μὴ ἐς προῦπτον ἀσχημονεῖν κωμάζοντας. ἢ καὶ διὰ τὴν σπουδὴν τοῦ ταμιεύεσθαι τὸν οἶνον, καὶ κρύπτεσθαι, ὡς εἰς παλαίωσιν. διὸ καὶ οἰκουρὸς διόνυσος ἐλέγετο. Τὸ δὲ ἔθνος οἱ ἀψίνθιοι ἀπὸ ποταμοῦ ἐοίκασι κεκλῆσθαι ἀψίνθου. φησὶ γὰρ ὁ διονύσιος, θρήϊκος ἐπ' ἠόσιν ἀψίνθου. διχῆ δὲ γράφεται, καὶ διὰ τοῦ υ, καὶ διὰ τοῦ ι· ὡς καὶ τὸ ἀψίνθιον, τὸ φυτόν, καθά φασιν οἱ παλαιοί. τὸ δὲ εὐοῖ εὐαί, ἀναφωνήσεις ἦσαν, ὡς εἴρηται, εἰς τὸν διόνυσον ὑμνητήριοι, περὶ ὧν μετ' ὀλίγον ἐν τῷ περὶ καμδριτῶν λόγῳ ῥηθήσεται. ὁ δὲ διόνυσος εἰραφιώτης μὲν καλεῖται, ἢ παρὰ τὸ ἐρράφθαι ἐν τῷ μηρῷ τοῦ διός, ἢ παρὰ τὸ ἔριν φαίνειν. πατὴρ γὰρ ἔριδος οἶνος ὑπὲρ μέτρον πινόμενος. ἐρίβρομος δέ, καὶ ἐριβρεμέτης, ἢ διὰ τὰς τῶν μεθυόντων κραυγάς (διὸ καὶ βάκχος ὡς ἀπὸ τοῦ βάζειν λέγεται, προσληφθέντος τοῦ κ στοιχείου διὰ πλείονα τραχύτητα φωνῆς) ἢ διὰ τὸν βρόμον, ὃν ὁ γλευκάζων οἶνος ποιεῖ πνευματούμενος, καὶ ζέων. καὶ οὕτω μὲν ταῦτα. τὴν δὲ μεγίστην βρετανικὴν νῆσον οἱ παλαιοὶ τρίγωνον ἱστοροῦσιν εἶναι τῷ σχήματι, εἰς ἣν διαίρων, ἤγουν ἀποπλέων καῖσαρ ὁ ἐπιλεγόμενος θεός, νύκτωρ ἀνήχθη, καὶ τῇ ὑστεραίᾳ κατῆρε περὶ τετάρτην ὥραν, τριακοσίους σταδίους διάπλου τελέσας. δὶς δέ, φασί, διαβὰς ἐκεῖ, ἐπανῆλθε διὰ ταχέων, οὐδὲν μέγα διαπραξάμενος, οὐδὲ προελθὼν ἐπὶ πολὺ τῆς νήσου, ἀλλὰ δύο μὲν ἢ τρεῖς νίκας νικήσας, ἀπολέσας δὲ πλοῖα πολλά, διὰ τὴν αὔξησιν τῶν ἐν τῷ ὠκεανῷ πλημμυρίδων καὶ τῶν ἀμπώτεων. Ὅτι τὸ μέγεθος τῶν βρετανίδων νήσων, ἃς ἄλλοι, ὡς προερρέθη, διὰ τοῦ π πρετανίδας καλοῦσιν, οὐ μόνον ὁ διονύσιος ἐνέφηνεν, ὡς ἀνωτέρω ἐρρέθη, ἀλλὰ δηλοῖ καὶ ὁ πτολεμαῖος ἐν τῇ γεωγραφικῇ ὑφηγήσει, λέγων ὅτι τῶν νήσων πρωτεύει ἡ ἰνδικὴ ταπροβάνη μεγέθει καὶ δόξῃ, μεθ' ἣν ἡ βρετανική, τρίτη ἡ χρυσῆ χερρόννησος, τετάρτη ἑτέρα βρετανῶν ἡ οὐερνία, πέμπτη πελοπόννησος, σικελία μετ' αὐτὴν ἕκτη, ἑβδόμη σαρδώ, ὀγδόη κύρνος, κρήτη ἐνάτη· ἐπὶ δὲ ταύταις ἡ κύπρος οὖσα δεκάτη, γίνεται τοῦ καταλόγου κορωνίς. καὶ πτολεμαῖος μὲν

οὕτως εἰς δεκάδα κορυφοῖ τὰς μεγίστας νήσους, συναριθμῶν αὐταῖς καὶ δύο χερρονήσους, ὡς ἄν, οἶμαι, τὴν δεκάδα σεμνύνῃ. ἕτεροι δέ, ὡς καὶ ἄνω που ἐλαλήθη, εἰς ἑπτὰ συνάγουσιν αὐτὰς καὶ μόνας, γράφοντες οὕτως ἐμμέτρως,

Τῶν ἑπτὰ νήσων, ἃς ἔδειξεν ἡ φύσις
Θνητοῖς μεγίστας, Σικελία μὲν, ὡς λόγος,
Πρώτη μεγίστη, δευτέρα Σαρδὼ, τρίτη
Κύρνος, τετάρτη δ' ἡ Διὸς Κρήτη τροφὸς,
Εὔβοια πέμπτη στενοφυὴς, ἕκτη Κύπρος,
Λέσβος δὲ τάξιν ἐσχάτην λαχοῦσ' ἔχει.

Πολλὴν δὲ προτέρωσε ταμὼν ὁδὸν ὠκεανοῖο,
Νῆσόν κεν Θούλην εὐεργέϊ νηῒ περήσαις·
Ενθα μὲν ἠελίοιο βεβηκότος ἐς πόλον ἄρκτων,
Ημαθ' ὁμοῦ καὶ νύκτας ἀειφανὲς ἐκκέχυται πῦρ.
Λοξοτέρη γὰρ τῆμος ἐπιστρέφεται στροφάλιγγι,
Ακτίνων ἰθεῖαν ἐπὶ κλίσιν ἐρχομενάων,
Μέσφ' ἐπὶ κυανέους νοτίην ὁδὸν αὖτις ἐλάσῃ.

Ὅτι μετὰ τὰς βρετανίδας, πολὺ πρὸς τὰ βόρεια ἡ θούλη νῆσος, ἧς πολὺς ὁ ἐκτοπισμός. ἀρκτικωτάτη γὰρ τῶν ὀνομαζομένων τίθεται. ἔνθα, φησὶν, ἤματα ὁμοῦ καὶ νύκτας ἀειφανὲς ἐκκέχυται πῦρ, ὁπηνίκα ἥλιος βεβήκοι ἐς πόλον ἄρκτων, ἐν καρκίνῳ γινόμενος. ἀλλὰ τοῦτο μὲν ὑπερβολικὸν, τὸ, ἀδιάδοχον ἐν τῷ τοιούτῳ καιρῷ εἶναι τὴν ἡμέραν ἐκεῖ. ἐκεῖνο δὲ καὶ ἐπὶ πλέον ἐκπίπτει ὑπερβολῆς, ὃ δή τινες ἱστόρησαν, τὸ τὸν μὲν θερινὸν ὅλον ὑπὲρ γῆς εἶναι αὐτόθι, τὸν δὲ χειμερινὸν ὑπὸ γῆν. ὡς ἐντεῦθεν τὸν ἐνιαυτὸν ἐν τῷ ἐκεῖ κλίματι μερίζεσθαι εἰς ἡμερονύκτιον ἓν, ἤγουν εἰς μίαν ἡμέραν, καὶ εἰς μίαν νύκτα· καθὰ καὶ ἡρόδοτος περὶ τῶν κιμμερίων λέγων, φησὶ μὴ ἐνδέχεσθαι, ἀνθρώπους εἶναι οἳ τὴν ἑξάμηνον νύκτα καθεύδουσιν. φασὶ δὲ ἄλλοι ἐπὶ τὰς ἄρκτους ἥκοντα τὸν ἥλιον ποιεῖν παρατείνειν τὴν ἡμέραν ἐκεῖ καὶ εἰς κ θερινὰς ὥρας, καὶ εἰς πλείονα, ὀλιγίστων ὡρῶν ποιοῦντα τὴν νύκτα· χειμῶνος δὲ τὸ ἀνάπαλιν. αἰτίαν δὲ λέγει ὁ διονύσιος τοῦ ἐκεῖ ἀειφανοῦς φωτὸς, τὸ, λοξοτέραν τηνικαῦτα τὸν ἥλιον ἐπιστρέφεσθαι στροφάλιγγι, τουτέστι τὸ, λοξότερον ἀναφέρεσθαι τὸν ἥλιον, καὶ δι' αὐτὸ ἐμβραδύνειν τοῖς ἄνω. τὸ δὲ ἑξῆς ἐπαγόμενον τὸ, ἀκτίνων ἰθεῖαν ἐπὶ κλίσιν ἐρχομένων, ἀντὶ τοῦ, κατευθὺ τῆς νήσου φερομένου τοῦ ἡλίου, καὶ εἰς αὐτὴν ὀρθῶς ἀφορῶντος. καὶ ἔστι τὸ σχῆμα ῥητορικὸν ἀντίθετον. ἀντιτεθέντος τοῦ λοξοῦ τῇ εὐθύτητι, ὡς ἐὰν εἶπεν ὅτι λοξοτέρου μὲν ἄλλως φύσει τοῦ ἡλίου, κατ' εὐθὺ δὲ ὅμως τηνικαῦτα ὄντος τῇ νήσῳ. ποιεῖ δὲ, φησὶ, τοῦτο ὁ ἥλιος, ἕως ἐπὶ κυανέους ἄνδρας νοτίαν ὁδὸν αὖθις ἐλάσῃ, τουτέστιν, ἐπιμήκης ἡ ἡμέρα γίνεται τοῖς περὶ τὸν βόρειον πόλον, ἕως εἰς τὸ ἀντικείμενον νότιον ἡμικύκλιον ἢ ἡμισφαίριον βαίνῃ ὁ ἥλιος. τούτους γὰρ λέγεσθαι φασὶ κυανέους, δηλονότι τοὺς πρὸς τῷ νοτίῳ μέρει αἰθίοπας, εἰς οὓς καὶ ὁ ζεὺς ἥλιος ἀποδημεῖν ποτε παρὰ τῷ ποιητῇ πλάττεται. τὸ δὲ, ἐς πόλον ἄρκτων, ἀντὶ τοῦ, περὶ τὸν ἀρκτῷον πόλον, ἤγουν κύκλον τοῦ οὐρανοῦ, περὶ ὃν αἱ δύο ἄρκτοι εἱλοῦνται.

Ἀλλ' ὁπότ' ἂν σκυθικοῖο βαθὺν ῥόον ὠκεανοῖο
Νῆα τάμῃς, προτέρω δὲ πρὸς ἠῶ ἅλα κάμψῃς,
Χρυσείην τι νῆσον ἄγε πόρος, ἔνθα καὶ αὐτοῦ
Ἀντολίη καθαροῖο φαείνεται ἠελίοιο.

Ὅτι πρὸς τοῖς ἑῴοις τοῦ ὠκεανοῦ ἐστιν ἡ χρυσῆ νῆσος, λεγομένη οὕτως, ἢ διὰ τὸ χρυσὸν φέρειν, κατά τινας· ἢ κατὰ τὸν διονύσιον, διότι ἀνατολαὶ καθαροῦ φαίνονται ἠελίοιο, καὶ οὕτω διὰ τὸ καθαρὸν τῆς φαύσεως, χρυσοῦς εἶναί πως δοκεῖ ὁ ἥλιος, οὐ μὴν σκυθρωπὸς, καθὰ παρὰ σκύθαις, διὰ τὴν τοῦ κρονίου πόντου συννέφειαν. καὶ διὰ τοῦτο χρυσῆ λέγεται καὶ ἡ ὑπ' αὐτῷ λαμπομένη αὕτη νῆσος.

Κεῖθεν δὲ στρεφθεὶς νοτίης περιπάρεθε κολώνης,
Αἶψά κε κωλιάδος μεγάλην ἐπὶ νῆσον ἵκοιο
Μητέρα Ταπροβάνην ἀσιηγενέων ἐλεφάντων·
Ἧς ὕπερ, οὐρανίησιν ἀειρόμενος στροφάδεσσι
Δινεῖται κατὰ κύκλον ἐν αἰθέρι καρκίνος αἴθων.
Αὐτὴ δ' εὐρυτάτη μέγεθος πέλει, ἀμφὶ δὲ πάντη
Κήτεα θῖνες ἔχουσιν, ἐρυθραίου βοτὰ πόντου,
Οὔρεσιν ἠλιβάτοισιν ἐοικότα, τῶν δ' ὑπὲρ ἄκρων
Τέτρηχεν νώτων περιμήκετος ὀλκὸς ἀκάνθης.
Δυσμενέων τοι παῖδες ἑλισσόμενοι περὶ πόντον,
Κείνοις ἀντιάσειαν ἀλώμενοι· οὐ γὰρ ἐρωὴ
Λυγροῖς ἐν στομάτεσσιν, ἐπεὶ μέγα χάσμα τέτυκται·
Πολλάκι δ' ἂν καὶ νῆα σὺν αὐτοῖς ἀνδράσι νηὸς
Κεῖνα καταβρώξειε τεράατα. τοῖς γὰρ ἀλιτροῖς
Εἶν ἁλὶ καὶ γαίῃ κακὰ θήκατο μυρία δαίμων.

Ὅτι ἡ ταπροβάνη ποτὲ σαλικὴ ὀνομασθεῖσα, νῆσός ἐστι πελαγία, ἐκ ἐναντίων τῆς βρετανικῆς, κατὰ τὴν ἱστορίαν, τετράπλευρος, θηρονόμος, πεπληθυῖα δεινῶν ἐλεφάντων, ὥς φησιν ἀλέξανδρος ὁ καὶ λύχνος ἐπιλεγόμενος· ταύτην τὴν νῆσον ὁ διονύσιος μητέρα φησὶν ἐλεφάντων ἀσιηγενέων. λέγει δὲ αὐτὴν καὶ κωλιάδος νῆσον μεγάλην, ὅ ἐστιν ἀφροδίτης, ὁποία καὶ ἡ κύπρος, διὰ τὸ καὶ τοῖς ἐν τῇ ταπροβάνῃ ἀνθρώποις γυναικείῳ κόσμῳ φαιδρύνεσθαι, ἄλλως τε τοῖς εἰς ἀφροδίτην θρυπτομένοις, ἔτι δὲ καὶ ἐμπλεκομένοις τὰς τρίχας. ἱστορεῖ δὲ καὶ τὸν καρκίνον τὸ θερινὸν ζῴδιον ὑπὲρ αὐτῆς δινεῖσθαι τῆς νήσου, οὐρανίαις ἀειρόμενον στροφάδεσσιν, ὡς τοῦ ἐκεῖ κλίματος ὑπὸ τὸν καρκίνον κειμένου. πτολεμαῖος μέντοι τὸν κριὸν τὸ ζῴδιον ὑπὲρ αὐτῆς εἱλεῖσθαί φησι. Σημείωσαι δὲ ὅτι κατὰ λόγον δριμύτητος, ἤτοι γλυκύτητος, στροφάδας [illegible] νῦν εἶπε τὰς τοῦ ἀστέρος τοῦ καρκίνου κατ' οὐρανὸν στροφάλιγγας, καὶ κινήσεις. ἡ δὲ κοινὴ χρῆσις ὄνομα νήσων ἔχει τὰς στροφάδας περὶ

δας περὶ τὸ σικελικὸν κειμένων πέλαγος. κωλιὰς δὲ ἡ ἀφροδίτη, ἡ ἀπὸ τόπου ἀττικοῦ, ὅπου τὰ περσικὰ συνέπεσον ναυάγια, περὶ οὗ χρησμὸς τοιοῦτος ἐξέπεσε, – κωλιάδες δὲ γυναῖκες ἐρετμοῖς φρίξουσιν. ὁ δὲ τοιοῦτος ἀττικὸς τόπος ὅμοιός ἐστι, φασὶν, ἀνθρώπου κώλῳ δηλαδὴ τῷ κατὰ τοὺς πόδας, ἐκκείμενος εἰς θάλασσαν, ἔχων ἀφροδίτης ἱερὸν, κωλιάδος καλουμένης ἐκ τῆς τόπου ὁμοιότητος. ἕτεροι δὲ κωλιάδα φασὶ κληθῆναι, ἀπὸ τόπου εἰς ὃν ζώου κωλῆν ἀπέθετο ὄρνις ἔκ τινος θυσίας ἁρπάσας. μέρος δὲ ποδὸς ἐμπροσθίου ἡ κωλῆ, καὶ περισπᾶται ἀπὸ συναιρέσεως, ὥσπερ γαλέα, γαλῆ, οὕτω καὶ κωλέα, κωλῆ. οἱ δέ φασιν ὅτι ἀθηναίοις ἐπιθέσαντό ποτε οἱ τυρρηνοὶ, μεγάλα συνιστῶντες πειρατήρια. γυνὴ δὲ τυρρηνοῖς διατεθεῖσα φιλίως περί τινα τῶν ἀττικῶν αἰχμαλώτων ἀφῆκε λύσασα. ὁ δὲ ἵδρυσε φυγὼν κωλιάδος ἀφροδίτης ἱερὸν, ὡς δι' αὐτὴν τὰ κῶλα λυθείς. αἴθωνα δὲ τὸν καρκῖνον προσεῖπεν, ἀντὶ τοῦ καυσοποιόν· διὰ τὴν θερμότητα ἣν ὁ ἀὴρ πάσχει, ὄντος ἡλίου ἐν τῷ τοιούτῳ θερινῷ ζωδίῳ. Ὅτι κεῖται καὶ ἐνταῦθα παρήχησις καινότροπος, ὁποῖαι πολλαὶ ἐν τοῖς εἰς τὴν ὀδυσσείαν εἴρηνται. ἔστι δὲ τοιαύτη, στρεφθεὶς νότιος προπάροιθε κολώνης, αἶψά κε κωλιάδα ἐπὶ νῆσον ἵκοιο. παρηχοῦνται γάρ πως ἡ κολώνη καὶ ἡ κωλιάς. τάχα δὲ οὐδὲ τοῦτο παρήχησις, ἀλλ' οὕτω παρατυχὸν συνέπεσεν, οὐ προεργασαμένου τοῦ ποιητοῦ. Ὅτι ἀρυτάτη τὸ μέγεθος ἡ ταπροβάνη. φησὶν οὖν καὶ ὁ γεωγράφος, ταπροβάνη πελαγία νῆσος μεγάλη, πολὺ τῆς ἠπείρου διέχουσα. ἔχει δὲ, κατὰ τὸν διονύσιον, καὶ κήτη πολλὰ ὄρεσιν ἠλιβάτοις ἐοικότα, οἷς ὑπὲρ ἄκρων νώτων τέτρηχεν, ὅ ἐστι τετράχυνται, μήκιστος ὁλκὸς ἀκάνθης· ὧν καὶ τὰ στόματα λυγρὰ λέγει, καὶ χάσμα οὕτω μέγα φησὶν αὐτοῖς εἶναι, ὡς πολλάκις καὶ νῆα σὺν αὐτοῖς ἀνδράσιν ὑφ' ἓν καταβρῶξαι, ὅ ἐστι καταβροχθίσαι, καταπιεῖν. ὀνοματοπεποίηται δὲ τὸ καταβρῶξαι, ὡς ἀπὸ τοῦ βρόχω ῥήματος, καὶ ἀπ' αὐτοῦ ἐστι καὶ ὁ βρόχθος, καὶ τὸ καταβροχθίζω ῥῆμα. λέγει δὲ τὰ τοιαῦτα κήτη, καὶ τέρατα, καὶ βοτὰ πόντου ἐρυθραίου, ἐν ᾧ καὶ ἡ νῆσος κεῖται. μεγεθύνας δὲ αὐτὰ τῷ λόγῳ, ἐπάγει πάνυ ἐνδιαθέτως, ὡς οἷα φόβον παθὼν, ὅτι δυσμενέων παῖδες ἐκείνοις ἀντιάσειαν, ὅ ἐστιν, ἐχθροὶ ἄνδρες πλανώμενοι περὶ θάλασσαν ἐντύχοιεν αὐτοῖς. τούτου δὲ τοῦ σχήματος τῷ ἀνάπαλιν χρήσεται, ὅτε περὶ τῶν μασσαγετῶν εἴπῃ, ὅτι μήτ' αὐτὸς ἐγὼ, μήθ' ὅστις ἑταῖρος αὐτοῖς ἐμπελάσοι. μάλα γὰρ κακόξενοι. ἔμπαλιν γὰρ ἐσχημάτισαι τοῦτο πρὸς ἐκεῖνο. εἰ γὰρ καὶ ἄμφω ἐνδιαθέτως ἔχουσιν, ἀλλ' ὅμως διαφέρουσι, καθὰ ἐνταῦθα μὲν ἐχθροῖς ἐπαρασάμενος ἀπώλειαν, καταντᾷ σωτηρίως εἰς τὸ ὑπὲρ φίλων ἀπεύχεσθαι· φησὶ γὰρ, δυσμενεῖς ἐμπελάσειαν αὐτοῖς· φίλοι δὲ δηλαδὴ, οὔ. ἐν δὲ τῷ περὶ μασσαγετῶν, ἀνάπαλιν τὰ ὑπὲρ φίλων ἀπευξάμενος, εἰς ἐχθροὺς ἀφορᾷ κατευχήν. λέγει γὰρ, μήτ' ἐγὼ, μήτε τις τῶν ἐμῶν ἐμπελάσοι τοῖς μασσαγέταις, ἀλλ' ἐχθρὸς δηλονότι ἐμπελάσοι αὐτοῖς. Σημείωσαι δὲ ὅτι ἐνταῦθα μὲν τὸ τέτρηχεν, ἀντὶ τοῦ τετράχυνται, εἶπε· παρ' ὁμήρῳ δὲ ἡ λέξις ἐπὶ τοῦ τεταράχθαι κεῖται, ἐν τῷ, τετρήχει δ' ἀγορή. Ὅρα δὲ ὅτι ὁλκὸν ἀκάνθης εἶπεν. ὥστε πολυσήμαντον ὁ ὁλκὸς, ὡς καὶ πρὸ μικροῦ ἐφάνη. ἄκανθαν δὲ λέγει, οὐ τὸ τοῦ κήτους ὀστοῦν τὸ ἀνάλογον ῥάχει, ὃ κυριολεκτεῖται καὶ ἐπὶ ἰχθύων καὶ ὄφεων· ἀλλὰ νῦν ἄκανθαν ἔστι νοῆσαι τὰ ἐπιφαινόμενα ἔξω περὶ τὴν ῥάχιν κέντρα, καὶ ἐπανεστηκότα ὡς ἐν φραγμοῦ αἱμασιᾶς. τοῖς γὰρ ἀλιτροῖς ἐν ἁλὶ καὶ γαίῃ κακὰ μυρία θήκατο θεὸς, ἤγουν πανταχοῦ κακὰ τοῖς κακοῖς. εἴπομεν δὲ καὶ ἀνωτέρω ὅτι πένεται γνωμῶν ἐνταῦθα ὁ ποιητὴς, κατὰ τὸ κοινὸν ἔθος. ὀλίγον γὰρ αὐτῶν μέλει τοῖς τοπογράφοις.

Ἔστι δέ τοι προτέρω, καρμανίδος ἔκτοθεν ἄκρης,
Ὤγυρις, ἔνθα τε τύμβος ἐρυθραίου βασιλῆος.

Εκ τῆς δ᾽ αὖ περάσας ἐπὶ στόμα περσίδος ἅλμης,
Ορμηθεὶς βορέηνδε, καὶ ἴκαρον εἰσαφίκοιο,
Ικαρον εἰναλίην, ὅθι ταυροπόλοιο θεοῖο
Βωμοὶ κνισσήεντες ἀεθλεκέα καπνὸν ἔχουσι.

Οτι ἐν τῇ καρμανίδι ἄκρᾳ νῆσος ἡ ὤγυρις, καὶ ὅτι περὶ αὐτὴν τύμβος ἐρυθραίου βασιλέως, ὃν ἄλλοι ἐρύθραν φασὶ, γράφοντες, Αγχιβαθὴς δ᾽ ἄρα νῆσος ἁλὸς κατὰ βένθος ἐρυθρῆς Ωγυρις. ἔνθα δὲ τύμβος ἁλὸς μεδέοντος ἐρύθρα κέκλιται. ἐξ αὐτοῦ δὲ καὶ ἡ θάλασσα κληθῆναι δοκεῖ, ὡς προεγράφη. οἱ δὲ κατὰ ἐπίθετον ἐθνικὸν, ἐρυθραῖον βασιλέα τὸν δηϊάδην νοοῦσιν αὐτόθι τεθαμμένον, οὗ καὶ περὶ τούτων ἐμνήσθημεν· ὃς ἐρυθραῖος μὲν ἦν τῷ γένει, χρόνῳ δὲ ὕστερον εἰς ἰνδοὺς ἐλθὼν ἀντέστη λαμπρῶς τῷ τοῦ διὸς διονύσῳ στρατευσαμένῳ κατὰ τῶν ἰνδῶν. ἡ δὲ καρμανὶς, περσῶν ἐστιν ἐμπόριον. Οτι περὶ τὴν περσίδα θάλασσαν βορεία νῆσος ἡ ἴκαρος, ὁμώνυμος τῇ περὶ τὸ αἰγαῖον πέλαγος, ἣν καὶ ἐπαναλαμβάνει διὰ τὸ ἔνδοξον. τιμᾶται δὲ ἐν αὐτῇ πολυτελῶς ταυροπόλος ἀπόλλων, ἢ ἄρτεμις. ἄλλοι δέ φασιν ὅτι ὁ περσικὸς κόλπος μικρόν τι ἐλάττων ἀξείνου ἐστὶν, ἐν ᾧ ἴκαρός τε νῆσος, καὶ τύρος, καὶ ἄραδος, ὁμώνυμοι ταῖς φοινικαῖς. Ιστέον δὲ ὅτι τὴν περὶ τὸ αἰγαῖον πέλαγος ὁ γεωγράφος τετρασυλλάβως ἰκαρείαν λέγει, δοξάζων ἀπὸ τοῦ τοιούτου νησίου καὶ τὸ ἰκάρειον καλεῖσθαι πέλαγος· λέγων ὅτι καὶ ἔρημόν ἐστιν αὐτὴ νησίον, νομὰς ἔχον αἷς χρῶνται οἱ σάμιοι.

Τόσσας μὲν νήσους ἐπέχει ῥόος ὠκεανοῖο
Εὐρυτέρας· ἕτεραι δέ τ᾽ ἀπειρέσιαι γεγάασιν·
Αἱ μὲν, ἐπὶ προχοῇσι λιβυστίδος ἀμφιτρίτης·
Αἱ δ᾽, ἀσίης· αἱ δ᾽ αὖτε περὶ κλίσιν εὐρωπείης.
Αλλαι δ᾽ ἄλλοθι νῆσοι ἀπείριτοι, αἱ μὲν, ὑπ᾽ ἀνδρῶν
Ναιόμεναι, καὶ νηυσὶν ἐπήρατον ὅρμον ἔχουσαι·
Αἱ δὲ, βαθύκρημνοί τε καὶ οὐ ναύτῃσιν ἑτοῖμαι·
Τῶν οὐ ῥηΐδιόν μοι ἐνισπεῖν οὔνομα πασέων.

Οτι καὶ τὰς περὶ ὠκεανὸν νήσους, ὥσπερ καὶ τὰς ἄλλας, καθὰ προείρηται, ταχυμερῶς ἐπιτρέχει, ταῖς ἐπιφανεστέραις μόνας λόγῳ διδούς. φησὶ γοῦν, τόσαι μὲν εὐρύτεραι, ἄλλαι δὲ ἀπειρέσιαι· αἱ μὲν, ὧδε· αἱ δὲ, ἐκεῖ, καὶ ἄλλαι ἄλλοθι· αἱ μὲν, ὑπὸ ἀνδρῶν οἰκούμεναι, καὶ ἀγαθὸν ὅρμον ἔχουσαι, αἱ δὲ, βαθύκρημνοι, καὶ οὐ ναύταις ἑτοῖμαι· ὧν οὐδὲ ῥᾴδιόν φησιν αὐτῷ εἰπεῖν ὄνομα πασῶν.

Σχῆμα δέ τοι ἀσίης, ῥυσμὸς πέλει ἀμφοτεράων
Ηπείρων, ἑτέρωθεν ἀλίγκιον εἴδεϊ κώνου,
Ελκόμενον κατὰ βαιὸν ἐπ᾽ εὐτυλίης μυχὰ πάσης.
Ενθά τε καὶ στῆλαι θηβαιγενέος διονύσου
Εστᾶσιν πύματον παρὰ ῥόον ὠκεανοῖο,

Ἰνδῶν ὑστατίοισιν ἐν οὔρεσιν· ἔνθα τε γάγγης
Λευκὸν ὕδωρ νυσαῖον ἐπὶ πλαταμῶνα κυλίνδει.
Ἀλλ' οὐκ ἂν τόσσον μέγεθος πέλοι ἀσίδος αἴης,
Οὐδ' ἄπαν εἶδος ἔοικεν ἀλίγκιον· ἐν γὰρ ἐκείναις
Ἠπείροις εἷς πόντος ἀπείριτος ἡγεμονεύει.
Ἐν δ' ἀσίῃ πολὺς ὠκεανός· τέσσαρσι γὰρ ἐλάσσων
Κόλποις κυμαίνοντας ἐρεύγεται ἔνδοθι βενθῶν,
Περσικὸν, ὑρκάνιόν τε, καὶ ἀράβιον βαθυδίνην·
Τοὺς δύο μὲν νοτίους, τὸν δ' ἐς βορέην ὁρόωντα,
Ἐς βορέην ὁρόωντα, καὶ ἐς λίβα γείτονα πόντου
Εὐξείνου· τὸν φῶτες ἀπείριτοι ἀμφινέμονται.

Ὅτι ἀσία ἡ χώρα ὠνόμασται ἀπὸ ἀσίου τοῦ ἄτυος, ὡς καὶ ἐν τῷ περὶ εὐρώπης λόγῳ εἴρηται· ἢ ἀπὸ ἀσίας μητρὸς προμηθέως, ὡς καὶ λυκόφρων βούλεται· ἢ διότι πολλὰ ἐξ ὑδάτων τέλματα ἔχει, καὶ διὰ τοῦτο ἰλυώδης τυγχάνει. ἄσις γὰρ ἡ ἰλὺς, ὡς καὶ παρ' ὁμήρῳ. τινὲς δὲ καὶ τὴν ἀττικὴν ἱστοροῦσιν ἀσίδα κληθῆναί ποτε. οἱ δέ φασιν ὅτι ἄσιος φιλόσοφος τελεστὴς δέδωκε τῷ τρωῒ πρὸς φυλακὴν τῆς τροίας παλλάδιον ἀπὸ ξύλου τετελεσμένον, ἤτοι καταγεγοητευμένον. ὁ δὲ εἰς τιμὴν ἐκείνου τοῦ ἀνδρὸς, τὴν ὑπ' αὐτῷ χώραν ἤπειρον καλουμένην τὸ πρὶν, ἀσίαν μετωνόμασεν. ἐξ αὐτῆς δὲ, ὡς ἀξιολόγου μέρους, καὶ ἡ λοιπὴ χώρα μετέχει τῆς αὐτῆς κλήσεως. ἔχουσι δὲ αἱ ἱστορίαι ὥσπερ λιβύην κόμμα τι τῆς λιβύης χώρας, καθὰ προγέγραπται, οὕτω καὶ μέρος τι τῆς ὅλης ἀσίας οὕτως ἰδίως ἀσίαν καλούμενον, ὁμωνύμως τῇ ὅλῃ ἠπείρῳ. καλεῖται γὰρ, φασὶν, ἀσία ἡ ἐντὸς τοῦ ταύρου περιέχουσα λυδοὺς, κᾶρας, λυκάονας, παφλαγόνας, ἴωνας, αἰολεῖς, καὶ ἄλλους. οἱ δέ φασιν ὅτι ἐστὶν ἰσθμὸς ὁ ἐπὶ ἀμισὸν καὶ θεμίσκυραν, καὶ ἡ ἐντὸς τῆς γραμμῆς ταύτης χώρα ἰδίως ἀσία λέγεται. οἱ δέ φασιν ὅτι ἀσία πόλις λυδίας παρὰ τμώλῳ τῷ ὄρει, ἐν ᾗ τετράχορδος κιθάρα εὑρέθη, καὶ ἀπὸ ταύτης ἡ χώρα καλεῖται. ἢ ἀπὸ ἀσίου τινὸς λυδοῦ, ἐξ οὗ ὁ ἀσίας λειμὼν, ὡς τὸ κοχλίας, ὡς καὶ ὅμηρος, ἀσίῳ ἐν λειμῶνι· οὐ κατὰ δοτικὴν, τῷ ἀσιανῷ· ἀλλὰ κατὰ γενικὴν ἀσίου κοινῶς, ὡς κοχλίου, καὶ ἰωνικῶς ἀσίεω, ὡς καὶ παρὰ ἡροδότῳ εὕρηται, καὶ συγκοπῇ, ἀσίω, ὡς ἑρμείεω, ἑρμείω. καὶ, ἀμηλίω πριάμου. Ὅτι ὁ τῆς λιβύης καὶ εὐρώπης ὁμοῦ τῶν δύο ῥυσμὸς, ὅ ἐστιν ἑλκυσμὸς καὶ ἔκτασις, ὃ καὶ εἰς κῶνον, ὡς προείρηται, συντελούμενος, σχῆμά ἐστι τῆς ἀσίας κώνου, δηλαδὴ κατὰ μόνας οὔσης καὶ αὐτῆς ἑτέρωθεν, οὗ τὸ πλατὺ προσήνωται τῷ τῆς εὐρώπης καὶ τῆς λιβύης ἴχνει· ὡς τὴν μὲν βάσιν ἐκείνου τε καὶ τούτου τοῦ κώνου κοινὴν εἶναι, τὸ δὲ ὀξὺ τούτου τελευτᾶν ἐπὶ ἀνατολῆς μυχὸν πάσης, ὅ ἐστι πρὸς τὸν ἑῷον ὠκεανὸν καὶ τὰς ἐκεῖ τοῦ διονυσίου στήλας, ὥσπερ τὸ τοῦ ἑτέρου κώνου ὁμοίως ἀποξυνόμενον τερματοῦται πρὸς τὰ κατὰ δύσιν γάδειρα, καὶ τὰς τοῦ ἡρακλέος στήλας. διὸ καὶ ἐξ ἀρχῆς ἐρρέθη, σφενδόνῃ ἐοικέναι τὴν γῆν, ἧς τὸ ὀξὺ ἀμφοτέρωσε πρὸς τὰς τοῦ ἡλίου κελεύθους. διαφορὰν δὲ τοῖς τοιούτοις δυσὶ κώνοις ἐρεῖ, κατά τε τὸ ἐν μεγέθει ποσὸν (μείζων γὰρ κατὰ πολὺ ὁ τῆς ἀσίας κῶνος) καὶ κατὰ τὸ εἶδος, ἐπειδὴ ἐκεῖ μὲν εἷς πόντος ἀπείριτος τῇ εὐρώπῃ καὶ τῇ λιβύῃ μεσολαβεῖται ὁ ἐκ τοῦ ἑσπερίου ὠκεανοῦ, ὃς καὶ τῆς ἀσίας ἐφ' ἱκανὸν προσάπτεται· ἐν δὲ τῇ ἀσίᾳ πο-

λὶς, φησὶν, ὠκεανὸς, καὶ οὐ μόνος εἷς πόντος. τρεῖς γὰρ, φησὶ, κόλποις κυμαίνοντας ἐρεύγεται ἔνδοθι βαλλῶν, περσικὸν, ὑρκανίον τε, καὶ ἀῤῥάβιον βαθυδίνην. ἐν δὲ τῷ τόπῳ τούτῳ καὶ ἐπαναλήψει χρῆται, κατὰ τὸ σχῆμα τὸ λεγόμενον ἐπαναστροφὴ, λέγων οὕτως, τοὺς δύο νοτίους, τὸν δ' εἰς βορέην ὁρόωντα, ἐς βορέην ὁρόωντα καὶ ἐς λίβα. λέγει δὲ τὸν ὑρκάνιον, ὃν καὶ ὡς βόρειον, γείτονα τοῦ ἀξείνου πόντου φησίν. ἔστι δὲ τὸ ῥηθὲν σχῆμα τῆς ἀναστροφῆς ὅμοιον τῷ ὁμηρικῷ, τῷ, Τοῦ δ' ἐγὼ ἄντιος εἶμι, καὶ εἰ πυρὶ χεῖρας ἔοικεν, Εἰ πυρὶ χεῖρας ἔοικε, μένος δ' αἴθωνι σιδήρῳ. Ὅτι καὶ ἄλλο τί ἐστι κοινὸν ἀμφοτέροις τοῖς ῥηθεῖσι κόλποις. ὥσπερ γὰρ ἐν γαδείροις περὶ τὸ ἑσπέριον ὀξὺ τοῦ κόλπου, ἡράκλειαι ἑστᾶσι στῆλαι, οὕτω καὶ ἐν ἰνδίᾳ πύματον περὶ ῥόον ὠκεανοῦ, ἰνδῶν ὑστατίοις ἐν οὔρεσι, στῆλαι θηβαίου διονύσου ἐλθόντος μέχρι καὶ ἐκεῖ, ὅτε καὶ ὑφ' ἑαυτῷ τὴν χώραν ἐποίησεν, ὡς καὶ ἐν τῷ τέλει λεχθήσεται τῆς περιηγήσεως. καὶ ὅρα ὅπως ἐξ ἑλλάδος ἦσαν, κατά τινας, οἱ τὴν γῆν περιεληλυθότες ἕως τερμόνων· ὁ ἡρακλῆς τε δηλονότι, καὶ ὁ διόνυσος. καὶ ἔστι τοῦτο οὐ μόνον ἑλλάδος, ἀλλὰ καὶ θηβῶν μάλιστα ἐγκώμιον. ἐκεῖθεν γὰρ ὁ τοιοῦτος διόνυσός τε καὶ ἡρακλῆς. καίτοι τινὲς ἄλλους τινὰς βούλονται τοῦτο ποιῆσαι, καὶ οὐ τοὺς ἑλλαδικοὺς ἡρακλῆ τε καὶ διόνυσον. Ὅτι ἐν οἷς λέγει ὡς ὁ γάγγης ὁ ἰνδικὸς ποταμὸς λευκὸν ὕδωρ νυσσαῖον ἐπὶ πλαταμῶνα κυλίει, οὐ κυρίως ἔοικε χρῆσθαι τῇ λέξει, ἀλλ' ἁπλῶς ἐπὶ γῆς πλάτους λέγει τὸν πλαταμῶνα. κυρίως δὲ ὁ πλαταμὼν ἐπὶ θαλάσσης λέγεσθαι εἴωθεν, ἐχούσης καὶ πέτρας ὑποκειμένας. τάχα δὲ τοιοῦτός ἐστι καὶ ὁ τόπος, δι' οὗ ῥέει ὁ γάγγης. νύσσαι δὲ, φασὶ, διάφοροι, αἰθιοπικὴ, ἀῤῥαβικὴ, εὐβοϊκὴ, περὶ ἣν λέγεται καὶ τὸ τῆς ἀμπέλου τεράστιον, βότρυν ἐκφερούσης καθημέριον. εἰσὶ δὲ καὶ ἄλλαι νύσσαι, ὡς οἱ τὰ ἐθνικὰ γράψαντες λέγουσι. φασὶ δὲ τοὺς περὶ τὴν νυσσαίαν ἰνδικὴν ταύτην ὁδὸν ὄντας, καὶ τοὺς περὶ τὸ νυσσαῖον ὄρος τοῦτο οἰκοῦντας, ἀνθρωποφάγους εἶναι. περὶ δὲ ταύτης τῆς νύσσης καὶ ἐν τοῖς μετὰ ταῦτα ῥηθήσεται.

Μέσσον δ' ἀμφοτέρων χθονὸς ἄσπετος ἰσθμὸς ὀρείξει
Τῇ καὶ τῇ, μακροῖσι τιταινόμενος πεδίοισι.
Μέσσα γε μὴν πάσης ἀσίης ὄρος ἀμφιβέβηκεν,
Ἀρξάμενον γαίης παμφυλίδος, ἄχρι καὶ ἰνδῶν,
Ἄλλοτε μὲν λοξόν τε καὶ ἀγκύλον, ἄλλοτε δ' αὖτε
Ἴχνεσιν ὀρθότερον· ταῦρον δέ ἑ κικλήσκουσιν,
Οὕνεκα ταυροφανές τε καὶ ὀξυκάρηνον ὁδεύει,
Οὔρεσιν ἐκταδίοισι πολυσχιδὲς ἔνθα καὶ ἔνθα.
Ἐκ τοῦ δ' ἀπειρέσιοι ποταμοὶ καναχηδὰ ῥέουσιν,
Οἱ μὲν πρὸς βορέην, οἱ δ' ἐς νότον, οἱ δ' ἐπὶ ῥιπὴν
Εὔρου καὶ ζεφύροιο. τίς ἂν πάντ' οὐνόματ' εἴπῃ;
Οὐ μὲν ἐπωνυμίαν μίαν ἔλλαχεν, ἀλλ' ἐν ἑκάστῃ
Οὔνομ' ἔχει στροφάλιγγι. τὰ δ' ἂν κείνοισι μέλοιτο
Ἀνδράσιν, οἳ κατὰ χῶρον ὁμούριον οἶκον ἔθεντο.

Νῦν γε μὲν ἔθνεα πάντα διίξομαι ὅσσ' ἀείδηλα
Ἐνναίει· μοῦσαι δ' ἰθύντατον ἴχνος ἄγοιεν.

Ὅτι τὸν ἤδη ῥηθέντα μέσον τοῦ εὐξείνου πόντου καὶ τοῦ ὑρκανίου πλατύτατον ἰσθμὸν, ἤτοι τὸν περὶ τὴν ἰβηρίαν τὴν ἑῴαν, ἄσπετόν τε λέγει, καὶ μακροῖς ὧδε καὶ ὧδε πτανόμενον πεδίοις. καὶ σημείωσαι καὶ ἐνταῦθα ὅτι ὁ ἰσθμὸς ἁπλῶς μὲν καὶ οὕτω ῥηθεὶς, γῆν δηλοῖ στενοχωρουμένην μεταξὺ δύο θαλασσῶν· εἰ δὲ προσκεῖται τὸ μακρὸς, ἢ πλατὺς, ἢ ἀθέσφατος, ἤ τι τῶν τοιούτων ὁποῖα πολλὰ ἐπινοεῖται ὁ διονύσιος, τότε διὰ τὰς τοιαύτας προσθήκας ἰσθμὸς νοηθήσεται καὶ ὁ μὴ στενός. τὸ δ' αὐτὸ νοητέον καὶ ἐπὶ πορθμοῦ, εἴ γε παρὰ τοῖς παλαιοῖς πορθμὸς λέγεται ὁ περὶ σικελίαν, οὐ μόνον ὁ βόρειος ὁ ἑπταστάδιος, ἀλλὰ καὶ ὁ νότιος, ὁ χιλίοις καὶ πεντακοσίοις σταδίοις μετρούμενος, καὶ εἰς χάσμα τοσοῦτον ἀνοιγόμενος. Ὅτι ὁ ταῦρος τὸ ὄρος ἀρξάμενος ἐκ τῆς παμφυλίας, ὡς αὐτὸς δοξάζει, ἄχρι καὶ ἰνδῶν παρήκει, διὰ πάσης ἥκων ἀσίας· ἄλλοτε μὲν, φησὶ, λοξὸς καὶ ἀγκύλος, καὶ ὡς ἕρπει κατωτέρω, πολλὰς ἔχων στροφάλιγγας, ἄλλοτε δὲ ὀρθότερος ἴχνεσιν. εἶτα αἰτιολογῶν τὴν κλῆσιν τοῦ ὄρους, φησὶ, ταῦρον δὲ αὐτὸν κικλήσκουσιν, οὕνεκα λοφούμενος ταυροφανὴς καὶ ὀξυκάρηνος ὁδεύει, οὔρεσιν ἐκταδίοις, ὅ ἐστι μακροῖς, πολυσχιδὴς ἔνθα καὶ ἔνθα. τὸ δὲ ὀξυκάρηνος γράφεται καὶ ὀρθόκραιρος, καὶ ἔστι προσφυὲς τῇ κλήσει τοῦ ταύρου. ἐπίθετον γὰρ ταύρου καὶ ἁπλῶς βοὸς, τὸ ὀρθόκραιρος. ὡς δηλοῖ τὸ, βοῶν ὀρθοκραιράων. λέγει δὲ ὅτι ὁ ταῦρος αὐτὸς οὐ μίαν ἐπωνυμίαν ἔλαχεν, ἀλλ' ἐν ἑκάστῃ στροφάλιγγι ἔχει ὄνομα. εἶτα δεικνύων πάλιν τὸ παχυμερὲς τῆς περιηγήσεως λέγει, τοιαῦτα ἐκείνοις ἂν μέλοιτο οἳ κατὰ χώραν οἰκοῦσιν. ὅμοιον δὲ, φασὶ, τὸ σχῆμα τοῦτο τῷ τοῦ ἡσιόδου, τῷ, Οἱ δὲ ἕκαστα ἴσασιν οἳ ἂν περιναιετάωσιν. καὶ τοὺς ἐκ τοῦ ταύρου δὲ καναχηδὰ ῥέοντας ποταμοὺς ἀπειρεσίους εἰπὼν, ἐπάγει, τίς ἂν πάντα ὀνόματα εἴποι; καὶ ἔθνη δὲ διίξεσθαι λέγει οὐ πάντα, ἀλλ' ὅσα εἰσὶν ἀείδηλα· εὐχόμενος τὰς μούσας ἰθύντατον ἴχνος ἄγειν, καὶ μὴ σκολιὸν, εἰ καὶ πολλαὶ τοῖς περιηγουμένοις τόποις εἰσὶν αἱ στροφάλιγγες. Ὅρα δὲ ὅτι κατὰ μίμησιν τοῦ σαμία μία ναῦς, εἶπε καὶ αὐτὸς τὸ, ἐπωνυμίαν μίαν ἔλαχεν. ἐξ ὁμήρου δὲ ἄμφω εἴληπται, εἰπόντος ἐν ὀδυσσείᾳ, σαμία μία. ὁ δὲ γεωγράφος οὕτω περὶ τοῦ ταύρου φησὶ, διέζωκεν ὁ ταῦρος μέσην τὴν ἀσίαν, ἀπὸ ἑσπέρας ἐπὶ τὴν ἕω τετραμμένος, οὗ τελευταῖον τὸ ἴμαιον τῇ ἰνδικῇ θαλάσσῃ συνάπτον. ὅτι δὲ μέρος τι τοῦ ὄρους τοῦ ταύρου καὶ κράγος λέγεται, αὐτὸς ὁ διονύσιος ἐρεῖ ἐν τοῖς ἐφεξῆς· ἔνθα καὶ ἄλλαι τῆς τοῦ τοιούτου ταύρου κλήσεως αἰτίαι παρατεθήσονται, ἀρέσκουσαι τοῖς παλαιοῖς. ἀρριανὸς δέ φησιν οὕτως, ὁ ταῦρος τὸ ὄρος ἀπείργει τὴν ἀσίαν, ἀρχόμενος ἀπὸ μυκάλου τοῦ καταντικρὺ σάμου τῆς νήσου ὄρους· ἀποτεμνόμενος δὲ τῶν παμφυλίων καὶ κιλίκων γῆν, ἔνθεν μὲν ὡς εἰς ἀρμενίους παρήκει, ἀπὸ δὲ ἀρμενίων, ὡς ἐπὶ μήδους. Ὅτι τὰ τέσσαρα κέντρα τοῦ κόσμου ἐνταῦθα περιλαμβάνων συντομώτατα, κατὰ ἰδέαν γοργότητος, φησὶν ὡς οἱ ἐκ τοῦ ταύρου ποταμοὶ ῥέουσιν, οἱ μὲν πρὸς βορέην, οἱ δ' ἐπὶ νότον, οἱ δ' ἐπὶ ῥιπὴν εὔρου, καὶ ζεφύρου.

Ἤτοι μὲν λίμνης μαιώτιδος ἄγχι νέμονται
Αὐτοὶ μαιῶταί τε καὶ ἔθνεα σαυροματάων,
Ἐσθλὸν ἐνυαλίου γένος ἄρεος· ἐκ γὰρ ἐκείνης
Ἰφθίμης φιλότητος ἀμαζονίδων ἐγένοντο,
Τὴν ποτε σαυρομάτῃσιν ἐπ' ἀνθρώποισι μίγησαν,

Πλαγχθεῖσαι πάτρηθεν, ἀπὸ προχοῇ θερμώδοντος,
Τούνεκα καὶ παῖδες μεγαλήτορες ἐξεγένοντο,
Ὕλην ναιετάοντες ἀπείριτον· ἧς διὰ μέσσης
Συρόμενος τάναϊς μαιώτιδος ἐς μυχὰ πίπτει,
Ὅστε καὶ εὐρώπην ἀποτέμνεται ἀσίδος αἴης·
Ἐς δύσιν, εὐρώπην· ἐς δ' αὐγὰς, ἀσίδα γαῖαν.

Οἱ περὶ τὴν περιϊσορηθεῖσαν μαιῶτιν αὐτοί τε εἰσὶν οἱ μαιῶται, οἱ τῆς μαιώτιδος δηλονότι παρώνυμοι, ἢ καὶ τυχὸν ἐξ ὧν ἡ μαιῶτις λίμνη κέκληται· καὶ οἱ σαυρομάται δὲ πρὸς αὐτῇ κεῖνται, ὕλην ναίοντες ἀπείριτον, δι' ἧς μέσης ὁ τάναϊς συρόμενος ἐς μέσα πίπτει τῆς μαιώτιδος· ὃς εὐρώπην ἀσίας ἀποτέμνεται, εἰς δύσιν μὲν, εὐρώπην, εἰς δ' αὐγὰς, τὴν ἀσίαν. περὶ δὲ τούτων εἴρηται ὅσα ἔδει ἐν τοῖς φθάσασιν. Οἱ περὶ τοὺς σαυρομάτας (φῦλον δέ εἰσι σκυθικόν) ἐνυαλίου ἄρεος ἐσθλὸν γένος λέγει, ἢ διὰ τὸ πολεμικοὺς εἶναι, ἢ διότι ἐξ ἀμαζόνων γενεαλογοῦνται, αὗται δὲ ἐξ ἄρεος. φησὶ γὰρ ὅτι ἐκ φιλότητος ἰφθίμων ἀμαζονίδων ἐγένοντο, ἣν ἐκεῖναί ποτε τοῖς σαυρομάταις ἐμίγησαν, πλανηθεῖσαι πάτρηθεν ἐκ θερμώδοντος ἐς σκυθίαν· διὸ καὶ παῖδες μεγαλήτορες αὐτῶν ἐξεγένοντο. ἐπλανήθησαν δὲ, φασὶν, αἱ ἀμαζόνες, ἢ ὅτι κατὰ τῆς ἑλλάδος ἐστράτευσαν περιοδεύσασαι τὰ βόρεια, καὶ διὰ τοῦ ἴστρου περαιωσάμεναι, ἀφ' ὧν ὡς ἐξ ἄρεος καταγομένων, καὶ ὁ ἄρειος πάγος ἐν ἀθήναις ὠνόμασται, διὰ μέχρι καὶ ἐκεῖ ἐλθουσῶν· ἢ ὅτι ἡρακλῆς αὐτὰς ἐκ τῆς ἀσίας ἐφυγάδευσεν ἐπιστρατευσάμενος, διὰ τὸν τῆς ἱππολύτης ζωστῆρα. ἡρόδοτος δὲ περὶ τούτων τοιαῦτά φησιν, ἕλληνες νικήσαντες ἀμαζόνας ἐπὶ θερμώδοντος, καὶ ζωγρήσαντες ὅσας ἠδύναντο, ἀπέπλεον διὰ τοῦ εὐξείνου· αἱ δὲ ἐν τῷ πελάγει ἐπιθέμεναι, κατέκοψαν τοὺς ἄνδρας. εἶτα φερόμεναι κατὰ κῦμα καὶ ἄνεμον, ἀφικνοῦνται εἰς τὴν μαιῶτιν, καὶ ἐξελθοῦσαι, καὶ λῃϊζόμεναι τὴν σκυθικὴν, τὴν μὲν ἀρχὴν ἐδόκουν ἄνδρες εἶναι, γνωσθεῖσαι δέ ποτε κατειργάσθησαν εἰρηνικῶς, καὶ ζευχθεῖσαι τοῖς ἐγχωρίοις νεανίαις, διέβησαν τὸν τάναϊν, καὶ τριῶν ἡμερῶν ὁδὸν ὁδεύσασαι πρὸς ἥλιον ἀνίσχοντα, κατέμειναν ἐν τῇ νῦν χώρᾳ τῶν σαυροματῶν. τὸ δὲ, ἀμαζονίδες, οὐχ ὑποκοριστικὸν, ἵνα μὴ τὰς ἰφθίμοις τῷ ὑποκορισμῷ ταπεινοῖ, ἀλλὰ κατὰ παραγωγήν. τοιοῦτον δὲ ἐφαίη περὶ τούτων καὶ τὸ, ἀσίδα γῆν· καὶ τὸ, σικελικὴν πορθμίδα, καὶ εἴ τι ἄλλο τοιοῦτο. τὸν δὲ παφλαγονικὸν ποταμὸν θερμώδοντα, πάτραν τῶν ἀμαζόνων εἶπε, διότι πάλαι ποτὲ περὶ τοὺς παφλαγονικοὺς αὗται κατῴκουν τόπους, ὡς αἱ ἱστορίαι φασίν.

Τοῦ δ' ἤτοι πηγαὶ μὲν ἐν οὔρεσι καυκασίοισι
Τηλόθι μορμύρουσιν· ὁ δὲ πλατὺς ἔνθα καὶ ἔνθα
Ἐσσύμενος σκυθικοῖσιν ἐπ' ἐσχατιῆς πεδίοισι.
Τοῦ δ' ἂν κυμαίνοντος ἀπείριτον ἐκ βορέαο,
Πηγετὸν ἀθρήσειας ἀπὸ κρυμοῖο παγέντα.
Σχέτλιοι οἳ περὶ κεῖνον ἐνοίκια φῶτες ἔχουσιν,
Αἰεί σφιν ψυχρή τε χιὼν, κρυμός τε δυσαής.

Καὶ δέ κεν ἐξ ἀνέμων ὁπότ᾽ ἂν πλεῖστον κρύος ἔλθῃ,
Ἢ ἵππους θνήσκοντας ἐν ὀφθαλμοῖσιν ἴδοιο,
Ἠὲ καὶ ἡμιόνους, ἢ ἀγραύλων γένος οἰῶν·
Οὐδὲ μὲν οὐδ᾽ αὐτοί κεν ἀπήμαντοι τελέθοιεν
Ἀνέρες, οἳ κείνῃσιν ὑπαὶ ῥιπῇσι μένοιεν·
Ἀλλὰ γὰρ ἠλάσκουσιν, ὑποζεύξαντες ἀπήνας,
Χώρην εἰς ἑτέρην, λείπουσι δὲ γαῖαν ἀήταις
Χειμερίοις, οἵ τέ σφι κακῇ θύοντες ἀέλλῃ,
Γαῖάν τε κλονέουσι, καὶ οὔρεα περικήεντα.
Τόσσοι μὲν ποταμὸν Τανάϊν περιναιετάουσι.

Ὅτι αἱ τοῦ ῥηθέντος Τανάϊδος πηγαὶ ἐν τοῖς Καυκασίοις μορμύρουσιν ὄρεσιν, αὐτὸς δὲ πλατὺς ἐπιτρέχει ἔνθα καὶ ἔνθα τοῖς Σκυθικοῖς πεδίοις. νοητέον δὲ νῦν, φασὶ, Καύκασον τμῆμά τι τοῦ προειρημένου Ταύρου βορειότατον, περὶ τὴν Κρονίαν ἀνήκον θάλασσαν, οὗ μέρη καὶ τὰ περὶ τούτων γραφέντα Ῥιπαῖα ὄρη. τὸν δὲ τοιοῦτον Καύκασον, περὶ ὃν καὶ ὁ τοῦ Προμηθέως πλάττεται ἀνασκολοπισμὸς, οἱ παλαιοί μὴ ἐγκεῖσθαί φασι τῷ τῆς περιηγήσεως πίνακι. ὁ δὲ γεωγράφος φησὶν αὐτὸν διήκειν μέχρι τῶν Ταβαρηνῶν. Σημείωσαι δὲ ὅτι ὁ μὲν Διονύσιος λέγει τοῦ τοιούτου Καυκάσου ἐκπίπτειν τὸν Τάναϊν· ὁ γεωγράφος δὲ ἀδήλους λέγει καὶ τοῦ Τανάϊδος τὰς ἀρχὰς, καθὰ καὶ τὰς τοῦ Νείλου, λέγων καὶ πόλιν παρ᾽ αὐτῷ εἶναι ὁμώνυμον τῷ ποταμῷ. ἄλλοι δέ φασιν αὐτὸν ἐκ λίμνης τινὸς, ὡς ἐξ ἀρχῆς, εἰς λίμνην τὴν Μαιῶτιν ῥέοντα δυσὶ στόμασιν εἰσβάλλειν εἰς αὐτήν. Ὅτι περὶ τοὺς τόπους τοὺς κατὰ τὸν Τάναϊν, καὶ τὸν ἐκεῖ βόρειον Καύκασον, Βορέου χειμαίνοντος, παγετὸν ἂν ἴδοις ἀπὸ κρυμοῦ παγέντα. εἶτα ἐνδιαθέτως ὁ Διονύσιος οἷα οἰκτιζόμενος τοὺς ἐν τῷ τοιούτῳ τόπῳ, διὰ τὸν ἀπείριτον παγετὸν, ἔτι δὲ καὶ αὐξητικῶς τὸν χειμῶνα ἐκφράζων, φησὶ, σχέτλιοι ἐκεῖνοι φῶτες· ἀεὶ γὰρ αὐτοῖς ψυχρά τε χιὼν καὶ κρυμὸς δυσαής. καὶ δὴ ὅταν ἐξ ἀνέμων πλεῖον κρύος ἔλθῃ, καὶ ἵππους ἄν τις θνήσκοντας ὀφθαλμοῖς ἴδοιτο, καὶ ἡμιόνους· τὸ δὲ ὑπερβολικὸν, καὶ ὄϊς ἀγραύλους, ὤν, καθ᾽ Ἡσίοδον, οὐδὲ τὸ κατὰ λινὰ αἰῶνα ψῦχος καθικνεῖται, διὰ τὸ δασὺ τῶν τριχῶν. οὐδὲ μὴν οὐδ᾽ αὐτοὶ, φησὶν, οἱ αὐτόθι ἄνδρες ἀπὸ ψύχους ἀπήμαντοι μένουσιν. ἀλλὰ γὰρ ὑποζεύξαντες ἀπήνας (ἁμαξόβιοι γὰρ οἱ ἐκεῖ) πλανῶνται εἰς ἑτέραν χώραν, λείπουσι δὲ γαῖαν ἀήταις χειμερίοις. τοῦτο δὲ καὶ εἰς παροιμίαν ἐπὶ ἐρημωθείσης οἰκουμένης κεῖται. ὡς τὸ, τὴν δεῖνα πόλιν ἐρήμην οἱ ἄνεμοι καταπνέουσι. Σημείωσαι δὲ καὶ ὅτι τὴν χιόνα ἐριῶδες ὕδωρ ἀστείως οἱ παλαιοί φασι, τοῦ σοφοῦ βασιλέως Δαβὶδ ἀφορμὴν ἐνδόντος αὐτοῖς, ὅτε εἶπε, διδόντος χιόνα αὐτοῦ ὡσεὶ ἔριον. Ὅρα δὲ καὶ ὅτι φανερῶς ἐνταῦθα τὸ σχέτλιοι, οὐκ εἰς ὕβριν, ἀλλ᾽ ἐπὶ οἶκτῳ εἴρηται. ὅτι δὲ ἡ τῶν πλανήτων τούτων νομάδων χώρα δυσχείμερός ἐστιν, ὡμολόγηται. διόπερ οὐδὲ ὄνους τρέφει· δύσριγον γὰρ τὸ ζῶον. ῥήγνυνται δὲ, κατὰ τὴν ἱστορίαν, καὶ χαλκαῖ ὑδρίαι χειμῶνος ἐκεῖ, καὶ διάπλοι τινὲς ἁμαξεύονται. καὶ τὰ καύματα δὲ σφοδρὰ θέρους ἐκεῖ φασί τινες γίνεσθαι. ὁ μέντοι Διονύσιος ἔοικε μὴ οὕτως δοξάζειν, ἀλλὰ διηνεκῶς τὴν χώραν ἐκείνην ψύχεσθαι. φησὶ γὰρ, αἰεί σφι ψυχρή τε χιὼν, κρυμός τε δυσαής. οὕτω δὲ καὶ Ἡρόδοτος δυσχείμερον εἰπὼν τὴν Σκυθικὴν, ἐπάγει, ὅτι τοὺς μὲν ὀκτὼ μῆνας

ἐκεῖ ἀφόρητος οἷος γίνεται κρυμός· ὅτε ὕδωρ μὲν ἐκχέας, πηλὸν οὔπω ποιήσεις· πῦρ δὲ ἀνακαίων, ποιήσεις πηλόν. ἡ δὲ θάλασσα πήγνυται, καὶ ὁ βόσπορος ὁ κιμμέριος. τοὺς δὲ λοιπούς, φησί, τέσσαρας μῆνας ψύχεα αὐτόθι ἐστί. τάχα οὖν ἡ μὲν ἐνδοτέρα σκυθικὴ ἡ πρὸς βορέαν τοιαύτη ἐστὶν, οἵαν φησὶν ὁ ἡρόδοτος· ἡ δὲ λοιπὴ πάσχει, ὡς εἰκὸς καὶ καύματα. σκυθῶν δὲ ἡ τοιαύτη πᾶσα γῆ, περὶ ὧν ἱστορεῖ ἀῤῥιανὸς, ὅτι σιτοφάγοι ποτὲ καὶ ἀροτῆρες ὄντες, καὶ οἰκίας οἰκοῦντες, καὶ πόλεις ἔχοντες, ἐπειδὴ ὑπὸ θρακῶν ἐπλήγησαν, μετέβαλον τὰ πρότερον ἤθη, καὶ ἀρὰς ἐπηράσαντο μεγάλας, μήποτε οἰκίαν ἐπιδείμασθαι, μήτε ἀρότρῳ γῆν ἀναῤῥῆξαι, μήτε πόλεις δομήσασθαι, μήτε κτῆμα κειμήλιον ἐπικτήσασθαι, ἀλλ᾽ οἴκους μὲν ποιήσασθαι ἁμάξας, τροφὴν δὲ, κρέα θήρεια· πόμα δὲ ταυτὸ καὶ τροφὴν, τὸ γάλα. θρέμματα δὲ κεκτῆσθαι μόνα, ἅπερ ἄγεσθαι αὐτοῖς ἔμελλεν ἄλλην γῆν ἐξ ἄλλης ἀμείβουσι, καὶ ἀπὸ τοῦδε ἀντὶ γεωπόνων γενέσθαι νομάδας. ἐλλόγιμον δὲ ἄνδρα ἡ τῶν σκυθῶν ἤνεγκε γῆ τὸν ἀνάχαρσιν, οὗ μέμνηται καὶ ἡρόδοτος, λέγων ὅτι ὁ εὔξεινος παρέχεται ἔθνη ἀμαθέστατα, καὶ ἐξ οὐδενὸς τῶν ἐντὸς τοῦ πόντου ἀνὴρ ἐλλόγιμος λέγεται, πάρεξ τοῦ σκυθικοῦ, ὅθεν ὁ ἀνάχαρσις. λέγονται δὲ οἱ νομάδες οὗτοι σκῦθαι καὶ μέχρι τῆς θρακικῆς χεῤῥονήσου ἐλάσαι ποτὲ, κατατρέχοντες τὴν εὐρώπην, ὅτε ὁ δαρεῖος ἐκεῖ στρατεύσας ἠρέθισεν αὐτούς.

Σαυρομάτας δ᾽ ἐπέχουσιν ἐπασσύτεροι γεγαῶτες
Σινδοὶ, κιμμέριοί τε, καὶ οἳ πέλας εὐξείνοιο
Κερκέτιοί τ᾽ ὀρέται τε, καὶ ἀλκήεντες ἀχαιοὶ,
Τοὺς ποτ᾽ ἀπὸ ξάνθοιο καὶ ἰδαίου σιμόεντος
Πνοιαὶ νοσφίσαντο νότοιό τε καὶ βορέαο,
Ἑσπομένους μετὰ δῆειν ἀρηϊάδῃ βασιλῆϊ.

Ὅτι σαυρομάτας ἐπέχουσιν οἱ σινδοὶ, οἱ καὶ ζικχοὶ λεγόμενοι, κατά τινας. λέγει δὲ τὸ ἐπέχουσιν, ἀντὶ τοῦ, διαδέχονται, ἢ μετ᾽ αὐτοὺς τὴν γῆν ἔχουσιν. ὅμηρος δὲ τὸ ἐπέχειν λέγει, τὸ κατά τινος ἔχειν καὶ ἐπικεῖσθαι, ἢ δοτικῇ συντάσσει, οἷον, δαιμονίη τί μοι ἐπέχεις; ὁμοίως μετὰ σαυρομάτας εἰσὶ καὶ οἱ ἐν ὀδυσσείᾳ πλατύτερον ἱστορηθέντες κιμμέριοι, καὶ οἱ ὀρέται δίχα τοῦ σ· οἱ γὰρ μετὰ τοῦ σ ὀρέσται ἔθνος εἰσὶν εὐρωπαῖον, μολοσσικόν· ἀπὸ τοῦ ἀγαμεμνονίδου ὀρέστου καλούμενοι. ἐκεῖ δὲ, φησὶ, καὶ οἱ κερκέτιοι, ὧν ἡ χώρα κερκετὸς λέγεται, παρακειμένη τῷ προειρημένῳ καυκάσῳ. ἐκεῖ καὶ οἱ ἀλκήεντες ἀχαιοὶ, οὓς ἐκ τροίας, φησὶ, νότου καὶ ζεφύρου πνοαὶ νοσφισάμεναι, ἤγουν νόσφι καὶ χωρὶς καὶ μακρὰν ἀπαγαγοῦσαι καὶ ἀφορίσασαι ἤγαγον ἐκεῖ, ἑπομένους ἀρηϊάδῃ βασιλεῖ, ἤγουν τῷ πελοπίδῃ ἀγαμέμνονι, ὃν ἀρηϊάδην λέγει, τουτέστιν ἐξ ἄρεος καταγόμενον, διὰ τὴν τοῦ ἄρεος ἱπποδάμειαν, ἣν ὁ τοῦ ἀγαμέμνονος πρόγονος πέλοψ εἰς γυναῖκα ἠγάγετο. οἱ δὲ ἕπεσθαι τοὺς τοιούτους φασὶν ἀχαιοὺς ἀρηϊάδῃ βασιλεῖ, ἤτοι τῷ πολεμικῷ ἀχιλλεῖ, συλλῃστεύοντας αὐτῷ πολεμαρχοῦντι, ἢ μᾶλλον ἰαλμένῳ φασὶν αὐτοὺς ἀκολουθῆσαι τῷ υἱῷ ἄρεος, ἀσπληδονίων βασιλεῖ· ἦσαν δὲ ὀρχομένιοι. ὁ δὲ γεωγράφος φησὶν ὅτι ἀπὸ τῆς ἰάσονος στρατείας τῆς εἰς κόλχους οἱ μὲν φθιῶται ἀχαιοὶ τὴν ἐν ἀσίᾳ φθίαν ᾤκησαν· λάκωνες δὲ, τὴν ἡνιοχίαν χώραν, ὧν ἦρχε ῥέκας τε καὶ ἀμφίστρατος, ἡνίοχοι διοσκούρων, ἀφ᾽ ὧν τὸ ἐκεῖ ἔθνος οἱ ἡνίοχοι, καὶ ἡ χώρα ἡ ἡνιοχία. οἱ δὲ τὸν πομπήϊον ἀρηϊάδην βασιλέα ἐνόησαν, ὃς ἔχων σκύθας συμμάχους, μεθ᾽ ὧν ἦσαν καὶ οἱ τοιοῦτοι ἀχαιοὶ, ἐπολέμησε καίσαρι, κατὰ τὸν ἐμφύλιον πόλεμον. τὸ δὲ ἀρηϊάδης, ἀπὸ τοῦ ἄρης ἄρητος ἰαμβικοῦ γίνεται.

γίνεται. πάσχει γὰρ καὶ τοιαύτην ἰαμβικὴν κλίσιν ὁ ἄρης. τὸ δὲ, νοσφισάμενοι, λέξις ἐστὶν ὁμηρική. οἱ δὲ ὕστερον ἐπὶ τοῦ ἰδιοποιεῖσθαι καὶ ἀποκερδαίνειν τιθέασι τὸ νοσφίζεσθαι.

Τοῖς δ' ἐπιναιετάουσιν ὁμούριον αἶαν ἔχοντες
Ἡνίοχοι, ζύγιοί τε πελασγίδος ἔκγονοι αἴης.
Πὰρ δὲ μυχὸν πόντοιο, μετὰ χθόνα τϋνδαρειδάων,
Κόλχοι ναιετάουσι, μετήλυδες αἰγύπτοιο,
Καυκάσου ἐγγὺς ἐόντες, ὃς ὑρκάνιον περὶ πόντον
Οὔρεσιν ἠλιβάτοισιν ἀέξεται. ἔνθα τε φᾶσις
Κιρκαίου κατὰ νῶτον ἑλισσόμενος πεδίοιο,
Εὐξείνου ποτὶ χεῦμα θολὴν ἐπερεύγεται ἄχνην,
Ἀρξάμενος τὸ πρῶτον ἀπ' οὔρεος ἀρμενίοιο.

Ὅτι μετὰ τοὺς ἀχαιοὺς οἱ προῤῥηθέντες ἡνίοχοι, καὶ οἱ ζύγιοι, ἔθνος ἀρχαιότατον, ὡς ἡ ἱστορία φησὶν, πελασγῶν ἔκγονοι. ἱστορεῖ δὲ χάραξ τοὺς ἀργοναύτας οὐ μιᾷ νηῒ, κατὰ τὸν πολὺν περὶ τῆς ἀργοῦς λόγον, ἀλλὰ πολλοῖς πλοίοις εἰσπλεῦσαι τὸν εὔξεινον· καί τινας αὐτῶν ἀποπλανηθῆναι, καὶ ἐν μιᾷ τῶν νηῶν εἶναι τοὺς τῶν τυνδαρειδῶν ἡνιόχους, ἤτοι τοὺς τῶν διοσκούρων, ἀφ' ὧν κληθῆναι τὰ ἔθνη τοὺς ἡνιόχους, καὶ τοὺς τυνδαρείδας· ναὶ μὴν καὶ τὴν διοσκουρίδα χώραν, τὸν τοῦ ἀξείνου μυχὸν, ἤγουν τὸν ἔσχατον πρὸς τῇ κολχικῇ τραπεζοῦντι πλοῦν. ὅθεν καὶ ἡ παροιμία, ἐς φᾶσιν, ἔνθα ναυσὶν ἔσχατος δρόμος. τουτέστιν, εἰς αὐτὴν τὴν κολχίδα γῆν, ἀπὸ μέρους, ἔνθα τὸ ἔσχατον τοῖς ἐκεῖ πλέουσιν. ἐπείτοι γε ἄλλως πολλὰ στάδια, φασὶ, τὸ πολὺς πλοῦς ἐκ τοῦ φάσιδος εἰς τὸν μυχὸν τοῦ ἀξείνου καὶ εἰς τὴν διοσκουρίδα, ᾗ συνεχής ἐστιν ἡ τραπεζοῦς, κτίσμα σινωπέων, μέγα ἐμπόριον, περὶ ἣν ἡ τραπεζουσία χώρα. καὶ ἡ τυνδαρειδῶν δὲ χώρα πρὸς αὐτῷ ἐστι τῷ τοῦ πόντου μυχῷ, ἤτοι τοῦ ἀξείνου. περὶ ὧν, τὸ διὰ τί τυνδαρεῖδαι λέγονται, ἀνωτέρω εἴρηται. Ὅτι ἀκολούθως τῷ ἡροδότῳ γνωματεύει καὶ οὗτος, μετήλυδας εἶναι τῆς αἰγύπτου τοὺς κόλχους, ὅ ἐστιν ἀποίκους, ἢ μετοίκους. πίστις δὲ τοῦ λόγου τούτου, ὅτι τε οὐλόκρανοι, τουτέστιν οὐλότριχες, εἰσὶ, κατὰ τοὺς αἰγυπτίους, καὶ μέλανες. ἔτι δὲ καὶ τὰ παρ' αὐτοῖς αἰγύπτια ἔθη, ὧν ἓν καὶ τὸ περιτέμνεσθαι, καὶ τὸ λινᾶς ἐσθῆτας ἀμπέχεσθαι. καὶ ἡ ζωὴ δὲ, φασὶ, καὶ ἡ γλῶσσα ἐμφερὴς ἦν τοῖς κόλχοις, καὶ τοῖς αἰγυπτίοις. ὁ δὲ γεωγράφος φησὶ, κόλχοι μετὰ ἡνιόχους, ὑπὸ τοῖς καυκασίοις καὶ μοσχικοῖς ὄρεσι. καλοῦνται δὲ κόλχοι, ἀπὸ κόλχου υἱοῦ φάσιδος. τούτων δὲ ὑπερκεῖσθαι λέγονται οἱ σοάνες ἄνδρες οὐδὲν μὲν βελτίους τῶν προσοίκων φθειροφάγων τῷ πίνῳ, πλουτοῦντες δὲ τῷ χρυσῷ. χρυσὸν γὰρ παρ' αὐτοῖς οἱ χείμαρροι καταφέρουσιν, ὃν ὑποδέχονται οἱ ἐκεῖ μαλλωταῖς, ἀφ' ὧν τὸ χρυσόμαλλον ἐμυθεύθη δέρας, οὗ χάριν καὶ ὁ τῶν ἀργοναυτῶν ἐγένετο πλοῦς. καίτοι ὁ χάραξ τὸ χρυσοῦν δέρμα μέθοδον εἶναι λέγει χρυσογραφίας μεμβράναις ἐμπεριειλημμένην, δι' ἣν ὡς λόγου ἀξίαν, τὸν τῆς ἀργοῦς καταρτισθῆναι στόλον φησί. καὶ ταῦτα μὲν τοιαῦτα. ὁ δὲ διονύσιος τοὺς κόλχους ὑπογράφων, κατοικεῖν φησιν αὐτοὺς περὶ τὸν ῥηθέντα μυχὸν τοῦ ἀξείνου πόντου, μετὰ τοὺς εἰρημένους τυνδαρείδας, ἐγγὺς τοῦ προειρημένου καυκάσου, ὃς περὶ τὸν ὑρκάνιον κόλπον οὔρεσιν ἠλιβάτοις αὔξεται. ἔνθα, φησὶ, καὶ ὁ φᾶσις κιρκαίου κατὰ νῶτον εἱλισσόμενος πεδίοιο, ἀξείνου ποτὶ χεῦμα θολὴν ἀπερεύγεται ἄχνην. εἰς

γὰρ τὸν εὔξεινον πόντον ἐκβάλλει καὶ ὁ φᾶσις ποταμὸς, ὃς ἐκτείνει μὲν τὴν παραλήγουσαν, καλεῖται δὲ οὕτως ἀπὸ φάσιδος, οὗ υἱὸς κόλχος ἱστόρηται. καταρρεῖ δὲ εἰς τὴν κολχίδα τραχὺς καὶ βίαιος, περατὸς ἑκατὸν γεφύραις, κατὰ τὸν γεωγράφον, διὰ σκολιότητα. ἐμβάλλουσι δὲ εἰς αὐτὸν ποταμοὶ γλαῦκος καὶ ἵππος. ἐπίκειται δὲ καὶ πόλις ὁμώνυμος. οἱ δὲ περὶ αὐτὸν τόποι, φασιανὴ λέγεται χώρα ὑπό τε διοδώρου, καὶ ἄλλων. καὶ οἱ φασιανοὶ δὲ τὸ ὄρνεον ἐκεῖθεν παρονομασθῆναι δοκοῦσιν, ὡς αὐτόθι πλεονάσαντες. ὁ δὲ καύκασος, καὶ κάσπιος ὑπὸ τῶν ἐκεῖ καλεῖται, ὡς ὁ γεωγράφος φησίν· ὃς λέγει καὶ ὅτι τὰ πρὸς θάλασσαν αὐτοῦ κεραύνια ὄρη καλοῦνται ὁμωνύμως δηλονότι τοῖς ἰλλυρικοῖς· καὶ ὅτι ὑπέρκειται ὁ καύκασος ἀμφοτέρων τοῦ ποντικοῦ καὶ κασπίου πελάγους, διατειχίζων τὸν αὐτόθι ἰσθμὸν, καὶ ἀφορίζων πρὸς μὲν νότον ἀλβανοὺς καὶ ἴβηρας, πρὸς δὲ ἄρκτον, σαρμάτας. τὸ δὲ κιρκαῖον πεδίον, διὰ τὴν τοῦ κόλχου βασιλέως αἰήτου ἀδελφὴν κίρκην οὕτω καλεῖται, τὰς βοτάνας ἐκεῖθεν συλλέγουσαν. περὶ τούτου τοῦ πεδίου καὶ ὁ γεωγράφος φησὶν, ὅτι πρὸς τὴν ἀλβανῶν γῆν κίρκης ἱερὸν, ἔνθα καὶ φιάλη τις ὀδυσσέως δείκνυται, καὶ κιρκαῖον ὄρος πολύρριζον, νησίζον θαλάσσῃ καὶ ἕλεσιν. Ἰστέον δὲ ὅτι κατὰ τὸν λυκόφρονα, ἔστι κιρκαῖόν τι ὄρος καὶ περί που τὰ τῆς ῥώμης ὅρια. Ὅτι τὸ ἀρμένιον ὄρος, ἀφ' οὗ ῥέειν ὁ φᾶσις ἄρχεται, ὁ μὲν τὰ ἐθνικὰ γράψας περὶ τὴν ἀρχὴν τῆς ὑρκανίας εἶναι οἴεται· ἄλλοι δὲ τοῦ ταύρου φασὶν ἀπόσπασμα εἶναι τὸ ἀρμένιον, παρατεῖνον ἕως καὶ εἰς ἀρμενίαν, τῆς οὕτω κληθείσης ἢ ἀπὸ τοῦ ῥηθέντος ἀρμενίου ὄρους, ἢ ἀπό τινος ἀρμενίου ῥοδίου ἀνδρός. κατὰ δὲ ἄλλους ἀρμενία ἡ χώρα λέγεται ἐπωνύμως ἀρμένου ἥρωος, ἐξ ἀρμενίου πόλεως θετταλικῆς, συστρατεύσαντος ἐκεῖ τῷ ἰάσονι. ὅτι δὲ καὶ εἰς τοὺς τούτους τόπους ἦλθεν ὁ ἰάσων, ὅτε εἰς τὸ χρυσόμαλλον ἐπέπλευσε δέρμα, πολλὰ τεκμήρια παρὰ τοῖς παλαιοῖς. τὸ δὲ ἀρμένιον ὄρος λέγεται καὶ πληθυντικῶς τὰ ἀρμένια. Ἰστέον δὲ ὅτι ἡρόδοτος τοὺς ἀρμενίους φρυγῶν ἀποίκους φησὶ, λέγων καὶ ὅτι πολυπρόβατοί εἰσι. καὶ εὔδοξος δὲ ἐν γῆς περιόδῳ φησίν, ἀρμένιοι τὸ γένος ἐκ φρυγίας, καὶ τῇ φωνῇ πολλὰ φρυγίζουσι. παρέχονται δὲ καὶ λίθον τὴν γλύφουσαν καὶ τρυπῶσαν τὰς σφραγῖδας. κἀκεῖνο δὲ ἰστέον, ὅτι τὴν ἀρμενίαν χώραν εἰς τέσσαρα διελεῖν λέγεται ἰουστῖνος ὁ βασιλεὺς, καὶ πρώτην μὲν, φασὶν, ἔθετο, τὴν ἐνδοξοτάτην ἑπτάπολιν, ἧς μητρόπολις βαζανὶς, ἡ πρὶν λεοντόπολις· ταύτης δὲ ἐστὶ καὶ ἡ θεοδοσίου πόλις, καὶ ἡ κολώνεια, καὶ ἡ τραπεζοῦς δὲ καὶ ἡ κερασοῦς ἐκ τοῦ πολεμωνιακοῦ κόλπου. δευτέραν δὲ ὁ αὐτὸς ἔταξεν ἀρμενίαν ἐν πέντε πόλεσιν, ὧν καὶ ἡ σεβάστεια. τρίτην δὲ ἀρμενίαν κατέστησεν ἑξάπολιν, τὴν ποτε καλουμένην δευτέραν ἀρμενίαν, ἧς ἡγεῖται ἡ μελιτινή· περὶ ταύτην τὴν ἀρμενίαν καὶ ἡ κόμανα ἡ καὶ χρυσῆ ὀνομαζομένη, καὶ ἡ κουκουσός. ἐπέστησε δὲ καὶ τετάρτην ἀρμενίαν ὑπὸ σατράπαις οὖσαν, συγκειμένην ἐκ διαφόρων, καὶ λεγομένην τζοφαρηνὴν, καὶ βαλβιτηνὴν, καὶ τοιαῦτά τινα βάρβαρα ὀνόματα.

Τοῦ δὲ πρὸς ἀντολίην βορέην τ' ἐπικέκλιται ἰσθμὸς,
Ἰσθμὸς κασπίης τε καὶ εὐξείνοιο θαλάσσης.
Τῷ δ' ἐπιναιετάουσιν ἑωθινὸν ἔθνος ἰβήρων,
Οἵ ποτε πυρρήνηθεν ἐπ' ἀντολίην ἀφίκοντο,
Ἀνδράσιν ὑρκανίοισιν ἀπεχθέα δῆριν ἔχοντες.

Ὅτι πρὸς ἀνατολὰς καὶ βορέαν τοῦ ἀρμενίου ὄρους ὁ ἰσθμός ἐστιν ὁ μεταξὺ κασπίας καὶ εὐξείνου θαλάσσης, περὶ ὃν οἱ ἑωθινοί εἰσιν ἴβηρες, ὑρκανίοις, ὡς εἰκὸς, πολέμιοι, ἐκ τῶν κατὰ πυρήνην μετοικισθέντες ἑσπερίων ἰβήρων· τὴν δὴ πυρήνην, καὶ πυρηναῖον οἴδαμεν

ὅρος λέγεσθαι. ἐπαναλαμβάνει δὲ καὶ τὸν τοιοῦτον ἰσθμὸν, διὰ τὸ πολὺ τοῦ χάσματος, καὶ ἀξιόλογον. τοῦτον γάρ ἐστιν ὃν καὶ ὅρον ἀσίας καὶ εὐρώπης ἐνόμισάν τινες, ὡς προγέγραπται. τοὺς δὲ ἴβηρας τούτους ἀρμενίοις καὶ μήδοις ὁ γεωγράφος ἐσκεδάσθαι φησί. λέγει δὲ καὶ ὅτι τούτων οἱ ὀρεινοὶ μαχιμώτεροι. Σημείωσαι δὲ ὅτι ἡ τοῦ ἰσθμοῦ ἐνταῦθα ἐπανάληψις, ὁμοῦ ἐπανάληψίς ἐστι καὶ ἐπαναστροφή. φησὶ γάρ, ἐπικέκλιται ἰσθμὸς, ἰσθμὸς, κασπίης τε καὶ εὐξείνοιο. τοῦτο μὲν γὰρ καθὸ μὲν τοῦ προτέρου νοήματος λήγοντος εἰς τὸ ἰσθμὸς, ὁ δεύτερος στίχος ἀπὸ τῆς αὐτῆς ἄρχεται λέξεως, ἐπαναστροφὴν ποιεῖ, σχῆμα ῥητορικόν· διότι δὲ χάριν σαφηνείας ἀναγκαίως ὁ ἰσθμὸς ἐδυαστεύθη, ἐπανάληψις γέγονεν.

Καὶ καμαριτάων φῦλον μέγα, τοί ποτε βάκχον
Ἰνδῶν ἐκ πολέμοιο δεδεγμένοι ἐξείνισσαν,
Καὶ μετὰ ληνάων ἱερὸν χορὸν ἐστήσαντο,
Ζώματα καὶ νεβρίδας ἐπὶ στήθεσσι βαλόντες,
Εὐοῖ βάκχε λέγοντες. ὁ δὲ φρεσὶ φίλατο δαίμων
Κείνων ἀνθρώπων γενεὴν καὶ ἤθεα γαίης.

Ὅτι περὶ τὸν ῥηθέντα ἰσθμὸν κεῖται καὶ τὸ μέγα φῦλον τῶν καμαριτῶν, οἳ οὕτω λέγονται ἀπὸ πλοίων στρογγύλων λῃστρικῶν, οἷς ἐχρῶντο, ἃ ἐκαλοῦντο καμάραι παρ' ἕλλησιν. ἦσαν δὲ ἀκάτια λεπτὰ στενὰ καὶ κοῦφα, ἀνθρώπους κε δεχόμενα, σπάνια δὲ καὶ εἰς λ. οὗτοι οἱ καμαρῖται τὸν βάκχον ἰνδῶν ἐκ πολέμου, φησὶ, δεξάμενοι ἐξένισαν, καὶ ταῖς ληνάαις, ὅ ἐστι ταῖς βάκχαις, συνεχόρευσαν, τὰ ἐκείνων φορήματα, ζώματα δηλαδὴ καὶ νεβρίδας, ἐπὶ στήθεσι βαλόντες, εὐοῖ βάκχε λέγοντες. ὑμνητικὸν δὲ ἦν τοῦτο τὸ λόγιον τῷ διονύσῳ ἐπιφωνούμενον, ὥσπερ καὶ τὸ εὐαί· ὅθεν καὶ τὸ εὐάζειν παράγεται, καὶ ὁ διόνυσος εὔϊος λέγεται. ταῦτα δὲ οἱ μὲν ἐδάσυνον, ὡς ἐνθουσιαστικὰ πρωτόθετα ἐπιρρήματα· οἱ δὲ ἐψίλουν, ἀπὸ τοῦ εὖ οἱ, τουτέστιν αὐτῷ, ἐκλαμβανόμενοι τὴν τοῦ προηγητοῦ ταύτην φωνήν, καὶ ἐξ αὐτῆς τὸ εὐαὶ παράγοντες, τάχα μὲν ἐν μιᾷ λέξει, τάχα δὲ καὶ ὡς ἐκ δύο σύνθετον, τοῦ εὖ καὶ τοῦ αὖ. Ἰστέον δὲ ὅτι αἱ βάκχαι αἱ τοῦ διονύσου ὀπαδοὶ εἰς ἀμπέλους ἀλληγοροῦνται. τροφοὶ γὰρ αὗται τοῦ εἰς οἶνον ἐκλαμβανομένου διονύσου. αἱ δὲ διονυσιακαὶ νεβρίδες τὴν τῶν σταφυλῶν ἐν χρόᾳ αἰνίττονται πολυειδίαν· πολύχροοι γὰρ καὶ αἱ νεβρίδες, καὶ ποικίλαι τοῖς στίγμασιν. ἢ καὶ τὸ τῶν μεθυόντων ὑπεμφαίνουσιν ἀγεννές· δειλὸν γὰρ ὁ νεβρὸς, τὸ τῆς φυζακινῆς ἐλάφου νεογνὸν, οὗ δορὰ ἡ νεβρίς. ἢ καὶ διότι ποικίλοι τὰ εἰς νοῦν, διὰ τὸ εὐμετάβολον, οἱ μεθύοντες. ποικίλον δὲ καὶ ἡ νεβρὶς, διὰ τὸ πολύστικτον.

Τοῖς δ' ἐπὶ κασπίη κυμαίνεται ἀμφιτρίτη·
Ῥεῖα δέ τοι καὶ τήνδε καταγράψαιμι θάλασσαν,
Οὐ μὲν ἰδὼν ἀπάνευθε πόρους, οὐ νηὶ περήσας.
Οὐ γάρ μοι βίος ἐστὶ μελαινάων ἐπὶ νηῶν,
Οὐδέ μοι ἐμπορίη πατρώϊος, οὐδ' ἐπὶ γάγγην
Ἔρχομαι, οἷά τε πολλοὶ ἐρυθραίου διὰ πόντου,
Ψυχῆς οὐκ ἀλέγοντες, ἵν' ἄσπετον ὄλβον ἕλωνται.

Ο, ἤ.

Οὐδέ μὲν ὑρκανίοις ἐπιμίσγομαι, οὐδ' ἐρεείνω
Καυκασίας κνημῖδας ἐρυθραίων τ' Ἀριηνῶν·
Ἀλλά με μουσάων φορέει νόος, αἵ τε δύνανται
Νόσφιν ἀλημοσύνης πολλὴν ἅλα μετρήσασθαι,
Οὔρεά τ' ἤπειρόν τε καὶ αἰθερίην ὁδὸν ἄστρων.

Οὐχ ὥσπερ ἡσίοδος ἐν τοῖς περὶ τοῦ πλέειν λέγει, ὅτι λέξω οὔτε τι ναυτιλίης σεσοφισμένος, οὐδέ τι νηῶν· οὐ γάρ ποτε νηΐ ἔπλευσα, καὶ τὰ ἑξῆς· διδοὺς νοεῖν ὅτι ὡς μουσῶν ὑποφήτης οἶδε πάντα· οὕτω καὶ οὗτος φησίν, ὅτι ῥᾷόν σοι καταγράψομαι καὶ τὴν κασπίαν θάλασσαν, οὔτε ἰδὼν αὐτὴν, οὔτε νηΐ περήσας. εἶτα πλατύνων θεατρικῶς τὸ νόημα, φησίν, οὐ γάρ μοι βίος ἐστὶ μελαινάων ἐπὶ νηῶν. οὐδέ μοι ἡ ἐμπορία πατρώϊος, οὐδ' ἐπὶ γάγγην ἔρχομαι, οὐδὲ τὰ καὶ τὰ ποιῶ, οἷά περ οἱ ἄλλοι ψυχῆς, φησίν, οὐκ ἀλέγοντες, ἵνα πολὺν ὄλβον ἕλωνται. τοῦτο δὲ γνωμικῶς καὶ παροιμιακῶς ἐπὶ τῶν τοῦ πλοῦ ἀφειδούντων λέγεται. ἀλλά με, φησί, μουσῶν φέρει νόος, τουτέστιν αἱ ἐκ τῶν μαθήσεων γνώσεις, αἳ δύνανται δίχα πλάνης πολλὴν ἅλα μετρήσασθαι, οὔρεά τε, ἤπειρόν τε, καὶ αἰθερίαν ὁδὸν ἀστέρων. Καὶ σημείωσαι ὅτι ὁ διονύσιος τοιοῦτον βουλόμενος ἔσεσθαι καὶ τὸν αὐτοῦ ἀκροατὴν, τὴν παροῦσαν πραγματείαν ἐνεστήσατο, ὑφ' ἧς καὶ ἐκεῖνος ὡς οἷα ὑπὸ μουσῶν φερόμενος, τῷ διονυσίῳ τούτῳ ἔσται ὅμοιος. Ὅρα δὲ ὅτι τὸ περιηγήσασθαι ἐνταῦθα καταγράψασθαι εἶπε, καὶ μετρήσασθαι, εἰπὼν, καταγράψομαι θάλασσαν. καὶ, πολλὴν ἅλα μετρήσασθαι. τούτῳ δὲ πάντως ὅμοιον καὶ τὸ γῆν μετρήσασθαι, ἐξ οὗ τὸ γεωμετρεῖν συντέθειται. ὁμηρικὴ δὲ ἡ λέξις, ληφθεῖσα ἐκ τοῦ, ὄφρα τὴν ὀλοὴν ἀναμετρήσαιμι χάρυβδιν. Οὐκ ἔοικε καὶ ἐρυθραῖός τις εἶναι καύκασος, εἴγε φησὶν ὁ διονύσιος, καυκασίας κνημῖδας ἐρυθραίων Ἀριηνῶν· κάλλιον δὲ γράφειν, καυκασίας κνημῖδας ἐρυθραίων τ' Ἀριηνῶν, ἵνα λέγῃ, ὅτι οὐκ ἐρευνῶ τὸν βόρειον καύκασον, καὶ τὴν Ἀριανὴν χώραν, περὶ ἧς ἐν τοῖς ἑξῆς λεχθήσεται. Καὶ ὅρα ὅπως τοὺς τῶν ὀρέων κνημοὺς, ἤτοι πόδας, κνημῖδας εἶπεν ὑποκοριστικῶς, ἢ μᾶλλον παρωνύμως, κατ' ἰδίαν δριμύτητα· ὥς που καὶ τὸν πορθμὸν πορθμίδα εἶπε, καὶ τὴν κασπίαν δὲ θάλασσαν, κασπίδα ὁμοίως ἐρεῖ.

Ἀλλ' εἴη τοι σχῆμα περίδρομον ἀμφιέλικτον
Πάσης κασπίης μεγάλης ἁλός· οὐκ ἂν ἐκείνην
Νηΐ περήσειας τελετάτης ἐπὶ κύκλα σελήνης·
Τόσσος γὰρ πόρος ἐστὶν ἀμείλιχος· ἀψ δὲ μετ' ἄρκτοις
Ἑλκομένη, περιχοῆς ἐπιμίσγεται ὠκεανοῖο·
Ἡ δὴ πολλὰ μὲν ἄλλα μετ' ἀνδράσι θαύματ' ἀέξει,
Φύει δὲ κρύσταλλον, ἰδ' ἠερόεσσαν ἴασπιν
Ἐχθρὴν ἐμπούσῃσι, καὶ ἄλλοις εἰδώλοισι.
Πάντα δέ τοι ἐρέω, ὅσα μὲν πέρι φῦλα νέμονται,
Ἀρξάμενος πλευρῆς ζεφυρηΐδος ἐκ βορέαο.

Ὅτι ὁ διονύσιος μὲν περίδρομον ἢ περίτροχον ἀμφιέλικτον τὸ τῆς κασπίας θαλάσσης σχῆμα φησίν, ὡς οἷα κυκλοτερὲς, καὶ τῷ ὠκεανῷ αὐτὴν συμμιγνύειν. φησὶ γὰρ, ὅξυ

δ' ἐπ' ἄρκτοις ἑλκομένη ἐπιμίσγεται ὠκεανῷ. καὶ οὕτω μὲν ὁ διονύσιος, ὅς γε καὶ στόμα ἔοικε παραδιδόναι, καθ' ὃ δηλαδὴ εἰς αὐτὴν ὁ ὠκεανὸς ἀπερεύγεται, ὡς καὶ ἐν ἀρχαῖς τοῦ βιβλίου φαίνεται. πτολεμαῖος δὲ οὔτε στόμα αὐτῆς τοιοῦτον οἶδεν, ὅς γε καὶ περιοδεύεσθαί φησι κύκλῳ αὐτὴν τοῖς πεζοῖσι· καὶ οὐδὲ κυκλοτερῆ αὐτὴν ἱστορεῖ, ἀλλὰ σφενδόνῃ ἐοικυῖαν ὑποτίθεται, ὁποῖον ὁ διονύσιος τὸ τῆς οἰκουμένης ἔθετο σχῆμα. διχῆ τοίνυν οὕτω διαφερομένων τῶν σοφῶν, τὰ μὲν περὶ τοῦ σχήματος τῆς θαλάσσης ταύτης μεμενήκασιν ἴσως αὐτοῖς ἀκατάλλακτα· ἡ δὲ λοιπὴ διαφορά, ὡς ἐν ἀρχαῖς ἐρρέθη, συμβεβίβασται παρὰ τῶν παλαιῶν διαιτηθεῖσα καλῶς. εἰ γὰρ ἐξ ἀδήλων πηγῶν ὁ ὠκεανὸς τὸ κάσπιον ἀναδίδωσι πέλαγος, σώζοιτο ἂν καὶ ὁ τοῦ πτολεμαίου καὶ ὁ τοῦ διονυσίου λόγος, ὡς ἐν τοῖς φθάσασι γέγραπται. καθ' ὃ μὲν γὰρ ἐξ ὠκεανοῦ τὸ κάσπιον ὕδωρ, ἀληθεύει ὁ διονύσιος, ἐρεύγεσθαι εἰπὼν αὐτόθι τὸν ὠκεανόν· εἰ δὲ ἄδηλοι αἱ πηγαί, καὶ οὐ φαίνεται τὸ στόμα, ἀληθεύει καὶ ὁ πτολεμαῖος. Ὅτι τὴν κασπίαν θάλασσαν ὁ διονύσιος πόρον ἀμείλιχον λέγει, ἔτι δὲ καὶ μεγάλην θάλασσαν. διὰ τί δὲ μεγάλην, ὅτι οὐκ ἄν, φησίν, ἐκείνην νηῒ περάσειας τετράτης ἐπὶ κύκλα σελήνης, ὅ ἐστιν, ἐπὶ μῆνας τρεῖς, δηλονότι κατὰ τὴν κύκλῳ περίοδον. ἄλλως γὰρ ἀπέρατός ἐστι, μῆκος μὲν πλοῦ ἔχουσα τοῖς ἐρέσσουσιν ιε ἡμερῶν, εὖρος δὲ ὀκτὼ ἡμερῶν, ὅπου ἐστὶν εὐρυτάτη ἑαυτῆς, κατὰ τὸν ἡρόδοτον. ἐντεῦθεν δὲ σημείωσαι καὶ ὅτι οὐκ ἀκριβῶς ἐστι κυκλοτερὴς ἡ κασπία θάλασσα, ὡς τάχα ὁ περιηγητὴς ὑποτίθεται, ἀλλὰ ἑτερομήκης, ὡς καὶ ὁ πτολεμαῖός φησιν. Ὅτι πολλὰ καὶ ἄλλα θαύματα ἡ κασπία ἐν ἄνδρασιν αὔξει. φύει δὲ καὶ κρυστάλλοις λίθοις, καὶ ἴασπιν ἠερόεσσαν, ὅ ἐστιν ἀερώδη, σκοτεινήν, ἐχθρὰν ἐμπούσαις, καὶ ἄλλοις εἰδώλοις. δοκεῖ γὰρ ἀλεξίκακος εἶναι ἡ λίθος αὕτη, καὶ ἀποδιοπομπαστικὴ φασμάτων, ὧν ἕν ἐστι καὶ ἡ ἔμπουσα, δαιμόνιόν τι περὶ τὴν ἑκάτην, ἑνὶ ποδὶ δοκοῦν διήκεσθαι· ὅθεν καὶ παρονομάζεται, ὡς εἴ τις εἴπῃ, μονόποις ποδὶ ζώου· ὡς τοῦ ἑτέρου ποδὸς χαλκοῦ ὄντος, κατὰ τὸν μῦθον. ἐν δὲ τοῖς ἑξῆς ἐρεῖ καὶ ἑτέραν ἴασπιν ὑδατόεσσαν. ὅτι δέ τινα δαιμόνια ὕλας πλουτοῦσί τινας, πολλοῖς δοκεῖ, ὡς καὶ ἐν ὀδυσσείᾳ εἴρηται.

Πρῶτοι μὲν σκύθαι εἰσὶν ὅσοι κρονίης ἁλὸς ἄγχι
Παῤῥαλίην ναίουσιν ἀνὰ στόμα κασπίδος ἅλμης.
Οὖννοι δ' ἑξείης, ἐπὶ δ' αὐτοῖς κάσπιοι ἄνδρες·
Αλβανοί τ' ἐπὶ τοῖσιν ἀρήιοι, οἵ θ' ὑπὲρ αἶαν
Τρηχεῖαν ναίουσι καδούσιοι· ἄγχι δὲ μάρδοι·
Υρκάνιοι, τάπυροί τ'· ἐπὶ δὲ σφισιν ὁλκὸν ἑλίσσει
Μάρδος, δερκεβίων τε καὶ ἀφνειῶν ποτὶ βάκτρων,
Αμφοτέρων γὰρ μέσσος ἐς ὑρκανίην ἅλα βάλλει.
Αλλ' ἤτοι βάκτροι μὲν ἐπ' ἠπείροιο νέμονται
Χώρην εὐρυτέρην, κνημοῖς ὑπὸ παρνησοῖο,
Δερκέβιοι δ' ἑτέρωθεν ἐφ' ὕδασι κασπίοισι.

Ὅτι σκῦθαι κρονίας ἁλὸς ἄγχι εἰσί. περὶ ὧν, οἷοι τὸν βίον εἰσίν, ἤδη προγέγραπται. καλεῖσθαι δὲ λέγονται σκῦθαι, ἢ παρὰ τὰ σκύτη ἃ περιβέβληνται· ἢ παρὰ τὸ σκύζεσθαι

ἤτοι ὀργίζεσθαι· ὀργίλοι γάρ εἰσιν. ἢ ἀπὸ σκύθου υἱοῦ ἡρακλέος, καθὰ καὶ ἀλλαχοῦ γέγραπται. ἦσαν δὲ σκύθαι καὶ θρᾴκιον ἔθνος, οἳ καὶ νομαῖοι ἐλέγοντο. Ὅτι οὖννοι, ἢ θοῦννοι, μετὰ τοῦ θ στοιχείου, κάσπιον ἔθνος εἰσὶ σκυθικόν. μάλιστα δὲ προσθετέον τοῖς γράφουσιν οὖννοι, δίχα τοῦ θ. φέρεται γοῦν καὶ ἐν τῇ τοῦ σιμοκάτου οἰκουμενικῇ ἱστορίᾳ, οὔννους τοὺς πρὸς τῷ βορρᾷ τῆς ἕω, οὓς τούρκους πέρσαι καλοῦσιν, οὕτω ποτὲ πολυχρύσους γενέσθαι, ὡς καὶ κλίνην χρυσῆν σφυρηλατεῖν, καὶ τραπέζας, καὶ θρόνους, καὶ βήματα, εἰς παρατιθεμένους ἐκ τῶν μήδων, ἠρεμίας παραφάσει, τεσσαράκοντα χιλιάδας χρυσῶν· ὕστερον μέντοι φορολογηθῆναι τοὺς τοιούτους οὔννους ὑπὸ βαβυλωνίων ἱστοροῦσιν. οὐ μόνον δὲ ὁ σιμόκατος, ἀλλὰ καὶ πολλοὶ πίστεως ἄξιοι τοὺς οὔννους ἔθνος ἱστοροῦσι σκυθικὸν ἀξιόλογον. Ὅτι ὥσπερ οἱ ῥηθέντες οὖννοι σκύθαι εἰσὶν, οὕτω καὶ οἱ κάσπιοι μετ' αὐτοὺς ὄντες, ἔθνος λόγου ἄξιον· ἀφ' ὧν καὶ ἡ θάλασσα κασπία καλεῖται, ὡς καὶ ἀπὸ τῶν ὑρκανίων, ὑρκανία· παρ' οἷς καὶ τῶν φύλλων ἀπορρέειν μέλι ἡ ἱστορία φησὶ, καὶ ἡ ἄμπελος φολυφορεῖ. καὶ ἡ συκῆ δὲ οὕτω λέγεται πλουτεῖν τῷ καρπῷ, ὡς ἐνίας καὶ εἰς μεδίμνους ἑξήκοντα πληθύνειν τὸν καρπόν. ἐκεῖ δὲ καὶ τὸ ἔθνος οἱ ἀλβανοὶ, ποιμενικοὶ, καὶ μετρίως πολεμικοὶ, μεταξὺ ἰβήρων καὶ κασπίας· ὧν κυκλώπιος, φασὶν, ὁ βίος, τουτέστιν εὐδαίμων καὶ ἄπονος, οἷς ἡ γῆ πολλαχοῦ ἅπαξ σπαρεῖσα, τοῦ λοιποῦ δὶς καὶ τρὶς ἄσπαρτον φέρει καρπόν. ἁπλοῖ δὲ εἰσι, καὶ οὐκ οἴδασι νόμους, οὐδὲ ἀριθμεῖν οἴδασι πλείω τῶν ἑκατόν. γλῶσσαι δὲ αὐτῶν, κατὰ τὸν γεωγράφον, ἓξ καὶ εἴκοσιν. ἐκεῖ δὲ καὶ οἱ καδούσιοι, κατὰ τὸν διονύσιον, ὧν τραχεῖα ἡ γῆ· ἄνδρες δεινοὶ πεζοβατεῖν, καὶ ἀκοντισταὶ ἄριστοι, ὡς ὁ γεωγράφος ἱστορεῖ, καὶ οἷοι ἐν τοῖς τραχέσι πεζοὶ ἀντὶ ἱππέων διαμάχεσθαι. τούτοις δὲ ἀγχιγείτονες μάρδοι καὶ ὑρκάνιοι, καὶ ἄπυροι, οὓς τάπυρους φησὶν ὁ γεωγράφος, ἀρχομένους ἀπὸ τοῦ τ, οἱ ἐκ γυναικὸς δύο ἢ τρία ἀνελόμενοι τέκνα, ἐκδιδόασι τοῦ λοιποῦ τὰς γυναῖκας ἑτέροις. Ὅτι μάρδος ὁ ποταμὸς, δερκεβίων τε, καὶ ἀφνειῶν βάκτρων ἐστὶ πόμα, εἰς ὑρκανίαν μὲν βάλλων θάλασσαν, μέσος δὲ ἀμφοτέρων τούτων τῶν ἐθνῶν διιστάμενος. Ὅτι παρνησοῦ τινος ὄρους βακτρίου ἐνταῦθα ὁ διονύσιος μέμνηται· καὶ ζητητέον εἴτε οὕτω γραπτέον αὐτὸ, ὁμωνύμως τῷ ἀρωπίῳ παρνασσῷ, εἴτε καὶ παρπαμισὸν ὀνομαστέον αὐτό· οὕτω γὰρ πολλὰ τῶν ἀντιγράφων ἔχουσι. μεμνήσεται δέ που καὶ ὁ περιηγητὴς ὄρους παρπαμισοῦ.

Τοὺς δὲ μετ' ἀντολίην δὲ, πέρην κελάδοντος ἀράξου
Μασσαγέται ναίουσι, θοῶν ῥυτῆρες ὀϊστῶν,
Ἀνέρες οἷς μήτ' αὐτὸς ἐγὼ, μήτ' ὅστις ἑταῖρος
Ἐμπελάσοι· μάλα γάρ τε κακοξεινότεροι ἄλλων.
Οὐ γάρ σφιν σίτοιο μελίφρονός ἐστιν ἐδωδὴ,
Οὐδὲ μὲν οὐδ' οἶνος μεταδήμιος, ἀλλὰ γὰρ ἵππων
Αἵματι μίσγοντες λευκὸν γάλα, δαῖτα τίθενται.

Ὅτι πέραν ἀράξου πρὸς ἀνατολὰς οἱ μασσαγέται τοξικώτατοι, καὶ κακοξεινότατοι, ἔθνος μέγα καὶ ἄλκιμον, παρ' οἷς κῦρος ἐτελεύτησε, βασιλευούσης τεμυρίδος· ὧν ὑπογράφων τὴν ἀγριότητα, φησὶν, ὅτι αὐτοῖς οὐ σίτου ἐστὶ μελίφρονος ἐδωδὴ, οὐδὲ μὴν οὐδὲ οἶνος μεταδήμιος, ἤτοι ἐνδήμιος, ἀλλ' ἵππων αἵματι μίσγοντες λευκὸν γάλα, ζῶσι. διὸ καὶ εὔχεται ὁ διονύσιος ἐνδιαθέτως, ὡς καὶ πρὸ ὀλίγου ἐῤῥέθη σαφέστερον, ὅτι μήτ' αὐτὸς ἐγὼ, μήτε ὅστις ἐμοὶ ἑταῖρος ἐμπελάσαι αὐτοῖς. μάλα γάρ τε κακοξεινότεροι ἄλλων. καὶ ὅρα

ὅτι τῶν ἄλλων μελίφρονα οἶνον λεγόντων, οὗτος σῖτον ἔφη μελίφρονα. Σημειῶσαι δὲ καὶ ὅτι τὸ οὗτος τοῦ κακοξεινότερος τὴν παραλήγουσαν ἀντὶ μακρᾶς ἐδέξατο· καθὰ καὶ ὁ ποιητὴς ἐν τῇ ὀδυσσείᾳ, ἔνθα καὶ ἐρρέθη τὰ εἰκότα. Ἰστέον δὲ ὅτι ἠδύνατο μὲν ἐκφυγεῖν τὴν κακομετρίαν ὁ διονύσιος, σχηματίσας ὥσπερ καὶ περὶ τούτου ἐκ τοῦ αἰδοῖος τὸ αἰδοιέστερος ἰωνικῶς, οὕτω καὶ ὧδε ἐκ τοῦ κακόξεινος, τὸ κακοξεινέστερος· ἀλλ' ἔοικε θελῆσαι μᾶλλον συγχωλᾶναι τῷ ὁμηρικῷ μέτρῳ, ἤπερ ἄλλως ὀρθὸν περιαγαγεῖν τὸ ἔπος, καὶ ἄσφαλτον. φασὶ δὲ ἄριστον εἶναι παρὰ τοῖς μασσαγέταις θάνατον, ὅταν γηράσαντες συγκατακοπῶσι κρέασι προβάτων, καὶ βρωθῶσιν. ἀμπέχονται δὲ φωκῶν δέρματα, καὶ ἥλιον δεσπότην ἐπιγράφονται, καὶ ἵππον αὐτῷ θύουσιν, ὡς ταχίστῳ, φασὶ, τὸ πάντων τῶν θνητῶν τάχιστον. χρυσὸς δὲ αὐτοῖς καὶ χαλκὸς ἄπλετος. σιδήρῳ δὲ χρῶνται οὐδέν, ὅτι μηδὲ ἔχουσιν. ἀράξης δὲ καλεῖται ὁ ῥηθεὶς ποταμὸς, ὡς ἀπαράξας τὴν συνέχειαν τῶν ἐκεῖ ὀρῶν, καὶ διεκδύς, καθάπερ καὶ ὁ πηνειὸς ὁ νῦν σαλαβρίας καλούμενος, τὴν ὄσσαν τοῦ ὀλύμπου ἀπέρρηξε· διὸ καὶ, κατὰ τὴν ἱστορίαν τοῦ γεωγράφου, ἀράξης ἐκλήθη ποτὲ καὶ ὁ πηνειὸς, ὡς καὶ αὐτὸς ἀπαράξας τῆς ὄσσης τὸν ὄλυμπον, ὅτε σεισμῷ τὰ τέμπη τὰ θετταλικὰ ῥαγέντα διέστησαν. τοῦ δὲ μασσαγετικοῦ τούτου ἀράξου μέμνηται καὶ αἰσχύλος, καὶ ἀρέσκεται καὶ ἐκεῖνος ἀπὸ τοῦ ἀράσσειν καλεῖσθαι αὐτόν. ἡρόδοτος δέ φησι μείζονα μὲν αὐτὸν εἶναι τοῦ ἴστρου, ῥέοντα ἐκ ματιανῶν, καὶ νήσους ἔχειν μεγάλας συχνάς· στόμασι δὲ τεσσαράκοντα ἐκδιδόναι εἰς ἕλη, καὶ τενάγη· ἑνὶ δὲ προσρέειν εἰς τὴν κασπίαν.

Τοῖς δ' ἔπι πρὸς βορέην χοράσμιοι· οἷς ἔπι γαῖα
Σουγδιὰς, ἧς διὰ μέσσον ἑλίσσεται ἱερὸς ὦξος,
Ὅς τε λιπὼν ἠμωδὸν ὄρος, μετὰ κασπίδα βάλλει.
Τὸν μετ' ἐπὶ προχοῇσιν ἰαξάρταο νέμονται
Τόξα σάκαι φορέοντες, ἃ μή κέ τις ἄλλος ἐλέγχοι
Τοξευτής· οὐ γάρ σφι θέμις ἀνεμώλια βάλλειν.

Ὅτι ὦξος ὁ ποταμὸς, ὃν καὶ ἱερὸν οὗτος καλεῖ, ἐκ τῶν ἠμωδῶν ὄρους διὰ τῆς σουγδιάδος γῆς ἑλισσόμενος εἰς τὴν κασπίδα βάλλει. καὶ ὅρα τὸ κασπίδα παρωνύμως καὶ αὐτὸ λεχθέν, κατὰ τὴν τοῦ διονυσίου συνήθειαν. ὄρος δὲ τὸ ἠμωδὸν, ἰνδικὸν, πρὸς ταῖς τοῦ διονύσου στήλαις· ὅπερ τινὲς προπαροξυτόνως ἤμωδον λέγουσι, καθὰ καὶ τὸ ἴμαιον, ὅπερ ἐστὶ τμῆμα τοῦ ταύρου. πρὸ ὀλίγων δὲ ὁ διονύσιος πληθυντικῶς ἠμωδὰ ὄρη ἔφη τὸ αὐτό. ἡ δὲ σουγδιὰς γῆ, καὶ σουγδιανὴ λέγεται, ὅπου ἱστοροῦσι τὴν ἀνάλωτον εἶναι πέτραν, ἣν ἀλέξανδρος εἷλε πολλῇ σπουδῇ τῶν μακεδόνων, οὓς πτηνοῖς στρατιώταις εἴκαζον οἱ βάρβαροι σὺν γέλωτι, ὁπηνίκα τὴν ἀρχὴν τῇ ἁλώσει ἐπέβαλον. Ἰστέον δὲ ὅτι ἐνταῦθά που περὶ τὸν ὦξον, ὡς ἡ ἱστορία φησὶ, στρατεύοντος ἀλεξάνδρου, οὐ μακρὰν τῆς αὐτοῦ σκηνῆς πηγὴ ὕδατος εὕρηται, καὶ ἄλλη ἐλαίου, πλησίον αὐτῆς· καὶ ὁ μάντις ἀρίστανδρος ἔφη, ὅτι πόνων τε ἐστὶ σημεῖον, τοῦ ἐλαίου ἡ πηγή (ἀθλούντων γὰρ ἄλειμμα τὸ ἔλαιον) ἀλλὰ καὶ νίκην ἐπὶ τοῖς πόνοις σημαίνει. Ὅτι μετὰ τὸν ὦξον ὁ ἰαξάρτης ποταμὸς, ὅπου οἱ σάκαι τόξα ἔχοντες, ἃ οὐκ ἄν τις ἄλλος ἐλέγχοι τοξευτής· οὐ γάρ σφι θέμις ἀνεμώλια βάλλειν. τοῦτο δὲ παρῳδία ἐστὶ τοῦ παρ' ὁμήρῳ, ἀνεμώλια βάζειν. καὶ τὸ, ἐλέγχοι δὲ ἐξ ὁμήρου ὁ διονύσιος εἴληφεν, εἰπόντος, μὴ σύ γε μῦθον ἐλέγξῃς, ἀντὶ τοῦ, ἀργὸν καὶ ἄπρακτον ποιήσῃς. τοῦτο δὲ τὸ ἔθνος τοὺς σάκας καὶ σακέων φασί τινες εὑρετὰς, παρωνυμουμένων αὐτοῖς. ἡ δὲ ἱστορία φησὶ καὶ μεγάλα ἰσχῦσαί ποτε τοὺς σάκας, καὶ μέχρις εὐξείνου κατακτήσασθαι γῆν ἀρίστην, καί τινα γῆν ἀρμενίαν ἀπ'

αὐτῶν κληθῆναι σακαιώνην· ἀπολέσθαι δέ φασιν ἄρδην αὐτοὺς ὑπὸ περσῶν πανηγυρίζοντας ἀπὸ λαφύρων. τινὲς δὲ οὕτως τοῦτο ἱστόρησαν, ὅτι τὸν κῦρον οἱ σάκαι ἡττήσαντες, εἶτα ἐξ ὑποστροφῆς ἐκείνου ἡττηθέντες, διὰ μέθην ἀπώλοντο. καὶ διὰ τοῦτο ἀπεδείχθη πανήγυρις ἱερὰ περσικὴ τὰ σάκαια. καὶ κῦρος δὲ τὴν ἡμέραν, καθ' ἣν ἐκείνους κατέκοψεν, ἀνιερώσας πατρῴῳ θεῷ, σάκειαν ἀνηγόρευσεν. ἡρόδοτος δὲ λέγει ὅτι πέρσαι πάντας τοὺς σκύθας καλοῦσι σάκας.

Καὶ τόχαροι, φροῦροί τε, καὶ ἔθνεα βάρβαρα σηρῶν,
Οἵτε βόας μὲν ἀναίνονται καὶ ἴφια μῆλα,
Αἰόλα δὲ ξαίνοντες ἐρήμης ἄνθεα γαίης,
Εἵματα τεύχουσι πολυδαίδαλα τιμήεντα,
Εἰδόμενα χροιῇ λειμωνίδος ἄνθεσι ποίης,
Κείνοις οὔτι κεν ἔργον ἀραχνάων ἐρίσειεν.

Ὅτι φροῦροι σκυθικὸν ἔθνος βαρυτόνως, πρὸς ἀντιδιαστολὴν τοῦ, φρουροί, ὃ γὰρ ὀξυνόμενον δηλοῖ τοὺς φύλακας. τινὲς δὲ φρῦνοι γράφουσιν ὁμωνύμως τῷ ζώῳ. φρῦνοι γάρ, καθὰ καὶ ὁ φίλων γράφει, οἱ βάτραχοι. τὸ δὲ τόχαροι (ἔθνος δὲ ὅμοιον καὶ αὐτὸ) τινὲς ὀξύνουσι, τειχυὲς εἶναι λέγοντες. Ὅτι σῆρες ἔθνος βάρβαρον σκυθικόν, ἐξ ὧν τὰ σηρικὰ ὑφάσματα λέγονται. οὗτοι βόας μέν, φησίν, ἀναίνονται, καὶ ἴφια μῆλα, αἰόλα δὲ ξαίνοντες ἐρήμης ἄνθεα γῆς, εἵματα τεύχουσι πολυδαίδαλα τιμήεντα, ἐοικότα κατὰ χροιὰν λειμωνίδος ἄνθεσι ποίας· οὕτω λεπτά, ὥστε οὐκ ἂν ἐκείνοις ἐρίσειεν ἔργον ἀραχνάων. φασὶ δὲ καὶ τὴν βύσσον ἀπὸ βοτάνης συνάγεσθαι. Σημείωσαι οὖν ὅτι ἐξ ἀνθῶν οἱ σῆρες ποιοῦσι τὰ ὕφη· διὸ οὐδὲ τοὺς λειμῶνας ἐῶσι καταβόσκεσθαι. ὅτι δὲ ἀπροσμιγεῖς ἀνθρώποις εἰσὶ καὶ ἀνομίλητοι οἱ σῆρες, δῆλον ἐκεῖθεν· τῶν πωλουμένων τὸ τίμημα σακκίοις ἐπιγράψαντες ὑποχωροῦσιν. εἶτα ἥκοντες οἱ ἔμποροι, καὶ θέντες τὴν τιμήν, ἀναχωροῦσιν· ἐφ' οἷς ἔρχονται οἱ σῆρες, καὶ εἰ μὲν ἀρέσκονται, λαμβάνουσι τὴν τιμήν· εἰ δὲ μή γε, τὰ ἴδια. φασὶ δὲ μακροβιωτάτους εἶναι τοὺς σῆρας, παρατείνοντας πέρα καὶ διακοσίων ἐτῶν. Σημείωσαι δὲ ὅτι ὅμοια τῇ ἱστορίᾳ τῶν σηρῶν γίνεται καὶ ἔξω τῶν ἡρακλείων στηλῶν. ἔμποροι γὰρ ἐκεῖ ἀπὸ καρχηδόνος ἐρχόμενοι, καὶ τὰ φορτία ἐξελόντες, ὥς φησιν ἡρόδοτος, ὑποτύφουσι καπνόν· καὶ αὐτοὶ μὲν ἀνάγονται τοῦ αἰγιαλοῦ, οἱ δὲ ἐπιχώριοι ἐγγίσαντες, σκέπτονται τὸν φόρτον, καὶ τίθενται χρυσόν, καὶ ἀναχωροῦσιν. οἱ δὲ καρχηδόνιοι ἐκβάντες τῶν νηῶν, λογίζονται τὴν ἀξίαν, καὶ καταλλάσσουσιν ἀπρόσαυδητοι, καὶ ἐξισώσαντες τὸ καταλλασσόμενον, ἀπαλλάσσονται. δικαίως οὖν συναλλάσσειν αἱ ἱστορίαι καὶ τούτοις καὶ τοὺς σῆρας παραδιδόασιν.

Ἄλλοι δὲ σκύθαι εἰσὶν ἐπήτειμοι, οἵτε νέμονται
Ἐσχατιάς, περὶ δέ σφι δυσήνεμος ἐκτέταται χθών,
Χειμερίοις ἀνέμοισι κεκλιμένη, ἠδὲ χαλάζαις.
Τόσσοι μὲν φῶτες περὶ κράσπεδα κύματ' ἔασι.
Φράζεο δ' ἐκ κόλχων καὶ φάσιδος ἐς δύσιν ἤδη,
Εὐξείνου παρὰ χεῖλος, ἐπισταδὸν ἔθνεα πόντου,

Ἀχαι

Ἄγχι Θρηϊκίου στόματος, τόθι Χαλκὶς ἄρουρα.
Βύζηρές τοι πρῶτα, καὶ ἄγχοθι φῦλα Βεχείρων,
Μάκρωνες, Φίλυρές τε, καὶ οἳ μόσσυνας ἔχουσι
Δουρατέους. τῶν δ' ἄγχι πολύρρηνες Τιβαρηνοί.
Τοῖς δ' ἔπι, καὶ Χάλυβες στυφελὴν καὶ ἀπηνέα γαῖαν
Ναίουσιν, μόχθου δεδαηκότες ἔργα σιδήρου,
Οἵ ῥα βαρυγδούποισιν ἐπ' ἄκμοσιν ἑστηῶτες,
Οὔποτε παύονται καμάτου, καὶ ὀϊζύος αἰνῆς.

Ὅτι ἐν Σκύθαις δυσήνεμος ἐκτέταται χθὼν, χειμερίοις ἀνέμοις λελειμμένη καὶ χαλάζαις, ὡς καὶ ἀνωτέρω γέγραπται. παρέφρασε δὲ ὧδε τὸ ἀνωτέρω ῥηθὲν, λείπουσι δὲ γαῖαν ἀήταις χειμερίοις, ἐν τῷ εἰπεῖν, χθὼν χειμερίοις ἀνέμοις λελειμμένη. Ὅτι δυτικώτεροι Κόλχων καὶ Φάσιδος, Ἀξείνου περὶ χεῖλος ἰλαδὸν, οἱ Βύζηρες, ἀφ' ὧν καὶ λιμὴν Βυζηρικὸς, καὶ οἱ Βέχειρες, Ποντικὸν ἔθνος, καὶ Σκυθικόν. ἔτι δὲ καὶ οἱ Μάκρωνες, καὶ οἱ Μοσσύνοικοι, καὶ οἱ Τιβαρηνοὶ, καὶ οἱ Χάλυβες, περὶ ὧν κάτω λελέξεται. Ὅτι ἡ Χαλκὶς ἄρουρα κατὰ τὸ Θράκιον τοῦ Πόντου κεῖται στόμα, ἤγουν ἡ γῆ τῶν Χαλκηδονίων. ἧς Χαλκίδος τὸ ἐθνικὸν, οἱ Χαλκιδεῖς. ἐρεῖ οὖν αὐτὸς ἐν τοῖς ἑξῆς, Χαλκιδέες περὶ στόμα γαῖαν ἔχουσιν, οὖδας ἐς ἀντιπέραν Βυζάντιον εἰσορόωντες. τούτους τυφλοὺς ὁ χρησμὸς ἐκάλεσε, διότι οἱ τὴν Χαλκίδα κτίσαντες Μεγαρεῖς ἐνταῦθα πρῶτα πλεύσαντες, καὶ ἀφέντες κατασχεῖν τὴν περὶ τὸ Βυζάντιον γῆν, εἵλοντο τὴν λυπροτέραν περαίαν. καὶ Μεγάβυζος δὲ μαθὼν ὅτι ἑπτακαίδεκα ἔτεσιν, ὥς φησιν Ἡρόδοτος, πρότεροι Βυζαντίων Χαλκηδόνιοι τὴν χώραν ἔκτισαν, τυφλοὺς εἶπε τοῦτον τὸν χρόνον αὐτοὺς εἶναι. οὐ γὰρ ἂν εἰ ἔβλεπον, τοῦ καλλίονος τόπου παρόντος, ἀνθείλοντο τὸν αἰσχίονα. ἔστι δὲ καὶ περὶ Εὔβοιαν, ὡς προερρέθη, Χαλκὶς, ἡ πρότερον Εὔβοια καλουμένη· ὅθεν καὶ Χαλκιδικὰ ποτήρια, παρὰ τῷ κωμικῷ. καὶ οἱ ἐν τῇ Σικελικῇ δὲ κώμῃ Χαλκιδεῖς τούτων ἄποικοι τῶν ἐν τῇ Εὐβοίᾳ Χαλκιδέων. ἱστορεῖται δὲ καὶ σιδήρου καὶ χαλκοῦ μέταλλα εἶναι κατὰ τὴν Εὐβοϊκὴν Χαλκίδα, καὶ ὅτι ἄριστοι ἐκεῖ σιδηρουργοί· καὶ ὅτι οὐ μόνον ἐκεῖ πρῶτον ὤφθη χαλκεῖα, ἀλλὰ καὶ πρῶτοι χαλκὸν ἐκεῖ ἐνεδύσαντο Κουρῆτες μετὰ Διός. εἰσὶ δὲ καὶ ἄλλαι, ὡς προεγράφη, Χαλκίδες· ὧν μία καὶ ἡ Αἰτωλικὴ, ἀφ' ἧς τὸν Ἀχελῷον ῥέειν εἶπεν ὁ Διονύσιος. Ὅτι καὶ οἱ Μάκρωνες ἔθνος Ποντικὸν, Βεχείρων νοτιώτερον. τούτους νῦν Σάννους φαμὲν, ἰδιωτικώτερον δὲ, Τζάνους, ὡς καὶ τὴν Κελσηνὴν, Κελτζηνήν· καὶ τὴν χώραν δὲ τῶν Σάννων, Τζανικὴν λέγουσιν οἱ τὴν φράσιν ἰδιωτεύοντες. Ὅτι τοὺς Μοσσυνοίκους περιφράζων, ἢ ἐτυμολογῶν ὁ Διονύσιος, λέγει μόσσυνας ἔχειν δουρατέους, ἤγουν ξυλίνους. οὗτοι δὲ ἀπὸ θηρείων ζῶσι σαρκῶν καὶ ἀκροδρύων. λέγει δὲ καὶ ὁ Γεωγράφος, ἀπὸ μοσσύνων, ὅ ἐστι πύργων, αὐτοὺς ὀνομάζεσθαι. Ξενοφῶν δὲ στέατι δελφίνων χρῆσθαι τοὺς Μοσσυνοίκους ἱστορεῖ, ὡς οἱ Ἕλληνες τῷ ἐλαίῳ, καὶ κάρυα πολλὰ ἔχειν τὰ πλατέα οὐκ ἔχοντα διαφυὴν, ἤτοι χισμὴν, οὐδεμίαν. καὶ παῖδας αὐτοῖς εἶναι φησὶ σιτευτοὺς, τεθραμμένους καρύοις ἑφθοῖς, ἁπαλοὺς, καὶ λευκοὺς σφόδρα, καὶ οὐ πολλῷ δέοντας ἴσους τὸ μῆκος καὶ τὸ πλάτος εἶναι· καὶ οἶνον παρ' αὐτοῖς λέγει εὑρίσκεσθαι, ὃς ἄκρατος μὲν, ὀξὺς ἦν ὑπὸ αὐστηρότητος· κερασθεὶς δὲ, εὐώδης τε καὶ ἡδύς. λευκοὶ δὲ πάντες, φησὶν, οἱ ἄνδρες καὶ αἱ γυναῖκες. βαρβαρώτατοι δὲ οἱ ἐκεῖ, ἐν ὄχλῳ μὲν ποιοῦντες ἅπερ ἂν τινες ἐν ἐρημίᾳ ποιήσαιεν. ἐν δὲ τῷ εἶναι μόνοι, πράττοντες ἅπερ ἂν μετ'

ἀλλήλων ἰόντες. καὶ γὰρ, φησὶ, καὶ ἐγέλων, καὶ ἑαυτοῖς διελέγοντο, καὶ ὠρχοῦντο ἐφιστάμενοι ὅποι τύχοιεν. Ὅτι οἱ τιβαρηνοὶ οὓς ἡμεῖς τιβρανοὺς φαμὲν, πολύρρηνές εἰσιν, ὅ ἐστι πολυπρόβατοι, πολυθρέμμονες. οἰκοῦσι δὲ, καθὰ καὶ οἱ χαλδαῖοι, μέχρι τῆς μικρᾶς ἀρμενίας, καθὰ καὶ ὁ γεωγράφος φησίν. ἐφ' οἷς οἱ χάλυβές εἰσι, στυφελὴν καὶ ἀπηνέα γῆν οἰκοῦντες, μογεροῦ δεδαηκότες ἔργα σιδήρου, οἳ βαρυδούποις, φησὶν, ἐπ' ἄκμοσιν ἑστῶτες, οὔποτε παύονται καμάτου. Τούτους τοὺς χάλυβας ἄλλοι χαλυβίους ἐκάλεσαν (ἔθνος δέ εἰσι ποντικὸν, παρὰ τῷ θερμώδοντι) ἀφ' ὧν σίδηρος, φασὶν, ἐξάγεται, ὁ πρὸς τὰ στόματα ἐπαινούμενος, ἤτοι πρὸς τὰ στομώματα. ὅθεν καὶ χαλυβικὸς κνώδων, καὶ πλεονασμῷ τοῦ δ, χαλυβδικὸς παρὰ τῷ λυκόφρονι, ὁ ἐξ ἀρίστου σιδήρου. ἀρριανὸς δὲ οὕτω φησὶν, χάλυβες πρῶτοι ἀνθρώπων αἰτίαν ἔχουσι χαλκεύσασθαι σίδηρον. ἐξαίρει δὲ καὶ αἰσχύλος τὸν τοιοῦτον σίδηρον. ξενοφῶν δὲ ὀλίγους τε αὐτοὺς εἶναι λέγει, καὶ τῶν μοσσυνοίκων ὑπηκόους, καὶ τὸν βίον αὐτῶν τοῖς πλείστοις ἀπὸ σιδηρείας εἶναι. οἱ δέ φασιν ὅτι οὗτοί εἰσιν οἱ παρὰ τῷ ποιητῇ ἀλίζωνοι, ἢ ἀλιζῶνες, ὧν ἦρχεν ὁ ὀδίος καὶ ἐπίστροφος, ὧν καὶ ἡ παραλία μέταλλα ἔχει πολλὰ, ὡς καὶ ὁμήρῳ δοκεῖ, ἔνθα ὑπεμφαίνει καὶ ἄλυβας εἶναι αὐτοὺς, λέγων, Τηλόθεν ἐξ ἀλύβης. ἢ, Τηλόθεν ἐξ ἀλύβων, ὅθεν ἀργύρου ἐστὶ γενέθλη. ὡς ἢ μετατεθείσης τῆς γραφῆς ὕστερον ἐφ' ὁμήρου, ἀπὸ τῆς ποτὲ χαλύβης εἰς ἀλύβην· ἢ ἀνάπαλιν τῶν πρότερον μὲν ἐπὶ ὁμήρου ἀλύβων λεγομένων, μεταπεσόντων δὲ εἰς χάλυβας ὕστερον. ὥσπερ αὖ πάλιν οἱ τοιοῦτοι χάλυβες ἐκ τῆς κλήσεως, φασὶ, ταύτης εἰς χαλδαίους μετέπεσαν, κατά τινα λέξεως παραφθορὰν, ἢ παραποίησιν. ἀφ' ὧν καὶ τόπος χαλδία ἐλέγετο. χώρα δὲ ἀρμενίας ἡ χαλδία, ἧς μέχρις ἡ ποντικὴ βασιλεία. τοὺς δὲ ἐκεῖσε χάλδους λέγεσθαι ἐπικρατεῖ ἡ συνήθεια δισυλλάβως, οὐ χαλδαίους. χαλδαῖοι γὰρ τρισυλλάβως, οἱ ποτὲ μὲν κηφῆνες, ἀπὸ δὲ περσέως, πέρσαι· χαλδαῖοι κληθέντες ἀπὸ τινος χαλδαίου, ὅν φασι τέταρτον ἐπὶ δέκα, ἤγουν τεσσαρεσκαιδέκατον βασιλέα μετὰ νῖνον γενόμενον, τὴν βαβυλῶνα οἰκίσαι, καὶ τοὺς συναχθέντας καλέσαι ἀφ' ἑαυτοῦ χαλδαίους. λέγονται μέντοι παρά τινων καὶ οἱ περὶ χαλκίδα χάλδοι, χαλδαῖοι τρισυλλάβως, κατὰ δικαίαρχον. Ἰστέον δὲ ὅτι οἱ ἐξ ἀλύβης, ἢ ἐξ ἀλύβων, μεταπεθῆναι τὴν γραφὴν εἰς χάλυβας λέγοντες, ἢ ἀνάπαλιν μεταποιηθῆναι ἀπὸ χαλύβης, εἰς ἀλύβην, παραπιθέασι καὶ ἄλλα ὀνόματα ἀλλαγέντα κατὰ μεταγωγὴν κλήσεως, ὅτι οἱ παρ' ὁμήρῳ, φασὶ, σίντιες θρᾷκες, σίντοι ἐκλήθησαν ὕστερον· εἶτα παρὰ ἀρχιλόχῳ σαΐοι, καὶ πάλιν σάπαι. ὥσπερ δὲ τὰ τοιαῦτα ἐθνικὰ ὀνόματα διαφόρως παρεποιήθησαν, οὕτω καὶ τὸ τῶν φρυγῶν· βρύγοι γὰρ, καὶ βρύγες, καὶ φρύγες ἐκλήθησαν οἱ αὐτοί.

Τοῖςδε μετ', ἀσσυρίης προχύσις χθονὸς ἐκτετάνυσται,
Ἔνθ' ἀμαζονίδεσσιν ἀπ' οὔρεος ἀρμενίοιο
Λευκὸν ὕδωρ προΐησιν ἐνυάλιος θερμώδων,
Ὅς ποτ' ἀγωομένην ἀσωπίδα δέκτο σινώπην,
Καί μιν ἀκηχεμένην σφετέρῃ προσενάσσατο χώρῃ,
Ζηνὸς ἐφημοσύνῃσιν· ὁ γὰρ φιλότητος ἐραννῆς
Ἰχανόων, πάτρης ἀπενόσφισεν οὐκ ἐθέλουσαν.
Ἐκ τῆς καὶ πολίεθρον ἐπώνυμον ἄνδρες ἔχουσι.

Οἱ μετὰ τοὺς χάλυβας, ἡ τῆς ἀσσυρίας χθονὸς περίχυσις ἐκτέταται· ἔνθα καὶ ὁ θερμώδων σκυθικὸς, κατά τινας, ποταμὸς ἀπὸ τῶν ἀρμενίου ῥέων ὄρους, ταῖς ἀμαζόσι λάκον ὕδωρ περιίησι. δι' ἃς καὶ ἐνυάλιος ὁ θερμώδων λέγεται, οὐχ ὅτι αὐτὸς τοιοῦτος, ἀλλ' ὅτι μάχιμοι αἱ τοῦτο πίνουσαι ἀμαζόνες, περὶ ὧν εἴρηται μὲν καὶ ἀνωτέρω, καὶ μετὰ ταῦτα δὲ ῥηθήσεται. λέγει δὲ καὶ ὅτι ὁ αὐτὸς θερμώδων καὶ τὴν ἀσωπίδα σινώπην πλανωμένην ἐδέξατο, ἤγουν τὴν θυγατέρα τοῦ ἀσωποῦ τὴν διὸς ἐρωμένην· πλανηθεῖσα γὰρ διὸς βουλῇ, οὐχ ἑκοῦσα παρῴκησεν ἐκεῖ. ἐξ ἧς καὶ πόλις διαφανεστάτη ὁμώνυμος αὐτῇ ἡ σινώπη, ἡ λεγομένη καὶ σινωπικὴ χερρόννησος, κτίσμα, κατά τινας, κριτοῦ ἀνδρὸς κώου, ἧς, κατὰ διόδωρον, ἄποικος ἡ τραπεζοῦς πόλις ἑλληνὶς, πρὸς τῇ τῶν κόλχων χώρᾳ κειμένη. ὁ δ' αὐτὸς διόδωρος καὶ μιλησίων ἄποικον τὴν σινώπην λέγει, μέγιστον ἀξίωμα ἔχουσαν, ἐν ᾗ καὶ τὰ μιθριδάτου βασίλεια τοῦ πρὸς ῥωμαίους διαπολεμήσαντος. ξενοφῶν δὲ ἱστορήσας καὶ αὐτὸς τοὺς σινωπεῖς οἰκεῖν μὲν ἐν τῇ παφλαγονικῇ, μιλησίων δὲ ἀποίκους εἶναι, φησὶ καὶ ὅτι κοτυωρεῖται καὶ κερασούντιοι καὶ τραπεζούντιοι δασμὸν ἔφερον τοῖς σινωπεῦσι· λέγων καὶ ὅτι κερασοῦς πόλις ἑλληνὶς ἐπὶ θαλάσσῃ, σινωπέων ἄποικος ἐν τῇ κολχίδι χώρᾳ. ἡρόδοτος δὲ ἱστορεῖ ὅτι κιμμέριοι φεύγοντες εἰς ἀσίαν τοὺς σκύθας, τὴν χερρόννησον ἔκτισαν, ὅπου νῦν σινώπη πόλις ἑλλὰς οἰκεῖται. ὁ δὲ γεωγράφος φησὶν ὅτι ἡ σινωπῖτις χώρα καὶ σφένδαμνον ἔχει, καὶ ὀροκάρυον φύει, ἐξ ὧν αἱ τράπεζαι τέμνονται. περὶ δὲ τῆς τοῦ ἀσωποῦ θυγατρὸς τῆς ῥηθείσης σινώπης φασὶν, ὅτι αὕτη καὶ τὸν δία καὶ τὸν ἀπόλλωνα ἠπάτησε, τὴν παρθενίαν αἰτήσασα κατ' ἐπαγγελίαν μισθοῦ συνουσίας, καὶ οὕτω κατασοφισαμένη τοὺς ἐραστὰς δεξιώτατα. οἱ γὰρ ὑποσχόμενοι παρθενίαν τῇ ἐρωμένῃ, πάντως ἑαυτοὺς τοῦ γάμου ἀπέκλεισαν. δόντες μὲν γὰρ, οὐ συνελάσονται· (συνελθόντες δὲ, ψεύσονται). ἢ καὶ ἑτέρως· οὔτε δόντες τὴν παρθενίαν, συνελάσονται αὐτῇ· πῶς γὰρ ἔτι ἐὰν δεῖ παρθένον εἶναι; οὔτε αὖ τὴν παρθενίαν αὐτῆς ἀφαιρούμενοι, συνέλθοιεν ἄν· οὐ γὰρ διδόασι τὸν μισθόν. Ἰστέον δὲ ὅτι παρὰ τῷ διονυσίῳ συρία μὲν λέγεται ἡ περὶ τὸν λίβανον καὶ τὸ κάσιον ὄρος, καὶ τὰ ἐκείνων ἀνώτερα, ἕως τῆς περὶ σινώπην. ἀσσυρία δὲ διὰ τοῦ α αὐτὴ λοιπὸν ἡ περὶ σινώπην γῆ, ὡς καὶ ἐν τοῖς ἑξῆς φανήσεται. ἡρόδοτος δὲ οἶδε μὲν καὶ αὐτὸς συρίαν τὴν παρὰ τῷ διονυσίῳ, λέγει δὲ καὶ ἀράβων τὰ περὶ θάλασσαν συρίοις νέμεσθαι· ἱστορεῖ δὲ καὶ παλαιστίνους τινὰς σύρους, καὶ συρίαν παλαιστίνην. καὶ ἔθνη δέ τινα παρακείμενα τῷ ἀξείνῳ οὕτως ὀνομάζει, λέγων ὅτι σύριοι οἱ περὶ θερμώδοντα ποταμὸν, τὸν καὶ παρθένιον, καὶ μάκρωνες οἱ τούτων ἀστυγείτονες. ὁ γεωγράφος δὲ ἀσσυρίους μὲν οἶδε τοὺς περὶ βαβυλῶνα καὶ τὴν κύκλῳ, ἔνθα καὶ νῖνος πόλις, καὶ νίσιβις, ὅπου καὶ ἡ πρὸς ἀνατολὰς τῆς μεσοποταμίας κειμένη ἡ λεγομένη ἀδιαβηνὴ χώρα, οὕτω καλουμένη, διὰ τὸ δυσδιάβατον τῶν ἐκεῖσε ὑδάτων· σύρους δὲ ἰδίως δίχα τοῦ α, τοὺς περὶ κιλικίαν, καὶ αἴγυπτον, καὶ φοινίκην, καὶ τοὺς περὶ εὔξεινον, ὧν μέρος οἴδαμεν καὶ τοὺς σινωπεῖς. διετείνετο γὰρ, φησὶ, τὸ τῶν σύρων ὄνομα τὸ παλαιὸν, ἀπὸ βαβυλωνίας, μέχρι τοῦ ἰσσικοῦ κόλπου, κἀκεῖθεν ἕως τοῦ ἀξείνου. οἱ γοῦν καππάδοκες ἀμφότεροι, οἵ τε πρὸς τῷ ταύρῳ, καὶ οἱ πρὸς τῷ πόντῳ, λευκόσυροι, φησὶ, λέγονται, ὡς τινῶν καὶ ἐπικεκαυμένων τὴν χροάν. καὶ ἡρόδοτος δὲ οὕτω βούλεται, λέγων, οἱ σύροι ὑπὸ περσῶν καλοῦνται καππαδόκαι, καὶ πάλιν καππαδόκαι, οὓς ἡμεῖς συρίους καλοῦμεν. ἀρριανὸς δὲ τοὺς περὶ μεσοποταμίαν ἀσσυρίους λέγει, ἐν οἷς φησὶ τοὺς πρὸς ἀφεάτῃ ποταμῷ ἀσσυρίους, ἔστε ἐπὶ νῖνον καὶ βαβυλῶνα, καθ' ὧν ἀμαζόνες ἐστράτευσαν, ἀρυπύλης ἡγουμένης αὐτῶν. καὶ τοὺς καππαδόκας δὲ οὕτω ποτὲ ἱστορεῖ λέγεσθαι, ἐν οἷς φησὶ καππάδοκα παῖδα νινύου. ἐφ' ὅτω ἀσσύριοι μεταβαλόντες τὸ ὄνομα, καππαδόκαι ὠνομάσθησαν. ὀππιανὸς δὲ καὶ τοὺς περὶ πήγιν ἀσσυρίους καλεῖ, οὓς καὶ πολυγνώδαικας

ἱστορεῖ. Ὅτι δὲ ἄλλοι παρὰ τοὺς σύρους οἱ ἀσσύριοι, δηλοῖ καὶ ξενοφῶν ἐν τοῖς ἑλληνικοῖς. ἡρόδοτος δὲ δοκεῖ ἄγειν αὐτοὺς εἰς ταὐτὸν, ἐν οἷς φησιν, ὅτι ἀσσύριοι ὑπὸ μὲν ἑλλήνων ἐκαλοῦντο σύριοι, ὑπὸ δὲ βαρβάρων ἀσσύριοι ἐκλήθησαν· ὡς εἶναι τὸ μὲν σύρος, καὶ τὸ σύριος, λέξεις ἑλληνικάς· βάρβαρον δὲ τὸ ἀσσύριος. τοιοῦτον δέ τι βούλεται καὶ ὁ τὴν σιδωνίαν θάλασσαν, ἤγουν τὴν ἐν τῇ φοινίκῃ συρίᾳ, ὀνομάσας ἀσσυρίων θάλασσαν. πλούταρχος δὲ καὶ αὐτὸς ὁμοίως τῷ γεωγράφῳ, ἐν παραλλήλῳ τινὶ, ἐν ᾧ τὰ περὶ μιθριδάτου κεῖται, ἐμφαίνει τοὺς περὶ σινώπην δύνασθαι σύρους λέγεσθαι. φησὶ γὰρ ὅτι τὴν σινώπην σύροι κατεῖχον, ἀπὸ σύρου γεγονότος τοῦ ἀπόλλωνος, ὡς λέγεται, καὶ σινώπης τῆς ἀσωπίδος. Ἰστέον δὲ ὅτι κατὰ τοὺς παλαιοὺς, παρὰ τῶν ἑρμηνευτῶν ἄσυρες οἱ ἀσσύριοι λέγονται, ὡς καὶ προ τούτου ἐρρέθη, ἀπὸ ἀθείας τῆς ὁ ἄσυρ. καὶ ὅτι πρόχυσιν ἐκάλουν οἱ παλαιοὶ κυρίως, τὴν πρόχωσιν ἢ πρόσχωσιν λεγομένην, ἔνθα δὴ ποταμὸς ἐπαγόμενος ἰλὺν ἀποτίθεται, ὡς καὶ ὁ νεῖλος περὶ τὴν αἴγυπτον. οἱ δ' αὐτοὶ λέγουσι καὶ τὸν τόπον τὸν περὶ τὴν σινωπαίαν ἀσσυρίαν, τοιαύτην πρόχυσιν εἶναι τοῦ ἅλυος, καὶ δῶρον αὐτοῦ τὴν ἐκεῖ γῆν, ὡς καὶ τοῦ νείλου τὴν αἴγυπτον. οὕτω δὲ καὶ ἄλλα πολλὰ πεδία, κατὰ τὸν ἀρριανὸν, ποταμῶν εἰσι ποιήματα, οἷον τὸ ἕρμου πεδίον, καὶ τὸ τοῦ καΰστρου τὸ λύδιον, καὶ μαιάνδρου τὸ καρικόν. καὶ ὁ γάγγης δὲ πεδίον τι ἐν ἰνδίᾳ προσέχωσεν. ὥστε κυριολεκτεῖ ὁ διονύσιος, λέγων ὅτι ἐκτετάνυσαι μετὰ χάλυβας ἀσσυρίης χθονὸς πρόχυσις, τουτέστιν, ἡ τῆς ἐκεῖ γῆς ἐκ τοῦ ἅλυος πρόχωσις.

Κείνου δ' ἂν ποταμοῖο περὶ κρυμώδεας ὄχθας
Τέμνοις κρυστάλλου καθαρὸν λίθον, οἷά τε πάχνην
Χειμερίην, δήεις δὲ καὶ ὑδατόεσσαν ἴασπιν.
Ἶρις δ' ἑξείης καθαρὸν ῥόον εἰς ἅλα βάλλει.
Τῷ δ' ἐπιμορμύρουσι ῥοαὶ ἅλυος ποταμοῖο,
Ἑλκόμεναι βορέηνδε, καραμβίδος ἔγγυθεν ἄκρης,
Ἀρξάμεναι τὸ πρῶτον ἀπ' οὔρεος ἀρμενίοιο.

Ὅτι περὶ τὰς τοῦ θερμώδοντος κρυμώδεας ὄχθας, τέμοις ἂν κρυστάλλου λίθον καθαρὸν, οἷα πάχνην χειμερίαν· εὑρήσεις δὲ καὶ ὑδατόεσσαν ἴασπιν, ἑτέραν οὖσαν τάχα παρὰ τὴν ἱστορηθεῖσαν προ μικροῦ ἠερόεσσαν. καὶ ὅτι ἕτερα ὅτι λίθου εἶδος ὁ μεταλλευτὸς κρύσταλλος, καθὰ ὁ μάρτυρος. κρυμώδεις δὲ τὰς τοῦ θερμώδοντος ὄχθας καλεῖ, διότι, ὡς οἱ παλαιοί φασι, καὶ θέρους πήγνυται, τῆς ὑποθεσίας τὴν τοιαύτην ἰδέαν διεξαγούσης. διό, φασί, καὶ κρύσταλλός ποτε ὁ θερμώδων ἐκλήθη. Ὅτι ἐφεξῆς τῷ θερμώδοντι ὁ ἶρις ποταμὸς καθαρὸν ῥόον εἰς ἅλα βάλλει. περὶ τούτου ὁ ἀρριανὸς ταῦτά φησιν, αἵμος βασιλεὺς σκυθῶν, οὗ υἱὸς ἐρίδιος, ἀφ' οὗ ὁ ποντικὸς ποταμὸς κληθεὶς ἐρίδιος, ὕστερον εἰς τὸ δεξιώτερον μετωνομάσθη ἶρις. ὁ δὲ γεωγράφος φησὶν ὅτι θερμώδων ἐκ πολλῶν πληροῦται ποταμῶν, ᾧ παρίσος ἐκ φαναροίας ῥεῖ ἶρις. ῥεῖ δὲ, φησί, καὶ δι' ἀμασείας ὁ ἶρις, παραλαβὼν τόν τε σκύλακα, καὶ ἄλλους ποταμοὺς, καὶ τὸν ἐξ ἀρμενίας ῥέοντα λύκον.

Ὅτι τῷ ἴριδι ἐπιμορμύρουσι ῥοαὶ ἅλυος ποταμοῦ, ἑλκόμεναι πρὸς βορρᾶν, ἀπὸ τῶν ἀρμενίων ὀρῶν, ἐγγὺς τῆς καραμβίδος ἄκρας παφλαγονικῆς, περὶ ἧς εἶπε καὶ ἀλλαχοῦ. νομίζεται δὲ κληθῆναι ἅλυς, ἀπὸ τόπου τοῦ κατὰ τὴν ξιμηνὴν, ἔνθα ὀρυκτοὶ ἅλες εὑρίσκονται· καὶ εἰ τοῦτο ἀληθὲς, σκοπητέον μή ποτε δασύνεσθαι ὁ ἅλυς ὀφείλει, ὡς ἀπὸ τῶν τοιούτων ἁλῶν. οἱ μέντοι ψιλοῦντες τὴν λέξιν, παρὰ τὴν ἄλην, ὅ ἐστι τὴν πλάνην, ἐτυ-

μαλογοῦσιν αὐτὸν, ὡς περὶ πολλὴν γῆν ἀλώμενον. ὁ δὲ γεωγράφος φησὶ ῥέειν αὐτὸν μεταξὺ παφλαγόνων καὶ σύρων, ἤτοι καππαδόκων. ἡρόδοτος δέ φησιν ὅτι ὁ ἅλυς ὤριζε μέν ποτε τὴν μηδικὴν ἀρχὴν καὶ τὴν λυδικήν· ῥέει γὰρ ἐξ ἀρμενίου ὄρους, διὰ τῆς γῆς τῶν κιλίκων· παραμειβόμενος δὲ, ματιανοὺς μὲν ἐν δεξιᾷ, ἑτέρωθεν δὲ φρύγας, ῥέει πρὸς βορῥᾶν, ἔνθεν μὲν συρίους καππαδόκας ἀφεὶς, ἐξ εὐωνύμων δὲ, παφλαγόνας. λέγει δὲ καὶ ὅτι θαλῆς ὁ μιλήσιος ἔσχισέ ποτε τὸν ἅλυν τῷ κροίσῳ διὰ βαθείας διώρυχος, ὡς ὂν ἀδιάβατον.

Παφλαγόνες δ' ἐπὶ τοῖσιν ἐπ' ἠϊόνεσσι νέμονται,
Καὶ μαριανδυνῶν ἱερὸν πέδον, ἔνθα τ' ἐνέπουσιν
Οὐδαίου κρονίδαο μέγαν κύνα χαλκεόφωνον
Χερσὶν ἀνελκόμενον μεγαλόφρονος ἡρακλῆος,
Δεινὸν ἀπὸ στομάτων βαλέειν σιαλώδεα χυλόν·
Τὸν μὲν ἐδέξατο γαῖα καὶ ἀνδράσι πῆμ' ἐφύτευσεν.

Ὅτι ἐπὶ τοῖς ῥηθεῖσι ποταμοῖς οἱ παφλαγόνες μὲν παράλιοι νέμονται, ἀπὸ παφλαγόνος οὕτω κληθέντες υἱοῦ φινέως· καὶ οἱ μαριανδυνοὶ, ὅπου καὶ ἡ κατὰ τὸν πόντον ἡράκλεια, ἐπώνυμος μὲν ἡρακλέους, μιλησίων δὲ κτίσμα, κατὰ τὸν γεωγράφον. ξενοφῶν μέντοι φησὶν ὅτι ἡ ἐν τῷ πόντῳ ἡράκλεια, μεγαρέων ἄποικος. ἐνταῦθα διὰ τοῦ πεδίου ῥέει ποταμὸς, λύκος ὄνομα, εὖρος δύο πλέθρων. οἱ δὲ μαριανδυνοὶ οὕτω καλοῦνται, ἀπό τινος αἰολέως μαριανδυνοῦ καλουμένου. καὶ τὸ ἐθνικὸν δὲ μαριανδυνὸς μὲν λέγεται προπαροξυτόνως, κατὰ τοὺς αἰολεῖς, ὡς φησιν ὁ γράψας τὰ ἐθνικά· ἡ δὲ κοινὴ χρῆσις ὀξύνει αὐτὸ, κατὰ τὸν τύπον τῶν εἰς νος ἐθνικῶν. οὐ παραλήγεται δὲ τῷ η, ὡς τὰ ὅμοια ἐθνικὰ, διὰ τὸ ἀκολουθῆσαι τῇ γραφῇ τοῦ ὁμωνύμου αἰολικοῦ κυρίου ὀνόματος. περὶ δὲ τὴν τῶν μαριανδυνῶν γῆν βοτάνη φύεται δηλητηριώδης τὸ ἀκόνιτον, περὶ οὗ ὁ μῦθός φησιν, ὅτι ὁ κέρβερος ὁ χαλκεόφωνος ᾅδου κύων ἀνελκόμενος ἐξ ᾅδου ὑπὸ μεγαλόφρονος ἡρακλέους, καὶ λυττήσας, δεινὸν ἐκεῖ ἀπὸ στόματος ἔβαλε σιαλώδη χυμὸν, ἢ χυλὸν, ὃν δεξαμένη ἡ γῆ αὐτόθι πῆμα ἐφύτευσε τὸ ἀκόνιτον. ὄνομα δὲ φαρμάκου τοῦτό ἐστι, πρὸς ὃ οὐκ ἔστι κονίσασθαι, καὶ οἷον παλαῖσαι, καὶ ἀντιπαλαμήσασθαι. διὰ τοῦτο γὰρ καὶ ἀκόνιτον λέγεται, οἱονεὶ ἀκαταπάλαιστον. Σημείωσαι δὲ διὰ τοῦ σιαλώδεος, ὅτι οὐ μόνον σίελος λέγεται διὰ τοῦ ε, ἀλλὰ καὶ σίαλος διὰ τοῦ α, ὡς καὶ ὕελος καὶ ὕαλος. διόδωρος δὲ οὕτω περὶ τούτου φησὶν, ἡράκλεια μεγαρέων ἄποικος, περὶ ἣν ἀχερουσία χερρόνησος, ὅπου φασὶν ἡρακλέα τὸν ἐξ ᾅδου κέρβερον ἀναγαγεῖν. ἀρριανὸς δὲ οὕτω γράφει περὶ τῶν τοιούτων, ἐπέκεινα σαγγαρίου ὅμοροι παφλαγόνων μαριανδυνοὶ, ἔνθα πόλις ἡράκλεια πεπόλισται, ὅπου κιμμέριοι ποίαν φαγόντες ἀκόνιτον, ἐδυστύχησαν. ἦν γὰρ αὐτοῖς πάτριον τὸ ποιηφαγεῖν. τὸ δ' ἀκόνιτον πάλαι μὲν, φασὶν, ἀσινὲς ἦν, ὕστερον δὲ κακόν τι γέγονε φάρμακον, διὰ τὸν ἰὸν, ὃς τῶν ἐχιδνῶν ἀποστάξας, αἳ τῆς τοῦ κερβέρου κεφαλῆς ἐκπεφύκασιν, ἔβλαψε τὴν ποίαν. καὶ τάχα τις ἀστεϊζόμενος πρὸς τὸν μῦθον, καὶ τὸν ἡράκλειον τοῦτον ἆθλον κάτω βάλλων, ἔτι δὲ καὶ τὸν μῦθον, ἐρεῖ μηδὲν ἀγαθὸν τὸν ἡρακλῆν ἐνταῦθα καταπράξασθαι. οὐ γὰρ τοσοῦτον ἀνθρώποις εἶναι πῆμα τὸν κέρβερον κάτω μένοντα, ὅσον ἄνω γενόμενον. τότε μὲν γὰρ νεκροῖς ἐνεκάθητο, οἷς καὶ οὐκ ἔστι δὶς θανεῖν· ἄνω δὲ φανεὶς, καὶ τὸ ἀκόνιτον ἐκφύσας, κακὸν μέγα τοῖς ζῶσιν ἐγένετο. ὑποκάθηται δὲ τῷ λόγῳ τούτῳ καὶ σκῶμμα κατὰ τῶν ποντικῶν ἡρακλειωτῶν. εἰ γὰρ ἐπαινετέα ἡ σιλφιοφόρος κυρήνη, διὰ τὴν εὔχρηστον βοτάνην τὸ σίλφιον, μεμπτέοι ἐκ τοῦ ἀνάπαλιν

ἄνθρωποι παρ' οἷς τὸ θανάσιμον φύεται. εἰ γὰρ ὁ θύμος μηδὲν βλάπτων, ὅμως φυκτέαν τὴν θυμοφόρον ποιεῖ γῆν. χαλκεόφωνον δὲ τὸν κέρβερον παρατετηρημένως καλεῖ, ὡς τῆς τῶν κυνῶν ὀξείας φωνῆς ἀπηχήσει παρεοικυίας χαλκοῦ. Ἰστέον δὲ ὅτι ἐπεχωρίαζον τοῖς μαριανδυνοῖς θρήνων αὐληταί, ὡς καὶ ἡ παροιμία δηλοῖ, μαριανδυνοῦ μεμνημένη θρηνητῆρος. θρηνητικοὶ δὲ καὶ οἱ κᾶρες, ἀφ' ὧν καὶ καρικὰ θρηνώδη αὐλήματα. τοιοῦτοι δὲ καὶ οἱ φρύγες, ἔτι δὲ καὶ οἱ μυσοί. διὸ καὶ αἰσχύλος φησί, βόα τὸ μύσιον, ἤγουν θρήνει. μυθεύεται δὲ παῖς τινος ὁ μαριανδυνός, ὃς τὴν ὀδυρτικὴν αὐλῳδίαν ηὔξησε, καὶ ἐδίδαξε τὸν μάρσον τοῦ αὐλητοῦ πατέρα, ἐξ οὗ καὶ μαριανδυνοὶ αὐλοὶ ἐπιτήδειοι τοῖς θρηνοῦσιν. οὗτος κυνηγετῶν, φασίν, ἀπώλετο, καὶ οἱ μαριανδυνοὶ ἀκμῇ θέρους ἐθρήνουν αὐτόν.

Ἄγχι δὲ βιθυνοὶ λιπαρὴν χθόνα ναιετάουσι,
Ῥήβας ἔνθ' ἐρατεινὸν ἐπιπροΐησι ῥέεθρον,
Ῥήβας, ὃς πόντοιο παρὰ στομάτεσσιν ὁδεύει,
Ῥήβας, οὗ κάλλιστον ἐπὶ χθονὶ σύρεται ὕδωρ.
Τόσοι μὲν πόντοιο περικτίται ἄνδρες ἔασι.
Κεῖνα δέ τοι σκυθίης περιλελεγμένα φῦλα πελέσθω.
Νῦν δ' αὖ παρραλίης ἀσίης πόρον ἐξενέποιμι,
Ὅς ῥά τε πρὸς νότον εἶσιν ἐφ' ἑλλήσποντον ὁδεύων,
Καὶ ποτὶ μηκίστου νότιον ῥόον αἰγαίοιο,
Μέσφ' αὐτῆς συρίης τε καὶ ἀρραβίης ἐρατεινῆς.

Ὅτι μετὰ τοῖς μαριανδυνοῖς ἡ τῶν βιθυνῶν λιπαρὰ γῆ, ὅπου καὶ ὁ ῥήβας ἐρατεινὸν προΐησι ῥέεθρον, ὁδεύων παρὰ τοῖς τοῦ πόντου στόμασιν, ἤτοι ἐγγὺς τοῦ ποντικοῦ στόματος. οὕτω καὶ ἀνωτέρω τὸ στόμα τοῦ κερβέρου πληθυντικῶς στόματα εἶπεν, οὗ τοῦ ποταμοῦ κάλλιστον, φησίν, ἐπὶ χθονὶ σύρεται ὕδωρ. ὃν καὶ ἐπαναλαμβάνει, ὡς εἴπερ καὶ αὐτὸς ἄξιος ὢν λόγου πολλοῦ. ῥέειν δέ φασι καὶ αὐτὸν ἐκ τοῦ μυσίου ὀλύμπου, καθὰ καὶ τὸν σαγγάριον, ὃς δὴ σαγγάριος καὶ ναυσίπορός ἐστι, καὶ μέγιστος τῶν ἐν βιθυνίᾳ ποταμῶν, εἰσβάλλων εἰς τὸν εὔξεινον. τοὺς δὲ βιθυνοὺς καὶ ναυτικωτάτους ἱστοροῦσι γενέσθαι ποτέ, καὶ τὴν αὐτῶν γῆν πάμφορόν τε καὶ εὔδενδρον εἶναι φασί, καὶ λιθοτομίας ἔχουσαν, καὶ κρυστάλλους ἐν ὄρεσι φύουσαν, καὶ ἄλλα πολλὰ ἔχουσαν ἀγαθά. ἡρόδοτος δὲ λέγει θρᾷκας διαβάντας εἰς ἀσίαν, κληθῆναι βιθυνούς, καὶ εἶναι παρ' αὐτοῖς χρηστήριον ἄρεος. λέγεται δὲ καὶ ὅτι τὴν ἀπὸ βοσπόρου γῆν ἕως ἐπὶ ῥήβαντα, βιθυνοί ποτε κατέχον. τὴν δὲ αὐτοῦ ἐπέκεινα ἐπὶ πόντον ὀρεινήν, οἱ θυνοὶ ἔσχον, ἄχρι ποταμοῦ κάλητος· ὡς εἶναι ὁμόρους τοῖς τε θυνοῖς καὶ τοῖς βιθυνοῖς, οὕτω καλουμένοις ἀπὸ τινων ἀδελφῶν ἐπιφανῶν θυνοῦ καὶ βιθυνοῦ, παίδων φινέως κατὰ ποίησιν, ἤτοι ποιητῶν, καὶ θετῶν, καθά φησιν ἀρριανός, ὃς καὶ γνήσιον παῖδα φινέως ἱστορεῖ παφλαγόνα, ἐξ οὗ χώρα παφλαγονία. καὶ γῆν λέγει ῥηβαντίαν τὴν πρὸς τῷ ψιλλίῳ ποταμῷ, καὶ δημιουργόν τινα ἱστορεῖ παρὰ βιθυνοῖς δαίδαλον καλούμενον, οὗ ἔργον ἐν νικομηδείᾳ γενέσθαι θαυμαστὸν ἄγαλμα στρατίου διός. λέγει δὲ ὁ αὐτὸς ἀρριανός, καὶ ὅτι ἄλλοι ὀδρύσου παῖδά φασι τὸν θυνὸν καὶ τὸν βιθυνόν, ὧν ἡ χώρα ὁμώνυμος. Σημείωσαι δὲ ὅτι τὸ μὲν γῆν ῥηβαντίαν παρὰ τῷ ἀρριανῷ, ἀφορμὴν δίδωσι τοῦ φανερῶς νοεῖν ὅτι

περιττοσυλλάβως ὁ ῥήβας κλίνεται, ὁμοίως τῷ αἴαντι· τὸ δὲ ῥηβαῖος, ἐθνικὸν, κλίσιν ὑπεμφαίνει τινὰ ἰσοσύλλαβον, παρὰ τοῖς παλαιοῖς καὶ αὐτὸ εὑρισκόμενον.

Χαλκιδέες μὲν πρῶτα παρὰ στόμα γαῖαν ἔχουσιν,
Οὖδας ἐς ἀντιπέρην Βυζάντιον εἰσορόωντες.

Οὗτοι οἱ χαλκιδέες, ὅ ἐστιν οἱ περὶ τὴν χαλκηδόνα, ὡς προερρέθη, οἱ καὶ δωριεῖς ἱστορούμενοι εἶναι ἀνέκαθεν, περὶ τὸ στόμα οἰκοῦσιν, ἤγουν περὶ τὴν προποντίδα, ἥτις μετὰ προσθήκης μάλιστα, πόντου στόμα λέγεται. Καὶ ὅρα ὅτι οἱ χαλκιδεῖς οὗτοι παρώνυμοί εἰσι τῆς ἐνταῦθά που χαλκίδος, ἀφ' ἧς ἄρουραν ἀνωτέρω χαλκίδα εἶπε τὰ περὶ χαλκηδόνα. κατὰ δὲ τὴν ἀρριανοῦ ἱστορίαν, ἐπώνυμός ἐστιν ἡ τῶν χαλκηδόνων πόλις τῷ κρόνου υἱῷ χαλκηδόνι, ἀφ' οὗ πρῶτος μὲν ὁ ἐκεῖ που ῥέων ποταμὸς ἐκλήθη χαλκηδών· ἔπειτα ἡ πόλις, δωριέων ἀποικησάντων ὑστέροις χρόνοις, ὁμώνυμος γίνεται τῷ ποταμῷ. ἱστορεῖ δὲ ὁ αὐτὸς ὅτι τοῖς χαλκηδονίοις ἀποφρὰς νομίζεται παντὸς μηνὸς φθίνοντος ἐνάτη, ἤγουν, ὡς τοῖς ἀττικοῖς ἀρέσκει, αἱ εἰκοσταὶ πρῶται τῶν ὅλων μηνῶν, ἀπαίσιοι αὐτοῖς κρίνονται· διότι ἐν τοιαύταις ἡμέραις ἄλλας τε δυστυχίας αὐτοὶ ἔπαθον, καὶ φαρνάβαζος δὲ ὁ πέρσης τοὺς αὐτῶν παῖδας ἐκτεμὼν, εἰς τὸν δαρεῖον ἀνέπεμψε. κατασκῆψαι δέ φησιν αὐτοῖς καὶ νόσον ἐκ θεομηνίας, τὸ αὐτοὺς τὰ σφῶν αὐτῶν ἀποτέμνειν αἰδοῖα, διότι θυσιῶν τινων κατημέλησαν. ἱστορεῖται δὲ καὶ τὴν ἐν ἀριστερᾷ τοῦ ἀξείνου πόντου μεσημβρίαν, χαλκηδόνων εἶναι κτίσμα καὶ βυζαντίων, ἡττηθέντων ἔν τινι μάχῃ, καὶ φυγόντων ἐκεῖ. οἰκοῦσι δὲ οἱ χαλκιδέες οὗτοι, καθὰ καὶ προεγράφη, ἐς ἀντιπέραν βυζαντίου, κληθέντος οὕτω ἀπὸ βύζαντος υἱοῦ κεροέσσης, ἥτις ἦν θυγάτηρ ἰοῦς· ἢ διότι βύζης ἡγεῖτο τοῦ τῶν μεγαρέων στόλου, οἳ καὶ ἔκτισαν τὸ βυζάντιον, κατὰ χρησμὸν τοιοῦτον,

Ὄλβιοι οἳ κείνην πόλιν ἀνέρες οἰκήσοισιν,
Ἀκτῆς θρηϊκίης ὑγρὸν παρ' ἄκρον στόμα πόντου,
Ἔνθ' ἰχθῦς, ἔλαφός τε νομὸν βόσκουσι τὸν αὐτόν.

τὸν δὲ βύζαντα, οὗ ἐπώνυμον τὸ βυζάντιον ἄστυ, δικαιότατόν φασιν ἀνθρώπων γενέσθαι, καὶ ἐπάρξαι τῆς παραλίας ἁπάσης θρᾴκης, ἕως καὶ εἰς αἷμον τὸ ὄρος. εἰσὶ δὲ καὶ λίβυες, βύζαντες, καὶ πόλις ἐκεῖ βυζάντιον. τινὲς δὲ γύζαντας ἐκείνους καλοῦσιν. ἐν δὲ τῷ θρᾳκικῷ βυζαντίῳ ἱστορεῖται φυλάσσεσθαί ποτε τὸν πλοῦτον τοῖς ἀθηναίοις, διὰ τὴν ὀχυρότητα τοῦ πολιχνίου. ὀνομασθῆναι δέ ποτε αὐτὸ καὶ ἀντωνίαν, ἕως περιῆν σεβῆρος, καὶ ὁ ἐκείνου παῖς ἀντωνῖνος. παρὰ δὲ τοῦ μεγάλου κωνσταντίνου κληθῆναι αὐτὸ ἄνθουσαν. κωμῳδοῦνται δὲ εἰς μέθην οἱ παλαιοὶ βυζάντιοι. πολέμου γοῦν ἐπικειμένου ποτὲ, οὐκ ἄλλως ἔσχεν ὁ στρατηγὸς ῥᾷον ἐπὶ τοῖς τείχεσιν ἔχειν αὐτοὺς, εἰ μὴ τὰ καπηλεῖα ἐγγὺς τῶν τειχέων ἤγαγεν. Ἰστέον δὲ ὅτι τὸ βυζάντιον ἄστυ καὶ διὰ τῆς ει διφθόγγου ὤφειλεν ἔχειν, ὥς τινες φασὶ, τὴν παραλήγουσαν, τῷ λόγῳ τῶν κτητικῶν· ἀλλ' ὁ διονύσιος ἀποβαλὼν τὸ ε ψιλὸν, διὰ μόνου τοῦ διχρόνου ἐκφέρει αὐτὸ, τῷ λόγῳ τῶν τοπικῶν· ὡς καὶ περὶ τούτου τὸ κυρβάντιον ἄστυ, ἐπὶ σαμοθρᾴκης. πολλὰ δὲ καὶ ἄλλα ὀνόματα τὸ τοιοῦτον ἔπαθον πάθος. ὥσπερ καὶ τὸ τραπέζιον σχῆμα, καθὰ προγέγραπται, καὶ τὸ ποσειδήιον, καὶ τὸ ἰκόνιον, καὶ τὸ ἀλγινόεις παρὰ τῷ ὀππιανῷ, καὶ ἄλλα παρ' ἄλλοις. καὶ γὰρ καὶ τὸ τραπέζιον, ὡς προερρέθη, διὰ διφθόγγου ἔχει τὴν παραλήγουσαν. καὶ τὸ ποσειδήιον δὲ, καὶ τὸ ἀλγινόεις οὐκ ὤφειλον διὰ διφθόγγου μόνου ἔχειν τὴν δευτέραν μετὰ τὴν ἄρχουσαν, καὶ τὸ ἰκόνιον ἀπαιτεῖ διὰ διφθόγγου, ὡς ἀπὸ εἰκόνος, τὴν ἄρχουσαν γράφεσθαι. Ἰστέον δὲ ὅτι ὥσπερ τὸ βυζάντιον δοκεῖ παραλόγως διὰ τοῦ ι γράφεσθαι, οὕτω καὶ παρὰ ἀπολλωνίῳ τὸ ὑάντιος ὁ χησὸς, ἡ τοῦ ὕαντος πόλις. οὕτω δὲ καὶ τὸ ἄβας ἄβαντος, ἀβάντιον, ἐξ οὗ καὶ τὸ, ἀβαντιὰς μάκρις.

ἀλλὰ ταῦτα μὲν ἔχει ἀπολογίαν τὸ ἐπικόν· ἀληθῶς δὲ παράλογα, αἰπρόπον παρὰ τὸ πίμ-βον, καὶ τὸ, ποιαύπον ἀγλαὸν υἱόν. ταῦτα γὰρ κτητικὰ ὄντα κυρίων ὀνομάτων τοῦ αἰπρό-βον, καὶ τὸ, ποιάντος, καὶ ὀφείλοντα δίφθογγον ἔχειν τὴν παραλήγουσαν, ὅμως διὰ μέτρου ἀνάγκην μονοφθόγγῳ παραλήγεται. Κἀκεῖνο δὲ ἰστέον, ὅτι λέγονται μεγάλως ἰσχῦσαι καὶ οἱ βυζάντιοι.* πονηθῆναι δέ ποτε τοὺς φοίνικας ἐπιπλέοντας, καὶ ἀποφυγεῖν τὴν σφετέραν, φυγόντας δὲ εἰς τὸν εὔξεινον μετὰ τῶν χαλκηδονίων, οἰκῆσαι τὴν μεσημβρείαν πόλιν, ὡς καὶ ἀνωτέρω εἴρηται.

Βέβρυκες δ᾽ ἐπὶ τοῖσι, καὶ οὔρεα μυσίδος αἴης,
Ηχι περ ἱμερόεντα κίος προΐησι ῥέεθρα,
Του ποτ᾽ ἐπὶ προχοῇσιν ὕλαν ἥρπαξαν νύμφαι,
Οππηρὸν θεράποντα πελωρείου ἡρακλῆος.

Οἱ μετὰ τοὺς χαλκηδονίους χαλκιδέας οἱ βέβρυκες ἱστοροῦνται μείζω δοκεῖν ἔχειν τὰ σώματα, ἢ καθ᾽ ἡλικίαν ἀνθρώπων, παρ᾽ οἷς καὶ ὁ βέβρυξ ἐκεῖνος ἀράντας, οὗ τὸ μὲν μῆκος εἰς ὀκτὼ λέγεται πήχεις, εὖρος δὲ, ὡς ἀρριανός φησιν, ὅσον τοσῷδε μήκει ἐς κουφότητα σύμμετρον, ἤγουν ὅσον ἦν ξύμμετρόν πως τοὺς ὀκτὼ πήχεις τοῦ μήκους, εἰς τὸ κούφως βαίνειν τὸν ἄνθρωπον. κατὰ δὲ τοῦ τοσούτου ἀνδρὸς νικηφόρος γέγονεν εἰς μονομαχίαν συστὰς νεανίας ἐτῶν ιζ. τὴν δὲ ῥηθεῖσαν βεβρυκίαν φασὶ κληθῆναι ἀπὸ βεβρύκης αἰγύπτου μὲν ἀδελφόπαιδος, μίαν δὲ τῶν θυγατέρων τοῦ δαναοῦ, ἀδελφὴν τῆς ὑπερμνήστρας. φείσασθαι δὲ λέγουσι καὶ αὐτὴν ἱππολύτου τοῦ αὐτανεψιοῦ νυμφίου, ὡς καὶ τὴν ὑπερμνήστραν τοῦ λυγκέως, καὶ φυγεῖν σὺν ἐκείνῳ, καὶ πολλὰ δυνηθῆναι, διὰ τὸ διδάσκειν τοὺς βαρβάρους τὴν αἰγυπτίαν σοφίαν. διὸ καὶ βεβρύκην ἢ βεβρυκίαν ἀπ᾽ αὐτῆς κληθῆναι τὴν χώραν εἰς ἣν ἔφυγε. πίνδαρος οὖν διὰ τοῦτο μὴ ἱστορεῖ τὰς δαναΐδας, ὡς τὰς δύο μὴ συναριθμεῖν τῶν λοιπῶν θέλων, ὅτι μὴ πεισθείσας τῷ πατρὶ, καὶ διὰ τοῦτο ἀπαλειφῆναι τὴν ἐκείνου παρὰ γνώμην τοῦ αἰγύπτου. Ἰστέον γὰρ ὅτι, κατὰ τὴν παλαιὰν ἱστορίαν, πεντήκοντα παίδων τῶν τοῦ αἰγύπτου πεντήκοντα νεανίσιν αὐτανεψιαῖς συναφθέντων θυγατράσι δαναοῦ, ἡ βεβρύκη μὲν καὶ ὑπερμνήστρα μόναι τῶν συνεύνων ἐφείσαντο, αἱ δὲ λοιπαὶ τοὺς λοιποὺς διεχειρίσαντο. Οἱ μετὰ τοὺς βαρβάρους ἡ μυσία, καὶ τὰ τῆς μυσίδος γῆς ὄρη. ἔνθα μύσιος ποταμὸς ὁ κίος προΐεις ἱμερόεντα ῥέεθρα, καὶ πόλις ὁμώνυμος ἡ κίος. περὶ δὲ τὸν κίον ποταμὸν ἡ θρυλλουμένη ἁρπαγὴ τοῦ ὕλλα συνέπεσεν. ἑταῖρος δὲ ἡρακλέους ὁ ὕλας. νύμφαι γὰρ, φησὶν, ἐκεῖ ὑδρευόμενον τὸν ὕλαν καθήρπασεν, ὃν καὶ ἀνακαλούμενος ὁ πελώριος ἡρακλῆς οὐδὲν ἤνυσεν, ἀλλὰ μακρὰ καὶ κενὰ βοήσας ἀπηλλάγη, ὡς καὶ θεόκριτος ἱστορεῖ. ὅθεν καὶ παροιμία φησὶν, ἐκ τῶν ἀνακαλουμένων τοὺς μὴ ἀκούοντας, ὕλαν καλεῖν. φασὶ δὲ καὶ τὴν προυσιάδα πρότερον κίον καλεῖσθαι, ἣν ὕστερον δημήτριος κατέσκαψεν. ὁ δὲ γεωγράφος λέγει ὅτι ὑπὲρ τὴν προυσιάδα κίος πόλις, ἣν ἔκτισε κίος ἡρακλέους ἑταῖρος, καὶ σύμπλους ἐπανελθὼν ἐκ κολχίδος, ἔνθα τὰ κατὰ τὸν ὕλαν γενέσθαι φασί. περὶ δὲ μυσῶν καὶ προείρηται μὲν ἤδη, καὶ αὖθις δὲ κατωτέρω πάλιν εἰρήσεται.

Ενθεν ἐφ᾽ ἑλλήσποντον ἐπιτρέχει ἄσπετος αἰγιαλὼν
Βαιοτέρης Φρυγίης· ἑτέρη δέ τοι ἔνδοθι κεῖται
Εὐρυτέρη γεγαυῖα παρ᾽ ὕδασι σαγγαρίοιο.
Αλλ᾽ ἤτοι μεγάλη μὲν ἐπ᾽ ἀντολίῃ τετάνυσται,

Ιππόβοτος

Ἱππόβοτος, λιπαρή τε· πρὸς ἑσπερίην δ' ἂν ἴδοιο
Τὴν ἑτέρην, ἣ κεῖται ὑπὸ ζαθέης πόδας ἴδης,
Ἴλιον ἠνεμόεσσαν ὑπὸ πλευρῇσιν ἔχουσα,
Ἴλιον, ἀγλαὸν ἄστυ παλαιγενέων ἡρώων,
Ἴλιον, ἣν ἐπόλισσε ποσειδάων καὶ ἀπόλλων,
Ἴλιον, ἣν ἀλάπαξαν ἀθηναίη τε καὶ ἥρη,
Ξάνθῳ ἔπ' εὐρὺ ῥέοντι, καὶ ἰδαίῳ σιμόεντι.

Ὅτι μετὰ τὴν ἀσίαν ὁ τῆς μικρᾶς φρυγίας ἄπεστος αἰγιαλὸν (ἤγουν αἰγιάλη) ἐπιτρέχων πρὸς ἑλλήσποντον εἰς ἑσπέραν, ὑπὸ τοὺς τῆς ἴδης πόδας. ἐνδότερον δὲ πρὸς ἀνατολὰς ἡ ἀρυτέρα φρυγία, ὅ ἐστιν ἡ μεγάλη, ἧς μίδας ἐβασίλευσε, παρὰ τῷ προειρημένῳ σαγγαρίῳ ποταμῷ, οὗπερ αἱ πηγαὶ περί τινα λέγονται εἶναι κώμην σαγγίαν καλουμένην. ταύτην δὲ τὴν μεγάλην φρυγίαν καὶ ἱππόβοτον λέγει καὶ λιπαράν. ὀλβιωτάτους δὲ τοὺς φρύγας καὶ ἀρριανὸς ἱστορεῖ, λέγων καὶ ὅτι λέγονται φρύγες παλαιότατοι ἀνθρώπων γενέσθαι, καὶ ὅτι μαίνονται τῇ ῥέᾳ, καὶ πρὸς κορυβάντων κατέχονται, ἤγουν κορυβαντιῶσι δαιμονῶντες. ὅταν δὲ κατάσχῃ αὐτοὺς τὸ θεῖον, ἐλαυνόμενοι, καὶ μέγα βοῶντες, καὶ ὀρχούμενοι προθεσπίζουσι τὰ μέλλοντα, καὶ θεοφορούμενοι, καὶ μαινόμενοι. ἔστι δέ, φασί, φρυγία, καὶ τις τόπος εὐρωπαῖος περὶ τὴν οἴτην τὸ τῆς τραχῖνος ὄρος, οὕτω κληθεῖσα παρὰ τὸ ἐκεῖ πεφρύχθαι τὸν ἡρακλέα καυθέντα. τὸ δέ, πόδας ἴδης, ἐξ ὁμήρου ληφθέν, πινδάρῳ μὲν δέδωκεν ἀφορμήν, σφυρὰ ὄρους εἰπεῖν· τῷ δὲ λυκόφρονι, πτέρναν πύργου· καὶ ἄλλοις, κνημοὺς ὄρους. Ἰστέον δὲ ὅτι διονύσιος μὲν ἀσιανῶν ἐνταῦθα φρυγῶν μέμνηται· ἄλλοι δέ φασι καὶ ἑτέρους εὐρωπαίους εἶναί ποτε φρύγας, ἐξ ὧν περαιωθέντων ἡ κατὰ τὴν ἀσίαν ἐγένετο· ὥσπερ καὶ μυσοὶ οὐ μόνον εὐρωπαῖοι, οἵ γε καὶ πέραν ἴστρου ἦσαν, ἀλλὰ καὶ ἀσιανοί, ὧν μέρος καὶ οἱ ὀλυμπηνοὶ μυσοί, λεγόμενοι οὕτως, ὥς που προείρηται, παρὰ τὸν μυσόν, ὅστις ἐστὶν ἡ ὀξεῖα, κατὰ τὴν μυσῶν ἢ λυδῶν γλῶσσαν· πολὺ γὰρ τὸ τοιοῦτον φυτὸν παρὰ τοῖς μυσοῖς. οὕτω δέ φασι δυσεργὸν εἶναι, διορίσαι μυσοὺς καὶ φρύγας, διὰ τὸ ἀδιάφορον τῆς οἰκήσεως, ὥστε τάχα καὶ τὴν παροιμίαν ἐντεῦθεν διεκπεσεῖν τὴν λέγουσαν, πόρρω τὰ μυσῶν καὶ φρυγῶν ὁρίσματα. ὡσαύτως δὲ ἐγκέχυνται λυδοὶ καὶ μαίονες, οἱ καὶ μήονες παρὰ τῷ ποιητῇ. ἀρριανὸς δέ φησιν, ὅτι θυνὸς καὶ μυσὸς υἱοὶ ἦσαν ἀργανθώνης (καλόν τι χρῆμα νύμφης ἦν) ἀφ' ὧν θυνὸς μὲν θυνίαν οἰκίσας ἀφ' ἑαυτοῦ ὠνόμασε, μυσοὶ δὲ ἐπὶ τῷ μυσῷ ὠνομάσθησαν. ἡρόδοτος δέ φησι καὶ αὐτὸς πρώτους ἀνθρώπων τοὺς φρύγας εἶναι, καὶ ὁ κωμικὸς ἐμφαίνει, ἔνθα τὸν ἀρχαῖον βεκκεσέληνον λέγει, ἀπό τε τῶν ἀρκάδων τῶν πρὸ τῆς σελήνης μυθολογουμένων εἶναι, καὶ ἀπὸ τοῦ βέκου. βέκος γὰρ ὁ ἄρτος, φρυγιστί. Ὅτι ὑπὸ ταῖς πλευραῖς τῆς μικρᾶς φρυγίας καὶ ἴλιος, μεταξὺ τῆς ἴδης καὶ τῆς θαλάσσης. ταύτην τὴν πόλιν, ἀγλαὸν ἄστυ παλαιγενέων ἡρώων λέγει· καὶ ἔργον μέν φησι γενέσθαι ποσειδῶνος καὶ ἀπόλλωνος κτισάντων, ὑπὸ ἀθηνᾶς δὲ καὶ ἥρας ἀπολέσθαι, ὅ ἐστιν, ὑπό τε φρονήσεως, καὶ τῆς ἡραιούσης βασιλικῆς ἀνδρώδους δυνάμεως· ἢ καὶ ἄλλως ἀστείως, ὅτι ἄνδρες μὲν τὴν πόλιν ἵδρυσαν, γυναῖκες δὲ κατέρριψαν. ὅτι δὲ ἐξήλειπται ἀφανισθεῖσα ἡ παλαιὰ ἴλιος, ὡς μηδὲ θεμελίους ὑπολειφθῆναι αὐτῆς, ἀριδήλως ἡ παλαιὰ ἱστορία φησίν. Ἰστέον δὲ ὅτι ἐπαναλαμβάνει καὶ τὴν ἴλιον, κατὰ συνήθειαν ποιητικήν, οὐ μόνον διὰ τὸ σεμνὸν ἄλλως τῆς πόλεως, ἀλλὰ καὶ διὰ τὸ θρή-

νων ἄξια παθεῖν αὐτήν. διὸ καὶ ὁ λιβάνιός που, αἰγαίου μὲν πελάγους, καὶ ἄλλων τινῶν τόπων, πρὸς ὄνομα ψιλῶν, καὶ μόνης ἁπλῶς οὕτω μέμνηται * τῆς τρωίας οὐχ οὕτως, ἀλλὰ τὴν τὰ δεινότατα παθοῦσαν· πριάμου πόλις, φησὶν, οἰκισάμενος ὡς ἐκ παρόδου αὐτήν. Ἰστέον δὲ ὅτι καὶ τρεῖς ἀναγράφονται φρυγίαι παρὰ τοῖς παλαιοῖς. μία μὲν ἡ μεγάλη, ἧς ὁ μίδας ἄρξαι λέγεται, περὶ ἣν καὶ πισιδία, καὶ τὸ ἀμμόριον, καὶ τὰ σωάδα. ταύτης δὲ τῆς μεγάλης ἐστὶ καὶ ἡ πάρορος φρυγία, περὶ ἣν τὸ φιλομήλιον· καὶ αὕτη μὲν μία φρυγία. δευτέρα δὲ ἑτέρα φρυγία ἡ μικρὰ ἡ ἐν ἑλλησπόντῳ, καὶ περὶ ὄλυμπον. καὶ τρίτη ἡ λεγομένη ἐπίκτητος, ἐν ᾗ τὸ κατυλίειον, καὶ τὸ δορύλαιον, ὡς ὁ γεωγράφος ἱστορεῖ, τὸ καὶ δορυλάειον. κατὰ δὲ τὴν ὀρθογραφικὴν τέχνην, καὶ τὸ δορύλλειον, διὰ διφθόγγου. ὥσπερ καὶ δοκίμειον πόλις καὶ αὐτὸ φρυγίας, οὕτω καὶ σύλλειον, ἐν δυσὶ λλ, ἢ καὶ δι' ἑνός. ἔστι δὲ καὶ αὐτὸ, κατὰ τὸν τὰ ἐθνικὰ γράψαντα, πόλις φρυγίας, ἢ κατά τινας, ὥς φησι, παμφυλίας. δῆλον δὲ ὅτι καὶ σύλαιον τὸ τοιοῦτον γράφεται.

Τὴν δὲ μετ', αἰολίδος παρεκπέπλαται ἤθεα γαίης,
Αἰγαίου παρὰ χεῖλος, ὑπὲρ μέγαν Ἑλλήσποντον.
Τῇ δ' ἐπιναιετάουσιν ἀγαυῶν παῖδες Ἰώνων,
Ἀγχίαλοι νεναῶτες ἐπὶ χθονὸς, ἧς διὰ μέσσης
Μαίανδρος λιπαρῇσι κατέρχεται εἰς ἅλα δίναις,
Μιλήτου τε μεσηγὺ καὶ εὐρυχόροιο Πριήνης.
Τάων ἀμφοτέρων γε βορειοτέρην ἐσίδοιο
Παρραλίην Ἔφεσον, μεγάλην πόλιν ἰοχεαίρης,
Ἔνθα θεῇ ποτὲ νηὸν Ἀμαζονίδες τετύκοντο,
Πρέμνῳ ἔνι πτελέης, περιώσιον ἀνδράσι θαῦμα.

Ὅτι μετὰ τὴν μικρὰν φρυγίαν, καὶ τὴν ἴλιον, ἡ τῶν αἰολέων παρεκπέπλαται γῆ, αἰγαίου παρὰ χεῖλος, ὑπὲρ τὸν μέγαν, ἤτοι τὸν πλατὺν ἑλλήσποντον, ὅ ἐστι νοτιώτερον τοῦ ἑλλησπόντου. καὶ ἐνταῦθα γὰρ τὴν ὑπὲρ πρόθεσιν ἐπὶ τῶν νοτιωτέρων τέθεικεν, ὡς αὐτῷ συνήθες. ἄλλως γὰρ ὑπὲρ τὴν φρυγίαν πρὸς τὰ βόρεια κεῖνται οἱ αἰολεῖς, ἀλλὰ κατὰ τὴν παλαιὰν ἀναγραφὴν, φρυγῶν ἔχονται καὶ καππαδόκων πρὸς βορρᾶν δηλαδή. τούτων δὲ πρόσουροι κίλικες καθήκοντες ἐπὶ τὴν θάλασσαν, περὶ ἣν καὶ ἡ κύπρος. τούτων δὲ ἔχονται ἀρμένιοι, αὐτῶν δὲ ματιανοί, τούτων δὲ οἱ κισσιανοί. λέγει δὲ ὁ διονύσιος καὶ ὅτι μετὰ τοὺς αἰολεῖς, ὧν ἐστι καὶ ἡ σμύρνα, ἡ τῶν ἰώνων γῆ κεῖται, ἀγχίαλος καὶ αὐτή. ταύτης ἀρχὴ, κατὰ τὸν γεωγράφον, ἡ φώκαια πέρας οὖσα τῆς αἰολίδος. Ἰστέον δὲ ὅτι ὥσπερ τὴν ἰάδα ἐν τοῖς φθάσασιν ἔγνωμεν τὴν αὐτὴν τῇ παλαιᾷ ἀτθίδι οὖσαν, ὡς ἰώνων καλουμένων πάλαι ποτὲ τῶν ἀττικῶν, ἀπὸ ἴωνος, καὶ τῆς χώρας ἰάδος λεγομένης, οὕτω καὶ ἡ δωρὶς ἡ αὐτὴ τῇ αἰολίδι ἐστίν. ἐκαλοῦντο γάρ ποτε, κατὰ τὸν γεωγράφον, αἰολεῖς κατ' ἐπικράτειαν ἔθνους, πάντες οἱ ἐντὸς τοῦ κατὰ πελοπόννησον ἰσθμοῦ, πλὴν ἀθηναίων, καὶ μεγαρέων, καὶ δωριέων τῶν περὶ παρνασσόν. διὸ καὶ πίνδαρος πολλαχοῦ, καίτοι δωριστὶ γράφων, αἰολίδα τὴν ἑαυτοῦ λέγει μολπήν. αἰολεῖς δὲ ἐκεῖνοι ἐλέγοντο ἀπὸ τοῦ τοῦ αἰόλου παίδων, ὥσπερ καὶ δωριεῖς ἀπὸ τῶν τοῦ δώρου. καὶ ἴωνες ἀπὸ ἴωνος τοῦ ξούθου ἀνδρὸς ἀττικοῦ, ὃν καὶ εὐριπίδης κτίστορα ἱστορεῖ ἀσιάτιδος χθονός. οἱ δὲ περὶ τὴν ἀσίαν αἰολεῖς οὕτως ἐκλή-

θησαν, οὐ μόνον ὡς ὄντες τῶν ῥηθέντων ἀρωπαίων αἰολέων ἄποικοι, ἀλλὰ καὶ ὅτι ἀπὸ αἰολέων, ὅ ἐστιν ἐκ ποικίλων τινῶν καὶ μιγάδων ἀνθρώπων ἡ αὐτόθι ἀποικία ἐκείνοις συνεκροτήθη. Ὅτι διὰ μέσης τῆς τῶν ἰώνων γῆς ὁ μαίανδρος λιπαραῖς δίναις εἰς ἅλα κατέρχεται, μεταξὺ τῆς πριήνης, καὶ τῆς μιλήτου, ἰωνικῆς πόλεως, ἀποίκου ἀθηναίων, κατὰ ἡρόδοτον· ὧν ἡ μὲν πριήνη, ἣ καὶ κάδμη ποτὲ ἐκλήθη, ἣν αἴπυτος ὁ νηλέως ἔκτισεν, ἀφ' ἧς εἷς τῶν ἑπτὰ σοφῶν ὁ βίας· ἡ δὲ μίλητος, κτίσμα νηλέως ἀνδρὸς πυλίου αὐτόθι μετοικήσαντος· κατὰ δὲ ἡρόδοτον νείλεως ὁ κόδρου ἔκτισεν αὐτήν. φησὶ γὰρ, νείλεῳ τῷ κόδρου ἐπισπώμενος ἐπὶ τὴν μιλήτου κτίσιν. ἔρια δὲ ὁ τόπος σφόδρα φέρει ἀγαθά· ὅθεν καὶ εἰς παροιμίαν κεῖται τὰ μιλήσια στρώματα. καὶ θεόκριτος δὲ τάπητας μαλακωτέρους ὕπνου εἰπὼν, ἐπάγει, φαίη ἂν ἡ μίλητος, καὶ ὁ τὴν σαμίαν καταβόσκων· ὡς τῆς σάμου καὶ τῆς μιλήτου ἀγαθῶν οὐσῶν εἰς ἐρίων φοράν. περὶ δὲ τῆς πόλεως ταύτης τοιαῦτα γέγραπται, μίλητος πόλις ἐπιφανής. ἐκλήθη δέ ποτε καὶ λελεγὶς, διὰ ἐποίκους λέλεγας. καὶ πιτυοῦσα, ἀπὸ τῶν ἐκεῖ πιτύων, καὶ διότι ἐκεῖ πρῶτον πίτυς ἔφυ. ἐκεῖθεν ἦν θαλῆς ὁ μιλήσιος, καὶ ῥήτωρ αἰσχίνης, ὃν ἡ παρρησία ἔβλαψε· καὶ φωκυλίδης, καὶ τιμόθεος ὁ κιθαρῳδὸς, εἰς ὃν ἐπίγραμμα φέρεται τόδε, Γάτρα μίλητος τίκτει τὸν μούσαισι ποθεινὸν Τιμόθεον, κιθάρας δεξιὸν ἡνίοχον. ἦν δέ ποτε καὶ κρητικὴ νῆσος ἡ μίλητος. λέγεται δὲ καὶ τὴν τῆς καλυψοῦς νῆσον μίλητον κληθῆναί ποτε. λέγεται δὲ λόγος, καὶ μέγιστον κατασκευασθῆναι ναὸν ἐν μιλήτῳ, χωρὶς ὀροφῆς μείναντα διὰ τὸ μέγεθος. ταύτης δὲ ἱστοροῦνται πολλαὶ ἀποικίαι, ὅπου γε καὶ περὶ τὰ νειλῶα στόματα τεῖχος ἦν μιλησίων λεγομένων, ὅπερ αὐτοὶ ἐτείχισαν ναυσὶ τριάκοντα πλεύσαντες. καὶ ὅπου δὲ πελαγαῖος ὁ ἴστρος περὶ τὸν εὔξεινον ἰστριανοὶ κατοικοῦσι μιλησίων ἄποικοι, ὥς φησιν ἡρόδοτος. τούτων δὲ βορειοτέρα ἡ ἔφεσος (ἡ καὶ τραχεῖα ποτὲ κληθεῖσα, καὶ ὀρτυγία, καὶ πτελέα) πόλις ἰώνων, κατὰ δὲ ἡρόδοτον λυδίας, ἣν παραλίαν ὁ διονύσιος λέγει, καὶ μεγάλην πόλιν ἀρτέμιδος, καὶ ναόν φησιν ἐκεῖ εἶναι, ὃν αἱ ἀμαζόνες ἐποίησαν ἐν πρέμνῳ, ὅ ἐστιν ἐν κορμῷ πτελέας, περιώσιον ἀνδράσι θαῦμα. λέγει δὲ ἴσως τὸν περίπυστον ἐκεῖνον, τὸν ὕστερον καυθέντα παρά τινος θελήσαντος οὕτως ἑαυτῷ περιποιήσασθαι τὸ ἐπ' ὀνόματι ἀοίδιμον. κἂν οὐκ ἔσχε τυχεῖν ἐκεῖνος ὃ ἤθελεν. ἀραὶ γὰρ ἐτέθησαν, μηδένα τῶν ἁπάντων τὸ ἐκείνου περιφέρειν ὄνομα, ὡς ἂν ἐπιληθείη παντάπασι, καὶ μὴ ἔχοι ὃ βούλεται. λέγεται δὲ καὶ ὅτι κροῖσος τῇ ἐφέσῳ ἐπιθέμενος ἐπολιόρκει· ἀμηχανοῦντες δὲ οἱ πολῖται ἀνέθεσαν τὴν πόλιν τῇ ἀρτέμιδι, ἐξάψαντες ἐκ τοῦ ναοῦ τῆς ἀρτέμιδος σχοινίον εἰς τὸ τεῖχος. ὅτι δὲ αἱ ἀμαζόνες πολλοὺς ἐν ἀσίᾳ κατέσχον τόπους ποτὲ, δηλοῦσι καὶ κρῆναί τινες ἀμαζόνων ὁμώνυμοι, καὶ μὴν καὶ πόλεις, οἷαι αὐτὴ ἡ ἔφεσος, ἡ ἀναία, ἡ μύῤῥινα, ἡ αἰολική. ἔστι δὲ καὶ ἡλαία τόπος πρὸς τὴν κώμην * κατὰ τὸν ἀῤῥιανὸν, ἀπὸ ἡλαίας ἀμαζόνος. καὶ πρὸς τῷ πόντῳ δὲ θίβα τόπος διὰ τὸ ἔχειν τὴν παραλήγουσαν, ἀπὸ μιᾶς τῶν ὑφ' ἡρακλέους ἀναιρεθεισῶν ἀμαζόνων ἔχουσα τὴν κλῆσιν, ὧν αἱ διάφοροι, τουτέστιν αἱ ὑπερέχουσαι, καὶ ἀξιολογώτεραι, κατὰ τὴν τοῦ ἀῤῥιανοῦ ἱστορίαν, εἰσὶν αὗται τὸ ὄνομα, τράλλα, ἰσοκράτεια, θίβα, τὰ ἄλλα, καὶ ἄλλα. καὶ ἡ σμύρνα δὲ ἀμαζὼν οὖσα καὶ αὐτὴ κατασχεῖν τὴν ἔφεσον λέγεται, ἀφ' ἧς καὶ σμύρνα τόπος ἐφέσου. καὶ αὐτὴν δὲ τὴν ἔφεσον σμύρναν κληθῆναι λέγουσι. φασὶ δὲ τὴν τῆς ἐφέσου πόλιν ἐν κοίλῳ τόπῳ οἰκισθεῖσαν τὴν ἀρχὴν, καὶ χειμῶνι κατακλυσθεῖσαν, ὑπὸ λυσιμάχου μετατεθῆναι ἔνθα νῦν ἐστὶ, καὶ ἀρσινόην κληθῆναι ἀπὸ ἀρσινόης τῆς ἐκείνου θυγατρός. φέρεται δὲ καὶ δούρειδος καλὸν ἐπίγραμμα εἰς τὸν τοιοῦτον κατακλυσμὸν, ἐν ᾧ καὶ ἀοιδοτάτην τῶν ἰάδων ἔφεσον ἐκεῖνος λέγει· ἀρχὴ δὲ τοῦ ἐπιγράμματος αὕτη, Πρεῖαι νεφέλαι πόθεν ὕδατα πικρὰ πιοῦσαι, Νυκτὶ σὺν ἀσέμφει πάντα κατεκλύσατε. καὶ τὰ ἑξῆς. τὴν δὲ ἔφεσον τὸ κύριον ὄνομα (γυνὴ γὰρ ἡ ἔφεσος, ἀφ'

ἧς ἡ πόλις ὀνομάζεται) πρόσπολον ἀρτέμιδος φασὶ, καὶ θυγατέρα αὐτῆς τὴν ἀμαζὼ ἱστοροῦσιν, ἀφ' ἧς αἱ ἀμαζόνες. οἱ δέ φασι τὰς ἀμαζόνας ὑπὸ ἡρακλέους διωκομένας, ὅτε κελεύοντος εὐρυσθέως, ἐπὶ τὸν τῆς ἱππολύτης ἐστάλη ζωστῆρα, καταφυγεῖν ἐπὶ τινα βωμὸν ἀρτέμιδος, κἀκεῖ τυχεῖν ἀφέσεως, καὶ τὸν τόπον ἐκεῖθεν ἔφεσον κληθῆναι, κατὰ παραγραμματισμὸν, ἀντὶ τοῦ, ἄφεσον. ἔθνος δὲ γυναικεῖον αἱ ἀμαζόνες πρὸς τῷ θερμώδοντι, διὸ καὶ ἀπὸ μητέρων ἐγενεαλογοῦντο, καθὰ καὶ ἀρριανὸς ἱστορεῖ. ἐκαλοῦντο δέ ποτε καὶ σαυρομάτιδες, διὰ τὸ ἐν σαυροματικῇ ποτε σκυθίᾳ οἰκῆσαι, καθά περ προγέγραπται ἐν τοῖς περὶ σαυροματῶν· ἢ οἱονεὶ σαυροπάτιδες, διὰ τὸ σαύρας πάσασθαι, ὃ ἐστὶ γεύσασθαι· τοιούτων γὰρ ἤσθιον κρεῶν. διὸ καὶ ἀμαζόνες ἐκαλοῦντο κατά τινας, οὐ μόνον ὡς μονόμαζοι (ἐπεκαίοντο γὰρ βρεφόθεν τὸν δεξιὸν μαζὸν, ὡς ἂν μὴ ἐπικωλύῃ τὴν τοξείαν) ἀλλὰ καὶ οἷα μὴ μάζαις, ἀλλὰ κρέασι θηρείων ἐπιστρεφόμεναι. καὶ ταῦτα μὲν τοιαῦτα. τὸν δὲ ῥηθέντα μαίανδρον σκολιόν φασι ῥέειν, ἀφ' οὗ καὶ τὰς τῶν ποταμῶν σκολιότητας πάσας μαιάνδρους καλεῖσθαι. ἱστορεῖται δὲ ὅτι τὴν ἀνωτέρω εἰρημένην πριήνην πρὸς τῇ θαλάσσῃ οὖσαν κατὰ τὰς ἀρχὰς, μεσόγεων ἐποίησεν ὁ μαίανδρος μακρῷ προσχώματι. φησὶ γὰρ ὁ γεωγράφος, οὕτω γὰρ ὁ μαίανδρος πολὺν χοῦν κατάγων, καὶ ὅτι τύχῃ τοῦ αἰγιαλοῦ προστιθεὶς, πεποίηκε τὴν πριήνην μεσόγεων τεσσαράκοντα σταδίων προσχώματι, ἐπὶ θαλάττῃ πρότερον οὖσαν.

Μηονίη δ' ἐπὶ τῇσιν ἐπ' ἀντολίην τετάνυσται,
Τμώλῳ ὑπ' ἠνεμόεντι· τόθεν πακτωλὸς ὀδεύων
Χρυσὸν ὁμοῦ δίνῃσιν ἐφελκόμενος κελαρύζει.
Τοῦ δ' ἂν ἐπὶ πλευρῇσι καθήμενος εἴαρος ὥρῃ
Κύκνων εἰσαΐοις λιγυρὴν ὄπα, τοί τε καθ' ὕδωρ
Ενθα καὶ ἔνθα νέμονται ἀεξομένης ἐπὶ ποίης.
Πολλοὶ γὰρ λειμῶνες ἐν ἀσίδι τηλεθόωσιν,
Εξοχα δ' ἀμ πεδίον μαιάνδριον, ἔνθα καΰστρου
Ησυχα καχλάζοντος ἐπιρρέει ἀγλαὸν ὕδωρ.

Οἱ μετὰ τοὺς ἴωνας οἱ μήονες, ὧν καὶ ὅμηρος μέμνηται, ἤγουν οἱ λυδοὶ ἐπ' ἀνατολὰς, ἔθνος χώραν ἀγαθὴν οἰκοῦν, καὶ πολυαργυρωτάτην, ὥς φασιν οἱ παλαιοί. ἔνθα ὁ ἠνεμόεις τμῶλος τὸ ὄρος, ὅθεν ὁ πακτωλὸς ῥέων χρυσὸν ὁμοῦ δίνῃσιν ἐφελκόμενος κελαρύζει. χρυσορρόας γὰρ ἱστορεῖται ποταμὸς ὁ πακτωλὸς, ἢ ὡς αὐτὸ τοῦτο χρυσοῦ κατασύρων ψήγματα, ἢ ὡς λιπαίνων τὴν ἔγχωρον γῆν, καὶ πλουτοποιὸς τοῖς ἐκεῖ γινόμενος. καὶ ὅρα καὶ ἐνταῦθα τὸ κελαρύζειν, οὐ πάνυ προσφυὲς ὂν μεγαλειότητι ποταμοῦ ῥεύματος, οὐδὲ ἐν τοῖς περὶ τούτου, τοῦ κηφισοῦ. ὁ δὲ πακτωλὸς καταφέρεσθαι λέγεται εἰς τὸν ἕρμον, καθὰ καὶ ἡρόδοτος ἱστορεῖ, λέγων, πακτωλὸς ψῆγμα χρυσοῦ καταφέρων ἐκ τοῦ τμώλου εἰς τὸν ἕρμον ποταμὸν ἐκδιδοῖ. ὁ δὲ ἕρμος ῥέων ἐκ τῆς σαρδιανῆς ἐκδίδωσιν εἰς τὴν τῆς φωκαίας θάλασσαν. λίαν δὲ τὴν τῶν ἰνδῶν ὁ διονύσιος ἐξυμνεῖ, ὡς εὐδαίμονα, θεῖόν τε ἔδαφος αὐτὴν ἀποκαλῶν, καὶ λέγων κύκνων λιγυρὰν ὄπα ἔαρος ὥρᾳ ἀκούεσθαι ἐν ταῖς τοῦ πακτωλοῦ πλευραῖς, οἳ καθ' ὕλην ἔνθα καὶ ἔνθα νέμονται αὐξανομένης ἐπὶ ποίας· καὶ ὅτι πολλοὶ μὲν λειμῶνες ἐν ἀσίᾳ θάλλουσιν, ἔξοχα δὲ κατὰ τὸ

μαιάνδριον πεδίον. διό τινες καὶ τὸ παρ' ὁμήρῳ, ἀσίῳ ἐν λειμῶνι, ἐντεῦθεν νοοῦσιν, ὡς
τάχα τῆς μῃονίας, ἀσίας λεγομένης. μεθ' ἣν καὶ ἔθνος τι οἱ μυσοὶ, κατὰ τὸν γεωγράφον, δηλο
παρὰ τοὺς ὀλυμπίους. φησὶ γὰρ ἐκεῖνος, μυσοὶ μετὰ λυδοὺς, καὶ πόλις φιλαδέλφεια. λέ-
γει δὲ ὁ διονύσιος καὶ τὸν καΰστρον ἥσυχα καχλάζοντα, ἢ παφλάζοντα ἐπιρρέειν ὕδατι ἀ-
γλαῷ εἰς τὸν μαίανδρον. καΰστρος δὲ ὀνομάζεται ἀπὸ τοῦ παρακεῖσθαι τῇ κεκαυμένῃ χώ-
ρᾳ, ἐξ ἧς, κατὰ τὸν γεωγράφον, οἶνος ἐλλόγιμος ἀρετῇ ἐστὶ κατακεκαυμενίτης. τὴν δὲ χώ-
ραν ταύτην οἱ μὲν μυσίαν καλοῦσι, διὰ τοὺς ἐκεῖ ῥηθέντας μυσοὺς, οἱ δὲ μῃονίαν, διὰ
τοὺς μῄονας· ἥτις τεφρώδης λέγεται εἶναι τὴν ἐπιφάνειαν, καὶ ἄδενδρος, πλὴν ἀμπέλου.
ἀπὸ δὲ τοῦ καΰστρου καλεῖται καὶ πεδίον καΰστριον, τὸ καὶ καϋστριανὸν, ᾧ συνεχὲς τὸ κιλ-
βανόν. λέγονται δὲ καὶ οἱ λυδοὶ καὶ μαίονες καὶ μῄονες, ὡς δηλοῖ ὁ ἡρόδοτος, λέγων ὅτι
ὁ δῆμος λύδιος ἀπὸ λυδοῦ τοῦ ἄτυος πρότερον μῄων καλούμενος, παρ' οἷς καὶ αἱ σάρδεις
τὸ τῶν λυδῶν βασίλειον, ἅς φασιν ἰδίως λέγεσθαι παρὰ τῷ ποιητῇ. ταύτας ἔχειν οἱ κιμμέριοι
λέγονται δίχα τῆς ἀκροπόλεως, ὅτε τὴν πολλὴν τῆς ἀσίας κατέδραμον.

Οὐ μὴν οὐδὲ γυναῖκας ὀνόσσεαι, αἳ περὶ κεῖνο
Θεῖον ἕδος, χρυσοῖο κατ' ἰξύος ἅμμα βαλοῦσαι
Ὀρχεῦνται, θηητὸν ἑλισσόμεναι περὶ κύκλον,
Εὖτε διωνύσοιο χοροστασίας τελέοιεν,
Σὺν καὶ παρθενικαὶ, νεοθηλέες οἷά τε νεβροὶ,
Σκαίρουσιν· τῇσιν δὲ περισμαραγεῦντες ἀῆται
Ἱμερτοὺς δονέουσιν ἐπὶ στήθεσσι χιτῶνας.
Ἀλλὰ τὰ μὲν λυδοῖσι μετ' ἀνθρώποισι μέλονται.

Οὐκ ἀποσεμνύνων τὴν γῆν τῶν λυδῶν ὁ διονύσιος, ὡς καὶ καλλιγύναικα, φησὶν,
ὅτι οὐ μὴν οὐδὲ τὰς λυδὰς μέμψαιτό τις γυναῖκας, αἳ χρυσοῦν ἅμμα κατὰ ὀσφύος βα-
λοῦσαι, ἤγουν ζώνῃ χρυσῇ ζωσάμεναι, κύκλον χοροῦ θηητὸν ἑλίσσουσι, χοροστασίας τελοῦ-
σαι τῷ διονύσῳ. εἶτα ἐνθουσιῶν οἷον ὁ ποιητὴς πανηγυρικώτερον ἐπὶ τῇ τῆς χώρας εὐδαι
μονίᾳ, καὶ ἀφελείᾳ λόγου γοητεύων τὸν ἀκροατὴν, ἢ καὶ ὡς εἰπεῖν, τοῖς ἔπεσι χορεύων καὶ
ἐπορχούμενος, ἐπάγει, σὺν καὶ παρθενικαὶ, νεοθηλέες οἷά τε νεβροὶ σκαίρουσιν. τῇσι δὲ,
ἤγουν ταύταις, περισμαραγεῦντες ἀῆται ἱμερτοὺς δονέουσι περὶ στήθεσσι χιτῶνας. τὸ
δὲ νεοθηλέες, τοῖς νεβροῖς συντακτέον. παρθένοις γὰρ τοιαύταις οὐ πάνυ προσφυὲς τοὔ-
νομα. χαιρόντων δὲ τὸ σκαίρειν. τὸ μέντοι ἀσπαίρειν, κινδυνώδης λέξις ἐστὶν, ὥσπερ ὁ
τὸ ἀσπαίρειν. τὸ δὲ σμαραγεῖν ἰδοὺ καὶ ἐπὶ ἀνέμων ὀνοματοπεποίηται· ὅθεν ὁ ζεὺς ἐρί-
σμάραγος, ἤτοι ἀὴρ πολύηχος. ἐνταῦθα δὲ οὐ μόνον ὡς δεξιὰς χοροποιοὺς ὁ διονύ-
σιος, ἀλλὰ καὶ ὡς ἀγαθὰς ὑφαίνειν τὰς λυδὰς ἐπαινεῖ. ὅτι δὲ καὶ πλούσιοι πάλαι πο-
τὲ οἱ λυδοὶ, δῆλον, παρ' οἷς πρώτοις καὶ νομίσματα χρυσοῦ καὶ ἀργύρου ἐκόπη· καὶ τρυ-
φὴν δὲ πολλὴν εἶχον, ὅθεν καὶ παίγνια πολλὰ ἐξεῦρον αὐτοί. λέγονται δὲ καὶ ἀνδρεῖοι
ποτε γενέσθαι, ὁ ἀλκιμώτατοι, καὶ ἀγαθοὶ εἶναι ἱππεύειν. διὸ καὶ παρὰ λύδιον ἅρμα θέειν λέ-
γονται οἱ ἐν ἡνιοχίᾳ ἡττώμενοι. Οὐκ ὥσπερ πάμφυλος καὶ παμφύλιος τὸ ἐθνικὸν, καὶ σύρος,
σύριος, οὕτω καὶ λυδὸς λύδιος. διαβάλλονται δὲ οἱ λυδοὶ ἐπὶ πονηρίᾳ, ὅθεν ἡ παροιμία,
λυδοὶ πονηροὶ, δεύτεροι αἰγύπτιοι, καὶ τρίτοι κᾶρες. αἱ δὲ λυδαὶ πορνεύεσθαι πᾶσαι λέγον-
ται, καὶ δῶρα πλείω διδόναι, ἢ λαμβάνειν. οὕτω δέ φασι καὶ παρὰ ἀριθμίοις παρθέ-

νοις ἐπιφανεῖς ἀνιδρωθείσας θεᾷ τινι λεγομένῃ ταναΐτιδι καταπορνεύεσθαι, εἶτα πρὸς γάμον ἐκδίδοσθαι, μηδενὸς ἀπαξιοῦντος ταῖς τοιαύταις συνοικεῖν.

Πρὸς δ᾽ ἄρα κεκλιμένην λύκιοι χθόνα ναιετάουσι,
Ξάνθου ἐπὶ προχοῇσιν ἐϋρρείτου ποταμοῖο.
Ἔνθα βαθυκρήμνοιο φαείνεται οὔρεα ταύρου,
Παμφύλων καὶ μέχρι, κράγον δέ ἑ φημίζουσι.
Κεῖθι δ᾽ ἂν ἀθρήσειας ὑπειράλιον πολίεθρον
Ἄσπενδον, ποταμοῖο παραὶ ῥόον εὐρυμέδοντος,
Ἔνθα συοκτονίῃσι διωναίην ἱλάονται.

Οἱ λύκιοι τὸ ἔθνος, κατά τινας, καλεῖται ἀπὸ λύκου τοῦ πανδίονος διαβάντος εἰς τὴν ἀσίαν. κεῖνται δὲ, φησὶν, οἱ λύκιοι πρὸς θάλασσαν· ἔνθα καὶ ὁ ξάνθος ποταμός ἐστιν, ἄλλος παρὰ τὸν τρωϊκὸν, τὸν καὶ σκάμανδρον· καὶ πόλις ὁμώνυμος. περὶ ὧν ἐρρέθη τι καὶ ἐν τῇ τῶν πατάρων ἱστορίᾳ. περὶ δὲ λυκίαν καὶ τὰ τοῦ βαθυκρήμνου ταύρου οὔρεα φαίνεται μέχρι παμφύλων, ἤτοι παμφυλίων (διχῶς γὰρ ἡ τοῦ ἔθνους φέρεται γραφὴ, ὡς προείρηται) οὗ ταύρου τὰ πρὸς τὴν θάλασσαν προτομῇ ταύρου εἰκάζονται. διὸ καὶ ταῦρον τὸ ὄρος κληθῆναι λέγουσιν. οἱ δὲ καὶ διὰ τὸ μέγεθος ταῦρον φασὶν αὐτὸν λέγεσθαι. ταῦροι γὰρ παρὰ τοῖς παλαιοῖς, πάντα τὰ μεγάλα καὶ βίαια. ὅθεν καὶ τὸ βου ἐπιτατικὸν μόριον, κατά τινας, εἴληπται ὡς ἐκ τοῦ βοός. τὸν δὲ ἐνταῦθα ταῦρον τὸ ὄρος, καὶ κράγον φησὶ φημίζεσθαι, ἀπὸ κράγου τινὸς ἐπιφανοῦς ἀνδρὸς, ὃς αὐτόθι θανὼν τιμᾶται. ἐν τούτῳ δέ φασιν οἱ παλαιοὶ τῷ κράγῳ θεῶν ἀγρίων ἄντρα εἶναι. ὁ δὲ γεωγράφος περὶ τοῦ κράγου καὶ ταῦτά φησιν, ὁ κράγος ὄρος ἐστὶν ἔχον ἄκρας ὀκτὼ, καὶ πόλιν ὁμώνυμον, ἔνθα μυθεύεται τὰ περὶ χιμαίρας, καὶ φάραγξ ἐκεῖ χίμαιρα ἀπὸ τοῦ αἰγιαλοῦ ἀνατείνουσα. πρὸς δὲ αὐτῷ κεῖται ὁ ἀντίκραγος. ἱστορεῖται δὲ καὶ ὄρος εἶναι περὶ λυκίαν, τίκτον πῦρ αὐτόματον. τοῦτο δὲ μέχρι καὶ εἰσέτι φαίνεται. Ὅτι ἐν ἀσπένδῳ τῇ παμφυλικῇ πόλει, ἔνθα ποταμὸς εὐρυμέδων ῥέει, συῶν θυσίαις ἱλάσκεται ἀφροδίτη, ὅ ἐστι θεραπεύεται, μόψου τινὸς προκατάρξαντος τοῦ ἔθνους, ὃς εὐξάμενος θύσειν ὃ ἂν περιπέσῃ τῇ χώρᾳ, σῦν ἑλὼν ἔθυσε, κἀκεῖθεν τὸ ἔθος ἐκράτησεν. ἀργείων δὲ κτίσμα ἡ ἄσπενδος εὐανδροῦσά ποτε κατὰ πολύ· εἶχε δὲ καὶ ἐλαιῶνα. φησὶ γὰρ ὁ γεωγράφος, ἄσπονδος ἐλαιόφυτος, καὶ σίδη παμφυλική, πόλεις κατέχουσαι χωρία γεώλοφα. ὁ δὲ ἀρριανὸς ἱστορεῖ κακωθῆναι τοὺς ἀσπενδίους ὑπὸ ἀλεξάνδρου, διότι δοῦναι τῇ στρατιᾷ ὑποσχόμενοι πεντήκοντα τάλαντα εἰς μισθὸν, καὶ τοὺς πεντήκοντα ἵππους οὓς ἔτρεφον τῷ βασιλεῖ, οὐκ ἔδωκαν. ἀλλὰ τότε οὖν αὐτοὺς ἐλύπησεν ὁ βασιλεὺς, καὶ τάλαντα ἑκατὸν ἔλαβεν ἀντὶ τῶν πεντήκοντα. Ἰστέον δὲ ὅτι ἄσπενδος μὲν διὰ τοῦ ε, ὄνομα πόλεως· διὰ δὲ τοῦ ο ἄσπονδος, ὁ μὴ σπενδόμενος. ἵνα μὴ συνεμπέσῃ ἡ πόλις καὶ τὸ ἐπίθετον.

Ἄλλαι δ᾽ ἑξείης παμφυλίδες εἰσὶ πόληες,
Κώρυκος, πέργη τε, καὶ ἠνεμόεσσα φασηλίς.
Τῶν δὲ πρὸς ἀντολίην μεσάτην χθόνα ναιετάουσιν
Ἴδριες ἐν πολέμοισι λυκάονες ἀγκυλότοξοι.

Ὅτι ἡ παμφυλία χώρα ἢ ἀπὸ γυναικὸς παμφύλης, ἢ ἀπὸ παμφύλου τινὸς, οὗ καὶ ὁ λυκόφρων μέμνηται. ἡρόδοτος δέ φησιν ὅτι παμφύλιοί εἰσι τῶν ἐκ τροίας ἀποσκεδασθέντων μετὰ ἀμφιλόχου καὶ χάλκαντος. Ὅτι παμφυλίδες πόλεις κώρυκος, καὶ φάσηλις προπαροξυτόνως, ἡ ποτὲ φάρσαλος, ἀφ' ἧς θεοδέκτης κάλλει διαφέρων, καὶ ποιήσας τεχνικὴν ῥητορικὴν, καὶ λόγοις ἀγαθοῖς γράψας, καὶ τραγῳδίας ν. περὶ τούτων ὁ γεωγράφος φησὶ, κώρυκος καὶ φάσηλις παμφύλων τόποι. ἀλλαχοῦ δέ φησι, κώρυκος αἰγιαλὸς περὶ λυκίαν. εἶτα φάσηλις λίμνη, καὶ πόλις ἀξιολόγοις ἔχουσα τρεῖς λιμένας. ταύτης ὑπέρκειται τὰ σόλυμα, καὶ τελμισσὸς πόλις πισιδικὴ ἐπικειμένη τοῖς στενοῖς τοῖς περὶ τὴν φασηλίδα θάλασσαν, ἅπερ ἀλέξανδρος ἀνοίξας διήγαγε τὴν στρατιάν. ἔνθα καὶ κλίμαξ ὄρος, φησὶν, ἐπικείμενον τῷ παμφυλίῳ πελάγει. ἐνταῦθα νηνεμίας μὲν γυμνοῦται τοῖς παροδεύουσιν αἰγιαλός· πλημμύροντος δὲ τοῦ πελάγους, ὑπὸ κυμάτων καλύπτεται τὸ πολύ. μέσον δὲ φασηλίδος καὶ ἀτταλείας θήβη πόλις καὶ λυρνησσὸς, ὁμώνυμοι ταῖς τρωϊκαῖς. τὴν δὲ ἀττάλειαν ὁμώνυμον ὁ γεωγράφος εἶναι λέγει τοῦ κτίσαντος, ὃς καὶ κώρυκον πολίχνιον ἔκτισεν. ἐν ἄλλοις δέ φησιν ὁ αὐτὸς, ὅτι κώρυκος ἄκρα λυκίας, μετὰ τὴν ἄκραν τὸ ἀνεμούριον, ὑπὲρ ἧς ἄντρον τὸ κωρύκειον, ἐν ᾧ ἀρίστη κρόκος φύεται. Ἰστέον δὲ ὅτι ἡ παροιμία ἡ λέγουσα, τοῦ δ' ἄρα ὁ κωρυκαῖος ἠκροάζετο, οὐκ ἀπὸ ταύτης τῆς κωρύκου εἴρηται, ἀλλ' ἀπὸ νησίου τινὸς, καὶ λιμένος ὄντος πλησίον τῆς τέω νήσου, καὶ τῶν ἐρυθρῶν, ἔνθα λῃστήριον ἦν τῶν ἐκεῖ κωρυκαίων ὠτακουστούντων περιέργως τὰ κατὰ τοὺς ἐμπόρους, καὶ οὕτως ἐπιβουλευόντων αὐτοῖς. ὅθεν καὶ ἡ παροιμία, ἐπὶ τῶν περιεργαζομένων καὶ μανθανόντων τὰ ἀπόρρητα. Ὅτι τοὺς λυκίους πρὸς θάλασσαν εἶπεν εἶναι, διαστέλλων πρὸς τοὺς λυκάονας, οὓς λυκάονας πρὸς ἀνατολὴν λέγει ὡς ἠπειρώτας μέσην χθόνα οἰκεῖν. καὶ ἀγκυλοτόξους ὀνομάζει, καὶ ἴδριας ἐν πολέμῳ καλεῖ. τούτων τῶν λυκαόνων ἐστὶ καὶ τὸ εἰκόνιον τῇ εἰκόνι τῆς γοργόνος παρονομαζόμενον, ἣν αὐτόθι ἀνασηλῶσαι λέγεται ὁ περσεύς. λέγονται δὲ λυκάονες ἀπὸ λυκάονός τινος ἀρκάδος, πόλιν αὐτόθι κτίσαντος κατὰ χρησμὸν, ἐπὶ ἐμφανείᾳ λύκου ἀκάμαντος φέροντος ἐνὶ γναθμοῖς ἀνδρομέην παλάμην· τό ῥα οἱ τέκμηρεν ἀπόλλων. Ἰστέον δὲ ὅτι διττοί εἰσιν οἱ λύκιοι, ὡς καὶ ὁμήρῳ δοκεῖ. οἱ μὲν, τρωϊκοὶ, καθὰ καὶ ὁ γεωγράφος φησίν· οἱ δὲ, πρὸς τῇ καρίᾳ. ἄδηλον δὲ πότεροι τοὺς ἑτέρους ἀπῴκισαν. οὕτω δὲ φησὶν ὁ γεωγράφος καὶ περὶ τῶν κιλίκων. περὶ τούτων μέντοι ἀλλαχοῦ φησιν ὁ αὐτὸς γεωγράφος, ὅτι οἱ κίλικες οἱ ἐν τροίᾳ μεταστάντες εἰς συρίαν, ἀπετέμοντο παρὰ τῶν σύρων τὴν νῦν κιλικίαν. ἡρόδοτος δὲ τοὺς πρὸς τῇ καρίᾳ λυκίους ἐκ κρήτης γενέσθαι ἱστορεῖ, λέγων καὶ ὅτι τερμίλαι ἐκαλοῦντο· ἐπὶ δὲ λύκου τοῦ πανδίονος ἀνδρὸς ἀθηναίου ἐκλήθησαν λύκιοι. εἶχον δὲ καὶ κρανέϊνα τόξα, καὶ οἰστοὺς καλαμίνους ἀπτέρους, καὶ αἰγὸς δέρματα περὶ τοὺς ὤμους, καὶ περὶ τὰς κεφαλὰς πίλους ἐστεφανωμένους πτεροῖς.

Τοῖς δ' ἔπι, πισιδέων λιπαρὸν πέδον, ἧχι πόληες,
Τερμισσὸς, λύρβη τε, καὶ ἣν ἐπολίσσατο λαὸς
Πρίν ποτ' ἀμυκλαίων, μεγαλώνυμος ἐν χθονὶ σέλγη.
Κεῖθεν δ' εἰς αὐγὰς σκολιὸν περιτέμνεται οἶμον
Πολλὸν ἔσω βεβαυῖα περίδρομος ἀμφιτρίτη,
Γείτων δ' εὐξείνοιο πολυκλύστοιο θαλάσσης.

Κεινός τοι κιλίκων περισύρεται ἔθνεα κόλπος
Μακρὸς ἐπ' ἀντολίην, ἀσίης δὲ στεινὰ καλεῦσι.

Ὅτι πισιδέων πεδίον, οἷς καὶ σολύμοις τινὲς φασὶ, λιπαρὸν λέγει, ὧν πόλις ἡ σέλγη, ἣν καὶ κτίσμα λέγει λαοῦ ἀμυκλαίων, καὶ μεγαλώνυμον καλεῖ. φασὶ γὰρ δισμυρίανδρον τὴν πόλιν ταύτην γενέσθαι. ἀπὸ πισίδου δέ τινος ὀνομασθῆναι λέγονται οἱ πισίδαι, δι' ἑνὸς σ ἐκφερόμενοι· καὶ ποτὲ μὲν ἐν συστολῇ, ποτὲ δὲ ἐν ἐκτάσει τὴν ἄρχουσαν. λέγεται δὲ ὑπὸ κάλχαντος ἡ σέλγη κτισθῆναι, εἶτα ὑπὸ λακεδαιμονίων. ἀξιολογώτατοι δὲ πισιδέων οἱ σελγεῖς, καὶ δι' ἐρυμνότητα πόλεως, οὐδέ ποτε ἐπ' ἄλλοις γενόμενοι· ἀλεξάνδρῳ δὲ πρεσβευσάμενοι, καὶ κατὰ φιλίαν εἰπόντες δέχεσθαι τὰ προστάγματα. ἱστορεῖται δὲ καὶ πάνυ ποτὲ τὴν πόλιν ταύτην ἀνομηθῆναι, λακώνων, ὡς εἴρηται, μετοικησάντων εἰς αὐτήν· ὅθεν καὶ ἀσελγεῖς φασὶ κατὰ στέρησιν καλεῖσθαι τοὺς αἰσχροὺς, καὶ οὐ ζῶντας ἀνόμως, μηδὲ ἐοικότας σελγεῦσι κατὰ ἤθους χρηστότητα. καίτοι ἄλλοι τὸ ἀνάπαλιν φαυλοτάτους τοὺς ἐκεῖ ἱστοροῦσιν, ὅθεν κατ' ἐπίτασιν λέγεσθαι τὴν ἀσέλγειαν ἐπὶ τῶν οὐ καθαρῶς ζώντων, ἀλλὰ τοῖς σελγεῦσιν ἐοικότων. κρείττων δὲ ἡ πρώτη ἐπιβολὴ τῆς ἐτυμότητος. τάχα γὰρ οὐκ ἂν ὁ διονύσιος μεγαλώνυμον εἶπε τὴν σέλγην, εἰ φαύλους τοὺς πολίτας ἔτρεφεν.

Ὅτι πόλις πισιδέων καὶ ἡ λύρβη καὶ ἡ τερμισσὸς ὑποκειμένη τῆς κιβύρης τῆς μεγίστης διοικήσεως· ἔνθα φησὶν ὁ γεωγράφος τὸν σίδηρον ῥαδίως τορνεύεσθαι. ταύτην τινὲς διὰ τοῦ λ γράφουσι τελμισσὸν, καὶ λέγουσιν ὅτι τελμισσὸς ἡ πόλις πλεονασμὸν ἔπαθεν, ἐπεντεθέντος τοῦ λ. ἐκλήθη γὰρ ἀπὸ τερμισσοῦ τοῦ ἀπόλλωνος, ὡς φησὶν ἡρωδιανὸς ἐν τῷ περὶ παθῶν. Σημείωσαι δὲ ὅτι κρείττων ἡ διὰ τοῦ ρ προεκτεθεῖσα γραφή. φέρεται γὰρ ἐν τοῖς ἐθνικοῖς, τὴν μὲν διὰ τοῦ λ τελμισσὸν, πόλιν εἶναι τῆς καρίας, ἢ λυκίας, τὴν δὲ τερμισσὸν, τῆς πισιδίας. λέγει δὲ καὶ ὁ γεωγράφος, τελμισσὸς πολίχνη λυκίων, καὶ τελμισσὸς ἄκρα. εἶτα ὁ ἀντίκραγος. αὕτη δὲ ἡ τερμισσὸς καὶ μείζων λέγεται, πρὸς ἀντιδιαστολὴν ἑτέρας ἀποίκου αὐτῆς, καλουμένης μικρᾶς τερμισσοῦ. Ὅτι μετὰ τὰς πισιδέων πόλεις πρὸς αὐγὰς ἡ τοῦ ἰσσικοῦ, ἤτοι τοῦ παμφυλίου πελάγους ἐπὶ καμπὴ κυλιουμένη, ὡς καὶ ἀλλαχοῦ προείρηται, καὶ οἷς περίδρομος ἐπὶ πολλῷ ἔσω βαίνουσα, οὐκ ἀρνουμένη δὲ οὐδὲ τὸν εὔξεινον, ὡς οἱ παλαιοὶ γράφουσιν, ἀλλὰ πρὸς αὐτὸν ἐν τῷ κάμπτεσθαι νεύουσα· διὸ καὶ, ὥσπερ ὁ ὑρκάνιος, οὕτω καὶ αὐτὸς ὁ παμφύλιος γείτων τοῦ ἀξείνου λέγεται, καίτοι ἄλλως ἐπὶ μακρὸν ἀφεστηκώς. Ἰστέον δὲ ὅτι μακρὸς ἐπὶ ἀνατολὴν περισυρόμενος τὴν τῶν κιλίκων γῆν ὁ ἰσσικὸς οὗτος κόλπος, καὶ παρακείμενον ἔχων ἔγγιστα τὸν ταῦρον τὸ ὄρος, ἀποτελεῖ τὰ κατὰ τὸν διονύσιον λεγόμενα τῆς ἀσίας στενά. ταῦτα δὲ λέγεται ἀνοῖξαι ἀλέξανδρος, εἰς ὀρυχωρείαν τῷ στρατῷ προάγων ἐκεῖ· κάλλιόν τι καινοτομήσας αὐτὸς καὶ τῆς περὶ τὸν ἄθω ξερξικῆς ἀλαζονείας πάνυ τι χρησιμώτερον. ἀρριανὸς δὲ λέγει καὶ ἀτυχῆσαι τοιαῦτα τὸν ἀλέξανδρον. ἄλλως γὰρ οὐκ οὔσης ὁδοῦ ἐν τῇ κατὰ φασηλίδα θαλάσσῃ, ὅτι μὴ τῶν ἀπ' ἄρκτου πνεόντων ἀνέμων (εἰ γὰρ νότος κατέχοι, ἄπορον ἦν διὰ τοῦ αἰγιαλοῦ διελθεῖν ἀλεξάνδρῳ) σκληροὶ δὲ βορέαι ἐπιπνεύσαντες οὐκ ἄνευ τοῦ θείου εὐμαρῆ τὴν ὁδὸν παρέσχον. λέγεται δὲ καὶ κατὰ τὴν περσίδα πολλὰ εἶναι στενὰ, ἃ βίᾳ μὲν, διῆλθε δ' ὅμως ὁ μακεδὼν ἀλέξανδρος, ἀλλὰ τὸ σπεύδων καὶ τὰ γαζοφυλάκια δὲ κατασχεῖν, ἃ πολλοῖς χρόνοις ἐξεπεπλήρωτο. περὶ δὲ τῶν τῆς ἀσίας στενῶν εἴρηταί τι καὶ ἐν τοῖς πρὸ μικροῦ ῥηθεῖσι περὶ φασηλίδος.

Καὶ τῷ μὲν πλεόνων ποταμῶν ἐπιμίσγεται ὕδωρ
Τηλόθεν ἐρχομένων, πυράμοιό τε καὶ πινάροιο,

Κύδνου

Κύδνου τε σκολιοῖο μέσην διὰ Ταρσὸν ἰόντος,
Ταρσὸν ἐϋκτιμένην, ὅθι δή ποτε πήγασος ἵππος
Ταρσὸν ἀφεὶς, χώρῳ λίπεν οὔνομα, τῆμος ἀφ' ἵππου
Ες διὸς ἱέμενος πέσεν ἥρως βελλεροφόντης.
Κεῖθι δὲ καὶ πεδίον τὸ ἀλήϊον, οὗ κατὰ νῶτα
Ανθρώπων ἀπάνευθεν ἀλώμενος ἐνδιάασκε.

Οὔτε ὁ παμφύλιος, ὁ καὶ ἰσσικὸς κόλπος τὴν κιλίκων γῆν, ὡς εἴρηται, περισύρεται, καὶ ὅτι εἰς αὐτὸν ὁ πύραμος ὁ ποταμὸς εἰσβάλλει, καὶ ὁ πίναρος, καὶ κύδνος ὁ ἀπὸ τοῦ ταύρου ὄρους τοῦ ὑπερκειμένου τῆς ταρσοῦ ῥέων σκολιὸς, καὶ μέσην τὴν ταρσὸν διϊών· περὶ οὗ καὶ κατωτέρω ῥηθήσεται. ψυχρὸν δὲ, φασὶ, καὶ ταχὺ τὸ ῥεῦμα τοῦ κύδνου, καὶ ἐπικουρεῖ τοῖς παχυνευροῦσι κτήνεσι καὶ ἀνθρώποις. εἰς τοῦτον, ὡς καὶ ἀρριανὸς ἱστορεῖ, ἔρριψεν ἑαυτὸν ὁ ἀλέξανδρος, καὶ καύματι ἐχόμενος, ἐπιθυμήσας τοῦ ὕδατος, ὁπηνίκα καὶ σπασμῷ ἐσχέθη, καὶ θερμαῖς ἰσχυραῖς, καὶ ἀγρυπνίᾳ συνεχεῖ· ὅτε καὶ ἐκάθηρεν αὐτὸν φίλιππος ὁ ἀκαρνὰν ἰατρὸς, τῶν ἄλλων ἰατρῶν οὐκ οἰομένων εἶναι βιώσιμα. ὁ δὲ πύραμος σκολιὸς μὲν ῥεῖ, ὡς εἴρηται, καὶ καταπίπτων εἰς βαθεῖαν φάραγγα, ψόφον προσβάλλει βροντῇ παραπλήσιον· καὶ χοῦν δὲ πάνυ πολὺν, ὡς ὁ γεωγράφος φησὶ, κατάγει ἐπὶ τὴν θάλασσαν. διὸ καὶ χρησμὸς ἐξέπεσεν ἐν ὑπερβολῇ τοιοῦτος,
Εσσεται ἐσσομένοις ὅτε πύραμος ἀργυροδίνης
Ηϊόνα προχέων ἱερὴν ἐς κύπρον ἵκηται.

ἡ δὲ ταρσὸς ἐν πεδίῳ μὲν ἵδρυται, ἀργείων δὲ ἐστὶ κτίσμα, πλανηθέντων ἐκεῖ κατὰ ζήτησιν ἰοῦς τῆς τοῦ ἰνάχου θυγατρὸς. ἱστορεῖται δὲ ἐπιπολάσαι ποτὲ τῇ πόλει ταύτῃ πολλὴν δεξιότητα, ὥστε καὶ χρείαν τοῦ ἀποσχεδιάζειν ῥήτορας πρὸς τὴν δεδομένην ὑπόθεσιν· εὐπορῆσαι δὲ καὶ πολλῶν ἀνδρῶν ἐλλογίμων, καὶ ἄλλα πολλὰ ἔχειν ἀγαθά. ὁ δὲ διονύσιος ἐπαναλήψει καὶ ἐνταῦθα, διὰ τὸ τοῦ τόπου ἔνδοξον, χρησάμενος, λέγει καὶ αἰτίαν δι' ἣν ἡ τῶν κιλίκων πόλις οὕτω καλεῖται· ὅτι δηλονότι ὁμώνυμός ἐστι τῷ τοῦ πηγάσου ταρσῷ, ἐκεῖ καταρρυέντος ἄνωθεν, καὶ τὸν δι' ἀναβάτην βελλεροφόντην συγκατενεγκόντος, μεγαλοχολήσαντα πρὸς τὰ γήρα, ὡς καὶ ἀριστοτέλης ἱστορεῖ, καὶ πλανώμενον ἐκεῖ περὶ τὸ ἀλήϊον πεδίον. ὅτε γὰρ ἐς διὸς ὁ βελλεροφόντης ἀφικνεῖτο, ἐποχούμενος τῷ πτερῷ πηγάσῳ, τότε καὶ ὁ πήγασος κάτω ἠνέχθη, χόλῳ διὸς, καὶ ὁ ἱππεὺς συγκατηνέχθη· καὶ ὁ ἵππος αὐτοῦ ἐνταῦθα τὸν τοῦ ποδὸς ταρσὸν ἐπαφεὶς (ἐκεῖ γὰρ ὤκλασε) τῷ τόπῳ ἔλιπε τὸ ὄνομα. ἄλλοι μέντοι τὸ ὄνομα τῆς πόλεως ὑπόμνημα τῆς τοῦ βελλεροφόντου χωλείας εἶναι φασὶ * τὴν πόλιν, διὰ τὸ μετὰ τὸν κατακλυσμὸν, ἢ μετὰ τὴν πρώτην σύστασιν τῶν ὑδάτων προσχωρούντων εἰς τὴν θάλασσαν, τὰ ἐκεῖ ἀναξηρανθῆναι πρῶτον ταυρικὰ ὄρη· διὸ καὶ τὴν πόλιν τερσίαν τότε κληθῆναι, ὡς ἀπὸ τοῦ τέρσω τὸ ξηραίνω· ὕστερον δὲ ταρσόν. ἐρατοσθένης δέ φησι τὴν κλῆσιν τῇ πόλει εἶναι ἀπὸ διὸς τερσίου τοῦ ἐκεῖ καλουμένου. οἱ δέ φασι τερσὸν τὰ πρῶτα διὰ τοῦ ε στοιχείου ὀνομασθῆναι τὴν πόλιν, διὰ τὸ τοὺς ἐκεῖ πρώτους συναγαγόντας καρπὸν χλωρὸν τερσῆναι, ὅ ἐστι ξηρᾶναι, καὶ εἰς χειμῶνος ἀποθέσθαι τροφήν. ἐκεῖ δέ που φασὶν εἶναι καὶ τὸ ἀλήϊον πεδίον, οὗ καὶ ὅμηρος μέμνηται, ἐν ᾧ μετὰ τὴν κατάπτωσιν, ὡς ἐρρέθη, ἐπλανᾶτο βελλεροφόντης, τοῦ τε πηγάσου καταπεσὼν, καὶ τῶν φρενῶν ἐκπεσὼν, ὅθεν καὶ μονώτην εἵλετο βίον, ἀνθρώπων ἀπάνευθε περὶ τὸ πεδίον ἀλώμενος, ἤγουν πλανώμενος, ὅπερ ἐκ τῆς τοιαύτης αὐτοῦ ἄλης, ὅ ἐστι πλάνης, ἐτυμολογηθὲν, ὡς καὶ ὁμήρῳ δοκεῖ, ἐκλήθη

ἀλήϊον· ἢ ἀπό τινος πόλεως καλουμένης ἄλης, ὥς τινες λέγουσιν, ἢ παρὰ τὸ ἐστερῆσθαι λήϊων. ἔστι δὲ, φασὶ, τὸ πεδίον τοῦτο μεταξὺ κύδνου ποταμοῦ, καὶ σινάρου. τὸν δὲ μνημονευθέντα σίναρον, ποταμόν τινα φασὶν εἶναι ἐκ μέσου πεδίου διιόντα, καὶ οὕτω βιαίως τοῦ μυχοῦ ἀνατέλλειν, ὥστε τῷ καθιέντι ἀκόντιον εἰς τὸ τῆς γῆς βάθος ἀποπεριτρέπει τὸ ὕδωρ, καὶ μόλις τὸ καθιέμενον βαπτίζεται. διττὴ δὲ ἡ γραφὴ τοῦ ταρσοῦ, διά τε τοῦ ε, ὡς προειρέθη, ἀπὸ τοῦ τέρσω, καὶ διὰ τοῦ α ἔταρσον, δευτέρου ἀορίστου. λέγεται δὲ ταρσὸς καὶ ἐπὶ πτέρυγος ὀρνέων, καὶ ἐπὶ εἰρεσίας τριήρεων. καὶ ὁ τῶν τυροποιούντων δὲ καλαθίσκος ταρσὸς καλεῖται, καὶ ἀπ' αὐτοῦ ταῤῥὸς, ὡς πυρσὸς, πυῤῥός. ἄποικος δὲ ἀργείων ἡ ταρσὸς, κτίσμα σαρδαναπάλου, ὃν καὶ ἐν αὐτῇ τεθάφθαι φασί τινες. Ὅτι ἐὰν καὶ νῶτα γῆς ὥσπερ καὶ θαλάσσης, οἱ ῥήτορες λέγουσι, δηλοῦντες τὴν αὐτῆς ἐπιφάνειαν, ἀλλ' αὖθις ποτὲ καὶ ὑπτίαν καὶ ὕπτιον κεῖσθαι φασὶν, ὅτε περὶ πεδιάδων λέγουσι. δῆλον δὲ ὅτι καὶ λαγόνας γῆς, καὶ κενεῶνα φασὶν, ὅτε μὴ τὸ φαινόμενον αὐτῆς, ἀλλὰ καὶ τὸ ἐν βάθει δηλῶσαι βούλονται.

Πολλαὶ δ' ἑξείης κιλίκων γεγάασι πόληες,
Λυρνησσὸς, μαλλός τε, καὶ ἀγχιάλεια, σόλοι τε·
Αἱ μὲν ἐν ἠπείρῳ, αἱ δ' αὐτῆς ἄγχι θαλάσσης.
Τῆς δ' ἔπι, κομμαγενῶν ἕδος, συρίης τε πόληες
Θινὸς ἐπὶ στρεπτῆς περιμήκεες· ἀμφὶ γὰρ ὁλκὸς
Ες δύσιν ἐστράφθαι πολιῆς ἁλὸς, ἄχρι κολώνης
Οὔρεος ἀγχιάλοιο βαθυκρήμνου κασίοιο.
Ῥηϊδίως δ' ἄν τοι λοιπὸν πόρον αὐδήσαιμι
Γαιάων ἀσίης· ὁ δέ τοι λόγος ἐν φρεσὶν ἔστω,
Μηδ' ἀνέμοις φορέοιτο πονηθέντων χάρις ἔργων.
Εἰ γάρ μοι σάφα τήνδε καταφράσσαιο κέλευθον,
Ἤ τάχα κεν ἄλλοισιν ἐπισταμένως ἀγορεύοις
Καὶ ποταμοὺς, πολίων τε θέσιν, καὶ γαῖαν ἑκάστην.

Ὅτι κίλικες τὸ ἔθνος, καθά φησιν ἀῤῥιανὸς, ἀπὸ κίλικος τοῦ ἀγήνορος, ὃς ἐκ φοινίκης κατὰ ζήτησιν εὐρώπης σταλεὶς, καὶ πολλὴν γῆν πλανηθεὶς, οὐδενὶ μὲν ἴχνει τῆς παιδὸς ἐνέτυχε, τὴν δὲ πολλὴν τῆς φοινίκων γῆς καταλαβὼν, ἀφ' ἑαυτοῦ τὴν ἐπωνυμίαν ἔδωκε τῇ χώρᾳ. ἡρόδοτος δὲ λέγει ὅτι πρὸ τούτου ἀχαιοὶ ἐκαλοῦντο οἱ κίλικες. πειρατικοὶ δὲ οἱ κίλικες, οἳ καὶ τῷ κατὰ σαμοθρᾳκῶν ἱερῷ ποτε προσπεσόντες, τάλαντα πλείω χιλίων ἀπήνεγκαν. ὁ δὲ γεωγράφος φησὶν, ὅτι κιλικία ἡ μὲν τραχεῖα, ἧς ἡ παραλία στενὴ μέχρι καὶ περὶ ἰσαυρίαν καὶ πισιδίαν, καὶ οἱ αὐτὴν οἰκοῦντες τραχειῶται λέγονται· ἡ δὲ πεδιὰς ἀπό τε σόλων καὶ ταρσῶν, μέχρι καὶ ἰσσοῦ. Ὅτι πολλαὶ πόλεις κιλίκων, αἱ μὲν ἐν ἠπείρῳ, αἱ δὲ αἰγιαλοί· ὧν μία καὶ ἡ ἀγχιάλη κτίσμα τῆς ἰαπετοῦ θυγατρὸς, ὅπου καὶ ὁ ποταμὸς ἀγχιαλεύς. ταύτης τῆς ἀγχιάλης υἱὸς κύδνος, ἀφ' οὗ κύδνος ὁ ἐν ταρσῷ ποταμὸς, οὗ ἐκβολαὶ μετὰ τὴν ἀγχιάλην πόλιν. τινὲς δὲ σαρδαναπάλου κτίσμα καὶ αὐτὴν τὴν ἀγχιάλην φασὶν, ἐπιγράφοντες ὅτι σαρδανάπαλος ἀγχιάλην καὶ ταρσὸν ἔκτισεν ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ. ὁ δὲ διονύσιος ἀγχιάλειαν ταύτην λέγει, ὡς καὶ ὁ γεωγράφος τὴν

θεσσαλονίκην, θεσσαλονίκειαν. ἔστι δὲ καὶ θρᾳκικὴ αἰγιάλη, κατὰ τὸν γεωγράφον. Ὅτι κιλίκων ἐστὶ πόλις καὶ ἡ λυρνησσὸς, ἄλλη παρὰ τὴν τρωϊκὴν, ὀνομαζομένη καὶ ὁμαλὴ, ἐφ' ὕψους μὲν κειμένη, κληθεῖσα δὲ οὕτως ἀπό τινος μαλλοῦ κτίσαντος αὐτήν· ἢ ἀπὸ μαλλῶν, ἤγουν στεμμάτων, ἃ κόρακος ἁρπάσαντός ποθεν, καὶ καταθέντος ἐνταῦθα, ἐκλήθη ἡ πόλις κατὰ χρησμὸν, ὑπὸ μόψου καὶ ἀμφιλόχου τῶν ὑμνουμένων μάντεων, οἳ καὶ μαλλὸν ἐκάλεσαν τὴν πόλιν ἐκ τῶν τοιούτων μαλλῶν. Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι ἔθνος ἐστὶ μαχιμώτατον ἰνδικὸν οἱ μαλλοὶ πληθυντικῶς, ἔνθα παρὰ βραχὺ ἐκινδύνευσεν εἰς ζωὴν ὁ μέγας ἀλέξανδρος. Ὅτι πόλις κιλικίας καὶ οἱ σόλοι, ἡ νῦν πομπηΐου πόλις. λέγονται δὲ σόλοι, κατά τινας, ἀπὸ σόλωνος. οἱ δέ φασι ῥοδίων καὶ ἀχαιῶν κτίσμα τὴν τοιαύτην πόλιν. τούτων οἱ πολῖται οὐ σόλοι, ἀλλὰ σολεῖς. φασὶ δὲ καὶ τὸν σολοικισμὸν ἐντεῦθεν λαβεῖν τὴν ἀρχὴν, ὡς ἀνδρῶν ποτε ἀττικῶν οἰκησάντων ἐκεῖ, καὶ τὴν ἀγωγὴν παρακοπέντων ἀττικὴν γλῶτταν, καὶ ἐξαγροικισθέντων διὰ τὸν ἐν σόλοις οἰκησμόν· ὅθεν καὶ πάντας τοὺς τοιούτους, σολοίκους λέγεσθαι, ὅ ἐστι βαρβάρους, κατὰ τοὺς ἐν σόλοις οἰκήσαντας. εἰσὶ δὲ σόλοι καὶ περὶ κύπρον, ὧν οἱ πολῖται σόλιοι λέγονται. Ὅτι μετὰ τὴν κιλικίαν καὶ ἡ κομμαγηνὴ καππαδοκία ἐστὶ, ναὶ μὴν καὶ ἡ περὶ τὴν στρεπτικὴν θῖνα τοῦ ἰσσικοῦ κόλπου συρία, τουτέστιν ἡ φοινίκη, διήκουσα ἄχρι καὶ εἰς τὸ κάσιον ὄρος, ὅπερ ὄρος καὶ αἰγιαλόν φησι καὶ βαθύκρημνον, περὶ ὃ ἡ τοῦ ἰσσικοῦ κόλπου περιφέρεια εἰς δύσιν ἐστραμμένη παύεται τοῖς ἐκ τῶν βορείων δηλαδὴ ἕως ἐπὶ τὰ ἐκεῖσε ἥκουσιν. Ἰστέον δὲ ὅτι τὴν κομμαγηνὴν, κομμαγεινὴν λέγει, κατὰ πλεονασμὸν τοῦ ε, διὰ μέτρου ὀρθότητα. Σημείωσαι δὲ ὅτι περὶ τὴν κομμαγηνὴν καππαδοκίαν καὶ ἡ μελιτηνὴ κεῖται, καὶ τὸ λεγόμενον ἀμανὸν ὄρος. τοῦ ταύρου δὲ κόμμα καὶ αὐτό. κἀκεῖνο δὲ σημείωσαι, ὅτι ἀξιόλογος ἡ κομμαγεινὴ χώρα, ὅπου τινὲς εἰς πέντε διαιροῦντες τὴν ὅλην συρίαν, μέρη αὐτῆς ἐτίθεντο τὴν κομμαγεινὴν, καὶ τὴν σελευκίδα, καὶ τὴν κοίλην συρίαν, καὶ τελευταῖον τὴν παραλίαν φοινίκην, καὶ τὴν ἰουδαίαν ἐν μεσογείῳ. Ὅτι χώραν γαίας λέγει ἐν τῷ, γαιάων ἀσίης· παρὰ καπιῶν δέ φησι γαίας καὶ ἄλλας μακεδονικὰς πόλεις.

Σχῆμα μὲν οὖν πισύρεσσιν ἐπὶ πλευρῇσι τετύχθω,
Πεπταμένον δολιχοῖσιν ἐπ' ἀντολίην πεδίοισιν.
Οἶσθα γὰρ ἐν προτέροισιν ἐμεῦ εἰπόντος ἀκούσας
Πᾶσαν ἕως ἰνδῶν ἀσίην ὄρος ἄνδιχα τέμνειν·
Κεῖνό τοι ἐν πλευρῇσι βορειότερον τελέθοιτο,
Νεῖλος δ' ἑσπέριον πλευρὸν πέλοι, αὐτὰρ ἑῷον,
Ἰνδικὸς ὠκεανός· νότιον δ' ἁλὸς οἶδμ' ἐρυθρῆς·
Φράζεο δ' ὡς ὑπὸ πέζαν ἐπ' αὐγὰς ἵζομαι ἤδη,
Ἀρξάμενος συρίηθεν, ὅθεν λίπον· οὐδ' ἂν ἔμοιγε
Μύθου ἅτε ψευσθέντος ἀνὴρ ἐπιμωμήσαιτο.
Ἀλλ' ἤτοι συρίη μὲν ὑπεὶρ ἁλὸς ἐξύθεν ἕρπει
Ἐς νότον, ἀντολίην τε, πολύπτολιν αἶαν ἔχουσα,
Ἣν κοίλην ἐνέπουσιν ἐπώνυμον, οὕνεκ' ἄρ' αὐτὴν

Μέσσην καὶ ψαμαθώδη ὀρέων δύο πρῶνες ἔχουσιν,
Ἑσπερίου κασίοιο, καὶ ἠώου λιβάνοιο.
Καὶ τὴν μὲν πολλοί τε καὶ ὄλβιοι ἄνδρες ἔχουσιν,
Οὐχ ἅμα ναιετάοντες ὁμώνυμοι, ἀλλὰ διαμφίς·
Οἱ μὲν, ἐπ' ἠπείρῳ, τοίπερ σύριοι καλέονται·
Οἱ δ', ἁλὸς ἐγγὺς ἐόντες, ἐπωνυμίην φοίνικες,
Τῶν δ' ἀνδρῶν γενεῆς, οἳ ἐρυθραῖοι γεγάασιν,
Οἳ πρῶτοι νήεσσιν ἐπειρήσαντο θαλάσσης,
Πρῶτοι δ' ἐμπορίης ἁλιδινέος ἐμνήσαντο,
Καὶ βαθὺν οὐρανίων ἄστρων πόρον ἐφράσσαντο.
Οἵ τ' ἰόπην, καὶ γάζαν, ἐλαΐδα τ' ἐνναίουσι,
Καὶ τύρον ὠγυγίην, βηρυτοῦ τ' αἶαν ἐραννήν,
Βύβλον τ' αἰγίαλον, καὶ σιδόνα ἀνθεμόεσσαν,
Ναιομένην χαρίεντος ἐφ' ὕδασι βοστρήνοιο,
Καὶ τρίπολιν λιπαρὴν, ὀρθωσίδα τε, μάραθόν τε,
Λαοδίκην θ' ἣ κεῖται ἐπ' ἠιόνεσσι θαλάσσης,
Καὶ ποσιδήϊα ἔργα, καὶ ἱερὰ τέμπεα δάφνης,
Ἠχί περ ἀντιόχοιο ἐπώνυμος ἀντιόχεια.

Ὅτι πρὸς τῷ πηλουσιακῷ τοῦ νείλου στόματι χωρίον τι πληθυντικῶς δάφναι λέγεται παρὰ τῷ ἡροδότῳ. ὁ δὲ τὰ ἐθνικὰ γράψας περιάστειον ἐπισημότατον τῆς ἑώας ἀντιοχείας τὴν δάφνην ταύτην εἰπὼν, λέγει καὶ ἄλλην εἶναι δάφνην, χωρίον λυκίας· καὶ λιμένα δάφνην ἐν τῷ στόματι τοῦ πόντου, ἐν δεξιᾷ ἀναπλέοντι· καὶ περιάστειον δὲ αὐτόθι που ἐν ἀριστερᾷ ἐπὶ τὸν ἀνάπλουν ἀνιοῦσιν.

Αὐτὰρ ἐνὶ μέσσῃσιν, ἀπαμείης πτολίεθρον·
Τῆς δὲ πρὸς ἀντολίην κατασύρεται ὑγρὸς ὀρόντης
Ἄσπετος, ἀντιόχοιο μέσην διὰ γαῖαν ὁρίζων.
Πᾶσα δέ τοι λιπαρή τε καὶ εὔβοτος ἔπλετο χώρη
Μῆλά τε φορβέμεναι, καὶ δένδρεσι καρπὸν ἀέξειν.

Ὅτι ἐν μέσαις ταῖς περὶ φοινίκην πόλεσιν ἐστὶ καὶ ἡ ἀπάμεια, ποτὲ μὲν κώμη οὖσα, καὶ φαρνάσκη καλουμένη, πόλις δὲ ὕστερον γενομένη, ἐν μεσογαίῳ κειμένη, πρὸς νότον ἀντιοχεῦσιν· ἥτις καὶ χερρόννησος ποτὲ ἀπὸ τῆς περιοχῆς τῶν ἐκεῖ ὑδάτων ἐκλήθη. καὶ πέλλα δὲ ὠνομάσθη παρὰ τῶν αὐτόθι μακεδόνων, διὰ τὴν ἐν μακεδονίᾳ πέλλαν, τὴν τοῦ φιλίππου πατρίδα. ἐν ταύτῃ δὲ ἐλέφαντας πεντακοσίους ὁ σέλευκος ἔτρεφε, καὶ τὸ πλέον τοῦ

φραπᾶς. φασὶ δὲ καὶ ἐν μήδοις λαοδίκειαν εἶναι, καὶ ἀπάμειαν, καὶ ἄλλας μακεδονικὰς πόλεις. ὥσπερ δὲ ἡ ἀπάμεια ἣν ὁ ἐπιφανὴς νικομήδης ἔκτισεν, ὠνομάσθη ἀπό τινος γυναικὸς ἀπάμας, οὕτω καὶ ἡ περὶ τῷ διονυσίῳ αὕτη ἀπάμεια. ἱστοροῦσι γὰρ τοιαῦτα οἱ παλαιοί· ἀντιόχεια ἡ ἐπὶ δάφνῃ, καὶ ἀπάμεια ἡ ἐν συρίᾳ πρὸς νότον ἀντιοχείας ἐν μεσογαίῳ κειμένη, ἔτι δὲ λαοδίκεια καὶ σελεύκεια, κτίσματα σελεύκου εἰσὶ τοῦ νικάτορος· αἵτινες καὶ ἀδελφαὶ διὰ τὴν πρὸς ἀλλήλας ὁμόνοιαν, ἐκαλοῦντο. καὶ ἡ μὲν μεγίστη, φασί, τῷ τοῦ σελεύκου πατρὶ τῷ ἀντιόχῳ ἐπωνομάζετο· ἡ δὲ ἐρυμνοτάτη, αὐτοῦ ἐπώνυμος ἦν· ἀπάμεια δὲ, τὸ τῆς γυναικὸς ἔφερεν ὄνομα. λαοδίκεια δὲ, τὸ τῆς μητρός. περὶ δὲ ἀντιοχείας ἄλλοι καὶ οὕτω φασὶν, ἀντιόχῳ τῷ σελεύκου τρεῖς ἐπεφάνησαν κατ' ὄναρ γυναῖκες, κτίσαι πόλιν ἑκάστη θέλουσα. ὁ δὲ ὑπολαβὼν αὐτὰς εἶναι, τὴν γυναῖκα, τὴν μητέρα, καὶ τὴν ἀδελφὴν, κτίζει ἀπὸ μὲν τῆς ἀδελφῆς λαοδίκης, λαοδίκειαν· ἀπὸ δὲ τῆς γυναικὸς νύσσης, νύσσαν· ἀπὸ δὲ τῆς μητρὸς ἀντιοχίδος, ἀντιόχειαν. ἔτι δὲ περὶ ἀντιοχείας καὶ ταῦτα λέγεται, ὅτι καὶ θεούπολις ἤρξατο καλεῖσθαι ἀπὸ ἰουστινιανοῦ, ἀνεψιοῦ ἰουστίνου τοῦ θρᾳκός· καὶ ὅτι περὶ τὸ σίλπιον ὄρος κεῖται, ὅπου καὶ τόπος ἐστὶν ἡ ἰώπολις, ἀπὸ τῆς ἰοῦς τελευτησάσης ἐκεῖ, ἥτις καὶ ἶσις ὕστερον ἐκλήθη, ὡς καὶ ὁ υἱὸς αὐτῆς ἔπαφος, ἆπις. καὶ ὅτι τετραπόλεως αὐτῆς οὔσης, καὶ τετειχισμένης τείχει κοινῷ τε καὶ ἰδίῳ κατὰ ἕκαστον κτίσμα, τὸ μὲν πρῶτον σέλευκος ὁ ἐπικαλούμενος νικάτωρ συνῴκισεν, εἰς ὃν ποτὲ τὸ τῆς ἀσίας περιελήλυθε κράτος· τὸ δεύτερον δὲ οἱ οἰκήτορες ἔκτισαν· τὸ δὲ τρίτον, σέλευκος ὁ καλλίνικος· καὶ τὸ τέταρτον, ὁ ἐπιφανὴς ἀντίοχος. εἰσὶ δὲ ἀντιόχειαι περί που τὰς ιη, ὡς οἱ ἱστοροῦντες ἐκτίθενται· ἐξ ὧν αὕτη ἡ τῆς κοίλης συρίας προκαθημένη, οὐ πολὺ, κατὰ τὸν γεωγράφον, ἐλείπετο δυνάμει καὶ μεγέθει σελευκείας τῆς ἐπὶ τῷ τίγρει, καὶ ἀλεξανδρείας τῆς πρὸς αἰγύπτῳ. Ὅτι πρὸς ἀνατολὰς τῆς ἀπαμείας κατασύρεται ὑγρὸς ὀρόντης, ἄπετος, ὃς ἐκ κοίλης συρίας ἔχων τὰς ἀρχὰς, καὶ ὑπὸ γῆν ἐνεχθεὶς, εἶτα τὸ ῥεῦμα ἀναδοὺς, καὶ διὰ τῆς ἀπαμέων γῆς προελθὼν εἰς ἀντιόχειαν, καὶ πλησιάσας τῇ πόλει, μέσην ὁρίζει τὴν ἀντιοχέων γῆν, οὐχ ὅτι μέσην τέμνει τὴν πόλιν, ὡς τὴν ταρσὸν ὁ κύδνος, ἀλλ' ὅτι τὰ ἐκεῖ παραρρέει. ὁ δὲ γεωγράφος φησὶν ὅτι ὀρόντης ἐν συρίᾳ καταδὺς εἰς τὸ μεταξὺ ἀπαμείας καὶ ἀντιοχείας χάσμα, ὃ καλοῦσι χάρυβδιν, ἀνατέλλει πάλιν ἐπὶ τεσσαράκοντα σταδίοις, καὶ καταφέρεται πρὸς θάλασσαν τὴν κατὰ σελεύκειαν, τυφὼν μὲν καλούμενος πρότερον, διὰ τὸν ἐπὶ τῷ τυφῶνι μῦθον, ὃς ἐν ἰλιάδι γέγραπται· μεταβαλὼν δὲ, καὶ τὸ τοῦ γεφυρώσαντος αὐτὸν μεταλαβὼν ὄνομα, ὃς ὀρόντης ἐκαλεῖτο, οὐ τάχα πρὸς ἀντιδιαστολὴν, ὑγρὸν ὀρόντην ὁ διονύσιος τὸν ποταμὸν ἐπωνόμασεν· ἢ καὶ ἄλλως ἁπλούστερον, ὡς καὶ τὸν ἐν πελοποννήσῳ ποταμὸν ἰάονα, ὑγρὸν εἶπεν. ἄλλοι δέ φασιν ὅτι καῖσαρ τιβέριος ἐκ δράκοντος αὐτὸν ὀρόντην μετωνόμασεν, ὃ σημαίνει ῥωμαϊστὶ τὸν ἀνατολικόν. Ὅτι πᾶσα ἡ περὶ ἀντιόχειαν χώρα λιπαρά τε καὶ εὔβοτος, καὶ ἀγαθὴ μῆλα τρέφειν, καὶ δένδρεσι καρπὸν αὔξειν· μητρόπολις δὲ ἦν αὕτη συρίας, καὶ ἐν αὐτῇ τὸ βασίλειον ἦν τοῖς ἄρχουσιν. ἦν δὲ καὶ αὐτὸ τῆς σελευκίδος μοίρας. Ἰστέον δὲ ὅτι μερὶς ἐστὶ συρίας ἀρίστη ἡ λεγομένη σελευκὶς, καὶ καλουμένη τετράπολις, διὰ τὰς ἐν αὐτῇ ἐξεχούσας τέσσαρας πόλεις, αἳ ἦσαν ἀπάμεια, καὶ λαοδίκεια· περὶ ὧν ἀνωτέρω εἴρηται, καὶ ἀντιόχεια αὕτη, καὶ σελεύκεια, ἡ ἐν πιερίᾳ ὄρει, ὃ προσεχές τῷ ἀμανῷ ἐστιν. ἣν σελεύκειαν ἡ ἱστορία ἔρυμα φησὶν εἶναι ἀξιόλογον, καὶ βίας κρεῖττον. ὅτι δὲ πολλαὶ ἀντιόχειαι, καὶ εἴ τι ἄλλο ἔδει ῥηθῆναι ὡς ἐν συνόψει προγέγραπται.

Τῆς δ' ἂν ἴδοις προτέρω νοτιώτερον οἶμον ὁδεύων,
Ἀῤῥαβικοῦ κόλπου μύχατον πόρον, ὅστε μεσηγὺ

Εἰλεῖται συρίης τε καὶ ἀρραβίης ἐρατεινῆς,
Τυτθὸν ἐπ᾽ ἀντολίην τετραμμένος, ἄχρι σελανῶν·

Οὗ νοτιώτερον τῆς συρίας ἡ ἀραβία, καὶ ὅπη ὁ ἀράβιος κόλπος μέσος εἰλεῖται συρίας καὶ ἀραβίας, τυτθὸν ἐπὶ τὴν ἀνατολὴν τετραμμένος, ἤτοι παρεκκλίνων καὶ παρεκτείνων ἄχρι σελανῶν· οὓς τινὲς ὀξυνοῦσιν ὁμοίως τῷ ἀλανοί, γερμανοί, καὶ τοῖς τοιούτοις ἐθνικοῖς· ἔθνος γὰρ καὶ οἱ σελανοὶ ἀρράβιον. (τὸ ὅρα ἕως που παρατείνειν βούλεται τὴν συρίαν, ἣν καὶ φθάσας ἔφη ἐς νότον ἕρπειν.) διὸ καὶ τοὺς ἄραβας, σύρους ἐκάλουν τινές, διὰ τὴν ἐκ τοῦ ὁμορεῖν ἐπιμιξίαν αὐτῶν. συναφὲς γὰρ τῇ ἀραβίᾳ τὸ νότιον πέρας τῆς συρίας ἐστίν.

Κεῖθεν δ᾽ ὀλβίστων ἀράβων παρακέκλιται αἶα,
Πολλὸν ἀνερχομένη, διὰ τῆς ζωσθεῖσα θαλάσσης,
Περσίδι τ᾽, ἀρραβίητ᾽· ἀνέμων δέ τοι ἔλλαχ᾽ ἑκάστη·
Ἀρραβίη, ζέφυρον· περσὶς δ᾽ εὐρεῖο κελεύθους.
Πέζα δέ οἱ νοτίη τετραμμένη ἀντολίηνδε,
Κλύζετ᾽ ἐρυθραίοις ὑπὸ κύμασιν ὠκεανοῖο.
Καὶ τῆς τοι θέσιας μυθήσομαι· ἔξοχα γάρ μιν
Πασάων πολύολβα καὶ ἀγλαὰ φῦλα νέμονται.
Ἄλλο δέ τοι καὶ θαῦμα μέγ᾽ ἔξοχον ἔλλαχ᾽ ἐκείνη·
Αἰεὶ κηώεσσα θύοις ὑπὸ λαρὸν ὄδωδεν
Ἢ θύου, ἢ σμύρνης, ἢ εὐόδμου καλάμοιο,
Ἢ καὶ θεσπεσίοιο πεπαινομένου λιβάνοιο,
Ἢ κασίης. ἐτεὸν γὰρ ἀνὰ χθόνα λύσατο κείνην
Ζεὺς αὐτὸν διόνυσον ἐϋρράφεος παρὰ μηροῦ,
Τῷ καὶ γεινομένῳ κηώδεα φύετο πάντα.
Μῆλα δὲ καὶ τῆμος λασίοις ἐβαρύνετο μαλλοῖς
Ἐν νομῷ, αὐτομάτοις δὲ κατέρρεον ὕδασι λίμναι.
Ὄρνιθες δ᾽ ἑτέρωθεν ἀοικήτων ἀπὸ νήσων
Ἦλθον φύλλα φέροντες ἀκηρασίων κινναμώμων.
Αὐτὰρ ὁ μὲν νεβρεῖδα κατωμαδίην ἐτάνυσε,
Κισσῷ δ᾽ ἱμερόεντι καλὰς ἔστεψεν ἐθείρας,
Ἀκροχάλιξ δ᾽ οἴνῳ πλεκτοὺς ἀνεσείσατο θύρσους
Μαινιόων, καὶ πολλὸν ἐπ᾽ ἀνδράσιν ὄλβον ἔχευε,
Τοὔνεκεν εἰσέτι νῦν λιβάνῳ κομόωσιν ἄρουραι.

Οὔρεα δὲ χρυσῷ, ποταμοὶ δ' ἑτέρωθι θυηλαῖς.
Αὐτοὶ δ' ἐνναέται μάλα πίονα δῆμον ἔχουσι,
Χρυσείοις πέπλοισιν ἀγαλλόμενοι μαλακοῖσι.

Ὅτι περὶ ἀραβίαν, ἣν καὶ ἐρατεινὴν καλεῖ, οἱ ὀλβιστοι ἄραβες, τουτέστιν οἱ εὐδαίμονες· ὄλβος γὰρ ἡ εὐδαιμονία. ἡ τοιαύτη δὲ χώρα, καὶ εὐδαίμων ἀραβία λέγεται. τούτων δὲ ἡ γῆ διοσὴ, φησὶ, θαλάσση ἔζωσται, περσίδι τε, ἀραβίῃ τε, ὧν μέση κεῖται ἡ τῶν ἀράβων γῆ. Σημείωσαι δὲ ὅτι τὸ ἔζωσται, καὶ ἐν ἄλλοις φθάσας εἶπεν ἐπὶ ὁμοίας σημασίας· καὶ ὅτι ἐν τῷ, ὀλβίστων ἀράβων, φανερῶς δι' ἑνὸς ρ ἡ τοῦ ἀραψ ἐστὶ γραφὴ, ὡς καὶ ἐν τῷ, ἀβροβίων ἀράβων· εἰ καὶ ἐν ἄλλοις τόποις πολλὰ τῶν ἀντιγράφων πολλὴν τὸν ῥοῖζον ἐκ τῆς τοῦ ἀμεταβόλου ἐξηχοῦσι διπλώσεως. εἴποι δ' ἄν τις τάχα, διὰ τὸ μέτρον ἐκπεσεῖν ἀρτι τὸ ἓν ἀμετάβολον, ὅθεν καὶ συσταλῆναι τὴν ἀρχουσαν. βούλονται γὰρ πολλοὶ ἀναδιπλοῦν τὸ ρ, ὡς ἀπὸ τῆς α στερήσεως, καὶ τοῦ ῥάπτω ῥάψω· κἀντεῦθεν τὴν τῶν ἀράβων κλῆσιν, οἷα συῤῥάπτοισιν, ὡς μὴ ῥαπτομένων ἱμάτια, περιτυλισσομένων δὲ ὑφάσματα· καὶ διὰ τοῦτο κατ' ἀνάγκην φασὶν ἐν τῷ ἄραψ κεῖσθαι τὸν τοῦ ρ ἀναδιπλασιασμὸν, ὡς καὶ ἐν τῷ ἄῤῥηκτος, καὶ ἄῤῥητος, καὶ ἀῤῥαγὴς, καὶ ἐν τοῖς ὁμοίοις. ἡσίοδος μέντοι ἐν τῷ, κούρην ἀράβοιο, ἐξ οὗ καὶ ἡ ἀραβία κεκλῆσθαι δοκεῖ, δι' ἑνὸς ἀμεταβόλου, καὶ συστολῆς τῆς ἀρχούσης καὶ αὐτὸς ἐμφαίνει δεῖν γράφειν τοὺς ἄραβας. καὶ ὁ τὰ ἐθνικὰ δὲ γράψας, ἐν ἑνὶ ἀμεταβόλῳ γράφει αὐτούς. τυχὸν δὲ ἀντιγράφων αὐθάδεια τὴν τοῦ ρ διπλόην ἐξ αὐτονομίας παρεισήνεγκεν, ὅτε καὶ τὴν ἀρχουσαν τῆς παρὰ προθέσεως παρὰ τούτῳ τῷ ποιητῇ πολλὰ τῶν παλαιῶν ἀντιγράφων διὰ δύο ἀμεταβόλων προήγαγον, ὡς καὶ ἐν τῷ, παῤῥαλίην ἔφεσον· ὡς εἴπερ μὴ εἶχε καὶ χωρὶς τῆς τοῦ ἀμεταβόλου διπλόης ἐκτείνεσθαι ἡ τῆς παρὰ προθέσεως παραλήγουσα, καθάπερ καὶ παρ' ὁμήρῳ ἐν τῷ, αἴσιμα παρειπών.

Ὅτι καὶ ἐνταῦθα τὸ ἑκάστη, ἀντὶ τοῦ ἑκατέρα τέθεικεν, εἰπὼν περὶ τῆς περσίδος καὶ ἀραβίας θαλάσσης, ἄνεμον δὲ ἔλαχεν ἑκάστη, ἀραβία ζέφυρον, περσὶς εὖρον. τὸ δὲ ὀρθὸν ἦν, ἑκατέρα εἰπεῖν, εἰ μὴ τὸ μέτρον ἐκώλυσεν. Ὅτι πολὺ καταχέει τῆς εὐδαίμονος ἀραβίας ἐγκώμιον, ἐνδιατρίβων αὐτῇ· καὶ τούς τε ἄραβας ἀβροβίους καλεῖ, ὡς καὶ πρὸ ὀλίγου ὀλβίστους, καὶ αὐτὴν μεγίστην λέγει, καὶ ἀγλαά φησι καὶ πολύολβα φῦλα νέμεσθαι αὐτήν. ἄλλο δὲ, φησὶ, μέγα θαῦμα ἔξοχον ἔλαχεν. ποῖον ἐκεῖνο; ἀεὶ ὑπὸ θύοις λαρὸν ὄδωδεν ἢ σμύρνης, ἢ εὐώδους καλάμου, ἢ θεσπεσίου πεπαινομένου λιβάνου, ἢ κασίας, ἢ θύου, ὅπερ ἐστὶ, φασὶν, εἶδος δένδρου εὐώδους. καὶ μὴν ἄλλως θῦον γενικῶς ἅπαν ἄρωμα λέγεται. διὸ καὶ αὐτὸς φθάσας ἔφη, κηώεσσα θύοις ὕπο, τουτέστι τοῖς ἀποτελοῦσιν εὐωδίαν θυμιάμασιν. Ἰστέον δὲ ὅτι ὁ τοῦ λιβάνου δένδρου καρπὸς, λιβανωτὸς λέγεται παρὰ τοῖς παλαιοῖς, καὶ ὅτι οὕτω πολὺς αὐτόθι λιβανωτὸς, ὥστε χίλια τάλαντα λιβανωτοῦ οἱ ἀράβιοι ἦγον τῷ βασιλεῖ ἑκόντες· οὐ γὰρ κατήκουσαν τοῖς πέρσαις, ὡς φησιν ἡρόδοτος, ἐπὶ δουλοσύνῃ, ἀλλὰ ξένοι ἐγένοντο. λέγει δὲ ὁ αὐτὸς καὶ ἐν μόνῃ τῇ ἀραβίᾳ φύεσθαι λιβανωτὸν, καὶ σμύρνην, καὶ κασίαν, καὶ κιννάμωμον, καὶ λήδανον, ὅπερ, φησὶν, ἀράβιοι καλοῦσι λάδανον. Ὅρα δὲ ὅπως γενικῇ συντάσσει τὸ ὄζει, εἰπὼν, ὄδωδε θύου, ἢ σμύρνης, καὶ τὰ ἑξῆς. σκοπητέον δὲ εἴτε ὁ ἐνταῦθα εὐώδης κάλαμος ὁ αὐτός ἐστι ταῖς παρὰ τῷ γεωγράφῳ ἰνδικαῖς καλάμοις, ἃς μελιτοποιεῖν ἐκεῖνός φησιν· εἴτε καὶ διαφέρει μάλιστα ἐκείνων ἕτερος ὡς εὐώδης μὴ τοιούτων. Ἰστέον δὲ ὅτι κατὰ τὴν παλαιὰν ἱστορίαν, ἀλέξανδρος διενοεῖτο μετὰ τὴν ἐξ ἰνδῶν ἐπάνοδον, βασίλειον ἑαυτοῦ τὴν ἀραβίαν ποιῆσαι· καὶ ὅτι εἰσὶ καὶ σκηνῖται ἄραβες περὶ τὰ πέραν εὐφράτου, ἕως κοίλης συρίας. Ὅτι ὁ

διονύσιος ἐπιτόμῳ ἐγκωμίῳ τὴν ἀραβίαν σεμνύνας κατὰ τὸ προσεχὲς, ἐπάγει μῦθον, ὅτι ὄντως ἐκεῖ Ζεὺς τὸν διόνυσον ἐλύσατο παρὰ μηροῦ ἀειραφέος· ἀφ' οὗ καὶ εἰραφιώτης, ὡς προερρέθη, ἐκλήθη κατά τινας. τοῦτο δὲ ὁ ἀρριανὸς ἐπὶ σαγγαρίῳ μυθοπλαστεῖ, λέγων ὅτι πρὸς ταῖς ὄχθαις τοῦ σαγγαρείου ἔρρηξε τοὺς δεσμοὺς τοῦ διὸς ὁ διόνυσος ἤδη τρόφιμος ὤν. ὁ δὲ διονύσιος οἷς εἶπον ἀκολούθως ἐπάγει γενεθλιακὴν διασκευὴν, λέγων ὡς ἐν ἐκφράσει, οἷα εἰκὸς ἦν τότε τῷ τοιούτῳ τόκῳ ἐπισυμβῆναι. πάντα γὰρ, φησὶν, ἦσαν εὐώδη τηνικαῦτα. μῆλα δὲ λασίοις ἐβαρύνετο μαλλοῖς. αὐτομάτῳ δὲ κατέρρεον ὕδατι λίμναι. ὄρνιθες δὲ ἀοικήτων ἀπὸ νήσων (τῶν περὶ τὸ ἐρυθραῖον τάχα πέλαγος) ἦλθον φῦλα φέρουσαι ἀκηρασίων κιναμώμων. καὶ πολὺς ὄλβος τοῖς ἐκεῖ· διόπερ εἰσέτι νῦν λιβάνῳ μὲν κομόωσιν αἱ ἄρουραι, τὰ δὲ ὄρη χρυσῷ, οἱ δὲ ποταμοὶ, θυηλαῖς· οἱ δὲ ἐνοικοῦντες μάλα πίονα δῆμον ἔχουσι, χρυσέοις πέπλοις ἀγαλλόμενοι μαλακοῖς. λέγει δὲ καὶ ὅπως νεβρῖδά τε ἐτανύσατο κατωμαδίην, ἢ ἐπωμαδίην ὁ διόνυσος, καὶ κισσῷ ἐστέψατο. ἀκροχάλιξ δὲ οἴνῳ μειδιόων, οἷα φιλομειδὴς, καὶ αὐτὸς πλεκτοῖς ἀνεσείσατο θύρσοις, ὅ ἐστι κλάδους τινὰς, οἳ καὶ αὐτοὶ διονύσου φόρημα εἰσί. Σημείωσαι δὲ ὅτι εἰπὼν ὁ περιηγητὴς ἀπὸ ἀοικήτων νήσων ἄγεσθαι ὑπὸ ὀρνίθων τὸ κινάμωμον, ἐμφαίνει καὶ αὐτὸς μὴ γινώσκεσθαι τὴν γῆν τὴν φέρουσαν τὸ κινάμωμον, ὥσπερ φησὶ καὶ ἡρόδοτος. ἐκεῖνος δὲ ἀφηγεῖται καὶ ὅπως οἱ μὲν ὄρνιθες τὰ κάρφη τοῦ κιναμώμου φέρουσιν εἰς τὰς οἰκείας νεοσσιὰς, καὶ πηλὸν προσπλάττουσιν ἐν ἀβάτοις κρημνοῖς· οἱ δὲ ἄραβες κρέα μεγάλα προσρίπτουσι, καὶ οἱ ὄρνεις ἀνάγουσιν αὐτὰ, καὶ αἱ νεοσσιαὶ βαρύνονται, καὶ κάτω φέρονται, καὶ τὸ κινάμωμον συλλέγεται. παρὰ δὲ ἀριστοτέλει φαίνεται ὁμωνύμως τοῖς φερομένοις κάρφεσι λέγεσθαι κινάμωμα καὶ τὰ ὄρνεα τὰ φέροντα τὰ τοιαῦτα κάρφη, ἐξ ὧν καὶ τὰς νεοττίας αὐτὰ ποιοῦνται ἐν τόποις ἀβάτοις, ἃς οἱ ἐγχώριοι καταβάλλουσι, μόλυβδον οἰστοῖς προσαρτῶντες, καὶ τοξεύοντες, καὶ οὕτω συνάγουσιν ἐκ τοῦ φορυτοῦ, φησὶ, τὸ κινάμωμον. τὸ δὲ, ἐτάνυσε νεβρῖδα, οὐκ ἀντὶ τοῦ ἐνεδύσατο, νοητέον, ἀλλ' ἀντὶ τοῦ ἐφόρησεν, ἐξεκρέμασεν, ἤτοι ἀνήψατο. ἐνάπτεσθαι δὲ καὶ καθάπτεσθαι λέγομεν τὰ μὴ ζώνῃ διαλαμβανόμενα, μηδὲ τὸ σῶμα ὅλον ἐνδύοντα, ἀλλὰ μέρος τι σκέποντα, καὶ ἄφετα ἐξαρτώμενα, οἷον πήραν λεοντῆν, ἢ παρδαλέην. ἀρριανὸς δὲ καὶ διφθέρας καθάπτεσθαι λέγει. οὕτω γοῦν καὶ νεβρῖδα, ὅ ἐστι δέρμα νεβροῦ, ἤτοι νεογνοῦ ἐλάφου πολύστικτον, ὁ διόνυσος ἐνάπτεται τοῖς ὤμοις. ποιεῖ δὲ τοῦτο, ἢ διὰ τὸ τῶν μεθυόντων πολύτροπον, ὡς φθάσαντες εἴπομεν, οὗ σύμβολον τὸ πολύστικτον· ἢ διὰ τὸ τῶν σταφυλῶν πολύχροον· ἢ καὶ διὰ τὴν ἐκ τῆς μέθης ἀσθένειαν. καὶ γὰρ καὶ ὁ νεβρὸς ἀπόλεμον, καὶ εἰς φυγὴν ἑτοιμότατον. τὸ δὲ ἀπὸ κισσοῦ στεφάνωμα τὸ τοῦ οἴνου συμβολικῶς κισσητὸν, ἤτοι ἐπιθυμητὸν αἰνίττεται· εἴγε τὸ κισσᾶν ἐπὶ τοῦ ἐπιθυμεῖν τίθεται. οἱ δὲ θύρσοι τὸ τῶν μεθυόντων ἕτοιμον εἰς πληγὰς ὑπεμφαίνουσι, πλεκτοὶ λεγόμενοι παρωνύμως τῇ τῶν διαμαχομένων συμπλοκῇ. ἀκροχάλιξ δὲ οἴνῳ, ὁ ἄκρως κεχαλασμένος· ἢ ὁ τῷ ἀκράτῳ χαλασθεὶς τοῦ φρονεῖν, ὁποῖόν τι καὶ ὁ χαλίφρων παρὰ τῷ ποιητῇ· ἢ ὀρθοῦσθαι μὴ ἔχων, ἀλλὰ κάτω χαλώμενος, ὁποῖοι οἱ ἔξοινοι. τοῦ δὲ κιναμώμου τὴν βλάστην (φρύγανον δὲ, ὥς φησιν ὁ πορφύριος, ἐστὶν ἀραβικὸν) ὁμοίαν φασὶν εἶναι ἀμπέλῳ, οὗπερ ὁ ὀσφραινόμενος κλαυθμυρίζεται ὑφ' ἡδονῆς· φιλοῦσι δὲ αὐτὸν αἱ κατὰ χώραν αἶγες. διὸ καὶ ἡ παροιμία ἐπὶ τῶν λίαν φιλίως πρός τι διακειμένων, ἡ αἲξ τὸ κινάμωμον. Ἰστέον δὲ ὅτι ἀπὸ τοῦ τῶν ἀράβων ἔθνους, μὴ πάνυ, ὡς ἔοικεν, εὐδοκιμούντων τὰ εἰς ᾠδὴν, πεπαροιμίασται τὸ ἀράβιος αὐλητὴς, ὃς κατὰ τὴν παροιμίαν, δραχμῆς μὲν ηὔλει, τεττάρων δὲ ἐπαύετο. λέγεται δὲ τοῦτο ἐπὶ τῶν ἀπαύστως διαλεγομένων, καὶ ἀδολεσχούντων, καὶ μόλις παυομένων τοῦ πολυλογεῖν· ἢ ἐπὶ τῶν ἀμούσων καὶ βαρβάρων ἐν τῷ αὐλεῖν.

Αλλ' ἤτοι προτὶ μὲν ὑπὲρ κλιτὺν λιβάνοιο
Αφνειοὶ ναίουσιν ἐπωνυμίην ναβαταῖοι·
Αγχι δὲ χαβλάσιοί τε καὶ ἀγραέες· οἷς ἔπι γαῖα
Χατραμὶς ἐνναίει, κατεναντία περσίδος αἴης.
Αὐτὰρ ἐρυθραίης πλευρὸν ναίουσι θαλάσσης
Μινναῖοί τε, σάβαι τε, καὶ ἀγχίγυοι κλεταβηνοί.
Τόσσα μὲν ἀρραβίην περιώσια φῦλα νέμονται·
Αλλα δέ τοι καὶ πλεῖστα· περίδρομος γάρ ἐστι μεγίστη.
Τῆς δὲ πρὸς ἀντιπεραίαν ὑπαὶ ῥιπὴν ζεφύροιο,
Λυπρὸν ὀρεσκώων παραφαίνεται οὖδας ἐρεμβῶν,
Οἳ βίον ἐν πέτρῃσι κατωρυχέεσιν ἔθεντο
Γυμνοί, καὶ κτεάνων ἐπιδευέες. ἀμφὶ δ' ἄρα σφιν
Ιδεῖ θαλπομένοισι μελαίνεται αὐαλέος χρώς·
Αὕτως δ' οἷά τε θῆρες ἀλώμενοι, ἄλγε' ἔχουσιν.
Οὐχ ὡς ἀβροβίων ἀράβων γένος. οὐ γὰρ ἐν ὄλβῳ
Ισην μοῖραν ἅπασιν ἐπ' ἀνδράσι θῆκε δαίμων.

Ὅτι ἀράβων προτὶ ὑπὲρ κλιτὺν λιβάνου, τουτέστι πρὸς νότον τοῦ λιβάνου, ἀφνειοὶ ναβαταῖοι, ἀπό τινος ναβάτου καλούμενοι. ναβάτης δὲ, φασὶν, ἀραβιστὶ, ὁ ἐκ μοιχείας γενόμενος. μετὰ δὲ ναβαταίους, χαβλάσιοι καὶ ἀγραέες, οὓς ὁ τὰ ἐθνικὰ γράψας, ἀγραίους λέγει. μεθ' οὓς ἡ χατραμὶς γῆ, κατὰ δὲ ἄλλους, χατραμῖτις, κατέναντι περσίδος γῆς. καμηλοκόμοι δὲ καὶ οὗτοι, καὶ οἱ περὶ τὸ πλευρὸν τῆς ἐρυθρᾶς θαλάσσης κείμενοι σάβαι. ὅπου καὶ οἱ μινναῖοι, ἔθνος καὶ αὐτὸ παράλιον. τοὺς δὲ σάβας καὶ σαβαίους ἄλλοι φασὶ, λέγοντες ὅτι ναβαταῖοι καὶ σαβαῖοι τὴν εὐδαίμονα ἀραβίαν νέμονται, καὶ ὅτι εὐδαιμονεστάτη ἐστὶν ἡ τῶν σαβαίων γῆ ἔθνους μεγίστου, παρ' οἷς καὶ σμύρνα καὶ λίβανος καὶ κινάμωμον καὶ βάλσαμον. καὶ ὅτι τεσσάρων ἐθνῶν μεγίστων κατοικούντων τὴν ἀραβίαν, ἓν ἐκεῖ ἐστι καὶ τὸ τῶν μινναίων πρὸς ἐρυθρᾷ· ὧν πόλις μεγίστη, κάρνα. ἐχόμενοι δὲ σαβαῖοι. ἡ δὲ ναβαταία χώρα πολύανδρος, φασὶ, καὶ εὔβοτος. μητρόπολις δὲ ναβαταίων ἡ πέτρα. λέγονται δὲ καὶ σώφρονες οἱ ναβαταῖοι, καὶ κτητικοί. ὥστε ὁ μὲν τὴν οὐσίαν μειώσας, δημοσίᾳ ζημιοῦται· τῷ δὲ αὐξήσαντι, κεῖνται τιμαί. εἰσὶ δὲ καὶ ὀλιγόδουλοι, καὶ διακονοῦνται τὸ πλέον ὑπὸ συγγενῶν, καὶ εἰσιν αὐτοδιάκονοι καὶ ἀντιδιάκονοι. ὁ δὲ τῶν ἐθνικῶν ἀναγραφεὺς λέγει ὅτι καὶ δαχαρηνοὶ τὸ τοιοῦτον ἔθνος ἐκλήθη, ὅ ἐστιν ἀρσενικοί. Ὅτι ἀντιπέραν τῆς εὐδαίμονος ἀραβίας πρὸς ζέφυρον, λυπηρὸν οὖδας ἐρεμβῶν, ἤτοι τῶν ἐν ἀρχῇ τοῦ βιβλίου ῥηθέντων τρωγλοδυτῶν· οἳ, φησὶν, οὐχ ὡς οἱ ἀντιπαρακείμενοι ἀβρόβιοι ἄραβες ζῶσιν, ἀλλὰ τὸν βίον ὑπὸ πέτραις κατωρυχέσι, μᾶλλον δὲ καταρρωγέσι τίθενται, γυμνοὶ καὶ κτεάνων ἐπιδεεῖς, καὶ αὐαλέοι τὸν χρῶτα, διὰ τὸ καύματι θάλπεσθαι, οἷα θῆρες ἀλώμενοι, ἄλγεα ἔχοντες. καὶ ἐπάγει

γνωμικόν, οὐ γὰρ ἐν ὄλβῳ ἴσην μοῖραν ἐν ἀνδράσι θήκατο θεός. ὅ περ ὅμοιόν ἐστι τῷ, οὐ πᾶσι πάντα δέδωκε θεός.

Αὐτὰρ ὑπὲρ λιβάνοιο πρὸς αὐγὰς ἠελίοιο,
Τῆς ἑτέρης συρίης δολιχὴ μηκύνεται αἶα,
Ελκομένη καὶ μέχρις ἁλικλύστοιο σινώπης.
Τῆς δ' ἤτοι μέσσης μὲν ἐπ' ἠπείροιο βαθείης
Καππαδόκαι ναίουσι δαήμονες ἱπποσυνάων·
Ασσύριοι δ' ἁλὸς ἄγχι, παρὰ στόμα θερμώδοντος.

Ὅτι πρὸς αὐγὰς τοῦ λιβάνου, ὡς πρὸς μεσοποταμίαν, ἡ ἑτέρα συρία μηκύνεται, ἤγουν περὶ τὴν κοίλην συρίαν ἑλκομένη καὶ μέχρι σινώπης, ἣν ἁλίκλυστον λέγει, διὰ τὸ χερρόνησον εἶναι· ἐφ' ἧς ἑτέρας ταύτης συρίας οἱ καππαδόκαι μεσήπειροι (οὓς παροξυτόνως καππάδοκας ὁ γεωγράφος λέγει, ὡς ἀπὸ εὐθείας τῆς, ὁ καππάδοξ) οἳ, ὡς προϊστόρηται, καὶ λευκόσυροι λέγονται πρὸς ἀντιδιαστολὴν τῶν ἑτέρων μελαγχρόων σύρων. ὁ δὲ διονύσιος τοὺς καππαδόκας καὶ ἐπιστήμονας ἱπποσύνης φησὶν, ὃς καὶ τοὺς ἁλὸς ἄγχι τῆς τοῦ εὐξείνου περὶ τὸν θερμώδοντα, οὐ σύρους, ἀλλὰ ἀσσυρίους φησὶν, ὡς καὶ ἐν τοῖς περὶ σινώπης προγέγραπται. Καὶ ὅρα ὅτι ἐνταῦθα σαφέστατα ὁ διονύσιος ἐφάνη δοξάζων δύο συρίας, ὧν τρίτην ἐπώνυμον ἔχει τὴν ἀσσυρίαν, ἣν, ὡς ἔκ τε τῶν προλαβόντων ἐδηλώθη, καὶ ὡς ἐκ τῶν ἄρτι λεχθέντων φαίνεται, μετὰ τοὺς χάλυβας εἶναι ἱστορεῖ, καὶ ἐμπεριγράφει αὐτὴν περὶ τὴν θάλασσαν τοῦ εὐξείνου πόντου, περὶ τὸ στόμα τοῦ θερμώδοντος. ὡς εἶναι κατ' αὐτὸν μίαν μὲν συρίαν τὴν κοίλην, ὑπερεκπίπτουσαν πρὸς νότον, καὶ ἕως ἀραβίας, ὡς καὶ αὐτὸς ἱστόρησεν, ἧς μέρος καὶ ἡ παραλία φοινίκη, κατὰ τὸν αὐτὸν διονύσιον, εἰπόντα ὅτι τῶν σύρων οἱ μὲν ἐν ἠπείρῳ, οἱ δὲ ἁλὸς ἐγγὺς, ἐπωνυμίην φοίνικες· ἑτέραν δὲ δευτέραν συρίαν, τὴν ὑπὲρ λίβανον ἕως σινώπης, περὶ ἣν μέσην ἡ καππαδοκία. τρίτους δ' ἐκεῖθεν περὶ τὴν τοῦ εὐξείνου θάλασσαν κεῖσθαι τοὺς ἀσσυρίους. φησὶ γὰρ, ἀσσύριοι ἁλὸς ἄγχι παρὰ στόμα θερμώδοντος. εἰ μὴ ἄρα τις καὶ τούτοις σύρους βούλεται λέγειν, ἀδιάφορον ἡγούμενος τὸ τῶν ἀσσυρίων καὶ σύρων ὄνομα, κατά τινας. ὅτι δὲ περὶ ἀσσυρίων ἄλλοις ἄλλα ἱστόρηται, ἱκανῶς ἀλλαχοῦ προείρηται. καὶ ὅτι δὲ ὑπό τινων εἰς πλείους μοίρας ἡ συρία διῃρεῖτο, προγέγραφη καὶ αὐτὸ ἐν τοῖς περὶ τῆς κομμαγηνῆς χώρας. ἄλλοι δὲ εἰς τρία διῄρουν αὐτὴν, κοιλοσύρους, καὶ σύρους, καὶ φοίνικας. καὶ τοιαῦτα μὲν καὶ ταῦτα. ἐν δὲ καππαδοκίᾳ ἱστορεῖται μόνοις εἶναι, οἱ πύραιθοι ὠνομάζοντο, ὡς πῦρ αἴθοντες, καὶ δι' αὐτοῦ μαντευόμενοι. ὅτι δὲ ἀπό τινος καππάδοκος οἱ καππαδόκαι οὕτω καλοῦνται, προείρηται καὶ αὐτό. ὁ δὲ γεωγράφος λέγει καὶ ὅτι τὴν καππαδοκίαν πέρσαι μὲν εἰς δύο σατραπείας διεῖλον, μακεδόνες δὲ ὕστερον εἰς δύο βασιλείας, ὧν τὴν μὲν ἰδίως καππαδοκίαν ὠνόμασαν, καὶ μεγάλην καππαδοκίαν, καὶ πρὸς τῷ ταύρῳ καππαδοκίαν· τὴν δὲ ἑτέραν, πρὸς τῷ πόντῳ καππαδοκίαν ἐκάλεσαν.

Τῆς δὲ πρὸς ἀντολίην ὀρέων ἀπὸ παιπαλοέντων
Φαίνετ' ἀπειρεσίου ποταμοῦ ῥόος εὐφρήταο,
Ος δή τοι πρῶτον μὲν ἀπ' οὔρεος ἀρμενίοιο
Μακρὸς ἐπὶ νότον εἶσι, πάλιν δ' ἀγκῶνας ἑλίξας

Ἀντίην ἠελίοιο μέσην Βαβυλῶνα περήσας,
Περσίδος εἰς ἁλὸς οἶδμα θοὴν ἀπερεύγεται ἄχνην,
Ὑστατίης παρὰ χοῇσι Τερηδόνος ἐγγὺς ὁδεύων.
Τόνδε μετ' εἰς αὐγὰς ποταμῶν ὤκιστος ἁπάντων
Τίγρις ἐϋρρείτης φέρεται, ῥόον ἶσον ἐλαύνων,
Τόσσον ἀπάνευθεν ἰὼν, ὅσον ἕβδομον ἦμαρ ὁδεύσας
Ἴφθιμος καὶ κραιπνὸς ἀνὴρ ἀνύσειεν ὁδίτης.

Ὅτι πρὸς ἀνατολὰς τῆς Καππαδοκίας ὁ Εὐφράτης ποταμὸς ἀπειρέσιος ἀπὸ τοῦ Ἀρμενίου ὄρους ῥεῖ μακρὸς, ἐπὶ νότον τὰ πρῶτα· εἶτα ἑλίξας ἀγκῶνας πρὸς ἀνατολὰς, καὶ μέσην τὴν Βαβυλῶνα περάσας, εἰς τὴν Περσίδα θάλασσαν ἀπερεύγεται, καὶ περὶ τὴν Τερηδόνα, πόλιν Περσικὴν, ῥέων διὰ τῆς μεγάλης Ἀρμενίας ἕως τῆς μικρᾶς. μετὰ δέ γε τὸν Εὐφράτην εἰς αὐγὰς, ὁ Τίγρις ῥόον ἶσον ἐλαύνων, κατὰ δὲ ἄλλους, καὶ αὐτὸς ὁμοίως ἀγκωνιζόμενος, καὶ οὕτω μετ' οὐ πολὺ διάστημα εἰς ἴσον τῷ Εὐφράτῃ γινόμενος, κοινοῦται τὸ ῥεῦμα, καὶ συγκαταβαίνει εἰς θάλασσαν. τὸ δὲ μέσον τούτων διάστημα, μέσην, φησὶ, καλοῦσι, ποταμῶν, ὅ ἐστι μεσοποταμίαν. ὡς καὶ τὴν ἀκρόπολιν διαλελυμένως ἡ ποίησις ἄκραν πόλιν φησὶν, καὶ τὴν λευκόπετραν, λευκὴν πέτραν, καὶ τὴν νεάπολιν, νέαν πόλιν. διίστανται δὲ ἀλλήλων οἱ ποταμοὶ οὗτοι, ὅσον ἄν, φησὶν, εἰς ἕβδομον ἦμαρ ἴφθιμος καὶ κραιπνὸς ἀνὴρ, ὅ ἐστι ταχὺς ὁδίτης, ἀνύσειεν. ἑπτὰ γὰρ, φησὶν, ἡμερῶν ἡ μέση τῶν ποταμῶν ὁδός ἐστιν εὐζώνῳ ἀνδρὶ, τουτέστιν ἀπερίττῳ καὶ ἐλαφρῷ εἰς ὁδόν. φασὶ δὲ οἱ παλαιοὶ, τὴν συναγωγὴν τῆς μεσοποταμίας ἐπὶ συχνὸν περιπίπτουσαν μῆκος, πλοίῳ πως ἐοικέναι. τὰς δὲ τῶν δύο τούτων ποταμῶν πηγὰς διέχειν ἀλλήλων φασὶ περὶ ᾳφ στάδια. ὤκιστος δὲ, φησὶ, ποταμῶν ὁ Τίγρις, ἐπεὶ οὐκ ἂν ἐκείνου ἐν πᾶσι ποταμοῖς θοώτερον, ὅ ἐστιν ὀξύτερον, ἴδοις. διὸ, φασὶ, καὶ Τίγρις καλεῖται, ἤγουν ταχὺς ὡς βέλος. Μῆδοι γὰρ τίγριν καλοῦσι τὸ τόξευμα. οὕτω δὲ καὶ Ἄκις ποταμὸς Σικελικὸς παρὰ Θεοκρίτῳ, διότι, φασὶν, ἀκίδι τὸ τάχος τοῦ ῥεύματος ἐκείνου ἔοικε. κατὰ δέ τινας, παρὰ τὸν τίγριν τὸ ζῶον ἡ κλῆσίς ἐστι τούτῳ τῷ ποταμῷ, οὗ ἡ γενικὴ τίγριος, παρὰ τῷ Ἀριστοτέλει. μυθεύεται γὰρ ὅτι Σύλαξ ποτὲ καλούμενος ἐστὶν ὁ ποταμὸς, ὅ ἐστι κατωφερὴς, ὕστερον ἐκλήθη Τίγρις, δι' αἰτίαν τοιαύτην· μαίνεται Διόνυσος Ἥρας προνοίᾳ, καὶ φοιτῶν ὅποι τύχοι, γίνεται καὶ πρὸς τῷδε τῷ ποταμῷ, καὶ θέλων εἰς τὸ πέραν διαβῆναι, ἀπόρως ἔχει. οἰκτίζεται δὲ αὐτὸν ὁ πατὴρ Ζεὺς, καὶ πέμπει ζῶον τίγριν, ὃς τοῦ πόρου τῷ Διονύσῳ καθηγησάμενος, αὐτῷ μὲν ποιεῖ τὸ θυμῆρες, τῷ δὲ ποταμῷ ἀφ' ἑαυτοῦ καλεῖσθαι ἀφίησι. καὶ ἄλλως δὲ δίχα τῆς μυθικῆς ταύτης ἐπιβολῆς, τὴν πρὸς τὸ ζῶον ὁμωνυμίαν ὁ ποταμὸς ἔχει, διὰ τὸ τοῦ ῥεύματος ὀξύ. θηρίον γὰρ ὁ τίγρις, οὐ μόνον ἐλέφαντος πολὺ ἀλκιμώτερος, ἀλλὰ καὶ τὴν ὠκύτητα οὐ ῥᾴων εἰκασθῆναι. διὸ καὶ ὁ τῷ Ἰουλιανῷ δοθεὶς ἀπατηλὸς χρησμὸς παρὰ θηρὶ ποταμῷ ὑπέσχετο ποιῆσαι τὰ θρυλλούμενα, ἤγουν παρὰ τῷ θηριωνύμῳ Τίγρει. ὅτι δὲ διὰ τοῦ ι ἔχει τὴν γραφὴν ἡ λήγουσα, ἡ κλίσις δηλοῖ· Τίγριος γάρ ἐστι καὶ παρὰ τῷ Διονυσίῳ ἡ γενικὴ, ὡς τοῦ ὄφιος, ὡς δηλοῖ ἐντεῦθεν ἐστὶ τὴν ἀττικὴν γενικὴν Τίγρεως, ὡς θύμβρεως. ὁ μέντοι Ἀρριανὸς διὰ τοῦ δ κλίνει, Τίγριδος, καθὰ καὶ ὁ γράψας τὸ δρᾶμα τῆς Σωσάνιδος, οἶμαι ὁ Δαμασκηνὸς, ὡς ἐκ τῆς ἐπιγραφῆς φαίνεται. οὕτω δὲ καὶ τὸ Ἆπις τὸ κύριον ἐν τοῖς περὶ Ἀρκάδων λόγοις οἱ μὲν διὰ τοῦ δ ἔκλιναν, Ἄπιδος, ὡς

πάρειδος· οἱ δὲ κατὰ τὴν τοῦ ὄφεως κίνησιν αὐτὸ μετεχλείσαντο, κλίνοντες ἄπεως. τινὲς δὲ διὰ τοῦ η κλίνουσι, τίγρης τίγρητος, τῷ λόγῳ τῶν εἰς ης ἰαμβικῶν. ἄλλοι δὲ καὶ τὴν ἄρχουσαν μετὰ τοῦ τ γράφουσι. καὶ εὕρηται τοιαύτη γραφὴ παρά τε τῷ ἰουλιανῷ, καὶ παρὰ τῷ ἀρριανῷ δὲ ἐν τοῖς περὶ ἀλεξάνδρου. πολλὰ γὰρ τῶν παλαιῶν ἀντιγράφων ἔχουσιν οὕτω, τῶν ποταμῶν τοῦ εὐφράτου καὶ τοῦ τίγρητος, οἳ τὴν μέσην σφῶν ἀσσυρίαν ἀπείργουσιν· ὅθεν καὶ μεσοποταμία πρὸς τῶν ἐπιχωρίων κληΐζεται ὁ τίγρης, καὶ ταπεινότερός ἐστι τοῦ εὐφράτου. ἔστι δὲ τίγρις καὶ παφλαγονικὸς ποταμὸς, περὶ οὗ φησι ξενοφῶν, πρῶτον μὲν θερμώδοντα, εὖρος τριῶν πλέθρων, δεύτερον δὲ τίγριν τρίπλεθρον ὡσαύτως, τρίτον δὲ ἅλυν. κλίνει δὲ καὶ αὐτὸς τοῦτον διὰ καθαροῦ τοῦ ο. καὶ ἡρόδοτος δέ φησιν ὅτι οὐχ εἷς μόνος τίγρις, ἀλλὰ καὶ δεύτερος καὶ τρίτος, οὐχ ὁ αὐτὸς μὲν, οὐδὲ ἐκ τοῦ αὐτοῦ ῥέων, ὁ αὐτὸς δὲ ὀνομαζόμενος.

Ἔστι δέ τις κατὰ μέσσα περίτροχος ὕδασι λίμνη
Οὔνομα θωνῖτις, ἧς ἕλκεται ἐς μυχὰ τίγρις,
Δινῶν πολλὸν ἔνερθε· πάλιν δ' ἐξ αὖτις ἀνασχὼν
Ὀξύτερον προΐησι κάτω ῥόον· οὐκ ἂν ἐκείνου
Ἐν πᾶσιν ποταμοῖσι θοώτερον ἄλλον ἴδοιο.

Ὅτι ἡ θωνῖτις, λίμνη ἐστὶ νιτρώδης κατὰ μέσου τοῦ τίγριος, εἰς ἣν αὐτὸς μετὰ πολλοῦ φερόμενος τοῦ ψόφου, καὶ κατὰ μυχὸν τῆς λίμνης, ὡς οἱ παλαιοί φασιν, εἰς βέρεθρον ἐμπεσὼν, καὶ ἐπὶ πολὺ ἐνεχθεὶς ὑπόγεως, καὶ αὖθις ἀνίσχων, καὶ διασώσας τὸ ῥεῖθρον ἀμιγὲς, διὰ τὴν ἄγαν ὀξύτητα, παραφέρει τὸ σῆμα τῆς σεμιράμιδος, καὶ ἐν δεξιᾷ ἔχων τὴν μεσοποταμίαν, ἐξίησιν εἰς τὸν περσικὸν κόλπον. ὁ δὲ γεωγράφος φησὶ καὶ ἀρσηνὴν καλεῖσθαι τὴν νιτρίτην ταύτην θωνῖτιν, καὶ πολλοὺς ἔχειν ἰχθύας. ῥύπτειν δὲ τὰς ἐσθῆτας, καὶ διαξέειν, καὶ ἄποτον ἔχειν τὸ ὕδωρ. λέγει δὲ καὶ οὕτω σφοδρῶς διαβάλλειν αὐτόθι τὸν τίγριν, ὥστε τὴν λίμνην ἁλμυρὰν οὖσαν καὶ ἄνιχθυν, γλυκεῖαν ἐν τούτῳ τῷ μέρει γίνεσθαι, καὶ ἰχθύων πλήρη. Ὅτι δευτερεύουσι μετὰ τοὺς ἰνδικοὺς ποταμοὺς εὐφράτης καὶ τίγρις, καὶ ὅτι μείζων εὐφράτης τίγριος ῥέοντος ἀπὸ νιφάτα ὄρους, καὶ πλείω διέξεισι χώραν. ἐνεχθεὶς δὲ ἐπὶ σελεύκειαν τὸ τῶν βασιλέων χωμάδιον (ἐν ἐκβατάνοις γὰρ θερίζειν ἐκεῖνοι λέγονται) συνάπτει τῷ εὐφράτῃ πλησίον, καὶ ποιεῖ τὴν ῥηθεῖσαν μεσοποταμίαν πρὸς αὐτόν. μετὰ δὲ τὸν ῥηθέντα νιφάταν ἄκος ὄρος, ἐξ οὗ ὁ εὐφράτης τε ῥεῖ, καὶ ὁ προειρημένος ἀράξης. ῥέειν δέ φησιν ὁ αὐτὸς γεωγράφος τὸν εὐφράτην διὰ μέσης τῆς βαβυλῶνος, ἐν ᾗ καὶ θαυμαστὸς κρεμαστὸς κῆπος, περὶ οὗ ῥηθήσεται. καὶ ἡρόδοτος δέ φησιν ὅτι τὸ μέσον τῆς βαβυλῶνος ὁ εὐφράτης διείργει, ὃς ῥεῖ μὲν ἐξ ἀρμενίου μέγας ὢν, καὶ βαθὺς καὶ ταχὺς, ἐξίησι δὲ εἰς τὴν ἐρυθρὰν θάλασσαν. ὁ δὲ αὐτὸς καὶ ναυσὶ περατὸν τὸν εὐφράτην ἱστορεῖ, καὶ ὅρον αὐτὸν εἶναι κιλικίας καὶ ἀρμενίας φησί. τὴν δὲ εἰρημένην βαβυλῶνα μεγάλην ποτὲ γενομένην, ὕστερον ἐρημωθῆναι φασί. φασὶ δὲ καὶ τὸν παρὰ τῷ τίγρει νῖνον πολὺ μείζω τῆς βαβυλῶνος οὖσαν, ἀφανισθῆναι καὶ αὐτὴν, καταλυθέντων τῶν περσῶν, ἧς τοῦ μεγέθους σημεῖον τὸ τῆς κτίσεως ἐργῶδες. λέγεται γὰρ νῖνος οἰκοδομῆσαι αὐτὴν ὁ τῶν ἀσσυρίων βασιλεὺς, μυριάδων δεκατεσσάρων συνεχῶς αὐτὴν ἐργαζομένων ἐπὶ ἔτη ὀκτώ. σοφοὶ δὲ οἱ βαβυλώνιοι, καὶ, ὡς ἡρόδοτος λέγει, παρ' αὐτῶν οἱ ἕλληνες ἔμαθον πόλον, καὶ γνώμονα, καὶ τὰ δώδεκα μέρη τῆς ἡμέρας.

Ὅσση δ' Εὐφρήτου καὶ Τίγρηος ἔνδοθι γαῖα,
Τὴν δὲ περικτίονες μέσσην ποταμῶν ἐνέπουσιν·
Οὐ μέν τοι κείνης γε νομοὺς ὠνόσσατο βούτης,
Οὐδ' ὅστις σύριγγι κερώνυχα πῶϋ ἀγείρων,
Μήλοις ἀγραύλοισιν ἐφέσπεται· οὐδὲ μὲν ὕλην
Παντοίην φυτοεργὸς ἀνὴρ ἀθερείσατο καρπῶν.
Τοίη ἐπὶ κείνης ἄροσις πέλει, ἐν μὲν ἀέξειν
Ποίην, ἐν δὲ νομοὺς εὐανθέας, ἐν δὲ καὶ ἀνδρῶν
Φύτλην καλλίστην τε καὶ ἀθανάτοισιν ὁμοίην.
Τῆς μὲν πρὸς Βορέην, λιπαρὴν χθόνα ναιετάουσιν
Ἀνέρες Ἀρμένιοί τε, καὶ ἀγχέμαχοι Ματιηνοί,
Οὔρεσι κεκλιμένοι ποταμοῦ πάρος Εὐφρήταο
Πίονες, ἀφνειοί τε, καὶ ἄρεος εὖ δεδαῶτες.

Ὅτι καινὸν σχῆμα τό, ὅση δὲ Εὐφράτου καὶ Τίγρειος ἐντὸς, ταύτην μέσην φασὶ ποταμῶν. ἦν γὰρ τὸ ἀκόλουθον οὕτως εἰπεῖν, ὅση δέ ἐστιν Εὐφράτου καὶ Τίγρειος ἐντὸς, αὕτη λέγεται μέση ποταμῶν. Σημείωσαι δὲ ὅτι ὁ γεωγράφος ἱστορεῖ καὶ Εὐρωπαίαν μεσοποταμίαν εἶναι, ἣν Κελτοὶ νέμονται καὶ Λυσιτανοί. Ὅτι ἐπαινῶν τὴν μεσοποταμίαν γῆν, φησὶν ὡς οὔτε τοὺς νομοὺς ἐκείνης ἀνὴρ βουκόλος μέμψεται, ἢ μήλοις ἀγραύλοις ἐφεπόμενος. ἄλλαι δὲ πάντως νομαὶ βουσὶν ἀγαθαί, καὶ ἄλλαι μήλοις, ὡς καὶ ἡ τῶν Λαιστρυγόνων γῆ δηλοῖ, παρὰ τῷ ποιητῇ. λέγει δὲ καὶ ὅτι οὐδεμίαν ὕλην παντοίην φυτοεργὸς ἀνὴρ ἀθερείσεται. ἄροσίς τε γάρ, φησίν, ἐκεῖ ἀγαθή, καὶ πόαν αὔξει πολλήν· καὶ οἱ νομοὶ εὐανθεῖς, καὶ ἡ τῶν ἀνδρῶν φύτλη καλλίστη, καὶ ἀθανάτοις ὁμοία· τουτέστιν εἰπεῖν θεοειδής, διὰ τὸ ἀξιοθέατον καὶ εὔδαιμον. καὶ τὴν τῶν Ἀρμενίων δὲ καὶ Ματιανῶν χθόνα πρὸς βορέαν τῆς μεσοποταμίας οὖσαν, καὶ ὄρεσι περιειλημμένην, λιπαρὰν καλεῖ, καὶ τοὺς ἐκεῖ δὲ ἄνδρας ἀφνειούς τε λέγει, καὶ ἄρεος εὖ δεδαῶτας, καὶ πίονας· ὡς καὶ τὸν Ἀραβικὸν δῆμον πίονα εἶπεν. ἐξ ὁμήρου δὲ ἡ τοιαύτη ἀφορμή, λιπαροὺς πόδας τοὺς τῶν ἡρώων λέγοντος. τὸ δὲ ἀθερείσεται, ὁμηρικὴ λέξις ἐστί, καὶ ἐρρήθη ἐν τοῖς εἰς τὸν Ὅμηρον. δηλοῖ δὲ τὸ ἀποδοκιμάσαι καὶ ἀπορρίψαι. Ὅτι τὸν ποιμένα περιφράζων, οὕτω φησί, ὃς σύριγγι κερώνυχα πῶϋ ἀγείρων, μήλοις ἀγραύλοισιν ἐφέπεται. κερώνυχα δὲ τὸν ὀξύκερων φασὶν οἱ παλαιοί, ὡς τοῦ ὄνυχος ἐνταῦθα τὴν ὀξύτητα δηλοῦντος, καθὰ καὶ ὅτε ἀκρωνυχίαν ὄρους φαμέν. οὐ φιλοῦσι δὲ ἐκεῖνοι τὴν ἐπίθετον ταύτην λέξιν, ὡς καὶ σκληρὰν, καὶ οὐδὲν ἀστεῖον ἔχουσαν.

Πρὸς δὲ νότον Βαβυλὼν ἱερὴ πόλις, ἥν ῥά τε πᾶσαν
Τείχεσιν ἀρραγέεσσι Σεμίραμις ἐστεφάνωσεν.
Αὐτὰρ ἐπ' ἀκροπόλει μέγαν δόμον εἵσατο Βήλῳ,
Χρυσῷ τ' ἠδ' ἐλέφαντι καὶ ἀργύρῳ ἀσκήσασα.

Καὶ τῆς δὴ πεδίον περιώσιον, ἔνθα τε πολλοὶ
Ἀκρόκομοι φοίνικες ἐπηρεφέες πεφύασι.
Ναὶ μὴν καὶ χρυσοῖο φέρει χαριέστερον ἄλλο,
Ὑγρῆς βηρύλλου γλαυκὴν λίθον, ἣ περὶ χῶρον
Φύεται, ἐν προβολῆς ὀφιήτιδος ἔνδοθι πέτρης.
Αὐτὰρ ὑπὲρ Βαβυλῶνος ἐπὶ πνοιὴν Βορέαο
Κισσοὶ, Μεσσαβάταί τε, Χαλωνῖταί τε νέμονται.

Ὅτι πρὸς νότον τῆς μεσοποταμίας ἡ περσικὴ μητρόπολις βαβυλὼν, ἱερὰ πόλις, τεῖχος περιβεβλημένη χαλκοῦν, κατά τινας, καὶ ποταμῷ περιῤῥεομένη. ταύτην, φησὶ, πᾶσαν τείχεσιν ἀῤῥαγέσι σεμίραμις ἐστεφάνωσεν. ὅπου γέ τινες, ὡς εἴρηται, καὶ χαλκοῦν αὐτῇ τεῖχος ἱστόρησαν, καὶ ἄλλα πολλὰ θαυμάσια, δίχα τῶν ἀνωτέρω ἐκτεθειμένων, περὶ αὐτῆς ἐξέθεντο. καὶ ἐπὶ τῇ ἀκροπόλει δὲ, φησὶ, βωμὸν τῷ βήλῳ ἡ σεμίραμις ἵδρυσε, χρυσῷ καὶ ἐλέφαντι καὶ ἀργύρῳ ἀσκήσασα. βῆλος δὲ ἦν βασιλεὺς βαβυλῶνος, υἱὸς διὸς, (ἀφ' οὗ καὶ πύλαι βαβυλῶνος βηλίδες) ἢ καὶ ὁ ζεὺς αὐτὸς, κατά τινας. διὸ καὶ ἡρόδοτος ἱερὸν εἶναι αὐτόθι λέγει βήλου διός. ὁ αὐτὸς δὲ τῇ βαβυλωνίων χώρᾳ τοσαύτην προσμαρτυρεῖ δύναμιν, ὥστε αὐτὴ μὲν, φησὶ, τέσσαρας μῆνας τοῦ ἐνιαυτοῦ τρέφει τὸν μέγαν βασιλέα, ἡ δὲ λοιπὴ πᾶσα ἀσία τοὺς λοιποὺς ὀκτὼ μῆνας. θεόκριτος δὲ ἀσφάλτῳ δείμασθαι τὴν σεμίραμιν τὸ τῆς βαβυλῶνος τεῖχός φησιν. ἕτεροι δὲ σελεύκειαν ποτὲ καλεῖσθαι τὴν τοιαύτην βαβυλῶνα φασὶ, καὶ κτίσμα εἶναι βαβυλῶνος ἀνδρὸς σοφωτάτου, παιδὸς μήδου. καὶ ἀρχαιοτέραν τὴν πόλιν ταύτην τῆς σεμιράμιδος λέγουσιν ἔτεσι χιλίοις ὀκτακοσίοις. Ἰστέον δὲ ὅτι συνετὴν μὲν γυναῖκα καὶ τὴν σεμίραμιν ἡ ἱστορία ἔχει, συνετωτέραν δὲ αὐτῆς τὴν νίτωκριν, βαβυλῶνος καὶ αὐτὴν βασιλεύσασαν. τοὺς δὲ πέρσας, ὧν μητρόπολις ἡ βαβυλὼν, κηφῆνας ποτέ φησι καλεῖσθαι ὁ ἀῤῥιανός. ἄλλοι δὲ καὶ τοιαῦτά τινα ἱστοροῦσιν, ὅτι νίνου τοῦ σύρων βασιλέως τὴν νινευῒ κτίσαντος, ἡ τούτου γυνὴ τὸν ἄνδρα ὑπερβαλλομένη, βαβυλῶνα ἐν τῷ πεδίῳ κτίζει ἐξ ὀπτῆς πλίνθου καὶ ἀσφάλτου, καὶ λίθων λαξευτῶν τριπήχεων μὲν τὸ πλάτος, ἑξαπήχεων δὲ τὸ μῆκος, καὶ περίμετρον αὐτῇ διεγράψατο στάδια τ̄ φ̄ ε̄. τὸ δὲ τεῖχος εἰς ὕψος ἀνέτεινε ν̄ πήχεων, οὗ τὸ πάχος εἰς τριάκοντα πήχεις διέστησεν, ὡς καὶ τέθριππα ἐπ' αὐτοῦ ἐναντιοδρομεῖν ἀλλήλοις· καὶ πύργοις τὰς πύλας ἐπέστησεν, ὑψηλὰς, χαλκᾶς τε πύλας ποιήσασα, εἰς ὕψος τε ἀνατεινομένας πολὺ, καὶ εἰς πλάτος ἀξιόλογον. ἔκτισε δὲ καὶ δεξαμενὴν μεγάλην, ἣ κῆπον ἐπῆγε θαυμαστὸν ἐπιλεγόμενον κρεμαστὸν, ὃς τετράπλευρος μὲν ἦν, ἑκάστην δὲ πλευρὰν εἶχε τετράπλεθρον. καὶ ἦν ἓν καὶ αὐτὸς τῶν ἑπτὰ κοσμικῶν θεαμάτων. ἔστι δὲ καὶ ἄλλη βαβυλὼν λιβυκή. ἡρόδοτος δὲ περὶ τῆς περσικῆς βαβυλῶνος καὶ ταῦτά φησιν· ὅτι τῆς ἀσσυρίας ὀνομαστότατον πόλισμα, καὶ ἰσχυρότατον, ἡ βαβυλὼν, ἔνθα καὶ τὰ βασίλεια. οὖσα δὲ τετράγωνος κεῖται ἐν μεγάλῳ πεδίῳ, καὶ μέτωπον ἕκαστον αὐτῆς, εἴκοσι καὶ ἑκατὸν σταδίων· ὥστε εἶναι κατ' αὐτὸν τὴν περίοδον τῆς πόλεως, στάδια τετρακόσια ὀγδοήκοντα. πύλαι δὲ πέριξ τοῦ τείχους ἑκατὸν, χάλκεαι πᾶσαι, ὥσπερ καὶ οἱ σταθμοὶ, καὶ τὰ ὑπέρθυρα. καὶ σημείωσαι ὅτι οὐ μόνον ἑκατόμπυλοι θῆβαι, ἀλλ' ἰδοὺ τοιαύτη καὶ ἡ βαβυλών. Ὅτι ἡ περσικὴ βαβυλὼν πολλοὺς ἀκροκόμους ἐπηρεφέας φέρει φοίνικας· ἰδιότης δὲ ἐστὶ τοῦτο τοῦ φυτοῦ. καὶ λέγονται ἐπηρεφεῖς μὲν, οἷα ἐπικλίνοντες τοὺς κλάδους

εἰς ὄροφον· ἀκρόκομοι δὲ, ὡς οὐ κάτωθεν, ἀλλ' ἐν ἄκρῳ μόνῳ κομῶντες. τοιοῦτον γὰρ τὸ δένδρον. Καὶ ὅρα ὅτι τῶν καρῶν ἀκροκόμων λεχθέντων παρὰ τῷ ποιητῇ, οὗτος ἐπὶ φοίνικος τοῦ φυτοῦ τὴν λέξιν ἔθετο, παραξέσας αὐτὴν, κατὰ λόγον δριμύτητος. φέρει δὲ, φησὶν, ἡ Βαβυλὼν καὶ χρυσοῦ τι χαριέστερον δῶρον. ποῖον ἐκεῖνο; ὑγρᾶς βηρύλλου γλαυκὴν λίθον, φυομένην ἐκεῖ ἐν περιβολαῖς ὀφιήτιδος ἔνδοθι πέτρης. τόπος γάρ τις ἐκεῖ ὀφίτης ἐκβάλλων μάρμαρον λίθον, ᾧ ἡ βήρυλλος ἐνθαλαμεύεται. τὸ δὲ ὀφιήτης πλεονασμὸν ἔχει τοῦ η, καὶ ἔστιν ὅμοιον τῷ πολιήτης. Σημείωσαι δὲ ὅπως τὴν γλαυκὴν βήρυλλον, ὑγρὰν ἔφη, ὡς τῶν γλαυκῶν σωμάτων ὑγρῶν εἶναι δοκούντων, διὰ τὸ διαφανές· ὅπου γε καὶ θαλάσσης ἐπίθετον τὸ γλαυκόν.

Ἀλλ' ὁπότ' Ἀρμενίων ὀρέων πέρι πρόσθεν ὁδεύσῃς
Εἰς αὐγάς, τότ' ἔπειτα τὰ Μηδικὰ τέμπεα δήεις.
Τῶν μὲν, πρὸς Βορέην ἐριθηλέα γαῖαν ἔχουσι
Γηλοί τε, Μάρδοι τε, καὶ ἀνέρες Ἀτροπατηνοί·
Πρὸς δὲ νότον ναίουσιν ἀγαυῶν ἔθνεα Μήδων,
Κείνης τοι γενεῆς ἐρικυδέος ἐκγεγαῶτες
Αἰήταο θυγατρὸς ἀμύμονος ἡρωΐνης.
Εὖτε γὰρ Ἀκταίοιο παρ' ἱερὸν Ἰλισσοῖο
Φάρμακ' ἐμήσατο λυγρὰ γένει Πανδιονίδαο,
Αἰδοῖ μὲν χώρην κείνην λίπεν, ἐς δὲ βαθεῖαν,
Πλαζομένη κατὰ φῶτας, ὁμώνυμον ἵκετο γαῖαν,
Οὐ μὲν ἑκὰς Κόλχων· Κόλχων γε μὲν γαῖαν ἱκέσθαι
Οὔ οἱ ἔην, μῆνιν γὰρ ἑοῦ δειδίσσετο πατρός.
Τοὔνεκεν εἰσέτι νῦν πολυφάρμακοι ἄνδρες ἔασι
Χώρην ναιετάοντες ἀπείριτον, οἱ μὲν ἐπ' αὐτὰς
Πέτρας, αἳ φύουσιν ἀφεγγέα ναρκισσίτην,
Οἱ δ' ἑκὰς ἐν λασίῃσι νενασμένοι εἰαμενῇσι,
Πώεα καλὰ νέμοντες ἀδὴν βεβριθότα μαλλοῖς,
Τόσσον ἐπ' ἀντολίην τετραμμένοι ἄχρι πυλάων
Κασπιάδων, αἵτ' εἰσὶ βαθυνομένας ὑπὸ πέτρας,
Κληῖδες γαίης Ἀσιήτιδος, ἧχι κέλευθος
Ἐκτέτατ' ἐς Βορέην τε καὶ ἐς νότον ἐρχομένοισιν,
Ἡ μὲν ἐς Ὑρκανίους, ἡ δ' οὔρεα Περσίδος αἴης.

Ὅτι ἐν τῷ, ἀλλ' ὁπότ' ἀρμενίων ὀρέων προπάροιθεν ὁδεύσῃς, νοοῦμεν ἐκ τῆς συναλοιφῆς, ἤγουν ἐκ τοῦ κουφισμοῦ, ψιλοῦσθαι τῆς ἀρμενίας τὴν ἄρχουσαν· εἰ καί τινες ἐφίενται δασύνειν αὐτήν. Ὅτι μετὰ τοὺς ἀρμενίους εἰς αὐγάς, τὰ μηδικά εἰσι τέμπεα, ὅ ἐστιν ἀπὸ μέρους ἡ τῶν μήδων χώρα, οὕτω κληθεῖσα, κατὰ τὸν γεωγράφον, ἢ ἀπὸ μήδου υἱοῦ μηδείας, ἥτις λειπόπατρις δι' ἔρωτα γέγονεν· ἢ ἀπὸ αὐτῆς δὴ τῆς φυγάδος μηδείας τῆς αἰήτου θυγατρός, ἣν καὶ ὁ διονύσιος ὁμώνυμον τῆς γῆς ταύτην φησί· δεῖ δὲ μᾶλλον εἰπεῖν παρώνυμον. ἀφεῖσα γὰρ τὴν ἀττικὴν ἡ μήδεια, ἐκεῖ παρὰ τοῖς μήδοις ἔμεινεν, οὐχ ἑκὰς κόλχων, ἀλλὰ δηλαδὴ ἐγγύς, κατὰ τὴν γειτνίασιν τὴν τοῦ ἀντικρὺ ὡς λόγῳ· καὶ ὁ ἰωνικός, ὁμοίως δὲ καὶ ὁ ὑρκάνιος γείτονες τοῦ ἀξείνου πόντου λέγονται. κόλχων γε μὲν, φησὶν, εἰς γῆν ἐκείνην αὐτὴν ἐξελθεῖν, διὰ τὴν τοῦ πατρὸς μῆνιν, ὅτε καὶ τῇ χώρᾳ δέδωκε τὸ ἀπ' αὐτῆς κληθῆναι· αἰδοῖ, φησὶ, λιποῦσα τὸν πανδιονίδην αἰγέα, καὶ τὰς ἀθήνας, ὅτε λυγρὰ φάρμακα τῷ τοῦ αἰγέως υἱῷ τῷ θησεῖ ἐβουλεύσατο. διὸ, φησὶν, ἀπ' ἐκείνης τῆς μηδείας, οἷα σοφῆς φαρμακουργοῦ, ἔτι οἱ μῆδοι πολυφάρμακοί εἰσιν. τὸ δὲ αἰδοῖ, σεμνῶς εἶπεν, οὐ θέλων ἐξυβρίσαι εἰς τὴν ἡρωΐδα. τῷ ὄντι γὰρ οὐχ ἑκοῦσα ἐκείνη, οὐδὲ δι' αἰδῶ, ἀλλὰ πρὸς βίαν ἔλιπε τὰς ἀθήνας, διωχθεῖσα ὑπὸ τοῦ αἰγέως, διότι τῷ αἰγείδῃ θησεῖ ἐπεβούλευσε, κερασαμένη θανάσιμα φάρμακα, ὁπηνίκα ἐκεῖνος ἐκ τροιζῆνος χρόνιος ἐλθὼν μετὰ τοῦ ξίφους, καὶ τῶν πεδίλων τῶν πατρικῶν (ἃ καὶ ὁ λυκόφρων ἱστορεῖ) ἀνεφανίσθη μὲν ἀγνοοῦντι τῷ πατρὶ αἰγεῖ παῖς καλὸς καὶ πρέπων εἰς βασιλείαν, μικροῦ δὲ δὴ λαθὼν ὑπὸ τῆς μηδείας ἀπώλετο, εἰ μὴ ὁ πατὴρ γνωρίσας τὸν ἐκ πολλοῦ ἐπὶ διαδοχῇ τῆς βασιλείας ποθούμενον παῖδα περιεσώσατο, καὶ τὸν διαδεξόμενον εὑρηκώς, ἀπώσατο τὴν μήδειαν, ἣν διὰ ἔρωτα παιδοποιΐας ἐπεισηγάγετο. φασὶ δὲ αὐτὴν δυναστεῦσαι ἐν μήδοις, καὶ ἐπικρυπτομένην τὴν ὄψιν, ὁπηνίκα προέρχοιτο, καταδεῖξαι τὸ θηλυστολεῖν τε τοῖς ἐκεῖ, καὶ ἐν ταῖς προόδοις κατηρεφεῖς εἶναι τοῖς σκεπάσμασιν. Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι ὀπός τις ἀπὸ σιλφίου ὀνομαστὸς παρὰ τοῖς μήδοις λέγεται γίνεσθαι, καλούμενος μηδικός· καὶ ὅτι οἱ μῆδοι, καὶ μήδειοι λέγονται προπαροξυτόνως, καθάπερ οἱ παρ' ὁμήρῳ κήτειοι, καὶ ὅτι δεινοὶ περὶ τοξείαν εἰσί· διὸ καὶ τοξοφόρους αὐτοὺς ἐρεῖ ὁ διονύσιος. καὶ ὅτι καὶ βοτάνη τις ἡ μάλιστα τοὺς ἵππους τρέφουσα, μηδικὴ καὶ εἰσέτι καλεῖται, ὡς ἐν μηδείᾳ τάχα πλεονάζουσα. ὅτι δὲ κατὰ κυριολεξίαν ἀνωτέρω εἴρηται τὸ, μηδικὰ τέμπεα, δηλοῖ ὁ διονύσιος κατωτέρω, εἰπὼν λασίας εἱαμενὰς τὰς ἐν μήδοις. πάντως γὰρ ἔνθα λάσιος εἱαμενή, τεμπώδης ὁ τοιοῦτος τόπος, ἤτοι ἑλώδης ἐστίν. εἱαμενὴ γάρ ἐστιν οἱονεί τις ῥεαμενή, τόπος δηλονότι κατάρρυτος, ἢ καὶ εἰς βοτανῶν ἀνάδοσιν ἐπιτήδειος, παρὰ τὸ ἕω, ὑφ' οὗ δηλοῦται τὸ ἀναδίδωμι. φασὶ δὲ μήδοις ἔθος εἶναι, βασιλέα αἱρεῖσθαι τὸν ἀνδρειότατον, καὶ γυναῖκας ἕκαστον ἔχειν οὐκ ἐλάττους τῶν πέντε. καὶ γυνὴ δὲ, φασὶν, ἄνδρας ἐλάττονας τῶν πέντε τρέφουσα, συμφορὰν ἡγεῖται τὸ πρᾶγμα, ἐν καλῷ τιθεμένη πλείστοις νέμειν ἄνδρας. Ἰστέον δὲ ὅτι καὶ τὸ ᾀδόμενον νισαῖον πεδίον ἐκεῖ που περὶ τὴν μηδικὴν χώραν ἐστὶ, φέρον ἵππους μεγάλους τοὺς λεγομένους νισαίους. Ὅτι τὸ, ἵκετο ἡ μήδεια οὐχ ἑκὰς κόλχων· κόλχων γε μὲν αἶαν ἱκέσθαι οὐκ εἶχε, σχῆμά ἐστιν ἐπαναστροφῆς. ἔστι δὲ ἐπαναστροφή, ὅταν ἡ τελευταία λέξις τῆς προφθάσης ἐννοίας, ἀρχὴ γίνηται τῆς δευτέρας, ὡς καὶ ἐνταῦθα τῆς μιᾶς ἐννοίας ληξάσης εἰς τὸ κόλχων, ἀπὸ τούτου ἡ δευτέρα ἤρξατο. ἐκαλλωπίσατο δὲ καὶ ἀλλαχοῦ τῷ τοιούτῳ σχήματι ὁ διονύσιος. Ὅτι βορειότεροι μήδων οἱ γῆλοι, καὶ οἱ μάρδοι, ἔθνος ὑρκάνιον, λῃσταὶ καὶ τοξόται ἄνδρες. ἔτι δὲ καὶ οἱ ἀτροπατανοὶ, ἀπὸ ἡγεμόνος τινὸς ἀτροπάτου καλούμενοι· ὧν ἀτροπατία ἡ χώρα, δευτέρα μερὶς τῆς μηδείας λεγομένη· προτέρα δὲ μηδικὴ μερὶς, καθ' ἣν τὰ ἐκβάτανα. Ὅτι πέτραι τινὲς μηδικαὶ τὸν ναρκισσίτην φύουσι λίθον, ὃν καὶ ἀφεγγέα καλεῖ, ὡς ναρκίσσῳ τῷ φυτῷ ἐοικότα τὴν χρόαν, καὶ διαυγάζοντα.

λέγει

λέγει δὲ καὶ τὰ ποίμνια καλὰ εἶναι τοῖς μήδοις, ἄδlω βεβεληθότα μαλλοῖς. Καὶ ὅρα ὅτι τὸ ἄδlω, δι' ἑνὸς δὴ καὶ οὗτος ὁμοίως τῷ ὁμήρῳ ἐξήνεγκεν· ὃ καὶ δασύνουσιν οἱ ἀττικοί, ταυτὸν ὂν τῷ ἅλις. διὸ καί τις ἔφη, ἀλλὰ τούτων μὲν ἅδlω, ἀντὶ τοῦ ἅλις. Ὅτι οἱ μῆδοι ἐπ' ἀνατολὴν τετραμμένοι ἄχρι τῶν κασπιάδων διήκουσι πυλῶν, αἵτινες μέρος οὖσαι τῆς μηδείας χώρας, κλεῖδες καλοῦνται τῆς ἀσίας, διὰ τὴν ἄγαν στενότητα, ὑπὸ πέτρας οὖσαι βαθυνομένας. ὄρη δέ εἰσιν αἱ κάσπιαι πύλαι, μᾶλλον δὲ πέτραι ἀπερρωγυῖαι καὶ κοῖλαι, ὡς ἐν τάξει πυλῶν, ἀπὸ τῶν κασπίων ἀνδρῶν, ἢ τῆς κασπίας θαλάσσης οὕτω καλούμεναι. πύλαι γάρ οἷον εἰσι τοῖς ἐκ βορρᾶ πρὸς ὑρκανίας καὶ κασπίας ἐκ νότου ὁδεύουσι, καὶ τοῖς ἐκεῖθεν αὖθις εἰς νότον πρὸς πέρσας. οὕτω δὲ καὶ ὁ τόπος ἐστένωται, ὡς καὶ πύλας ἐπιθεῖναι τῷ τόπῳ, κωλυούσας τῶν βορείων ἐθνῶν ἐπὶ τὰ ἐξεναντίας διάβασιν. ὅτι δὲ καὶ ἄλλως αἱ πύλαι στενότατον τόπον δηλοῦσι, καὶ ἐν τῷ περὶ θερμοπυλῶν λόγῳ διείληπται. τῷ δὲ πύλας εἰπόντι τὴν τοιαύτην στενοχωρίαν, ἀκόλουθον ταὐτὰς καὶ κλεῖδας εἰπεῖν. τὸ δέ, κασπίδες πύλαι, παρωνύμως καὶ αὐτὸ εἴληπται, οὐχ ὑποκοριστικῶς, ὁποῖα πολλὰ ὁ διονύσιος ἐποίησεν.

Ἀλλ' ἤτοι πυλέων μὲν ὑπαὶ πόδα κασπιάων
Πάρθοι ναιετάουσιν ἀρήιοι ἀγκυλότοξοι,
Παντοίου πολέμοιο δαήμονες. οὐ γὰρ ἀρότρῳ
Αὔλακ' ἐπιθύνουσι, διαχίζοντες ἀρούρας,
Οὐδὲ μὲν ἐν νήεσσιν ἅλα τμήγουσιν ἐρετμοῖς,
Οὐδὲ νομῷ φέρβουσι βοῶν γένος· ἐκ δὲ γενέθλης
Νηπίαχοι τόξοισι καὶ ἱπποσύνῃσι μέλονται·
Αἰεὶ δ' ἠχήεσσαν ἀνὰ χθόνα δοῦπος ἀκόντων,
Ἢ βελέων· πέλεται δέ τ' ἀελλοπόδων δρόμος ἵππων
Θωόντων· οὐ γάρ σφι θέμις δόρποιο πάσασθαι,
Πρὶν πολέμου μόχθοισι κάρην ἱδρῶτι παλῦναι.
Φέρβονται δ' ἄγρῃσι δορυκτήτου βιότοιο.
Ἀλλ' ἔμπης κατὰ δῆριν ἀμαιμακέτους περ ἐόντας
Αὐσονίου βασιλῆος ἐπεπρήϋνεν ἀκωκή.

Ὅτι ὑπὸ τὸν πόδα τῶν κασπίων πυλῶν οἱ πάρθοι ναίουσιν, ἄνδρες ἀρήιοι καὶ ἀγκυλότοξοι, καὶ παντοίου πολέμου δαήμονες, ὅ ἐστι τεχνῖται. εἶτα ἐμμένων τῷ περὶ αὐτῶν λόγῳ, φησὶ πλατυνόμενος, οὐ γὰρ ἀρότρῳ ἰθύνουσιν αὔλακα, διαχίζοντες ἄρουραν, οὐδὲ μὴν ἐρετμοῖς ἅλα τέμνουσιν, οὐδὲ νέμουσι βόας· ἐκ δὲ γενέθλης ἔτι νηπίαχοι τόξοις καὶ ἱπποσύναις μέλονται. ἀεὶ δὲ παρ' αὐτοῖς δοῦπος ὅπλων, καὶ δρόμος ἵππων ἀελλοπόδων. οὐ γὰρ θέμις αὐτοῖς δόρποιο γεύσασθαι, πρὶν ἐνιδρῶσαι μόχθοις πολέμου. ἔχουσι δὲ ἐξ ἄγρας βίον δορύκτητον. οὕτω δὲ ὁ διονύσιος αὐξήσας τὰ κατ' αὐτούς, ἐπιπλέκει σύντομον ἐγκώμιον βασιλικόν, λέγων, ἀλλὰ καίπερ τοιούτους ἐόντας αὐσονίου βασιλῆος ἐπεπρήϋνεν ἀκωκή. φασὶ γὰρ τὸν αὔγουστον κακῶς αὐτοὺς διαθέσθαι, τὴν τοῦ κράσσου ἧτταν ἀναπαλαίσαντα, ὃν στρατηγὸν ὄντα ῥωμαίων οἱ πάρθοι ἀνεῖλον ἡττήσαντες.

οὕτω δέ φασι ταπεινωθῆναι αὐτοὺς τότε, ὥστε προστάξαι τὸν αὔγουστον μὴ ἄλλως αὐτοῖς βασιλέας ἑαυτοῖς ἐφιστᾶν, ἀλλ' ἢ γνώμῃ τῆς συγκλήτου τῶν ῥωμαίων. τοὺς δὲ πάρθους, τοὺς παρθυαίους καλοῦσί τινες, καὶ φῦλον εἶναι φασὶ σκυθικὸν, μετοικῆσαν ἐπὶ μήδους ἐκ φυγῆς, διὸ καὶ οὕτω κληθῆναι. πάρθους γὰρ σκύθαι τοὺς φυγάδας φασίν. ἱστορεῖται δὲ καὶ ὅτι παρὰ τῷ ἰδίῳ ὀνόματι οἱ τῶν παρθυαίων βασιλεῖς καὶ ἀρσάκαι ἐκαλοῦντο, ἐπὶ τιμῇ ἀρχαίου τινὸς βασιλέως γενναιοτάτου ἀρσάκου, ὡς ἂν ἐκεῖνός τε εἴη ἐν αὐτοῖς ἀοίδιμος, καὶ αὐτῇ τῇ ἐκείνου γλώσσῃ ἐνωραΐζοιντο. Σημείωσαι δὲ ὅτι νόμου γεωγραφικοῦ ὄντος, καὶ ἱστορίαις ἀρτύειν τὴν γεωγραφίαν, εἰς ψυχαγωγίαν τῆς ἀληθείας, ὡς καὶ ἐν προοιμίοις εἴρηται, διόλου μὲν ἐφύλαξε τοῦτο καὶ ὁ διονύσιος, συχνὰ παραπλέκων τῇ περιηγήσει τὰ ἐξ ἱστοριῶν, πλὴν ἐν ἐπιτομῇ, καὶ ἐπιτροχάδην, διὰ τὸ καὶ τὴν ὅλην αὐτοῦ περιήγησιν συνοπτικὴν εἶναι, καὶ ὡς οἱ λόγιοί φασιν, ἐπελευστικὴν, τὰ πάνυ πολλὰ εἰς κομιδῆ βραχὺ συναλείφουσαν, καὶ ἐγχειρίδιον οὖσαν τῆς περιηγήσεως. καὶ οὕτω μὲν τὰ περὶ τούτου ἀφ' οὗ μέντοι εἰς τὴν ἀσίαν διέβη, καὶ τὸ βάπλατρόν τι χωρίον πλευραῖς, τῷ τε ταύρῳ καὶ τῷ νείλῳ, καὶ τῷ ἰνδικῷ ὠκεανῷ, καὶ τῷ νοτίῳ, τότε δὴ πλατύτερον τοῖς ἱστορουμένοις ὑπεξέρχεται, ὡς δῆλον ἔκ τε τῶν εἰς ἀραβίαν λεχθέντων, καὶ τῶν περὶ μηδείας ἱστορηθέντων, καὶ τῶν νῦν δὲ ἐκτεθέντων. ἐνηγλάϊσται δὲ καὶ περὶ τούτων ἐν τοῖς λυδῶν λόγοις, καθ' ὁμοίαν διατριβήν. ἐν τῷ ἑξῆς δὲ καὶ ἡ ἰνδία ἱκανὴν αὐτῷ παρέξει διατριβήν. αἴτιον δὲ τούτου, οὐ μόνον τὸ περισσαθῶς δοκεῖν αὐτὸν ἔχειν πρὸς τὴν ἀσίαν, ἀλλὰ καὶ τὸ κίνδυνον εἶναι, εἰ μὴ οὕτω μεθώδευσε, βραχύστιχον αὐτῷ παντελῶς γενέσθαι τὴν ποίησιν, καὶ εἰς μικροτεχνίαν ἀποκλῖναι, διὰ τὸ τῆς περιηγήσεως λίαν πάνυ στενὸν καὶ ἐπίτροχον.

Εἰ δέ σε καὶ πέρσας ἰδέειν γλυκὺς ἵμερος αἱρεῖ,
Εὐφραδέως κεν σοὶ καὶ τῶν γένος αὐδήσαιμι,
Καὶ πόρον ἀενάων ποταμῶν, ὀρέων τε κελεύθους.
Μοῦνοι γὰρ τ' ἀσίης βασιλεύτατον ἔθνος ἔχουσι,
Μοῦνοι δ' ἄσπετον ὄλβον ἐνὶ μεγάροισιν ἔθεντο,
Ὁππότε μηονίην καὶ σάρδιας ἐξαλάπαξαν.
Χρύσεά τοι κείνων μὲν ἐπὶ χροῒ τεύχεα φωτῶν,
Χρύσεα δ' αὖθ' ἵπποισιν ἐπὶ στομάτεσσι χαλινά,
Χρυσῷ δ' ἀμφὶ πόδεσσιν ἐκοσμήσαντο πέδιλα.
Τόσσος γάρ σφιν ὄλβος ἀπείριτος. ἀλλά τοι εἴη
Περσὶς ὅλη μεγάλοισι περίδρομος οὔρεσι γαῖα,
Κασπιάδων πυλέων νοτιώτερον οἶμον ἔχουσα,
Ἐκκεκλιμένη καὶ μέχρις ὁμωνύμου ἀμφιτρίτης.
Τριχθὰ δέ μιν ναίουσι διάσταδόν· οἱ μὲν, ὑπ' ἄρκτους
Τοξοφόρων σκιεροῖσι παρήμενοι οὔρεσι μήδων·
Οἱ δὲ, μεσήπειροι, οἱ δ' ἐς νότον, ἄχρι θαλάσσης.

Ὅτι εὕρηται ὧδε τὸ ἀέναος δι' ἑνὸς ν, καὶ μετ' ἐκτάσεως τῆς ἀρχούσης. φησὶ γάρ, καὶ πόρον ἀενάων ποταμῶν. οὕτω δὲ καὶ ἐν τοῖς ἑξῆς, ἀενάοις ποταμοῖσι κατάρρυτος. καὶ παρὰ θεοκρίτῳ δὲ εὕρηται τοιαύτη γραφή, ἔνθα λέγει, εὗρον δ' ἀέναον κρήνην. εἰ μή τις τὴν τῶν ἀντιγράφων αἰτιώμενος φαυλότητα, φυλάσσει μὲν τὴν διὰ τῶν δύο ν γραφήν, θεραπεύει δὲ τὸ πάθος τοῦ μέτρου διὰ συνιζήσεως, ὡς καὶ ἐν τῇ ἀρχῇ τῶν ἁλιευτικῶν ὀππιανοῦ. Ὅτι μόνοι οἱ πέρσαι ἔθνος ἔχουσιν ἀσίας βασιλεύτατον, καὶ μέγας διὰ τοῦτο ἐλέγετο βασιλεὺς ὁ τῶν περσῶν, ὡς καὶ ὁ κωμικὸς δηλοῖ. βασιλικώτατον δὲ τὸ τῶν περσῶν ἔθνος, καλούμενον οὕτω ἀπὸ πέρσου τοῦ υἱοῦ μήδου. κατ' δὲ ἄλλους, ἀπὸ περσέως καὶ ἀνδρομέδας, ὥς φησιν ἡρόδοτος, λέγων ὅτι ὁ περσεὺς ὁ δανάης καὶ διὸς ἀφίκετο ἐπὶ κηφέα τὸν βήλου, καὶ ἔσχεν αὐτοῦ θυγατέρα τὴν ἀνδρομέδαν, καὶ γεννᾷ πέρσην, ἐξ οὗ τὴν ἐπωνυμίαν ἔσχον οἱ πέρσαι, πάλαι ποτὲ κηφῆνες ἀπὸ τοῦ τοιούτου κηφῆνος καλούμενοι. λέγει δὲ ὁ διονύσιος καὶ ὅτι ἀπείριτον ὄλβον οἱ πέρσαι περιεβάλοντο, θέμενοι ἐν μεγάροισιν, ὅτε μῄονας καὶ σαρδιανοὺς ἐπόρθησαν, καθελόντες τὸν κροῖσον. καὶ δεῖγμά φησι τοῦ πλούτου, ὅτι χρύσεα μὲν τοῖς ἀνδράσι τὰ ὅπλα, χρύσεα δὲ τοῖς ἵπποις τὰ χαλινά. χρυσοῖς δὲ πεδίλοις τοὺς πόδας ἐκοσμήσαντο. ταῦτα δὲ πολὺ πρότερον τοὺς μῄονας, ἤτοι τοὺς λυδούς, πλουσιωτάτους δείκνυσιν, οὓς οἱ πέρσαι λῃσάμενοι, παμπλούσιοι γεγόνασιν, ἄλλως μὴ πλουτοῦντες· ὅπου γε καὶ αἱ παρονομαζόμεναι αὐτοῖς περσικαὶ ἐμβάδες, ὥς τινες φασίν, ὑπόδημα εὐτελὲς ἦν. ἀσκεῖν δὲ λέγονται καὶ μεγαλοφωνίαν οἱ πέρσαι, καὶ καῦμα, καὶ ψῦχος φέρειν, καὶ ὄμβροις, καὶ χειμάρρων διαβάσεις, ὥστε ἄβροχα φυλάσσειν τά τε ὅπλα καὶ τὴν ἐσθῆτα. τιμῶσι δὲ τὸ πῦρ, καὶ δι' αὐτὸ οἷα πυροειδῆ ὄντα. λέγεται δὲ περσική τις εἶναι ᾠδή, ἧς τὰς ὠφελείας ξ διαριθμοῦνται. τίμιοι δὲ παρὰ τοῖς πέρσαις οἱ μάγοι, οἳ οὔτε οὐροῦσιν εἰς ποταμόν, οὔτε νίπτονται, οὔτε λούονται. ἡρόδοτος δέ φησι καὶ ὅτι πέρσαι παιδεύουσι τοὺς ἑαυτῶν παῖδας, ἀπὸ πενταετοῦς, ἕως ἐτῶν κ, ἱππεύειν, καὶ τοξεύειν, καὶ ἀληθίζεσθαι. ἱστορεῖ δὲ καὶ νομάδας τινὰς πέρσας, καὶ συχνὰ εἶναι λέγει γένη περσῶν. λέγεται δὲ καὶ σύμβολον εἶναι ἀσπασμοῦ παρὰ πέρσαις, τὸ ἀφελέσθαι τὴν τιάραν τῆς κεφαλῆς. μεγάλοις δὲ ὄρεσι περίδρομός ἐστιν ἡ περσίς, νοτιωτέρα τῶν κασπίων οὖσα πυλῶν, ἑλκομένη μέχρι τοῦ ὁμωνύμου περσικοῦ κόλπου. τὸ δὲ ἀρκτῷον αὐτῆς, τοῖς τῶν μήδων ὄρεσιν ὑποπέπτωκεν, ἅπερ τέμπεα ὁ διονύσιος ἀνωτέρω ἔφη μηδικά.

Πρῶτα σάβαι, μετὰ τοῖσδε πασαργάδαι· ἄγχι δὲ ταοκοί,
Ἄλλοι θ' οἳ ναίουσι διάνδιχα περσίδα γαῖαν.
Καὶ τὴν μὲν πολέες ποταμοὶ περιπιαίνουσι,
Τῇ καὶ τῇ σκολιῇσιν ἐλαυνόμενοι προχοῇσι·
Χωρὶς μὲν κόρος ἐστὶ μέγας, χωρὶς δὲ χόασπις
Ἕλκων ἰνδὸν ὕδωρ, παρά τε ῥείων χθόνα σούσων.

Ὅτι σάβαι ἦσαν μὲν καὶ ἀραβικοί, ὡς προεγράφη, εὕρηνται δὲ καὶ ὧδε περσικοί. μεθ' οὓς οἱ πασαργάδαι, περὶ ὧν κατωτέρω ῥηθήσεται. ἐν δὲ τοῖς ἑξῆς καὶ ἰνδικὸν ἔθνος οἱ σάβαι εὑρίσκονται. ἦσαν δὲ καὶ ἔθνος θρακικὸν σάβοι, ὅπερ τοὺς βάκχους δηλοῖ φρυγίᾳ διαλέκτῳ. ἐξ οὗ καὶ ὁ διόνυσος ἔοικε σαβάζιος λέγεσθαι, διότι καὶ βάκχος ὁ αὐτός. Ὅτι τὸ ταοκοί, ἔθνους περσικοῦ ὄνομα, βαρυτόνως παρὰ πολλοῖς ἀναγινώσκεται· οἷς ἄγχι τέρμονες οἱ πασαργάδαι, ἄριστοι περσῶν, κατ' ἡρόδοτον, παρ' οἷς κύρου τάφος πολυτελής, πύργος οὐ μέγας ἐν παραδείσῳ, δάσει δένδρων ἀποκεκρυμμένος, κλίνην τε χρυσῆν ἔχων ποτέ,

καὶ τράπεζαν, καὶ πύελον ὕλης ὁμοίας, καὶ κόσμον λιθοκόλλητον. προσεκοσμήθη δὲ καὶ ὑπὸ ἀριστοβούλου, κελεύσει ἀλεξάνδρου, ἐσυλήθη δὲ οὐ πολλῷ ὕστερον. εἶχε δὲ, φασὶ, καὶ ἐπίγραμμα ἑλληνικὸν περσικοῖς γράμμασιν, Ενθάδε ἐγὼ κεῖμαι κῦρος βασιλεὺς βασιλήων. ἦν δὲ καὶ ἕτερόν τι τοιοῦτον, ὦ ἄνθρωπε, ἐγὼ κῦρος εἰμὶ, ὁ τὴν ἀρχὴν τοῖς πέρσαις κτησάμενος, καὶ τῆς ἀσίας βασιλεύσας· μὴ οὖν φθονήσῃς μοι τοῦ μνήματος. καὶ τοῦτο μὲν ἁπλοῦν, καὶ γοργόν. κάλλιον δὲ τὸ ἐπὶ δαρείῳ, φίλος ἦν τοῖς φίλοις, ἱππεὺς καὶ τοξότης ἄριστος ἐγενόμην, κυνηγῶν ἐκράτουν, πάντα ποιεῖν ἠδυνάμην. Ιστέον δὲ ὅτι τὸ μὲν ἐθνικὸν, οἱ πασαργάδαι· ἡ δὲ πόλις θηλυκῶς, ὡς δηλοῖ τὸ, τὰς δὲ πασαργάδας ἔκτισεν ὁ κῦρος. διερμηνεύεται δὲ ἡ πόλις κατὰ τὴν γλῶσσαν ἑλληνίδα, περσῶν στρατόπεδον. Ὅτι κύρος ποταμὸς περσικὸς, ἔτι δὲ καὶ χοάσπης ἰνδὸν μὲν ὕδωρ ἕλκων, ὡς ἐκ τοῦ ἰνδοῦ σχιζόμενος ποταμοῦ, παραρρέων δὲ καὶ τὰ σοῦσα· ἐξ οὗ καὶ μόνου ἔπινεν ὁ τῶν περσῶν βασιλεύς. καὶ ἦν βασιλικὸν ὕδωρ τὸ χοάσπειον. περὶ οὗ φησι καὶ ἡρόδοτος, ὅτι τοῦ ὕδατος τοῦ χοάσπου ἀφεψημένου πολλαὶ ἅμαξαι ἡμιόνειοι τετράκυκλοι ἕπονται κομίζουσαι ἐν ἀγγείοις ἀργυρέοις. ἔστι δὲ, κατὰ τὸν γεωγράφον, καὶ ἕτερος ποταμὸς μέγας, ἀπὸ ἀρμενίας ἔχων τὴν ἀρχὴν, κόρος ποτὲ λεγόμενος, ὕστερον δὲ κῦρος μετονομασθείς. τὰ δὲ σοῦσα οὕτω καλοῦνται διὰ τὸ τοῦ τόπου ἀνθηρόν· σοῦσα γὰρ ἐγχωρείως τὰ κρίνα. τῆς δὲ περσικῆς ταύτης τῶν σούσων χώρας οἱ ἐγχώριοι οὐ μόνον σούσιοι, ἀλλὰ καὶ κίσσιοι λέγονται. πάνυ δὲ, φασὶ, καυματηρὸς ὁ ἀὴρ τῇ σουσίδι, καὶ οὕτως ἔκπυρος, ὥστε οὐ φθάνουσιν αἱ σαῦραι καὶ οἱ ὄφεις ἐν τῷ διαβαίνειν τὰς ὁδοὺς, ἀλλὰ καταφλέγονται. καὶ λουτρὰ δὲ, ἤγουν ὕδατα εἰς τὸ λούσασθαι προτεθέντα ψυχρὰ, ἐκθερμαίνεται παραχρῆμα. ἐκαλεῖτο δὲ καὶ μεμνόνειον ἄστυ, τὰ σοῦσα, διὰ τὸ ἐκεῖ, ὡς εἰκὸς, τιμᾶσθαι τὸν μέμνονα. λέγεται δὲ καὶ τοὺς τοῦ βασιλέως περσῶν θησαυροὺς αὐτόθι κεῖσθαι. καὶ ὁ τὴν πόλιν ταύτην ἑλὼν ἔδοξεν ἂν, κατὰ τὸν τοῦ ἡροδότου λόγον, ἐρίσαι τῷ διῒ περὶ πλούτου.

Τοῦ δ' ἂν ἐπὶ πλευρῇσιν ἴδοις εὐωπὸν ἀχάτην
Κείμενον οἷα κύλινδρον ἐπὶ χθονός· ὅν ῥ' ἀπὸ πέτρης
Χειμερίου ποταμοῖο κάτω σύρουσι χαράδραι,
Αἰεὶ δ' αὖ λιαροῖο γεγηθότες ἐξ ἀνέμοιο
Καρποὶ τηλεθάουσιν ἐπήτειμοι ἀλλήλοισι.

Ὅτι τὸν ἀχάτην ποταμὸν ἐπὶ πλευραῖς τε εἶναι τοῦ χοάσπου φησὶ, καὶ εὐωπὸν αὐτὸν καλεῖ, διὰ τὸ τάχα διειδὲς τοῦ ὕδατος καὶ εὔθετον. φασὶ γὰρ ὅτι οἷα κύλινδρος ἐπὶ χθονὸς κεῖται, τουτέστιν ὡς σχῆμα κιονοειδές· τοιοῦτον γὰρ ὁ κύλινδρος. ἔοικε δὲ ὁ ἀχάτης μὴ ἔχειν ἐξοχάς τινας καὶ καμπὰς, μηδὲ εἰς ἀγκῶνας καὶ κλῶνας ἑλίσσεσθαί τε καὶ σχίζεσθαι· φαίνεται δὲ καὶ μηδὲ πολὺς εἶναι κατὰ τὸ ἀέναον. χειμάρρου γὰρ, φησὶν, αὐτὸν ποταμοῦ κατασύρουσι χαράδραι. λέγει δὲ καὶ τοὺς ἐκεῖ καρποὺς θάλλειν ἄλλους ἐπ' ἄλλοις, λιαροῦ γεγηθότας ἐξ ἀνέμου. καὶ ἔστιν ἐνταῦθα γλυκεῖα λέξις τὸ, γεγηθότας, μετενεχθεῖσα ἐπὶ τὰ ἀναίσθητα. ὡς καὶ ὅτε ὁ ποιητὴς ἐπὶ ὅπλων, τὸ γανοῦσθαι λέγει, καὶ τὴν χθόνα γελᾶν. καὶ ἔστι τοῦτο μεταγωγὴ πράγματος ἀπὸ τῶν ὁρώντων ἐπὶ τὰ ὁρώμενα. γεγήθασι γὰρ πάντως καὶ γανόωσι καὶ γελῶσιν, οὐ τὰ ὅπλα, οὐδὲ ἡ γῆ, οὐδὲ οἱ καρποὶ, ἀλλ' οἱ βλέποντες αὐτά.

Φράζεο δ' εἰς αὐγὰς λοιπὸν πόρον ἀσίδος αἴης.
Ἐγγύθι γάρ τοι πέζα τελείεται ἠπείροιο.
Ἤτοι μὲν παρὰ χεῦμα τὸ περσικὸν ὠκεανοῖο
Καρμανοὶ ναίουσιν ἐπὶ ἠελίῳ δύοντι,
Περσίδος οὐκ ἀπάνευθε διάνδιχα γαῖαν ἔχοντες,
Οἱ μὲν, ὑπειράλιοι· τοὶ δ' ἔνδοθεν ἠπειρῶται.
Τῶν δὲ πρὸς ἀντολίην γεδρωσῶν ἕλκεται αἶα
Γείτων ὠκεανοῦ μεγακήτεος, οἷσι πρὸς αὐγὰς
Ἰνδὸν παρὰ ποταμὸν νότιοι σκύθαι ἐνναίουσιν,
Ὅς ῥά τ' ἐρυθραίης κατεναντίον εἶσι θαλάσσης,
Λαβρότατον ῥόον ὠκὺν ἐπὶ νότον ὀρθὸν ἐλαύνων,
Ἀρξάμενος τὰ πρῶτ' ἀπὸ καυκάσου ἠνεμόεντος.
Δισσὰ δέ οἱ στόματ' ἐστὶ, μέσην δ' ἐπιδέδρομε νῆσον,
Νῆσον, τὴν καλέουσιν ἐπιχθόνιοι παταλήνην·
Κεῖνός τοι πολέων ἀποτέμνεται ἔθνεα φωτῶν.

Ὅτι περὶ τὴν περσικὴν θάλασσαν μέγα ἔθνος οἱ καρμανοὶ, ἔνθα ποταμὸς ψήγματα καταφέρων χρυσοῦ· καὶ μέταλλα δέ εἰσιν αὐτόθι ἀργύρου καὶ χαλκοῦ καὶ μίλτου· καὶ ὄρη δύο, κατὰ τὸν γεωγράφον, τὸ μὲν ἀρσενικοῦ, ὅπερ ἡ κοινὴ γλῶσσα φησὶν ἀρσενίκιον· τὸ δὲ, ἁλός. γίνεται δὲ, φασὶν, αὐτόθι καὶ βότρυς πολλάκις δίπηχυς, κυκλόρρωγός τε καὶ μεγαλόρρωγος. εἰς θερμότητα δὲ κατὰ γλῶσσαν ἐγχωρείαν ἡ καρμανία ἑρμηνεύεται.

Ὅτι πρὸς ἀνατολὰς τῶν καρμανῶν ἡ τῶν γεδρωσῶν ἕλκεται γῆ, γείτων ὠκεανοῦ μεγακήτεος. τούτων ἡ χώρα γεδρωσία, ὥστε αὐτοὺς ἀναλογώτερον καλεῖσθαι γεδρωσιανοὺς, κατὰ τὸν γεωγράφον. λέγονται δὲ καὶ γεδρωσηνοί. ἀκαρπίᾳ δὲ ἡ γεδρωσία κατέχεσθαι λέγεται πολλάκις, καὶ διὰ τοῦτο τοῖς αὐτόθι τὸν καρπὸν εἰς ἔτη πλείω ταμιεύεσθαι. ἀρωματοφόρος δὲ ἡ γεδρωσία, καὶ μάλιστα νάρδου καὶ σμύρνης. καὶ ὁ στρατὸς τὸν ἀλεξάνδρου ὁδεύων ἐκεῖ, τούτοις ἐχρῆτο ἀντὶ ὀρόφου τε καὶ στρωμνῆς. λέγει δὲ καὶ ἀρριανὸς ὅτι ἐν τῇ ἐρημίᾳ τῶν γεδρωσῶν πολλὰ δένδρα εἰσὶ σμύρνης. ἔχει δὲ καὶ ναρδόρριζαν πολλὴν καὶ εὔοδμον. Ὅτι πρὸς αὐγὰς τῆς γεδρωσίας, ὁ ἰνδὸς μέγιστος ποταμὸς, ὃν σκύθαι νότιοι παροικοῦσιν, οἱ καὶ ἰνδοσκύθαι συνθέτως λεγόμενοι. Καὶ σημείωσαι ὅτι οὐ μόνον βόρειοι σκύθαι, ἀλλ' ἰδοὺ καὶ οὗτοι σκύθαι νότιοι. ῥέειν δέ φασι τὸν ἰνδὸν, καθὰ καὶ τὸν γάγγην, ἀρξάμενον ἀπό τινος καυκάσου ὄρους ἀρκτικοῦ ἀνατολικοῦ, λαβρότατον ῥόον ὀξὺν ἐπὶ νότον ὀρθὸν ἐλαύνοντα, κατεναντίον τῆς ἐρυθρᾶς θαλάσσης, ἤγουν τοῦ ἐρυθραίου καὶ αἰθιοπικοῦ ὠκεανοῦ, περὶ τὰ ἑῷα τοῦ περσικοῦ κόλπου, καὶ σχιζόμενον εἰς δύο στόματα διέχοντα ἀλλήλων στάδια ᾱ καὶ ω̄, ὡς καὶ ἀρριανὸς ἱστορεῖ, ἃ δὴ στόματα ποιοῦσι τὴν παταληνὴν οἷα νῆσον ἀπολαμβανομένην, ἣν καὶ ἐπαναλαμβάνει ὡς λόγου ἀξίαν, λέγων, μέσην ἐπιδέδρομε νῆσον, νῆσον ἣν καλοῦσι παταληνήν. παραπλησία δὲ, φασὶν, ἐστὶν ἡ νῆσος αὕτη τῷ κατ' αἴγυπτον δέλτα. καὶ δὴ καὶ δέλτα τινὲς καθ' ὁμοιότητα σχήματος.

ἐκάλει καὶ αὐτήν. φησὶ γοῦν ἀρριανός, δίστομός ἐστιν ὁ ἰνδός, καὶ δέλτα ποιεῖ καὶ τοῦτο ἐν τῇ τῶν ἰνδῶν γῇ, τῷ αἰγυπτίῳ δέλτα παραπλήσιον. πόλις δὲ ἐν αὐτῇ ἀξιόλογος τὰ πάταλα, ἀφ' ὧν ἡ νῆσος παταληνὴ ὀξυτόνως, ὡς οἱ ἀκριβεῖς λέγουσι· τινὲς δὲ καὶ βαρυτόνως παταλήνην, ὡς τριλεύκην ἀναγινώσκουσιν. τοῦ δὲ μεγέθους καὶ τῆς ὀξύτητος τοῦ ἰνδοῦ ποταμοῦ δεῖγμα καὶ τοῦτο φασὶν οἱ παλαιοί, ὅτι ἐκλιπὼν τὸ οἰκεῖον ῥεῖθρον ποτέ, καὶ εἰς πεδία τινὰ κοῖλα ἐκτραπόμενος, καὶ οὕτω καταρράξας, ἠρήμωσε χώραν πλειόνων ἢ χιλίων πόλεων, σὺν ταῖς κώμαις.

Ἤτοι μὲν δύνοντος ἐπὶ κλίσιν ἠελίοιο,
Ὠρίτάς τ', ἀράβας τε, λινοχλαίνους τ' ἀραχώτας,
Σατραΐδας θ', ὅσους τε παρὰ πτυχὶ παρπανισσοῖο
Ξυνῇ ὁμῶς μάλα πάντας ἐπωνυμίην ἀριηνούς,
Οὐ χθόνα ναιετάοντας ἐπήρατον, ἀλλ' ὑπὸ λεπτῇ
Ψάμμῳ πεπληθυῖαν, ἰδὲ ῥώπεσι δασεῖαν·
Ἀλλ' ἔμπης ζωῇσιν ἐπαρκέες εἰσὶ κέλευθοι.
Ἄλλον γάρ σφιν ὄλβον ἀκήρατον αἶα κομίζει·
Πάντῃ γὰρ λίθος ἐστὶν ἐρυθροῦ κουραλίοιο,
Πάντῃ δ' ἐν πέτρῃσιν ὑπὸ φλέβες ὠδίνουσι
Χρυσείης κυανῆς τε καλὴν πλάκα σαπφείροιο,
Τῆς ἀποτεμνόμενοι, βιοτήσιον ὦνον ἔχουσι.

Οὓς πρὸς δύσιν τοῦ ἰνδοῦ ποταμοῦ ὠρῖται, διὰ διχρόνου γραφόμενοι, πρὸς ἀντιδιαστολὴν τῶν ἐν τῷ ὠρεῷ τῆς εὐβοίας ὠρειτῶν. ἐκεῖνοι γὰρ διὰ διφθόγγου γράφονται, διὰ συναίρεσιν. αὐτόθι δέ εἰσι καὶ ἄρβιες, ὁμοίως τῷ ι καὶ αὐτοὶ διχρόνῳ παραληγόμενοι, οὓς τινες ἐν τρισὶν α, ἀράβας γράφουσι, τάχα σκηνίτας τινὰς ὄντας, ὁποῖοι καὶ ἐν τῇ βαθυτέρᾳ ἀραβίᾳ εἰσίν. σκοπητέον δὲ μή ποτε καὶ ἄρβιες ὀφείλουσι γράφεσθαι οἱ ἄρβιες οὗτοι. μέμνηται γὰρ τοιούτου ἔθνους ἰνδικοῦ ὁ γεωγράφος, λέγων, ἄρβιες ὁμώνυμοι ποταμῷ ἄρβει, ὁρίζοντι αὐτοὺς ἀπὸ τῶν ὠριτῶν. ὁ δ' αὐτὸς καὶ τοὺς ὠρείτας, ἔθνος λέγει αὐτόνομον. Οὓς τοὺς ἀραχώτας λινοχλαίνους λέγει, διὰ ἰδιοτροπίαν ἴσως ἱματισμοῦ, ὅπερ καὶ οἱ μελάγχλαινοι ἔπαθον, ἐξ ἱματίων κληθέντες καὶ αὐτοί. τοὺς δὲ ἀραχώτας τινὲς ἀραχωτούς φασιν ὀξυτόνως, λέγοντες ὅτι μετὰ τὸν ἰνδὸν οἱ παροπαμισάδαι, εἶτα πρὸς νότον, ἀραχωτοί· πρὸς ἑσπέραν δὲ τοῖς παροπαμισάδαις παράκεινται ἄριοι. Οὓς βούλονται τινὲς παρπάνισον παροξυτόνως λέγεσθαι ὄρος ἰνδικόν· οὐ μὴν παρνισόν, ὡς πολλὰ τῶν ἀντιγράφων ἔχουσι. πολλοὶ δὲ καὶ ὀξύνουσι, καὶ διὰ τοῦ μ γράφουσι παρπαμισόν. ὁ δὲ γεωγράφος παροπαμισὸν γράφει πεντασυλλάβως. καὶ τοὺς ἐκεῖ παροπαμισάδας καλεῖ. τοὺς δὲ ὑπὸ τὰς πτύχας τοῦ τοιούτου ὄρους ὁ διονύσιος λέγει πάντας ξυνῇ ἐπωνυμίᾳ εἶναι ἀριηνούς. καὶ ἡ χώρα αὐτῶν ἀριανή, κατὰ τὸν γεωγράφον, λέγοντα ὅτι μετὰ τὴν ἰνδικὴν ἡ ἀριανὴ μερίς, ἔνθα καὶ οἱ ἄρβιες, εἶτα ὠρῖται, οἷς ἐφεξῆς ἰχθυοφάγοι. ἐοίκασι δὲ οὕτω λέγεσθαι ἀπὸ ἀρίου ποταμοῦ, ὡς παρεμφαίνει ἀρριανὸς ἐν τοῖς περὶ ἀλεξάνδρου. ἡρόδοτος δέ φησιν ὅτι καὶ οἱ μῆδοι ποτὲ ἐκαλοῦντο ἄριοι· ἀφικομένης δὲ τῆς

μηδείας εἰς αὐτούς, μετέβαλον τὸ ὄνομα. οἶδε δὲ καὶ τούτοις τοὺς ἰδίως λεγομένους ἀρίους, οἷς καὶ λέγει τόξοις ἐσκευάσθαι μηδικοῖς. ὁ δὲ διονύσιός φησι καὶ ὅτι οἱ ἀριανοὶ φαύλην χθόνα οἰκοῦσιν ὑπὸ λεπτῇ ψάμμῳ πλήθουσαν, καὶ ῥώπεσι δασεῖαν, τουτέστι φυτοῖς χθαμαλοῖς καὶ θαμνώδεσιν, ἅπερ ὁ μὲν ποιητὴς ῥωπήια λέγει, ὁ δὲ πολὺς ὄχλος, ῥωπάκια. ἀλλὰ καὶ τοιαύτης οὔσης τῆς ἐκεῖ γῆς, ὅμως εἰσί, φησίν, αὐτοῖς ἄλλαι κέλευθοι ἐπαρκεῖς εἰς ζωήν. κομίζει γὰρ αὐτοῖς ἡ γῆ ἄλλον ὄλβον ἀκήρατον. ταύτῃ γὰρ λίθος ἐστὶν ἐρυθροῦ κουραλίου. ταύτῃ δὲ ὑπὸ πέτραις αἱ φλέβες ὠδίνουσι χρυσῆς κυανῆς τε καλὴν πλάκα σαπφείρου. κἀντεῦθεν οἱ ἐγχώριοι ἀποτεμνόμενοι, βιοτήσιον ὦνον ἔχουσιν, ἤγουν ἐξωνοῦνται δι' αὐτῶν τὰ εἰς βίον. ἔστι δὲ τὸ βιοτήσιον, ὅμοιον τῷ φιλοτήσιον καὶ νεοτήσιον. Ιστέον δὲ ὅτι χρυσῆν ὁμοῦ καὶ κυανῆν τὴν σάπφειρον εἶπεν, ἐπειδὴ τοιαύτας πέμπει χρόας. τὸ δὲ κουράλιον τοῦ τῆς γοργόνος αἵματος ἀποστάξαι μυθεύεται, ἀφ' ἧς οἷα κόρης οὔσης, ἡ κλῆσις τῷ λίθῳ ἐνεκάθισεν.

Πρὸς δ' αὐγάς, ἰνδῶν ἐρατεινὴ πέπλαται αἶα
Πασάων πυμάτη, παρὰ χείλεσιν ὠκεανοῖο.
Ην ῥά τ' ἀνερχόμενος μακάρων ἐπὶ ἔργα καὶ ἀνδρῶν
Ηέλιος πρώτῃσιν ἐπιφλέγει ἀκτίνεσσι.
Τῷ γαίης ναέται μὲν ὑπὸ χρόα κυανέουσι
Θεσπέσιον λιπόωντες, ἐειδομένας δ' ὑακίνθῳ
Πιοτάτας φορέουσιν ἐπὶ κράτεσφιν ἐθείρας.
Τῶν δ' οἱ μὲν χρυσοῖο μεταλλεύουσι γενέθλην,
Ψάμμον εὐγνάμπτῃσι λαχαίνοντες μακέλῃσιν,
Οἱ δ' ἱστοὺς ὑφόωσι λινεργέας, οἱ δ' ἐλεφάντων
Αργυφέους πριαθέντας ἀποξύουσιν ὀδόντας·
Αλλοι δ' ἰχνεύουσιν ἐπὶ προβολῇσιν ἀναύρων
Ηπου βηρύλλου γλαυκὴν λίθον, ἢ ἀδάμαντα
Μαρμαίροντ', ἢ χλωρὰ διαυγάζουσαν ἴασπιν,
Η καὶ γλαυκιόωντα λίθον καθαροῖο τοπάζου,
Καὶ γλυκερὴν ἀμέθυσον ὑπηρέμα πορφυρέουσαν.
Παντοῖον γὰρ γαῖα μετ' ἀνδράσιν ὄλβον ἀέξει,
Αενάοις ποταμοῖσι κατάρρυτος ἔνθα καὶ ἔνθα,
Ναὶ μὴν καὶ λειμῶνες ἀεὶ κομόωσι πετήλοις.
Αλλοθι μὲν γὰρ κέγχρος ἀέξεται, ἄλλοθι δ' αὖτε
Υλαι τηλεθόωσιν ἐρυθραίου καλάμοιο.

Ὅτι ἡ τῶν ἰνδῶν γῆ, ἔθνους μεγίστου πάντων καὶ εὐδαιμονεστάτου, πασῶν ἐσχάτη παρὰ τοῖς τοῦ ὠκεανοῦ κεῖται χείλεσιν, ἣν ὁ ἥλιος πρώταις ἐπιφλέγει ἀκτῖσιν, ἐπὶ τὴν γῆν ἀνερχόμενος, τουτέστιν ἀνίσχων, ἀνατέλλων· διὸ καὶ θερμότατος παρ' αὐτοῖς ὁ ἥλιος τὸ ἑωθινόν, ὥς φασιν οἱ παλαιοί· καὶ πολλῷ μᾶλλον ἢ ἐν μεσημβρίᾳ, κατὰ τὴν ἑλλάδα. καὶ διὰ τοῦτο καὶ χρῶμα φέρουσι παραπλήσιον αἰθίοψι. καὶ τοῦτο μὲν οὕτως. ὁ δὲ διονύσιος πολὺν ἔπαινον κατατείνων τῆς ἰνδικῆς, φησί, διὸ τόν τε χρόα οἱ ἐκεῖ κυανέουσι θεσπέσιον λιπόωντες, τρίχας τε πιοτάτας φοροῦσιν ὑακίνθῳ ὁμοίας, ὅπερ ὁ ποιητής πού φησιν, ὑακινθίνῳ ἄνθει ὁμοίας, ἤτοι μελαίνας. μέλαν γὰρ καὶ τὸ ἄνθος. μελανότεροι δὲ καὶ τῶν ἰνδῶν μάλιστα οἱ μεσημβρινοί, καὶ τὴν χροιὰν ὅμοιοι τοῖς αἰθίοψι, διὰ τὸ ἐπιλείπειν τὴν ἐπιπολῆς ἰκμάδα, ἐπικαίοντος τοῦ ἡλίου, ὅθεν οὐδὲ οὐλοτριχοῦσιν. εἰσὶ δὲ καὶ μακρόβιοι. καὶ οἱ μέν, φησί, χρυσοῦ μεταλλεύουσι γενέθλην, τὴν χρυσῖτιν ψάμμον μακέλλαις λαχαίνοντες, ὅ ἐστιν ἀνοίγοντες, σκάπτοντες· ἐξ οὗ καὶ τὸ λάχανον. οἱ δὲ ἱστοὺς ὑφαίνουσι λινεργέας. οἱ δὲ ἐλεφάντων λευκοὺς πρισθέντας ἀποξύουσιν ὀδόντας, οὓς ἕτεροι ἐλεφάντων κέρατα φασίν. ἄλλοι δέ, φησί, τῶν ἰνδῶν ἐπὶ ταῖς τῶν χειμάρρων προβολαῖς, ἢ προσμολαῖς, ἤγουν ἐκρύσεσιν, ἢ βηρύλλου γλαυκὴν λίθον ἰχνεύουσιν, ἢ ἀδάμαντα μαρμαίροντα, ἢ χλωρὰ διαυγάζουσαν ἴασπιν, ἢ γλαυκὴν λίθον καθαροῦ τοπάζου, καὶ γλυκερὰν ἀμέθυσον ὑπήρεμα πορφύρουσαν. Καὶ ὅρα ὅπως ἕκαστον λίθον μετ' ἐπιθέτου προσφυεστάτου ἐξιώεσκε, γλυκέως γράφων, καὶ φράζων καλῶς τὰ καλά. λίθος δὲ τὸ τόπαζον διαφανής, ὃς καὶ τοπάζιον τετρασυλλάβως λέγεται, χρυσοειδὲς ἀπολάμπον φέγγος, ὃ μεθ' ἡμέραν οὐ ῥᾷον ἰδεῖν· ὑπεραυγεῖται γάρ, φασί. νύκτωρ δὲ ὁρῶσιν οἱ συλλέγοντες, καὶ περικαθάψαντες σημεῖα τῷ ὀρύγματι, μεθ' ἡμέραν ἀνορύττουσιν. οὕτω τιμίοις λίθοις καταστρώσας τὴν ἰνδικὴν ὁ διονύσιος ἐπάγει ἐπιφωνηματικῶς, κατὰ συντομίαν, ὅτι παντοῖον ὄλβον αὔξει, ποταμοῖς ὕσα κατάρρυτος ἔνθα καὶ ἔνθα. καὶ μήν, φησί, καὶ οἱ λειμῶνες οἱ ἐκεῖ ἀεὶ κομῶσι πετάλοις. ἄλλοθι μὲν γὰρ κέγχρος αὔξεται, ἄλλοθι δὲ ὗλαι θάλλουσιν ἐρυθραίου καλάμου, τοῦ ἀρωματικοῦ δηλαδή, ἐρυθραίου λεγομένου διὰ τὸ τὴν ἰνδίαν ἕως καὶ εἰς τὸν ἐρυθραῖον παρήκειν ὠκεανόν· ὅπερ δῆλόν ἐστι καὶ ἐκ τοῦ τὴν γαγγῖτιν χώραν, κατὰ τὸν διονύσιον, περὶ τὰ τέρματα ἕλκεσθαι τῆς κωλιάδος γῆς, ἤτοι τῆς ταπροβάνης, ὅπου τὰ μέγιστα κήτη, ἅπερ αὐτὸς ἐρυθραίου πόντου εἶπε βοτά. καὶ οὕτω μὲν ὁ διονύσιος. ἕτεροι δὲ καὶ πολυφάρμακον τὴν ἰνδικὴν ἱστοροῦσι, καὶ πολύρριζον, καὶ πολυχρώματον, καὶ δίκαρπον, καὶ δίφορον, καὶ τοὺς ἐκεῖσε ἄνδρας εὐμεγέθεις, καὶ πενταπήχεις τοὺς πολλούς, ἢ ὀλίγον ἀποδέοντας· ὧν καὶ ὁ βασιλεὺς πῶρος ὑπὲρ πεντάπηχυν ἱστόρηται. καὶ φιλῳδοὶ δὲ οἱ ἰνδοὶ λέγονται, καὶ φιλορχήμονες ἀπὸ διονύσου. ἐλεύθεροι δὲ πάντες ἰνδοί, καὶ οὔτις δοῦλος ἰνδός. εἰσὶ δὲ καὶ μελάντεροι τῶν ἄλλων ἀνθρώπων, πλὴν αἰθιόπων, καὶ τὰ ἐς πόλεμον γενναιότατοι. φασὶ δὲ καὶ σηρικὰ παρ' ἰνδοῖς γίνεσθαι ἔκ τινων φλοιῶν ξαινομένης βύσσου. ἐπανθεῖν δὲ καὶ δένδροις ἀγρίοις ὡς ἔριον καλλονῇ καὶ ἀρετῇ προφέρον τοῦ ἐκ τῶν προβάτων, ἐξ οὗ, φασί, καὶ εὐήτριοι σινδόνες ὑφαίνονται, τουτέστιν, εὔμιτοι, ὡς καὶ ἐν ἰλιάδι γέγραπται· ὅπου ἐπήτριμοι ἐλέγοντο οἱ συχνοί. λέγεται δὲ καὶ ὅτι ἰχθυοφαγοῦσι πολλοὶ τῶν ἰνδῶν, ὠμοὺς ἰχθύας σιτούμενοι, καὶ ὅτι τὰ ἑῷα τῆς ἰνδίας, ἐρημία ἐστὶ διὰ τὴν ψάμμον. καὶ ὅτι οἱ ἰχθυοφάγοι πλοῖα ποιοῦνται καλάμινα. καὶ ὅτι ἓν γόνυ καλάμου πλοῖον ἀπαρτίζει, ὥς φησιν ἡρόδοτος. περὶ δὲ τοῦ ἀνωτέρω ῥηθέντος καλάμου φασὶ τοιαῦτα οἱ παλαιοί· ῥίζαι καλάμων μεγάλων καὶ τῇ φύσει καὶ τῇ ἑψήσει γλυκεῖαι. καὶ πάλιν, κάλαμοι ποιοῦσαι μέλι, μελισσῶν μὴ οὐσῶν. τοὺς δὲ φαγόντας ὠμοῦ τούτου, μεθύειν. καὶ ἄλλως δὲ κάλαμοι ἁπλῶς ἕτεροι παράσημοι ἐν ἰνδίᾳ, ὡς ἐρρέθη, καθὰ καὶ παρὰ τοῖς ἑσπερίοις αἰθίοψιν. ὧν καλάμων ἕκαστον γόνυ χωρεῖν λέγεται

χοίνικας τρεῖς. λέγεται δὲ νόμον ἄριστον εἶναι παρ' ἰνδοῖς, τὸν εὑρόντα τι ὀλέθριον, ἀναγκην ἔχειν ἐξευρίσκειν καὶ ἄκος τοῦ κακοῦ. Ὅτι τοὺς χειμάῤῥους καὶ ἐπιτοπὸ ἀναύρους λέγει, διὰ τὸ μὴ ὁμοίως τοῖς ἀενάοις αὔρας ἀποτελεῖν.

Φράζεο δή ὥς τοι σχῆμα καὶ ὡς ποταμοὺς ἐνέποιμι,
Οὔρεά τ' ἠνεμόεντα, καὶ αὐτῆς ἔθνεα γαίης.
Ἤτοι μὲν πισύρεσσιν ἐπὶ πλευρῇσιν ἀρήρε
Πάσῃσι λοξῇσιν, ἀλίγκιον εἴδεϊ ῥόμβου.
Ἀλλά τοι ἑσπερίοις μὲν ὁμούριος ὕδασιν ἰνδὸς
Γαῖαν ἀποτμήγει, νότιον δ' ἁλὸς οἶδμα τ' ἐρυθρῆς,
Γάγγης δ' εἰς αὐγάς, ὁ δὲ καύκασος ἐς πόλον ἄρκτων.
Καὶ τὴν μὲν πολλοί τε καὶ ὄλβιοι ἄνδρες ἔχουσιν,
Οὐχ ἅμα ναιετάοντες ὁμώνυμοι, ἀλλὰ διαμφὶς
Κεκριμένοι· ποταμοῦ μὲν ἀπειρεσίου πέλας ἰνδοῦ
Δαρδανέες, τῇ λοξὸν ἀπὸ σκοπέλων ἀκεσίνην
Συρόμενον δέχεται πλωτὸς νήεσσιν ὑδάσπης.

Ὅτι τὸ σχῆμα τῆς ἰνδικῆς, ὡς καὶ ὁ γεωγράφος φησί, τέσσαρσιν ἥρμοσται πλευραῖς λοξαῖς πάσαις, ῥόμβον ἀποτελούσαις. ὧν ἑσπερία μὲν, ἡ πρὸς τῷ ἰνδῷ ποταμῷ, νοτία δὲ, ἡ πρὸς τὴν ἐρυθρὰν νεύουσα, ὁ δὲ γάγγης, ἑῴα, εἰς δὲ πόλον ἄρκτων ὁ καύκασος, ἤγουν κατὰ τὸν γεωγράφον, τὰ τοῦ ταύρου ἔσχατα. Καὶ σημείωσαι ὅτι κατὰ τὸν διονύσιον, καὶ ἰνδικός ἐστι καύκασος, ὡς ἀνόπιν εἴρηται. τὸ δὲ, πόλον ἄρκτων, τὸν ἀρκτῷον δηλοῖ τόπον τοῦ οὐρανοῦ, ὡς ἤδη προγέγραπται. ὅτι δὲ ὁ γάγγης καὶ ὁ ἰνδὸς μέγιστοι ποταμῶν, καὶ αὐτὸ προείρηται. Σημείωσαι δὲ ὅτι ἐνταῦθα μὲν γεωμετρικὸν τετράγωνον σχῆμα ὁ ῥόμβος τὰς διαμέτρους οὐ κατὰ χιασμὸν ἀγομένας ἔχων, ἀλλὰ κατ' ὀρθόν πως ἀλλήλας διχαζούσας. μάλιστα δὲ, ὡς ὁ γεωγράφος φησί, ῥόμβος ἐστὶ τετράγωνον σεσαλευμένον, οὐκ ὀρθογώνιον, ἀλλὰ τὰς μὲν δύο ἔχον ὀξείας, τὰς δὲ λοιπὰς ἀμβλείας τὰς ἀπεναντίας ἀλλήλαις, ὡς ἐν τοιαύτῃ καταγραφῇ. * τοιούτου δὲ, φασὶ, σχήματος ἦν καὶ τὸ γέῤῥον, ἀσπὶς δηλονότι τετράγωνος, οὐκ ὀρθογώνιος. καὶ ξύλινον δὲ ζωγρεῖον ὄρνιθος, ἤγουν κλωβίον, παρασαλευθὲν τῆς κατὰ φύσιν παραλλήλου θέσεως τῶν πλευρῶν, ῥόμβου σχῆμα ἀποτελεῖ. καὶ τοιοῦτος μὲν ὁ ῥόμβος τὸ σχῆμα. εὕρηται δὲ καὶ ἰχθὺς λεγόμενος ῥόμβος, ὡς καὶ ἀθήναιος ἱστορεῖ, καὶ ἡ τῶν θετταλῶν γλῶσσα παραλαλεῖ. ἔστι δὲ ῥόμβος καί τις τροχὸς, ὃν στρέφοντες ἐν ἱμάντι, καὶ τύπτοντες ἐκτύπουν, ῥόμβος κατ' ὀνοματοποιΐαν καλούμενος. ἀπολλώνιος οὖν ἐν ἀργοναυτικοῖς λέγει, ῥόμβῳ καὶ τυμπάνῳ ὑπὸ φρυγῶν τὴν ῥέαν ἱλάσκεσθαι. ἔστι δὲ καὶ φαρμακίδων τροχὸς ὁ ῥόμβος παρὰ θεοκρίτῳ, καταγελούμενος ἐν τῷ στρέφεσθαι. τινὲς δὲ ῥύμβον γράφουσι διὰ τοῦ υ, ὡς εὐριπίδης ἐν πειρίθῳ αἰθέριον ῥύμβον φησὶν, ὅ ἐστι στροφὴν καὶ τροχοειδῆ κίνησιν. ἀπὸ τούτου δὲ καὶ τὰς κινήσεις ὁ ἀπολλώνιος ῥυμβόνας καλεῖ. καὶ τάχα καὶ ἡ παρὰ τῷ αἰλιανῷ κειμένη ἄπορος λέξις, τὸ ἐῤῥυμβόνα, ἐκ τοιούτου τινὸς ἔσχε τὴν ἀρχήν. ἐν οἷς λέγει ὅτι ἐσπᾶτο τὰ χρήσιμα, καὶ εἰς ἀσωτίαν ἐῤῥύμβονα τὰ τιμιώτατα. Ὅτι οἱ δαρδανεῖς, ἰνδικὸν ἔθνος· οἱ μέντοι δαρ

ἑῴα πλευρὰ
γάγγης
βορεία
καύκασος
ἐρυθρὰ
νοτία
ἰνδὸς
ἑσπερεία

δανοί, τρωϊκόν. Ὅτι ὁ ὑδάσπης (ποταμὸς δὲ καὶ οὗτος ἰνδικὸς) πλωτός ἐστι ναυσὶν, εἰς ὃν
ἀκεσίνης ἐμβάλλει, λοξὸς ἀπὸ σκοπέλων φερόμενος· περὶ οὗ ὁ γεωγράφος φησὶν, ὅτι ἀκε-
σίνης ἐν ταῖς θερειναῖς ἀναβαίνει πήχεις μ̄, ὧν οἱ μὲν κ̄ πληροῦσι μέχρι χείλους τὸ
ῥεῖθρον, οἱ δὲ κ̄ ὑπερχέονται εἰς τὸ πεδίον, διὸ καὶ νησίζουσιν ἐκεῖ αἱ πόλεις, ὡς καὶ ἐν αἰγύ-
πτῳ. ἵδρυνται γὰρ ἐπὶ χωμάτων. ἀρριανὸς δὲ οὕτω φησὶν, ὁ ὑδάσπης εἰς τὸν ἀκεσί-
νην ἐμβαλὼν τὸ πᾶν ὕδωρ, ἀκεσίνην παρέχεται καλούμενον. λέγει δὲ καὶ ὅτι αἱ τρια-
κόντοροι τοῦ ἀλεξάνδρου τριχῆ τμηθεῖσαι, καὶ ἐπὶ ζυγῶν διακομισθεῖσαι συνεπήχθησαν
ἐν τῷ ὑδάσπῃ, καὶ ὤφθησαν ναυτικαί.

Τοῖς δ' ἔπι καὶ κώφης τρίτος ἔσσεται ἀργυροδίνης.
Τῶν δὲ μέσσοι ναίουσι σάβαι καὶ τάξιλοι ἄνδρες,
Σκόδροι δ' ἑξείης· ἐπὶ δ' ἔσσεται ἄγρια φῦλα
Πευκανέων· μετὰ τοὺς δὲ, διονύσου θεράποντες
Γαργαρίδαι ναίουσιν, ὅθι χρυσοῖο γενέθλην
Δαιδαλέην ὕπανίς τε φέρει, θεῖός τε μέγαρσος,
Λαβρότατοι ποταμῶν· ἀπὸ δ' οὔρεος ἠμωδοῖο
Ὀρνύμενοι προρέουσιν ἐπὶ γαγγητίδα χώρην,
Πρὸς νότον ἑλκόμενοι παρὰ τέρματα κωλίδος αἴης.
Ἡ δ' ἤτοι προνένευκεν ἐπ' ὠκεανὸν βαθυδίνην,
Ἠλίβατος, ταχινοῖσι δυσέμβατος οἰωνοῖσι,
Τοὔνεκά μιν καὶ φῶτες ἐπικλείουσιν ἄορνιν.

Ὅτι καὶ ὁ κώφης ἰνδικός ἐστι ποταμὸς, ὃν ὁ ἡρωδιανὸς μὲν καὶ αὐτὸς ἐν τῇ καθόλου
προσῳδίᾳ βαρυτόνως ἐκφέρει, καὶ μετὰ τοῦ σ̄, ὡς τὸ χρύσης. ἀριστοτέλης δὲ, ὥς φασιν, ἐν
περίπλῳ περὶ ἀλεξάνδρου, τὸν κωφῆνα, ὡς τὸν σωλῆνα φησίν. ὁ γεωγράφος δὲ ὁμοίως
τῷ διονυσίῳ ἐκφέρει, λέγων, χοάσπης εἰς τὸν κώφην ἐμβάλλει. καὶ πάλιν, μετὰ τὸν κώ-
φην ὁ ἰνδὸς, εἶτα ὁ ὑδάσπης, εἶτα ὁ ἀκεσίνης, καὶ ὕστατος ὁ ὕπανις. τὸν δὲ ὑδάσπην πλω-
τὸν νήεσσιν ὁ διονύσιος λέγει. οἱ δὲ παλαιοὶ μεταξὺ τοῦ τε ὑπάνιος καὶ τοῦ ὑδάσπου ἔθνη
μὲν κεῖσθαι λέγουσιν ἐννέα, πόλεις δὲ ᾠκίσθαι εἰς πέντε. Ὅτι καὶ πολλὰ τῶν ἀντιγράφων
τέξιλοις γράφουσι τὸ ἰνδικὸν ἔθνος, ἀλλ' ὁ γεωγράφος ταξίλους γράφει διὰ τοῦ α̅, καὶ τάξιλα
τὴν κατ' αὐτοὺς πόλιν, μεγάλην αὐτὴν λέγων, καὶ εὐδαίμονα, καὶ εὐνομωτάτην, καί τινα
ἄνδρα τάξιλον ἱστορῶν αὐτῆς βασιλέα, καὶ λέγων ὅτι φιλανθρώπως αὐτὸς καὶ οἱ ἐκεῖ δε-
ξάμενοι τὸν ἀλέξανδρον, ἔτυχον πλειόνων ἢ ἔδωκαν. διὸ καὶ φθονοῦντες οἱ μακεδόνες ἔλε-
γον ὡς οὐκ εἶχεν ἀλέξανδρος οὓς εὐεργετήσει, πρὶν διαβῆναι τὸν ἰνδόν. Ὅτι ἔθνος ἰνδικὸν
οἱ πευκαλεῖς, ἄγρια φῦλα. τινὲς δὲ διὰ τοῦ ν̄ γράφουσι πευκανεῖς. ἰνδοὶ δὲ καὶ οἱ γαργα-
ρίδαι, οὓς διονύσου καλεῖ θεράποντας, ὅπου, φησὶ, χρυσὸν καταφέρουσιν ὁ ὕπανίς τε πο-
ταμὸς ὁ καὶ ἀνωτέρω ῥηθεὶς, καὶ ὁ μάγαρσος, λαβρότατοι ποταμῶν, ἀπὸ ἠμωδοῦ ὄρους
προρρέοντες ἐπὶ τὴν γαγγῖτιδα χώραν, πρὸς νότον εἰς τὴν προγραφεῖσαν κωλιάδα
νῆσον τετρασυλλάβως, ἢ κωλίδα τρισυλλάβως κατὰ συγκοπήν. ἣν καὶ προνενευκέναι
εἰς τὸν ὠκεανόν φησιν, ὡς ὑπ' αὐτοῦ νησιζομένην. καὶ δυσέμβατον οἰωνοῖς εἶναι λέγει, διὸ καὶ

καλεῖσθαι ἄορνιν. τοῦτο δὲ, ἢ διὰ τὸ ὕψος ἠλίβατος γάρ ἐστιν· ἢ διότι αὐτὴ περὶ ὅτι ἐστὶ τῷ ἡλίῳ βατή. διὸ καὶ οὐ φέρουσι τὰ πτηνὰ τὴν τοῦ ἡλίου θέρμην ἐκεῖ πρῶτον ἀνατέλλοντος. Ἰστέον δὲ ὅτι ἄορνις ὁ τόπος ἐστὶ λέγεται διὰ τοῦ ι. ἦν δὲ δυνατὸν καὶ διὰ τοῦ ο λέγεσθαι αὐτὴν, εἴγε ὁ λυκόφρων ἄορνόν τινα λέγει λίμνην. καὶ περὶ τὴν ἀδιαβίωτην δὲ χώραν τὴν ῥηθεῖσαν περὶ τούτων στόμιον ἱστορεῖταί τι ὀνομαζόμενον ἄορνον, ὡς ὀρνέοις ἄβατον, ἐξ οὗ πνεῦμα φθοροποιὸν ἀναδιδόμενον, μικρόν τι κουφισθὲν, κατακλᾶται κάτω, ὑφ' οὗ φθείρεται εἴτι παρατυχὸν ὀσφρήσεται· κἂν ἐσκεδαννύτο, φασὶ, τὸ τοιοῦτον πνεῦμα ἔξω, οὐκ ἂν ᾠκίσθη ὁ τόπος. ὅμοιον δέ τι καὶ ἐν ἱεραπόλει τῆς ἀσίας πνεῦμα ἱστορεῖται, ὃ πάντα τὰ ὀσφραινόμενα φθείρει, πλὴν τῶν εὐνούχων. λέγεται δὲ καὶ πέτρα τὶς ἄορνος περὶ τὴν ἰνδίαν, ἣν περ ὁ ἡρακλῆς μὲν προσβαλὼν εἰς τρὶς ἀπεκρούσθη, ἀλέξανδρος δὲ κατὰ μίαν εἷλε προσβολήν. ταύτης δὲ τῆς ἀόρνου τὰς ῥίζας ὁ ἰνδὸς ποταμὸς ὑπορρέειν λέγεται. τοὺς δὲ ῥηθέντας δύο χρυσοφόρους ποταμοὺς, τὸν ὕπανιν καὶ τὸν μάγαρσον φασὶν ἐξιόντας τῶν ἠμωδῶν ὀρέων, ἅπερ ἀνωτέρω ἠμωδὸν ἔφη ὄρος ὁ διονύσιος, ἀφανίζεσθαι, καὶ κρυβέντας ἐφ' ἱκανὸν ἀναβλύζειν ἐκδιδομένους. πολὺς δὲ ἐν ταῖς ἱστορίαις ὁ ἰνδικὸς ὕπανις. ὁρίσαι τε γὰρ, φασὶν, ἡ πέραν αὐτοῦ, καὶ οἱ χρυσωρύχοι μύρμηκες αὐτοῦ που λέγονται εἶναι. καὶ ἄλλα δὲ πολλὰ τῷ τόπῳ προσιστορεῖσθαι ὄνται. φασὶ δὲ καὶ τὸν ἀλέξανδρον μέχρις αὐτοῦ ἥκοντα, περαιτέρω κωλυθῆναι προελθεῖν, μαντείοις τε προσέχοντα, καὶ διὰ τὸ ἀπαγορεῦσαι τὴν στρατιάν. οἱ δὲ περαιτέρω τοῦ ὑπάνιδος ἐκεῖνόν φασι προελθεῖν μέχρι καὶ εἰς γάγγην, ὅντινα γάγγην μέγιστον τῶν κατὰ τὴν οἰκουμένην ποταμῶν ἱστοροῦσιν, ἐκ τῶν ἠμωδῶν ὀρέων καταφερόμενον. μεθ' ὃν δεύτερον εἶναι λέγουσι τὸν ἰνδὸν, καὶ τρίτον καὶ τέταρτον ἴστρον καὶ νεῖλον. φασὶ δὲ καὶ ιε ποταμοὺς τοὺς ἀξιολογωτάτους εἰσβάλλειν εἰς τὸν ἰνδὸν, ὧν ὕστερον εἶναι τὸν ὕπανιν· οὓς πάντας ὁ ἰνδὸς παραλαβὼν, ὥς φησιν ἀρριανὸς, καὶ τῇ ἐπωνυμίᾳ κρατήσας, ἐκδιδοῖ ἐς θάλασσαν. τὸ δ' αὐτὸ πάσχειν λέγουσι καὶ τὸν ἴστρον ὑπὸ ἄλλων πολλῶν ποταμῶν. διὸ καὶ ἐν τῇ ἐκβολῇ παστίχειν καλεῖσθαι, οἷα μὴ ἁπλοῦν, ἀλλ' ὡς εἰπεῖν παντοῖον ἔχειν. Ἰστέον δὲ ὅτι κατὰ τὸν ἡρόδοτον, καὶ σκυθικὸς ποταμός τίς ἐστι λεγόμενος ὕπανις, ἀνατέλλων ἐκ λίμνης μεγάλης, ἥτις λέγεται μήτηρ ὑπάνιος, καθὰ δηλαδὴ καὶ μαιῶτις μήτηρ τοῦ εὐξείνου. λέγει δὲ ὁ αὐτὸς καὶ ὅτι πέριξ τοῦ σκυθικοῦ τούτου ποταμοῦ νέμονται ἵπποι ἄγριοι λευκοί. καὶ ὅτι κρήνη ἐκδίδωσιν εἰς αὐτὸν οὕτω πικρὰ, ὥστε κιρνᾷ τὸν ὕπανιν, καὶ ταῦτα οὐκ ὀλίγον ὄντα ποταμόν. τὸν δὲ ἰνδὸν ποταμὸν εὐρύνεσθαί που φασὶ καὶ ὑπὲρ πεντήκοντα σταδίους, ὅτε πληρωθείη, τὸ δὲ ἐλάχιστον εἰς ἑπτά. τοῦτον λέγεται ζεῦξαι πλοίοις ἀλέξανδρος, ἡφαιστίωνος γεφυρώσαντος. ἀρριανὸς δέ φησιν, ὅτι ἵνα μὲν στενότατος ὁ ἰνδὸς, μ σταδίοις διέχουσιν αὐτοῦ αἱ ὄχθαι, ἵνα δὲ πλατύτατος, καὶ ἑκατόν. τὸ δὲ ἠμωδὸν ὄρος, ὃ καὶ πληθυντικῶς λέγεται τὰ ἠμωδὰ, καὶ πρὸς αὐτῷ ἐστι τῷ ὠκεανῷ, τινὲς τῶν παλαιῶν παραπαροξύνουσιν, ὡς προείρηται. πολλὴ δὲ ἐλάτη καὶ πεύκη καὶ κέδρος παρὰ τὰ ἠμωδὰ, καὶ στελέχη ναυπηγήσιμα.

Ἔστι δέ τις θηητὸς ἐΰρρειτην παρὰ γάγγην
Χῶρος λιμήεις τε καὶ ἱερὸς, ὅν ποτε βάκχος
Θυμήνων ἐπάτησεν, ὅτ' ἠλλάσσοντο μὲν ἀβραὶ
Λινάων νεβρίδες ἐς ἀσπίδας, ἐς δὲ σίδηρον
Θύρσοι μεμόρφωντο, καὶ εἰς σπείρημα δρακόντων

V.ij.

Ζωστῆρές θ' ἕλικές τε πολυγνάμπτης ἑλίνοιο,
Τῆμος ὅτ' ἀφραδίῃσι θεοῦ ἀτίμησαν ἑορτήν·
Τοὔνεκα νυσαίην μὲν ἐφημίξαντο κέλευθον,
Κόσμῳ δ' ἐστήσαντο σὺν ἰάσιν ὄργια πάντα·
Αὐτὸς δ' ὁππότε φῦλα κελαινῶν ὤλεσεν ἰνδῶν,
Ἠμωδῶν ὀρέων ἐπεβήσατο, τῶν ὑπὸ πέζαν
Ἕλκεται ἠῴοιο μέγας ῥόος ὠκεανοῖο·
Ἔνθα δύο στήλας στήσας περὶ τέρματα γαίης,
Καγχαλόων μετὰ χεῦμα κατήλυθεν ἰσμηνοῖο.

Ὅτι ὁ θηβαῖος διόνυσος τοὺς κελαινοὺς ἰνδοὺς ὀλέσας ἀπὸ πάντας αὐτῶν, δύο στήλας ἔστησε περὶ τὰ τῆς γῆς τέρματα, καὶ αὖθις καγχαλόων, ὅ ἐστι χαίρων, εἰς θήβας ἐπανῆλθε. Καὶ ὅρα ὅτι ὥσπερ κυανέους ἀλλαχοῦ εἶπε τοὺς αἰθίοπας, οὕτως ἐνταῦθα κελαινοὺς εἶπε τοὺς ἰνδούς. δύνανται δὲ πάντως καὶ οὗτοι κυάνεοι λέγεσθαι, εἴπερ, ὡς ὁ διονύσιος φθάσας ἔφη, χρόα κυανέοισιν. εἶτα διηγεῖται καὶ ὅπως θυμαίνοντος αὐτοῦ, ἤγουν θυμουμένου, αἱ μὲν νεβρίδες τῶν βακχῶν εἰς ἀσπίδας ἠλλάσσοντο, ἐς δὲ σίδηρον οἱ περιρρηθέντες θύρσοι, οἱ ζωστῆρες δὲ, καὶ οἱ τῆς ἑλίνου, ἤτοι τῆς ἀμπέλου, ἕλικες, εἰς δρακόντων σπειρήματα, ὅ ἐστι σπείρας, ὁλκούς. ὅθεν καὶ σπειροῦσθαι λέγεται τὸ σπαργανοῦσθαι, καὶ σπεῖρον ὀνομάζεται τὸ εἰς τοῦτο χρησιμεῦον ὕφασμα. τὸν δὲ χῶρον ὃν ὁ διονύσιος θυμαίνων ἐπάτησε, θηητὸν καὶ ζαμήεντα καλεῖ, καὶ ἱερόν, λέγων ὅτι ὁ τοιοῦτος τόπος, νυσαία ὁδὸς ἐκλήθη, ἥτις περὶ τὸν γάγγην ἐστίν, ἀπὸ τῆς ἀρραβικῆς νύσσης κληθεῖσα, ἀφ' ἧς καὶ αὐτὸς ὁ διόνυσος κληθῆναι δοκεῖ. νύσα δὲ, κατὰ τὸν γεωγράφον, πόλις ἐν ἰνδίᾳ, κτίσμα διονύσου, καὶ ὄρος αὐτόθι μηρός. ὅθεν παρὰ τοῖς μύθοις μηροραφὴς ὠνομάσθη διόνυσος. ἡρόδοτος δὲ περί που τὴν αἴγυπτον τὸν μῦθον τοῦτον τελεσφορεῖ, λέγων ὅτι ὁ ζεὺς τὸν διόνυσον εἰς τὸν μηρὸν ἐνερράψατο, καὶ ἤνεγκεν εἰς νύσαν τὴν ὑπὲρ αἰγύπτου οὖσαν. ἄμπελος δὲ, ὥς φησιν ὁ γεωγράφος, αὐτόθι οὐ τελεσίκαρπος. ἀπορρεῖ γὰρ ὁ βότρυς πρὶν ἢ περκάσῃ, διὰ τοὺς ἄδην ὄμβρους. εἰσὶ δὲ καὶ ἄλλαι νύσαι, ὧν μία καὶ περὶ θράκην, ἧς μνημονεύει ὅμηρος ἐν τοῖς περὶ λυκούργου τοῦ ἠδωνοῦ. καὶ περὶ τὰς τράλλεις δὲ νύσα τίς ἐστι, καὶ κώμη αὐτόθι νυσσαέων, καὶ ἄντρον χαρώνειον, οὗ πλησίον οἱ ἱερεῖς ἐγκοιμώμενοι, διατάττουσιν ἐξ ὀνείρων τοῖς νοσοῦσι τὰς θεραπείας. τοῖς δ' ἄλλοις ἄδυτος ὁ τόπος ἐστὶ, καὶ ὀλέθριος. ἀρριανὸς δὲ λέγει καὶ ὅτι κισσὸς ἄλλῃ τῆς ἰνδικῆς γῆς μὴ φυόμενος, παρὰ νυσαίοις φύεται, καὶ ὅτι εἰς τὸ νυσαῖον ὄρος τὸν μηρὸν ἐλθόντες οἱ μακεδόνες, ἡδέως τὸν κισσὸν εἶδον, καὶ στεφάνους σπουδῇ ἀπ' αὐτοῦ ἐποιοῦντο. καὶ ὅτι νυσαίων πρέσβεις τὸν ἀλέξανδρον ἐν ὅπλοις ἰδόντες κεκονιμένον ἐκ τῆς ὁδοῦ, ἐθάμβησάν τε τὴν ὄψιν, καὶ πεσόντες εἰς γῆν, ἐπὶ πολὺ σιγὴν εἶχον. Ἰστέον δὲ ὅτι ἕλινος ἡ ἄμπελος κεῖται μὲν καὶ παρ' ἄλλοις, δοκεῖ δὲ γίνεσθαι παρὰ τὸ ἠλινύειν, ὅ ἐστιν ἀργεῖν καὶ σχολάζειν, οὗπερ ὁ οἶνος διόνυσος αἴτιος. εἰδέναι δὲ χρὴ καὶ ὅτι τινὲς ταῦτα τὰ περὶ διονύσου, καθὰ καὶ τὰ περὶ ἡρακλέους, ἄπιστά φασι καὶ μυθώδη, καὶ κολακείας ἀναπλάσματα. πάντων γὰρ, φασὶ, τὰ κατὰ τὸν δεσμὸν τοῦ προμηθέως ὑποθεμένων ἐν τῷ ἀρκτῴῳ γενέσθαι καυκάσῳ, οἱ μακεδόνες κολακείᾳ τῇ πρὸς τὸν ἀλέξανδρον, μετέθηκαν τῷ λόγῳ τὸν καύκασον εἰς τὴν ἑῴαν θάλασσαν, καλέσαντες καύκασον ὄρη τινὰ

ἐκεῖ ἰνδικά. οἱ δ' αὐτοὶ κόλακες καί τι σπήλαιον ἱερὸν ἐν παροπαμισάδαις τῷ ἀλεξάνδρῳ δεικνύοντες, προμηθέως δεσμωτήριον αὐτὸ ἀπέφαινον, καὶ τὸν ἡρακλέα ἐλθεῖν ἐκεῖ ἔλεγον ἐς λύσιν τοῦ προμηθέως, ἀναγόμενοι πρὸς τὸν λόγον, καὶ ἀπὸ τοῦ ἰδεῖν αὐτόθι βοῦς ἐγκεκαυμένας ῥόπαλον, τὸ τοῦ ἡρακλέος παράσημον. ὥστε τούτῳ τῷ λόγῳ ἐφ' ἑκατέροις τέρμονας γῆς ἥκειν τὸν ἡρακλέα, καὶ εἶναι καὶ τὸν ἀλέξανδρον διὰ τοῦτο κατὰ τοὺς κόλακας οὐκ ἀπεοικότα οὔτε τοῦ ἡρακλέος ἀλλ' οὐδὲ μὴν οὐδὲ τοῦ διονύσου, διὰ τὸ καὶ αὐτὸν ὁμοίως ἐκείνοις ἀποδημῆσαι. καὶ οἱ μὲν παλαιοὶ ταῦτα. εἰ δέ τι χρὴ προσπῆξαι τοῖς κόλαξιν, ἀφυέστερον ἦν ἐς κολακείαν, τὸ μὴ τοιαῦτα πλάττειν, ἀλλὰ μᾶλλον ἀποξενοῦν τῷ ἡρακλεῖ καὶ τῷ διονύσῳ τὰς ἐκδημίας, ὡς ἂν δοκοίη ὁ κολακευόμενος ἀλέξανδρος εἰς τοιούτους ἀφικέσθαι τόπους, εἰς οὓς οὐδὲ ἡρακλῆς, οὐδὲ διόνυσος, οἱ τοῦ διός. οἱ δ' αὐτοὶ κόλακες, κατὰ τοὺς παλαιούς, καὶ καύκασον ὠνόμασαν ὁμοῦ τόν τε παροπαμισὸν, καὶ τὸ ἠμωδὸν, καὶ τὸ ἴμαιον, τὰ ἰνδικὰ ὄρη.

Ὅρα δὲ κόμπον ἑλληνικὸν, ὡς καὶ φθάσαντες εἴπομεν, ἐὰν ἐξ ἑλλάδος ἦσαν ἡρακλῆς καὶ διόνυσος, οἱ τοὺς τῆς γῆς ἀνδραγαθίαις περιελθόντες τέρμονας. ἀρριανὸς δὲ τάδε γράφει περὶ τῆς εἰς ἰνδοὺς τοῦ διονύσου στρατείας. διόνυσον πολεμῆσαι ἰνδοῖς λόγος, ὅστις γε οὗτος ὁ ἐπὶ ἰνδοὺς στρατεύσας διόνυσος. οὐ γὰρ δὴ ῥᾷον εὑρεῖν δοκεῖ οὔτε τὸν θηβαῖον τὸν τῆς σεμέλης τῆς κάδμου, οὔτε ὃν ἀθηναῖοι ἐν ταῖς τελεταῖς διὸς καὶ κόρης παῖδα σέβουσιν, οὐ μὴν οὐδ' ἄλλον οὐδαμοῦ διόνυσον ἀρήϊα ὅπλα ἐνδεδυκότα.

Τόσσοι μὲν κατὰ γαῖαν ὑπέρτατοι ἄνδρες ἔασιν.
Ἄλλοι δ' ἔνθα καὶ ἔνθα κατ' ἠπείρους ἀλόωνται
Μυρίοι, οὓς οὐκ ἄν τις ἀριφραδέως ἀγορεύσοι
Θνητὸς ἐών· μοῦνοι δὲ θεοὶ ῥέα πάντα δύνανται.
Αὐτοὶ γὰρ καὶ πρῶτα θεμείλια τορνώσαντο,
Καὶ βαθὺν οἶμον ἔδειξαν ἀμετρήτοιο θαλάσσης·
Αὐτοὶ δ' ἔμπεδα πάντα βίῳ διετεκμήραντο,
Ἄστρα διακρίναντες, ἐκληρώσαντο δ' ἑκάστῳ
Μοῖραν ἔχειν πόντοιο καὶ ἠπείροιο βαθείης,
Τῷ ῥα καὶ ἀλλοίην ῥυσμοῦ φύσιν ἔλλαχ' ἑκάστη.
Ἡ μὲν γὰρ λευκή τε καὶ ἀργινόεσσα τέτυκται,
Ἡ δὲ, κελαινοτέρη, ἡ δ' ἀμφοτέρων λάχε μορφήν·
Ἄλλη δ' ἀσσυέτης ἐναλιγκίη ἄνθεϊ μίλτου,
Ἄλλαι δ' ἀλλοῖαι· τὼς γὰρ μέγας ἐφράσατο Ζεύς.
Οὕτως ἀνθρώποις ἑτερόϊα πάντα τέτυκται.

Ὅτι καὶ ἐνταῦθα τὸ τῆς ἱστορίας ὁμολογῶν συνοπτικὸν, τοὺς ὑπερτάτους κατὰ γῆν ἄνδρας μόνους λέγει περιηγήσασθαι. τοὺς γὰρ ἄλλους οἳ ἔνθα καὶ ἔνθα κατὰ τὰς ἠπείρους πλανῶνται μυρίοι, τίς ἂν, φησὶν, ἀριφραδέως ἀγορεύσοι, θνητὸς ὤν; θεὸς δὲ μόνος πάντα ῥεῖα δύναται. εἶτα μαθηματικὴν φυσιολογίαν καὶ θεολογίαν τινὰ ἐκθεὶς προσφόρως τῷ καιρῷ, καὶ εἰς ἔννοιαν πρὸ τὴν σεμνότητος καταπαύων τὴν περιήγησιν, φησὶ θεὸν καὶ

τὰ τῆς γῆς πέρατα θεμείλια τορνώσασθαι, καὶ βαθὺν οἶμον δεῖξαι ἀμετρήτου θαλάσσης, καὶ τῷ βίῳ ἔμπεδα πάντα διατεκμήρασθαι, ἄστρα διακρίναντα· κληρώσασθαί τε ἑκάστῳ τῶν ἀστέρων μοῖραν γῆς καὶ θαλάσσης· ὅθεν καὶ κατὰ τοὺς ἀστέρας τοὺς διαλαχόντας τὴν γῆν, ἄλλην ἀλλαχοῦ, φησί, γῆ ἑκάστη φύσιν ἔλαχεν. ἡ μὲν γὰρ λευκὴ καὶ ἀργινόεσσα τὴν μορφὴν, ἡ δὲ κυανέη, ἡ δὲ μέση ἀμφοτέρων, ἄλλη δὲ μιλτώδης, καὶ ἄλλη ἀλλοία. οὕτω γάρ, φησιν, ὁ Ζεὺς ἐφράσατο. ἐφ' οἷς γνωματευόμενος λέγει, οὕτως ἀνθρώποις ἑτεροῖα πάντα τέτυκται. καὶ ἔστι τοῦτο τέταρτον ἢ πέμπτον τῷ Διονυσίῳ γνωμικόν. Ὅρα δὲ ὅτι ἐν τῷ, ἔμπεδα πάντα τὰ κατὰ τὸν βίον τεκμήραντο ἄστρα διακρίναντες, ἄστροις τὴν τῶν ἐγκοσμίων αἰτίαν ὁ Διονύσιος ἀνατίθησι. τὸ δὲ τορνώσασθαι, ἐξ Ὁμήρου εἴληπται, καὶ δηλοῖ τὸ περιγράψασθαι. τὸ δὲ ἀργινόεσσαν, γράφεται καὶ ἀργιλόεσσαν, διὰ τοῦ λάμβδα, κατὰ στοιχείων συγγένειαν. οὕτω γὰρ καὶ τὸ νίτρον, λίτρον, καὶ τὸν πνεύμονα, πλεύμονα φασὶν οἱ Ἀττικοί. τάχα δὲ καὶ αἱ ἄργιλαι τὰ ὑπόγαια οἰκήματα ἐκ τῆς τοιαύτης παρωνομάσθησαν λέξεως, ὡς τῆς τοιαύτης γῆς μάλιστα εὐθέτως ἐχούσης διὰ τὴν στεγανότητα, πρὸς κατεργασίαν τοιαύτης οἰκήσεως. τὴν δὲ μίλτον περιφράζων, αὐτὸς λέγει ἀσσυρίης γῆς, ἀντὶ τοῦ σινωπικῆς. ἀσσυρία γάρ, κατὰ τὸν Διονύσιον, ἡ περὶ σινώπην γῆ κατὰ εὔξεινον, ὡς προείρηται. αὐτὸ δὲ τοῦτο σινωπικὴ ἡ μίλτος λέγεται, κατὰ τοὺς παλαιούς, οὐ διὰ τὸ αὐτόθι γίνεσθαι, ἀλλὰ διὰ τὸ ἐκεῖ πρὸς τῶν ἐμπόρων κατάγεσθαι. διὰ τοῦτο δὲ τάχα καὶ σιναπίδιον παραφθείροντες οἱ τεχνῖται τὸ τοιοῦτον χρῶμα φασίν. τῇ δὲ σινωπικῇ μίλτῳ ἐνάμιλλον εἶναι καὶ τὴν ἰβηρικὴν λέγουσιν.

Ὑμεῖς δ' ἤπειροί τε, καὶ εἰν ἁλὶ χαίρετε νῆσοι,
Ὕδατά τ' ὠκεανοῖο, καὶ ἱερὰ χεύματα πόντου,
Καὶ ποταμοί, κρῆναί τε, καὶ οὔρεα βησσήεντα.
Ἤδη γὰρ πάσης μὲν ἐπέδραμον οἶδμα θαλάσσης,
Ἤδη δ' ἠπείρων σκολιὸν πόρον. ἀλλά μοι ὕμνων
Αὐτῶν ἐκ μακάρων ἀντάξιος εἴη ἀμοιβή.

Ὅτι γλυκεῖα ἡ καταστροφὴ τοῦ ποιήματος. ὡς γὰρ προαίρεσιν ἔχουσι τοῖς ἀψύχοις ὁμιλῶν ὁ Διονύσιος κατὰ λόγον γλυκύτητος, χαίρετε, φησίν, ὦ ἤπειροι, καὶ ὦ νῆσοι, καὶ ὦ τὰ καὶ τά. καὶ ἐπὶ πᾶσιν εἰς εὐχὴν καταστρέφων τὸν λόγον, ἐπεύχεται ἐκ τοῦ κρείττονος, ἤγουν θεόθεν, ἐπάξιον αὐτῷ γενέσθαι τὴν τῶν ὕμνων ἀμοιβήν, ὡς μέγα τι ἀνύσαντι. ὕμνους δὲ ἐνταῦθα, ἢ τὴν ῥηθεῖσαν προσεχῶς θεολογίαν καλεῖ, ἢ ἁπλῶς οὕτω τὰ ἑαυτοῦ ἔπη. ἔστι γὰρ ὅτε ὁ ὕμνος καὶ ἄλλως λέγεται, καὶ οὐ μόνον ἐπὶ θείου ἐπαίνου. πίνδαρος οὖν τοὺς ἑαυτοῦ ἐπινικίους, ὕμνους καλεῖ. καὶ αἰσχύλος δὲ ἐξ ἀντιφράσεως τὸ κακολογεῖν, ὑμνεῖν ἔφη, ἐν τῷ, ὑμνεῖται ὑπ' ἀστῶν φροιμίοις πολυρρόθοις. καὶ τὸ ἁπλῶς δὲ θρυλλεῖσθαί τι, ὑμνεῖσθαι λέγεται. καὶ ἡσίοδος δὲ τὸν περὶ ναυπλίας ἔμμετρον λόγον, ὕμνον φησὶν ἐν τῷ, μοῦσαι γάρ μ' ἐδίδαξαν ἀθέσφατον ὕμνον ἀείδειν. εὐριπίδης δὲ καὶ ἐπὶ μαντείας νοεῖν τὸν ὕμνον δίδωσιν, ἔνθα τὸ ὑμνῳδεῖν, ἀντὶ τοῦ θεσπίζειν τίθησιν. φησὶ γοῦν ἐν ἴωνι, —ὀμφαλὸν Μέσον καθίζων φοῖβος ὑμνῳδεῖ βροτοῖς. τοῦτο δὲ καὶ ἀντὶ τοῦ ἀμέτρως ᾄδειν νοεῖσθαι δύναται.

ΤΕΛΟΣ.

ΣΥΛΛΑΒΟΣ ΑΠΑΝΤΩΝ ΤΩΝ ΕΝ ΤΟΙΣ ΕΥΣΤΑθίου ὑπομνήμασι λόγου καὶ μνήμης μάλιστα ἀξίων.

ἀντωνία

E

N

Αἱ διάφοροι γραφαὶ ἐν διαφόροις τοῦ Διονυσίου ἀντιγράφοις εὑρημέναι.

Pag. Versu

11 2 ἀνδρῶν ἄσπετα φῦλα,

5 Οὐ μὲν πᾶσα

6 Ὀξυτέρη βεβαῶα. γέγραπται δὲ ἔν τινι τῶν ἡμετέρων ἀντιγράφων, ὅτι ἡ ἐπιπολάζουσα γραφὴ ἐν πᾶσιν, ὡς εἰπεῖν, εὑρισκομένη τοῖς ἀντιγράφοις ἐστὶν ἀρυτέρη.

7 Σφενδόνῃ εἰοικυῖα. αὕτη δὲ ἡ γραφὴ πρὸς μέτρου κατόρθωσιν ἐπιτηδειοτέρα ἐστίν.

12 2 Πρῶτον μὲν λιβύην. γράφεται δὲ καί, Πρώτην μὲν λιβύην.

14 3 νοτιώτερον ἐς στόμα

15 2 φέρεται σθένος ὠκεανοῖο,

8 ἐφήμισαν, εἵνεκ' ἀφαυροῦ

16 4 χθονὸς ἀϊκῶν

5 Εντέταται, μαλεροῖσι

17 2 Τοῖος ἐών, καὶ τοῖα μετ'

5 ἑσπερίην ἅλα τέμνει,

18 7 Εὐξείνου κόλπου νοτιώτερον

11 ἐπιστρέφεται ῥοθίοισιν,

19 8 ἔδραμεν ἄξων

21 1 ἐπ' ἠπείροισι νέμονται,

6 μορμύρεται ἔνδοθι πόντος.

22 1 Τὸν δὲ μετεκδέχεται

3 αὐτὰρ ὕπερθεν

7 παραυγάζουσα μέτωπον,

24 10 Τηλόθεν ἐρχομένου δέχεται

25 7 κατ' ἐναντία κεῖται.

26 5 Τοῦ μὲν ἐπὶ προβολῇ παμφύλιοι

6 χελιδονίων μυχὰ νήσων.

7 Σῆμα δ' ἔχει ζέφυρος

27 2 Αἰγαίου πόντοιο πλατὺν ῥόον·

28 7 περιπέπλαται ἀνδράσι πόντος

30 1 Τοῦ δ' ἤτοι λοξαὶ

4 Η μὲν ὑπαινόπη, τὴν καὶ καλέουσι καράμβιν.

8 Εγγύθεν, ἀλλ' ὅσον ὁλκάδ' ἐπὶ τρίτον ἦμαρ ἀνύσαι.

12 μόνη δέ τοι ἐστὶ καράμβις.

32 1 μαιώτιδος οἴδματα λίμνης

5 βοσπόρου. ᾧ ἔνι πολλοὶ

16 τεκμαίρεται ἄχρι θαλάσσης

34 1 ὑπὸ γλωχῖνα

3 Τοῖς δ' ἐπί. γράφεται καὶ Τοῖσι δ' ἔπι νομάδων, χωρὶς τοῦ δή.

35 5 αὐγὰς ἕλκεται ἅλμη Ἄσπετος.

37 Κυρήνη τ' εὔπυργος, ἀμυκλαίων ἕδος ἀνδρῶν.

38 1 Αγχι δέ, μαρμαρίδαι προνενευκότες αἰγύπτοιο,

Κεῖθεν δ' ἐς δυσμάς, λιβύης ὅθι φαίνεται ἀρχή,

Μάνδρον ἐρήρεισται, σάλαθός τε ῥόον ταχὺν ἕλκει.

Ενθα νιγρεῖτιδος ἀγλαὸν ὕδωρ, νίγρ τ' αὐτὸς

Γέπλαται, ὁλκὸν μυεῖον αἰθιόπεσσιν ἐλίσσων.

Γαίτουλοί τ' ἐφύπερθε, - τούτους τοὺς τέσσαρας στίχους ἐν ἑνὶ τῶν ἡμετέρων ἀντιγράφων εὕρομεν.

2 -καὶ ἀγχίγυοι νήγρητες.

3 φαυρούσιοι, ὧν ὑπὸ γαῖαν

39 5 Ενναέται στρεφθέντα μετ' οὔνομα νεῖλον ἔθεντο. γράφεται δὲ καὶ στρέψαντε.

7 εἰς ἅλα βάλλει, Υδατι πιαίνων

41 2 διεστήσαιτο κελεύθοις,

3 ἐπιρρήθησαν ἀρότρου,

7 αὐτῆς πείρατα χέρσου,

10 ἀγλαὰ τέκνα φέρουσα.

43 9 πόλιν, ἧχί τε μακραί

45 1 παραὶ κασιήπιδα χώρην. γράφεται δὲ καί, κασιώπιδα λίμνην.

5 λελασμένον ἔλλαχεν ἄστυ.

9 ἀμφέλκεται ἀρέα κόλπον.

47 3 Μῆκος ἐπ' ἠπείροιο τεταμμένον,

48 5 ἐφήμενοι αἰγείροισι

6 Δάκρυ ἀμέλγονται

49 6 Αὐτὸς ἐς ἀντολίην τετραμμένος ἄχρι θαλάσσης

50 1 τετανυσμένα φῦλα κέχυνται

6 καὶ αὐτῆς ἔσχατα λίμνης.

51 1 πολυίππων φῦλον ἀχαιῶν. Ενθα μεγάσχλαινοί τε καὶ ἀνέρες ἱππημολγοί. γράφεται καὶ ἀγανῶν
6 Ορθὸν ἐπὶ γραμμῆς
52 2 Ηδυφανὴς ἤλεκτρος
53 1 ἅτε ἐρεμνά.
4 Οἱ μὲν ἐπὶ προβολῆσι
54 3 λύχνος τε πυρὸς φλογὶ πάμπαν ὁμοῖος.
55 5 ὠκεανοῖο πρὸς ἕσπερον. γράφεται δὲ καὶ ἑσπέραν.
56 1 αὐσονὶς ἄκρη
5 Οἵ ῥά τε κικλήσκουσιν ἀπέννινον. γράφεται καὶ, Ο῾ ῥά τε.
6 ἐπὶ πορθμίδα τέμνει. γράφεται δὲ καὶ τείνει.
57 4 εὐρρείτης ποταμὸς βασιλεύτατος
58 1 καμπανῶν ἱερὸν πέδον
2 Αγνὸν παρθενόπης,
59 1 ἀνδρες ἔασι,
3 ζεφύρου παραπέπταται ἄκρη.
4 Τῇ δ᾽ ἐπὶ λοκροὶ
5 Ηλθον ἐπ᾽ αὐσονίοις,
62 2 ἁλὸς ἐγγύθι ναίει,
63 2 Φῦλά τ᾽ ἰηπυγίων
64 1 Κεῖθεν δ᾽ εἰς αὐγὰς στρεπτὴν ἐπερεύγεται ἅλμην. γράφεται δὲ καὶ οὕτω, στρεπτὴν περισύρεται ἅλμην. καὶ ὧδε, στρεπτὴ ἐπισύρεται ἅλμη.
4 Βουλήμφον τ᾽ ἀκταῖς.
5 Ιλλυρικὴν ποτὶ χέρσον
7 Κεῖνον δ᾽ αὖ περὶ χῶρον ἴδοις περιηγέα τύμβον,
9 Κεῖθι γὰρ εἰς ὀφίων σκολιῶν δέμας ἠλλάξαντο,
66 5 καὶ ξυνὸν ἐφ᾽ ἑλλάδος
6 ἤπειρος πολυδινήτῳ
67 1 Τῆς μὲν πρὸς ζέφυρον. καὶ ὧδε, Τῆς πρὸς μὲν ζέφυρον
4 Οἵτ᾽ ἄμφω ἀσίηθεν. γράφεται καὶ γαίηθεν
68 2 Αρκάδες ἀπιδανῆος
5 καὶ γαῖα λυκαόνων.

8 ἤτε πρὸς ἠῶ Ερχομενὴ, ἢ μέν τε
69 1 Πρόσθε γε μὴν ἰσθμοῖο
70 5 ἀπείριτος ἐστεφάνωται.
71 1 εἶσι μετ᾽ σκοπιὴν δρακίνθου
4 Τελνακρίης ἐπὶ πόντον
73 6 Δελφίνης τετράπεζαι. γράφεται καὶ δελφίνου, καὶ δελφῖνος. καὶ ἀντὶ τοῦ παρακέκλιται, παραπέπταται
13 Ανδράσι φαίνονται τετραμμέναι ἀντίοδες ἀντη.
74 1 ὑφεσπερίων σπηλάων, Εξατόεντα
3 Νήσου ἀπ᾽ ἀμφιρύτης. γράφεται καὶ ἀμφιρρύτης.
5 Διὸς γόνον αἰγιόχοιο.
7 Κληζομένην κοτίνουσαν,
75 1 δ᾽ ἑξείης λιμνήσιαι.
2 καὶ ἐπήρατος εἰν ἁλὶ κύρνος,
76 4 Κοιρανέειν ἀνέμων,
79 1 Μελιτῶιξ καὶ κέρκινα. γράφεται καὶ κέρκυνα, διὰ τοῦ υ.
3 ἰηπυγίην μετ᾽ πέτρην,
6 Οππότε τελλίστων, ἐνὶ λ
8 πρὸς αὐγὰς ἰονίοιο,
11 ἀλήτιδος αἰητίνης.
80 2 παραιόθεν ἀμπρεκιήων
6 ἀχελώϊος ἀμφὶς ἑλίσσει.
81 3 ἑτέρωθι ποτὶ νότον.
5 Γολλή τε λιπαρή τε
82 2 ἰηλισίων ἕδος ἀνδρῶν. γράφεται δὲ καὶ, γένος ἀνδρῶν.
83 1 μεγάλῳ ἐνὶ κόλπῳ.
84 6 Ρώονθ᾽ ἑξείης. ἀσίης
85 4 κυρβάντιον ἄστυ.
86 1 ἀμφὶς ἐοῦσαι,
4 Ισαμβρίου γλυκεροῦ νέον
5 κύει λιγύφωνος ἀηδών.
88 4 ἐνθάδε κῶος Καὶ σάμος
6 Καὶ χίος ἠλιβάτοιο πελιναίου. γράφεται δὲ καὶ πελινναίου.
89 1 παραφαίνεται οὔρεα νήσων,
90 5 μεγαλώνυμος εἰν ἁλὶ νῆσος.
7 Οὕνεκά οἱ τὰ περ ἐπὶ κινώπετα
91 1 ἀρετὴ γὰρ ἐπήρατον
2 ἀνὰ βόσπορον ἰθὺς ἰόντι

4 Ενδοθι δεξιτερῆς. γράφεται δὲ καὶ δεξιτερή.
6 ἰωνίδος ἔγγονοι αἴης.
8 ὠκεανοῖο περιῤῥόον. γράφεται καὶ παραὶ ῥόον, καὶ περὶ ῥόον.
10 Οππόιου τ' ἀνέμοιο
92 1 βιοθρόφον ἀμφ' ἐρύθραν,
2 χεῦμα θεουδέος
93 1 αὐτὰρ ἐπ' ἄκρην
3 κασιτέροιο γενέθλην,
4 ἀγαυῶν ἔθνος ἰβήρων.
5 παραὶ βορεήπιδας ἀρχάς,
12 Ορνύμεναι τελέθουσι
15 Οὐχ οὕτω θρήϊκες
95 4 Ημαρ' ἀεὶ καὶ νύκτας
96 1 βαρὺν ῥόον ὠκεανοῖο
2 τάμνης, ἑτέρην δὲ πρὸς ἠῴην
13 νώτων περιμήκεος ὁλκὸς ἀκάνθης.
15 Κείνοις ἀντήσαιαν ἀλώμενοι.
98 5 νήσοις ἐφέπει ῥόος
15 κατὰ βαιὸν ὑπ' ἀντολίης
17 Ερᾶσιν πυμάτοιο παρά
99 4 Οὐδέ μιν εἶδος ἔοικεν
5 πόντος ἔσω ῥόον ἡγεμονεύει
7 Ερεύγεται εἰς ἅλα βηλῶν.
100 1 Μέσσω δ' ἀμφοτέρων. γράφεται καὶ ἀμφοτέρας.
3 Μέσσον μὲν πάσης
6 Ιχνεσιν ὀρθόπαταν.
7 καὶ ὑψικάρηνον ὁδεύει.
8 ἐκταδίοισι περιγλεδὲς ἔνθα
11 ἂν πάντων ὄνομ' εἴποι;
14 ὁμούριον οἶκον ἔχουσι.
102 4 ἐς μέσα πίπτει,
11 ὑπὸ κρυμοῖο
12 ἐνοικία χῶρον ἔχουσι,
103 2 Οφθαλμοῖσιν ὁρῶνται. γράφεται δὲ καὶ ὁρῶντο.
8 κακῇ θύνουσιν ἀέλλῃ,
9 οὔρεα βησσήεντα.
104 1 Σαυρομάταις δ' ἐπέχουσιν
5 νοτιοιό τε καὶ ζεφύροιο,
105 2 ζυγοί τε λακωνίδος ἔκγονοι
5 ὑρκανίον περὶ κόλπον
107 3 Καὶ μετὰ σπηλιωαδν ἱερὸν
4 νεβρείδας περὶ στήθεσι
5 Εὖ οἱ βάκχε λέγοντες. ὁ δ' ἐν φρεσί. γέγραπται καί, εὖ σοί.
8 τὴν δὲ μεταγράψαιμι θάλασσαν. γράφεται καὶ, διαγράψαιμι
108 9 ἀμείλιχος. αὐτὰρ δὲ μετ' ἄρκτον Ελκόμενος. ἤ, ὀξὺ δ' ἐπ' ἄρκτοις Ελκομένη,
11 Ος δὴ πολλὰ
14 ὅσα οἱ πέρι φῦλα
109 3 Οὖννοι δ' ἑξείης. γράφεται καὶ οὖννοι.
6 Υρκανίοι τ' ἄπυροί τ'
7 καὶ ἀφνειὸν πόμα
110 1 κελάδοντος ἀράξεω
111 2 Σουσίας, ἧς διὰ μέσσος. ἐν ἄλλοις ἐστί, διὰ μέσσης. γράφεται δὲ καί, ἧς ἀνὰ μέσσον.
112 1 Καὶ τόχαροι, φρουνοί τε,
5 ἄνθεσι γαίης,
8 Εχαπας, παρά δέ σφι
9 Χειμερίοις ἀνέμοισι λελειμμένη
113 1 Αγχι θρηϊκίου
114 3 ὕδωρ ἐνίησιν ἐνυάλιος
116 1 παρὰ κρυμώδεας
6 Ελκομένου βορέηνδε
117 2 Καὶ μυριανδριων ἱερὸν γένος, ἔνθ'
5 Δεινὸν ἀπὸ στόματος βαλέειν
120 3 ὕλαν ἀπενόσφισε νύμφη,
5 ἑλλήσποντον ἀνατρέχει
7 Εὐρυτέρη βέβαια
121 2 ζαθέοις πόδας ἴδης,
7 Ξάνθω ὑπ' ἀργυρέοντι
122 3 ἀγαυῶν ἔθνος ἰώνων,
4 Αγχιάλου γεγαῶτες
9 ποτὲ βωμὸν ἀμαζονίδες
124 5 ὅπα, τότε κατὰ ὕλην
7 λειμῶνες ἐς ἀσίδα τηλεθόωσιν,
9 Ησυχα παφλάζοντος
125 3 θνητὸν ἀμειβόμεναι περὶ κύκλον

5 παρθενικαὶ νεοθηλέες, οἷά τε νεβροί,
6 τῇσιν δὲ περισμαραγεῦντες
7 ἐπὶ στήθεσφι
8 ἀνθρώποισι μέμβλονται
126 1 ἅλα κεκλιμένοι
4 Παμφυλίων καὶ
6 ποταμοῖο περιῤῥόον.
8 παμφυλίδος εἰσὶ πόληες.
128 1 περισύρεται ἔθνεα πόντος
4 Τηλόθεν ἐρχομένων,
130 1 βεβάασι πόληες,
4 συείων τε πόληες
5 Θινὸς ἐπιστρεπτῆς περιμήκεος.
131 1 πλευρῇσι τετάχθω,
3 Οἶδα μὲν ἐν
4 Πᾶσαν ἐς ἠῴην ἀσίην ὄρος
7 δ' ἁλὸς οἴδματ' ἐρυθρόν.
11 ὑπεὶρ ἁλὸς ἐς νότον ἕρπει,
132 1 ὀρέων ὑπὸ προφῶνες
9 ἐμποείης ἁλιμηδέος ἐμνήσαντο
10 ἄστρων χορὸν ἐφράσαντο.
13 καὶ σιδόνα ἠνεμόεσσαν,
17 Καὶ πισιδήϊα ἔργα,
23 τὰ δένδρεα καρπὸν
133 2 Ἀῤῥαβίου κόλπου πύματον ῥόον. γράφεται τὰ, Ἀῤῥαβικοῦ πόντου
134 2 τετραμμένος, ἄχρις ἰθανῶν, ἢ ἰθαννῶν. γέγραπται καὶ, ἄχρι σελανῶν, καὶ ἄχρι σελανῶν.
10 Γαιάων πολύολβα καὶ ἀγλαά. γράφεται καὶ οὕτω, Καὶ γαῖα πολύολβα
13 ἢ σμύρνης εὐώδεος, ἢ καλάμοιο,
16 Ζεὺς αὐτὸς διόνυσον
17 Τῷ τὰ γεινομένῳ κηώδεα γείνατο πάντα.
19 αὐτόματοι δὲ κατέῤῥεον
21 Ηλθον φῦλλα φέρουσαι
22 Αὐτὰρ ὁ νεβρείδας μετ' ἐπωμαδίας
24 Ακροχάλιξ οἴνῳ, πλεκτοὺς δ' ἀνεδήσατο θύρσους
137 1 μὲν ὑπὸ κλιτύν. γέγραπται δὲ καὶ ἐπὶ κλιτύν, τὰ κλυτύν.
3 Ἀγχι δὲ χαλβάσιοί τε
11 πέτρῃσι καταῤῥώγεσσιν ἔθεντο
138 3 καὶ μέχρι πολυκλύστοιο σινώπης.
139 5 εὐῤῥείτης φορέει ῥόον εἰς ἰσ ὁδεύων, Τόσσον ἄνευθεν ἐών, ὅσον ἕβδομον ἦμαρ ὁδεύων
141 3 νομοὺς ὀνόσαιτο κε βούτης. γράφεται καὶ οὕτω, νομὰς ὀνόσαιτο βοώτης.
143 4 Γηροί τε, μάρδοι τε, καὶ ἀνέρες ἀστραματηνοί.
9 Φάρμακα μήσατο λυγρὰ γονῇ πανδιονίδαο.
18 βεβριθότα μαλλῷ,
22 Εκτέταται βορέηνδε καὶ
23 Η μὲν ἐς ὑρκανίους, ἡ δ'
145 6 Οὐδὲ νομοῖς φέρβοισι
146 8 Χρύσειοι χαλινοί, ἀντὶ τοῦ χρύσεα χαλινά.
12 Καυκασίων πυλέων νοτιώτερον
147 4 σκολιῇσιν ἑλισσόμενοι προχοῇσι
149 11 Λαβρότατος, ῥόον ὠκὺν
150 3 πτυχὶ παρνησοῖο. γράφεται δὲ τὰ παρπαμισοῖο.
5 ὑπὸ λεπτῆς ψάμμου πεπληθυῖαν
7 ἔμπης ζωοῖσιν
10 Παντὶ δ' αὖ πέτρῃσιν
12 Τοὺς ἀποτέμνοντες, βιοτήσιον
151 1 ἰνδῶν ἐρατὴ περιτέταται αἶα
3 Ην ποτ' ἀνερχόμενος
7 ἐπὶ κροτάφοισιν ἐθείρας
12 ἐπὶ προμολῇσιν ἀναύρων
153 3 Ητοι μὲν τελοστῇσιν ἐπὶ πλευρῇσιν
6 νέπος δ' ἁλὸς οἴδματ
8 Καὶ τὰ μὲν πολλοὶ καὶ ὄλβιοι
11 Δάρδανες, τόθι λοξόν. ἐν ἑνὶ δὲ γέγραπται πολλόν, ἀντὶ τοῦ λοξόν
12 Συρόμενος δέχεται πλωτὸν νήεσσιν ὑδάσπης.
154 1 Τῆς δ' ἔπι καὶ
2 ταξίλοι ἄνδρες,
3 Σκόθροι δ' ἑξείης. γράφεται δὲ καὶ Σκύθροι.
4 Πευκαλέων. μετὰ τοὺς δέ,
5 Γανδαρεῖδαι

5 Γαμβαρείδαι ναίοισιν,

7 Λαυρόταπς ποταμῶν.

9 Πρὸς νότον ἠϊκομβρίων περὶ τέρ-
ματα. γράφεται δὲ καὶ μετ'

10 Η δή τοι περινένδηκεν

156 2 Ημος ὅτ' ἀφραδίῃσι, θεοῦ ἀ-
πτησαν ἑορτήν.

5 κελαινῶν ἔσβεσεν ἰνδῶν,

8 δύο στήλας ἐρύσας περὶ

157 9 Μοῖραν ἔχειν ποταμοιο καὶ

13 ἀνθεσι μίλτου

158 5 ἠπείρων σκολιῶν πόρον.

Τούτων ἡ γραφὴ ἐν τοῖς τοῦ εὐσταθίου ὑπομνήμασι διάφορός ἐστιν.

Pag. Versu.

11 12 εἰς κύκλον περιαγόμενος,

12 9 πρὸς ἕω κεῖσθαι καὶ δυσμάς, τὸ δὲ

17 ἐγγράφειν ἀκριβῶς τὰ ἐν αὐτῇ

19 ἵνα μὴ εἰκένται, φασί,

13 4 ἐν οἰκείῳ τόπῳ ῥηθήσεται.

17 ζωδίου μέρος ἐπέχειν. ὁ δὲ

14 18 ἡ μαιώτις οὐδὲν ἧττων

22 ὀφεωδῶς πως ἑλισσομένων.

15 20 ἰνδικὸν οἶδμα θαλάσσης.

16 19 ἀπὸ τῶν ἀποτελεσμάτων ἐκλαμ-
βανόμενος,

17 9 θάλασσαν εἰσβαλλούσης ἐρυθρᾶς

24 οἰκοῦντες, καὶ γυμνῆτες τὰ

21 12 ᾤκησαν αὐτὴν οἱ ἐκ τῆς ἕω
φυγόντες τὴν τοῦ

25 καὶ ῥηγίνης, μεσὸν

30 λίγυρες ἀπό τινος ποταμοῦ
λίγυρος

22 29 σχήματι μεταλήψεως,

26 7 ἀλέξανδρος κοσμήσας, καὶ
ὀνομασὴν

9 ἤθων ἀνθύδρομος κατὰ ἰσοδρο-
μίαν

27 3 δαψιλείαν χύματος.

30 16 εἰς ἄρην κρατεῖ. καὶ τοῦτο δηλοῖ μὲν
καὶ ὁ γεωγράφος· λέγει δὲ καὶ ὁ
δειπνοσοφιστής, τὸ ἐκ πολλοῦ πόν-
του, ταυτὸν εἶναι ὡς ἐὰν εἴπῃ τις,
ἐκ πολλοῦ ὀλέθρου. ἡρόδοτος δὲ
ταῦτα προστέθειται ἐν ἑνὶ τῶν
ἀντιγράφων.

42 περιηγὲς καὶ περιάγκυρτον λέ-
γεται.

36 39 τὸ δὲ περὶ αὐτῆς πέλαγος

37 12 ἀνεῖλον γὰρ δόλῳ ῥασέντου λον
στρατηγὸν

21 ἐθίοισι δὲ ἀπελαύβοις

38 12 εὔιππον λέγει, ἢ εὔανδρον,

14 τῶν ἐκ λακεδαιμονίων ἀνέκαθεν

21 ὀκτὼ μνᾶς ἔχειν τοὺς κυρηναί-
οις τὰς ὀπώρας.

40 44 ἄνω, τουτέστι πλατεῖα.

42 23 ταῖς τοῦ πύξου πινακίσι

43 22 ἐλέγετο, ἀπὸ πολλῶν πόλεων

44 1 ἐν πυέλῳ χρυσῇ.

2 ἐν ὑαλίνῃ πυέλῳ

22 ἀλεξάνδρεια πόλις πολυάν-
θρωπος,

45 28 καὶ συμπληρώσεσι, ταῖς συνεκθέ-
σεσι, καὶ τοῖς ἄλλοις,

47 3 ἐξ οὗ τόξου καὶ ῥυσμὸς τὸ ῥυτὴρ,
ἡ ἕλξις, καὶ ὁ τοξότης.

49 27 χρυσοῦν κώδιον οἱ ἀργοναῦται

31 ἴστρος ποταμὸς ματόας ἐλέγετο,

50 15 βούλιδροι· γράφεται δὲ καὶ
βέλιδροι.

51 3 ὃν καὶ δουλεῦσαι αὐτὸς τῷ πυ-
θαγόρᾳ

19 ἀναρπασθεῖσαν εἰς φρύγας, ὁ-
πηνίκα

24 ἀχιλλεῦ ὃς τοῖς σκυθικοῖς με-
δέεις. γράφεται δὲ καὶ ἀχιλλεύς.

31 ξενοκτονοῦσιν ἐπ' αὐτήν. γρά-
φεται δὲ καὶ αὐτῇ, καὶ αὐτοῦ, καὶ
αὐτοῖς.

52 20 ἐχίδνα μιᾷ παρθένῳ γυναικὸς
μὲν τὰ ἄνω ἀπὸ γλουτῶν ἐχού-
σῃ, τὰ δὲ κάτω ὄφεως. γράφεται

δὲ καὶ οὕτως, γυναικὸς μὲν τὰ
κάτω ἀπὸ μαστῶν ἐχούσῃ, τὰ δὲ
ἄνω, ὄφεως.
53 12 ἐξ αὐτῶν καλουμένην μεγανίαν
56 11 καὶ ἡ ὑποχύτη νῆσος,
13 τῶν αὐσονιτῶν οὕτω καλεσάντων
57 5 οἱ λατῖνοι τοὺς βασιλεῖς προτρέποντας
58 6 τίβερις ἄλβας ποτὲ καλούμενος,
9 ἐν μάχαις τελευτήσας, καὶ ὑπὸ
τοῦ ῥεύματος κατενεχθείς,
20 βωμὸς αὐτὴν ἱσορεῖται ἡ θέλησε.
59 7 Οἱ λευκαῖοι καὶ βρέντιοι
60 1 φθόγγον, ταῖς χορδαῖς τὸν μῦτον
14 ὀλυμπιάδι οἱ τῶν ἑλλήνων προ-
τερήσαντες
33 ἀνέκαθεν. λέγονται δέ ποτε καὶ
περὶ
61 5 μετατεθείσης καὶ συνοικηθείσης
38 σμινδυρείδης ὁ συβαρίτης. γρά-
φεται καὶ σμινδαρείδης, καὶ σμιν
δυριάδης, καὶ σκλινδιρείδης.
62 26 ἐπανελθόντες οἱ ἐκ τοῦ πολέμου
29 παρθένιοι οἱ ἐκ τῶν παρθένων
63 13 ἰάπυγες καὶ μεσάπυοι λέγονται.
γέγραπται καὶ μεσάπιοι.
24 ἀφίκοντο εἰς τὴν νῦν ἐνετίαν, περὶ
65 4 τοῦ πόντου τραχύτητα.
32 καὶ πλανηθεὶς, περιπετὴς γέγονεν
34 θηβαίων ἐγένετο κραπτρός.
γράφεται δὲ καὶ ἀρχηγὸς, ἀντὶ
τοῦ κραπτρός.
67 9 ὅτι ἀσέα κώμη τῆς πελοποννήσου
22 φυλάσσων τὸ ὕδωρ. ὁ δὲ
68 14 ἐφάπτεξε, καὶ ἀνέρας
69 6 λάβρασα, καὶ ἀμφιλοχικὴ δὲ ἄλ-
λη. καὶ ἁπλῶς
14 καὶ ἱππικὸν, καὶ ἱππόβοτον.
27 τὸν πατέρα κτανοῦσα, οὐδενὸς
71 26 ἐκ ποταμοῦ δώδωνα.
73 4 κατὰ τὴν ἀχαϊκὴν δύμην. κρείτ-
των δὲ αὕτη ἡ γραφή.
74 26 ἀγρίου ἐλαίας εἴδους εἰσί. γρά-
φεται δὲ καὶ ἀγριελαίας.
75 6 κοπνοῦσα. οὕτω δὲ καὶ τὸ ἐρει-
κοῦσα, καὶ πιτυοῦσα.
77 20 τῶν ὀξυδερκέων λέγεται
78 21 χαριζόμενον ἰοκάστῳ τῷ
37 οἰκῆσαί ποτε ἐν βοιωτίᾳ. ἔνθα
79 23 ἑταίροις ἐκεῖ ἀπολιθωθῆναι,
ὡς καὶ ὁ
25 ὁ λκὸς ἀναπέπλαται, ὅ ἐστιν αἱ
83 12 στάδια γυκ
13 σχήματος ἑτερομήκες. Οπ
14 τοῦ τε καλλινίκου, καὶ ἀντὶ πόχου τοῦ
καὶ καλλινίκου, καὶ ἀντὶ πόχου τοῦ
ἱέρακος.
16 ἐκδιδόναι εἴκοντας· μὴ μέντοι
μηδὲ ἐκπλέειν ἐξ αὐτῶν τοὺς
προσφυγόντας, ἀντὶ τοῦ
32 ὑπορύττοντες ἐπέβαλον ταῖς
πέτραις
84 20 πρὸς ἀνατολὰς μικρόν τι ἀντι-
παρήκουσα
85 7 αὐτὴν οἱ παλαιοὶ ἐκλαμβά-
νονται
86 26 αὐτόθι νεκρὸν, οὔτε καίειν, οὔτε
κύνα τρέφειν. γράφεται δὲ καὶ ἀντὶ
τοῦ καίειν, κλαίειν.
31 περὶ αὐτὴν, ὁ στρέμαν καλού-
μενον.
87 2 ποτὲ ἐκ μεταμελείας οἱ πάραλοι
11 τὴν δὲ σκορδιφόρος γῆ αὐ-
τη. οὕτω μὲν γέγραπται. μᾶλ-
λον δὲ, ὡς οἶμαι, σκοροδοφόρος
γραπτέον.
19 μήκωνος. οὕτω δὲ καὶ ἐν τοῖς ἑ-
φεξῆς, καὶ ἀντὶ τοῦ μυκονίοις,
μηκωνίοις.
88 11 καὶ ἡ λέρος μία
12 λέρνιοι κακοί,
90 5 λυκόφρων αὐτὴν ἔσταν ἐκά-
λεσεν.
15 μεγάλῳ κακῷ ψηφιζομένοις
πελεκηφόρον
27 ξέρξης εἰς τὴν ἑλλάδα διέβη,
91 28 τὸ γὰρ πάντα λεπτοτομεῖν,
92 30 τινὰς τῶν ἑσπερίων ἱστοροῦσι τινες
93 2 ὃ καὶ ἄκραν εὐρώπης εἶναι

16 ὀνύχιαι, σελλόμεναι κισσοῦ
94 9 φησὶ δὲ νῆσον ὠκεανίαν εἶναι μακράν, οὐ πάνυ
16 νυκτὸς ἐξαγομένας χορεύειν,
96 3 καθαρὸν τῆς φαύσεως,
97 19 τέβηχεν, ὅ ἐστι βαχιώεται,
24 ἐπάγει πάλιν ἐνδιαθέτως,
98 3 μεδέοντος ἐρύθρου
7 σραλδσαμένῳ κατὰ τῶν περσῶν. ἢ ὅ
100 7 ἔοικε, δέμας δ' αἴθωνι
19 διάφοροι, αἰθιοπική, περὶ ἣν λέγεται καὶ τὸ τῆς ἀμπέλου
101 7 παρὰ τοῖς πολλοῖς πορθμὸς
14 γράφεται καὶ ὀρθόκερως, καί ἐστι
15 βοός, τὸ ὀρθόκερως. ὡς δηλοῖ τό, βοῶν ὀρθοκεράων.
29 ἀρχόμενος ἀπὸ μυκάλης
104 3 φησί, δύο μνῶας ψύχεα
105 25 τὸ χρυσοῦν δέρας μέθοδον εἶναι λέγει χρυσογραφίας μεμβράνῃ ἐμπεριειλημμένην,
106 13 ὅπ περί που τὴν ἀλβανῶν
33 λεγομένην τζοφανήν. γράφεται δὲ καὶ τζοφάρ.
107 12 ἐξένισαν, καὶ ταῖς σεληναῖς,
109 1 ἐπ' ἄρκτοις ἑλκόμενος ἐπιμίσγεται
19 φύει δὲ καὶ κρύσταλλον λίθον, καὶ
110 15 ἀδαίμων καὶ ἄλυπος, οἷς
112 25 δικαίοις οὖν αἱ ἱστορίαι καὶ τούτοις
133 4 ἀπάμεια ἡ ἐν ἀσσυρίᾳ πρὸς
134 1 Οἱ νοπωτέρα τῆς συρίας
135 36 ἰνδικαῖς καλάμαις, ἃς
136 18 νεοσσιάς, πηλῷ περιπλάττοντες ἐν
19 ὄρνεις συνάγουσιν αὐτά,
137 6 ὅπου καὶ οἱ μινυαῖοι. οὕτω δὲ καὶ ἐν τοῖς ἑξῆς.
138 24 ἱστορεῖται μάγοις εἶναι,
139 32 τῆς σουσαίνης, οἶμαι
140 12 νιβώδης, κειμένη μέσον τοῦ πήγειος
142 20 στάδια π ε. τὸ δὲ
22 πύλας τοῖς πύργοις ἐπέστησεν ὑψηλάς,
144 41 ἔπι δὲ καὶ οἱ ἀστραπατηνοί,
148 10 Ὅτι κόρος ποταμός,
17 ἐγχώριοι οὐ μόνον σοῦσοι, ἀλλὰ καὶ σούσιοι λέγονται.
149 2 ἀργύρου καὶ χρυσοῦ καὶ μίλτου,
3 τὸ μὲν ἀρσενικόν, ὅπερ ἡ
4 βόβρις πολλάκις δίποις, κυκλόρρωγος
154 6 μεταξὺ τοῦ τε ὑπανίος καὶ τοῦ χοάσπου ἔθνη
155 8 καὶ ἐν ἱερᾷ τῆς ἀσίας πνεῦμα
12 τὸν μέγαρσον φασίν

Σφαλμάτων τινῶν ἐπανόρθωσις.

Pagina 11. Versu 7. Σφενδόνῃ ἐοικυῖα. 14. 14. θερμώδων. 16. 12. ὑπερβόρεος. & 24. ὄρη. 25. 18. ἀλεξανδρείας. 42. 25. ἀκταῖς κεῖται. 46. 8. λυκόφρων. 52. 21. ἀπὸ γλουτῶν. 64. 32. ἑλικωδέα τύμβον. 65. 28. ὠνόμασται. 74. 26. ἀγείβαίας. 78. 38. οὐ δήπου. 92. 36. γηρυών. 110. 15. κυκλώπειος. 111. 14. τέμπη. 112. 14. τὴν βύσσον. 122. 3. παθοῦσαν πριάμου πόλιν. ἐνέτυχον δὲ τούτοις οὕτω γεγραμμένοις ἐν τῷ λιβανίου σοφιστοῦ βίῳ, ἢ περὶ τῆς ἑαυτοῦ τύχης. 148. 10. κόρος ποταμός.